

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๕

ปี ร.ศ. ๑๒๗

โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๑๐ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศพระราชบัญญัติ

และ

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๕

ปี ร.ศ. ๑๒๗

โรงพิมพ์บำรุงนุกูลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๑๐ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สารบานกฎหมายรัชกาลที่ ๕

ร.ศ. ๑๒๗

กฎหมายลักษณอาญา น่า ๑๑๓

พระราชบัญญัติ ลัม ละลาย รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๒๘๕

พระราชบัญญัติ วิธีพิจารณา ความแพ่ง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๓๑๖

พระราช บัญญัติ ตัด สินตาม คน จร จัด แต คน ที่ เคย ต้อง โทษ หลาย ครั้ง ,, ๔๒๒

พระราช บัญญัติ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม หัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗ ,, ๔๒๕

พระราช บัญญัติ มาตรา ทองคำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๕๐๑

พระ ราช บัญญัติ เพิ่ม เติม ลักษณ เกณฑ์ ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ ,, ๖๔๑

พระราชบัญญัติ ตาม ช้าง รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๖๒๖

พระราชบัญญัติ การ ออกโฉนด ที่ ดิน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๖๗๗

พระธรรมนูญ ศาล ทหารเรือ ,, ๙

พระธรรมนูญศาล ยุติธรรม รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ,, ๒๙๗

พระ ราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารบก ,, ๒๗

พระ บรม ราช โองการ กำหนด ให้ ใช้ แถบ แพร ร้อย เข็ม อักษร พระนาม ,, ๕๐๐

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ สงกรานต์ น่า ๑
ประกาศตั้งข้าหลวงพิเศษจัด การศาลยุติธรรมในมณฑลอิสาณ ,, ๕๔
ประกาศ ตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัด การ ศาลยุติธรรม ใน มณฑลอุดร ,, ๕๕
ประกาศอนุญาตให้จับจองที่ดินทุ่งฝั่งตวันตกแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา ,, ๗๓
ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษแก่ บริษัทตรานสปอต กัมปนี โมโตสิมิเต็ด ,, ๗๗
ประกาศ งด เก็บ ภาษี ยา สูบ ซึ่งได้ เพาะ ปลูก ตั้ง แต่ เขตร์ เหนือ ที่ ว่าการ มณฑล ราชบุรี ขึ้นไป ตาม ลำน้ำ ราชบุรี ,, ๑๐๐
ประกาศ กระทรวง นครบาล ว่า ด้วย การ จด ทะเบียน รถ ราก ,, ๑๐๓
ประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่า นา ใน สอง ตำบล ท้อง ที่ อำเภอ พระราชวัง บาง ปอิน เปน ชั้น นาตรี ,, ๑๐๕
ประกาศ เก็บเงิน ค่า ราชการ มณฑล กรุงเก่า มณฑล นครไชยศรี มณฑลปาจิณบุรี ,, ๑๐๖
ประกาศ กระทรวงพระคลัง มหาสมบัติ ว่า ด้วย เปลี่ยน ตรา ลายเซ็น นาม เสนาบดี ใน ธนบัตร ,, ๑๑๒
ประกาศ ว่า ด้วย การ เสด็จ พระราช ดำเนิร ประพาศ หัวเมือง ชาย ทเล ตวันตก ,, ๒๘๐

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่า ราชการ ใน ตำบล ต่าง ๆ ท้อง ที่ อำเภอ เมือง บัวของ เมือง น่าน คง เก็บ แต่ คน ละ ๒ บาท น่า ๒๘๔
ประกาศ ว่าด้วย ยก เลิก อำนาจ ข้าหลวง เกษตร์ ใน หน้า ที่ ตระลาการ ,, ๒๘๘
ประกาศ กระทรวง โยธาธิการ แพนกไปรสณีย์โทรเลข ,, ๒๙๐
ประกาศ กระทรวงนครบาล รวม อำเภอ ชั้น ใน ,, ๒๙๒
ประกาศ ให้ ใช้ พระธรรมนูญศาล ยุติธรรม กับ พระราช บัญญัติ วิธี พิจารณา ความ แพ่ง ,, ๒๙๕
ประกาศ ตั้ง ผู้ พิพากษา ศาล ฎีกา ,, ๓๙๙
ประกาศ แก้ พระราชกำหนด เครื่องแต่งตัวทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ ,, ๓๙๙
ประกาศ ยก เลิก หนังสือ สำหรับ ที่ ดิน ตำบล ดอนทอง ตำบล วัดจันทร์ ตำบล บ้านไร่ อำเภอ ใน เมือง ตำบล หินลาด ตำบล พันโซ้ง ตำบล ท่า งาม ตำบล วัดโบถ ตำบล ดุก กะเทียม ตำบล กกแรด อำเภอ พรมพิราม ตำบล ชุมภู ตำบล ไชยนาม ตำบล วังโป่ง ตำบล สากเหล็ก อำเภอ นคร บ้า หมาก ตำบล บึงดอก ตำบล หนอง คูลา ตำบล บาง ระกำ ตำบล ปรักแรด ตำบล หาดตรวด อำเภอ ชุมแสง แขวง เมือง พิศณุโลก ,, ๔๐๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล คลอง หลวง แพ่ง ตำบล คลอง อุดม ตำบล คลอง เปรง อำเภอ เมือง ฯ ฉะเชิงเทรา ลง เป็น ชั้น นา โท น่า ๔๐๑

ประกาศ เรื่อง เพิ่ม อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ขว้าว เป็น นา ชั้น จัตวา ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ค่าย เป็น นา ชั้น เบ็ญจ ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ไชยภูมิ ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ ,, ๔๐๒

ประกาศ กระทรวงเกษตราธิการ บอก ยก เลิก โฉนด ฉบับ ที่ ๓๑๙๓ สำหรับ ที่ ดิน หมาย เลข ที่ ๒๑๖/๔๐๕ ตำบล บางซ่อน อำเภอ บางซื่อ แขวง กรุงเทพ ฯ ซึ่ง ลง นาม พระยา พิทักษ์ภูบาล เป็น ผู้ ถือ กรรมสิทธิ์ ไม่ ให้ ใช้ เป็น หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน ได้ ต่อ ไป ,, ๔๐๓

ประกาศ ที่ ๕๐/๔๓๘๐ บอก ยก เลิก โฉนด ฉบับ ที่ ๕๗๙๐ สำหรับ ที่ ดิน หมาย เลข ที่ ๑๙ ตำบล บางระกำ อำเภอ ตลาด ใหม่ แขวง เมือง นคร ไชยศรี ซึ่ง ลง นาม นาย เจริญ เป็น ผู้ ถือ กรรมสิทธิ์ ไม่ ให้ ใช้ เป็น หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน ได้ ต่อ ไป ,, ๔๐๖

ประกาศ กระทรวง โยธาธิการ แพนก ไปรสณีย์ ,, ๔๐๘

ประกาศ กระทรวง นครบาล ,, ๔๐๙

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กระทรวงเกษตราธิการ ว่าด้วย ตั้ง กรมการ แล ผู้ช่วย ตำแหน่ง เกษตราธิการ เมือง อ่างทอง น่า ๔๑๐

ประกาศ บอก ยก เลิก ตรา แดง ตรา จอง ใบจอง ใบ เหยียบย่ำ เดิม สำหรับ ที่ ดิน ตำบล บ่อ พลับ ตำบล พะเนียงแตก ตำบล บ่อโคนด่ ตำบล พระ ปฐมเจดีย์ ตำบล ลาน ตาก ฟ้า ตำบล บาง ระกำ ใหญ่ ตำบล คลองพลู ตำบล ดอน แฝก ตำบล ท้องไทร ตำบล บาง พระ อำเภอ เมือง ตำบล สามพราน ตำบล ยายชา ตำบล ชูกัง ตำบล บาง ยาง ตำบล บาง เตย ตำบล ท่า ข้าม ตำบล อ้อม ใหญ่ ตำบล อ้อม น้อย ตำบล ท่าไม้ ตำบล ทรง คนอง ตำบลไร่ ขิง ตำบล หอม เกร็ด ตำบล ท่า ตลาด ตำบล หัวย่าน ตำบล บาง ช้าง อำเภอ ตลาดใหม่ ตำบล บาง ระกำ อำเภอ บาง ปลา แขวง เมืองนครไชยศรี ” ๔๑๑

ประกาศ กระทรวง มหาดไทย เรื่อง ตั้ง อัตรา เก็บ เงิน ค่า นา ใน เมือง ตราด เปน ชั้น นา เบญจะ ” ๔๑๓

ประกาศ เรื่อง ใช้ อัตรา เก็บ เงิน อากร ค่า น้ำ ตาม กฎ ข้อ บังคับ อากร ค่า น้ำ สำหรับ เมือง จันทบุรี ใน เขตร์ แขวง เมือง ตราด ” ๔๑๔

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ ยกเลิกไม่รับแลกเงิน บาท พดด้วง น่า ๔๑๕
ประกาศ เก็บเงินภาษีโรงร้าน ,, ๔๑๗
ประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง เพิ่ม อัตรา เก็บเงิน ค่าราชการ ใน อำเภอ นคร ไทย เมือง พิศณุโลก อีก ๑ บาท เปน ๔ บาท ตั้งแต่ศก ๑๒๗ ,, ๔๑๘
ประกาศ ใช้อัตราอากรค่าน้ำตามกฎข้อบังคับอากรค่าน้ำ สำหรับเมือง ปาจิณบุรี ใน เมือง กระบินทร์บุรี ตั้งแต่ศก ๑๒๗ ,, ๔๑๙
ประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่อง เก็บเงินค่าราชการ ในท้องที่อำเภอ บางปกง ,, ๔๒๑
ประกาศ พระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทเรือไฟไทยทุนจำกัด ,, ๔๓๖
ประกาศ พระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทศรีราชาทุนจำกัด ,, ๔๕๙
ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติลักษณะฆ่าโคกระบือแลสุกรตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๙ ทั่วเขตร์แขวงนครน่าน ,, ๔๘๒
ประกาศ พระราชทานอำนาจพิเศษแก่รถไฟแม่กลอง ทุนจำกัด ,, ๔๘๓
ประกาศ เก็บเงินอากรค่านาแลภาษียาสูบ ใน มณฑล เพ็ชร์บูรณ์ศก ๑๒๘ ,, ๔๙๔
ประกาศ ให้ยกเว้นชาวมณฑลอุดรแลอิสาณซึ่งมารับจ้างทำนาแลการงานอื่น ๆ ,, ๔๙๖

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ ร่นวันการตกแต่งบ้านเรือนแถบตามประทีปโคมไฟน่า ๔๙๗
ประกาศ กระทรวงโยธาธิการแพนกไปรษณีย์โทรเลข ,, ๔๙๘
ประกาศ บอกขนาดสันฐานตวดตายแถอักษรจารึกในเหรียญกระสาปน์ต่าง ๆ ,, ๕๑๓
ประกาศ ระงับข้อความบางมาตราในพระราชบัญญัติมาตราทองคำ ร.ศ. ๑๒๗ ,, ๕๑๕
ประกาศ ตั้งกรมแถเจ้าพระยา ,, ๕๑๙
ประกาศ ปล่อยนักโทษที่มีโทษน้อย ,, ๕๒๗
ประกาศ เก็บเงินค่านาเปนวิธีนาคู่โค ,, ๕๒๙
ประกาศ แก้ไขอัตราชั้นที่นาในบางตำบล ,, ๕๗๓
ประกาศ เก็บเงินอากรค่านาในตำบลซึ่งราษฎรได้โก่นสร้างทำเปนนาขึ้นใหม่ ,, ๕๘๐
ประกาศ กระทรวงมหาดไทยนำประกาศมณฑลภูเก็ต ,, ๕๘๓
ประกาศ เรื่องห้ามมอเพี่ยแถเครื่องมือฉีดไม่ให้เข้ามาในมณฑลภูเก็ต ,, ๕๘๔
ประกาศ ใช้พระราชบัญญัติลักษณปกครองคณะสงฆ์มณฑลอุดร ,, ๕๘๗
ประกาศ ลดอัตราเก็บเงินค่าราชการในตำบลองค์พระห้วยขมิ้นเขาโจะ ท้องที่อำเภอนางบวช เมืองสุพรรณบุรี ,, ๕๘๘

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กำหนด ตู้เครื่อง เล่น พนัน อีดำ อีแดงไว้ ใน การ พนัน ให้ ใช้ ใน มณฑล ชั้น ใน ศก ๑๒๕ น่า ๕๘๙

ประกาศ รับ แลก เหรียญ กระสาปน์ อย่าง เก่า กับ เหรียญ กระสาปน์ อย่าง ใหม่ ,, ๕๙๐

ประกาศ เรื่อง ให้ รวม การ เรียก คน รับ ราชการ ตำรวจ ภูธร พลตระเวน พล ชาววัง เข้า ใน พระราช บัญญัติ ลักษณเกณฑ์ ทหาร ,, ๕๙๑

ประกาศ การเจาะต้นยางทำ น้ำมัน ใน มณฑลนครศรี ธรรมราช มณฑล ชุมพร มณฑล จันทบุรี ,, ๕๙๒

ประกาศ ใช้ พระราช บัญญัติ ศุขาภิบาล ใน ตำบล โพกลาง มณฑล นคร ราชสีมา ,, ๕๙๔

ประกาศ จัด ซื้อ ที่ ดิน ตำบล บ้าน หัวค่าย เพื่อ ใช้ ราชการ ,, ๕๙๖

ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ แก่ บริษัท เรือ เมล์ สยาม ทุน จำกัด ,, ๕๙๘

ประกาศ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ว่า ด้วย การ ที่ จะออก ใช้ ธนบัตร์ อย่าง ใหม่ ,, ๖๓๘

ประกาศ ตัด ถนน ใน ที่ เพลิงไหม้ ตำบล ศาลเจ้าอาเนี้ย ท้องที่ อำเภอ ตำเพ็ง ,, ๖๓๙

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติคุชาภิบาล ใน ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี มณฑล จันทบุรี	น่า	๖๔๕
ประกาศ	ยก กรม พระอาลักษณ์ แล กรม รัฐมนตรีสภา มา สมทบ กับ กรม ราชเลขานุการ	,,	๖๔๗
ประกาศ	เพิ่มเติม วิธีพิจารณาความอาญา ศก ๑๒๗	,,	๖๔๗
ประกาศ	ลด อัตรา เก็บเงิน ค่าราชการ ใน ท้อง ที่ อำเภอ แม่กลอง แขวง เมือง อุไทย ธานี	,,	๖๔๘
ประกาศ	ยก เลิก การ เก็บ ภาษี สินค้า ต่าง ๆ ใน เมือง นคร ราชสีมา คง เก็บแต่ ภาษีไหม ไป ตาม เดิม	,,	๖๔๙
ประกาศ	ใช้พระราชบัญญัติ ลักษณ เก็บเงิน ค่าราชการ ใน มณฑล จันทบุรี	,,	๖๕๐
ประกาศ	ให้ บริษัท รถรางไทย ทุน จำกัด ใช้ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท ที่ได้ แก้ ใหม่	,,	๖๕๑
ประกาศ	พระราชทานอำนาจ พิเศษ แก่ บริษัท ศิลา สยามกิจ หรือ สยาม สะโตน เวิกซ์ ทุน จำกัด	,,	๖๕๓
ประกาศ	อธิบาย ความ นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตาม ความ ใน พระราชบัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๔	,,	๗๐๘

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กำหนดนักเรียนวิชาชั้นอุดมศึกษาตามความใน
พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๔ น่า ๗๑๐
ประกาศ เลิกวิธีการผูกปี้ข้อมือจีน ,, ๗๑๑
ประกาศ แก้อัตราภาษีโรงร้านตำบลโพกลางเมือง
นครราชสีมา ,, ๗๑๔
กฎเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ ว่าด้วยตำแหน่งเจ้ากรม
ปลัดกรมทะเบียนที่ดิน ทำหนังสือสัญญา
โอนทะเบียนที่ดินได้ ,, ๔๒๐
กฎเสนาบดี ว่าด้วยการตรวจภาษีสุกร ,, ๑๐๑
กฎเสนาบดี เปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำในมณฑลภูเก็ต ,, ๕๖
คำสั่งกรมยุทธนาธิการ เรื่องทางการทหารบกทหารเรือ
ซึ่งตาบเกี่ยวต่อกัน ตามพระธรรมนูญศาลทหาร ,, ๗๑
แจ้งความ ลักษณประจำเนื้อสุกรที่ได้เสียภาษีแล้วในกรุงเทพฯ ,, ๔๑๖
แจ้งความกระทรวงว่าการต่างประเทศ ,, ๔๑๗
แจ้งความลักษณตราประจำใบเสร็จและตราประจำเนื้อสุกร ,, ๑๐๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท ตราน สปอต กัมปนี่ โมโต
ลิมิเต็ด น่า ๙๘
หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท ศรีราชา ทุน จำกัด ,, ๔๘๐
หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท เรือไฟ ทุน จำกัด ,, ๔๕๗
หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับบริษัทเรือเมล์จีน สยาม ทุนจำกัด ,, ๖๓๙
หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท ศิลา สยามกิจ หรือ สยาม
สะโตน เวิกซ์ ทุนจำกัด ,, ๖๗๒
บาญชี ประกาศ ที่ พระราชบัญญัติ ฉบับ นี้ ยก เลิก ,, ๗๐๖

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เพราะฉนั้นในปีนี้ การซึ่งจะทำบุญแลเล่นนักขัตฤกษ์นั้นเปน ๕ วัน คือกำหนดตั้งแต่วันอาทิตย์ที่ ๑๒ แลวันจันทร์ที่ ๑๓ แลวันอังคารที่ ๑๔ แลวันพุฒที่ ๑๕ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

ลักษณซึ่งจะจดหมายวันคืนเดือนปีนั้น ให้ใช้ดังทุกปีมา คือตั้งแต่วันพุฒที่ ๑ เดือนเมษายน ให้จดหมายลงชื่อปีในที่ทั้งปวงว่า รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ แลให้ลงเลขบนหลังศกนั้น ๕๑ อย่างนี้ตามปีประจำรัชกาลไปกว่าจะเปลี่ยนศกใหม่เทอญ

ถ้าจะจดหมายวันคืนเดือนปีตามวิธีจันทรคติอย่างเก่าให้ใช้ดังนี้ คือตั้งแต่วันพุฒที่ ๑ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ตรงกับณวันขึ้นค่ำหนึ่งเดือน ๕ ไปจนถึงวันอังคารที่ ๑๔ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ตรงกับณวันขึ้น ๑๔ ค่ำเดือน ๕ ให้ใช้ว่าปีวอกยังเปนนพศกจุลศักราช ๑๒๖๙ ต่อเมื่อถึงวันพุฒที่ ๑๕ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ ตรงกับเดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ซึ่งเปนวันเถลิงศกไปให้ใช้ว่าปีวอกสัมฤทธิศก จุลศักราช ๑๒๗๐ ไปกว่าจะเปลี่ยนปีใหม่

วันศุกรที่ ๓ เดือนเมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ วันหนึ่ง วันพุฒที่ ๒๓ เดือนกันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ วันหนึ่ง เปนวันพระราชพิธีประชุมถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

วันอาทิตย์ที่ ๑๐ เดือนพฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เปนวันพระราชพิธีจรดพระนังคัล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

วันเสาร์ที่ ๒๑ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ฉัตโตมไชย

พระราชพิธีฉัตรมงคลสมโภช พระมหาเศวตรฉัตร คง ทำใน วัน พุฒที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

อนึ่ง นักขัตฤกษ์เฉลิมฉัตร รัชพรรษา ตก ใน วัน อาทิตย์ที่ ๑๕ แล วันจันทร์ที่ ๑๖ แล วันอังคาร ที่ ๑๗ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เหมือน ศก ก่อน ให้พระบรมวงษานุวงษ์ แลข้าทูลละอองธุลี พระบาท แล ราษฎร ทั้งปวง บรรดาที่ จะ ตก แต่ง สถาน ที่ ต่าง ๆ แม้มีน้ำใจ จะ จุด ประทีป ฉลอง พระเดช พระคุณ แล เล่น นักขัตฤกษ์ต่าง ๆ จง ทำใน กำหนด ทั้ง ๓ วันที่ กล่าว มา นี้

วัน จันทร์ที่ ๑๖ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ประชุม ถวาย บังคม พระบรมรูป

พระราชพิธี ตรียำพวาย เริ่ม ตั้ง แต่ วัน อังคาร ที่ ๒๔ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน ต้นไป จน ถึง วัน พฤหัสบดีที่ ๗ เดือน มกราคม ๑๐ ราตรี นี้ ให้การ เปน เสร็จ ใน วันศุกร์ที่ ๘ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

พระราชพิธี ตรีปวาย เริ่ม ตั้ง แต่ วัน พฤหัสบดีที่ ๗ เดือน มกราคม เปน ต้นไป จน ถึง วันจันทร์ที่ ๑๑ เดือน มกราคม ใน ๕ ราตรี นี้ ให้การ เปน เสร็จ ใน วันอังคาร ที่ ๑๒ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

อนึ่ง วัน เฉลิม พระชนม์พรรษา สมเด็จ พระนางเจ้า พระบรมราชินี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นารถ แถ สมเด็จ พระ บรมโอรสา ธิราช มกุฎ ราช กุมาร ตาม สุริยคติ กาล ตรง ใน วันเสาร์ ที่ ๒ เดือน มกราคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

ถ้า จะ ทำ มาฆะ บูชา จาตุรงค สันนิบาต ซึ่ง นิยม ว่า เปน วัน ประชุม พระ สาวก ๑๒๕๐ พระองค์ พระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ ทรง แสดง โอวาท ปาฏิโมกข์ ณ ท่าม กลาง ที่ ประชุม นั้น กำหนด วัน เสาร์ ที่ ๒ เดือน มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ ใน วัน นั้น ชี พ่อ พราหมณ์ จะ ได้ ทำ พิธี สิวาราตรี ณ หอ เทว สถาน

พระราช พิธี สัม พัจฉระ ฉันท์ เริ่ม ตั้ง แต่ วัน พุฒ ที่ ๑๗ เดือน มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ แถ วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๘ แถ วัน ศุกร์ ที่ ๑๙ แถ วัน เสาร์ ที่ ๒๐ ใน ๔ ราตรี นี้ ให้ การ เปน เสร็จ ใน วัน อาทิตย์ ที่ ๒๑ เดือน มีนาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

อนึ่ง วัน เวลา พระอาทิตย์ จะ เปลี่ยน ขึ้น ราษี ใหม่ เรียก ว่า สงกรานต์ เดือน แถ พระอาทิตย์ สถิตย์ ณ ราษี ห้าม วัน ตถี มหาสูญ

พระ อาทิตย์ จะ ยก ขึ้น สู่ ราษี เมษ วัน อาทิตย์ ที่ ๑๒ เดือน เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ๔ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที เปน ต้น ไป จน ถึง วัน พุฒ ที่ ๑๓ เดือน พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ๒ ทุ่ม

เดือน ห้า วัน พฤหัสบดี ที่ ๒ แถ วัน อังคาร ที่ ๒๑ เดือน เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถี มหา สูญ แล้ว ยก ไป สู่ ราษี พฤษภ ไป จน ถึง วัน อาทิตย์ ที่ ๑๔ เดือน มิถุนายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ย่ำ รุ่ง แล้ว กับ ๒๔ นาที

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เดือนหก วัน อังคาร ที่ ๕ แล วันอังคาร ที่ ๑๙ เดือน พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วันดฤถี มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี เมถุนไป จนถึงวันพุฒ ที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ยาม ๑ กับ ๑๒ นาที

เดือน เจ็ด วันอังคาร ที่ ๒ แล วัน อาทิตย์ ที่ ๒๑ เดือน มิถุนายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ดฤถี มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี กรกฎ ไป จน ถึง วันอาทิตย์ ที่ ๑๖ เดือน สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา เช้า ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน แปด วันจันทร์ ที่ ๖ แล วัน อาทิตย์ ที่ ๑๙ เดือน กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ดฤถี มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี สิงห์ ไป จน ถึง วันพุฒ ที่ ๑๖ เดือน กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา เช้า ๕ โมง กับ ๓๑ นาที

เดือน เก้า วัน จันทร์ ที่ ๓ แล วันศุกร์ ที่ ๒๑ เดือน สิงหาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วันดฤถี มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี กันย์ ไป จน ถึง วัน ศุกร์ ที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ๔ ทุ่ม กับ ๕๗ นาที

เดือน สิบ วัน เสาร์ ที่ ๕ แล วันศุกร์ ที่ ๑๗ เดือนกันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ดฤถี มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี ตุล ไป จน ถึง วันอาทิตย์ที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ยาม ๑ กับ ๑๒ นาที

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เดือน สิบเอ็ด วัน เสาร์ ที่ ๓ แล วัน พฤหัส บดี ที่ ๒๒ เดือน ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถึ มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี พิศจิก ไป จน ถึง วัน อังคาร ที่ ๑๕ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา เช้า ๒ โมง กับ ๕๘ นาที

เดือน สิบ สอง วัน พฤหัสบดี ที่ ๕ แล วัน พุฒ ที่ ๑๘ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถึ มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี ธนู ไป จน ถึง วัน พุฒ ที่ ๑๓ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา เช้า ๕ โมง

เดือน อ้าย วัน พฤหัสบดี ที่ ๓ เดือน ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน ตถึ มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี มังกร ไป จน ถึง วัน พฤหัสบดี ที่ ๑๓ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ๘ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือน ยี่ วัน ศุกร์ ที่ ๒๕ เดือน ธันวาคม แล วัน ศุกร์ ที่ ๘ แล วัน อังคาร ที่ ๑๙ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถึ มหาสูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี กุมภ์ ไป จน ถึง วัน เสาร์ ที่ ๑๓ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เวลา ๒ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือน สาม วัน อังคาร ที่ ๒ เดือน กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถึ มหา สูญ แล้ว ยกไป สู่ ราษี มีน ไป จน ถึง วัน จันทร์ ที่ ๑๒ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๘ เวลา ๑๐ ทุ่ม กับ ๒๔ นาที

เดือน สี่ วัน อังคาร ที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ แล วัน พุฒ ที่ ๑๐ เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ตถึ มหา สูญ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อนึ่ง วัน ธรรม สวนะ ซึ่ง นิยม ตาม วิธี บัก ขคณะนา เปน วัน ที่ รักษา พระ อุโบสถ แล ประชุม ฟัง ธรรม ซึ่ง ยัก เยื้อง กัน กับ วัน พระ ตาม ปรกติ ที่ รู้ ทั่ว กัน ใน ชาว สยาม ประเทศ ทั้ง ปวง นั้น

ใน ปี วอก สัมฤทธิศก นี้ ตั้ง แต่ วัน พุฒ ขึ้น ค่ำ ๑ เดือน ๕ ปี วอก ยัง เปน นพศก จุลศักราช ๑๒๖๙ เปน ต้น ไป จน ถึง วัน อาทิตย์ แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี วอก สัมฤทธิศก จุลศักราช ๑๒๗๐ เปน ๑๒ วัน

วัน พุฒ ขึ้น ค่ำ ๑ แล วัน พฤหัสบดี ขึ้น ๙ ค่ำ ใน เดือน ๕

วัน พฤหัสบดี ขึ้น ค่ำ ๑ แล วัน ศุกร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แล วัน ศุกร์ แรม ค่ำ ๑ แล วัน เสาร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน ๖

วัน เสาร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แล วัน อาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ แล วัน อาทิตย์ แรม ค่ำ ๑ แล วัน จันทร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน ๗

วัน เสาร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แล วัน อาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ ใน เดือน ๕ รวม ๑๒ วัน เท่า นี้ นอก จาก ๑๒ วัน นี้ ก็ คง ต้อง กัน กับ วัน พระ ตาม ปรกติ

อนึ่ง ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ นี้ วัน พฤหัสบดี เปน วัน ชงไชย วัน อาทิตย์ เปน วัน อธิบดี วัน พุฒ เปน วัน อุบาศน์ วัน อังคาร เปน วัน โลกา วินาศ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระธรรมนูญศาลทหารเรือ

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวดำหรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร บก ร.ศ. ๑๒๒ ดังได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ แล้วนั้น

บัดนี้ ทรงพระราชดำริห์ว่าเปนสมัยสมควรที่จะออกพระราชบัญญัติว่าด้วยตัดสินคดีความในกรมทหารเรือ กับทั้งวิธีจัดการศาลทหารเรือ ให้เปนไปในวิธีอันคล้ายคลึงกันกับกรมทหารบก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้ ว่า

ภาค ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระธรรมนูญศาลทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๗"

มาตรา ๒ ให้เริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปนต้นไป.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันเริ่มใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายซึ่งมีอยู่เดิม บทใดซึ่งมีข้อความขัดขวางต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเลิกบทนั้นเสีย

มาตรา ๔ ผู้บัญชาการกรมทหารเรือ มีหน้าที่เป็นผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อจะวางระเบียบการให้ดำเนินไปตามพระราชบัญญัติ เมื่อข้อบังคับนั้นได้รับพระบรมราชานุญาตและได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ศาลทหารเรือ มีอำนาจที่จะพิจารณาและวางบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดต่อพระราชกำหนดกฎหมายทหาร หรือพระราชกำหนดกฎหมายในทางอาญาหลวง ซึ่งผู้กระทำผิดนั้นเป็นบุคคลที่อยู่ใต้อำนาจศาลทหารเรือในขณะที่กระทำความผิด

ภาค ๒
ว่าด้วยวิธีจัดการศาลทหารเรือ

มาตรา ๖ นอกจากศาลพิเศษที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งขึ้นแล้ว จะต้องมีศาลทหารเรือ ๓ ชั้นสำหรับพิพากษาคดีในกรมทหารเรือ คือ.

(๑) ศาลกรมบัญชาการกลาง

(๒) ศาลทหารเรือกลาง

(๓) ศาลกรมทหาร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวด ๑

ศาล กรม ทหาร

มาตรา ๗ ศาล กรม ทหาร จะ ควร กำหนด ให้ มี กี่ ศาล แล้ว แต่ ผู้ บัญชาการ กรม ทหาร เรือ จะ มี คำ สั่ง

มาตรา ๘ ใน คำ สั่ง ผู้บัญชาการ กรม ทหาร เรือ จะ ต้อง ชี้ แจง ว่า ทหาร พวก ใด อยู่ ใต้ อำนาจ ศาล กรม ทหาร ศาล ใด นาย ทหาร ผู้ ใด มี อำนาจ ที่ จะ ตั้ง ศาล นั้น ๆ

มาตรา ๙ ศาล กรม ทหาร นั้น ไม่ เป็น ศาล ที่ ตั้ง ประจำ เป็น ศาล ที่ ตั้ง กรรมการ ขึ้น เป็น ครั้งคราว เมื่อ มี เหตุ จำเป็น ตาม แต่ นาย ทหาร ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล จะ ออก คำ สั่ง เวลา ใด

มาตรา ๑๐ เมื่อ ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล ออก คำ สั่ง ตั้ง ศาล กรม ทหาร เมื่อ ใด ให้ บ่ง นาม ของ ผู้ ที่ จะ เป็น กรรมการ ลง ใน คำ สั่ง แล ให้ ชี้ แจง ว่า มี เรื่อง ใด บ้าง ที่ จะ ต้อง พิจารณา พิพากษา หรือ ถ้า มี หลาย เรื่อง ให้ ชี้ แจง ทุก เรื่อง ทั้ง ให้ กำหนด ด้วย ว่า จะ ให้ ศาล นั้น นั่ง พิจารณา แห่ง ใด ตำบล ใด

มาตรา ๑๑ ใน ศาล กรม ทหาร ให้ ตั้ง กรรมการ ๓ นาย เป็น นาย ทหาร ชั้น สัญญาบัตร ทั้ง ๓ นาย

มาตรา ๑๒ ใน ศาล กรม ทหาร ศาล หนึ่ง [illegible] ทหาร เรือ แล ยกระ บัตร ศาล ประจำ ศาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๓ อัยการ ทหาร เรือ ต้อง เปน นาย ทหาร ชั้น สัญญาบัตร

มาตรา ๑๔ ถ้า จะตั้ง ผู้ช่วย อัยการ ทหาร เรือ สำหรับ ให้ช่วย ใน หน้าที่ อัยการ นั้น ก็ได้ และ ใน เวลา ที่ อัยการ ทหาร เรือ ไม่ อยู่ หรือ มี เหตุ ขัด ข้อง อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ จะทำ หน้าที่ ของตน ไม่ ได้ ก็ ให้ ผู้ ช่วย อัยการ กระทำ การ ตาม หน้าที่ นั้น แทน

หมวด ๒

ศาล ทหารเรือ กลาง

มาตรา ๑๕ ให้ มี ศาล ทหาร เรือ กลาง หนึ่ง ศาล

มาตรา ๑๖ ศาล ทหาร เรือ กลาง นั้น ไม่ เปน ศาล ตั้ง ประจำ แต่ เมื่อ มี เหตุ จำเปน เมื่อ ใด ผู้บัญชา การ กรม ทหาร เรือ จึง ออก คำสั่ง ตั้ง กรรม การ ศาล นี้

มาตรา ๑๗ ใน คำสั่ง ตั้ง ศาล ทหาร เรือ กลาง นั้น ให้ บ่ง นาม ผู้ที่ เปน กรรม การ ลง ใน คำ สั่ง และ ให้ ชี้ แจง ว่า มี เรื่อง ใด บ้าง ที่ จะพิจารณา พิพากษา หรือ ถ้า มี หลาย เรื่อง ให้ ชี้ แจง ทุก เรื่อง ทั้ง ให้ กำหนด ด้วย ว่า จะให้ ศาล นั้น นั่ง พิจารณา แห่ง ใด ตำบล ใด

มาตรา ๑๗ ใน ศาล ทหาร เรือ กลาง ต้อง มี กรรม การ ๓ นาย คือ.

นาย ทหาร ชั้น ผู้ ใหญ่	๑
นาย ทหาร ชั้น ผู้ น้อย	๑
นาย ทหาร กรม พระธรรม นูญ	๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๙ ถ้าหากว่าจำเลย หรือผู้ใดผู้หนึ่ง ในหมู่จำเลยมียศเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ กรรมการของศาลทหารเรือกลางต้องมียศดังนี้.

นายทหารชั้นนายพล หรือชั้นผู้ใหญ่ ๒ นาย กับ นายทหารกรมพระธรรมนูญ ๑ นาย

มาตรา ๒๐ กรรมการทุก ๆ คน ในศาลทหารเรือกลาง ต้องมียศสูงกว่า หรือเท่ากับผู้ที่มียศสูงที่สุดในหมู่จำเลยนั้น.

มาตรา ๒๑ ให้ยกเว้นความใน มาตรา ๒๐ เฉภาะแก่.

(๑) นายทหารกรมพระธรรมนูญ

(๒) ในคดีซึ่งจำเลยเป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่นั้น กรรมการที่เป็นนายทหารชั้นผู้ใหญ่ผู้หนึ่ง จะมียศต่ำกว่าจำเลยก็ได้.

มาตรา ๒๒ ผู้มีอำนาจตั้งศาล อาจตั้งนายทหารนอกกองประจำการเป็นกรรมการศาลทหารเรือกลางได้.

มาตรา ๒๓ ผู้บัญชาการกรมทหารเรือ จะต้องตั้งอัยการทหารเรือแยกระบัตรศาล สำหรับประจำศาลทหารเรือกลาง.

มาตรา ๒๔ อัยการทหารเรือต้องเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร.

มาตรา ๒๕ ถ้าจะตั้งผู้ช่วยอัยการทหารเรือ สำหรับให้ช่วยในหน้าที่อัยการนั้นก็ได้ และในเวลาที่อัยการทหารเรือไม่อยู่ หรือมีเหตุขัดข้องอย่างหนึ่งอย่างใด ที่จะทำหน้าที่ของตนไม่ได้ ก็ให้ผู้ช่วยอัยการกระทำการตามหน้าที่นั้นแทน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวด ๓

ศาล กรม บัญชาการ กลาง

มาตรา ๒๖ ให้มีศาล กรม บัญชา การ กลาง ตั้ง ประจำ อยู่ ใน กรุงเทพ ฯ ศาล หนึ่ง มีตุลา การ สำหรับ ศาล ๕ นาย คือ นายพล เรือ หรือ นาย เรือ เอก ๑ นาย ทหาร ชั้น ผู้ ใหญ่ หรือ นาย เรือโท ผู้ช่วย ๒ หรือ ๓ นาย ทหาร กรม พระ ธรรม นูญ ๑ หรือ ๒.

มาตรา ๒๗ ผู้บัญชา การ กรม ทหาร เรือ เปน ผู้ตั้ง ตุลา การ ประจำ ศาล แล ผู้บัญชา การ กรมทหาร เรือ มี อำนาจ ที่ เปลี่ยน ตั้ง ผู้อื่นแทน ตุลาการ เดิม นั้น ทุก เมื่อ

มาตรา ๒๘ ถ้า หาก ว่า จำเลย หรือ ผู้ใด ผู้หนึ่ง ใน พวก จำเลย มี ยศ สูง กว่า นาย เรือโท ผู้ช่วย ให้ ผู้บัญชาการ กรม ทหาร เรือ ออก คำสั่ง พิเศษ เปลี่ยน แปลง ตุลา การ ศาล กรม บัญชา การ กลางดัง ต่อไป นี้.

ยศ ของ จำเลย	ตุลาการศาลกรมบัญชา การ กลาง	
นาย ทหาร ชั้น ผู้ ใหญ่	นายพล	๑
	นาย ทหาร ชั้น ผู้ ใหญ่	๒ หรือ ๓
	นาย ทหาร กรม พระ ธรรม นูญ	๑ หรือ ๒
นายพล	นายพล	๓
	นาย ทหาร กรมพระธรรมนูญ	๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๙ ตุลาการ ศาล กรม บัญชา การ กลาง จะ ต้อง มี ยศ สูง กว่า หรือ เท่า กัน กับ ผู้ ที่ มี ยศ สูง ที่ สุด ใน หมู่ จำเลย ตุลา การ ผู้ มียศ เท่า กัน กับ จำเลย นั้น ควร จะ เปน ผู้ ได้ รับ ยศ ก่อน ถ้า แม้ หา นาย ทหาร เช่น นี้ ได้.

มาตรา นี้ ไม่ มุ่ง ถึง ยศ ของ นาย ทหาร กรม พระ ธรรม นูญ.

มาตรา ๓๐ ถ้า จำเลย มี ยศ ชั้น นาย พล แล ไม่มี นาย พล ที่ มียศ สูง กว่า หรือ เสมอ จำเลย พอ แก่ จำนวน ตุลาการ แล้ว ผู้ บัญชา การ กรม ทหาร เรือ จะ ตั้ง นาย พล ที่ มี ยศ ต่ำ กว่า จำเลย เปน ตุลา การ ได้

มาตรา ๓๑ ถ้า มีเหตุ ตาม ที่ กล่าว มา แล้ว ใน มาตรา บน นี้ ผู้ บัญชา การ กรม ทหาร เรือ จะ ตั้งตน เอง เปน ประธาน ใน ศาล ได้.

มาตรา ๓๒ นาย ทหาร นอก กอง ประจำ การ จะ รับ หน้า ที่ เปน ตุลา การ ใน ศาล กรม บัญชา การ กลาง ได้.

มาตรา ๓๓ ผู้ บัญชาการ กรม ทหาร เรือ จะ ต้อง ตั้ง อัยการ ทหาร เรือ แล ยกระบัตร ศาล สำหรับ ประจำศาล กรม บัญชาการ กลางเสมอไป.

มาตรา ๓๔ อัยการ ทหาร เรือ ต้อง เปน นายทหารกรม พระธรรมนูญ.

มาตรา ๓๕ ถ้า จะตั้ง ผู้ช่วย อัยการ ทหาร เรือ สำหรับ ให้ ช่วย ใน หน้า ที่ อัยการ นั้น ก็ ได้ แล ใน เวลา ที่ อัยการ ทหาร เรือ ไม่ อยู่ หรือ มี เหตุ ขัด ข้อง อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ จะ ทำ หน้า ที่ ของ ตน ไม่ ได้ ก็ ให้ ผู้ ช่วย อัยการ กระ ทำ การ ตาม หน้า ที่ นั้น แทน.

มาตรา ๓๖ นอก จาก ศาล ประจำ ของ กรม บัญชา การกลาง นี้ ผู้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัญชา การ กรม ทหาร เรือ มีอำนาจ ที่ จะ ออก คำสั่ง พิเศษ ตั้ง ศาล กรม บัญชา การ กลาง พิเศษ พร้อม ทั้ง อัยการ แล ยกระบัตร ศาล เพื่อ พิพากษา คดี พิเศษ นั้น ได้.

หมวด ๔

ว่า ด้วย การ ทั่วไป

มาตรา ๓๗ นาย ทหาร กรม พระ ธรรม นูญทหาร เรือ นั้น คือ นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร ที่ เปน ผู้ ได้ สอบ ไล่ แล้ว ใน โรง เรียน กฎหมาย สยาม หรือ โรง เรียน กฎหมาย ต่าง ประเทศ แต่ถ้า แม้ว่า จำนวน ของ นาย ทหาร ที่ สอบ ไล่ ได้ แล้ว เช่น นี้ ไม่ มี พอ ผู้ บัญชา การ กรม ทหาร เรือ จะเลือก แต่ ตั้ง นาย ทหาร ผู้ ได ตาม สมควร ซึ่ง ผู้ บัญชา การกรม ทหาร เรือ เห็น ว่า มี ความ รู้ แล ความ สามารถ พอ ที่ จะให้ เปน นาย ทหาร กรม พระ ธรรม นูญ ได้

มาตรา ๓๘ นาย ทหาร กรม พระ ธรรมนูญทหาร เรือ จะ เปน ตุลาการ หรือ กรรม การ ใน ศาล ใด ๆ ได้ ไม่ ว่า จำเดย มี ยศ สูง ต่ำ เพียง ใด.

มาตรา ๓๙ ใน ศาล ทหาร เรือ ทุก ศาล ตุลาการ หรือ กรรม การ ที่ มี ยศ สูง ที่ สุด ต้อง เปน ประธาน ใน ศาล นั้น

มาตรา ๔๐ นาย ทหาร จำพวก ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป นี้ จะ นั่ง เปน ตุลาการ หรือ กรรม การ หรือ อัยการ ใน ศาล ทหาร เรือ ใด ๆ ไม่ ได้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) ถ้าเปน ญาติ กับ จำเลย ทาง สายโลหิต, หรือ ทาง เกี่ยว ดอง อย่าง สนิท แต่ สาม ชั้น เข้า มา

(๒) ถ้าเปน ผู้ที่ นำความ มา ร้อง หรือถ้า จะ ต้อง เปน พยาน ใน คดี นั้น

(๓) ถ้าได้เปน คู่ความ ส่วน ตัว ใน คดี อาญา ใด ๆ กับ จำเลย ใน ระหว่าง ๓ ปี ก่อน ที่จำเลย ขึ้น ศาล ทหาร พิจารณา ครั้ง นี้.

(๔) ถ้าได้นั่ง เปน กรรมการ หรือตุลาการ พิพากษา คดี เรื่อง เดียว กัน นั้น เอง ใน ศาล ทหาร เรือ แห่ง อื่น มา ก่อน แล้ว

มาตรา ๔๑ ถ้า หาก ว่า คดี ใด สังเกต ดู ว่า ยุ่ง ยาก ให้ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล ตั้ง ตุลาการ หรือ กรรมการ สำรอง ๑ นาย หรือ หลาย นาย กรรมการ หรือ ตุลาการ สำรอง ต้องนั่ง ศาล เหมือนกัน ถ้า เมื่อ กรรม การ หรือ ตุลาการ ผู้ ใด ผู้ หนึ่ง มี เหตุ ขัดข้อง จะทำหน้าที่ ของตน ให้ตลอดไม่ ได้ ในระหว่างคดีนั้น ให้ กรรมการ หรือตุลาการ สำรอง ซึ่ง มี ยศ สูง กว่า ผู้ อื่น ใน หมู่ กรรม การ หรือ ตุลาการ สำรอง นั้น เข้า ทำ การแทน กรรมการ หรือ ตุลาการ แต ศาล ที่ เปลี่ยน ตุลาการ เช่น นี้ ให้ นับ ว่า เหมือน กับ ศาล เดิม แต มีอำนาจ เช่น เดียว กัน กับ ศาล เดิม

มาตรา ๔๒ คำ พิพากษา ของ ศาล ทหาร เรื่อใด ๆ ซึ่ง เปน ชั้น ที่ สุด แล้ว นั้น จะ ต้อง ได้รับ อนุมัติ ของ ผู้ มีอำนาจ ตั้ง ศาล นั้น ๆ สั่ง ก่อน จึง ให้เปน ไป ตาม คำ พิพากษา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ภาค ๓

อำนาจของศาลทหารเรือในเวลาปรกติ

หมวด ๑

ว่าด้วย การ ทั่วไป

มาตรา ๔๓ บุคคล ที่ อยู่ ใต้ อำนาจ ของ ศาล ทหาร เรือ นั้น คือ

(๑) นาย ทหาร ชั้น ประ ทวน แล พล ทหาร ประจำ การ เมื่อ เวลา อยู่ กับ กอง หรือ เมื่อ เวลา เรียก ระดม เพื่อ ฝึกหัด หรือ รับราชการ อย่าง ใดๆ

(๒) นาย ทหาร ชั้น ประ ทวน แล พล ทหาร ประจำ การ ใน เวลา ที่ ถา.

(๓) นาย ทหาร ชั้น ประ ทวน แล พล ทหาร ที่ ต้อง โทษ อยู่ ใน ที่ คุม ขัง ทหาร เรือ.

(๔) นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร ใน เวลา ที่ประจำ การ ทหาร เรือ ตาม ทำ เนียบ.

(๕) นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร ที่ ไม่ ได้ ประจำ การ ทหาร เรือ ใน ขณะ เมื่อ กระทำ ผิด ต่อ กฎหมาย ทหาร เรือ หรือ ข้อ บังคับ ทหาร เรือ

(๖) นักเรียน ใน โรง เรียน ทหาร เรือ

(๗) บุคคล พลเรือน ทั้งปวง ซึ่ง ทำ การ อยู่ ใน กรม ทหาร เรือ ใน ขณะ เมื่อ กระทำ การ อยู่ ใน หน้า ที่ ที่ กล่าว มา แล้ว ใน ข้อ ๑ และ ๓

(๘) ชะเลย ศึก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔๔ ทหาร ซึ่ง เข้าใหม่ ต้อง นับ ว่า อยู่ ใน อำนาจ ศาล ทหาร เรือ ตั้งแต่ วัน ที่ ผู้นั้น เข้า มา อยู่กับ กรม แล กอง ที่ ตน สังกัด

อนึ่ง ถ้า บุคคล เหล่านี้ ได้ กระทำ ผิด เฉมิดต่อ พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ทหาร ถึง แม้ว่า กระทำ แต่ ก่อน เข้า ประจำ กอง แล้ว ก็ดี ต้อง ขึ้น ศาล ทหาร เรือ เหมือน กัน.

มาตรา ๔๕ อัยการ ทหาร เรือ หรือ ผู้ใด ซึ่ง ถูกบาด เจ็บ หรือ เสีย หาย มี อำนาจ ที่จะ เป็น โจทย์ พ้อง คดี ศาล ทหาร เรือ แต่ ผู้ที่ ถูก บาด เจ็บ หรือ เสีย หาย นั้น ต้อง เป็น ผู้ที่ อยู่ใน อำนาจ ศาล ทหาร เรือ ถ้า แม้ ว่าไม่ เป็น ผู้อยู่ ใน อำนาจ ศาล ทหาร เรือ แล้ว ผู้ต้อง บาด เจ็บ หรือ เสีย หาย นั้น จะ ต้อง มอบ คดี ให้อัยการ ทหารเรือ เป็น โจทย์

มาตรา ๔๖ ศาล ทหาร เรือไม่มี อำนาจ ที่ จะพิจารณาพิพากษา คดี แพ่ง

มาตรา ๔๗ โดย เหตุ ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว นี้ ถ้า ใน คดี ที่ ต้อง ขึ้น ศาล ทหารเรือ มี เหตุ ทำ อัน ตราย แก่ ชีวิต ร่าง กาย ความ อิศรภาพ ชื่อ เสียง เกียรติคุณ หรือ สิ่ง ของ ๆ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ก็ดี ผู้นั้น จะร้อง ขอ ค่า ปรับ ไหมใน ศาล ทหาร เรือไม่ ได้.

มาตรา ๔๘ ถ้า มี คดี ตาม ที่ กล่าว มา แล้ว ใน มาตรา ๔๗ ผู้ต้อง บาด เจ็บ หรือ เสีย หาย อาจ ที่ จะนำ คดี ทั้ง ฝ่าย แพ่ง แล ฝ่าย อาญา รวม กัน ไป พ้อง ยัง ศาล พลเรือน หรือ คอย จน กว่า ศาล ทหาร เรือ พิพากษา ความ อาญา แล้ว จึง ไป พ้อง ผู้นั้น ใน ส่วน ความ แพ่ง อีก ชั้น หนึ่ง ก็ ได้ แล้ว แต่ ผู้ต้อง บาด เจ็บ หรือ เสีย หาย จะ เลือก ได้ ตาม ความ เต็มใจ.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔๙ ถ้าผู้มีบาดเจ็บหรือเสียหาย มุ่งหมายจะนำคดีทั้งเรื่องไปฟ้องยังศาลพลเรือนแล้ว ผู้นั้นต้องแจ้งความมุ่งหมายต่อศาลทหารเรือ โดยทางหนังสือชี้แจงต่อยกระบัตรศาล ก่อนที่ศาลจะเริ่มการพิจารณา อัยการทหารเรือจะต้องจัดการให้ ๆ ได้ส่งสำนวนคดีนั้นไปยังศาลที่โจทย์จะไปฟ้องนั้นภายใน ๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้แจ้งความนั้น.

มาตรา ๕๐ ถ้าผู้ต้องบาดเจ็บหรือเสียหายไม่แจ้งความตามกำหนดแล้ว ผู้นั้นจะไปขอร้องค่าปรับไหมต่อศาลพลเรือนได้ แต่ต้องรอไว้จนกว่าศาลทหารได้พิพากษาคดีส่วนอาญาตลอดแล้ว.

มาตรา ๕๑ เมื่อโจทย์ขอร้องค่าปรับไหมในศาลพลเรือน โจทย์จะต้องส่งสำเนาคำพิพากษาแท้จริงของศาลทหารเรือ ถ้าศาลพลเรือนบอกขอสำนวนมายังศาลทหารเรือเมื่อใด ให้ยกระบัตรศาลทหารเรือ ซึ่งมีหน้าที่เก็บสำนวนคดีนั้น ส่งสำนวนไปยังศาลพลเรือนในการที่ศาลพลเรือนจะพิพากษาให้ค่าปรับไหม หรือยกค่าปรับไหม ต้องถือเอาข้อความที่ตกลงแน่ในศาลทหารเรือ อันพิพากษาแล้วเป็นที่สุดนั้นเป็นหลักแต่อย่างเดียวเท่านั้น.

มาตรา ๕๒ ในคดีเรื่องผู้กระทำผิดได้ถอบถักหรือถือเอาสิ่งของ และสิ่งของนั้นศาลได้ยึดและจับมาเป็นกลางแล้ว ศาลทหารเรือมีหน้าที่จะสั่งให้ส่งของนั้นคืนให้แก่เจ้าของตามกฎหมาย.

มาตรา ๕๓ ตามที่กล่าวมาแล้ว เป็นบัญญัติกว้าง ๆ ตาม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๒–๕๗ มีข้อยกเว้นอยู่คือ ศาลทหารเรือมีอำนาจที่สั่งปรับไหม ให้แก่รัฐบาลในคดีซึ่งจำเลยได้ถอบถัก หรือถือเอาพระราชทรัพย์หลวงเปนของตน หรือได้กระทำให้ของหลวงเสียหายเปนกันตราย แต่ศาลจะพิพากษาปรับไหมได้แต่เมื่ออัยการทหารเรือได้ขอร้องให้ปรับเท่านั้น.

มาตรา ๕๔ ถ้าผู้ที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือถูกฟ้องในคดีซึ่งจะต้องพิจารณาในศาลทหารเรือแลในคดีจะต้องพิจารณาในศาลอื่น ๆ พร้อมกัน คดีใดที่จะมีโทษมากให้พิจารณาคดีนั้นก่อน แต่ถ้าแม้ว่ามีโทษประมาณเท่ากัน ก็ให้พิจารณาในคดีซึ่งขึ้นศาลทหารเรือนั้นก่อน.

มาตรา ๕๕ เมื่อใดผู้ที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือได้กระทำความผิดแลผู้ที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือปะปนอยู่ด้วยเปนผู้ต้นเหตุ หรือพรรคพวกก็ดี ให้คดีนั้นไปพิจารณาในศาลพลเรือน.

มาตรา ๕๖ เมื่อผู้ใดซึ่งอยู่ในอำนาจกฎหมายทหารเรือพร้อมทั้งผู้ซึ่งอยู่ในกฎหมายทหารบกกระทำผิดให้เจ้าหน้าที่ทหารบกทหารเรือได่ส่วนแลตกลงให้แน่ว่าความผิดนั้นกระทำในที่ใด ถ้าความผิดนั้นได้กระทำในเรือของกรมทหารเรือ หรือในเขตรโรงทหารเรือ, หรืออู่หรือที่อยู่ที่ตั้งใด ๆ ซึ่งขึ้นแก่กรมทหารเรือให้ศาลทหารเรือพิจารณาคดีนั้น แต่ถ้ากระทำผิดในที่อื่นนอกจากนี้ให้ศาลทหารบกพิจารณาคดีนั้น ๆ.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๗ ตามความที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๕๕—๕๖ ศาลจะต้องใช้กฎหมายทหารบก สำหรับพิพากษาบุคคลที่อยู่ในอำนาจกฎหมายทหารบก, กฎหมายทหารเรือแก่ผู้ที่อยู่ในอำนาจกฎหมายทหารเรือ และกฎหมายอาญาตามธรรมดาแก่จำเลยผู้อื่น.

มาตรา ๕๘ ถ้าผู้ใดขึ้นศาลทหารเรือ และศาลทหารเรือได้พิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ศาลอื่นจะพิจารณาผู้นั้นในคดีเรื่องเดียวกันอีกไม่ได้ เว้นไว้แต่ถ้าศาลทหารเรือได้วินิจฉัยแล้ว และวางบทแน่นอนว่าคดีนั้นไม่ได้อยู่ในอำนาจของกฎหมายทหารเรือ.

หมวด ๒

อำนาจศาลกรมทหาร

มาตรา ๕๙ ศาลกรมทหารมีอำนาจพิพากษาคดีที่จำเลยเป็นผู้อยู่ในอำนาจกฎหมายทหาร ที่มียศสูงเพียงนายทหารชั้นประทวนเป็นสูงที่สุด ซึ่งตามคดีนั้นจำเลยจะมีโทษจำขังไม่เกินกว่า ๑ ปี หรือโทษปรับหรือโทษโบยหรือทั้งจำขังไม่เกิน ๑ ปี ทั้งปรับหรือโบยด้วย.

มาตรา ๖๐ ผู้หนึ่งผู้ใดจะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลกรมทหารไม่ได้นอกจาก

(๑) จำเลยหรือโจทย์ร้องอุทธรณ์เพราะไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติในเรื่องวิธีตั้งกรรมการและอำนาจของศาลกรมทหาร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือคำพิพากษานั้น ยังไม่ตรงกับใจความตามพระราชกำหนดกฎหมายทหารเรือ.

(๒) นายทหารซึ่งมีอำนาจสั่งลงโทษตามคำผู้พิพากษาได้นั้น มีความเห็นสั่งให้อุทธรณ์ได้ไม่ว่าเหตุใด.

หมวด ๓

อำนาจศาลทหารเรือกลาง

มาตรา ๖๑ ศาลทหารเรือกลาง มีอำนาจที่จะพิพากษาคดีดังต่อไปนี้.

(๑) ความอุทธรณ์คำพิพากษาศาลกรมทหาร

(๒) คดีที่จำเลยเป็นผู้อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือ มียศเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เว้นไว้แต่นายพล

(๓) คดีที่จำเลยเป็นผู้อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือ จะต้องรับโทษจำคุกมากกว่า ๑ ปีขึ้นไป

มาตรา ๖๒ ผู้ใด ๆ จะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลทหารเรือกลางในคดีซึ่งเป็นอุทธรณ์จากคำพิพากษาศาลกรมทหารนั้นไม่ได้ เว้นไว้แต่ศาลทหารเรือกลางจะอนุญาตให้อุทธรณ์ หรือผู้มีอำนาจสั่งลงโทษจะมีคำสั่งให้อุทธรณ์จึงจะอุทธรณ์ได้.

มาตรา ๖๓ คำพิพากษาของศาลทหารเรือกลางที่พิพากษาไปตามความในมาตรา ๖๑ ข้อ ๒—๓ นั้น มีผู้อุทธรณ์ไปยังศาลกรมบัญชาการกลางได้.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) จำเดย

(๒) โจทย์

(๓) ผู้มีอำนาจลงโทษตามคำพิพากษา

หมวด ๔

อำนาจศาลกรมบัญชาการกลาง

มาตรา ๒๔ ศาลกรมบัญชาการกลาง มีอำนาจที่จะพิพากษาความอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลทหารเรือกลาง แลคดีซึ่งจำเดยเปนผู้อยู่ในอำนาจศาลทหารเรือมียศชั้นนายพล

มาตรา ๒๕ ศาลพิเศษกรมบัญชาการกลาง ซึ่งตั้งขึ้นโดยคำสั่งพิเศษของผู้บัญชาการกรมทหารเรือตามที่กล่าวมาแล้วในมาตรา ๓๒ มีอำนาจที่จะพิพากษาคดีใด ๆ ซึ่งอยู่ในอำนาจกฎหมายทหารเรือตามที่ได้บ่งไว้ในคำสั่งตั้งศาลพิเศษนั้นได้.

หมวด ๕

ฎีกา.

มาตรา ๒๖ คดีดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ :—

(๑) เมื่อศาลกรมบัญชาการกลาง หรือศาลพิเศษกรมบัญชาการกลาง ได้พิพากษาความในชั้นต้น หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) เมื่อ ศาล กรม บัญชา การ กลาง หรือ ศาล พิเศษ กรม บัญชา การ กลาง ได้ พิพากษา คดีอุทธรณ์ เปลี่ยน แปลง หรือ กลับ พิพากษา ตรงกัน ข้าม กับ คำ พิพากษา ของ ศาล ล่าง จำเลย โจทย์ แล ผู้ มี อำ นาจ สั่ง ลง โทษ ตาม คำ พิพากษา จะ ถวาย ฎีกา แด่ พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว ได้ แต่ว่า แต่ จะ พระ ราช ทาน พระ ราช วินิจฉัย ตัดสิน ให้ เด็ด ขาด หรือ พระ ราช ทาน คดี ไป ยัง ศาล ฎีกา หรือ จะได้ มี พระ บรมราช โองการ โปรด เกล้า ฯ ให้ ตั้ง กรรมการ เป็น ศาล รับ สั่ง พิจารณา คดี นั้น.

มาตรา ๖๗ ใน กระแส พระ บรม ราช โองการ โปรด เกล้า ฯ ให้ ตั้ง ศาล รับ สั่ง นั้น จะ มี ราย นามผู้ ที่ จะ เป็น กรรมการ แล บ่ง นาม ผู้ ที่จะ ต้อง ทำ หน้า ที่ อัยการ ทหาร เรือ ด้วย.

มาตรา ๖๘ ผู้ ที่ อยู่ ใน จำพวก ที่ กล่าว มา ใน มาตรา ๕๐ จะ เป็น กรรม การ ศาล รับ สั่ง หรือ เป็น อัยการ ทหาร เรือ ไม่ ได้ เป็น อัน ขาด.

หมวด ๖

วิธี อุทธรณ์

มาตรา ๖๙ ผู้ ซึ่ง จะ อุทธรณ์ ต้อง เขียน คำ อุทธรณ์ ลง ใน แบบ พ้อง อุทธรณ์ อธิบาย เหตุผล แล ส่ง ไป ยัง ยกระ บัตร ของ ศาล ที่ ต้อง อุทธรณ์.

มาตรา ๗๐ พ้อง อุทธรณ์ นั้น ต้อง ส่ง ให้ ยกระบัตร ศาล ได้ ตรวจ ภายใน ๑๕ วัน ตั้ง แต่ ได้ อ่าน คำ พิพากษา ให้ ฟัง ไม่ นับ วัน ที่ อ่าน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

คำพิพากษานั้น แต่ถ้าวันที่สุดของกำหนดเวลานั้นเป็นวันหยุดพักของยกระบัตรศาลมิได้ทำการ ยอมให้เพิ่มกำหนดนั้นขึ้นจนถึงวันที่ทำการที่ใกล้ที่สุด.

มาตรา ๗๑ ถ้านายทหารที่มีอำนาจสั่งลงโทษเป็นผู้อุทธรณ์พ้องอุทธรณ์นั้นอาจจะส่งไปภายใน ๓๐ วันที่ได้อ่านคำพิพากษา.

มาตรา ๗๒ ถ้ามีแต่จำเลยเป็นผู้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลที่พิพากษาความอุทธรณ์ต้องไม่ให้หนักกว่าเดิม คือไม่ให้เพิ่มโทษไปมากกว่าที่มีอยู่ในคำพิพากษาของศาลล่าง.

มาตรา ๗๓ เมื่อโจทย์หรือนายทหารที่มีอำนาจสั่งลงโทษตามคำพิพากษาเป็นผู้อุทธรณ์ ศาลที่พิพากษาความอุทธรณ์มีอำนาจที่จะพิพากษาตรงกันข้ามหรือเปลี่ยนแปลงหรือพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลที่ถูกอุทธรณ์ หรือพิพากษาตามความที่เห็นว่าศาลล่างควรพิพากษาอย่างใด คือยกฟ้องหรือลงโทษจำเลยหรือผ่อนโทษเพิ่มโทษตามสมควร.

มาตรา ๗๔ ในคดีทุกเรื่องศาลที่ต้องพิจารณาความอุทธรณ์มีอำนาจ.

(๑) เรียกพยานเพิ่มเติม.

(๒) ส่งคดีกลับไปยังศาลเดิมให้พิจารณาใหม่ หรือเรียกพยานใหม่.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) สั่งให้ศาลที่เป็นชั้นเดียวกันกับศาลที่พิจารณาแล้วพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๖ เป็นวันที่ ๑๕๓๘๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก อันได้ตราเป็นหลักไว้ตั้งแต่รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ นั้น ลำดับนั้นต่อมาก็ได้สั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้างบางสิ่งบางอย่าง เป็นหลายคราวมาแล้ว บัดนี้ได้เปลี่ยนแปลงแลตัดทอนเครื่องแต่งตัว ลดจากกำหนดเดิมอีกบางอย่าง เพื่อมิให้เป็นการเปลืองพระราชทรัพย์ ในการที่ต้องจ่ายเครื่องแต่งตัวทหารเกินแก่ความต้องการนั้น สมควรที่จะรวบรวมขึ้นเป็นพระราชกำหนด แทนพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ นั้นดังนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ ให้เรียกว่า "พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก รัตนโกสินทรศก ๑๒๗"

มาตรา ๒ พระราชกำหนดนี้ ให้ใช้ในกองทัพบก ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชกำหนดบทใดข้อใด ซึ่งขัดขวางต่อพระราชกำหนดนี้ ให้ยกบทนั้น ๆ เสียตั้งแต่วันที่ใช้พระราชกำหนดนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวทหารบก

มาตรา ๔ เครื่องแต่งตัวนายสิบพลทหารนั้น ให้มีดังนี้

ข้อ ๑ หมวกแก๊บทรงหม้อตาลสีเทา กระบังหน้าหนังดำ มีสายรัดคางหนังดำ แถมีตราประทุมอุณาโลมที่หน้าหมวก

ข้อ ๒ เสื้อผ้าสีเทารูปกระสอบคอพับ

๑ พลรบ มีบ่าเป็นแผ่นผ้ากว้าง ๕ ซองติเมตร์ ยาวไม่เกินกว่าระหว่างไหล่ถึงคอ ทำเป็นรูป ๔ เหลี่ยมรี ต้นบ่าเป็น ๓ เหลี่ยม หุ้มผ้าสีตามสังกัด สำหรับติดตามตรงบ่า คือแต่ต้นคอไปไหล่

๒ ผู้ช่วยพลรบ มีบ่าเป็นแผ่นผ้ายาว ๑๒ ซองติเมตร์ ทำเป็นรูป ๔ เหลี่ยมรี ต้นบ่าแถปลายเป็น ๓ เหลี่ยม หุ้มผ้าสีตามสังกัด สำหรับติดตามขวางบ่า คือแต่หน้าไหล่ไปหลังไหล่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓ มีกางเกงขาสั้นผ้าสีน้ำเงินแก่

ข้อ ๔ มีผ้าพันแข้งสีน้ำตาล

ข้อ ๕ มีรองเท้าสีน้ำตาล

มาตรา ๕ ว่านายสิบทั้งปวง ให้ใช้เสื้อสีเทารูปราชปะแตนต์ คอพับ แถใช้เสื้อขาวรูปราชปะแตนต์เพิ่มขึ้นด้วย มีบ่าเปนแผ่นผ้าดังกล่าวไว้ในมาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้นด้วย

มาตรา ๖ นายสิบพลทหารในกองพลรักษาพระองค์กับนักเรียนนายร้อย ให้มีเครื่องแต่งตัวเพิ่มขึ้นดังนี้

ข้อ ๑ นายสิบพลทหารกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์)

๑ หมวกแฮดเม็ดสีขาวมียอดมีตราอาร์มแผ่นดินที่หน้าหมวก มีโซ่รัดคางกับมีภู่ผมม้าแดงแถไม่มี

๒ ปลอกหมวกแก๊บทรงหม้อตาลผ้าขาว

๓ เสื้อทูนิกสีแดงคอพื้นดำบั๊กลวดริมด้วยไหมเหลือง ข้อมือพื้นดำบั๊กเปนอักษรพระนาม ส, พ, ป, ม, จ, ด้วยไหมเหลืองแกมขาว เสื้อผ้าขาวรูปราชปะแตนต์ กับมีบ่าเปนแผ่นผ้าดังกล่าวในมาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้น แต่มีลวดเหลืองกว้าง ๑ ซองติเม็ตร์ ขลิบขอบบ่านั้นด้วย

๔ กันชีพหนังสพาย

๕ กางเกงสีดำแถบสีแดงกว้าง ๑ ซองติเม็ตร์

๖ รองเท้าหนังดำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒ นายสิบ พล ทหาร กรม ทหาร ม้าที่ ๑ (รักษา พระองค์)

๑ หมวก แฮลเม็ต สี ขาว มี ยอด มี ภู่ ผม ม้าแดง มี ตรา อาร์ม แผ่นดิน ที่ หน้า หมวก มี โซ่ รัด คาง

๒ บ่า เสื้อ เปน แผ่น ผ้า ดัง กล่าว ใน มาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้น ให้ มี ถวด เหลือง กว้าง ๑ ซอง ติเม็ตร์ ขลิบ ขอบ บ่า นั้น ด้วย

๓ คัน ชี่พ หนัง สพาย

๔ กาง เกง ดัง กล่าว ใน มาตรา ๔ ข้อ ๓ แต่ เปน รูป กาง เกง ขี่ ม้า

๕ สนับ แข้ง หนัง ดำ

๖ รอง เท้า หนัง ดำ

ข้อ ๓ ทหาร เหล่า ต่าง ๆ ใน กอง พล รักษา พระองค์ ซึ่ง นอก จาก กรม ทหาร ราบ ที่ ๑ แล กรม ทหาร ม้าที่ ๑

๑ หมวก แฮลเม็ต สี ขาว มี ยอด มี ตรา อาร์ม แผ่นดิน ที่ หน้า หมวก มี โซ่ รัด คาง

๒ บ่า เสื้อ เปน แผ่น ผ้า ดัง กล่าว ใน มาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้น ให้ มี ถวด เหลือง กว้าง ๑ ซองติเม็ตร์ ขลิบ ขอบ บ่า นั้น ด้วย

ข้อ ๔ นักเรียน นายร้อย ทหาร บก ใช้ เครื่อง แต่งตัว เหมือน พล ทหาร ทุก ประการ มี เครื่อง แต่ง ตัว เพิ่ม ขึ้น คือ

๑ หมวก แฮลเม็ต สี ขาว มี ยอด มี ตรา อาร์ม แผ่นดิน ที่ หน้า หมวก มี โซ่ รัด คาง

๒ ปลอก หมวก แก๊บ ทรง หม้อ ตาล ผ้า ขาว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๓ เสื้อรูปทูนิกสักกระหลาดสีเทาคอพับ มีกระเป๋าหลังแต่ข้าง เสื้อรูปราชปะแตนต์ผ้าขาว กับมีบ่าเปนแผ่นผ้าดังกล่าวในมาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้นด้วย แต่บ่าสำหรับนักเรียนนายร้อยนี้มีแถบทองกว้าง ๑ ซองติเม็ตร์พาดกลางบ่าตามยาว

๔ กางเกงสีดำมีลวดแดง

๕ สนับแข้งสีน้ำตาล

๖ รองเท้าหนังดำ

นักเรียนนายร้อยห้องชั้นไต จะแต่งตัวได้เต็มตามพระราชกำหนดนี้ หรือจะถดจากพระราชกำหนดนี้ แล้วแต่ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการจะเห็นสมควร

มาตรา ๗ เครื่องแต่งตัวนายทหารชั้นนายพัน นายร้อย นายตาบให้มีดังนี้

ข้อ ๑ มีหมวก ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ หมวกแฮ่ดเม็ตสีขาว มียอดมีตราอาร์มแผ่นดินมีโซ่รัดคาง แต่กรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) แลกรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) มีภู่ผมม้าแดง

อย่างที่ ๒ หมวกแก๊บทรงหม้อตาลสีเทา กะบังหน้าหนังดำมีปลอกผ้าสีขาว หรือปลอกผ้าสีเทา มีสายรัดคางเปนแถบทองกว้าง ๑ ซองติเม็ตร์ แลมีตราประทุมอุณาโลม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อย่าง ที่ ๓ หมวก กัน แดด สี ขาว หรือ สี เทา มี ตรา ประทุม อุณาโลม สาย รัด คาง หนัง เหลือง

ข้อ ๒ มี เสื้อ ๓ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ เสื้อ สักกระหลาด สี เทา รูป ทูนิก คอ พับ แต่ ชั้น นาย พัน มี แถบ ทอง กว้าง ๑ ซอง ติเม็ตร์ ทาบ บน กลาง คอ เสื้อ มี กระเป๋า หลัง แถ ข้าง มี ขลิบ ลวด ตรง ริม หน้า อก ชั้น ข้อ มือ แล ปาก กระเป๋า ถ้า เปน นาย ทหาร ใน กอง พล รักษา พระองค์ ให้ มี เส้น ลวด ทอง ขด เปน วง ที่ ริม คอ ด้วย

ถ้า เปน นาย ทหาร ใน กรม ทหาร ราบ ที่ ๑ (มหาดเล็ก รักษา พระองค์) ให้ มี เสื้อ สัก กระหลาด รูป ทูนิก สี แดง คอ แถ ปาก กระเป๋า หลัง พื้น ดำ ปัก เปน ลาย ช่อ ไชย พฤกษ์ ด้วย ทอง ข้อ มือ พื้น ดำ ปัก เปน ช่อ ไชย พฤกษ์ กับ อักษร พระนาม ส, พ, ป, ม, จ, ทอง แกม เงิน เพิ่ม ขึ้น อีก ชนิด หนึ่ง

อย่าง ที่ ๒ เสื้อ สี เทา รูป ราช ปะแตน ต์ คอ พับ หรือ รูป กระ สอบ คอ พับ

อย่าง ที่ ๓ เสื้อ ผ้า สี ขาว รูป ราช ปะแตน ต์

เสื้อ ทั้ง ปวง ตาม ที่ กล่าว มา นี้ มี บ่า เปน แผ่น ผ้า ดัง กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๕ ข้อ ๒ นั้น แต่ นาย ตาบ มี แถบ ทอง กว้าง กึ่ง ซอง ติเม็ตร์ ขลิบ ริม นาย พัน นาย ร้อย มี แถบ ทอง กว้าง ๑ ซอง ติเม็ตร์ ขลิบ ริม ชั้น นาย พัน เพิ่ม แถบ ทอง กว้าง กึ่ง ซอง ติเม็ตร์ พาด กลาง บ่า ตาม ยาว ถ้า นาย ทหาร ชั้น นาย พัน นาย ร้อย ใน กอง พล รักษา พระองค์ ให้ มี ลวด ทอง ขด วง ที่ ขอบ บ่า นั้น ด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓ มีกางเกง ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ กางเกงสีน้ำเงินแก่ มีแถบสีตามสังกัดกว้าง ๕ ซองติเม็ตร์ ติดตะเข็บขากางเกงข้างนอก

อย่างที่ ๒ กางเกงสีน้ำเงินแก่ขาสั้น

อย่างที่ ๓ กางเกงสีขาว

กางเกงอย่างที่ ๑ และอย่างที่ ๓ จะใช้ขาสั้นหรือขายาวก็ได้

ข้อ ๔ มีรองเท้า ๒ อย่าง

อย่างที่ ๑ รองเท้าหนังดำเกลี้ยง

อย่างที่ ๒ รองเท้าสีน้ำตาล

ในเวลาเมื่อใช้กางเกงขาสั้น ถ้าใช้รองเท้าสีใดต้องใช้สนับแข้งสีนั้น และใช้ผ้าพันแข้งแทนสนับแข้งสีน้ำตาลได้ หรือจะใช้รองเท้าสูงแทนสนับแข้งก็ได้

ข้อ ๕ มีรัดคอไหมสีแดง แต่นายทหารในกองพลรักษาพระองค์ให้มีรัดทองสลับเงินเพิ่มขึ้นบนพื้นแดงด้วย

ข้อ ๖ นายพันนายร้อยในกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) และกรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) ให้มีคันชีพหนังแดงสายหนังแถบไหมทองทับสำหรับสพาย

มาตรา ๘ เครื่องแต่งตัวจอมพลและนายพลให้มีดังนี้

ข้อ ๑ มีหมวก ๓ อย่าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อย่างที่ ๑ หมวก แฮดเม็ด สี ขาว มี ยอด มี ตรา อาร์ม แผ่นดิน มี โซ่รัด คาง กับ มี ยอด ภู่ ขน ห่าน

อย่างที่ ๒ หมวก แก๊บ ทรง หม้อ ตาล เหมือน นาย พัน นาย ร้อย

อย่างที่ ๓ หมวก กัน แดด เหมือน นาย พัน นาย ร้อย

ข้อ ๒ มี เสื้อ ๔ อย่าง

อย่างที่ ๑ เสื้อ ลักกระหลาด สี ขาว รูปทูนิก คอ ข้อ มือ แถ ปาก กระเป๋า หลัง พื้นดำ ปัก ทองเปน ช่อไขยพฤกษ์

อย่างที่ ๒ เสื้อ ลักกระหลาด สี เทา รูป ทูนิก คอพับ มี ปัก ทอง เปน ลาย ถัก ที่ คอ แถ มี กระเป๋า หลัง แถ ข้าง มี ขลิบ ลวด แดง บาน เย็น ตรง ริม หน้า อก ขั้น ข้อ มือ แถ ปาก กระเป๋า

อย่างที่ ๓ เสื้อ สี เทา รูปราช ปะแตนต์ คอพับ หรือ รูป กระสอบ คอ พับ

อย่างที่ ๔ เสื้อ ผ้า สี ขาว รูปราช ปะแตนต์

เสื้อ ทั้งปวง ตาม ที่ กล่าว มา นี้ มี บ่า เปน แผ่น ผ้า ดัง กล่าวไว้ ใน มาตรา ๔ ข้อ ๒ นั้น แต่ ปัก ทอง เปน ลาย ถัก เต็ม บ่า

ข้อ ๓ มี กาง เกง ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ กาง เกง สี น้ำ เงิน แก่ มี แถบ สี แดง บาน เย็น กว้าง ๓ ซองติเม็ตร์ คู่ ๑ ห่าง กัน ๑ ซอง ติเม็ตร์ ครึ่ง แถ มี เส้น ลวด กลาง ด้วย

อย่างที่ ๒ กาง เกง สี น้ำ เงิน แก่ ขา สั้น

อย่างที่ ๓ กาง เกง สี ขาว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กาง เกง อย่าง ที่ หนึ่ง แล อย่าง ที่ ๓ จะใช้ ขา สั้น หรือ ขา ยาว ก็ได้

ข้อ ๔ มี รอง เท้า ๒ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ รอง เท้า หนัง ดำ เกลี้ยง

อย่าง ที่ ๒ รองเท้า สี น้ำตาล

ใน เวลา เมื่อใช้ กาง เกง ขา สั้น ถ้าใช้ รอง เท้า สี ใด ต้อง ใช้ สนับ แข้ง สี นั้น หรือ จะใช้ รอง เท้า สูง แทน สนับ แข้ง ก็ได้

ข้อ ๕ มี รัดคด ไหม ทอง

มาตรา ๙ ให้ นาย ทหาร ทั้งปวง มี เสื้อ กันหนาว สี น้ำเงิน แก่ รูป ยาว ซับ ใน ตาม สี เสื้อ แต่ ชั้น จอม พล นาย พล ใช้ ซับ ใน แล ขลิบ ลวด ริม หน้า อก ปาก กระเป๋า หลัง แล ขั้น ข้อ มือ สี แดง บาน เย็น เสื้อ กัน หนาว นี้ ให้ มี ป่า ตาม ชั้น ยศ ทหาร กับ เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร อย่าง อื่น ซึ่ง ไม่ เปน หลัก สำคัญ เช่น เสื้อ คลุม เสื้อ กันฝน หรือ เครื่อง ที่ ประกอบ เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เพื่อ ความ เรียบ ร้อย ใน การ บาง อย่าง หรือ เพื่อ สดวก ใน ราชการ สนาม เปน ต้น ซึ่งไม่ได้ กล่าว ใน พระราชกำหนด นี้ โดย เฉภาะ นั้น ให้ ผู้ บัญชา การ กรม ยุทธนาธิการ มี อำนาจ กำหนด ให้ ทหาร ใช้ ได้ ตาม สมควร

หมวด ที่ ๓

ว่า ด้วย เครื่อง หมาย ทหาร

มาตรา ๑๐ ทหาร ต่าง เหล่า ต่าง แผนก ต้อง มี สี เปน เครื่อง หมาย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้เห็นแปลกกันที่บ่า ยศเสื้อนายทหารชั้นสัญญาบัตรทั้งปวง ที่เป็นรูปทูนิกสี่เทา ให้หมายสีที่คอเสื้อ ที่ขลิบลวดตรงริมหน้าอก ขั้นข้อมือ ปากกระเป๋าแถบกางเกง ทหารเหล่าใดแผนกใดจะควรหมายสีใด ก็ให้ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการกำหนดให้ใช้สีเครื่องหมายนั้นตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๑ นายทหารชั้นนายพล นายพัน นายร้อย นายสิบ ซึ่งมีตำแหน่งยศสูงต่ำกว่ากันนั้น ให้มีเครื่องหมายให้เห็นลำดับยศต่างกัน คือ

ข้อ ๑ นายสิบนั้น ให้มีบั้งติดที่แขนซ้ายเหนือข้อศอกตามลำดับยศดังนี้

จ่านายสิบ	๕	บั้ง
นายสิบเอก	๓	บั้ง
นายสิบโท	๒	บั้ง
นายสิบตรี	๑	บั้ง

ข้อ ๒ นายพล นายพัน นายร้อย ให้มีจักรเงินติดทับบนบ่าดังนี้

นายพล นายพัน นายร้อย	เอก	๓	จักร
นายพล นายพัน นายร้อย	โท	๒	จักร
นายพล นายพัน นายร้อย	ตรี	๑	จักร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓ จอมพล ให้มีรูปคทาไขว่กับกระบี่ แล พระเกี้ยว ติดทับบนบ่า

มาตรา ๑๒ ทหารทุกนายมีเครื่องหมายสังกัดเหล่า สังกัดแพนกแล เครื่องหมายลำดับยศนั้นแล้วก็ดี ยังหาพอกับที่จะให้เห็นว่าทหารผู้ใดเปนตำแหน่งใดกรมกองใดไม่ ให้เพิ่มเครื่องหมายขึ้น สำหรับทหารตามตำแหน่งแลหน้าที่ดังนี้

ข้อ ๑ นายสิบพลทหารประจำกรมใด ให้มีตัวเลขทองขาวสำหรับหมายเลขลำดับกรมติดทับบนกลางบ่า

ข้อ ๒ นักเรียนนายร้อย ให้มีตัวเลขทองขาวหมายลำดับชั้นห้องเรียน กับนักเรียนนายร้อยชั้นหัวหน้าหมวด ให้มีพระเกี้ยวทองขาว นักเรียนนายสิบทั้งปวง ให้มีดอกจันทน์ทองขาวติดทับบนกลางบ่า

ข้อ ๓ นักเรียนนายตาบ ให้มีแถบทองกว้างกึ่งซองศิเม็ตร์ติดพาดขวางกลางบ่า

ข้อ ๔ นายทหารชั้นสัญญาบัตร์ประจำกรม ให้มีเลขเงินหมายกรมที่คนสังกัดนั้น ติดทับบนกลางบ่า

ข้อ ๕ นายทหารชั้นสัญญาบัตร์ ในกรมบัญชาการโรงเรียนทหารบก แลประจำโรงเรียนนายร้อย ให้มีอักษร ร. ประจำกลางบัวชนกเงินติดทับกลางบ่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๖ นาย ทหาร ชั้น สัญญาบัตร์ กรม บัญชาการ กอง พล ให้มี เลข ประจำ กลาง บัว ชนก เงิน หมาย กอง พล ติด ทับ กลาง บ่า

ข้อ ๗ นาย ทหาร ชั้น สัญญาบัตร์ ใน กรม ยุทธนาธิการ กลาง ให้ มี พระเกี้ยว เงิน ติด ทับ กลาง บ่า

ข้อ ๘ นาย ทหาร ราชองครักษ์ ให้ มี อักษร พระนาม จ, ป, ร, ไคว่ แถ มี พระเกี้ยว เงิน ติด ทับ กลาง บ่า นาย ทหาร ซึ่ง มี ตำแหน่ง เปน ราช องค รักษ์ พิเศษ ติด เครื่อง หมาย สำหรับ ตำแหน่ง ราชองครักษ์ อยู่ แล้ว จะ ติด พระ เกี้ยว หรือ บัว ชนก อีก นั้น ไม่ได้

มาตรา ๑๓ ตำแหน่ง จอม พล ตำแหน่ง นายทหาร ผู้ ใหญ่ ชั้น หัว หน้า แถ ตำแหน่ง ราช องค รักษ์ ซึ่ง ยัง ดำรง อยู่ ใน ตำแหน่ง นั้น ให้ มี สาย ยงยศ เพิ่ม ขึ้น ด้วย

มาตรา ๑๔ จอม พล นาย พล นายพัน นายร้อย ราช องครักษ์ แถ ทั้ง นาย ทหาร พล ทหาร ที่ มี หน้า ที่ ขี่ ม้า นั้น ให้ ใช้ เดือย ที่ ส่วน รอง เท้า ดัง นี้

นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร์ ใช้ เดือย เงิน หรือ ทอง ขาว

นายสิบ พล ทหาร ใช้ เดือย ทอง ขาว

มาตรา ๑๕ ทหาร ซึ่ง ประจำ อยู่ ใน ตำแหน่ง ราช การ ทหาร ให้ ใช้ เครื่อง หมาย สำหรับ ตำหน่ง พล รบ แถ ผู้ ช่วย พลรบ เพิ่ม ขึ้น ดังนี้

ข้อ ๑ พล รบ นาย สิบ พล ทหาร ให้ ใช้ เลข ทอง ขาว หมาย กอง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ร้อย ติด ที่ คอ เสื้อ นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร์ ให้ ใช้ พระเกี้ยว เงิน ติด ที่ คอ เสื้อ สี่ เทา คอ พับ

ข้อ ๒ ผ้าช่วย พล รบ นาย สิบ พล ทหาร ให้ ใช้ ดอก จันทน์ ทอง ขาว ติด หมาย ที่ คอ เสื้อ นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร์ ให้ ใช้ ดอก จันทน์ เงิน ติด ที่ คอ เสื้อ สี่ เทา คอ พับ

ทหาร ที่ มิได้ อยู่ ใน กอง ประจำการ กรม ทหาร บก จะใช้ เครื่อง หมาย เช่น กล่าว แล้ว ใน มาตรา ๑๕ นี้ ไม่ ได้

หมวด ที่ ๕

ว่าด้วย สาตรา วุธ ที่ สำหรับ ใช้ กับ เครื่อง ทหาร

มาตรา ๑๖ นาย ทหาร ชั้น สัญญา บัตร์ แล นาย ดาบ ให้ ใช้ กระบี่ ฝัก ทอง ขาว มี ภู่ สาย ไหม ทอง มี สาย กระบี่ หนัง เหลือง ส่วน จอม พล นาย พล แล นาย ทหาร ใน กอง พล รักษา พระองค์ ให้ มี แถบ ไหม ทอง ทับ เพิ่ม ขึ้น ที่ สาย กระบี่ ใน เวลา ที่ ส่วม กาง เกง มี แถบ

มาตรา ๑๗ จ่า นาย สิบ ใช้ กระบี่ ฝัก เหล็ก มี ภู่ ไหม เหลือง สาย กระบี่ หนัง

มาตรา ๑๘ กระบี่ ทั้ง ปวง นี้ ให้ ใช้ คาด ใน เสื้อ เว้น แต่ เวลา แต่ง เครื่อง รบ จึง ให้ ใช้ คาด นอก เสื้อ

มาตรา ๑๙ นาย สิบ พล ทหาร ประจำ กอง รบ ใน เหล่า ทหาร ม้า ทั้ง ปวง ใช้ กระบี่ ฝัก เหล็ก มี ภู่ มี สาย หนัง คาด นอก เสื้อ

มาตรา ๒๐ นักเรียน ทหาร นาย สิบ พล ทหาร ให้ ใช้ บั้น มี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เข็ม ขัด ซอง กระสุน กับ ซอง ดาบ ปลาย ปืน คาด นอก เสื้อ ตาม ความ ที่ ให้ ใช้

มาตรา ๒๑ อาวุธ นอก จาก ที่ กล่าว ไว้ นี้ เพื่อ สดวก ใน ราชการ สนาม ให้ ผู้บัญชา การ กรม ยุทธนาธิการ กำหนด ให้ ทหาร ใช้ ได้ ตาม ที่ เห็น สมควร

หมวด ที่ ๕

ว่า ด้วย กำหนด การ แต่ง ตัว เครื่อง ทหาร

มาตรา ๒๒ นาย ทหาร ชั้น จอม พล แล นาย พล ให้ แต่ง ตัว ดัง นี้

ข้อ ๑ จอมพล แล นายพล ให้ แต่ง ตัว ดัง นี้

เต็มยศ ใหญ่ หมวก ยอด เสื้อ ทูนิก ขาว กาง เกง สี น้ำ เงิน แก่ มีแถบ รัดคด ไหม ทอง กระบี่ คาด ใน เสื้อ รอง เท้า ดำ แล เวลา ขี่ ม้า ต้อง ใช้ รอง เท้า ดำ สูง

เต็ม ยศ หมวก ยอด เสื้อ ทูนิก สี เทา กาง เกง สี น้ำ เงิน แก่ มี แถบ รัดคด ไหม ทอง กระบี่ คาด ใน เสื้อ รอง เท้า ดำ ถ้า เวลา คุม แถว ใช้ รอง เท้า สี น้ำ ตาล สูง

เต็มยศ ขาว หมวก ยอด เสื้อ ราช ปะแต็นต์ ขาว กางเกง สี น้ำ เงิน แก่ มี แถบ รัดคด ไหม ทอง กระบี่ คาด ใน เสื้อ รองเท้าดำ ถ้า เวลา คุม แถว ใช้ รอง เท้าสี น้ำ ตาล สูง

ครึ่ง ยศ หมวก แก๊บ ปลอก ขาว เสื้อทูนิก สีเทา กางเกง สี น้ำเงิน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ ถ้าเวลาคุมแถวใช้หมวกแก๊บเทาแถ รองเท้าสีน้ำตาลสูง

ครึ่งยศขาว หมวกแก๊บปลอกขาว เสื้อราชปะแต็นต์ขาว กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ ถ้าเวลาคุมแถวใช้หมวกแก๊บเทาแถ รองเท้าสีน้ำตาลสูง

ราชการสนาม หมวกแก๊บเทา เสื้อราชปะแต็นต์หรือรูปกระสอบเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่ กระบี่คาดนอกเสื้อ พร้อมทั้งเครื่องประกอบสำหรับราชการสนามนั้น รองเท้าสีน้ำตาลสูง หรือสนับแข้งแถ รองเท้าสีน้ำตาล

ธรรมดา หมวกแก๊บหรือหมวกกันแดด เสื้อราชปะแต็นต์ขาวหรือเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบหรือไม่มีแถบหรือขาว กระบี่คาดในเสื้อหรือมิคาดก็ได้ รองเท้าดำหรือสีน้ำตาล แถใช้สนับแข้งตามสี รองเท้าหรือไม่ใช้ก็ได้ หรือจะใช้รองเท้าสูงสำหรับขี่ม้าก็ได้

มาตรา ๒๓ ทหารในกองพลรักษาพระองค์ให้แต่งตัวดังนี้

ข้อ ๑ นายพัน นายร้อย กรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์)

เต็มยศใหญ่ หมวกยอดมีภู่ เสื้อทูนิกสีแดง กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ รัดคดพันแดงสลับเงินทอง กระบี่คาดในเสื้อ พลรบใช้คันชีพสพายด้วย รองเท้าดำ ถ้ามีหน้าที่ขี่ม้าใช้สนับแข้งหรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จะ ใช้ รอง เท้า สูง ก็ ได้ การแต่ง ตัว เต็ม ยศ ใหญ่ ดัง นี้ คือ แต่ง ใน การ เต็ม ยศ แห่ง พระ ราช สำนัก ทุก สถาน แต่ โดย เสด็จ พระ ราช ดำเนิร กระบวน ราบ

เต็ม ยศ หมวก ยอด มี ภู่ เสื้อ ทูนิก สี เทา กางเกง สี น้ำเงิน แก่ มี แถบ รัดคด ผ้า รบ ใช้ คัน ชีพ สพาย ด้วย กระบี่ คาด ใน เสื้อ รอง เท้า ดำ

เต็ม ยศ ขาว หมวก ยอด มี ภู่ เสื้อ ราช ปะแต็นต์ ขาว กางเกง สี น้ำเงิน แก่ มี แถบ รัดคด ผ้า รบ ใช้ คัน ชีพ สพาย ด้วย กระบี่ คาด ใน เสื้อ รอง เท้า ดำ

รักษา การ ใน พระ ราช สำนัก หมวก ยอด ไม่ มี ภู่ เสื้อ ราช ปะแต็นต์ ขาว กาง เกง สี น้ำ เงิน แก่ มี แถบ คัน ชีพ สพาย กระบี่ คาด ใน เสื้อ รอง เท้า ดำ

ครึ่ง ยศ หมวก แก๊บ เสื้อ ทูนิก สี เทา กางเกง สี น้ำเงิน แก่ มี แถบ กระบี่ คาด ใน เสื้อ ถ้า ผ้า รบ ซึ่ง คุม แถว หรือ กำกับ แถว ใช้ คัน ชีพ สพาย ด้วย รองเท้า ดำ

ครึ่ง ยศ ขาว หมวก แก๊บ เสื้อ ราช ปะแต็นต์ ขาว กางเกง สี น้ำเงิน แก่ มี แถบ กระบี่ คาด ใน เสื้อ ถ้า ผ้า รบ ซึ่ง คุม แถว หรือ กำกับ แถว ใช้ คัน ชีพ สพาย ด้วย รองเท้า ดำ

ราชการ สนาม หมวก แก๊บ เทา เสื้อ ราช ปะแต็นต์ หรือ รูป กระ สอบ เทา กางเกง สี น้ำเงิน แก่ กระบี่ คาด นอก เสื้อ พร้อม ทั้ง เครื่อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกอบสำหรับราชการสนามนั้น รองเท้าสีน้ำตาล แถสนับแข้ง หรือผ้าพันแข้งสีน้ำตาล หรือจะใช้รองเท้าสูงก็ได้

ธรรมดา หมวกแก๊บหรือหมวกกันแดด เสื้อราชปะแต็นต์ขาว หรือเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบหรือไม่มีแถบหรือขาว กระบี่คาดหรือมิคาดก็ได้ รองเท้าดำหรือสีน้ำตาลแถใช้สนับแข้งตามสีรองเท้า หรือไม่ใช้ก็ได้หรือจะใช้รองเท้าสูงสำหรับขี่ม้าก็ได้

เครื่องแต่งตัว นายพัน นายร้อย กรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) ตามมาตรา ๒๓ ข้อ ๑ นั้น นายทหารซึ่งมีหน้าที่แต่งได้นั้น คือ

๑ นายทหารซึ่งกำลังรับราชการประจำการ อยู่ในกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) นั้น จำพวก ๑

๒ นายทหารนอกกองประจำการ แต่ยังคงสังกัดอยู่ในกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) นั้น จำพวก ๑

๓ นายทหารซึ่งไปรับราชการอยู่กรมและกระทรวงอื่น ซึ่งไม่ใช่กรมทหาร แต่เมื่อเวลาออกจากกรมทหารนั้น อยู่ในสังกัดกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) นั้น จำพวก ๑

๔ นายทหารซึ่งเคยได้รับราชการมาในกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) ในชั้นนายพัน ถ้าจะย้ายหน้าที่ราชการไปอยู่ในกรมทหารเหล่าและแพนกอื่น ๆ จะแต่งเครื่องทหารราบที่ ๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(มหาดเล็กรักษาพระองค์) ได้เปนพิเศษตามยศนายพันที่เคยได้แต่งอยู่ในกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) นั้น จำพวก ๑

๕ นายทหารที่ได้รับพระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้แต่งเครื่องทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) เฉภาะยศในกระแสพระบรมราชโองการนั้น จำพวก ๑

ข้อ ๒ นายสิบพลทหารกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) ให้แต่งตัวดังนี้

เต็มยศใหญ่ หมวกยอดมีภู่ เสื้อสีแดง พลรบมีคันชีพสพาย กางเกงดำมีแถบ รองเท้าดำ คือแต่งในการเต็มยศแห่งพระราชสำนักทุกสถาน แต่โดยเสด็จพระราชดำเนรกระบวนราบ

เต็มยศ หมวกยอดมีภู่ เสื้อสีเทา พลรบมีคันชีพสพาย กางเกงสีดำมีแถบ รองเท้าดำ

เต็มยศขาว หมวกยอดมีภู่ เสื้อราชปะแต็นต์ขาว พลรบมีคันชีพสพาย กางเกงสีดำมีแถบ รองเท้าดำ

รักษาการในพระราชสำนัก หมวกยอดไม่มีภู่ เสื้อราชปะแต็นต์ขาว คันชีพสพาย กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ รองเท้าดำ

ครึ่งยศ หมวกแก๊บ เสื้อสีเทา พลรบมีคันชีพสพาย กางเกงสีดำมีแถบ รองเท้าดำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ครึ่งยศขาว หมวกแก๊บ เสื้อราชปะแต๊นต์ขาว พลรบมีคันชีพสพาย กางเกงดำมีแถบรองเท้าดำ

ราชการสนาม หมวกแก๊บเทา เสื้อราชปะแต๊นต์หรือรูปกระสอบเทา กางเกงขาสั้นสีน้ำเงินแก่ ผ้าพันแข้งสีน้ำตาล รองเท้าสีน้ำตาล กับมีเครื่องประกอบสำหรับราชการสนามนั้น

ธรรมดา หมวกแก๊บ เสื้อขาวหรือสีเทา กางเกงดำมีแถบหรือกางเกงขาสั้นสีน้ำเงินแก่ รองเท้าดำ หรือรองเท้าสีน้ำตาล ผ้าพันแข้งสีน้ำตาล

ข้อ ๓ นายพัน นายร้อย กรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์)

เต็มยศ หมวกยอด เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ รัดคด กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ ถ้าพลรบซึ่งคุมแถวใช้คันชีพสพายด้วย

เต็มยศขาว หมวกยอด เสื้อราชปะแต๊นต์ขาว กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ รัดคด กระบี่คาดในเสื้อ ถ้าพลรบซึ่งคุมแถวใช้คันชีพสพายด้วย รองเท้าดำ

ครึ่งยศ หมวกแก๊บปลอกขาว เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ ถ้าพลรบซึ่งคุมแถวใช้หมวกแก๊บเทาคันชีพสพายด้วย รองเท้าดำ

ครึ่งยศขาว หมวกแก๊บปลอกขาว เสื้อราชปะแต๊นต์ขาว กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ราชการ สนาม หมวกแก๊บ เทา เสื้อ ราชปะแตนต์ หรือ รูป กระสอบ เทา กางเกง สี น้ำเงินแก่ กระบี่ คาด นอก เสื้อ พร้อม ทั้ง เครื่อง ประกอบ สำหรับ ราชการ สนาม นั้น รองเท้า สี น้ำตาล แถ สนับแข้ง หรือ ผ้าพันแข้ง สี น้ำตาล หรือ จะ ใช้ รองเท้า สูง ก็ ได้

ธรรมดา หมวกแก๊บ หรือ หมวกกันแดด เสื้อ ราช ปะแตนต์ ขาว หรือ เทา กาง เกง สี น้ำเงิน แก่ มี แถบ หรือ ไม่มี แถบ หรือ ขาว กระบี่ คาด หรือ มิ คาด ก็ ได้ รองเท้า ดำ หรือ สี น้ำตาล แถ ใช้ สนับแข้ง ตาม สี รองเท้า หรือ ไม่ ใช้ ก็ ได้ หรือ จะ ใช้ รองเท้า สูง สำหรับ ขี่ ม้า ก็ ได้

ข้อ ๕ นาย สิบ พลทหาร กรม ทหาร ม้า ที่ ๑ (รักษา พระองค์) ให้ แต่ง ตัว ดัง นี้

เต็ม ยศ หมวก ยอด เสื้อ สี เทา พลรบ มี คัน ชี พ สพาย กาง เกง รูป ขี่ ม้า สี น้ำเงินแก่ กระบี่ คาด นอก เสื้อ สนับแข้ง หนัง ดำ รองเท้า หนัง ดำ

ครึ่ง ยศ หมวก แก๊บ เสื้อ สี เทา พลรบ มี คัน ชี พ สพาย กาง เกง รูป ขี่ ม้า สี น้ำเงิน แก่ กระบี่ คาด นอก เสื้อ สนับแข้ง หนัง ดำ รองเท้า ดำ

ราชการ สนาม หมวก แก๊บ เทา เสื้อ ราชปะแตนต์ หรือ รูป กระสอบ เทา กางเกง รูป ขี่ ม้า สี น้ำเงิน แก่ กระบี่ คาด นอก เสื้อ พร้อม ทั้ง เครื่อง ประกอบ สำหรับ ราชการ สนาม นั้น ผ้าพัน แข้ง สี น้ำตาล รองเท้า สี น้ำตาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ธรรมดา หมวกแก๊บ เสื้อขาว หรือสีเทา กางเกงดำมีแถบ หรือกางเกงขาสั้นสีน้ำเงินแก่ กระบี่คาด หรือมิคาดก็ได้ แล้วแต่เวลาอันสมควร รองเท้าดำ หรือรองเท้าสีน้ำตาล ผ้าพันแข้งสีน้ำตาล

ข้อ ๕ นายทหารกองพลรักษาพระองค์ นอกจากกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) แลกรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) แต่งอย่างเดียวกันกับนายพัน นายร้อย กรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) เว้นแต่ไม่สพายคันชีพ

ข้อ ๖ นายสิบพลทหารกองพลรักษาพระองค์ นอกจากกรมทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์) แลกรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) แต่งอย่างเดียวกันกับนายสิบพลทหาร กรมทหารม้าที่ ๑ (รักษาพระองค์) เว้นแต่ไม่สพายคันชีพ

มาตรา ๒๕ ทหารนอกจากกองพลรักษาพระองค์

ข้อ ๑ นายพัน นายร้อย นายตาบ ให้แต่งตัวดังนี้

เต็มยศ หมวกยอด เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบรัดคด กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ ถ้าเวลาคุมแถวใช้หมวกแก๊บแลรองเท้าสีน้ำตาล สนับแข้งหรือผ้าพันแข้งสีน้ำตาล หรือจะใช้รองเท้าสูงสีน้ำตาลก็ได้

เต็มยศขาว หมวกยอด เสื้อราชปะแตนต์ขาว กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบรัดคดไหมแดง กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ครึ่งยศ หมวกแก๊บปดอกขาว เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ ถ้าเวลาคุมแถวใช้หมวกแก๊บเทา รองเท้าสีน้ำตาล หรือจะใช้รองเท้าสูงก็ได้

ครึ่งยศขาว หมวกแก๊บปดอกขาว เสื้อราชปะแตนต์ขาว กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบ กระบี่คาดในเสื้อ รองเท้าดำ

ราชการสนาม หมวกแก๊บเทา เสื้อราชปะแตนต์หรือรุปกระสอบเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่ กระบี่คาดนอกเสื้อ พร้อมทั้งเครื่องประกอบสำหรับราชการสนามนั้น รองเท้าสีน้ำตาล สนับแข้งหรือผ้าพันแข้งสีน้ำตาล หรือจะใช้รองเท้าสูงก็ได้

ธรรมดา หมวกแก๊บหรือหมวกกันแดด เสื้อราชปะแตนต์ขาวหรือเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่มีแถบหรือไม่มีแถบหรือขาว กระบี่คาดหรือมิคาดก็ได้ รองเท้าดำหรือสีน้ำตาล แต่ใช้สนับแข้งตามสีรองเท้าหรือไม่ใช้ก็ได้ หรือจะใช้รองเท้าสูงสำหรับขี่ม้าก็ได้

ข้อ ๒ นายสิบพลทหาร จะแต่งเต็มยศ ครึ่งยศ หรือธรรมดาก็แต่งอย่างเดียวกันทุกประการ คือ หมวกแก๊บ เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่ขาสั้น ผ้าพันแข้งสีน้ำตาล รองเท้าสีน้ำตาล เพื่อที่ให้สดวกแก่นายสิบพลทหารทั้งหลายยิ่งขึ้นนั้น จะสั่งให้ตัดผ้าพันแข้งแต่รองเท้าเสียไม่ต้องแต่งในบางคราวก็ได้ ถ้าราชการสนามให้มีเครื่องพร้อมประกอบสำหรับราชการสนามนั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๕ นักเรียนนายร้อย ให้แต่งตัวดังนี้

เต็มยศ หมวกยอด เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงดำมีแถบ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ รองเท้าดำ

เต็มยศขาว หมวกยอด เสื้อราชปะแตนต์ขาว กางเกงดำมีแถบ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ รองเท้าดำ

ครึ่งยศ หมวกแก๊บ เสื้อทูนิกสีเทา กางเกงดำมีแถบ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ รองเท้าดำ

ครึ่งยศขาว หมวกแก๊บปลอกขาว เสื้อราชปะแตนต์ขาว กางเกงดำมีแถบ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ รองเท้าดำ

ราชการสนาม หมวกแก๊บเทา เสื้อราชปะแตนต์หรือรูปกระสอบเทา กางเกงขาสั้นสีน้ำเงินแก่ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ พร้อมทั้งเครื่องประกอบสำหรับราชการสนามนั้น รองเท้าสีน้ำตาล ผ้าพันแข้งหรือสนับแข้งสีน้ำตาล

ธรรมดา หมวกแก๊บ เสื้อขาวหรือผ้าสีเทา กางเกงดำมีแถบหรือกางเกงขาสั้นสีน้ำเงินแก่ เข็มขัดคาดนอกเสื้อ รองเท้าดำหรือรองเท้าสีน้ำตาล ผ้าพันแข้งหรือสนับแข้งสีน้ำตาล

มาตรา ๒๖ นายทหารที่มีตำแหน่งต้องใช้สายยงยศดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๓ นั้น วิธีใช้สายยงยศแบ่งเป็น ๔ อย่าง คือ จอมพล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อย่าง หนึ่ง นาย ทหาร ผู้ ใหญ่ ชั้น หัว หน้า อย่าง หนึ่ง ราช องครักษ์ อย่าง หนึ่ง แต่ นาย ทหาร ชั้น หัว หน้า กับ เป็น ราชองครักษ์ ด้วยอีก อย่างหนึ่ง ดังนี้

ข้อ ๑ ตำแหน่ง จอม พล เวลา เต็ม ยศ ใช้ สาย ยง ยศ ถัก สอง เส้น เกลียง สอง เส้น ต้น สาย รวม คิด ที่ แผ่น ผ้า บ่า ขวา ให้ สาย เกลียง สายถัก อยู่ ข้างหน้า สอง สาย ข้าง หลัง สอง สาย สาย เกลียง ข้าง หลัง สอด ใต้ แขน มา ขอด กับ สาย เกลียง ข้าง หน้า แต่ สาย ถัก ข้าง หลัง สอด ใต้ แขน มารวม กับ สาย ถัก สาย เกลียง ข้าง หน้า รวม ห่วง คล้อง ที่ ดุม คอ เสื้อ

ถ้า ไม่ แต่ง เต็ม ยศ ตัด สาย ถัก เสีย คง ใช้ แต่ สาย เกลียง สอง สาย สอด สาย หลัง มา ขอด กับ สาย หน้า คล้อง ห่วง กับ ดุม คอ เสื้อ อย่าง เต็ม ยศ

ข้อ ๒ ตำแหน่ง นาย ทหาร ผู้ ใหญ่ ชั้น หัวหน้า เวลา เต็ม ยศ ใช้ สาย ยง ยศ ถัก สอง เส้น เกลียง หนึ่ง เส้น ต้น สาย รวม คิด กับ แผ่น ผ้า ที่ บ่า ขวา ให้ สาย เกลียง อยู่ กลาง สอด แขน เข้า ใน วง สาย เกลียง แต่ สอด สาย ถัก ข้าง หลัง มา ทาง ใต้ แขน รวม กับ สาย ถัก ข้าง หน้า รวม ห่วง คล้อง ที่ ดุม คอ เสื้อ

ถ้า ไม่ แต่ง เต็ม ยศ ตัด สาย ถัก คง ใช้ แต่ สาย เกลียง สอด แขน เข้า ใน วง อย่าง เต็ม ยศ

ข้อ ๓ ตำแหน่ง ราช องครักษ์ เวลา เต็ม ยศ ใช้ สาย ยง ยศ สาม เส้น อย่าง ตำแหน่ง นาย ทหาร ผู้ ใหญ่ ชั้น หัว หน้า แต่ ให้ สอดสาย ถัก ข้าง หลัง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทางใต้แขน รวมเข้ากับสายเกลี่ยง แถสายถัก ข้าง หน้า รวมห่วงคล้องที่คุมคอเสื้อ

ถ้าไม่แต่งเต็มยศ ถดสายถัก คงใช้แต่สายเกลี่ยงติดอย่างเต็มยศ

ข้อ ๔ ตำแหน่งนายทหารผู้ใหญ่ชั้นหัวหน้า แถเปนราชองครักษ์ด้วย เวลาเต็มยศใช้สายยงยศสี่สายอย่างเต้าหน้าจดมพด เว้นแต่ให้แขนเข้าในวงสายเกลี่ยงข้างหลัง อย่างนายทหารผู้ใหญ่ชั้นหัวหน้า แถสายเกลี่ยงข้างหน้าคล้องกับดมคอเสื้ออย่างราชองครักษ์

ถ้าไม่แต่งเต็มยศ ถดสายถัก คงใช้แต่สายเกลี่ยงทั้งสองสายติดอย่างเต็มยศ

มาตรา ๒๗ เวลาแต่งเต็มยศครึ่งยศ ผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิศริยาภรณ์แถเหรียญ ให้ประดับเครื่องราชอิศริยาภรณ์แถเหรียญ ถ้าเวลาแต่งธรรมดาหรือราชการสนาม ให้ใช้แพรแถบสีของเครื่องราชอิศริยาภรณ์แถเหรียญ ทำเปนแผ่นผ้ากว้าง ๒ ซองติเมตร์ติดที่อกเบื้องซ้าย แนวดุมคอเสื้อ

มาตรา ๒๘ การแต่งตัวทหารที่ได้กำหนดไว้นี้ กำหนดไว้เพื่อเปนหลักแห่งการแต่งตัวทหารบก แต่ถ้ามีพระบรมราชโองการให้ทหารบกแต่งตัวประการใดแล้ว ไม่เปนอันผิดต่อพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ทหารเวลาแต่งเครื่องทหารใช้เครื่องประดับหรืออย่างอื่นซึ่งมิได้มีพระบรมราชานุญาต ให้ใช้ติดนอกหรือทับเครื่องแต่งตัวทหาร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓๐ เครื่องแต่งตัวตามที่กำหนดมาแล้วทุกอย่างนี้ ให้เป็นอันแต่งได้ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชกำหนดนี้แลต่อไป เว้นไว้แต่นายทหารซึ่งมิได้รับราชการประจำการ ถ้าผู้นั้นยังไม่มีเครื่องแต่งตัวอย่างใหม่แล้ว ก็ให้คงแต่งอย่างเก่า

มาตรา ๓๑ เพื่อจะบ้องกันมิให้เป็นการเข้าใจผิดไปจากพระราชกำหนดนี้ ให้กรมยุทธนาธิการทำเครื่องแต่งตัวทหารทุกอย่างไว้สำหรับเป็นแบบในการสร้างเครื่องแต่งตัวสืบไป จะทำให้ผิดไปจากแบบนั้นไม่ได้

หมวดที่ ๖
ว่าด้วยผู้ที่จะได้รับเครื่องแต่งตัวทหาร

มาตรา ๓๒ เครื่องแต่งตัวทหารบกตามพระราชกำหนดนี้ ทหารที่กำลังอยู่ในราชการประจำการทหารบก ให้เบิกของหลวงไปใช้ได้บางอย่างตลอดเวลาที่อยู่ในราชการทหารบก ตามที่ได้กำหนดให้เบิกได้ ส่วนผู้ที่อยู่นอกราชการประจำการทหารบก ถ้ามีความประสงค์จะแต่งก็ต้องจัดหาซื้อด้วยตนเอง หากจะได้ของหลวงต้องโดยพระบรมราชานุญาต

มาตรา ๓๓ บรรดาทหารบกซึ่งจะได้เบิกเครื่องแต่งตัวของหลวงไปใช้ในราชการนั้น ให้ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการมีอำนาจที่จะกำหนดเครื่องแต่งตัวทั้งปวงว่าสิ่งใดควรจ่ายให้นานเวลาเพียงใดต่อครั้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยผู้ใดกระทำผิดต่อพระราชกำหนดนี้

มาตรา ๓๔ ทหารคนใดประพฤติให้ผิดต่อพระราชกำหนดนี้ มีความผิดฐานเสมอพระราชอาญา

มาตรา ๓๕ บุคคลผู้ใดหรือพวกใด บรรดาที่ไม่มีตำแหน่งยศในกรมทหารบกแต่งตัวเองก็ดี หรือบุคคลผู้ใดจะจัดให้ผู้ใดผู้หนึ่งที่ไม่มีตำแหน่งยศในกรมทหารบกนั้นแต่งก็ดี ด้วยเครื่องแต่งตัวอันต้องด้วยพระราชกำหนดนี้ หรือต้องแบบอย่างเก่าซึ่งทหารยังคงใช้แต่งเข้ามาสู่ราชการอยู่ บุคคลผู้นั้นหรือพวกนั้นมีความผิด ถ้าในเวลาปรกติให้จำไว้ไม่เกิน ๑ ปี หรือให้ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำแลปรับด้วยตามแต่ความผิดมากหรือน้อย

ถ้าในเวลาสงครามหรือการจลาจล ให้ศาลทหารบกพิจารณาพิพากษาตามอำนาจของศาลที่มีตามวิธีพิจารณาและพระธรรมนูญศาลทหารนั้นๆ

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยหน้าที่รักษาพระราชกำหนด

มาตรา ๓๖ ให้กระทรวงกระลาโหมและกรมยุทธนาธิการเป็นหน้าที่รักษาพระราชกำหนดนี้ ให้การดำเนินไปตามพระราชกำหนด

พระราชกำหนดนี้ให้ไว้ ณวันที่ ๓๐ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๖ เป็นวันที่ ๑๔๓๗๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ ตั้ง ข้า หลวง พิเศษ
จัด การ ศาล ยุติธรรม ใน มณฑล อิสาณ

มี พระ บรม ราช โอง การ ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ในเวลา นี้ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ จัด ตั้ง ศาล ยุติธรรม ตาม หัว เมือง ตาม พระ ธรรมนูญ ศาล หัว เมือง เสร็จ แล้ว แต่ เมือง ที่ ไกล บาง มณฑล เช่น มณฑล พายัพ ก็ ได้ ลง มือ จัด การ ศาล เสร็จ แล้ว เหมือน กัน บัด นี้ ทรง พระ ราชดำริห์ เห็น สมควร ที่ จะ จัด ตั้ง ศาล ยุติธรรม ใน มณฑล อิสาณ ให้ ต้อง ตาม พระ ธรรมนูญ แต่ แบบ พิจารณา เช่น มณฑล อื่น ๆ ที่ ได้ จัด มา แล้ว จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ พระ เจ้า น้อง ยา เธอ กรมขุน สรรพ สิทธิ ประสงค์ ข้า หลวง ต่าง พระ องค์ มณฑล อิสาณ กับ พระ บริรักษ์ จริยาวัตร์ ข้า หลวง พิเศษ ประจำ การ ศาล ยุติธรรม ใน หัว เมือง พร้อม กัน จัด การ ศาล ยุติธรรม ใน มณฑล อิสาณ ตาม พระ ราช บัญญัติ ข้า หลวง พิเศษ จัด การ ศาล ยุติธรรม ใน หัว เมือง ลง วัน ที่ ๒๑ กันยายน ร. ศ. ๑๑๕ แต่ เมื่อ ข้า หลวง พิเศษ เห็น ควร จะ จัด ตั้ง ผู้ พิพากษา ประจำ ศาล มณฑล แต่ ศาล เมือง ชั้น ใน มณฑล นั้น ก็ ให้ หา ฤๅ มายัง สภา นายก ข้า หลวง พิเศษ ซึ่ง เป็น เสนา บดี กระทรวง ยุติธรรม จัด การ ให้ ตลอด ไป แล้ว ให้ รวม ศาล มณฑล นั้น ขึ้น ใน กระทรวง ยุติธรรม แต่ ข้า หลวง พิเศษ อย่าง ที่ ได้ เคย ทำ มา แต่ ก่อน

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๒๗ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๔๑๒ ใน รัชกาล ปัต ยุบัน นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศตั้งข้าหลวงพิเศษ
จัดการศาลยุติธรรมในมณฑลอุดร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในเวลานี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศาลยุติธรรมตามหัวเมือง ตามพระธรรมนูญศาลหัวเมืองเสร็จแล้ว แต่เมืองที่ใกล้บางมณฑล เช่น มณฑลพายัพ ก็ได้ลงมือจัดการศาลเสร็จแล้วเหมือนกัน บัดนี้ทรงพระราชดำริห์เห็นสมควรที่จะจัดตั้งศาลยุติธรรมในมณฑลอุดร ให้ต้องตามพระธรรมนูญ แลแบบพิจารณาเช่นมณฑลอื่น ๆ ที่ได้จัดมาแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร์ ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลอุดร กับพระบริรักษ์จริยาวัตร์ ข้าหลวงพิเศษประจำกระทรวงยุติธรรม ในหัวเมือง พร้อมกันจัดการศาลยุติธรรมในมณฑลอุดร ตามพระราชบัญญัติข้าหลวงพิเศษจัดการศาลยุติธรรมในหัวเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ร.ศ. ๑๑๕ แต่เมื่อข้าหลวงพิเศษเห็นควรจะจัดตั้งผู้พิพากษาประจำศาลมณฑลแลศาลเมืองขึ้นในมณฑลนี้ ก็ให้หาฤๅมายังสภานายกข้าหลวงพิเศษ ซึ่งเป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม จัดการให้ตลอดไป แล้วให้รวมศาลในมณฑลนี้ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม แลข้าหลวงพิเศษอย่างที่ได้เคยทำมาแต่ก่อน.

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๔๑๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กฎเสนาบดี
เปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ
ในมณฑลภูเก็ต ร.ศ. ๑๒๗

ด้วยตามความในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ รัตนโกสินทรศก ๑๒๐ มีว่า ให้เสนาบดีมีอำนาจที่จะออกกฎเสนาบดีตั้งพิกัดอัตราเก็บค่าที่จับสัตว์น้ำ และค่าอาชญาบัตรคุ้มเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ตามประโยชน์ที่พึงได้ไม่เกินร้อยละสิบ และได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยออกกฎเสนาบดีวางวิธีการ และตั้งพิกัดอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ แล้วนั้น บัดนี้ข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต มีใบบอกมายังกระทรวงมหาดไทยว่า อัตราค่าที่จับสัตว์น้ำและค่าอาชญาบัตรคุ้มเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ในมณฑลภูเก็ตบางอย่างยังไม่เหมาะสมแก่ท้องที่ และประโยชน์ที่ทำได้ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ได้ปฤกษากับข้าหลวงเทศาภิบาลเห็นพร้อมกันว่า ควรแก้อัตราค่าที่จับสัตว์น้ำ และค่าอาชญาบัตรคุ้มเครื่องมือจับสัตว์น้ำ ในมณฑลภูเก็ตใหม่ เพื่อให้เหมาะแก่ภูมิประเทศ ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ตามอัตราซึ่งแก้ไขใหม่นั้นเปนการสมควรแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกอัตราค่าที่จับสัตว์น้ำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ค่า อาชญา บัตร์ คุ้ม เครื่อง มือ จับ สัตว์ น้ำ ใน มณฑล ภูเก็ต ใน ท้าย กฎ เสนาบดี ลง วัน ที่ ๒๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ นั้น เสีย ให้ ใช้ อัตรา ใน ท้าย กฎเสนาบดี ฉบับ นี้ เปน อัตรา สำหรับ เก็บ เงิน ค่า ที่ จับ สัตว์ น้ำ แล ค่า อาชญาบัตร์ คุ้ม เครื่องมือ จับ สัตว์ น้ำ ใน มณฑล ภูเก็ต ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ สืบ ไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

วัน ที่ ๑๗ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อัตราค่าที่จับสัตว์น้ำตามกฎเสนาบดีเปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ ในมณฑลภูเก็ต ร.ศ. ๑๒๗

เลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ นอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อัฐ
๑	บ่อปลา	ซึ่งมีผู้ชุดไว้ในลำน้ำชนิดใดๆ อาไศรยน้ำได้ตลอดปี	เก็บเงินอากรเปนค่าที่จับสัตว์น้ำตรางวาละ	๑	—
๒	บ่อปลา	ซึ่งมีผู้ชุดไว้ในลำน้ำชนิดใด ๆ อาไศรยน้ำไม่ได้ตลอดปี	เก็บเงินอากรเปนค่าที่จับสัตว์น้ำตรางวาละ	—	๑๖

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในพระบรมมหาราชวัง
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ นอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อัฐ
๓	บ่อปลา	ซึ่งมีผู้ขุดไว้ในที่ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ชอบด้วยพระราชกำหนดกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในขณะหนึ่งขณะใดจับสัตว์น้ำในที่บ่อนั้น	เก็บเงินอากรเป็นค่าที่จับสัตว์น้ำตารางวาละ	—	๑๖

พระราชกฤษฎีกาเลิกหอรัษฎากรและอากรบางอย่าง
https://museum.coj.go.th/

เลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ นอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อัฐ
๔	ที่จับสัตว์น้ำ	คูบ้าน หรือท้องร่องซึ่งมีผู้ขุดไว้ก็ดี หรือที่จับสัตว์น้ำซึ่งไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งขุดไว้มีธรรมชาติเป็นมาแต่เดิม หรือเกิดขึ้นใหม่อยู่ในที่กรรมสิทธิ์ของเอกชน เช่นหนองลำบางเป็นต้น	เก็บเงินอากรเป็นค่าที่จับสัตว์น้ำตรางวาดังนี้ คือ		
			(ก) ๒๕ ตรางวาแลต่ำกว่า ๒๕ ตรางวา	—	๓๒
			(ข) ๕๐ ตรางวาแลต่ำกว่า ๕๐ ตรางวา	๑	—
			(ฃ) ๗๕ ตรางวาแลต่ำกว่า ๗๕ ตรางวา	๑	๓๒
			(ค) ๑๐๐ ตรางวาแลต่ำกว่า ๑๐๐ ตรางวา	๒	—
			ถ้าที่จับสัตว์น้ำกว้างยาวมีตรางวามากขึ้นไปให้คิดเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำทวีตามอัตรานี้		

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถาน กรมศิลปากร
https://museum.coj.go.th/

เลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ นอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	สตางค์
๕	หลุมปลาโจน		เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำหลุมละ	๓	—
๖	ที่ทำกล่ำด้วยอาการอย่างใด ๆ	เพื่อทำประโยชน์จับสัตว์น้ำ ให้ข้าหลวงเทศาภิบาลกำหนดท้องที่ใด	เป็นอัตราค่าที่ตรางวาละเท่าใด ให้เก็บเงินอากรไม่เกินกว่าตรางวาละ	๒	—
๗	ที่จับสัตว์น้ำ	ซึ่งมีผู้ว่าประมูลให้ราคาต่ำหรือไม่มีผู้ว่าประมูลหรือที่จับสัตว์น้ำอันกีดขวางในการว่าประมูล ให้ข้าหลวงเทศาภิบาลมีอำนาจอนุญาตให้แก่บุคคลกระทำการจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือเป็นครั้งเป็นคราว	เก็บเงินอากรเป็นค่าที่แก่ผู้ทำการจับสัตว์น้ำคนหนึ่งไม่เกินกว่า	๑๐	—

เลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ นอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อฐ
๗	ที่จับสัตว์น้ำ	ลำคลอง ลำบาง ชนิดประเภทที่ ๗ ให้กะกำหนดเขตร์แต่ปากคลอง หรือปากบางยาวไม่เกินกว่า ๕ เส้นตามลำคลองหรือลำบาง อนุญาตให้ผู้ใดผู้หนึ่งทำการจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือกางกั้นเพื่อมิให้สัตว์น้ำออกลำแม่น้ำใหญ่	เก็บเงินอากรเปนค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๕๐	—

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในเครือกรมศิลปากร
https://museum.coj.go.th/

อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์น้ำด้วยวิธีใช้ถุงโพงพาง ตามกฎเสนาบดี เปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำ ในมณฑลภูเก็ต ร.ศ. ๑๒๗

เลขที่	ท้องที่	อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์น้ำด้วยวิธีใช้ถุงโพงพางใน											
		ลำน้ำ				ลำคลอง				ทเลปากน้ำปากอ่าว			
		น้ำเค็ม		น้ำจืด		น้ำเค็ม		น้ำจืด		ประจำที่		ไม่ประจำที่	
		ช่องละ		ช่องละ		ช่องละ		ช่องละ		ช่องละ		ช่องละ	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๑	มณฑลภูเก็ต												
	(๑) เมืองภูเก็ต	๒	—	—	—	๒	—	—	—	๑	—	๑	—
	(๒) เมืองพังงา	๒	—	—	—	๒	—	—	—	๑	—	๑	—
	(๓) เมืองกระบี่	๒	—	—	—	๒	—	—	—	๑	—	๑	—
	(๔) เมืองตรัง	๒	—	—	—	๒	—	—	—	๑	—	๑	—

อัตราค่าที่ทำการจับสัตว์ตามกฎเสนาบดีเปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำในมณฑลภูเก็ต ร.ศ. ๑๒๗

ลำดับที่	ประเภทที่จับสัตว์น้ำนอกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อัฐ
๑๐	ที่จับสัตว์น้ำน้ำเค็ม	(ก) ที่ทำรั้วไซมาน	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๒๕	-
		(ข) ที่ทำสุ้กั้นรั้วไซมาน	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๕๐	-
		(ฃ) ที่ทำรั้วปักกอก	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	-
		(ค) ที่ทำรั้วกางเคย	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	-
		(ค) ที่ทำบาม	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑๐	-
		(ฆ) ที่ทำโป๊ะละมุน้ำลึก	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	-
		(ง) ที่ทำโป๊ะละมุน้ำตื้น	เก็บเงินอากรค่าที่จับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	-

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	ประเภทที่จับต้องน้ำหนักออกจากที่ว่าประมูล		รายการ	จำนวนเงินค่าอากร	
	ประเภท	ชนิด		บาท	อัฐ
๗		(๑) สิ่งที่ทำโป๊ะแมงดาหรือตอม แมงดา	เก็บเงินอากรค่าจับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	--
		(๒) สิ่งที่ทำอวนรังหรือเผือก รังจับสัตว์น้ำแห่ง	เก็บเงินอากรค่าจับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๒	--
		(๓) ที่ทำการจับสัตว์น้ำใช้เครื่องมือยกยอชนิดอื่นใช้เครื่องยกด้วยมือใด ๆ	เก็บเงินอากรค่าจับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๒	--
		(๔) ที่ทำจับทา	เก็บเงินอากรค่าจับสัตว์น้ำแห่งหนึ่ง	๑	--

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิกัดอัตราค่าอนุญาตใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำตามกฎเสนาบดี เปลี่ยนอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำในมณฑลภูเก็ต ร.ศ. ๑๒๘

หมายเลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	พิกัดอัตราสำหรับเครื่องมือจับสัตว์น้ำ							
		เมืองภูเก็ต		เมืองพังงา		เมืองกระบี่		เมืองตรัง	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๑	ถุงโพงพาง ประกอบการจับสัตว์น้ำด้วยวิธีใด ๆ ยาว ๘ วาแต่ต่ำกว่า ๘ วาปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๒	—	๒	—	๒		๒	—
๒	ถุงโพงพาง ประกอบการจับสัตว์น้ำด้วยวิธีใด ๆ ยาวกว่า ๘ วาปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๔	—	๔	—	๔	—	๔	—
๓	แหทอดยาว ๑๐ ศอกแต่ต่ำกว่า ๑๐ ศอกปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๒	—	๒	—	๒	—	๒	—

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	พิกัดอัตราสำหรับเครื่องมือจับสัตว์น้ำ							
		เมืองภูเก็ต		เมืองพังงา		เมืองกระบี่		เมืองตรัง	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๔	แหทอดยาวกว่า ๑๐ ศอก ปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๓	---	๓	—	๓	—	๓	—
๕	ยอ ชัน ช่อ. ช้อน ชัน ช่อ. ช้อน หาง เหยี่ยว หรือ เครื่อง มือ ซึ่ง ใช้ เครื่อง ยก ด้วย วิธี ใด ๆ ปาก หนึ่ง	๔	---	๔	---	๔	---	๔	---
๖	เรือ กัสรา หรือ เรือ ผี หลอก เรียก ว่า ชะเต่ ลำ หนึ่ง (น้ำเค็ม)	๔	—	๔	—	๔	—	๔	—
๗	เบ็ดราว สาย หนึ่ง (น้ำเค็ม)	๒	---	๒	---	๒	—	๒	—
๘	เบ็ดตาก สาย หนึ่ง (น้ำเค็ม)	๔	—	๔	—	๖	—	๔	---

พิพิธภัณฑ์ราชกิจจานุเบกษา
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำแห่งชาติ ภูเก็ต
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	พิกัดอัตราสำหรับเครื่องมือจับสัตว์น้ำ							
		เมืองภูเก็ต		เมืองพังงา		เมืองกระบี่		เมืองตรัง	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๙	เบ็ดพ่อสายหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—
๑๐	เรือใช้จับปลิงทะเลไม่ว่ากี่คนลำหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๕	—	๕	—	๕	—	๕	—
๑๑	เรือใช้จับกระน้ำลำหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๘	—	๘	—	๘	—	๘	—
๑๒	คนหาหอยแมลงภู่คนหนึ่ง	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—
๑๓	แทงปลามัวน้ำคนหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—
๑๔	แหถนหรือชนักแทงสัตว์น้ำคนหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๑	—	๑	—	๑	—	๑	—

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักวิชาการ กรมศิลปากร
https://museum.coj.go.th/

หน้า ๑๕๗

หมายเลข	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	พิกัดอัตราสำหรับเครื่องมือจับสัตว์น้ำ							
		เมืองภูเก็ต		เมืองพังงา		เมืองกระบี่		เมืองตรัง	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๑๕	รุนกุ้งรุนเคยหรือไสกุ้งไสเคยเรียกว่ากะละรุนเคยปากหนึ่ง (น้ำเค็ม)	๒	๓๒	๒	๓๒	๓	...	๒	๓๒
๑๖	อวนหรือกัดกว้างกว่า ๕ ศอก เก็บยาววาละ (น้ำเค็ม)	—	๑๖	—	๑๖	...	๑๖	...	๑๖
๑๗	อวนหรือกัดกว้าง ๕ ศอกแต่ต่ำกว่า ๕ ศอก เก็บยาววาละ (น้ำเค็ม)	—	๑๒	...	๑๒	—	๑๒	—	๑๒
๑๘	เผือกหรือเครื่องกั้นประกอบการจับสัตว์น้ำนอกจากหลักซึ่งปักเป็นปีกใน ทะเล ปากน้ำ ปากอ่าว สูง ๒ วาแต่ต่ำกว่า ๒ วาเก็บยาววาละ (น้ำเค็ม)	—	๔	—	๔	—	๔	—	๔

ลำดับ	ประเภทเครื่องมือจับสัตว์น้ำ	อัตราค่าเครื่องมือจับสัตว์น้ำ พกต									
		เมืองภูเก็ต		เมืองพังงา		เมืองกระบี่		เมืองตรัง	
		บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ
๑๙	๙ เผือก โป๊ะ สะมุก หรือเครื่องกันประกอบการ จับสัตว์น้ำชนิดใดๆ นอกจากที่กล่าวแล้วในบัญชีนี้ ที่ใช้ในทะเลปากน้ำปากอ่าวสูงกว่า ๒ วาเกินยาวกว่า ๑๐ วา (น้ำลึก)	—	๖	...	๑	...	๖	—	๖
๒๐	๙ เผือกจับหอยสูงกว่า ๒ วาเกินยาวกว่า ๑๐ วา	—	๑๖	...	๑๖	...	๑๖	—	๑๖

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

คำสั่ง กรม ยุทธนา ธิการ

เรื่อง ทาง การ ทหาร บก ทหาร เรือ

ซึ่งคาบเกี่ยวต่อกัน ตามพระธรรมนูญศาลทหาร

ที่ ๒๙/๑๓๑๘ ศาลายุทธนาธิการ

วันที่ ๒๕ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

ด้วย ตาม พระธรรมนูญศาลทหารบก แลพระธรรมนูญศาล ทหารเรือ ที่ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ใช้ แล้ว นั้น ใน ทาง การ ของ ทหาร บก ทหาร เรือ ซึ่ง คาบ เกี่ยว ต่อ กัน นั้น มี อยู่ คือ

คดี ทหารบก ใน เขตร์ ท้อง ที่ ศาล ทหาร บก นั้น นอก จาก ศาล พิเศษ ที่ ได้ มี พระบรม ราชโองการ โปรด เกล้า ฯ ให้ ตั้ง ขึ้น แล้วเฉภาะ แต่ศาล ทหารบก เท่า นั้น มี หน้า ที่ พิจารณา พิพากษา คดี ใน ทหารบก ได้ เว้น แต่ คดี นั้น ฝ่าย โจทย์ เรียก สินไหม ด้วย พร้อม กัน หรือ เปน คดี ที่ มี พลเรือน เปน จำเลย จึง จะ ฟ้อง ต่อ ศาล พลเรือน ได้ แล คดี ใน ใต้ อำนาจ ศาล ทหารบก แบ่ง เขตร์ ศาล โดย กำหนด เขตร์ ท้องที่ เปน ใหญ่ เพราะได้ มี ศาล ทหารบก อยู่ ทุก มณฑล ทหาร

ส่วน คดี ทหารเรือ ไม่ได้ มี ขึ้น ขึ้น เฉภาะ แต่ ศาล ทหารเรือ ที่ จะ พิจารณา พิพากษา คดี ใน ทหารเรือ แล คดี ทหารเรือ ที่ จะ พิจารณา ใน ศาล ทหาร เรือ กรมใด นั้น ถือ ตาม สังกัด กรม เปน ใหญ่ ไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กำหนด เขตร์ ท้อง ที่ เหมือน ทหารบก เพราะ ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ศาล ทหารเรือ ทั้ง ๓ ชั้น อยู่ ที่ กรุงเทพ ฯ แล้ว แต่ จะ สั่ง ตั้ง ศาล ให้ นั่ง พิจารณา ที่ ใด

เพราะ ฉนั้น กรมยุทธนาธิการ แล กรม ทหาร เรือ จึง ได้ ปฤกษา ตก ลง กัน ดัง นี้

๑ ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ ทหารบก มี สารวัด ใหญ่ ประจำ ท้อง ที่ ถ้า ทหาร บก ทหาร เรือ วิวาท กัน นอก เขตร์ โรง หรือ ที่ ทำการ ทหาร เรือ สารวัด ใหญ่ ทหาร บก จับ ได้ ทั้ง ๒ ฝ่าย ชั้น ศาล ทหารบก ถ้า มี พลเรือน ปน อยู่ ด้วย ก็ ชั้น ศาล พลเรือน ตาม พระธรรมนูญ ถ้า ทหารเรือ ต่อ ทหารเรือ หรือ กับ พลเรือน เปน อันไม่ เกี่ยว ข้อง ใน หน้า ที่ สารวัด ใหญ่ ทหารบก เว้น แต่ ถ้า จะ ช่วย ระงับ ได้ ก็ ช่วย ได้ ตาม ควร

๒ ใน มณฑล ทหารบก ซึ่ง มี ทหารเรือ ตั้ง ประจำ อยู่ บาง เมือง เช่น มณฑล ราชบุรี ซึ่ง มี ทหาร เรือ อยู่ ที่ เมือง สมุท สงคราม เปน ต้น ทหาร บก ทหาร เรือ วิวาท กัน นอก เขตร์ โรง หรือ ที่ ทำ การ ทหาร เรือ ชั้น ศาล ทหารบก ถ้า ทหาร เรือ ต่อ ทหาร เรือ หรือ กับ พลเรือน เปน อันไม่เกี่ยว ข้อง กับ หน้า ที่ ทหาร บก

๓ ใน มณฑล ที่ ไม่ มี กอง ทหารบก มี แต่ ทหารเรือ ประจำ อยู่ เช่น มณฑล จันทบุรี ไม่ มี เกี่ยว กับ ศาล ทหาร บก

๔ ใน มณฑล ซึ่ง มี แต่ ทหาร บก ประ จำ อยู่ ทหารบก กับ ทหารเรือ วิวาท กัน ให้ คดี นั้น ชั้น ศาล ทหารบก ถ้า ทหาร เรือ ต่อ ทหารเรือ หรือ ทหาร เรือ กับ พล เรือน เปน อัน ไม่ เกี่ยว ข้อง กับ หน้า ที่ ทหารบก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๕ ในมณฑลใด ๆ ทหารเรือต่อทหารเรือ วิวาทกันในเรตร์โรงทหารบก ทหารบกจับไว้ แล้วแต่กรมทหารเรือจะให้พิจารณาที่ใด

๖ คดีทหารเรือ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับคนทหารบก ถ้าฝ่ายพลเรือนเปนผู้จับ หรือที่พลเรือนเปนโจทย์ แลว่าแต่ฝ่ายพลเรือนแลโจทย์จะพึ่งศาลพลเรือน หรือศาลทหารเรือ

ตามความที่ปฤกษาตกลงกันนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เปนไปตามข้อความนี้แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติให้ต้องตามต่อไป

(ลงพระนาม) จิรประวัติวรเดช

ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ

ประกาศอนุญาตให้จับจองที่ดินทุ่งฝั่งตวันตกแห่งแม่น้ำเจ้าพระยา

เจ้าพระยาเทเวศรวงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการรับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตำรัสสั่งว่า เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคมรัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ออกประกาศห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้มี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หน้าที่ ใน ราชการ อนุญาต ให้ผู้หนึ่ง ผู้ใด จับจอง ที่ดิน ใน ท้อง ทุ่ง ฝั่ง ตวัน ตก แห่ง แม่น้ำ เจ้า พระยา ซึ่ง มี อาณา เขตร์ ดัง นี้ คือ ทิศ ใต้ ตั้ง แต่ คลอง บาง ใหญ่ แขวง เมือง นนท บุรี ขึ้น ไป จน ถึง บ้าน ส์กุก แล คลอง บาง ปลา ม้า เปน ที่ สุด แห่ง ทิศ เหนือ ทิศ ตวัน ออก ถึง ฝั่ง แม่ น้ำ เจ้า พระยา ฝั่ง ตวันตก แล ทิศ ตวันตก ถึง ฝั่ง แม่น้ำ นครไชยศรี ฝั่ง ตวันออก กับ ได้ ทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ ออก ประกาศ เพิ่ม เติม ขยาย ความ ใน ประ กาศ ฉบับ ที่ กล่าว แล้ว นั้น ให้ ชัด ขึ้น อีก ฉบับ หนึ่ง ลง วันที่ ๑๔ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ว่า ตาม ข้อ ความ ใน ประกาศ ฉบับ ลงวัน ที่ ๕ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๓ ให้ พึง เข้าใจ ว่า ห้าม แต่ มิให้จับจอง ที่ดิน ขึ้น ใหม่ ถ้าที่ ราย ใด มี หนังสือ สำคัญ เดิมมา ก่อน ประกาศ ฉบับ นั้นแล้ว ข้า หลวง เกษตร์ จะ ออก โฉนด ใหม่ เปน การ เปลี่ยน หนังสือ สำคัญเดิม เช่น นี้ แล้ว ไม่ ต้อง ห้าม ตาม ประกาศฉบับ นั้น ความ แจ้ง อยู่ ใน ประกาศ ทั้ง ๒ ฉบับ นั้น แล้ว

การ ที่ ทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ ออก ประกาศ ห้าม การ จับ จอง ไว้ ใน ครั้ง นั้น โดย เหตุ ที่ ได้ ทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ เจ้า พนักงาน กรม คลอง ใน กระ ทรวง เกษตรา ธิการ คิด แบบ แผน กะการ ที่ จะ ขุด คลอง แล ทำ ประตูน้ำ เพื่อ การ ทด น้ำ ไข น้ำ ลง มา บำรุง การ เกาะ ปลูก ใน ท้อง ทุ่ง นั้น อยู่ ครั้น จะ อนุญาต ให้ จับ จอง ที่ดิน ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน เวลา เช่น นั้น ก็ จะ เปน การ ก็ด ขัด แก่ การ ที่ จะ ขุด คลอง ใน ท้อง ทุ่ง นั้น

บัด นี้ ได้ ทรง ทราบ ฝ่า ละออง ธุลีพระบาท จาก เสนา บดี กระทรวง เกษตรา ธิการ ว่า เมื่อ ราษฎร ได้ ทราบ ว่า จะ ทรง พระกรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ ขุด คลอง ใหญ่ เพื่อ บำรุง การ เภาะปลูก ในท้องทุ่ง นี้ ต่าง มี ความ ยินดี พา กัน ยื่น เรื่อง ราว ขอ จับ จอง ที่ ดิน ใน ท้อง ทุ่ง นี้ ต่อกระ ทรวง เกษตรา ธิการ เพื่อ จะ ทำ การ เภาะ ปลูก ตั้ง แต่ บัดนี้ ไปเปน อัน มาก โดย ให้ ปฏิญาณ ว่า ถ้า ทรงพระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ขุด คลอง ใน ทุ่ง นี้ เมื่อ ใด ผู้ ที่ ขอ จับ จอง นั้น ๆ จะ ออก เงิน ช่วย ใน การ ขุด คลอง ตาม แต่ เจ้า พนักงาน จะ กำหนด ให้ เมื่อ นั้น จึง ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า เมื่อ มี ผู้ ปราถนา ที่ จะ เข้า มา ทำ การ เภาะ ปลูก ใน ท้อง ทุ่ง นี้ ตั้ง แต่ เวลา นี้ ไป โดย มาก เช่น นี้ แล้ว ถ้า จะ งด ไว้ ก็ เปน การ เสีย ประโยชน์ ส่วน ที่ ควร จะ ได้ ใน เวลา นี้ อยู่ ควร จะ ผ่อน ผัน อนุญาต ให้ จับ จอง โดย ทาง ที่ จะ ไม่ ก็ด ขัด แก่ การ ที่ จะ ขุด คลอง นั้น ได้

จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ยกเลิก ประกาศ ทั้ง ๒ ฉบับ ที่ กล่าว มา แล้ว นั้น เสีย ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ พระราชทาน พระ บรม ราชานุญาต ให้ จับ จอง ที่ ดิน ใน ท้อง ทุ่ง นั้น ได้ โดย ข้อความ ดัง ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ขอ จับ จอง ที่ ดิน ใน ท้อง ทุ่ง นี้ ให้ ข้าหลวง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เกษตร์ จัด การ ไต่ สวน แล ออก โฉนด ไป ตาม ประกาศ พระราช บัญญัติ การ ออก โฉนด ที่ ดิน ทุก ประการ

ข้อ ๒ ถ้า ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ขุด คลอง แล ทำ ประตู น้ำ ใน ท้อง ทุ่ง นี้ ใน เวลา หนึ่ง เวลา ใด แล ถ้า คลอง กับ ทั้ง ถนน ริม คลอง แล ประตู น้ำ ที่ ทำ การ ขุด คลอง แล รักษา คลอง ที่ ทำ การ แล รักษา ประตู น้ำ แล อื่น ๆ ซึ่ง เกี่ยว ด้วย คลอง แล ประตู น้ำ นั้น จะ ถูก ที่ ดิน ของ ผู้ ใด เท่า ใด ผู้ ถือ โฉนด ที่ ดิน ใน เวลา นั้น ต้อง เวน คืน ที่ ดิน นั้น ให้ แก่ รัฐบาล เท่า ที่ ต้อง การ นั้น โดย รัฐบาล ไม่ ต้อง ใช้ ค่า เสีย หาย อัน ใด ให้

ข้อ ๓ ถ้า ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ตั้ง อัตรา เรี่ยก เงิน ค่า ช่วย ขุด คลอง ก็ ดี แล โปรด เกล้า ฯ ให้ ตั้ง อัตรา ค่า นา พิเศษ โดย เหตุ ที่ ท้อง ทุ่ง นี้ ได้ รับ ประโยชน์ พิเศษ จาก การ ขุด คลอง นั้น ก็ ดี ผู้ ถือ โฉนด อยู่ ใน เวลา นั้น ต้อง ถือ เหมือน ว่า คน ได้ จับ จอง ที่ ดิน ใหม่ ใน เวลา ที่ ขุด คลอง แล้ว นั้น

ข้อ ๔ ถ้า ผู้ ถือ โฉนด ที่ ดิน ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ขัด ขืน ไม่ ออก เงิน ช่วย ใน การ ขุด คลอง หรือ ขัด ขืน ไม่ ยอม เสีย ค่า นา ตาม อัตรา ที่ ตั้ง ไว้ นั้น ด้วย อาการ อย่าง ใด ๆ ก็ ดี จะ ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ยึด ที่ ดิน ของ ผู้ นั้น มา ขาย ทอด ตลาด เมื่อ ได้ ราคา เท่า ใด จะ ได้ หัก ไว้ เท่า อัตรา ที่ ผู้ นั้น จะ ต้อง เสีย ตาม ความ ใน ข้อ ๓ กับ ทั้ง หัก ค่า ใช้ จ่าย ใน การ ขาย ทอด ตลาด นั้น แล้ว เหลือ เงิน เท่า ใด จะ คืน ให้ แก่ เจ้า ของ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่ดิน ราย นั้น ไป ถ้า แล ขาย ได้ ราคา ไม่ พอ หรือ ไม่ เหลือ แล้ว ให้ เปน ภัพ แก่ เจ้า ของ ที่ ดิน ราย นั้น ซึ่ง เปน ผู้ ขัด ขืน แล จะ เรียก เอา ค่า เสีย หาย อย่าง ใด ๆ ไม่ ได้

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

เสนาบดีไม่ อยู่

(ลงนาม) พระยาศรีสุนทร โวหาร

ปลัด ทูล ฉลอง เซ็น แทน

ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่บริษัทตรานสปอต กัมปนี โมโตลิมิเตด

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหาจุฬา ลงกรณ์ พระ จุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ว่า มิศเตอร์, เอช. แฮงเคอร์, เอ. เลสเลอร์, เอฟ. ลอตซ์, บี. เซวาส, ดับลิว. เอ. ยี. ดิเกี, รวม ๕ นาย ด้วย กัน ได้ ทำ ฎีกา ทูล เกล้า ฯ ถวาย ขอรับ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ตั้ง บริษัท มี นาม ว่า ตรานสปอต กัมปนี โมโตลิมิเตด.

ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วยแล้ว จึง ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ พระราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต ให้ ผู้ ที่ กล่าว นาม มาแล้ว แลบรรดา ผู้ ที่ จะ สืบ การของ บริษัท แทนคน เหล่านั้น หรือ ที่ จะ ได้ เข้า เปน สมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน บริษัท ร่วม กัน กับ คน เหล่านั้น ต่อไป ข้างหน้า ตาม ลักษณที่จะได้ กล่าว ต่อไปนี้นั้น มีอำนาจ ตั้ง กัน ขึ้นเปน บริษัท มีนาม ว่า ตรานสปอตกัมปนี โมโตติมิเตด บริษัท หนึ่ง มีอำนาจ แล กรรม สิทธิ์ อันชอบ ด้วย หน้าที่ แล ข้อ บังคับ ต่าง ๆ ดัง ต่อไป นี้ คือ

ว่า ด้วย การ ทั่วไป

ข้อ ๑. ความ ว่าด้วย นามแล ชาติ แล ที่ ว่าการ ของ บริษัท ซึ่งได้ จด ทะเบียน แล้ว แล ความ มุ่ง หมาย ของ บริษัท แล ความ รับ ผิดรับ ชอบ และจำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท นั้น มี แจ้งเปนหลัก ถานอยู่ใน หนังสือกำหนด อำนาจ ของบริษัท ลงวัน ที่ ๑๗ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๖ ซึ่ง ต่อท้าย ประกาศ นี้

ข้อ ๒. ภายใน ๖ เดือน นับ จาก วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ผู้ ที่ ได้ ลง ชื่อ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัทต้อง จัด หา ให้ มี คน ลง ชื่อ รับ ถือ หุ้น ของ บริษัทให้ ครบ ตาม จำนวน ที่ กล่าว ไว้ ใน หนังสือ นั้น แล ต้อง ตั้ง จำหน่าย หุ้น นั้น จน ครบ และ เรี่ยก เงิน ค่า หุ้น มา ไว้เปน ตัว เงินไม่ น้อย กว่า ร้อยละ ๑๕ แห่ง ราคาประจำ หุ้น

และ ภายใน เวลา ๖ เดือน ที่ กล่าวมาแล้ว นั้น ผู้ ที่ ได้ลงชื่อ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ต้อง นำ หนังสือ สำคัญ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ดัง นี้.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑. หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท ที่ ได้ ทำ ขึ้น โดย ชอบ ด้วย ลักษณะ ประกาศ พระราช ทาน อำนาจพิเศษ นี้

๒. หนังสือ คำ ชี้แจง ลง ชื่อ ผู้ ที่ กล่าว มา แล้ว เปน สำคัญ ว่าได้ มี คน ลง ชื่อ รับ ถือ หุ้น ของ บริษัท แล ได้ จำหน่าย หุ้น นั้น เสร็จ แล้ว แล ได้เรียก เงิน ค่า หุ้นไม่ น้อย กว่า ๑๐๐ ละ ๑๕ ใน ราคา ประจำ หุ้น มา ไว้เปน ตัวเงิน ด้วย แล้ว

ข้อ ๓. เมื่อได้ จด ทะเบียน ดัง ที่ ว่า มา แล้ว ให้ ถือ ว่า บริษัทได้ ตั้ง ขึ้น เปน บุคคล ใน กฎหมาย เปน ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก จาก บุคคล ที่ เปนสมาชิก ของ บริษัท แล ให้บริษัท มีอำนาจ ถือ ทรัพย์สมบัติ เปน เจ้า ของ และ ทำ การ เปนเจ้า หนี้ แล ลูก หนี้ แล เปน โจทย์ หรือ จำเลย ใน คดี ต่าง ๆ ใน ศาล เจ้า กระทรวง แต่ใน การเฉภาะ ที่ ชอบ ด้วย ข้อบังคับใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ แล ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท

ข้อ ๔. ถ้า พ้น กำหนด ๖ เดือน นับ ตั้ง แต่ วันที่ ลง ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ไป แล้ว ผู้ ที่ได้ ลง ชื่อใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท มิได้ ทำ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ ให้ ถือ ว่า ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ เปน อัน ยก เลิก แลบริษัท นั้นคง เปน บริษัท ตาม กฎหมาย ไม่ ได้.

ข้อ ๕. ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษนี้ ทั้ง บริษัท แลบรรดา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทรัพย์สมบัติของบริษัททั้งสิ้น ต้องอยู่ในบังคับกฎหมายสยามที่มีอยู่แล้วแลที่จะได้ตั้งขึ้นต่อไปทุกประการ

ข้อ ๖. บริษัทต้องพิมพ์ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ กับหนังสือกำหนดอำนาจแลข้อบังคับของบริษัท รวมเปนเล่มแลจัดส่งไว้ที่กระทรวงเกษตราธิการ ให้พอกับที่เสนาบดีกระทรวงนั้นจะเห็นสมควร แลถ้าจะมีคนมาขอหนังสือนั้นต่อบริษัท ๆ ต้องจ่ายให้โดยเรียกเอาราคาไม่เกินกว่าเล่มละบาทหนึ่ง

ข้อ ๗. ห้ามไม่ให้บริษัทซื้อที่ดินหรือตึกเรือนโรง และสมบัติที่เคลื่อนจากที่ไม่ได้ในกรุงสยาม นอกจากเฉภาะที่ต้องการสำหรับใช้ในกิจการของบริษัท และห้ามไม่ให้ซื้อที่ดินหรือเรือนโรงต่าง ๆ เพื่อประโยชน์จะเอาไปเปนของสำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนหากำไรในภายหน้า

เมื่อบริษัทซื้อสมบัติเปนที่ดินหรือตึกเรือนโรงหรือสิ่งที่เคลื่อนจากที่ไม่ได้ไว้เวลาใด ต้องมีหนังสือแจ้งความให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการทราบภายใน ๓ เดือน ตั้งแต่เวลาที่ซื้อไว้

ว่าด้วยหุ้นแลผู้ถือหุ้น

ข้อ ๘. บรรดาหุ้นที่บริษัทจะจำหน่ายให้บุคคลรับไปเปนผู้ถือนั้น ต้องให้ได้รับตัวเงินครบตามราคาประจำหุ้นนั้นเสียก่อนจึงจำหน่ายได้ เว้นไว้แต่จะมีความตกลงไว้อย่างอื่นในหนังสือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กำหนด ข้อ บังคับ ของ บริษัท หรือ เปน หุ้น ที่ ออกใหม่ ใน ภาย หลัง วัน ที่ จด ทะเบียน หนังสือ นั้น บริษัทได้ มีสัญญาเปน หนังสือ ไว้อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด โดย ได้ รับ อนุญาต พิเศษ ใน ที่ประชุม ของ บริษัท

ข้อ ๙. หุ้น ของ สมาชิก ใน บริษัท ทุกคน ต้อง ถือ ว่าเปน สมบัติ ที่ พึงเคลื่อน จาก ที่ได้ และ ใช้ โอน ต่อ กันได้ ตาม ข้อ บังคับ ที่ กำหนด ไว้ ในประกาศพระราชทานอำนาจ พิเศษ นี้ แต ต้อง มีเลขลำดับประจำทุก ๆ หุ้น.

ข้อ ๑๐. ใบสำคัญ คู่มือ สำหรับ การถือ หุ้น ทุก ฉบับ ต้อง มี ตรา ในประกาศ ของ บริษัท ประทับ เปน สำคัญ และ ต้อง มี คำ ชี้แจง ชื่อ สมาชิก ผู้ที่ ถือ หุ้นและ เลข ลำดับ ประจำ หุ้น ที่ กล่าว ใน ใบสำคัญ นั้น

ข้อ ๑๑. การโอนหุ้น นั้นถ้า ยังไม่ ได้ จัดการ โอน อัน ปรากฏ ชื่อ แต ตำบล บ้าน ของ ผู้รับ โอน ลง ไว้ ใน สมุด บาญชี ของ บริษัทเปน สำคัญ จะ ยก เอา ความ ที่โอน นั้น มา ใช้ เปน หลักฐาน ต่อ สู้ แก่บริษัท หรือ กับคน อื่นไม่ ได้

ข้อ ๑๒. ถ้า แต คน ผู้ ใดโอน หุ้น ของ ตัว ที่ ชำระ เงิน ค่า หุ้น ยัง ไม่ครบนั้นไปให้ แก่ คน อื่น ผู้นั้น ต้อง อยู่ ในเกณฑ์เปน ประกัน จำนวน เงิน ที่ ยัง ชำระไม่ครบนั้น แก่บริษัท ต่อไปอีก ๒ ปี นับ จากวัน ที่ ได้ โอน หุ้น ของ ตัว นั้น แต่ห้าม คือ

๑ มิให้ สมาชิก คน ใด ที่ ออก จาก บริษัท ไป แล้ว นั้น มี ส่วน ต้อง รับใช้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน บรรดา หนี้ สิน หรือความ รับผิด รับ ชอบ ของ บริษัท ที่จะ มีขึ้นใน ภาย หลัง เวลา ที่ ผู้นั้น ขาด จาก สมาชิกไปแล้ว แล

๒ มิให้ สมาชิก คนใด ที่ ออกจาก บริษัท ไปแล้ว นั้น ต้อง อยู่ใน เกณฑ์ช่วย หนุน ทุน ของ บริษัท อีก ต่อไป เว้น ไว้แต่ เมื่อจะ มีเหตุ จำเปน เช่น ว่า เมื่อ ศาล เห็น ว่า บรรดา สมาชิก ซึ่ง ยัง อยู่ ใน บริษัท นั้น ไม่มี สามารถ ที่ จะ ออก เงิน ช่วย หนุน ทุน ของบริษัท ได้ ตาม ข้อ บังคับใน ประกาศ พระราช ทาน อำนาจ พิเศษ หรือตาม หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น จึงให้ เกณฑ์แก่ สมาชิก ที่ ได้ ออกไป จากบริษัท แล้ว นั้น ได้

ข้อ ๑๓. ถ้าใน ข้อ บังคับ ของบริษัท อนุญาต ว่าให้ทำได้ ก็ให้บริษัท มีอำนาจ ออกใบ สำคัญ (ซึ่ง ต่อไป จะเรียกว่าใบเสร็จ สำหรับ หุ้น) หรือ แชร์วอแรนต์ นั้น เปนใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ที่ ได้ชำระ เงิน ครบ แล้ว มี ตรา ของ บริษัท ประทับ ไว้ เปน สำคัญ แล มี คำ ชี้แจง ใน นั้นว่า ผู้ถือ กรรมสิทธิ์ ใน จำนวน หุ้นที่ กล่าวไว้ ใน นั้น

หุ้น อย่าง นี้ จะ โอน กัน เปน แต่ มอบใบ เสร็จ สำหรับหุ้น (คือ แชร์วอ แรนต์) ให้แก่ กัน ก็ใช้ ได้

ข้อ ๑๔. ถ้าใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท มิได้ อนุญาต ให้เปน เช่น นั้น ได้ ต้อง ถือ ว่าบรรดา ผู้ที่ มี ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น (คือ แชร์วอแรนต์) นั้น ควรนับ ว่าเปน สมาชิก ในบริษัทได้ ทุกคน แต่จะเปน สมาชิก ถาน มี กรรม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สิทธิ์เต็ม หรือเป็นสมาชิกเฉภาะถาน อย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ต้องแล้วแต่ความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งถือใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) เช่นว่านี้ มีกรรมสิทธิ์ที่จะรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ หรือเป็นผู้จัดการของบริษัท โดยอาไศรยเหตุว่าเป็นผู้มีหุ้นมากตามจำนวนที่มีแจ้งในแชร์วอแรนต์นั้น ถึงแม้ว่าข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดไว้ว่าผู้ถือหุ้นมากเช่นนั้น ควรจะรับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ ก็ให้เป็นไม่ได้

ข้อ ๑๕. บริษัทต้องจัดการให้มีสมุดบาญชีสำหรับจดรายงานแต่ชื่อสมาชิกของบริษัทไว้เป็นหลักถาน ข้อความที่ต้องจดนั้นดังนี้

๑ ชื่อสมาชิก ตำบลบ้าน ทางทำมาหากิน ถือหุ้นอยู่กี่หุ้น เลขลำดับประจำหุ้น ๆ ใดได้ส่งเงินค่าหุ้นไว้แล้วเท่าใด หรือมีสัญญาพิเศษให้นับว่าหุ้นที่ถือนั้นเป็นหุ้นอย่างที่ได้ส่งเงินค่าหุ้นไว้แล้ว และเป็นเงินเท่าใด

๒ วันที่จดชื่อเป็นสมาชิกในสมุดบาญชีของบริษัท

๓ วันที่ออกจากสมาชิกในบริษัท

ข้อ ๑๖. เมื่อจะออกใบเสร็จสำหรับหุ้นรายใด บริษัทต้องถอนชื่อผู้ที่ถือหุ้นนั้นออกเสีย จากสมุดบาญชีสมาชิก ตุจหนึ่งผู้นั้นได้ขาดจากสมาชิกของบริษัทตั้งแต่วันนั้น แล้วให้จดรายงานลงไว้ในสมุดนั้นดังนี้

๑ ความว่าได้ออกใบเสร็จสำหรับหุ้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ เปน จำนวน กี่ หุ้น มี เลข ประจำ หุ้น เลข ไร

๓ วัน ที่ ออก ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น

ข้อ ๑๗. ผู้ ที่ ถือ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ย่อม มี อำนาจ ที่ จะ ขอ ให้ บริษัท จด ชื่อ เปน สมาชิก ใน สมุด บาญชี สมาชิก แต่ ต้อง นำ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น มา ส่ง คืน ให้ บริษัท ถอน จาก บาญชี เสีย ก่อน และ ต้อง ปฏิบัติ ให้ ถูก ต้อง ตาม ข้อ บังคับ ของ บริษัท ใน ส่วน นั้น

ถ้า บริษัท ยอม จด ชื่อ ผู้ ถือ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น คน ใด ลง ใน สมุด บาญชี สมาชิก โดย ไม่ ได้ รับ เอา ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ของ คน นั้น มา ถอน จาก บาญชี เสีย ก่อน ความ เสียหาย ที่ บุคคล ผู้ ใด จะ พึง ได้ รับ เพราะ ความ ละเลย ของ บริษัท เช่น นั้น ต้อง เปน ภัพ อยู่ กับ บริษัท ทั้งสิ้น

ข้อ ๑๘. สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก นั้น ต้อง ให้ สมาชิก ของ บริษัท มี อำนาจ ตรวจ ดู ใน ระหว่าง เวลา ที่ บริษัท ทำ การ ตาม ธรรมดา แต่ บริษัท จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ที่ สม ควร แก่ การ ใน ส่วน นี้ ก็ ได้ แล จะ เห็น สม ควร งด การ เปิด บาญชี นี้ ไว้ เปน คราว คราว ซึ่ง รวม กัน ทั้ง ปี ไม่ เกิน กว่า ๓๐ วัน ก็ ได้.

ข้อ ๑๙. ถ้า ใน การ ทำ บาญชี ใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ที่ บริษัท รักษา อยู่ นั้น มี การ จด ชื่อ หรือ ละ เว้น ไม่ จด ชื่อ บุคคล ผู้ ใด โดย เปน การ ฉ้อ โกง หรือ โดย เหตุ อัน ไม่ สม ควร ก็ ดี หรือ มี ความ ละเลย หรือ เนิ่น ช้า เกิน กว่า สม ควร ใน การ จด หรือ ถอน ชื่อ บุคคล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ใดที่ขาดจากสมาชิกของบริษัทแล้วก็ดี เมื่อมีเหตุขึ้นเช่นนี้ ให้บุคคลหรือสมาชิกที่ได้รับความเดือดร้อน หรือสมาชิกคนใดของบริษัทหรือบริษัทเอง มีอำนาจร้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำสั่งให้เปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้อง

ศาลจะยกคำร้องแลบังคับให้ผู้ร้องเสียค่าฤชาหรือไม่ต้องเสียก็ได้ หรือถ้าศาลเห็นเปนที่พอใจว่าคำร้องนั้นชอบด้วยยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งให้เปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้น ให้ถูกต้องแลบังคับให้บริษัทเสียค่าฤชาทั้งสิ้น ทั้งค่าเสียหายที่พึงมีแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นด้วยก็ได้

ในระหว่างพิจารณาคดีที่กล่าวในข้อนี้ ศาลมีอำนาจที่จะตัดสินในบรรดาข้อวิวาทที่เกี่ยวด้วยกรรมสิทธิ์ของคู่ความคนใด ๆ ที่จะขอให้บริษัทจดชื่อ หรือละเว้นไม่จดชื่อลงในสมุดบาญชีชื่อสมาชิก และมีอำนาจตัดสินในบรรดาเรื่องที่จำเปนหรือสมควรต้องตัดสินในการเปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้อง

ข้อ ๒๐. สมุดบาญชีชื่อสมาชิกของบริษัทนั้น ให้ถือว่าเปนพยานในชั้นแรกแห่งข้อความที่ได้จดไว้ในนั้น ตามที่บังคับหรืออนุญาตไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้

ข้อ ๒๑. ถ้าหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิมหรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษเปลี่ยนแก้ไหม่อนุญาตให้ทำได้ บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จะ มีความตกลง พิเศษเพิ่มเงินทุนของบริษัท โดยวิธีทวีจำนวนเงินประจำหุ้น หรือออกหุ้นใหม่ก็ได้ แต่การที่จะเพิ่มเงินทุนเช่นนี้ บริษัทต้องได้รับเงินค่าหุ้นเดิมที่ได้จดทะเบียนแล้วมาไว้จนครบจึงจะทำได้

ข้อ ๒๒. ถ้าบริษัทมีความตกลงพิเศษในการจะเพิ่มเงินทุนของบริษัท ๆ ต้องนำความตกลงนั้นไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง

ข้อ ๒๓. ถ้าหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษเปลี่ยนแก้ใหม่นั้น อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะมีความตกลงพิเศษลดเงินทุนลงมาไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนเดิมก็ได้ เมื่อมีความตกลงพิเศษเช่นนี้ บริษัทต้องนำความไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง และต้องประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๒๔. เมื่อได้ประกาศเรื่องจะลดเงินทุนในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุดังนี้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านในเรื่องนั้นมายังบริษัทภายใน ๒ เดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ถ้าหากว่ามีความคัดค้านเกิดขึ้น ให้บริษัทจัดการแก้ไขให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตกลง กัน โดยใช้หนี้ หรือ ทำ ประกัน ให้ แก่ ผู้ ที่ คัด ค้าน นั้น เสีย ก่อน จึง จะ ให้จัด การ ลด เงิน ทุน ของ บริษัท ได้

ว่า ด้วย วิธี จัด การ บริษัท

ข้อ ๒๕. วิธี จัด การ บริษัท นั้น ต้อง ทำ ตาม ระเบียบ ที่ กำหนด ไว้ ใน หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท แต่ ถ้า ใน หนังสือ นั้น มี ข้อ ใด ๆ ที่ ขัด กับ หน้า ที่ หรือ ความ รับผิด รับ ชอบ ของ บริษัท หรือ สมาชิก ของ บริษัท ตาม ที่ กำหนด ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ต้อง ถือ ว่า ข้อ เหล่า นั้น เป็น อัน ใช้ ไม่ ได้

ข้อ ๒๖. ถ้า บริษัท จะ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท ก็ดี หรือ จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ขึ้น ใหม่ แทน หรือ เพิ่ม เติม หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ นั้น ก็ดี ต้อง มี ความ ตกลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท เสีย ก่อน จึง ทำ ได้ และ ความ ตกลง พิเศษ นั้น ต้อง นำ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ เป็น หลัก ฐาน ภาย ใน ๑๕ วัน ตั้ง แต่ วัน ที่ ตกลง

ข้อ ๒๗. เงิน ผล ประโยชน์ ที่ จะ แบ่ง ปัน แจก ตาม ผู้ ที่ ถือ หุ้น นั้น ต้อง เป็น เงิน กำไร ที่ เกิด จาก กิจ การ ของ บริษัท อย่าง เดียว

ข้อ ๒๘. ภาย ใน ๖ เดือน ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ทำ การ จด ทะเบียน ตาม ที่ ได้ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ บริษัท ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ที่ สมาชิก ของ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บริษัท มา ประชุม พร้อม กัน ได้ ทุก คน แต่ ต้อง มี การ ประชุม เช่น นั้น ไม่ น้อย กว่า ปี ละ ครั้ง เสมอ ทุก ปี

ข้อ ๒๙. เมื่อ มี สมาชิก ที่ ถือ หุ้น ไม่ น้อย กว่า ๑ ใน ๕ ของ จำนวน หุ้น ทั้ง หมด ที่ บริษัท ออก อยู่ แล้ว พร้อม กัน มี หนังสือ ขอ ให้ มี การ ประชุม พิเศษ บริษัท ต้อง นัด ประชุม ให้ ตาม ประสงค์ ใน หนังสือ ที่ ขอ ให้ มี การ ประชุม นั้น ต้อง บอก เรื่องที่ จะ ให้ ที่ ประชุม ปฤกษา ไว้ ให้ ถี่ ถ้วน

ข้อ ๓๐ ใน การ ออก คะแนน ความ เห็น ใน ที่ ประชุม นั้น ถ้า ใน หนังสือ พิมพ์ ข้อ บังคับ ของ บริษัท มี ไว้ ว่า สมาชิก ที่ จะ มี อำนาจ โวัต ลง ความ เห็น ได้ จำ ต้อง เปน ผู้ ถือ หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด ไว้ ใน ข้อ บังคับ เท่า ใด ๆ เช่น นั้น ก็ ให้ สมาชิก ที่ ถือ หุ้น อยู่ น้อย กว่า ที่ กำหนด นั้น มี อำนาจ รวม กัน จน มี จำนวน หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด และ แต่ง ให้ สมาชิก ใน พวก เดียว กัน คน หนึ่ง เปน ทนายนั่ง ประชุม โวัต ลง คะแนน ความ เห็น ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท ได้ ทุก ครั้ง

ข้อ ๓๑. ถ้า บริษัท จะ ทำ ความ ตกลง ด้วย เรื่อง ใด ๆ เปน การ พิเศษ ต้อง มี วิธี ดัง นี้

ต้อง เอา เรื่อง นั้น ปฤกษา ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ใน หมาย นัด ให้ สมาชิก ทั้ง หลาย มา ประชุม นั้น ต้อง ระบุ เรื่อง ที่ จะ ปฤกษา ไว้ โดย ชัด สมาชิก ที่ จะ ออก ความ เห็น ได้ ต้อง เปน ผู้ ที่ มี อำนาจ ออก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

คะแนน ความเห็น ได้ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท สมาชิก ที่มา เอง ไม่ ได้ จะ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ก็ ได้ แต่ การ มอบ ฉันทะ นี้ ต้อง แล้ว แต่ กฎหมาย หรือ ข้อ บังคับ ของ บริษัท อะนุญาต จึง ทำ ได้ ความ ตกลง นั้น ต้อง มี คะแนน ของ ฝ่าย ที่ เห็น ชอบ มาก กว่า ฝ่าย ที่ ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า จึง จะ ใช้ ได้ ทำ ดัง นี้ เปน วิธี ชั้น แรก แล้ว ถัด วัน ประชุม นั้น ไป ไม่ เร็ว กว่า ๑๔ วัน แล ไม่ ช้า กว่า เดือน ครึ่ง ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ดัง นี้ สำหรับ สอบ ความ ที่ ตกลง นั้น อีก ชั้น หนึ่ง ใน หมาย นัด ประชุม ครั้ง หลัง นี้ ต้อง ระบุ ความ ที่ ตกลง นั้น โดย เต็ม แล ถ้า ใน ที่ ประชุม คราว หลัง นี้ มี คะแนน ความ เห็น ของ ผู้ ที่ มา ประชุม เอง แล ของ ผู้ ที่ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ตัว ยืน เห็น ชอบ ตาม ความ ที่ ตกลง นั้น มาก กว่า คะแนน ของ ผู้ ที่ ไม่ เห็น ชอบ ๒ เท่า ก็ ให้ ถือ ว่า ความ ตกลง นั้น เปน ใช้ ได้

ข้อ ๓๒. บริษัท ต้อง ทำ บาญชี งบ ราย ได้ ราย เสีย ของ บริษัท เสมอ ทุก ปี อย่าง น้อย ที่ สุด ต้อง ทำ ปี ละ ครั้ง ใน เวลา ที่ สิ้น ปี

ข้อ ๓๓. เมื่อ ได้ ทำ บาญชี งบ ราย ได้ ราย เสีย ขึ้น แล้ว บริษัท ต้อง ตั้ง พนักงาน สาร บาญชี คน หนึ่ง หรือ หลาย คน ภาย ใน ๒ เดือน สำหรับ ตรวจ สอบ ว่า บาญชี นั้น ได้ ทำ ขึ้น โดย ถูก ต้อง ทุก อย่าง และ ลง ชื่อ เปน พยาน ไว้ ใน นั้น เปน สำคัญ

ข้อ ๓๔. ภาย ใน ๓ เดือน ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ทำ บาญชี งบ ราย ได้ ราย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เสีย ของ บริษัท ๆ ต้อง เอา บาญชี นั้น ตี แผ่ ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ขอ ให้ วินิจ ฉัย แล รับ รอง เปน ที่ ใช้ ได้

ข้อ ๓๕. ให้ สมาชิก แล เจ้าหนี้ ของ บริษัท มี อำนาจ เรียก เอา สำเนา บาญชี ซึ่ง บรายได้ รายเสีย นั้น ได้ ทุก คน โดย ต้อง เสีย ค่า ธรรมเนียม ฉบับ ละ ๑๒ อัฐ ให้ แก่ บริษัท

ข้อ ๓๖. บัตร์ หมาย ใบ ประกาศ แจ้ง ความ แล หนังสือ คำสั่ง แล หนังสือ ต่าง ๆ ที่ จะ ต้อง ส่ง ไป ยัง บริษัท นั้น ถ้า เอาไป ส่ง ยัง ที่ ทำการ ของ บริษัท ตำบล ที่ ได้ จด ทะเบียน รัฐบาล แล้ว หรือ ส่ง ทาง ไปรสนีย์ อย่าง หนังสือ ฝาก ที่ จด ทะเบียน ไปรสนีย์ เปน สำคัญ ลัก หลัง ถึง บริษัท ณ ที่ ทำการ ตำบล นั้น เปน ใช้ ได้

ข้อ ๓๗. บริษัท ต้อง มี สมุด สำหรับ จด ราย งาน ความ ตกลง แล การ ต่าง ๆ ที่ ได้ ทำ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท แล ใน ที่ ประชุม ผู้ อำนวย การ หรือ ผู้ จัดการ ของ บริษัท ไว้ ทุก ครั้ง

ข้อ ๓๘. ที่ หน้า สถาน ที่ ทำ การ ของ บริษัท ทุก ตำบล ต้อง มี ชื่อ บริษัท กับ คำ ต่อ ท้าย ว่า ทุน จำกัด เปน ภาษา ไทย อ่าน ได้ ชัด เขียน หรือ บิด ไว้ เปน สำคัญ แล ให้ มี ชื่อ นั้น เปน ภาษา ไทย ประจำ ดวง ตรา ของ บริษัท แล ใน สรรพ หนังสือ แจ้ง ความ หนังสือ เอกสาร แล บาญชี แล ตั๋ว ใบ เสร็จ แล หนังสือ ต่าง ๆ ที่ จะ มี จาก บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ว่าด้วย ใบกู้เงิน

ช่วย ทุน บริษัท (ดีเบนเชอร์)

ข้อ ๓๙. ถ้า บริษัท จะ ออก ใบกู้เงิน ต้องมี ความ ตกลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ตาม วิธี ที่ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๓๑ จึงจะทำได้

ข้อ ๔๐. จำนวน เงิน ที่จะ กู้นั้น ต้อง ไม่ ให้เกิน กว่า จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท ที่ ผู้ถือ หุ้น ได้ชำระ ไว้แล้ว ถ้า บาญชี งบ รายได้ รายเสีย ของ บริษัท คราว สุด ท้าย มี ปรากฏ ว่า บริษัท คง มี ทรัพย์ สมบัติ เปน ราคา น้อย กว่า จำนวน เงิน ทุน ที่ ได้ชำระ กัน ไว้แล้ว เช่น นั้น จำนวน เงิน ที่ จะ กู้ โดย ออก ใบกู้นั้น ต้องไม่ ให้เกิน กว่า ราคา ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ที่ มีแจ้ง อยู่ ใน บาญชี นั้น

ข้อ ๔๑. จำนวน เงิน ประจำ ใบกู้ ฉบับ หนึ่ง ต้อง ไม่ ต่ำ กว่า ๕๐ บาท แต ผู้ ที่ ถือ ใบกู้ ต้อง เข้าใจ ว่า ต้อง ได้ ส่ง เงิน ครบ ตาม จำนวน ใน ใบกู้แล้ว จึง จะ นับ ว่า มี อำนาจ เปน ผู้ถือ ใบกู้นั้น ได้

ข้อ ๔๒. บรรดา หนังสือประกาศ แต หนังสือ พรรณา การ สำหรับ ชักชวน ให้ คน ทั้ง หลาย ลง ชื่อ รับ ถือ ใบกู้เงิน ของ บริษัท นั้น ต้อง มี ข้อความ ดังนี้ ทุก ฉบับ คือ

๑ จำนวน เงิน ที่ จะ กู้

๒ จำนวน ใบกู้ ที่ จะ ออก

๓ จำนวน เงิน ประจำ ใบกู้

๔ อัตรา ดอกเบี้ย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๕ วิธีแลกำหนดเวลาที่จะถ่ายใบกู้

๖ ถ้าบริษัทได้ออกใบกู้แล้ว บริษัทยังเปนหนี้เงินตามใบกู้เหล่านั้นอยู่เท่าไร

๗ บริษัทจะออกใบกู้ทอดตลาดเปนราคาฉบับละเท่าไร

๘ วิธีแลกำหนดเวลาที่ผู้ถือใบกู้ จะต้องส่งเงินให้ครบตามจำนวนใบกู้

๙ จำนวนเงินทุนของบริษัทที่ประกาศไว้ แลจำนวนเงินทุนที่ได้รับไว้แล้ว

๑๐ จำนวนราคาทรัพย์สมบัติแลรายได้ของบริษัท ตามบาญชีงบรายได้รายเสียคราวสุดท้าย

๑๑ ชื่อสังกัดแลตำบลบ้านของผู้อำนวยการบริษัท แลของพนักงานสารบาญชี สำหรับตรวจสอบสรรพบาญชีของบริษัท

ข้อ ๔๓. หนังสือคู่มือในการถือใบกู้ ที่จะออกให้แก่ผู้ถือใบกู้นั้น ต้องประทับตราใหญ่ของบริษัท แลมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ แลต้องมีชื่อผู้ถือแลจำนวนใบกู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔๔ ถ้าจะโอนใบกู้ไปให้คนอื่น ต้องให้มีความที่โอนแลชื่อแลตำบลบ้านของผู้ที่รับโอนนั้น จดเปนรายงานลงไว้ในสมุด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บาญชีสำหรับใบกู้ของบริษัทเปนหลักฐาน ถ้ายังมิได้ทำเช่นนั้น การที่ได้โอนนั้นเปนอันใช้สำหรับบริษัทหรือสำหรับคนผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๔๕ ในส่วนใบกู้ที่บริษัทได้รับเงินครบแล้วนั้น ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญเปนใบเสร็จสำหรับใบกู้ มีตราใหญ่ของบริษัทประทับเปนสำคัญ แลมีคำชี้แจงในนั้นว่าผู้ถือมีกรรมสิทธิ์ในจำนวนใบกู้ที่กล่าวในใบเสร็จนั้น

ใบกู้อย่างนี้ถ้าจะโอนกันเปนแต่มอบใบเสร็จสำหรับใบกู้ให้แก่กันก็ใช้ได้

ในใบเสร็จสำหรับใบกู้ต้องมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๓ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ ทุกฉบับ

ว่าด้วยการเลิกบริษัท

แลการชำระบาญชีบริษัท.

ข้อ ๔๖. บริษัทนี้จะต้องเลิกโดยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเหล่านี้คือ

๑ เมื่อบริษัทได้มีความตกลงพิเศษในพวกของบริษัทว่าจะเลิกบริษัท

๒ เมื่อมีเหตุที่จะต้องเลิกตามความในกฎข้อบังคับของบริษัท

๓ เมื่อบริษัทมีหนี้สินเกินกำลังทรัพย์สมบัติต้องพ้องล้ม

๔ เมื่อต้องเรียกคืนหนังสือพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔๗. เมื่อเลิกบริษัทลงเวลาใด ผู้อำนวยการของบริษัทต้องมีหนังสือแจ้งความไปยังสมาชิกทุกคน บรรดาที่มีชื่ออยู่ในสมุดบาญชีสมาชิกของบริษัท แลต้องประกาศความที่เลิกเปนบริษัทในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุ ที่ออกแพร่หลายอยู่ในกรุงสยามด้วย.

ข้อ ๔๘. เมื่อเลิกเปนบริษัทลงแล้ว ให้ถือว่าบริษัทยังมีตัวอยู่ต่อไปชั่วคราว สำหรับการรวบรวมชำระบาญชีของบริษัทกว่าจะสำเร็จ.

ข้อ ๔๙. ถ้าบริษัทต้องเลิกลง เพราะประการที่ ๑ หรือที่ ๒ ตามข้อ ๔๖ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีบริษัทให้สิ้นเชิงนั้น ให้ที่ประชุมใหญ่ของพวกสมาชิกในบริษัทเลือกตั้ง ถ้าบริษัทต้องเลิกลงเพราะประการที่ ๓ หรือที่ ๔ ต้องให้ศาลเลือกตั้ง

อนึ่งถ้าเห็นว่าการที่ที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจะตั้งผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีนั้น เปนการเนิ่นช้าเกินที่ควร พวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้ส่งเงินครบแล้ว จะร้องขอให้ศาลเลือกตั้งให้ก็ได้

ข้อ ๕๐. ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลไม่ได้เลือกตั้งนั้น พวกสมาชิกบริษัทจะมีการประชุมใหญ่ตกลงให้ออกเสียจากหน้าที่ และหาคนอื่นแทนก็ได้ แต่บรรดาผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลได้เลือกตั้งหรือไม่ได้ตั้งก็ดีนั้น ถ้ามีพวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ของ บริษัท ที่ ได้รับ เงิน ครบ แล้ว ร้อง ขอ ต่อ ศาล ให้ศาล มี อำนาจ บังคับ ให้ ออก จาก หน้าที่ แล เอา คน อื่น แทน ได้ ทุก คน

ข้อ ๕๑. เมื่อตั้ง ผู้จัดการ เลิก หรือ เปลี่ยนผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท พวก คน กลาง เหล่า นั้น ต้อง เอา ความนั้น ประกาศ ใน หนังสือ พิมพ์จดหมาย เหตุ ที่ ออก แพร่ หลาย ใน กรุง สยาม ทุก ครั้ง

ข้อ ๕๒. หน้าที่ ของ ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท นั้น คือ ต้อง จัด แล กระทำ การ ทุก อย่าง ที่ จำเปน สำหรับ ชำระหนี้ สิน แล แบ่ง ปัน ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท

ถ้า อำนาจ ใน ส่วน นี้ มี ที่ ขัด ข้น อยู่ ประการ ใด จะ ยก เอา ความ ที่ มี อำนาจ ไม่ พอ นั้น ขึ้น ใช้แก่ คน ผู้อื่น ไม่ ได้

ข้อ ๕๓. ถ้า มีความ ขัดข้องเกิดขึ้น อย่างหนึ่ง อย่างใด ใน การ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี หรือ เจ้า หนี้ หรือ ลูก หนี้ ของ บริษัท คนใด จะ ร้อง ขอ ให้ ศาล ช่วย ตัดสิน ก็ ได้

ข้อ ๕๔. ผู้จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท มี อำนาจ ที่ จะ เรียกเงิน ตาม ที่ ต้อง การ ใน การ ชำระ บาญชี นั้น จาก บรรดา สมาชิก ของ บริษัท คิด เปน ส่วน ตาม จำนวน หุ้น ที่ ต่าง คน ถือ อยู่ และ เฉภาะ ตาม จำนวน เงิน ประจำ หุ้น ที่ ยัง ส่งไม่ครบ

ข้อ ๕๕. ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ที่ จะเอามาแบ่ง ปัน ตาม พวก สมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นั้น ต้อง เปน ทรัพย์ สมบัติ ที่เหลือ จากการ ชำระ หนี้ สิน ของบริษัท จน สิ้น เชิง แล้ว

ข้อ ๕๖. เมื่อ ได้ทำ การ ชำระ หนี้ สิน และ แบ่ง ปัน ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ตลอด แล้ว ผู้จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท ต้อง นัด ให้ พวก บริษัท มา ประชุม พร้อม กัน แล้ว เอา รายงาน การ ที่ได้ จัด แล กระทำ ใน การ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท นั้น แล้ว อย่าง ไร ออก ตี แผ่ ใน ที่ ประชุม ถ้า ที่ ประชุม เห็น ชอบ ด้วย แล้ว ผู้จัด การ เลิก สำหรับ ชำระบาญชี เลิก บริษัท ต้อง นำ รายงานของ ที่ ประชุม แล วัน ที่ได้ ประชุม กัน นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ ภาย ใน ๑๔ วัน

ข้อ ๕๗. นอกจาก บรรดา หนี้ สิน ที่มี กำหนด จะต้อง ชำระ กัน ใน เวลา นาน ไม่ ถึง ๕ ปี ให้ ถือ ว่า บรรดา หนี้ สิน ที่ ใน ๓ ประเภท ข้าง ล่าง นี้ เกี่ยว ค้าง กัน ได้ นับ จาก วัน ที่ ได้ จด ทะเบียน รายงาน การ เลิก ชำระ บาญชี บริษัท ไป อีก ๕ ปี เปน หมด เขตร์.

ประเภท ๑ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก บริษัท

ประเภท ๒ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก สมาชิก โดย ถาน ที่ เปน สมาชิก ของ บริษัท

ประเภท ๓ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก ผู้จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท โดย ถาน ที่ มี หน้าที่ เช่น นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ว่าด้วยการตรวจ

และกำหนดโทษสำหรับความผิด.

ข้อ ๕๘. รัฐบาลมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานให้ไปตรวจดูสรรพหนังสือและสมุดบาญชีต่าง ๆ ของบริษัทได้เสมอ สำหรับจะให้ทราบแน่ว่าบริษัทได้ประพฤติตามข้อบังคับในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ทุกประการ

ข้อ ๕๙. ถ้าบริษัทกระทำการอย่างใดนอกเหนืออำนาจซึ่งประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้อนุญาตไว้ หรือซึ่งกฎหมายกรุงสยามอนุญาตให้ทำได้ก็ดี หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่บังคับไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้รัฐบาลหรือสมาชิกในบริษัท หรือบุคคลที่มีกิจเกี่ยวข้องกับบริษัทมีอำนาจร้องต่อศาลเจ้ากระทรวงได้ และให้ศาลเจ้ากระทรวงมีอำนาจบังคับให้บริษัทเสียค่าปรับไหมเปนเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐๑ บาท สำหรับทุกครั้งที่มีความเฉลี่ยข้อบังคับหรือเรียกคืนและยกเลิกประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัทก็ได้ สุดแล้วแต่ที่สมควรแก่การ

ถ้าบริษัทมีความละเลยไม่นำหนังสือสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใดไปจดทะเบียนตามกฎหมาย หรือตามที่บังคับไว้ตามประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามที่บังคับไว้ในข้อ ๖

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๗ ข้อ ๔๘ ข้อ ๕๓ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้มีโทษปรับเปนเงินอย่างเดียว

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปนวันที่ ๑๕ ๕๑๐ ในรัชกาลบัดยุบันนี้

หนังสือกำหนดอำนาจ

สำหรับ

บริษัทตรานสปอตกัมปนีโมโตลิมิเต็ด

๑ บริษัทนี้มีนามว่า ตรานสปอตกัมปนีโมโตลิมิเต็ด

๒ บริษัทนี้อยู่ในบังคับสยาม ที่ทำการของบริษัทตำบลที่จะจดทะเบียนรัฐบาลเปนหลักฐานนั้นจะตั้งอยู่ในกรุงเทพ ฯ

๓ ความมุ่งหมายของบริษัทซึ่งตั้งขึ้นนั้นคือว่าจะรับโอนกิจการของบริษัทชื่อตรานสปอตกัมปนีโมโตลิมิเต็ดอันดำเนิรอยู่ในเวลานี้มากระทำแลขยายให้กว้างขวางต่อไปในทางมุ่งหมายอย่างเดียวกันกล่าวคือรับส่งคนโดยสารด้วยเรือในกรุงสยามสร้างอู่แลมีที่สำหรับซ่อมแซมสั่งแลขายเครื่องจักรแลของต่าง ๆ สำหรับสร้างแลซ่อมแซมเรือแลจะกระทำการต่าง ๆ ซึ่งเนื่องหรือให้ผลสำเร็จกับความมุ่งหมายของบริษัทนั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๔ ความรับผิดรับชอบของผู้ที่เปนสมาชิกในบริษัทนี้ มีเขตรจำกัดไม่เกินกว่าจำนวนเงินตามใบหุ้น ที่บริษัทตั้งจำหน่ายให้เปนผู้ถือในเวลาที่ร้องขอรับเปนผู้มีหุ้นส่วนในบริษัท

๕ เงินทุนสำหรับบริษัทนี้ เปนจำนวนสองแสนบาท (๒๐๐,๐๐๐) จำแนกเปนสองพันหุ้น (๒๐๐๐ หุ้น) หุ้นหนึ่งเปนเงินร้อยบาท (๑๐๐ บาท) แต่เงินทุนนี้จะทวีขึ้นอีกก็ได้ ตามแต่บริษัทจะตกลงเห็นสมควร

๖ ข้าพเจ้าผู้ได้ลงชื่อ แต่บอกตำบลบ้านไว้ข้างต่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจกันที่จะตั้งกันขึ้นเปนบริษัท โดยหนังสือกำหนดอำนาจบริษัทฉบับนี้ แต่ข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าส่วนในเงินทุนสำหรับบริษัท โดยรับเปนผู้ถือหุ้น ตามจำนวนที่เขียนไว้ตรงกับชื่อของข้าพเจ้าข้างต่างนี้ทุกคน

นาม	ที่อยู่	จำนวนใบหุ้น ใบละ ๑๐๐ บาท
๑ เอช, แฮงเคอร์	กรุงเทพ	หนึ่ง (๑)
๒ เอ, เลสเลอร์	,,	,, ,,
๓ เอฟ, ถอดซ์	,,	,, ,,
๔ บี, เซวาส	,,	,, ,,
๕ ดับลิว, เอ, ยี, ดิเอก	,,	,, ,,

วันที่ ๑๗ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ งด เก็บ ภาษี ยา สูบ

ซึ่ง ได้ เพาะ ปลูก ตั้ง แต่ เขตร์ เหนือ ที่ ว่าการ มณฑล ราชบุรี ขึ้นไป ตาม ลำน้ำ ราชบุรี

ด้วย มีพระบรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ที่ ได้ ประกาศ งด เก็บ ภาษี แก่ ยา เกาะ กร่าง ซึ่ง ได้ เพาะ ปลูก ในพื้น เมือง กาญจนบุรี ไว้ ชั่ว คราว นั้น บัด นี้ ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า ตั้ง แต่ เขตร์ เหนือ ที่ ว่า การ มณฑล ราชบุรี ขึ้นไป ตาม ลำ แม่ น้ำ จน ต่อ เขตร์ เมือง กาญจนบุรี ก็ มี ราษฎร ทำ ไร่ ยา สูบ มาก การ ซื้อ ขาย จะ ได้ กำไร หรือ ขาด ทุน เช่น เดียว กัน กับ เมือง กาญจนบุรี เพราะ ฉนั้น จึง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ งด เก็บ ภาษี ยาสูบ ซึ่ง ได้ เพาะ ปลูก ตั้ง แต่ เขตร์ เหนือ ที่ ว่า การ มณฑล ราชบุรี ขึ้นไป ตาม ลำ น้ำ ราชบุรี ทั้ง ๒ ฝั่ง ตาม ข้อ ความ ใน มาตรา ๒๑ แห่ง พระราช บัญญัติ ภาษี ภาย ใน รัตน โกสินทรศก ๑๑๑ ไว้ ชั่ว คราว เพื่อ บำรุง การ เพาะ ปลูก ยา เกาะ กร่าง ให้ เจริญ ยิ่ง ขึ้น ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๓ พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๔๑๘ ใน รัชกาล ปัตยุบันนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กฎเสนาบดี

ว่าด้วย การตรวจภาษีสุกร

ด้วย การเก็บเงินค่าภาษีสุกร ในกรุงเทพ ฯ ได้จัดทำโรงเปนที่สำหรับฆ่าสุกร ที่จำหน่ายเปนอาหารขึ้น ตามตำบลต่าง ๆ เสร็จแล้ว สมควรจะกำหนดระเบียบการตรวจตราสุกร ที่ได้เสียภาษีแล้วไว้ให้เปนการเรียบร้อย จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล ออกกฎเสนาบดีกำหนดระเบียบการตรวจสุกรที่ต้องเสียภาษีไว้ดังนี้

๑ สุกรที่ฆ่าเปนอาหารต้องเสียภาษี สุกรใหญ่ตัวละ ๓ บาท สุกรเล็กขนาดสุกรหัน ตัวละ ๑ บาท ๓๒ อัฐ ตามอัตราในพระราชบัญญัติภาษีภายในศก ๑๑๑ มาตรา ๓๗

๒ สุกรเล็กหรือสุกรหัน ให้กำหนดน้ำหนักไม่เกินกว่าห้าสิบสามชั่ง

๓ สุกรที่จะฆ่าเพื่อจำหน่าย หรือเพื่อประโยชน์อย่างใดต้องนำมาฆ่าในโรงรัฐบาลทั้งสิ้น เว้นไว้แต่ฆ่าเพื่อพลีกรรมหรือหน้าเทศกาลตรุษสารท จะขออนุญาตฆ่าที่อื่นเปนครั้งคราวก็ได้

๔ สุกรตัวใดถ้าเจ้าของนำเข้าไปพักไว้ในโรงฆ่าค้างคืนไว้ก่อนเวลาฆ่า ให้เจ้าพนักงานเก็บเงินค่าพักคืนหนึ่งตัวละ ๔ อัฐ

๕ สุกรที่ฆ่าแล้วจะนำออกจากโรงหลวง ต้องมีตราประจำเนื้อสุกรและใบเสร็จกำกับไปด้วยกันทุกตัว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๖ ในใบเสร็จต้องมีชื่อผู้พาสุกรไป หรือผู้ขายตรงกัน ถ้าสุกรตัวใดจำหน่ายอยู่ หรือขนไปไม่มีใบเสร็จกำกับ ในขณะนั้นก็ดี หรือไม่มีตราประจำเนื้อสุกรก็ดี หรือมีชื่อคนขายในใบเสร็จไม่ตรงกันก็ดี ให้ถือว่าเปนสุกรที่ยังไม่ได้เสียภาษี

๗ ตราประจำใบเสร็จ แลตราประจำเนื้อสุกร บีไหนจะใช้อย่างใดจะได้ประกาศให้ทราบเปนครั้งเปนคราว

๘ ผู้ใดฆ่า หรือขายสุกรไม่เสียภาษี หรือฆ่าสุกรนอกโรงหลวง ซึ่งเจ้าพนักงานไม่ได้อนุญาต หรือกระทำผิดข้อใดข้อหนึ่งที่ว่ามานี้ ให้ปรับเปนเงินพินัยหลวงไม่เกิน ๑๐๐ บาท ตามอัตราในมาตรา ๓๙—๔๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีภายในศก ๑๑๑

กฎมาณวันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

แจ้งความ

ลักษณตราประจำใบเสร็จแลตราประจำเนื้อสุกร

ตามความในกฎเสนาบดี ว่าด้วยการตรวจภาษีสุกร ข้อ ๗ มีความว่าจะใช้ตราประจำใบเสร็จ แลเนื้อสุกรอย่างใดจะได้ประกาศให้ทราบนั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ในจำนวนศก ๑๒๗ นี้ จะใช้ตราประจำชาติรูปพระอุเทนทร์ดีดพิณ มีอักษร ข้างบนว่า กรมสรรพากรใน ข้างล่างว่า กระทรวงนครบาล สำหรับประทับใบเสร็จ

ตราสำหรับประจำเมืองสุกร จะใช้ป้านร้อยที่มุมขาสุกรผูกปลายไม่ให้แก้ได้ ใช้ตราบิบตะกั่ว มีอักษรว่า กรมสรรพากรในผูกตีตราเป็นสำคัญทุกขา

แจ้งความมาณวันที่ ๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศกระทรวงนครบาล

ว่าด้วยการจดทะเบียนรถลาก

ด้วยการจดทะเบียนรถลากตามที่เป็นอยู่ในเวลานี้ มีกำหนดเป็น ๓ คราว คือตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ไปจนถึงสิ้นเดือนกรกฎาคม คราวหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคมไปจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน คราวหนึ่ง แต่ในระหว่างเดือนที่ล่วงไปแล้วเดือนหนึ่งก็ดี สองเดือนก็ดี สามเดือนก็ดี ถ้าเจ้าของรถลากจะนำรถมาขอจดทะเบียนก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมเต็ม ๔ เดือน หาได้ลดหย่อนผ่อนให้ตามรายเดือนไม่ ผู้เป็นเจ้าของรถลากยังเสียเปรียบอยู่ สมควรจะเปลี่ยน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แปลง แก้ ไข เสีย ใหม่ เพราะ ฉนั้น จึง แจ้ง ความมา ให้ ทราบด้วย ประกาศ ฉบับ นี้ว่า ตั้งแต่ วันที่ ๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๗ เปน ต้น ไป ถ้า เจ้า ของ รถ ลาก ปรารถนา จะนำรถ ของ ตนไปจดทะเบียน ใน เดือน ใด ๆ ก็ ได้ เจ้า พนักงาน จะ ได้ออก ใบ อนุญาต ให้ แต่คิด ค่า ธรรมเนียม เฉลี่ย เปน รายเดือน คือ ชั้น ที่ หนึ่ง เดือน ละ ๒ บาท ชั้น ที่ ๒ เดือน ละ ๑ บาท

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๒๘ เดือน เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลง นาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ด้วย ตาม ประกาศ กระทรวง นครบาล ว่า ด้วย การ จด ทะเบียน รถ ลาก ซึ่ง ได้นำ ลง หนังสือ ราชกิจจา นุเบกษา เล่ม ๒๕ แผ่น ที่ ๕ ออก วัน ที่ ๓ พฤษภาคม ร. ศ. ๑๒๗ หน้า ๑๐๗ นั้น ยัง มี ที่ คลาศ เคลื่อน อยู่ เพราะ ฉนั้น ขอให้ ถือ ว่า ฉบับ ที่ ลง ต่อ ไป นี้ เปน ฉบับ ที่ ถูก ต้อง ลบ ล้าง ฉบับ เดิม มี ใจ ความ ดัง นี้

ด้วยการ จดทะเบียน รถลาก ตาม ที่ เปน อยู่ใน เวลา นี้ มี กำหนด เปน ๓ คราว คือ ตั้ง แต่ วันที่ ๑ เมษายน ไป จน ถึง สิ้น เดือน กรกฎาคม คราว หนึ่ง ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑ สิงหาคม ไป จน ถึง สิ้น เดือน พฤศจิกายน คราว หนึ่ง ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑ ธันวาคม ไป จน ถึง สิ้น เดือน มีนาคม คราวหนึ่ง แต่ใน ระหว่าง เดือน ที่ ล่วงไปแล้ว เดือน หนึ่ง ก็ดี สอง เดือน ก็ดี สาม เดือน ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าเจ้าของรถลากจะนำรถมาขอจดทะเบียน ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมเต็ม ๔ เดือน หาได้ลดหย่อนผ่อนให้ตามรายเดือนไม่ ผู้เป็นเจ้าของรถลากยังเสียเปรียบอยู่ สมควรจะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเสียใหม่ เพราะฉนั้น จึงแจ้งความมาให้ทราบด้วยประกาศฉบับนี้ว่า ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๐๗ เป็นต้นไป ถ้าเจ้าของรถลากปรารถนาจะนำรถของตนไปจดทะเบียนในเดือนใดๆ ก็ได้ เจ้าพนักงานจะได้ออกใบอนุญาตให้ แลคิดค่าธรรมเนียมเฉลี่ยเป็นรายเดือน คือ ชั้นที่หนึ่งเดือนละ ๒ บาท ชั้นที่สองเดือนละ ๑ บาท

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องลดอัตราเก็บเงินค่านาในตำบล

ท้องที่อำเภอพระราชวังบางปอิน เป็นชั้นนาตรี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า พื้นที่นาในตำบลบ้านแป้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตำบล บ้าน พลับ ท้อง ที่ อำเภอพระราช วัง บาง ปอิน แขวง เมือง กรุง เก่า เปน พื้น ที่ดิน ดอน การ ทำ นา ราษฎร ทำ ไม่ ได้ร่ จะ ได้ ผล บริบูรณ์ เหมือน กับ ท้อง ที่ ตำบล อื่น มา หลาย ปี จึง ทรง พระ ราช ดำริห์ เห็น ว่า อัตรา ค่า นา ที่ จัด เก็บ อยู่ ใน ตำบล บ้าน แป้ง ตำบล บ้าน พลับ เปน ชั้น นา เอก นั้น ยังไม่ เหมาะ แก่ ภูมิ ประเทศ ท้อง ที่ แล ผล ที่ ราษฎร ทำ ได้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ลด อัตรา ชั้น นา เอก ใน ตำบล บ้าน แป้ง ตำบล บ้าน พลับ ลง เก็บ เปน ชั้น นาตรี ตั้ง แต่ จำนวน ศก ๑๒๖ เปน ต้นไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มาณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรง ราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศเก็บเงินค่าราชการ

มณฑลกรุงเก่า, มณฑลนครไชยศรี, มณฑลปาจิณบุรี

พระเจ้า น้อง ยา เธอ กรมหลวง ดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรม ราช โอง การ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า วิธี เก็บ เงิน ค่า ราชการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แต่ เดิม นั้น เจ้า กรม ปลัด กรม ซึ่ง ควบ คุม ไพร่ ออก ไป เก็บ เงิน ค่า ราชการ จาก ตัว ไพร่ ที่ อยู่ ตาม หัว เมือง เข้า มา ส่ง ต่อ เจ้าพนักงาน ณ กระ ทรวง กระ ลาโหม กรุง เทพ ฯ ครั้น ต่อ มา เมื่อทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้จัด การ เทศา ภิบาล มี เจ้า พนักงาน อยู่ ประจำ การ ปกครอง ท้อง ที่ ตาม มณฑล หัว เมือง ได้ ยกหน้า ที่ เก็บ เงิน ค่า ราชการไป ให้ เทศาภิบาล เปน พนักงาน เก็บ แก่ไพร่ ซึ่ง อยู่ใน มณฑล นั้น ๆ แต่ เลิก วิธี ที่ เจ้า กรม ปลัด กรม แล เจ้า หมู่ นาย กอง ออกไป เก็บ จาก กรุง เทพ ฯ เปน ลำดับ มา แล้วหลาย มณฑล วิธีที่ให้ เจ้า พนักงาน ผู้ ปก ครอง ท้อง ที่ เก็บ เงิน ค่า ราช การ เปน การ สดวก ดี กว่า ที่ เจ้า หมู่ นาย กอง ออก ไป เก็บ จาก กรุง เทพ ฯ มาก แต่ใน มณฑล กรุงเก่า มณฑล นคร ไชยศรี มณฑลปาจิณบุรี ยัง มี เจ้า หมู่ นาย กอง ใน กรุงเทพ ฯ ออกไป เก็บ เงิน ค่า ราชการ อยู่ ตาม เดิม ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า สมควร ให้ เทศา ภิบาล จัดเก็บ เงิน ค่า ราช การ ใน ๓ มณฑล นี้ เหมือน มณฑล อื่น ๆ ต่อ ไป จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ เทศา ภิบาล มณฑล กรุง เก่า มณฑล นคร ไชยศรี มณฑล ปาจิณ บุรี เปน หน้า ที่ เก็บ เงิน ค่า ราช การ ตาม พระ ราช บัญญัติ เก็บ เงิน ค่า ราช การ ศก ๑๒๐ มี กำหนด อัตรา ใน มณฑล กรุง เก่า, มณฑล นคร ไชย ศรี, มณฑล ปาจิณ บุรี, ดัง อัตรา ที่ มี แจ้ง อยู่ใน ท้าย ประกาศ นี้ ตั้ง แต่ ร. ศ. ๑๒๗ เปน ต้นไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บาญชีอัตรา เงิน ค่า ราชการ ใน มณฑล กรุงเก่า นครไชยศรี ปาจิณบุรี

หมายเลขที่	มณฑล หรือ เมือง	อำเภอ	ตำบล	อัตรา คนละ บาท	อัตรา คนละ อัฐ	หมายเหตุ
๑	มณฑล กรุงเก่า					
	เมือง กรุงเก่า			๖	—	
	เมืองอ่างทอง			๖	—	
	เมืองสิงหบุรี			๖	—	
	เมืองลพ บุรี	อำเภอ เมือง		๖	—	
		อำเภอ โพหวี		๖	—	
		อำเภอสนามแจง		๖	—	
		อำเภอสระโบถ	ทุก ตำบล	๖	—	
			เว้น ตำบล ชรณี	๕	—	
			ตำบล สำโรง	๕	—	
			ตำบลหนองด้อม	๕	—	

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	มณฑล หรือเมือง	อำเภอ	ตำบล	อัตราค่าธรรมเนียม บาท	อัตราค่าธรรมเนียม ตู้	หมายเหตุ
	เมืองศรีระบุรี	อำเภอ หนองแค อำเภอเมือง อำเภอ ศาลาไทร อำเภอแก่งคอย	ตำบลศรีระโบก	๔	—	
			ทุกตำบล เว้นตำบลท่าเสา	๖	—	
			ตำบลตำหนักแพ	๖	—	
			ตำบลบ้านแก่งศรี	๖	—	
		อำเภอพระพุทธบาท	ทุกตำบล เว้นตำบลตั้ง	๖	—	
				๔	—	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	มณฑลหรือเมือง	อำเภอ	ตำบล	อัตราคนละ บาท	อัตราคนละ อัฐ	หมายเหตุ
๒	มณฑลนครไชยศรี			๖		
๓	มณฑลปาจิณบุรี					
	เมืองฉะเชิงเทรา	อำเภอ เมือง		๖	—	
		อำเภอบางน้ำเปรี้ยว		๖	—	
		อำเภอ สนามจันทร์		๖	—	
	เมืองฉะเชิงเทรา	อำเภอ บางคล้า		๖	—	
		อำเภอเมืองพนม—				
		สารคาม	ทุก ตำบล	๖	—	
			เว้น เมือง สนามไชย			
			เขตร์	๕	—	กิ่งอำเภอ
	เมืองชลบุรี	อำเภอเมือง		๖	—	
		อำเภอ บาง พระ		๖	—	
		อำเภอ ท่า ตะกูด		๖	—	

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักหอสมุดแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	มณฑลหรือเมือง	อำเภอ	ตำบล	อัตราค่นละ บาท	อัตราค่นละ อัฐ	หมายเหตุ
		อำเภอ พนัศนิคม	ทุก ตำบล	๖	—	
			เว้น ตำบล บ่อ ทอง	๔	—	
		อำเภอ บางละมุง		๔	—	
	เมืองปาจิณบุรี			๖	—	
	เมือง นคร นายก	อำเภอ เมือง		๖	—	
		อำเภอ องครักษ์		๖	—	
		อำเภอ บ้าน นา		๖	—	
		อำเภอ เขาใหญ่		๔	—	
	เมืองกระบินทร์บุรี			๔	—	

ศาลา ว่า การ กระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรง ราชา นุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยเปลี่ยนตราลายเซ็นนามเสนาบดีในธนบัตร

ด้วย ตาม พระราช บัญญัติ ธนบัตร สยาม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑ มาตรา ๑๗ (ง) ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เสนาบดี กระ ทรวง พระ คลัง มหา สมบัติ มี อำนาจ เปลี่ยน แก้ ประกาศ ข้อ หนึ่ง ข้อ ใด ซึ่ง ได้ ออก แจ้ง ความ แล้ว ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจา นุเบกษา ได้ ตาม พระ ราช บัญญัติ นั้น

ตั้ง แต่ วัน ที่ ลง ใน ประกาศ นี้ แล ต่อ ไป ขอ ประ กาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ธนบัตร ใหม่ ซึ่ง มี อักษร แล เลข หมาย หมวด ต่าง ๆ ทุก ฉบับ จะ พิมพ์ นาม เปน ลาย มือ ว่า กิติ ยากร วรลักษณ์ เหนือ คำ ว่า เสนาบดี กระทรวง พระ คลัง กับ พิมพ์ นาม ลาย มือ พระ สุวรรณ ภักดี เหนือ คำ ว่า เจ้าพนักงาน ต่อไป กว่า จะได้ มี ประกาศ เปลี่ยนใหม่ นาม ที่ พิมพ์ ลง ใน ธนบัตร เช่น นี้ ให้เปน ที่ เชื่อ ถือ เหมือน ลง ชื่อ ด้วย ลาย มือ หรือ ตรา ตำแหน่ง ใน ที่ ทั้งปวง ดัง ข้อ ความ ใน มาตรา ๕ แห่ง พระ ราช บัญญัติ ธนบัตร รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑ นั้นทุก ประการ

อนึ่ง ธนบัตร เก่า ที่ได้ ออก ใช้ อยู่ แล้ว แล ธนบัตร ที่ จะได้ ลง นาม ใหม่ นั้น ก็ คง ให้ ใช้ ไป ได้ อยู่ เสมอ

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๒๗ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กฎหมาย ลักษณ อาญา

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาล เปนอดีตภาคล่วง แล้ว ๒๔๕๐ พรรษา ปัตยบันกาล จันทรคตินิยม มกฎสังวัจฉร จิตรมาศสุกปักษ์ปัณรสีดิถี พุฒวาร สุริยคติกาล รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เมษายน มาศ ปัณรส มาศาหคุณพิเศษ บริเฉทกาล กำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพยมหามกุฎ บุรุษยรัตนราชรวิวงษ์ วรุตมพงษบริพัตร์ วรขัตติยราชนิกโรดม จาตุรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ อุภโตสุชาตสังสุทธเคราะหณี จักรกรี บรมนารถ มหามกุฎราชวรางกูร สุจริตมุตสุสาธิต อรรคอุกฤษฐไพบูลย์ บุรพาดูลย์กฤษฎาภินิหาร สุภาชิการรังสฤษดิ์ ขัณฑลักษณวิจิตร์ โสภาคย สรรพางค์ มหาชโนดมางคประนต บาทบงกชยุคล ประสิทธิสรรพศุภผล อุดมบรมสุขุมาล ทิพยเทพาวตาร ไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ สรรพเทเวศรานุรักษ์ วิสิฐศักดิสมญาพินิตประชานารถ เปรมกระมลขัตติยราช ประยูร มูลมุขมาตยาภิรมย์ อุดมเดชาชิการ บริบูรณ์คุณสารสยามาทินคร วรุตเมกราชดิลก มหาปริวารนายกอนันต์มหันตวรฤทธิเดช สรรพวิเศษ ศิรินธร อเนกชนนิกร สโมสรสมมติ ประสิทธิวรยศมโหดมบรมราช สมบัติ นพปดลเสวตรฉัตราทิฉัตร์ ศิริรัตโนปลักษณมหาบรมราชาภิเศกา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ภิสิต สรรพทศทิศวิชิตไชย สกลมไหสวริยมหาสวามินทร์ มเหศวร มหินทรมหารามาธิราชวโรดม บรมนารถชาติอาชาวไศรย พุทธาทิไตร รัตนสรณารักษ์ อดุลยศักดิ์อรรคนเรศราธิบดี เมตตากรุณาสีลคุณไทย อโนปไมยบุญการ สกลไพศาลมหารัษฎาธิบดินทร์ ปรมินทรธรรมิกมหา ราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรง พระราช ดำริห์ว่า พระราช กำหนด กฎหมาย สำหรับ พระราช อาณาจักร์ สยามนี้ บรม กระษัตริย์ แต่โบราณ สมัยได้ รับ คัมภีร์ พระ ธรรม ศาตร ของมนู สาราจารย์ ซึ่ง เปน กฎหมายใน มัช ฌิม ประ เทศ มา เปน หลัก ของ กฎหมาย แต้ว

แต เมื่อ มี เหตุ อันใด เกิด ขึ้น อัน จะ ตัด สิน ด้วย พระ ธรรมศาตร มิได้ โดย กฎหมาย พระธรรมศาตรไม่ กล่าว ถึง ก็ ดี หรือ โดย ประเพณี แต ความ นิยม ใน สยาม ประเทศ ผิด กัน กับ มัชฌิม ประเทศ ก็ ดี บรม กระษัตริย์ แต่ ปาง ก่อนก็ทรง ตั้ง พระราช กำหนด บท พระอัยการ ขึ้น ไว้เปนแบบ แผนสำหรับ พิพากษา เหตุ แต คดี อย่าง นั้น ๆ ที่ จะ มี ขึ้น ใน ภาย หน้า พระ ราช กำหนด บท พระอัยการ นี้ ก็ เปน กฎหมาย สำหรับ พระราช อาณา จักร เพิ่ม เติม ขึ้นโดย ลำดับ มา แต พระราช กำหนด บท พระ อัยการ ที่ ได้ ตั้ง มา เปน ครั้ง เปน คราว นี้ เมื่อ ล่วง เวลา ช้า นาน เข้า ก็ มี มาก มาย ซับ ซ้อน กัน เกิด ลำบาก แก่ การ ที่ จะ พิพากษา อรรถ คดี โดย การ บ้าน เมือง เปลี่ยน แปลง มา พ้น เหตุ ล่วง สมัย ที่ จะ ต้องใช้ พระราช กำหนด บท พระอัยการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่ กระษัตริย์ พระองค์ แต่ ก่อน ๆ ได้ ทรง บัญญัติไว้ หลาย ชั่ว อายุ คน แล้ว บ้าง หรือโดย เหตุ ที่ พระราช กำหนด บท พระอัยการ เก่า ขัด ขวาง กับ ที่ บรม กระษัตริย์ ภายหลัง ได้ ทรง ตั้ง ขึ้น บ้าง ใน เวลา เมื่อ ถึง ความ ลำบาก มี ขึ้น เช่น นี้ พระเจ้า แผ่น ดิน จึง โปรด ให้ ประชุม ลูก ขุน ณศาลา อัน เปน เจ้า กระทรวง ฝ่าย ธุระการ พร้อม ด้วย ลูก ขุน ณศาล หลวง อัน มี ตำแหน่ง ใน ฝ่าย ตุลาการ ตรวจ ชำระ พระราช กำหนด กฎหมาย แล ทรง พระราช วินิจฉัย ให้ ยก เลิก บท กฎหมาย ที่ พ้น เวลา แล มิ ควร จะ ใช้ ออก เสีย คง ไว้ แต่ ที่ ยัง ใช้ ได้ จัด ระเบียบ เข้า เปน ลักษณ มี หมวด หมู่ แล มาตรา ให้ คน ทั้งหลาย รอบ รู้ บท กฎหมาย ง่าย ขึ้น แล เปน ความ สดวก แก่ การ พิพากษา อรรถคดี ทั้งปวง ทั่วไป เปน ราช ประเพณี มี สืบ มา แต่ โบราณ ที เดียว ดังนี้ แล การ ตรวจ ชำระ พระราช กำหนด กฎหมาย ดัง ว่า มา นี้ ครั้ง หลัง ที่ สุด ได้ มี เมื่อ จุลศักราช ๑๑๒๖ ปี ชวด ฉศก รัตนโกสินทร์ ศก ๒๓ ใน รัชกาล แห่ง สมเด็จ พระ บรม ไปยกา ธิราช พระบาท สมเด็จ พระ พุทธ ยอด ฟ้า จุฬาโลก ตั้ง แต่ นั้น มา จน บัดนี้ นับได้ ๑๐๓ ปี ยัง หา ได้ ตรวจ ชำระ พระราช กำหนด บทพระ อัยการ ให้ เรียบ ร้อย ไม่ ก็ เปน ธรรมดา อยู่ เอง ที่ พระราช กำหนด บทพระอัยการ อัน พ้น ความ ต้อง การ ใน สมัย นี้ แล ที่ ขัด ขวาง กัน เอง จะ มี อยู่ เปน อัน มาก ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า ถึง เวลา สมควร ที่ จะ ต้อง ตรวจ ชำระ พระราช กำหนด กฎหมาย อยู่ ด้วย เหตุ นี้ แล้ว ประการ หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อีก ประการ หนึ่ง ใน ระหว่าง ตั้ง แต่ จุลศักราช ๑๒๑๗ บี เถาะ สัปตศก รัตนโกสินทร์ ศก ๗๔ มา กรุง สยาม ได้ ทำ หนังสือ สัญญา ทาง พระราชไมตรี กับ นานา ประเทศ แล หนังสือ สัญญา ทั้งปวง นั้น ได้ ทำ ตาม แบบ หนังสือ สัญญา ที่ ฝรั่ง ได้ ทำ กับ ประเทศ ทาง ตวัน ออก คือ ประเทศ เตอรกี ประเทศ จีน แล ประเทศ ยี่ ปุ่น เปน ต้น มี ข้อ ความ อย่าง เดียว กัน ที่ ยอม ให้ กงสุล มี อำนาจ ตั้ง ศาล พิจารณา แล พิพากษา คดี ตาม กฎหมาย ของ เขา ใน เมื่อ คน ใน บังคับ ของ ชาติ นั้น ๆ ที่ เข้า มา อยู่ ใน ประเทศ ทาง ตวัน ออก เปน ความ กัน ขึ้น เอง หรือ เปน จำเลย ของ คน ใน บังคับ ของ บ้าน เมือง สักษณ การ อย่าง นี้ แม้ จะ มี ประโยชน์ ที่ บันเทา ความ รับ ผิด ชอบ แห่ง เจ้า ของ ประเทศ ได้ อยู่ บ้าง ใน สมัย เมื่อ แรก ทำ หนังสือ สัญญา เวลา ยัง มี ชาว ต่าง ประเทศ พึ่ง เข้า มา ค้า ขาย แต่ ต่อ มา เมื่อ การ ค้า ขาย คบ หา กับ นานา ประเทศ เจริญ แพร่ หลาย มี ชาว ต่าง ประเทศ มา ตั้ง ประกอบ การ ค้าขาย ใน พระราช อาณาจักร มาก ขึ้น ความ ลำบาก ใน เรื่อง คดี ที่ เกี่ยว ข้อง กับ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ ก็ ยิ่ง ปรากฏ เกิด มี ทวี มาก ขึ้น ทุกที เพราะ เหตุ ที่ คน ทั้งหลาย อัน ประกอบ การ สมาคม ค้าขาย อยู่ ใน ประเทศ บ้าน เมือง อัน เดียว กัน ต้อง อยู่ ใน อำนาจ ศาล แล ใน อำนาจ กฎหมาย ต่าง ๆ กัน ตาม ชาติ ของ บุคคล กระทำ ให้ เปน ความ ลำบาก ขัด ข้อง ทั้ง ใน การ ปกครอง บ้าน เมือง แล ก็ ตก กัน ประโยชน์ ของ คน ทั้งหลาย ตลอด จน ชน ชาติ ต่าง ประเทศ นั้น ๆ เอง อยู่ เปน อัน มาก ความ ลำบาก ด้วย เรื่อง อำนาจ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล กงสุล เช่น ว่า มา นี้ ย่อม มี ทุก ประเทศ ที่ ได้ ทำ สัญญา โดย แบบ อย่าง อัน เดียว กัน แต่ ต่าง มี ความ ประสงค์ อย่าง เดียว กัน ที่ จะ หา อุบาย เลิก ล้าง วิธี ศาล กงสุล ต่าง ประเทศ ให้ คน ทั้งหลาย ไม่ ว่า ชาติ ใด ๆ บรรดา อยู่ ใน ประเทศ นั้น ๆ ได้ รับ ประโยชน์ อยู่ใน อำนาจ กฎหมาย แต่ อำนาจ ศาล สำหรับ บ้าน เมือง แต่ อย่าง เดียว ทั่ว กัน ประเทศ ยี่ปุ่น ได้ เริ่ม คิด อ่าน จัด การ เรื่อง นี้ ก่อน ประ เทศ อื่น โดย วิธี เลือก หา เนติ บัณฑิตย์ ต่าง ประเทศ ที่ ชำนาญ ระเบียบ บท กฎหมาย ฝรั่ง มา รับ ราชการ เปน ที่ ปฤกษา ทำ การ พร้อม ด้วย ข้าราชการ ยี่ปุ่น ช่วย กัน ตรวจ ชำระ กฎหมาย ของ ประเทศ ยี่ปุ่น จัด เข้า ระเบียบ เรียบเรียง ให้ เปน แบบ แผน วิธี ทำ นอง เดียว กับ กฎหมาย ที่ ใช้ อยู่ใน ประเทศ ฝรั่ง โดย มาก ทั้ง จัด การ ศาล ยุติธรรม ให้ เปนไป ตาม สมควร แก่ บัดยุบัน สมัย ทั่ว ไป ใน ประเทศ ยี่ปุ่น เมื่อ ประ เทศ ทั้งปวง แล เห็น ว่า กฎหมาย แล ศาล ของ ยี่ปุ่น เปน ระเบียบ แบบ แผน เรียบร้อย ดี แล้ว ก็ ยอม แก้ สัญญา ยกเลิก อำนาจ ศาล กงสุล ให้ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ อยู่ ใน อำนาจ กฎหมาย แล ศาล ยี่ปุ่น ตั้ง แต่ นั้น มา มี ประเทศ ยี่ปุ่น ที่ เลิก อำนาจ ศาล กงสุล ต่าง ประเทศ ได้ ด้วย อุบาย ที่ จัดการ ดัง กล่าว มา นี้ เปน ปฐม แต เปน ทาง ที่ ประเทศ อื่น ๆ อัน ได้ รับ ความ ลำบาก อยู่ ด้วย วิธี ศาล กงสุล ต่างประเทศ เข้า มา ตั้ง ใน บ้านเมือง จะ ดำเนิร ตาม ให้ สำเร็จ ประโยชน์ อย่าง เดียว กันได้ ด้วย เหตุ เหล่านี้ จึง ได้ โปรด ให้ หา เนติ บัณฑิตย์ ผู้ชำนาญ กฎหมาย ต่าง ประเทศ เข้า มา รับ ราชการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หลาย นาย มี มองซิเออร์ โด แลงยัคแมงส์ ผู้ได้เคย เป็น เสนา บดี ใน ประเทศ เบลเยี่ยม ที่ ได้ มา รับ พระราชทาน บรรดา ศักดิ์ เป็น เจ้า พระยา อภัย ราชา นั้น เป็น ต้น แต่ เมื่อ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๖ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด ให้ มี กรรมการ ผู้ ชำนาญ กฎหมาย ทั้ง ฝ่าย ไทย และ ต่าง ประเทศ คือ

พระเจ้าลุกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดี กระทรวง ยุติ ธรรม เป็น ประธาน ๑

พระเจ้า น้องยาเธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร ซึ่ง เคย รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม ๑

พระยา ประชา กิจกร จักร (แช่ม) เมื่อ เป็น อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล แพ่ง ๑

เจ้า พระยา อภัย ราชา ที่ ปฤกษา ราชการ ๑

มองซิเออร์ ริชาด์ ยัคส์ เกอกแปตริก เนติ บัณฑิตย์ เบลเยี่ยม ที่ ปฤกษา กฎหมาย ๑

หมอ โตกีจิ มาเซา เนติ บัณฑิตย์ ยี่ปุ่น เมื่อ เป็น ผู้ ช่วย ของ ที่ ปฤกษา ราชการ ๑

พร้อม กัน ตรวจ พระราช กำหนด บท พระอัยการ เก่า ใหม่ และ ปฤกษา ลักษณ การ ที่ จะ ชำระ และ จัด ระเบียบ กฎหมาย เป็น เดิม มา มองซิเออร์ เกอก แปตริก ถึง แก่ กรรม มองซิเออร์ คอร์เนย์ชเลสเซอร์ เนติบัณฑิตย์ เบลเยี่ยม ได้ รับ ตำแหน่ง แทน และได้ รับ หน้า ที่ พร้อม ด้วย หมอโตกี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จิมาเซา ช่วยกัน รวบ รวม พระราช กำหนด บท พระอัยการ อัน ควร คง จะ ใช้ต่อไป เรียบ เรียง เปน ร่างขึ้นไว้ แต่ยัง หาได้ตรวจ ชำระไม่ ครั้น เมื่อ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๓ ทรง พระกรุณาโปรดให้ หา มองซิเออร์ ยอชส์ปาดู เนติบัณฑิตย์ฝรั่งเศส เข้า มา รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง ที่ ปฤกษาใน การ ร่าง กฎหมาย จึงได้ โปรดให้ตั้ง กรรมการ มี

มองซิเออร์ ยอชส์ ปาดู เปน ประธาน ๑

มิสเตอร์ วิลเลี่ยม แอดเฟรด คุณะ ดิลเก ผู้แทนเจ้ากรมอัยการ ๑

พระ อัตถการ ประสิทธิ์ (ปลื้ม) ผู้พิพากษา ศาล คดี ต่าง ประเทศ ๑

หลวงสกลสัตยาทร (ทอง บุ่น) ผู้พิพากษาศาล แพ่ง ๑

รับ ร่าง กฎหมาย ที่ กรรมการ ก่อน ได้ ทำ ไว้ มา ตรวจ ชำระ แก้ ไข อีก ครั้ง หนึ่ง เมื่อ กรรมการ นี้ได้ชำระ ร่าง กฎหมาย ส่วน ลักษณ อาญา เสร็จ แล้ว ได้ส่ง ร่าง นั้นไปปฤกษา เจ้า กระทรวง ฝ่ายธุระ การ บรรดา มี หน้าที่ ราชการ เกี่ยว ข้อง ต้อง ปฏิ บัติ เนื่อง ด้วย กฎหมาย นี้ ทุก กระ ทรวง แล้ว จึง นำ ร่าง นั้น ขึ้น ทูลเกล้า ฯ ถวาย

พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว จึง ทรง พระกรุณาโปรดให้ ตั้ง กรรมการ เสนาบดี มี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย เปน ประธาน

พระ เจ้า น้อง ยา เธอ กรมหลวง นเรศรวรฤทธิ์ เสนาบดี กระ ทรวง นครบาล ๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษ์วโรประการ เสนาบดีกระทรวงต่างประเทศ ๑

พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ๑

แลให้มีกรรมการสำหรับตรวจเทียบเคียงถ้อยคำบทกฎหมายที่ร่างใหม่กับกฎหมายเก่ามี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนศิริธัชสังกาศ กรรมการศาลฎีกา เปนประธาน ๑

พระยาประชากิจกรจักร (แช่ม) กรรมการศาลฎีกา ๑

พระบริรักษ์จตุรงค์ (พุ่ม) กระทรวงต่างประเทศ ๑

ช่วยกันตรวจชำระร่างกฎหมายลักษณอาญาที่ร่างใหม่ พร้อมด้วยกรรมการซึ่งมองซิเออร์ ยอชส์ ปาดู เปนประธานนั้นเปนชั้นที่สุดอีกชั้นหนึ่ง กรรมการทั้งหลายนี้ได้ลงมือตรวจชำระมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ครั้นเมื่อมาประจวบเวลาเสด็จประพาสประเทศยุโรป พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ไปตามเสด็จ หมอโตกีจิ มาเซา กรรมการศาลฎีกา แลมิสเตอร์ยอนสตีววาด แบล็ก เนติบัณฑิตย์อังกฤษ กรรมการศาลฎีกา ได้รับหน้าที่ในกรรมการนี้แทนพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ตลอดมาจนถึงเดือนกันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๖ การตรวจชำระร่างกฎหมายลักษณอาญาสำเร็จได้ดังพระราชประสงค์ ได้นำขึ้นทูล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เกล้า ฯ ถวาย เมื่อ เสด็จ กลับ คืน พระนคร ทรง ตรวจ แก้ไข ด้วยพระองค์เอง อีกชั้นหนึ่ง แล้ว ทรง ปฤกษา ใน ที่ ประชุม เสนา บดี เห็น ชอบโดย พระราช บริหาร แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ตราไว้เปน พระราช บัญญัติ สืบ ไป ดังนี้

ความเบื้องต้น

มาตรา ๑

ให้เรียก พระราช บัญญัตินี้ ว่า กฎหมายลักษณอาญา

มาตรา ๒

ให้ใช้พระราช บัญญัตินี้ เปน กฎหมายตั้งแต่ วันที่ ๒๑ เดือน กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

มาตรา ๓

ตั้งแต่ วันที่ ใช้กฎหมาย นี้ สืบ ไป ให้ยกเลิก

(๑) บรรดา พระราช กำหนด กฎหมาย ที่ มีแจ้ง อยู่ ใน บาญชี ข้าง ท้าย กฎหมายนี้

(๒) ข้อความ ใน พระราช กำหนด กฎหมาย แล กฎ ข้อ บังคับ อื่น ๆ บรรดา ที่ กฎหมายนี้ บัญญัติ ว่า ต้อง มี โทษ หรือ ยกเว้น ไม่ ต้อง มี โทษ ให้ใช้กฎหมายนี้แทน

(๓) บรรดา พระราชกำหนดกฎหมาย แล กฎ ข้อ บังคับ อื่น ๆ ที่ มี เนื้อความ ขัด กับ กฎหมาย ลักษณ อาญา นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔

กฎหมายลักษณอาญานี้ ไม่ลบล้างกฎหมายที่ใช้เฉภาะใน ศาล กระทรวงวัง ศาล กระทรวง ธรรมการ ศาล ทหาร บก แล ศาล ทหาร เรือ

.....

ภาค ๑

ว่าด้วย ข้อ บังคับ ต่าง ๆ

หมวดที่ ๑

คำอธิบาย

มาตรา ๕

เพื่อจะมิให้เกิดมีความสงไสยในบทกฎหมายนี้ ท่าน จึงให้อธิบาย คำสำคัญ ต่าง ๆ ไว้เปน หลักถาน ในมาตรา ๖ ต่อ ไปนี้ แลให้ ถือ ตาม ความ อธิบาย นั้น เสมอ ไป เว้น ไว้แต่ เมื่อ คำสำคัญ เหล่านี้ คำ ใด ไป ปรากฏในที่ ใด ซึ่ง มีเนื้อ ความ ขัด กัน กับ ความ อธิบาย ใน มาตรา ๖ นี้ใช้ จึง ให้ ถือ เอา เนื้อ ความ ใน ที่ นั้น เปนใหญ่

มาตรา ๖

(๑) คำว่า กระทำ นั้น ท่านให้ ถือ ว่าไม่ หมาย ความ แต่ เฉภาะ การ ที่ บุคคล กระทำ ให้ หมาย ความ ได้ ตลอด ถึง การละเว้นการ ซึ่งกฎหมาย กำชับ ให้ กระทำ แล ผล แห่งการ ที่ ละเว้น นั้น ด้วย

(๒) ผู้ ใด กระทำ การ อันใด ที่ คน มิได้ มีอำนาจ จะ ทำ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ท่านว่า ผู้นั้น กระทำ มิ ชอบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) ผู้ใดกระทำการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองก็ดี เพื่อผู้อื่นก็ดี อันเป็นประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเกิดเสียหายแก่ผู้อื่นด้วยไซ้ ท่านว่าผู้นั้นกระทำการทุจริต

(๔) ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเจตนาจะให้ผู้อื่นขาดเสียความชอบธรรมที่เขาควรมีควรได้ ท่านว่าผู้นั้นกระทำการฉ้อโกง

(๕) ผู้ใดทำสิ่งของเทียมโดยเจตนาจะให้ผู้อื่นหลงว่าเป็นของแท้ ท่านว่าผู้นั้นทำของปลอม

(๖) ผู้ใดกระทำการอันใด ซึ่งกฎหมายที่คงใช้อยู่ในเวลานั้นบัญญัติว่าจะต้องถูกทำโทษ ท่านว่าผู้นั้นกระทำความผิด

(๗) คำว่า ความผิดต่อส่วนตัวนั้น ท่านหมายความว่า บรรดาความผิดที่จะพ้องขอให้ศาลพิจารณาทางอาญาได้ แต่เมื่อผู้ที่ต้องประทุษร้ายหรือเสียหายนั้น ได้มาร้องทุกข์ขอให้ว่ากล่าว

(๘) ถ้าบุคคลตั้งแต่สองขึ้นไปสมรู้ด้วยกันเพื่อจะกระทำความผิด ท่านว่าคนเหล่านั้นสมคบกัน

(๙) บุคคลเอาทรัพย์หรือประโยชน์อย่างใด ๆ อันมิใช่เป็นของที่ต้องให้ตามกฎหมายไปให้แก่เจ้าพนักงาน เพื่อให้เจ้าพนักงานกระทำหรือละเว้นไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในหน้าที่ เช่นนี้ท่านให้ถือว่าเป็นการให้สินบน

(๑๐) ทรัพย์นั้น ท่านหมายความว่า บรรดาสิ่งของอันบุคคล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สามารถ มีกรรมสิทธิ์ หรือถือ อำนาจ เป็น เจ้าของ ได้ เป็นต้น ว่า เงิน ตรา และ บรรดา สิ่งของ อันพึง เคลื่อน จาก ที่ได้ ก็ดี และ เคลื่อน จาก ที่ มิได้ ก็ดี ท่าน ก็นับ ว่าเป็น ทรัพย์ อันกล่าว มาใน ข้อนี้

(๑๑) ทาง หลวง นั้น ท่าน หมาย ความว่า บรรดา ทาง บก และ ทาง น้ำ ทั่วไป ซึ่งใช้เป็น ทาง สัญจร สำหรับ สาธารณชน และนับ รวม ตลอด ถึง ถนน หลวง ด้วย

(๑๒) ถนนหลวง นั้น ท่านหมายความ ว่า ที่ หรือ ถนน และ ทาง บก ต่าง ๆ ซึ่ง สาธารณ ชน มีความ ชอบ ธรรม ที่ จะใช้เป็น ทาง สัญจร และ นับ รวม ตลอด ถึง ทาง รถไฟ และ ทาง รถราง ที่ มี รถ เดิร สำหรับ ให้คน โดยสาน นั้น ด้วย

(๑๓) ที่สาธารณสถาน นั้น ท่าน หมาย ความ ว่า บรรดา ที่ ต่าง ๆ จะ เป็น ที่ มีเคหสถาน ก็ดี หรือ เป็น ที่ ว่าง เปล่า ก็ดี ซึ่ง สาธารณชน มีความ ชอบ ธรรม ที่ จะ เข้าไปได้

(๑๔) ที่อาไศรย นั้น ท่านหมายความ ว่า เคหสถาน ที่ คน อยู่อาไศรย เช่น เรือน โรง เรือ แพ และ ชุมรุม เป็นต้น และ นับ รวม ตลอด ถึง ที่ ซึ่ง อยู่ ใน บริเวณ เกี่ยว เนื่อง กับ เคหสถาน นั้น ด้วย

(๑๕) สาตราวุธ นั้น ท่าน หมาย ความ ว่า เครื่อง ประหาร อัน สามารถ จะ ใช้ กระทำ แก่ ร่าง กาย ให้แตก หัก บุบ ฉลาย ได้ ถึง สาหัส คือ ปืน ดาบ หอก แหลน หลาว มีด และ ตระบอง เป็นต้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๖) ที่เรียกว่า ปสุสัตว์ แล สัตว์พาหะนะนั้น ท่านหมายความตลอดถึง ช้าง ม้า โค กระบือ ล่อ แพะ แกะ แลสุกรด้วย

(๑๗) จดหมายนั้น ท่านหมายความว่า เครื่องหมายแทนถ้อยคำหรือจำนวนเลข ไม่ว่าทำด้วยกิริยาที่ขีดเขียนจารึก หรือพิมพ์แลถ่ายด้วยวิธีอย่างใดๆ เครื่องหมายเช่นว่านี้ นับว่าจดหมาย

(๑๘) หนังสือนั้น ท่านหมายความว่า บรรดาจดหมายที่จะใช้เป็นพยานแห่งถ้อยคำที่เขียนไว้ในนั้นได้

(๑๙) หนังสือราชการนั้น ท่านหมายความว่า บรรดาหนังสือที่เจ้าหน้าที่เรียบเรียง หรือรับว่าเป็นของแท้ แลหมายความตลอดถึงหนังสือที่เจ้าหน้าที่รับว่าเป็นสำเนาอันแท้จริงของหนังสือนั้นๆด้วย

(๒๐) หนังสือสำคัญนั้น ท่านหมายความว่า บรรดาหนังสือซึ่งเป็นสำคัญแก่การตั้งกรรมสิทธิ์หรือหนี้สิน แลบรรดาหนังสือที่เป็นหลักฐานแก่การเปลี่ยนแก้ หรือเลิกล้างโอนกรรมสิทธิ์หรือหนี้สินทุกอย่าง

(๒๑) ลายมือนั้น ท่านหมายความทั้งที่ลงชื่อเป็นตัวอักษรแลลงแกงใด ลายนิ้วมือเป็นเครื่องหมายต่างอักษรชื่อ ซึ่งบุคคลไม่รู้หนังสือเขียนลงไว้ในจดหมายนั้นด้วย

(๒๒) ปีหนึ่งนั้น ท่านหมายความว่า ระยะเวลาสิบสองเดือนตามสุริยคติกาลโดยวิธีของรัฐบาล

(๒๓) วันหนึ่งนั้น ท่านหมายความว่า ระยะเวลายี่สิบสี่ชั่วโมง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒๔) กลางคืน นั้น ท่าน หมาย ความ ว่า เวลา ระหว่าง ตั้ง แต่ พระ อาทิตย์ ตกไป จน พระ อาทิตย์ ขึ้น

(๒๕) ตอน นั้น ท่านหมายความ ว่า ส่วน ข้อ ความ ใน มาตราหนึ่ง ที่ ตั้ง ต้น ด้วย บรรทัด ย่อ หน้า

(๒๖) ข้อ นั้น ท่านหมายความ ว่า ส่วนข้อ ความ ใน มาตรา หนึ่ง ที่ ขึ้น ต้น ด้วย บรรทัด ย่อ แต่ มี เครื่อง หมาย เป่น อักษร หรือ เป่น เลข กำกับ อยู่ ข้าง หน้า

หมวด ที่ ๒

ว่า ด้วย การ ใช้ กฎหมาย ลักษณ อาญา

มาตรา ๗

บุคคล ควร รับ อาญา ต่อ เมื่อ มัน ได้ กระทำ การ อัน กฎหมาย ซึ่ง ใช้ อยู่ ใน เวลา ที่ กระทำ นั้น บัญญัติ ว่า เป่น ความ ผิด แล กำหนด โทษ ไว้

แล อาญา ที่ จะ ใช้ ลง โทษ ผู้ กระทำ ผิด นั้น ก็ ไม่ ควร ใช้ อาญา อย่าง อื่น นอก จาก อาญา ที่ ได้ บัญญัติ ไว้ ใน กฎหมาย

มาตรา ๘

เมื่อ ใด ความ ปรากฏ ว่า กฎหมาย ที่ ใช้ อยู่ ใน ขณะ เมื่อ ผู้ ต้อง หา กระทำ การ ที่ เกิด เป่น คดี ขึ้น นั้น ต่าง กัน กับ กฎหมาย ที่ ใช้ อยู่ ใน ขณะ เมื่อ พิจารณา คดี ใช้ ท่าน ให้ ใช้ กฎหมาย ฝ่าย ที่ มี โทษ เบา แก่ ผู้ ต้อง หา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๙

บุคคล กระทำ ความ ผิด ภายใน สยาม ประเทศ ท่าน ให้ พิจารณา แล ลง อาญา ตาม พระราชกำหนด กฎหมาย

มาตรา ๑๐

ผู้ใด กระทำ ความผิดภาย นอก สยาม ประเทศ จะ ต้อง รับ อาญา ภาย ใน พระราช อาณา จักร์ แต่ ใน คดี เหล่า นี้ คือ

(๑) คดี ที่ กระทำ ผิด คิด ประทุษฐร้าย ต่อ พระเจ้า อยู่ หัว หรือ ประทุษฐร้าย ต่อ พระราช อาณาจักร์ ตามความที่กล่าวไว้ ตั้งแต่ มาตรา ๘๗ จน มาตรา ๑๐๑

(๒) คดี ที่ เปน ความ ผิด ใน ทาง ปลอม เงิน ตรา ปลอม ตวง ตรา หรือ ปลอม บัตร์ตรา หลวง ตาม ความ ที่ กล่าวไว้ ตั้ง แต่ มาตรา ๒๐๒ จน มาตรา ๒๒๑

(๓) คดี ที่ เปน ความ ผิด ในฐาน โจร สลัด

(๔) คดี ที่ คน ใน บังคับ สยามไป กระทำ ผิด ประกอบ พร้อม ด้วย เหตุ ๔ ประการ นี้ คือ

ประการ ที่ ๑ รัฐบาลประเทศอื่น หรือ บุคคล ที่ ได้รับ ความ เสีย หาย ได้ ร้องพ้อง ขอ ให้ทำ โทษ

ประการ ที่ ๒ ความผิดที่ได้กระทำนั้น กฎหมาย ใน เมือง ที่ ผู้นั้นไป กระทำ ผิด บัญญัติ ว่า จะ ต้อง ถูก ลง อาญา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประการที่ ๓ ความผิดที่กระทำนั้น แม้กระทำในสยามประเทศ พระราชกำหนดกฎหมายก็บัญญัติว่า จะต้องถูกลงอาญา

ประการที่ ๔ ผู้กระทำผิดนั้น ศาลในประเทศที่มันไปกระทำผิดไม่ได้ตัดสินปล่อยมันเสียโดยว่าไม่มีโทษ หรือศาลตัดสินให้ลงอาญาแล้ว แต่มันยังไม่ได้รับอาญาตามคำตัดสิน หรือยังไม่พ้นอาญาด้วยความยกเว้นแลลดหย่อนผ่อนโทษให้แก่มัน

มาตรา ๑๑

บรรดาความที่บัญญัติไว้ในภาค ๑ แห่งกฎหมายลักษณะอาญานี้ ท่านให้ใช้ได้ทั่วไปในสรรพคดี ซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอื่นบัญญัติว่าเป็นความผิดอันควรลงอาญา เว้นเสียแต่ที่พระราชกำหนดกฎหมายนั้นๆ บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยอาญาและการลงอาญา

มาตรา ๑๒

อาญาสำหรับลงโทษแก่ผู้กระทำผิดนั้น ท่านกำหนดไว้เป็นหกสถานดังนี้

สถานหนึ่ง ให้ประหารชีวิตร์

สถานหนึ่ง ให้จำคุก

สถานหนึ่ง ให้ปรับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สฐาน หนึ่ง ให้อยู่ภายในเขตร์ที่อันมีกำหนด

สฐาน หนึ่ง ให้รับทรัพย์

สฐาน หนึ่ง ให้เรียกประกันทานบน

มาตรา ๑๓

ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ลงอาญาประหารชีวิตร์ ท่านให้เอามันไปตัดศีร์ษะเสีย

มาตรา ๑๔

ถ้าจะลงอาญาประหารชีวิตร์แก่ผู้ใด ท่านให้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาเสียก่อน ต่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้เอาตัวมันไปประหารชีวิตร์ณะตำบล แลในเวลาที่เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในการอันนั้นจะเห็นสมควร

มาตรา ๑๕

ศพของคนที่ต้องอาญาประหารชีวิตร์นั้น ถ้ามีญาติมาขอรับศพไปปลง ก็ให้ให้ไป แต่ห้ามมิให้ไปทำการปลงศพคนโทษที่ต้องประหารชีวิตร์นั้น เปนการเอิกเกริก

มาตรา ๑๖

หญิงใดจะต้องประหารชีวิตร์ ถ้ามีครรภ์ ท่านให้รอไว้ให้มันคลอดเสียก่อน จึงให้ประหารชีวิตร์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๗

โทษปรับนั้น ท่านหมายความว่า จำนวนเงินอันกำหนดไว้ในคำพิพากษา ให้ปรับเปนพินัยหลวง

มาตรา ๑๘

ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ปรับ แลมิใช้ค่าปรับภายในสิบห้าวัน นับตั้งแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ให้ยึดทรัพย์สมบัติมันใช้ค่าปรับ หรือมิฉนั้นให้เอาตัวมันจำคุกแทนค่าปรับ

แลการจำคุกแทนค่าปรับเช่นนี้ ท่านกำหนดเปนอัตราไว้ว่า ให้จำวันหนึ่งแทนราคาค่าปรับบาทหนึ่งเปนประมาณ แต่ห้ามมิให้จำคุกด้วยโทษฐานนี้เกินกว่าปีหนึ่งขึ้นไป

มาตรา ๑๙

ผู้ใดนำค่าปรับมาเสียได้ครบจำนวนในเวลาต้องจำคุกแทนค่าปรับอยู่ ท่านให้ตั้งรายวันที่จำคุกมาแล้วเท่าใด ให้คิดหักลดเงินให้มันวันละบาทหนึ่ง แลปล่อยตัวมันให้พ้นไปจากเวนจำ

มาตรา ๒๐

ผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ปรับ ถ้าศาลเห็นเหตุอันควรสงไสยว่ามันจะหลีกเลี่ยงไม่นำค่าปรับมาส่งใช้ ศาลจะบังคับเรียกประกันผู้นั้นก็ได้ ถ้าแลมันหาประกันให้มิได้ ศาลจะให้จับตัวมันคุมขังไว้ก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๑

ผู้ใด กระทำ ความผิด อัน ต้อง ด้วย โทษ ปรับ สถาน เดียว ถ้า แล มัน เอา ค่า ปรับ อัน เปน จำนวน อย่าง สูง ตาม ที่ กฎหมาย กำหนด ไว้ สำหรับ ความผิด เช่น นั้น มา ใช้ ก่อน เวลา พิจารณา ใช้ ท่าน ให้ ยก เลิก คดี นั้น เสีย

มาตรา ๒๒

บรรดา บุคคล ที่ ศาล พิพากษา ว่า มี ความผิด อย่าง เดียวกัน ใน คดี อัน เดียว กัน แม้ ศาล พิพากษา ให้ ปรับ ไซ้ ศาล จะ พิพากษา ให้ คน เหล่านั้น ต้อง เสีย ค่า ปรับ ด้วย กัน ทุก คน หรือ มิ ฉนั้น ศาล จะบังคับ ให้ คน หนึ่ง คน ใด ใน คน เหล่า นั้น เสีย ค่า ปรับ จน ครบ ก็ได้

แต่ ที่ จะ พิพากษา ให้ ปรับ ด้วยกัน หรือ ปรับ แทน กัน เช่น นี้ ท่าน ให้ ใช้ แต่ เฉภาะ ส่วน ค่า ปรับ ห้าม มิ ให้ ใช้ ถึง การ จำคุก แทน ค่า ปรับ

มาตรา ๒๓

ใน กฎหมาย นี้ บรรดา บท ที่ ท่าน กำหนด โทษ ทั้ง จำคุก แล ปรับ เปน สอง สถาน ให้ ศาล วินิจฉัย ตาม เหตุการ ถ้า เห็น สมควร จะ ยก โทษ ปรับเสีย ให้ จำ เลย รับ แต่ โทษ จำ คุก สถาน เดียว ก็ได้

มาตรา ๒๔

โทษ สถาน ให้ อยู่ ภายใน เขตร ที่ อัน มี กำหนด นั้น ท่าน บัญญัติ ไว้ เปน สอง อย่าง คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) ห้าม มิให้เข้าไปใน ท้องที่ หรือ จังหวัด ที่ ที่ กำหนดไว้ ใน คำ พิพากษา

(๒) บังคับ ให้อยู่แต่ใน ท้อง ที่ หรือ จังหวัด ที่ ซึ่ง เจ้า พนักงานฝ่าย ธุระ การ จะได้กำหนดให้อยู่

ใน สอง อย่าง นี้ ให้ศาล มี อำนาจ เลือกใช้ ตาม สมควร แก่เหตุ

มาตรา ๒๕

โทษ ฐานให้อยู่ ภาย ใน เขตร์ ที่ อัน มี กำหนด นั้น จะ พิพากษาให้เป็น โทษ เพิ่มโทษ สฐาน อื่น ก็ได้ แต่ อย่า กำหนด เวลา เกิน กว่า เจ็ด ปี เป็น อย่าง หนัก จะ กำหนด เท่าใด ให้ว่าไว้ ใน คำ พิพากษา ด้วย

มาตรา ๒๖

บรรดา ทรัพย์ ซึ่งศาล พิพากษา ให้ ริบ นั้น ท่านให้ ส่งไว้ เป็น ของ หลวง ทั้งสิ้น

มาตรา ๒๗

ใน การ ริบ นั้น นอก จาก คดี ที่ กล่าวไว้ โดย เฉภาะ ใน ภาค ที่ ๒ แห่ง กฎหมาย นี้ ท่านให้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ สั่ง ให้ ริบ ทรัพย์ สิ่ง ของ ที่ ว่า ไว้ ใน มาตรา นี้ ได้ อีก โสด หนึ่ง คือ

(๑) สิ่ง ของ ที่ บุคคล ใช้ หรือ มีไว้ โดย เจตนา จะ ใช้ สำหรับ กระทำ ความ ผิด ท่าน ว่า เป็น ของ ควร ริบ อย่าง หนึ่ง เว้น แต่ ถ้า สิ่ง ของ ที่ ว่า มา ใน ข้อ นี้ เป็น ของ ๆ ผู้ อื่น ที่ เขา มิ ได้ รู้เห็น เป็นใจ ด้วย ใน การ ที่ กระทำ ผิด หรือ เจตนา ที่ จะ กระทำ ผิด นั้น ท่าน ว่า มิ ควร ริบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) ทรัพย์ที่ บุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด ท่านว่าเป็นของควรริบอีกอย่างหนึ่ง

เว้นแต่ถ้าทรัพย์นั้นมีเจ้าของควรได้คืนตามกฎหมาย ท่านจึงมิให้ริบ

มาตรา ๒๗

ทรัพย์อย่างใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าถ้าผู้ใดทำ หรือใช้ หรือมีไว้ หรือขาย หรือทอดตลาดเป็นความผิดนั้น ท่านให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าเป็นของ ๆ ผู้กระทำผิดหรือมิใช่ แต่ไม่ให้ถือเอาเหตุที่คำพิพากษาว่า ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำความผิดในคดีนั้นหรือไม่ผิดเป็นประมาณในการที่จะสั่งให้ริบทรัพย์ที่ว่ามาในมาตรานี้

มาตรา ๒๘

ถ้าผู้ใดไม่นำทรัพย์ที่ต้องริบมาส่งต่อศาล ท่านให้ศาลตีราคาทรัพย์นั้นไว้ตามที่เห็นสมควร แต่ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ยึดทรัพย์สมบัติของนั้นใช้ราคาจงเต็ม หรือมิฉนั้นสั่งให้จำคุกแทนราคานั้นตามลักษณจำคุกแทนค่าปรับที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๘, ๑๙, แต่ ๒๐ แต่อย่าให้จำคุกเพราะความผิดที่ว่ามาในมาตรานี้เกินกว่าหกเดือนเป็นอย่างช้า

มาตรา ๓๐

เมื่อผู้ใดแสดงความอาฆาฏมาดร้ายแก่ผู้อื่นก็ดี หรือเมื่อศาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิจารณา เห็น เหตุ อัน ควร เชื่อ ว่า ผู้ ใด จะ ก่อ การ ร้าย ให้ เกิด ภยันตราย แก่ ผู้ อื่น ก็ ดี หรือ เมื่อ ปรากฏ แก่ ศาล ว่า ผู้ ใด เป็น คน จรจัด ไม่ มี ที่ อยู่ เป็น หลัก แหล่ง แต่ ไม่ ปรา กฏ การ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ ด้วย ประการ ใด ก็ ดี ศาล มี อำนาจ ที่ จะ บังคับ เรียก ประกัน ทาน บน หรือ เรียก แต่ ทาน บน ให้ ผู้ นั้น สัญญา ว่า จะ ประพฤติ ตน รักษา ความ เรียบ ร้อย มิ กระ ทำ ให้ เกิด เหตุ ร้าย ตลอด เวลา ที่ ศาล จะ กำหนด ให้ ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แต่ จำนวน เงิน ค่า ปรับ เมื่อ ทำผิด ทาน บน นั้น แล้ว แต่ ศาล จะ กำหนด แต่ อย่า ให้ เกิน ห้า ร้อย บาท ขึ้น ไป

มาตรา ๓๑

ถ้า ผู้ ใด ที่ ศาล บัง คับ เรียก ประกัน ตาม ความ ที่ กล่าว มา ใน มาตรา ๓๐ นั้น หา ประกัน มา ให้ มิ ได้ ไซ้ ศาล จะ สั่ง ให้ เอา ตัว ผู้ นั้น จำคุก เร่ง ประกัน ก็ ได้ แต่ อย่า ให้ จำคุก เพราะ เหตุ เช่น นี้ เกิน กว่า หก เดือน เป็น อย่าง ช้ำ

มาตรา ๓๒

กำหนด เวลา ที่ ผู้ กระทำ ผิด ต้อง จำคุก ตาม คำ พิพากษา นั้น ท่าน ให้ นับ วัน ที่ มัน ต้อง คุม ขัง มา ใน คดี เรื่อง นั้น แต่ ก่อน ได้ พิพากษา โทษ รวม เข้า ใน กำหนด โทษ ตาม คำ พิพากษา ด้วย เว้น ไว้ แต่ ถ้า มี ความ ปรากฏ ใน คำ พิพากษา สั่ง เป็น อย่าง อื่น จึง ให้ กำหนด ตาม ที่ ว่า ไว้ ใน คำ พิพากษา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓๓

ในการนับกำหนดเวลาที่ผู้กระทำผิดต้องจำคุกนั้น ท่านให้นับวันแรกที่ต้องจำคุกเปนวันหนึ่ง ไม่ว่าจะส่งตัวเข้าจำคุกเช้าสายบ่ายเย็นประการใด แลให้นับสามสิบวันเปเดือนหนึ่ง

เมื่อจะปล่อยนักโทษจากเวรจำ ท่านให้ปล่อยในวันที่ถัดวันครบกำหนดเวลาต้องจำคุกตามคำพิพากษา

มาตรา ๓๔

บรรดาบทที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้ ว่าด้วยการเพิ่มอาญา หรือลดอาญานั้น ท่านมิให้ใช้เพิ่มแลลดในส่วนโทษริบทรัพย์

มาตรา ๓๕

ผู้มีความผิดโทษไม่ถึงประหารชีวิตร์ แลไม่ถึงจำคุกจนตลอดชีวิตร์นั้น ถ้าจะต้องเพิ่มอาญาขึ้นด้วยเหตุประการใด ท่านมิให้เพิ่มขึ้นถึงโทษประหารชีวิตร์ หรือถึงจำคุกจนตลอดชีวิตร์

มาตรา ๓๖

ในการที่จะเพิ่มกำหนดเวลาจำคุกผู้กระทำผิดนั้น ท่านให้พิจารณาดูกำหนดที่มันต้องจำคุกอยู่แล้วนั้นก่อน แลห้ามมิให้เพิ่มกำหนดเวลาให้มันต้องจำคุกทั้งในกำหนดเดิม แลกำหนดที่เพิ่มใหม่รวมกันเกินกว่ายี่สิบปีขึ้นไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓๗

ถ้าผู้ใดมีความผิดโทษถึงประหารชีวิตร์ แลมีเหตุอันสมควรที่มันจะได้รับความลดหย่อนอาญาลงตามกฎหมาย ท่านให้ถือเปนกำหนดดังนี้ คือ

(๑) ถ้าจะลดลงส่วนหนึ่งในสาม ให้ลดลงเปนอาญาจำคุกจนตลอดชีวิตร์ หรือจำคุกตั้งแต่สิบหกปีถึงยี่สิบปี

(๒) ถ้าจะลดลงกึ่งหนึ่ง ให้ลดลงเปนอาญาจำคุกจนตลอดชีวิตร์ หรือจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงยี่สิบปี

มาตรา ๓๘

ผู้ใดมีความผิดโทษถึงจำคุกจนตลอดชีวิตร์ แลมีเหตุอันสมควรที่มันจะได้รับความลดหย่อนอาญาลงตามกฎหมาย ท่านให้ถือเปนกำหนดดังนี้ คือ

(๑) ถ้าจะลดลงส่วนหนึ่งในสาม ให้ลดลงเปนอาญาจำคุกตั้งแต่สิบสองปีถึงสิบหกปี

(๒) ถ้าจะลดลงกึ่งหนึ่ง ให้ลดลงเปนอาญาจำคุกตั้งแต่เก้าปีถึงสิบสองปี

มาตรา ๓๙

เมื่อมีเหตุอันควรที่ผู้กระทำผิดจะต้องถูกเพิ่มโทษ แลได้ลดโทษในคดีเดียวกันตามบทต่างกันในกฎหมายนี้ใช้ ท่านว่าถ้าโทษ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่ ควร เพิ่ม แล ที่ ควร ลด มี กำหนด เสมอ กัน ก็ ให้ หัก กลบ ลบ กันไป ไม่ ต้อง เพิ่ม แล ไม่ ต้อง ลด ถ้า แล มิ เสมอ กัน ท่าน ให้ ศาล ตั้ง อาญา ที่ ควร เพิ่ม เพียง ใด นั้น บวก ไว้ ใน กำหนด ก่อน แล้ว จึง ให้ คิด ส่วน ที่ ควร ลด หัก ทอน ลง

มาตรา ๕๐

เมื่อ ผู้ ที่ ต้อง คำ พิพากษา ให้ ลง โทษ ได้ รับ ความ ลด หย่อน อาญา ลง ตาม บท กฎหมาย นี้ จน เหลือ แต่ อาญา อย่าง เบา เพียง ต้อง จำคุก เดือน หนึ่ง หรือ ต่ำ กว่า เดือน หนึ่ง แต่ ปรับ ด้วย เท่า นั้น ไซ้ ท่าน ว่า ศาล จะ กำหนด เวลา จำคุก ผู้ นั้น ให้ น้อย ลง กว่า นั้น อีก ทั้ง ปรับ ด้วย หรือ ไม่ ปรับ ด้วย ก็ ได้ หรือ จะ ยก อาญา จำคุก เสีย จะ ให้ คง แต่ ปรับ สถาน เดียว ก็ ได้

มาตรา ๕๑

ถ้า ผู้ ที่ ต้อง คำ พิพากษา ให้ รับ อาญา จำคุก เพียง ปี หนึ่ง ก็ ดี หรือ ไม่ ถึง ปี หนึ่ง ก็ ดี เปน คน ยัง ไม่ เคย ต้อง คำ พิพากษา ว่า ได้ กระทำ ความ ผิด มา แต่ ก่อน ท่าน ให้ ศาล วินิจฉัย ดู ถ้า เห็น สมควร จะ สั่ง ใน คำ พิพากษา ให้ รอ การ ลง อาญา ไว้ ก่อน ก็ ได้

มาตรา ๕๒

เมื่อ ศาล ได้ สั่ง ให้ รอ การลงอาญา ผู้ ใด ไว้ ตาม ความ ที่ กล่าว มา ใน มาตรา ๕๑ แล ผู้ นั้น ประพฤติ ตัว ดี ไม่ กระทำ ความ ผิด อย่าง หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อย่าง ใด ที่ ว่า ไว้ ใน ภาค ที่ ๒ ตั้ง แต่ ส่วน ที่ ๑ จน ถึง ส่วน ที่ ๙ ตลอด เวลา ห้า ปี แล้ว ท่าน ให้ ยก โทษ ที่ รอ ไว้ ให้ แก่ มัน ที เดียว

ถ้า แต ภาย ใน เวลา ห้า ปี นั้น มัน กระทำ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ ว่า ไว้ ใน ภาค ๒ ตั้ง แต่ ส่วน ที่ ๑ จน ถึง ส่วน ที่ ๙ อีก ไซ้ ท่าน ให้ ลง อาญา ที่ ได้ รอ ไว้ ไป ที เดียว เปน โสด หนึ่ง ต่าง หาก จาก อาญา ที่ มัน จะ ต้อง รับ สำหรับ ความ ผิด ครั้ง หลัง หรือ ที่ จะ ต้อง เพิ่ม โทษ ฐาน ทำ ความ ผิด หลาย ครั้ง ไม่ เข็ด หลาบ นั้น ที่ ว่า นี้ คือ ว่า ผู้ กระทำ ผิด นั้น จะ ต้อง รับ อาญา สำหรับ ความ ผิด ทั้ง สอง คราว บวก กัน แต เมื่อ ศาล พิพากษา โทษ ครั้ง ที่ สอง นั้น ควร เพิ่ม โทษ ฐาน ที่ ไม่ เข็ด หลาบ ด้วย

หมวด ที่ ๔

ว่า ด้วย เหตุ อัน ควร ยก เว้น อาญา หรือ ลด หย่อน ผ่อน อาญา ให้ แก่ บุคคล ผู้ กระทำ ความ ผิด

มาตรา ๕๓

ต่อ ผู้ ใด กระ ทำ โดย เจตนา ผู้ นั้น จึง ควร รับ อาญา ถ้า แต มัน มิได้ มี ใจ เจตนา ที่ จะ กระทำ ท่าน ว่า อย่า ให้ ลง อาญา แก่ มัน เลย เว้น แต่ เมื่อ มัน กระทำ โดย ประมาท ต้อง ตาม ลักษณ ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ ว่า มี โทษ ท่าน จึง ให้ ลง อาญา แก่ มัน ฐาน กระทำ การ โดย ประมาท

ที่ ว่า กระ ทำ โดย เจตนา นั้น ท่าน อธิบาย ว่า บุคคล กระ ทำ โดย ตั้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใจ แต ประสงค์ ต่อ ผล หรือ อาจ จะ แต เห็น ผล แห่ง การ ที่ กระทำ นั้น ได้ อย่าง นี้ ชื่อ ว่า กระ ทำโดย เจตนา

ที่ ว่า กระ ทำโดย ประมาท นั้น ท่าน อธิบาย ว่า บุคคล กระทำโดย มิได้ ตั้งใจ แต่ กระ ทำโดย อาการ อย่างใด อย่าง หนึ่ง ดัง ว่า ต่อไป นี้ คือ

(๑) กระ ทำโดย ปราศ จาก ความ ระมัด ระวัง อัน ควร เป็น วิไสย ของ ปรกติ ชน ก็ ดี

(๒) ผู้ หา เลี้ยง ชีพ ด้วย ศิลปศาสตร์ ใน กิจการ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เช่น เป็น หมอ หรือ เป็น ช่าง เป็น ต้น ละเลย การ อัน ควร ต้องทำ ให้ ดี ใน ทาง ศิลปศาสตร์ นั้น เสีย ก็ ดี

(๓) ทำ ผ่า ฝืน กฎหมาย ข้อ บังคับ หรือ คำ สั่ง อัน ชอบ ด้วยกฎหมาย ก็ ดี

เหล่า นี้ ถึง กระทำโดยมิได้ตั้งใจ ท่าน ก็ ว่า กระทำ โดย ฐาน ประมาท

มาตรา ๔๔

ถ้า ผู้ ใด ที่ เจตนา จะ กระ ทำ ร้าย แก่ ผู้ หนึ่ง ไป กระทำ ผิด ตัว โดย หลง ก็ ตาม หรือ โดย พลั้ง พลาด ก็ ตาม ท่าน ว่า มัน ควร รับ อาญา ตาม ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด นั้น ฐาน ทำโดย เจตนา

มาตรา ๔๕

บุคคล ที่ กระทำ ความ ผิด ไม่ รู้ กฎหมาย ท่าน ว่า จะ เอา ความ ที่ ไม่ รู้ กฎหมาย มา แก้ ตัว เพื่อ ให้ พ้น ผิด นั้น ไม่ ได้ เลย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔๖

ผู้ใด กระทำผิด ในเวลาวิกลจริต อันเกิดแต่สัญญาวิปลาศก็ตาม เกิดแต่พยาธิก็ตาม ถ้าปรากฏว่ามันไม่สามารถจะรู้ผิดชอบหรือยับยั้งได้ในเวลาที่กระทำผิด เพราะเหตุวิกลจริตนั้นไซ้ ท่านว่าอย่าให้เอาโทษแก่มันเลย

แต่ถ้าศาลพิเคราะห์เห็นว่าจะปละปล่อยผู้วิกลจริตนั้นไป อาจจะเกิดเหตุภยันตรายแก่ผู้อื่น จะสั่งให้ส่งตัวมันให้เจ้าพนักงานกักขังรักษาไว้ในโรงพยาบาลสำหรับคนวิกลจริต หรือเอาไปคุมขังรักษาไว้ในที่อื่น เพื่อป้องกันภยันตรายอย่าให้มีแก่สาธารณชนก็ได้

มาตรา ๔๗

ผู้ใด กระทำผิด ในเวลาวิกลจริต อันเกิดแต่สัญญาวิปลาศก็ตาม เกิดแต่พยาธิก็ตาม ถ้าปรากฏว่าในเวลากระทำนั้น มันยังมีสติพอจะรู้ผิดชอบ หรือยับยั้งได้ ท่านว่ามันควรต้องมีโทษ แต่ศาลจะเห็นสมควรลดหย่อนอาญาให้เบาลงกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

มาตรา ๔๘

ความวิกลจริตเพราะเสพย์สุราเมานั้น ท่านมิให้นับว่าต้องด้วยความยกเว้นหรือลดหย่อนผ่อนโทษตามที่ว่ามาในมาตรา ๔๖ แลมาตรา ๔๗ เว้นแต่ถ้าปรากฏว่าเมื่อเสพย์สุราเมานั้น ผู้เสพย์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มิได้รู้ว่า เปน สุรา ยาเมา ก็ดี หรือ ผู้อื่น ใช้ กำลัง แล อำนาจ ข่ม ขืน ใจ ให้ มัน ต้อง จำ เสพย์ สุรา ยา เมา ก็ดี ท่าน จึง ให้ ยก โทษ ให้ ใน ฐาน วิกลจริต

มาตรา ๕๙

ผู้ใด กระทำ ความ ผิด เพราะ ต้อง ทำ ด้วย ความ จำ เปน ใน เหตุ เหล่า นี้ คือ ว่า

(๑) เพราะ มัน อยู่ ใน ที่ บังคับ แล ใน ใต้ อำนาจ ที่ มัน ไม่ สามารถ จะ ขัด ขน หรือ หลีก เลี่ยง ได้ ก็ดี

(๒) มัน ไม่ มี เจตนา ชั่ว ร้าย แต่ ต้อง กระทำ ผิด เพื่อ จะ ป้อง กัน ตัว เอง หรือ ผู้อื่น ให้ พ้น ภยันตราย อัน ร้าย แรง ซึ่ง มัน มิได้ ก่อ ให้ เกิด ขึ้น เอง แล จะ ป้อง กัน ภยันตราย นั้น ด้วย อุบาย อย่าง อื่น มิได้ ก็ดี ถ้า ความ ผิด ของ มัน ใน สอง ข้อ ที่ กล่าว มา นี้ ไม่ ปรากฏ ว่า มัน ได้ กระทำ เกินไป กว่า สมควร แก่ เหตุ แล้ว ท่าน ว่า อย่า ให้ เอา โทษ แก่ มัน เลย

แต่ ความ กรุณา ที่ ว่า มา นี้ ท่าน มิ ให้ ใช้ ใน ส่วน คดี ที่ กระทำ ผิด คิด ประทุษฐ ร้าย ต่อ พระเจ้า อยู่ หัว หรือ ประ ทุษฐ ร้าย ต่อ พระราช อาณา จักร์ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ตั้ง แต่ มาตรา ๘๗ จน มาตรา ๑๑๑

มาตรา ๕๐

บุคคล ที่ กระทำ การ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด แต่ พอ สมควร แก่ เหตุ โดย มี ความ จำเปน เพื่อ ป้อง กัน ชีวิตร์ เกียรติยศ แล ชื่อ เสียง หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทรัพย์ของตัวมันเองก็ดี หรือของผู้อื่นก็ดี เพื่อให้พ้นภยันตรายซึ่งเกิดโดยผิดด้วยกฎหมาย ท่านว่าไม่ควรถงอาญาแก่มัน

มาตรา ๕๑

การต่อสู้เจ้าพนักงานที่กระทำการอย่างใดใดตามหน้าที่นั้น ท่านว่ามิให้นับว่าเปนการป้องกันที่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๕๒

ผู้ใดกระทำการตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย ท่านว่าผู้นั้นไม่ควรรับอาญา

ที่ว่ากระทำการตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายนั้น ท่านอธิบายไว้ดังนี้ คือ

(๑) การที่กระทำเปนการต้องตามพระราชกำหนดกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลานั้น

(๒) บุคคลกระทำการตามคำสั่งของเจ้าพนักงานฝ่ายทหารก็ดี พลเรือนก็ดี อันตนมีหน้าที่ที่จะต้องฟังบังคับบัญชา แม้ว่าคำสั่งนั้นจะผิดกฎหมาย ถ้าปรากฏว่าผู้รับคำสั่งไปกระทำ กระทำโดยเชื่อว่าชอบด้วยกฎหมาย โดยเหตุผลอันสมควร ท่านก็ให้ถือว่าผู้รับคำสั่งไปกระทำการนั้น ไม่ควรรับอาญาเหมือนกัน

มาตรา ๕๓

ถ้าผู้ใดที่กระทำความผิดอันต้องด้วยลักษณยกเว้นประการหนึ่งประการใด ตามที่ว่ามาตั้งแต่มาตรา ๔๙ จนถึงมาตรา ๕๒ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ได้ กระทำ เกิน ไป กว่า สม ควร แก่ เหตุ ก็ ดี หรือ เกิน ไป กว่า ที่ กฎหมาย อนุญาต ให้ ทำ ได้ ก็ ดี ท่าน ว่า ผู้ นั้น ควร มี โทษ แต่ ศาล จะ ลด หย่อน อาญา ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด เช่น นั้น ให้ เบา ลง ก็ ได้

มาตรา ๕๔

ผู้ ใด กระทำ ความ ผิด ฐาน ประทุษฐ ร้าย ต่อ ทรัพย์ สมบัติ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ตั้ง แต่ มาตรา ๒๘๗ จน ถึง มาตรา ๒๙๖ ก็ ดี ตั้ง แต่ มาตรา ๓๐๕ จน ถึง มาตรา ๓๒๑ ก็ ดี ตั้ง แต่ มาตรา ๓๒๕ จน ถึง มาตรา ๓๒๙ ก็ ดี แล ใน มาตรา ๓๔๐ นั้น ก็ ดี ถ้า กระทำ แก่ ทรัพย์ ญาติ ที่ สืบ สาย โลหิต นับ โดย ตรง ขึ้น ไป คือ พ่อ, แม่, ปู่, ย่า, ตา, ยาย, ทวด ของ มัน เอง ก็ ดี นับ โดย ตรง ลง มา คือ ลูก, หลาน, เหลน, ลื่อ ของ มัน เอง ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ควร รับ อาญา ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด เช่น นั้น แต่ กึ่ง หนึ่ง

ถ้า แล ความ ผิด เช่น ว่า มา นั้น เป็น ความ ผิด ที่ สามี กระทำ ต่อ ภรรยา หรือ ภรรยา กระทำ ต่อ สามี ท่าน ว่า ไม่ มี โทษ

มาตรา ๕๕

เมื่อ ผู้ ใด ถูก กด ขี่ ข่ม เหง อย่าง ร้าย แรง ด้วย เหตุ อัน ไม่ เป็น ธรรม แล มัน บันดาล โทษะ ขึ้น ใน ขณะ นั้น ถ้า แล มัน กระทำ ผิด ใน ขณะ นั้น ไซ้ ท่าน ให้ ลง อาญา ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด นั้น แก่ มัน เพียง กึ่ง หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๖

ถ้าเด็กอายุยังไม่ถึงเจ็ดขวบกระทำความผิด ท่านว่ามันยังมิรู้ผิดแลชอบ อย่าให้ลงอาญาแก่มันเลย

มาตรา ๕๗

ถ้าเด็กอายุกว่าเจ็ดขวบขึ้นไป แต่ยังไม่ถึงสิบสี่ขวบ กระทำความผิด ท่านให้ศาลมีอำนาจกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดใน ๓ ประการที่จะว่าต่อไปนี้ คือ

(๑) ถ้าเห็นว่ามันยังไม่รู้ผิดชอบ จะให้ปล่อยตัวไปเสียก็ได้ หรือถ้าศาลเห็นว่ามันพอจะเข้าใจความผิดชอบได้อยู่บ้าง ให้ศาลว่ากล่าวให้มันรู้สึกตัวแล้ว ภาคทัณฑ์ปล่อยตัวไปก็ได้ ฉนี้ประการหนึ่ง

(๒) มอบตัวเด็กให้แก่บิดามารดา หรือผู้ปกครองไป แลบังคับเรียกประกันทานบน หรือเรียกแต่ทานบนแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็กนั้น ให้สัญญาว่าจะระวังเด็กนั้น ให้ประพฤติตนรักษาความเรียบร้อย ตลอดเวลาที่ศาลจะกำหนดให้ ไม่เกินกว่าสามปี ถ้าผิดทานบน ให้ศาลปรับเปนจำนวนเงินตามที่กำหนดไว้ในทานบน ไม่เกินร้อยบาทขึ้นไป ฉนี้ ประการหนึ่ง

(๓) สั่งให้ส่งตัวเด็กนั้นไปไว้ในโรงเรียนดัดสันดาน ตลอดเวลาที่ศาลจะกำหนดให้ แต่อย่าให้เกินไปกว่าเวลาที่เด็กนั้นมีอายุครบสิบแปดขวบ ประการหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๘

ถ้าเด็กอายุกว่าสิบสี่ขวบขึ้นไป แต่ยังไม่ถึงสิบหกขวบ กระทำความผิด ท่านว่าศาลควรพิจารณาดูเสียก่อน ว่ามันมีสติพอจะรู้ผิดชอบได้หรือไม่

ถ้าปรากฏว่า มันยังอ่อนแก่ความคิดไม่มีสติพอจะรู้ผิดชอบไซ้ ท่านว่าให้ศาลกระทำแก่มันดุจเดียวกัน กับที่ควรกระทำแก่เด็กอายุเกินกว่าเจ็ดขวบ แต่ยังไม่ถึงสิบสี่ขวบ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๗ นั้น

ถ้าแลปรากฏว่า มันมีสติพอจะรู้ผิดชอบได้แล้ว ศาลจะสั่งให้ลงอาญาแก่มันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดเช่นนั้น แต่กึ่งหนึ่ง หรือมิฉนั้นจะสั่งให้ส่งตัวมันไปไว้ในโรงเรียนดัดสันดานตามฉกษณข้อ ๓ แห่งมาตรา ๕๗ นั้นก็ได้

มาตรา ๕๙

เมื่อใดความปรากฏ ว่ามีเหตุอันควรปรานี แก่ผู้กระทำผิดไซ้ ถึงว่าศาลจะได้เพิ่มหรือลดกำหนดโทษ ตามความในมาตราอื่นของกฎหมายนี้แล้วก็ดี ศาลยังลดโทษฐานปรานี ได้อีกโสดหนึ่งไม่เกินกว่ากึ่งอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ที่เรียกว่าเหตุอันควรปรานี นั้น ท่านประสงค์ในเหตุเหล่านี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้กระทำผิดจริต ไม่ปรกติก็ดี ผู้กระทำผิดเปนผู้มีคุณความดีมาแต่ก่อนก็ดี ผู้กระทำผิดเมื่อกระทำลงแล้วมันรู้สึกตัวกลัวผิด แลได้พยายามแก้ไขให้บันเทาผลร้ายที่มันทำนั้นก็ดี ผู้กระทำผิดมาดุแก่โทษก่อนที่ความผิดของมันได้ปรากฏก็ดี ผู้กระทำผิดรับสารภาพให้ความสัจความรู้ต่อศาล ให้เปนประโยชน์ในทางพิจารณาคดีนั้นก็ดี แลความชอบอย่างอื่น ๆ ซึ่งศาลพิเคราะห์เห็นว่าเปนทำนองเดียวกับที่กล่าวมานี้ก็ดี ท่านให้ถือว่าเปนเหตุอันควรปรานีแก่ผู้กระทำผิดดุจกัน

.....

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยพยายามกระทำความผิด

มาตรา ๖๐

ผู้ใดพยายามจะกระทำความผิด แต่หากมีเหตุอันพ้นวิไสยของมันจะบ้องกันได้ มาขัดขวางมิให้กระทำลงได้ไซ้ ท่านว่ามันควรรับอาญาตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แบ่งเปนสามส่วน ให้ลงอาญาแต่สองส่วน

มาตรา ๖๑

ผู้ใดพยายามจะกระทำความผิด แต่ยับยั้งเสียด้วยใจตนเอง ไม่ได้กระทำความผิดนั้นลงไปให้ตลอดตามความมุ่งหมาย ท่านว่าควรเอาโทษแก่มันแต่เพียงความผิดที่มันได้กระทำลงไปแล้ว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๖๒

ผู้ใด พยายาม จะ กระทำ ความ ผิด ฐาน ลหุโทษ ท่าน ว่า อย่า ให้ ลงอาญา แก่ มัน เลย

หมวดที่ ๖

ว่า ด้วย บุคคล หลาย คน ทำ ความ ผิด อย่าง เดียว กัน

มาตรา ๖๓

ใน คดี ที่ บุคคล ตั้ง แต่ สอง ขึ้น ไป กระทำ ความ ผิด อย่าง เดียว กัน ท่าน ให้ ถือ ว่า บรรดา ผู้ ที่ ได้ ลง มือ กระ ทำ ความผิด นั้น เปน ตัวการ แต อาจ ลง อาญา ตาม ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด นั้น แก่ มัน ทุก คน เหมือน อย่าง มันได้ กระ ทำ ความ ผิด แต่ ผู้เดียว ฉนั้น

มาตรา ๖๔

ผู้ใด ใช้ ให้ ผู้อื่น กระทำ ความ ผิด ด้วย อุบาย อย่าง ใด ใด เช่น ว่า จ้าง วาน หรือ บังคับ ขู่เข็ญ ข่ม ขืน ให้ ผู้อื่น กระทำ ความ ผิด เปน ต้น ท่าน ว่า มัน ผู้ ใช้ นั้น ต้อง รวาง โทษ ฐาน เปน ตัว การ

มาตรา ๖๕

ผู้ใด กระทำ การ อุด หนุนแก่ ผู้ กระทำผิด ด้วยประ การ หนึ่ง ประ การ ใด ดัง จะ กล่าว ต่อ ไป ใน มาตรา นี้ คือ ว่า

(๑) ช่วย หา ช่องโอกาศ หรือ ให้ กำลัง พาหนะ หรือ ให้ ความ รู้ อัน เปน อุป การะ แก่ การ ที่ กระทำผิด นั้น ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) กระทำการ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ในเวลา แต่ก่อน หรือ เมื่อ ขณะ ความผิด นั้น ได้เกิด ขึ้น อัน เป็น อุปการะ แก่ การ กระทำ ผิด นั้น ก็ดี

ท่าน ว่า ผู้กระทำ การ ดัง กล่าว มา นี้ เป็น ผู้สมรู้ด้วย ผู้กระทำผิด แต่ อาญา ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้สำหรับ ความผิด นั้น เท่า ใด รวาง โทษ ส่วน มัน ผู้สมรู้นั้น ท่านให้ ถอด จาก กำหนด ลง ส่วน หนึ่ง คงไว้แต่ สอง ส่วน

มาตรา ๖๖

ถ้า มีความผิดเกิดขึ้น เพราะเหตุที่โฆษนาการ ใน สมุด หรือ ใน หนังสือที่ ออกโดย มีกำหนด หรือ ใน จดหมาย อย่าง ใดใด ท่าน ให้ ถือ ว่าผู้ที่ให้ โฆษนานั้น มีความผิด แต่ ต้อง รวางโทษ ฐาน เป็น ตัว การ

ถ้าหาก ว่า จะเอา ตัวผู้ที่ให้ โฆษนา มา พิจารณา มิได้ ไซ้ ท่านให้ ถือ ว่าผู้ที่ โฆษนา หรือผู้ที่ พิมพ์หนังสือ นั้น ต้อง รวาง โทษฐาน ตัว การ ดุจ กัน

มาตรา ๖๗

ผู้ใด จำหน่าย ขาย แจก สมุด หรือ หนังสือ ซึ่ง ความผิด มีอยู่เพราะ โฆษนา การ ถ้า แต่ มัน ผู้จำหน่าย ขาย แจก หนังสือ นั้น รู้อยู่ว่า เป็น หนังสือ ซึ่ง เป็น เหตุแห่ง ความผิดไซ้ ท่านว่า มัน ต้อง รวางโทษ ฐาน เป็น ผู้สมรู้ด้วย ผู้กระทำผิด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๖๘

ในคดีเรื่องใด ถ้าผู้กระทำผิดมีเหตุเป็นส่วนตัว อันควรจะได้รับความยกเว้นอาญาก็ดี ลดหย่อนอาญาก็ดี หรือเพิ่มอาญาก็ดี ท่านให้ยกเหตุนั้นขึ้นใช้เฉภาะแก่ตัวมันเป็นคน ๆ ไป ห้ามมิให้ยกเหตุที่มีในผู้หนึ่งไปใช้ ตลอดถึงผู้อื่นที่กระทำผิดในคดีอันเดียวกันนั้น

ต่อเหตุที่ควรยกเว้นอาญา หรือลดหย่อนอาญา หรือเพิ่มอาญานั้น เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณคดี ท่านจึงว่าควรยกเหตุนั้นขึ้นใช้แก่ผู้กระทำผิดในคดีอันเดียวกันได้ทุกคน

มาตรา ๖๙

ผู้ใดสมรู้ในความผิดฐานฉกรรโทษ ท่านว่าไม่ควรลงอาญาแก่มัน

.....

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยคน ๆ เดียวกระทำความผิดหลายอย่าง

มาตรา ๗๐

ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง แลการที่กระทำนั้นเป็นการเลมิดกฎหมายหลายบทด้วยกัน ท่านให้ใช้บทกฎหมายที่อาญาหนักลงโทษแก่มัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๑

เมื่อ ศาล พิจารณา เห็น ว่า ผู้ใด มี ความ ผิด หลาย กรรม ใน คำ พิพากษา อัน เดียว กัน ศาล จะ พิพากษา ลง โทษ ตาม กรรม ความ ผิด ทุก กรรม ก็ ได้ แต่ เมื่อ รวม โทษ ทุก กรรม เข้า ด้วย กัน ถ้า จะ ต้อง จำ คุก อย่า จำ ให้ เกิน ยี่สิบ ปี ขึ้น ไป เว้น แต่ โทษ ของ มัน ถึง จำ คุก ตลอด ชีวิตร์ เช่น นั้น ต้อง เปน ไป ตาม โทษ ถ้า แล รวม โทษ ทุก กรรม ใน ฐาน ที่ จะ ต้อง จำ คุก แทน ปรับ ท่าน ว่า อย่า ให้ จำ มัน เกิน กว่า สอง ปี ขึ้น ไป

หมวด ที่ ๙

ว่า ด้วย ผู้ กระทำ ผิด หลาย ครั้ง ไม่ เข็ด หลาบ

มาตรา ๗๒

ผู้ใด ถูก พิพากษา ให้ ลง โทษ เพราะ ได้ กระทำ ความ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด แล เมื่อ มัน ได้ พ้น โทษ ไป แล้ว ไป กระ ทำ ความ ผิด ขึ้น อีก ภาย ใน เวลา ที่ ท่าน กำหนด ไว้ ท่าน ว่า มัน ไม่ เข็ด หลาบ

ผู้ใด ศาล พิจารณา ได้ ความ จริง ว่า ไป กระทำ ความ ผิด ขึ้น อีก ภาย ใน ระหว่าง ห้า ปี ตั้ง แต่ ได้ พ้น โทษ ไป ผู้ นั้น ต้อง รวาง โทษ ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด ที่ มัน ทำ ครั้ง หลัง ทั้ง เพิ่ม โทษ นั้น ขึ้น อีก ส่วน หนึ่ง ใน สาม ส่วน ด้วย

มาตรา ๗๓

ผู้ใด ไม่ เข็ด หลาบ แล มัน กระทำ ความ ผิด อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ซึ่ง จำแนก ไว้ ใน มาตรา นี้ ขึ้น อีก ภาย ใน สาม ปี ท่าน ว่า มัน ต้อง ระวาง โทษ ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด ที่ มัน กระทำ ครั้ง หลัง นั้น ทั้ง เพิ่ม โทษ นั้น ขึ้น อีก กึ่ง หนึ่ง ด้วย

ความ ผิด ที่ ควร ลง โทษ ด้วย กฎหมาย มาตรา นี้ นั้น คือ

(๑) ความ ผิด ฐาน ประทุษฐ ร้าย ต่อ พระ เจ้า อยู่ หัว แล พระ ราช อาณา จักร์

(๒) ความ ผิด ฐาน ต่อ สู้ หรือ กระ ทำ ร้าย ต่อ เจ้าพนักงาน

(๓) ความ ผิด ฐาน เอา อำนาจ ใน ตำแหน่ง หน้า ที่ ไป ใช้ ใน ทาง ทุจริต

(๔) ความ ผิด ฐาน กระ ทำ ให้ เสื่อม เสีย ความ ยุติธรรม แล อำนาจ โรง ศาล

(๕) ความ ผิด ฐาน เข้า ด้วย โจร ผู้ ร้าย หรือ เป็น อั้ง ยี่ แล ก่อ การ จลาจล

(๖) ความ ผิด ฐาน กระ ทำ ให้ เกิด ภยันตราย แก่ สาธารณชน แล ให้ สาธารณ ชน ปราศ จาก ความ สดวก ใน การ ไป มา แล ที่ จะ ส่ง ข่าว แล ของ ถึง กัน

(๗) ความ ผิด ฐาน ทำ ให้ สาธารณ ชน ปราศ จาก ความ สุข สบาย

(๘) ความ ผิด ฐาน ปลอม เงิน ตรา ดวง ตรา แล บัตร์ ตรา แล ปลอม ตั๋ว ปลอม หนังสือ

(๙) ความ ผิด ฐาน กระ ทำ อนา จาร

(๑๐) ความ ผิด ฐาน ประทุษฐ ร้าย ต่อ ชีวิตร์ แล ร่าง กาย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๑) ความผิดฐานประทุษฐร้ายต่อ อิศระภาพ แถ ชื่อเสียง

(๑๒) ความผิดฐานประทุษฐร้ายต่อ ทรัพย์

แต่ถ้าความผิดของมัน ที่ได้กระทำในครั้งก่อน มันต้องโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือนแล้ว ท่านว่าอย่าให้ยกความในมาตรานี้ขึ้นปรับโทษมันเลย

มาตรา ๗๔

ผู้ใดไม่เข็ดหลาบ แถ มันกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจำแนกไว้ในมาตรานี้อย่างเดียวซ้ำกันเปนสองครั้ง ภายในห้าปีไซ้ ท่านว่ามันต้องรางโทษ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดที่มันกระทำครั้งหลัง ทั้งเพิ่มโทษขึ้นเปนทวีคูณด้วย

ความผิดที่ควรถงโทษด้วยกฎหมายมาตรานี้นั้น คือ ความผิดฐานประทุษฐร้ายต่อชีวิตร์แถร่างกาย ฐานลักทรัพย์ ฐานวิ่งราวฐานชิงทรัพย์ ฐานปล้นทรัพย์ ฐานฉกฉัด ฐานกันโชก ฐานฉ้อโกง ฐานยักยอกอันต้องอาญา ฐานรับของโจร บรรดาที่กล่าวไว้ตั้งแต่มาตรา ๒๘๙ จนมาตรา ๒๕๙ แถตั้งแต่มาตรา ๒๙๗ จนมาตรา ๓๒๓

แต่ถ้าความผิดของมันที่ได้กระทำในครั้งก่อน โทษของมันต้องจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือนแล้ว ท่านว่าอย่าให้ยกเอาความในมาตรานี้ขึ้นปรับโทษมันเลย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๕

ลักษณ เพิ่มโทษ แก่ ผู้ ที่ไม่ เข็ด หลาบ ที่ ว่าใน มาตรา ๗๒, ๗๓, ๗๔, นั้น ท่าน ว่า อย่า ให้ ใช้ ใน ความ ผิด เหล่า นี้ คือ

(๑) ความ ผิด ที่ กฎหมาย กำหนด ว่า เปน ส่วน ลหุโทษ

(๒) ความ ผิด ที่ เกิด ขึ้น ด้วย ความ ประมาท

มาตรา ๗๖

ผู้ ใดไม่ เข็ด หลาบ แล ปรากฏ ว่า มัน กระทำ ความ ผิด ใน ส่วน ลหุโทษ ตั้ง แต่ มาตรา ๓๓๔ จน ถึง มาตรา ๓๔๐ ใน ข้อ เดียว ซ้ำ กัน ภาย ใน ปี หนึ่ง ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ ตาม ที่ กฎหมาย บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด ที่ มัน กระทำ ครั้ง หลัง ทั้ง เพิ่ม โทษ ขึ้น เปน ทวี คูณ

หมวด ที่ ๙

ว่า ด้วย กำหนด เวลา ที่ จะ พ้อง ความ แล ที่ จะ ลง โทษ ใน คดี ทาง อาญา

มาตรา ๗๗

ความ ชอบ ธรรม ที่ จะ ร้อง พ้อง ผู้ ใด ว่า กระทำ ความ ผิด ก็ ดี หรือ ที่ จะ ลง อาญา แก่ ผู้ ใด ตาม คำ พิพากษา ก็ ดี ท่าน ให้ ถือ ว่า เปน อัน ระงับ ด้วย ความ มรณภาพ ของ ผู้ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๘

การ พ้อง คดี ทาง อาญา นั้น ถ้า มิได้ ยื่น พ้อง ต่อ ศาล ภาย ใน เวลา ที่ ท่าน ได้ตั้ง ไว้เป็น กำหนด ไซ้ ท่าน ว่า คดี นั้น ขาด อายุ ความ อย่า ให้ ศาล รับไว้ พิจารณา เลย

แล อายุ ความ นั้น ท่าน ตั้งเป็น กำหนด ไว้ ตาม ประเภท คดี ต่าง กัน ดัง นี้ คือ

(๑) คดี ที่ ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ประ หาร ชีวิตร์ หรือ จำคุก จน ตลอด ชีวิตร์ ให้ พ้อง ได้ ใน ยี่สิบ ปี

(๒) คดี ที่ ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก กว่าเจ็ด ปี ขึ้นไป จน ถึง ยี่สิบ ปี ให้ พ้อง ได้ ในสิบ ห้าปี

(๓) คดี ที่ ความผิดต้องรวาง โทษ จำ คุก กว่า เดือน หนึ่ง ขึ้นไป จน ถึง เจ็ด ปี ให้ พ้อง ได้ ใน ห้า ปี

(๔) คดี ที่ ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ อย่าง อื่น นอก จาก ที่ ว่า มา นั้น ให้ พ้อง ได้ ใน ปี หนึ่ง

มาตรา ๗๙

เวลา ใน ระหว่าง คดี เรื่อง ใด อยู่ ใน ศาล คือ ใน ระหว่าง ร้อง ขอ ต่อ ศาล ด้วย ประการ ใดใด ก็ ดี ใน ระหว่าง เวลา เรียก หรือ จับ ตัว จำเลย ตาม หมาย สั่ง ของ ศาล ก็ ดี ท่าน ว่า เป็น เวลา หยุด อายุ ความ มิ ให้ นับ เวลา ระหว่าง คดี ที่ กล่าว มา นี้ เข้า ใน อายุ ความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๐

คดีใน จำพวก ความ ผิด ต่อ ส่วน ตัว นั้น ถ้า ผู้ ที่ ควร ร้อง ทุกข์ ได้ ตาม กฎหมาย รู้ เรื่อง ความ ผิด แต่ รู้จัก ผู้ กระทำ ผิด แล้ว มิได้ ร้อง ทุกข์ พ้น สาม เดือน ไป ท่าน ว่า คดี นั้น ขาด อายุ

มาตรา ๗๑

ใน คดี จำพวก ความ ผิด ต่อ ส่วน ตัว นั้น ถ้าได้ ถอน พ้อง หรือ ได้ ยอม ความ ต่อ กัน โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แล้วไซ้ ท่าน ว่า หมด ความ ชอบ ธรรม ที่ จะ เอา คดี นั้น มา รื้อ ร้อง พ้อง ต่อไป

มาตรา ๗๒

ผู้ใด ศาล ได้ พิพากษา ให้ ลง โทษ แลยัง ไม่ ได้ ตัว มัน มา ลง โทษ ตาม คำ พิพากษา จนล่วง เลย พ้น เวลา ที่ ท่าน ตั้ง เปน กำหนด ไว้ ใน มาตรา นี้ แล้ว ท่าน ว่า เปน อัน เวลา ล่วง เลย เสีย แล้ว ให้ ยก เลิก อย่า ลง โทษ แก่ มัน ตาม คำ พิพากษา นั้น เลย

แต่ กำหนด เวลา ที่ ยก เลิก การ ลง อาญา โดย เหตุ เวลา ล่วง เลย ตาม ความ ในมาตรา นี้ นั้น ท่าน กำหนด ไว้ ดัง นี้ คือ ว่า

(๑) โทษ ประหาร ชีวิตร์ หรือ จำคุก จน ตลอด ชีวิตร์ ยี่สิบ ปี เปน พ้น กำหนด

(๒) โทษ จำคุก กว่า เจ็ด ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่สิบ ปี สิบ ห้า ปี เปน พ้น กำหนด

(๓) โทษ อย่าง อื่น ๆ ห้า ปี เปน พ้น กำหนด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๓

กำหนด เวลา ล่วง เลย ใน การ ลง อาญา นั้น ท่าน ให้ นับ ตั้ง แต่ วัน พิพากษา โทษ อัน เปน คำ พิพากษา ชั้น ที่ สุด ของ คดี เรื่อง นั้น หรือ อีก นัยหนึ่ง ท่าน ให้ นับ ตั้ง แต่ วัน มัน ผู้ต้อง โทษนั้น พ้น อาญา ไป

แต่ ท่าน ห้าม มิ ให้ นับ เวลา ที่ งดการ ลงอาญาไว้ ตาม กฎหมาย นั้น เข้า ใน เวลา ล่วง เลย การ ลง อาญา

มาตรา ๗๔

เวลา ล่วงเลย ใน การลงอาญา นั้น เปน อัน หยุด มิ ให้ นับ ใน ระหว่าง เวลา ที่ มี เหตุ การเหล่า นี้ คือ

(๑) เมื่อ จับ ตัว มัน ผู้ต้อง โทษไม่ได้

(๒) เมื่อ เจ้า พนักงาน ผู้มี ตำแหน่ง หน้า ที่ สำหรับ ให้ ลง อาญา ได้สั่ง ให้ทำ โทษ

มาตรา ๗๕

ถ้า กำหนด อายุ ความ ก็ ดี กำหนด เวลา ล่วง เลย ใน การ ลง อาญา ก็ ดี ต้อง หยุด ด้วย ประการ ใด ๆ ท่าน ให้ ตั้ง ต้น นับ กำหนด ไป ใหม่ แต่ วัน ที่ หยุด นั้น

มาตรา ๗๖

กำหนด อายุ ความ แล กำหนด เวลา ล่วง เลย ใน การ ลง อาญา นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถึง ผู้ต้อง หา จะ มิ ได้ ขอ ร้อง ก็ ให้ คง ใช้ ตาม ท่าน บัญญัติ ไว้ จง ทุก ประการ

หมวด ที่ ๑๐

ว่า ด้วย การ ร้อง ขอ ทรัพย์คืน แล ขอ ค่า เสีย หา

มาตรา ๗๗

ลักษณ ที่ จะ พ้อง ผู้ กระทำ ผิด นั้น ท่าน ว่า พ้อง เปน สอง คดี ก็ ได้ คือ ว่า

(๑) พ้อง คดี ทาง อาญา ขอ ให้ ลง โทษ ตาม ลักษณ กฎหมาย อาญา ก็ ได้ อย่าง หนึ่ง แล

(๒) พ้อง คดี ทาง แพ่ง ขอ ให้ ใช้ ค่า เสียหาย อัน ได้ เกิด ขึ้น เพราะ ความ ผิด นั้น ก็ ได้ อีก อย่าง หนึ่ง

ลักษณ พ้อง คดี ทาง แพ่ง นั้น จะ ร้อง ได้ ทั้ง ที่ จะ ขอ คืน ทรัพย์ หรือ ราคา ทรัพย์ ที่ ต้อง เสีย ไป โดย มิ ชอบ ธรรม เพราะ ความ ผิด ที่ เกิด ขึ้น นั้น แล จะ ร้อง ขอ สินไหม ใช้ ทด แทน ความ เสีย หาย เพราะ ความ ผิด นั้น ด้วย ก็ ได้ การ พ้อง ใน ทาง แพ่ง ดัง ว่า มา นี้ ท่าน ให้ พึง เข้า ใจ ว่า เพื่อ ประโยชน์ ของ ผู้ ถูก กระทำ ร้าย แล ได้ รับ ความ เสีย หาย ใน คดี นั้น ฝ่าย เดียว

มาตรา ๗๘

คดี เรื่อง ใด ถึง พ้อง ใน ทาง อาญา แล้ว ท่าน ว่า เหตุ ที่ ได้ พ้อง ใน ทาง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อาญา นั้น ไม่ ขัด ขวาง แก่ ความ ชอบ ธรรม ของ ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เสีย หาย จะ พ้อง คดี เรื่อง นั้น ใน ทาง แพ่ง อีก ทาง หนึ่ง

มาตรา ๘๙

คดี ที่ จะ พ้อง ทาง แพ่ง นั้น ท่าน ว่า จะ พ้อง ต่อ ศาล อาญา ที่ พิจารณา คดี เรื่อง เดียว กัน หรือ จะ พ้อง ต่อ ศาล แพ่ง อันมี หน้าที่ พิจารณา ความ แพ่ง นั้น ก็ ได้

มาตรา ๙๐

ใน การ ที่ จะ พิพากษา คดี ส่วน แพ่ง ซึ่ง ว่ากล่าว เปน ทาง อาญา อยู่ อีก ส่วน หนึ่ง นั้น ท่าน ว่า ผู้ พิพากษา ส่วน แพ่ง ต้อง ถือ เอา ความ เท็จ ความจริง ที่ ปรากฏ ใน คำ พิพากษา ส่วน อาญาเปน หลัก แก่ การ พิพากษา ส่วน แพ่ง

มาตรา ๙๑

ในการ ที่จะ พิพากษาคดี ที่พ้อง ทาง แพ่ง นั้น ท่าน ให้ พิพากษา ตาม ลักษณ กฎหมาย อัน ว่า ด้วย ความ รับ ผิด ชอบ ของ บุคคล ใน ทาง แพ่ง แล ไม่ ให้ ถือ เอา เหตุ ที่ คำ พิพากษา ใน คดี ทางอาญา ว่า ผู้ ต้อง หา กระทำ ความ ผิด ใน คดี นั้น หรือ ไม่ ผิด เปน ประมาณ

แล ลักษณ ที่ จะ กำหนด ราคา ทุน ทรัพย์ ซึ่ง พิพากษา ให้ คืน แก่ โจทย์ ก็ ดี หรือ จะกำหนด สินไหม ที่ พิพากษาให้ ใช้ ทดแทน ความ เสีย หายแก่ โจทย์ ก็ ดี ท่าน ให้ ศาล กำหนด ตามสมควร แก่ ราคา ของ แลความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เสีย หาย นั้น แต่ อย่า ให้ เกิน ไป กว่า ราคา หรือ จำนวน ที่ โจทย์ ได้ ร้อง ขอ

มาตรา ๙๒

การ บังคับ ให้ คืน ทรัพย์ หรือ ให้ ใช้ สิน ไหม ตาม คำ พิพากษา นั้น ท่าน ให้ กระทำ ตุจ กัน กับ วิธี บังคับ ให้ ใช้ ค่าปรับ อัน บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๑๘, ๑๙, แล ๒๐, นั้น

มาตรา ๙๓

ถ้า ใน คำ พิพากษา มิได้ บังคับ ไว้ เปนอย่างอื่น ไซ้ ท่าน ให้ ถือ ว่า บรรดา ผู้ ที่ ศาล พิพากษา ว่ามี ความ ผิดอย่าง เดียวกัน ใน คดี อัน เดียว กัน นั้น ถ้า จะ ต้อง ใช้ ค่า ทุน ทรัพย์ หรือ สิน ไหม ศาล จะ บังคับ ให้ มัน ช่วย กัน เสียทุก คน หรือ จะให้ แต่ ผู้ ใด ใด ใน คน เหล่า นั้น ใช้ ค่า ทุน ทรัพย์ หรือ สินไหม จน เต็ม ก็ ได้

แต่ อำนาจ ที่ จะ บังคับ ให้ ช่วย กัน เสีย หรือ เสีย แต่ บางคน เช่น นี้ ท่านให้ ใช้ ได้ แต่ เฉภาะการ บังคับ ให้ เสีย ค่า ทุน ทรัพย์ แล สิน ไหม ท่าน ห้าม มิให้ ใช้ ถึง โทษ จำ คุก แทน ค่า เหล่า นั้น

มาตรา ๙๔

ถ้า ต้อง ยึด ทรัพย์ ผู้ ใด เพื่อ ใช้ ค่า ฤชา ธรรมเนียม ใช้ ค่า ปรับ ใช้ ค่า ทุน ทรัพย์ แล ค่า สิน ไหม ด้วย กัน ถ้า ทรัพย์ ของ มัน ไม่ พอ แก่ ที่ จะ เสีย ได้ ทั้ง ๓ อย่าง ไซ้ ท่าน ให้ เอา ทรัพย์ นั้น ใช้ ใน การ ต่าง ๆ เปน ลำดับ กัน ดังนี้ คือ ว่า

(๑) ใช้ ค่า ฤชา ธรรม เนียม จน ครบ ก่อน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) ใช้ค่า ทุน ทรัพย์ แล ค่า เสี่ยหาย รอง มา จน ครบ แล้ว จึง

(๓) ใช้ค่า ปรับ เปน พินัย หลวง

มาตรา ๘๕

ถึง ว่า ผู้ที่ ถูก ความ เสี่ย หาย เพราะการ กระทำผิด จะ ไม่ ได้ ร้อง พ้อง ใน ทาง แพ่ง ก็ดี เมื่อ ศาล พิพากษา คดี ใน ทาง อาญา ศาล จะ พิพากษา ให้ คืน ทรัพย์สิ่ง ของ หรือ ใช้ ราคา แทน ทรัพย์สิ่งของ ให้ แก่ ผู้ซึ่ง กฎ หมาย ถือ ว่า เปน เจ้า ของ นั้น ก็ ได้

มาตรา ๘๖

การ พ้อง คดี ทาง แพ่ง อัน เกี่ยว ด้วย ความ ผิด ฐาน อาญา นั้น ท่าน ให้ มี เขตร์ อายุ ความ ดุจ กัน กับ การ พ้อง คดี ทาง อาญา ใน ความ เรื่องเดียว กัน ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ตั้ง แต่ มาตรา ๗๘ ถึงมาตรา ๘๑ แล ในมาตรา ๘๕ แลมาตรา ๘๖ นั้น

ภาค ๒

ว่า ด้วย ลักษณ ความ ผิด

ส่วน ที่ ๑

ว่า ด้วย ความ ผิด ประทุษฐร้าย ต่อ พระเจ้าอยู่หัว แล พระราชอาณาจักร์

หมวด ที่ ๑

ความ ผิด ฐาน ประทุษฐร้าย ต่อ พระ บรม ราช ตระกูล

มาตรา ๘๗

ผู้ ใด ทนง องอาจ กระทำ การ ประทุษฐ ร้าย ต่อ พระ องค์ สมเด็จ พระเจ้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อยู่หัวก็ดี สมเด็จพระมเหษีก็ดี มกุฎราชกุมารก็ดี ต่อผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในเวลารักษาราชการต่างพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี ท่านว่าโทษของมันถึงต้องประหารชีวิตร์

ผู้ใดพยายามจะกระทำการประทุษฐร้ายเช่นว่ามาแล้ว แม้เพียงตระเตรียมการก็ดี สมคบกันเพื่อการประทุษฐร้ายนั้นก็ดี หรือสมรู้เปนใจด้วยผู้ประทุษฐร้ายผู้พยายามจะประทุษฐร้ายก็ดี มันรู้ว่าผู้ใดคิดประทุษฐร้ายเช่นว่ามานี้ มันช่วยปกปิดไม่เอาความนั้นไปร้องเรียนขึ้นก็ดี ท่านว่าโทษมันถึงตายตุจกัน

มาตรา ๙๘

ผู้ใดทนงองอาจแสดงความอาฆาฏมาดร้ายหรือหมิ่นประมาทต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี สมเด็จพระมเหษีก็ดี มกุฎราชกุมารก็ดี ต่อผู้สำเร็จราชการแผ่นดินในเวลารักษาราชการต่างพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี ท่านว่าโทษของมันถึงจำคุกไม่เกินกว่าเจ็ดปีแลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๙๙

ผู้ใดทนงองอาจกระทำการประทุษฐร้ายต่อองค์พระราชโอรสพระราชธิดาในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ว่ารัชกาลหนึ่งรัชกาลใดท่านว่ารวางโทษของมันหนักกว่าฐานประทุษฐร้ายบุคคลสามัญหนึ่งในสามส่วนแลอย่าให้โทษที่จะลงแก่มันนั้นเบากว่าอาญาจำคุกปีหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าแต การ ประทุษฐร้าย ที่ มัน กระทำนั้น เปน ความ ผิด ฐานฆ่าคนตาย โดย เจตนา หรือ พยายาม ฆ่า คน โดย เจตนา ไซ้ ท่าน ว่า โทษ มันถึง ต้อง ประหาร ชีวิตร์

มาตรา ๑๐๐

ผู้ ใด ทนง องอาจ แสดง ความ อาฆาฏ มาด ร้าย หรือ หมิ่นประมาท ต่อ พระราชโอรส พระราชธิดา ใน สมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว ไม่ว่า รัชกาล หนึ่ง รัชกาล ใด ท่าน ว่าโทษ ของ มัน ถึง จำคุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี แต ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า สอง พัน บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

หมวด ที่ ๒

ความ ผิด ฐาน ขบถ ภายใน พระราช อาณา จักร์

มาตรา ๑๐๑

ผู้ ใด ทนง องอาจ กระทำ การ ประทุษฐร้าย อย่าง ใด ใด เพื่อ จะ ทำ ลาย รัฐบาล เสีย ก็ ดี เพื่อ จะ เปลี่ยน แปลง ราช ประ เพณี การ ปกครอง พระราช อาณา จักร์ ก็ ดี เพื่อ จะ แย่ง ชิง เอา พระราช อาณา จักร์ แม้ แต่ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง ก็ดี ท่าน ว่า มัน เปน ขบถ ให้ เอา ตัว มัน ไป ประหาร ชีวิตร์ เสีย หรือ มิ ฉนั้น ให้ จำ คุก มัน ไว้ จน ตลอด ชีวิตร์

มาตรา ๑๐๒

ผู้ ใด พยายาม จะ ก่อ การ ขบถ แต มัน ละ ลม กำลัง หรือ เครื่อง ศาตรา วุธ ก็ ดี หรือ ตระเตรียม การ หรือ สม คบ กัน คิด การ เพื่อ จะ ขบถ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประทุษฐร้ายก็ดี หรือยุยงไพร่บ้านพลเมืองจะให้เป็นขบถก็ดี แลผู้ใดรู้ว่ามีคนคิดประทุษฐร้ายต่อพระราชอาณาจักร์ มันช่วยปกปิดไม่เอาความไปร้องเรียนขึ้นก็ดี ท่านให้ลงอาญาจำคุกมันตั้งแต่สามปีขึ้นไป จนถึงสิบห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลได้มีการขบถเกิดขึ้นดุจมันพยายามนั้นไซ้ ท่านให้ลงอาญาแก่มันฐานโทษขบถดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๑ นั้น

มาตรา ๑๐๓

ผู้ใดยุยงผู้ซึ่งรับราชการในฝ่ายทหารบกหรือทหารเรือของพระเจ้าอยู่หัว ให้หลบหนีก็ดี ให้กำเริบขึ้นก็ดี ให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ก็ดี ท่านให้เอาตัวมันผู้ยุยงเช่นนี้ลงอาญาจำคุกไม่เกินกว่าห้าปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๐๔

ผู้ใดกระทำให้ปรากฏแก่คนทั้งหลายด้วยประการใดใด โดยเจตนาต่อผลอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ว่าต่อไปในมาตรานี้คือ

(๑) เพื่อจะให้ขาดความจงรักภักดีหรือดูหมิ่นต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี ต่อรัฐบาลก็ดี หรือต่อราชการแผ่นดินก็ดี

(๒) เพื่อให้คนทั้งหลายเกิดความเดือดร้อนแตกระด้างกระเดื่องถึงสามารถอาจจะเกิดเหตุร้ายขึ้นในแผ่นดินของท่านได้ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) เพื่อยุยง ให้ คน ทั้ง หลาย กระ ทำ การ ล่วง เลมิด ต่อ พระ ราช กำหนด กฎ หมาย ก็ ดี ท่าน ให้ เอา มัน ผู้ กระ ทำ การ อย่าง ใด ใด โดย เจตนา เช่น ว่า มา นี้ ลง อาญา จำ คุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

หมวด ที่ ๓

ความ ผิด ฐาน ขบถ ภาย นอก พระราช อาณาจักร์

มาตรา ๑๐๕

ผู้ ใด สม คบ กับ รัฐบาล ประเทศ อื่น หรือ กับ คน ใช้ ของ รัฐบาล ประเทศ อื่น โดย มัน เจตนา จะ ให้ พระราช อาณา จักร์ ทั้ง หมด หรือ แต่ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง ไป อยู่ ใต้ อำนาจ ประ เทศ อื่น ก็ ดี หรือ มัน ใช้ อุบาย อย่าง อื่น โดย ประสงค์ ต่อ ผล อย่าง เดียว กัน กับ ที่ ว่า มา นี้ ก็ ดี ท่าน ให้ ลง โทษ จำ คุก มัน จน ตลอด ชีวิตร์ หรือ มิ ฉนั้น ให้ จำ คุก มัน ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี

ถ้า แล ใน เวลา นั้น หรือ ต่อ นั้น มา รัฐบาล ประเทศ อื่น ที่ มัน ได้ เอา ใจ ไป เผื่อ แผ่ นั้น ได้ กระทำ การ รบ พุ่ง หรือ ได้ ประ กาศ จะ กระทำ การ รบ พุ่ง แก่ พระราช อาณา จักร์ ด้วย ไซ้ ท่าน ว่า โทษ ของ มัน ผู้ นั้น ต้อง ถึง ประ หาร ชีวิตร์ หรือ มิ ฉนั้น ให้ จำ คุก จน ตลอด ชีวิตร์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๐๖

ข้อราชการแลหนังสือ หรือแบบแผนอย่างใดใดอันปกปิดเป็นความลับสำหรับป้องกันมิให้เกิดภยันตรายแก่พระราชอาณาจักรนั้น ถ้าผู้ใดใช้อุบายสืบสวนเพื่อรู้เห็นข้อราชการหนังสือ หรือแบบแผนนั้น ๆ อันคนมิได้มีตำแหน่งหน้าที่ควรรู้เห็นโดยชอบด้วยกฎหมายไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าห้าปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

แลโทษที่ว่ามาในมาตรานี้ มีตลอดถึงผู้ถอบคัดเขียนแบบอย่างป้อม, ค่าย, เรือรบ, หรือสถานที่ทำไว้สำหรับยุทธนาการอย่างใดใด หรือลวงเข้าไปในสถานที่เช่นนั้น อันต้องห้ามมิให้ผู้อื่นนอกจากเจ้าหน้าที่เข้าไปนั้นด้วย

มาตรา ๑๐๗

ผู้ใดมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแลมันเอาข้อราชการ หรือหนังสือ หรือแบบแผนอย่างใดใดอันปกปิดเป็นความลับสำหรับป้องกันภยันตรายแก่พระราชอาณาจักรนั้น ไปแจ้งแก่รัฐบาลประเทศอื่นก็ดี หรือแก่ผู้หนึ่งผู้ใดก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่สองร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลมันผู้แจ้งข้อราชการ หรือหนังสือหรือแบบแผนที่ว่ามาในมาตรา ๑๐๖ นั้น เป็นเจ้าพนักงานในการนั้นเอง ท่านให้จำคุก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มัน ตั้ง แต่ ห้า บี้ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๐๘

ผู้ใด จง ใจ กระทำ การ อย่าง ใด ใด อัน สามารถ อาจ จะ เกิด เหตุ ร้าย แก่ พระราช อาณาจักร์ จาก ภาย นอก ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ปี หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๐๙

ผู้ใด เปน คน ใน บังคับ สยาม แล มัน กระทำ การ รบ พุ่ง ต่อ พระราช อาณาจักร์ ก็ดี หรือ มัน ไป เข้า เปน พวก ข้า ศึก ศัตรู ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิดต้อง รวาง โทษ ประหาร ชีวิตร์ หรือ จำ คุก จน ตลอด ชีวิตร์ หรือ มิ ฉนั้น จำ คุก ตั้ง แต่ สิบ ปี ขึ้นไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ สอง ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วยอีก โสด หนึ่ง ตาม โทษา นุโทษ

มาตรา ๑๑๐

ผู้ใด เอา ใจ เผื่อ แผ่ ช่วย ราช ศัตรู ที่ กระ ทำ การ รบ พุ่ง ต่อ พระ ราช อาณา จักร์ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง ระวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล การ ที่ มัน ช่วย ราช ศัตรู นั้น มี ลักษณ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ดัง ว่า ต่อ ไป ใน มาตรา นี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) มันทำแก่ ป้อม, ค่าย, เครื่อง พาหนะทางไป มา ทางส่งข่าว เรือรบ, เครื่อง สาตราวุธ ยุทธภัณฑ์ เสบียง อาหาร หรือ เครื่อง พัสดุ อื่น ๆ อันเป็น ของ หลวง สำหรับ ใช้ ใน การ สงคราม ให้เสีย ใช้ไม่ ได้ หรือ ให้ตกไปใน เงื้อมมือ ราช ศัตรู ก็ดี

(๒) มัน ยุยง คน ซึ่ง รับ ราชการ ใน ทหารบก ทหาร เรือ ของ พระ เจ้าอยู่หัว ให้หลบ หนี ให้กำเริบ ขึ้น หรือ ให้ละ เลย ไม่ ทำการตาม หน้าที่ ก็ดี

(๓) มัน ช่วยสอดแนม สืบกิจการ หรือ นำ ทาง ให้แก่ ราช ศัตรู หรือ กระทำ อย่าง ใด ใด เพื่อ ให้ ราช ศัตรู ลอบ รู้ ข้อ ราชการ หรือ หนังสือ หรือ แบบแผน อย่าง ใด ใด ก็ดี

เช่นนี้ ท่านว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ถึง ประหาร ชีวิตร์ หรือ มิฉนั้น จำคุก จน ตลอด ชีวิตร์ แลให้ปรับ ตั้งแต่ ห้า ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

มาตรา ๑๓๓

ความผิดฐาน ประทุษฐร้าย ต่อ พระราช อาณา จักร์ ด้วย ลักษณ อย่าง ใดใด ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ในกฎหมาย หมวดนี้ นั้น ถ้า ผู้ใด พยายาม จะ กระทำ แม้เพียง แต่ ได้ตระเตรียม การ หรือ สมคบ กัน เพื่อ กระทำการ ประทุษฐร้าย นั้น ท่าน ว่ามัน ต้อง ระวาง โทษ ดุจ เดียว กัน กับ ที่ บัญญัติไว้ สำหรับ ผู้กระทำ ความผิด อย่าง นั้น นั่น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๔

ความผิดต่อทางพระราชไมตรีกับต่างประเทศ

มาตรา ๑๑๒

ผู้ใดกระทำการประทุษฐร้ายอย่างหนึ่งอย่างใด ต่อองค์พระราชาธิบดี หรือพระมเหษี พระราชสามี หรือต่อผู้ที่จะสืบราชสมบัติแห่งราชอาณาจักรใดใด ซึ่งมีพระราชไมตรีก็ดี หรือกระทำการประทุษฐร้าย ต่อตัวผู้เป็นประธานาธิบดีของประเทศใดใดซึ่งมีพระราชไมตรีก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดแลรวางโทษของมันหนักกว่าฐานประทุษฐร้ายบุคคลสามัญหนึ่งในสามส่วน แลอย่าให้อาญาที่จะลงแก่มันนั้นเบากว่าจำคุกปีหนึ่งลงมา

ถ้าแลการประทุษฐร้ายที่มันกระทำนั้นเป็นความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนาหรือพยายามจะฆ่าคนโดยเจตนา ท่านว่าโทษมันต้องถึงประหารชีวิตร์

มาตรา ๑๑๓

ผู้ใดแสดงความอาฆาฏมาดร้ายหรือหมิ่นประมาทต่อพระราชาธิบดี หรือพระมเหษี พระราชสามี หรือต่อผู้ที่จะสืบราชสมบัติแห่งราชอาณาจักรใดใด ซึ่งมีพระราชไมตรีก็ดี หรือกระทำเช่นนั้นต่อผู้เป็นประธานาธิบดีของประเทศใดใด ซึ่งมีพระราชไมตรีก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๑๔

ผู้ใด กระทำ ความผิด อย่าง หนึ่ง อย่างใด ต่อ ผู้แทน ประเทศอื่น ซึ่ง ประเทศนั้น ได้แต่ง ตั้ง ให้ มา สู่ พระ ราช สำนัก ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ ตาม ที่ กฎหมาย บัญญัติไว้สำหรับฐานกระทำ ผิด เช่นนั้น ต่อ เจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๑๕

ผู้ใด ถด, ถม, หรือ ทำ อัน ตราย แก่ ธง หรือ เครื่อง หมาย สำหรับ ประเทศ ที่ มี พระ ราชไมตรี แล มัน กระทำ การ นั้น โดย เปิด เผย เพื่อ จะ แสดง ความ หมิ่น ประ มาท แก่ ประ เทศนั้นใช้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้องรวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน แล ให้ ปรับ ไม่ เกินกว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ส่วน ที่ ๒

ว่าด้วย ความ ผิด อันเกี่ยว ด้วย การปก ครอง บ้าน เมือง

หมวดที่ ๑

ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๑๖

ผู้ใด หมิ่น ประ มาท ต่อ เจ้า พนักงาน ซึ่ง กระ ทำ การ ตาม หน้า ที่ อัน ชอบ ด้วย กฎ หมาย ก็ ดี หรือ หมิ่น ประมาท ต่อ เจ้า พนักงาน เพราะ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เหตุ ได้ กระทำ การ ตาม หน้าที่ นั้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำ คุกไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า สอง ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๑๗

ผู้ ใด ได้ ทราบ คำ สั่ง หรือ การ กะเกณฑ์ ซึ่ง เจ้าพนักงาน ได้ บังคับ โดย ชอบ ด้วย กฎ หมาย ให้ มัน ช่วย ราชการ อย่าง ใด ใด ถ้า มัน อาจ จะ ทำ ได้ แต่ มัน บิด พลิ้ว ละเลย ไม่ ช่วย เจ้า พนักงาน ตาม คำ สั่ง หรือ การ กะเกณฑ์ นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปนสาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำ คุกไม่ เกิน กว่า สาม เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่นว่า มาแล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๑๘

ผู้ ใด เอา ความ อย่าง ใด ใด ที่ มัน รู้ อยู่ ว่า เปน ความ เท็จ แลอาจ จะ ทำ ให้ ผู้ อื่น หรือ สาธารณชน เสียหาย ได้ นั้น มา แจ้ง แก่ เจ้าพนักงาน ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษา นุโทษ เปน สามสฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๑๙

ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวาง เจ้าพนักงาน ผู้กระทำการตามหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมาย ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๑๒๐

ผู้ใดใช้กำลังทำร้าย หรือใช้วาจาขู่เข็ญว่าจะทำร้ายด้วยประการใด ๆ โดยประสงค์จะต่อสู้หรือขัดขวาง ต่อเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่ อันชอบด้วยกฎหมายก็ดี จะต่อสู้หรือขัดขวางผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามบังคับอันชอบด้วยกฎหมายก็ดี จะข่มขืนเจ้าพนักงานคนใด ให้กระทำการหรืองดเว้นการอย่างหนึ่งอย่างใด อันเกี่ยวกับหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายก็ดี ท่านว่ามันผู้กระทำร้าย หรือขู่เข็ญจะกระทำร้ายเช่นว่ามาในมาตรานี้ มีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลมันมีเครื่องสาตราวุธมากระทำผิดดังที่ว่ามานี้ก็ดี มันคุมกันเปนพรรคพวกตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปกระทำผิดดังว่ามาก็ดี ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒๑

ผู้ใด ไม่มีอำนาจ ที่จะทำได้ โดยชอบด้วย กฎหมาย แต่มัน ถอน ทำลาย ตรา ที่เจ้าพนักงาน ประทับ หรือ หมาย ไว้เป็น สำคัญ ใน หนังสือ หรือที่สิ่งใดใด ก็ดี หรือ มัน กระทำ ให้ตรานั้น วิปลาศ คลาศ เสียไป ด้วย อุบาย อย่าง หนึ่ง อย่าง ใดก็ดี ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ไม่เกิน กว่าสอง ปี แต่ ให้ปรับ ไม่เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย ก็โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๒๒

ทรัพย์ หรือ หนังสือ ซึ่ง เป็น ของ ต้อง อายัด ก็ดี หรือ เป็น ของที่ เจ้าพนักงาน จะ พึง เรียก มา พิจารณา เมื่อ กระทำ การ ตาม กฎ หมาย นั้น ก็ดี ของ เหล่านี้ ถ้าผู้ใด ทำให้ วิปลาศ เสีย หาย หรือ ซ่อน เร้น ลัก พา เอาไป เสีย ถ้า การ ที่ มัน กระทำนั้น ไม่ถึง ความผิด ฐานโจร ฐาน ยักยอก อัน ต้อง อาญา หรือ ฐาน ทำ ให้เสีย ทรัพย์ แล้ว ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวางโทษ จำคุกไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง แต่ ปรับ ไม่เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีกโสด หนึ่ง

มาตรา ๑๒๓

ผู้ใด แสดง ตน ว่า เป็น คน สนิท ชิด ชอบ กับเจ้า พนักงาน แต่ มันรับ หรือ ยอมให้เขา สัญญา ว่าจะให้ ลาภสักการ แก่ ตัว มัน เอง ก็ดี แก่ ผู้อื่น ก็ดี เพื่อที่ มัน จะ ไป วิง วอน ว่ากล่าว ให้ เจ้า พนักงาน ให้ คุณ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือ ให้ โทษ แก่ ผู้ ใด ก็ ดี แต่ จะ ให้ แต่ มิ ให้ เจ้า พนักงาน ทำ การ ใน หน้า ที่ อย่าง ใด ใด ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แต่ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๒๔

ผู้ ใด รับ หรือ ยอม ให้ เขา สัญญา ว่า จะ ให้ สาภสักการ เพราะ เหตุ ที่ มัน ได้ นำ สิน บน ไป ให้ แก่ เจ้า พนักงาน ก็ ดี หรือ เพราะ เหตุ ที่ มัน ได้ ให้ เจ้า พนักงาน ทำ การ ที่ไม่ ควร ทำ หรือ ไม่ ทำ การ ที่ ควร ทำ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แต่ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๒๕

ผู้ ใด ขอ ให้ สินบน หรือ สัญญา ว่า จะ ให้ สินบน แก่ เจ้า พนักงาน โดย เจตนา จะ จูง ใจ เจ้า พนักงาน ให้ กระทำ หรือ ให้ ละ เว้น ไม่ กระทำ การ อย่าง ใด์ ใด ตาม หน้า ที่ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง แต่ ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท หรือ เปน เงิน สอง เท่า ราคา สินบน นั้น ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แต่ ความ ผิด ที่ ว่า มา นี้ เปน การ ขอ ให้ สินบน แก่ เจ้าพนักงาน ผู้ มี ตำแหน่ง หน้า ที่ ฝ่าย ตุลา การ โดย ประสงค์ จะ กระทำ ให้ ความ วินิจฉัย คำ สั่ง หรือ คำ พิพากษา ของ เจ้า พนักงาน ผู้ นั้น ผัน แปร ไป ประการ ใด ไซ้ ท่าน ว่า ให้ ลง อาญา จำ คุก มัน ผู้ ที่ ขอ ให้ สิน บน นั้น ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แต่ ให้ ปรับ ตั้ง แต่ พัน บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท หรือ เปน เงิน สอง เท่า ราคา สินบน นั้น ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒๖

ความผิดฐาน ขอให้สินบน หรือสัญญาว่าจะให้สินบนตามที่ว่ามาในมาตรา ๑๒๕ นั้น ถ้าแลเจ้าพนักงานคนใดยอมจะรับสินบนก็ดี หรือรับสินบนนั้นก็ดี ท่านว่าโทษของมันผู้ให้แลผู้รับเสมอกันให้ลงอาญาทั้งผู้ให้แลผู้รับสินบน ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๗ หรือมาตรา ๑๓๘ นั้น

มาตรา ๑๒๗

ผู้ใดปลอมตนไปกระทำการเปนเจ้าพนักงาน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง แลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

อนึ่ง เจ้าพนักงานคนใด อันท่านสั่งมิให้กระทำการตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว แลยังฝ่าฝืนขืนกระทำการนั้นอยู่ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ดุจกัน

มาตรา ๑๒๘

ผู้ใดไม่มีอำนาจที่จะทำได้ตามกฎหมาย แลมันแต่งกายด้วยเครื่องอาภรณ์, หรือใช้เครื่องยศ, สำหรับเจ้าพนักงานก็ดี หรือใช้นามตำแหน่งยศ หรือประดับเครื่องราชอิศริยาภรณ์ก็ดี ถ้ามันทำการที่ว่ามานี้ให้ปรากฏแก่คนทั้งหลาย โดยประสงค์จะให้เขาเชื่อถือว่ามันเปนผู้มียศบรรดาศักดิ์ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง สฐานหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สฐาน หนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

หมวดที่ ๒

ความผิดฐานใช้อำนาจแลตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต

มาตรา ๑๒๙

ผู้ใดเปนเจ้าพนักงานท่านใช้ให้มีหน้าที่ปกครองหรือพิทักษ์รักษาทรัพย์หรือหนังสือ อย่างใดใด ถ้ามันมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแลมันทำลายทรัพย์หรือหนังสือนั้นๆ หรือทำให้วิปลาศบุบฉลายไปก็ดี หรือมันยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้นโดยมันรู้เห็นเปนใจด้วยก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงห้าปี แลปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๓๐

ผู้ใดเปนเจ้าพนักงานท่านใช้ให้มีหน้าที่พิทักษ์รักษาทรัพย์หรือหนังสืออย่างใดใด อันมีตราสำหรับราชการประทับหมายไว้เปนสำคัญ ถ้ามันมิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแลมันลบทำลายตรานั้นเสีย หรือมันกระทำให้ตรานั้นวิปลาศเสียไปด้วยอุบายอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี หรือมันยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้นๆ โดยมัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รู้เห็น เปนใจ ด้วย ก็ดี ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๓๑

ผู้ใด เปน เจ้าพนักงาน ท่านใช้ ให้มี หน้าที่ จัดซื้อ หรือ ทำ หรือ ปกครอง รักษา ทรัพย์สิ่ง ใดใด ถ้า มัน มิได้ มีอำนาจ ที่ จะ ทำ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แลมัน ยักยอกเอาทรัพย์สิ่ง นั้น ๆ ไป เปน ของ มัน เสีย ก็ดี หรือ มันยอม ให้ผู้อื่น ยักยอก เอา ทรัพย์สิ่งนั้น ๆ ไป เสีย โดย มัน รู้เห็น เปน ใจ ด้วย ก็ดี ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ตั้ง แต่ สามเดือน ขึ้นไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๓๒

ผู้ใด เปน เจ้าพนักงาน ท่านใช้ ให้มี หน้าที่ จัดซื้อ หรือ ทำ หรือ ปกครอง รักษา ทรัพย์สิ่ง ใดใด ถ้า แล มันใช้อำนาจ ใน ตำแหน่ง หน้าที่ นั้น หาประโยชน์ อันมิควร จะได้ ได้ เปนอาณาประโยชน์ ของตัว มันเอง ก็ดี หรือ ให้แก่ผู้อื่น ก็ดี อัน กระทำให้เสื่อมเสีย ประโยชน์ ของ รัฐบาล หรือ เสื่อม เสีย ประโยชน์ ของ ผู้เจ้าของ ทรัพย์ นั้น ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ตั้งแต่ สาม เดือน ขึ้นไป จน ถึงเจ็ด ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๓๓

ผู้ใด เป็น เจ้าพนักงาน ท่าน ใช้ ให้ มี หน้าที่ จัด การ หรือ ดู แล กิจการ ใดใด ถ้า แล มัน ไป เกี่ยวข้อง หา กำไร แล ผล ประโยชน์ ส่วน ตัว ใน กิจการ ที่ ท่าน ให้มัน ทำ นั้น ไม่ว่าโดย ตรง หรือ ด้วย อุบาย อย่างใดใด ดังเช่น เอา ส่วน ลด แล กำไร ใน การ ซื้อ ขาย หรือ เข้า หุ้น ส่วน กับ ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้รับจ้าง ใน การ นั้น เป็น ต้น ฉนี้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เป็น สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้วด้วย กัน

มาตรา ๑๓๔

ผู้ใด เป็น เจ้าพนักงาน มี หน้าที่ จับ จ่าย เงิน แผ่น ดิน ก็ดี หรือ เงิน ของ สาธารณ สภา ใดใด ก็ดี ถ้า แล มัน จ่าย เงิน เกิน ไป กว่า ที่ ควร จ่าย โดย มัน เจตนา จะ หา ประโยชน์ อัน มิควร ที่ จะได้ ไว้ เป็น อาณา ประโยชน์ ของตัว มัน เอง ก็ดี หรือ ให้ ผู้อื่น ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้นไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๓๕

ผู้ใด เป็น เจ้าพนักงาน ท่าน ใช้ ให้ มี หน้าที่ หรือ มัน แสดง ว่า ท่าน ใช้ ให้ มี หน้าที่ เรียก เก็บ ส่วย ภาษี อากร แล ทรัพย์ อัน ต้อง ส่ง ต่อ รัฐบาล ก็ดี หรือ ทรัพย์ ที่ ต้อง ส่ง ต่อ สาธารณ สภา ใดใด ก็ดี ถ้า แล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มันไปเรียกเก็บเงิน หรือทรัพย์ที่ไม่ควรจะเก็บ หรือมันเรียกเก็บเกินไปกว่าที่ควรจะเก็บ แต่มันมิได้นำส่งต่อรัฐบาล หรือต่อสาธารณสภานั้น ๆ ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๓๖

เจ้าพนักงานคนใดใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยทางอันมิชอบ มันบังคับให้เขาให้หรือให้เขาหาทรัพย์หรือผลประโยชน์อย่างใดใด อันมิควรจะได้ตามกฎหมาย มาให้แก่ตัวมันเองก็ดี หรือให้แก่ผู้อื่นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสามพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๓๗

เจ้าพนักงานคนใด เรียก หรือรับ หรือยอมว่าจะรับ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างใดใด อันมิควรจะได้ตามกฎหมาย ไว้เปนของน้ำใจ ส่วนตัวมันเองก็ดี ให้ผู้อื่นก็ดี เพื่อเปนเครื่องอุปการะแก่การที่มันให้คุณหรือให้โทษ หรือละเว้นมิให้คุณหรือมิให้โทษแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ในการที่มันกระทำด้วยอำนาจในหน้าที่นั้น ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แต่ให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๓๙

เจ้าพนักงานคนใด เรียก หรือรับ หรือยอมว่าจะรับสินบนเปนอาณาประโยชน์แก่ตัวมันเองก็ดี ให้ผู้อื่นก็ดี เพื่อที่มันจะกระทำหรือละเว้นไม่กระทำการอย่างใดใดในหน้าที่ ถ้าหากว่าการที่กระทำหรือละเว้นไม่กระทำ เพราะเห็นแก่สินบนนั้น ไม่ผิดระเบียบการในหน้าที่ ท่านว่าความผิดของมันต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท หรือถึงสองเท่าราคาสินบนนั้นด้วย อีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลการที่มันกระทำ หรือละเว้นไม่กระทำเพราะเห็นแก่สินบนนั้น นอกเหนือเหลือเกินมิชอบด้วยอำนาจแลหน้าที่ของมันไซ้ ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาท หรือถึงสองเท่าราคาสินบนนั้น ด้วยอีกโสดหนึ่ง แต่ถ้าแม้มันยังมิทันได้กระทำการที่ไม่ควรทำ หรือมิทันเว้นการที่ไม่ควรเว้น ท่านให้ลดโทษตามที่ว่ามานี้เสียกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๓๙

เจ้าพนักงานคนใด ท่านใช้ให้มีหน้าที่ทำการฝ่ายตุลาการ ถ้าแลมันเรียก หรือรับหรือยอมว่าจะรับสินบนเปนอาณาประโยชน์แก่ตัวมันเองก็ดี ให้ผู้อื่นก็ดี เพื่อจะให้ความวินิจฉัย คำสั่ง หรือคำพิพากษาของมันในหน้าที่นั้น ผันแปรไปอย่างใดใดไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้า พัน บาท หรือ ถึง สอง เท่า ราคา สินบน นั้น ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๕๐

ผู้ใด รู้ตัว ว่า จะ ได้ เปน เจ้า พนักงาน แล มัน เรียก หรือ รับ หรือ ยอม ว่า จะ รับ สินบน ไว้ ก่อน แล้ว ครั้น เมื่อ มัน ได้ เปน เจ้า พนักงาน มัน ไป ใช้ อำนาจ ใน ตำแหน่ง หน้าที่ ใน ทาง ที่ เห็น แก่ สินบน นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ เสมอ กน กับ เจ้า พนักงาน ที่ มี ความ ผิด ฐาน เรียก หรือ รับ หรือ ยอม ว่า จะ รับ สินบน ฉนั้น

มาตรา ๑๕๑

บรรดา สินบน ที่ ได้ ให้ แก่ กัน โดย การ เลมิด กฎหมาย นั้น ท่าน ให้ ริบ เปน ของ หลวง ทั้ง สิ้น

มาตรา ๑๕๒

เจ้า พนักงาน คน ใด ท่าน ใช้ ให้ มี หน้าที่ สืบ เสาะ ไต่ สวน หรือ พ่อง คดี ที่ มี ความ ผิด ต่อ พระราช กำหนด กฎหมาย แล มัน เพทุบาย กระทำ การ ที่ ไม่ ควร จะ กระทำ หรือ เว้น การ ที่ ไม่ ควร เว้น ด้วย เจตนา จะ ช่วย ผู้ ผิด มิ ให้ ต้อง รับ อาญา ตาม กฎหมาย ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า เจ้า พนักงาน คน ใด ซึ่ง มี หน้าที่ ดัง ที่ ว่า มา นี้ เพทุบาย กระทำ การ อัน ไม่ ควร จะ กระทำ หรือ เว้น การ ที่ ไม่ ควร เว้น โดย มัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เจตนา จะ แกล้ง ให้ ผู้ หา ความ ผิด มิ ได้ ต้อง รับ อาญา ก็ ดี หรือ แกล้ง ให้ ผู้ ที่ มี ความ ผิด น้อย ต้องรับ อาญาเกินไปกว่า ที่ควรจะ รับ ตาม กฎหมาย นั้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้งแต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จนถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๔๓

ผู้ ใด เปน เจ้า พนักงาน รับ ราชการ อยู่ ใน กรม ไปรสนีย์ โทรเลข ถ้า แล มัน กระทำ ความ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ ว่า ต่อ ไป ใน มาตรา นี้ คือ

(๑) แกล้ง เบิด ผนึก หรือ แกล้ง ทำลาย หนังสือ แกล้ง ทำลาย โทรเลข หรือ สิ่ง ของ ที่ ส่ง ทาง ไปรสนีย์ ก็ ดี

(๒) แกล้งให้ หนังสือ หรือ โทรเลข หรือ สิ่ง ใด ใด ที่ ส่ง ทาง ไปรสนีย์ สูญ หาย ไป เสีย ก็ ดี

(๓) แกล้งส่ง หนังสือ หรือ โทรเลข หรือ สิ่ง ใด ใด ที่ ฝาก ทาง ไปรสนีย์ ให้ แก่ บุคคล ที่ มัน รู้ อยู่ ว่า มิได้ เปน ผู้ ที่ ควร รับ นั้น ก็ ดี

(๔) แกล้ง เบิดเผย ข้อ ความ ใน หนังสือ หรือ โทรเลข หรือ สิ่ง ใด ใด ที่ ฝาก กัน ทาง ไปรสนีย์ นั้น ออก ให้ คน รู้ ก็ ดี

ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้นไป จน ถึง หก เดือน แลให้ ปรับ ตั้ง แต่ สิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ถ้า ความ ผิด ที่ มัน กระทำ ดัง ที่ ว่า มา นั้น เปน เหตุ ให้ เกิด ความ เสีย หาย ขึ้น แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ด้วย ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๔๔

ผู้ ใด เปน เจ้า พนักงาน มี ตำแหน่ง หน้า ที่ อัน สามารถ จะ ล่วง รู้ ความลับ อย่าง ใด ใด ใน ราชการ แผ่น ดิน ถ้า มัน มิได้ มี อำนาจ ที่ จะ เปิด ความ ลับ นั้นได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แล มัน เอา ความ ลับ นั้น ไป แพร่ง พราย ให้ ผิด แก่ หน้า ที่ ของ มัน ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๔๕

เจ้า พนักงาน คน ใด คิด ร้าย ต่อ ผู้ อื่น แล มัน กระทำ การ อัน มิ ควร กระทำ หรือ ละ เว้น การ อัน มิ ควร เว้น ใน ตำแหน่ง หน้าที่ ของ มัน โดย เจตนา จะ ให้ เกิด ความ เสีย หาย แก่ เขา ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ถ้า แล ความ ผิด ของ มัน ที่ กระทำ นั้น ไม่ ต้อง ด้วย กฎหมาย บท อื่น ท่าน ให้ ลง โทษ จำ คุก มัน ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๔๖

ผู้ ใด เปน เจ้า พนักงาน มี ตำแหน่ง หน้า ที่ จัด การ ให้ เปน ไป ตาม กฎหมาย แล ข้อ บังคับ หรือ คำ พิพากษา แล คำ สั่ง ของ ผู้ ใหญ่ ถ้า แล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มันกลับไปบ้องกัน หรือขัดขวางมิให้การเปนไปตามกฎหมายข้อบังคับ คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน แต่ให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ส่วนที่ ๓

ว่าด้วยความผิดที่กระทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรม

หมวดที่ ๑

ความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาล

มาตรา ๑๔๗

ผู้ใดถูกบังคับตามกฎหมายให้มาเบิกความเปนพยานในการพิจารณาคดีก็ดี ให้มาเบิกความฐานเปนผู้มีความรู้ความชำนาญเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคดีก็ดี ถ้าแลมันบิดพลิ้วหลีกเลี่ยงไม่มาเบิกความท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเบ่นสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๑๔๘

ในการพิจารณาคดีเรื่องใดใด เมื่อศาลบังคับตามกฎหมายให้ผู้ใดปฏิญาณสาบานตัวก็ดี ให้เบิกความก็ดี ให้มันลงชื่อในถ้อยคำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ของ มัน ก็ดี ถ้า แล มัน ขัด ขืน มิ ทำ ตาม ศาล บังคับไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่งให้จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ปรับไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๔๙

ใน การ พิจารณา คดี เรื่อง ใดใด เมื่อ ศาล บังคับ ตาม กฎหมาย ให้ ผู้ ใด เอา หนังสือ หรือ ทรัพย์ อย่าง ใดใด มา แสดง ให้ปรากฏ ก็ดี หรือ ให้ ไป จัด การ เอา ของ เหล่า นั้น มา แสดง ให้ ปรากฏ ก็ดี ถ้า แล มัน ขัด ขืน มิ ทำ ตาม ศาล บังคับไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๕๐

ใน การ พิจารณา คดี เรื่อง ใดใด เมื่อ ผู้ ใด ได้ แสดง หนังสือ หรือ ทรัพย์ อย่าง ใดใด ให้ปรากฏ แล้ว มัน กระทำ ให้ หนังสือ หรือ ทรัพย์ นั้น วิปลาศ บุบ ฉลาย ไป ก็ดี หรือ มัน ทำ ลาย มัน ซ่อน เร้น หนังสือ หรือ ทรัพย์ นั้น เสีย ก็ดี หรือ มัน เอา หนังสือ หรือ ทรัพย์ นั้น ไป เสีย ให้ พ้น ก็ดี ท่านว่า มน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำ คุกไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้วด้วย กัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๕๑

ผู้ใด บังอาจ หมิ่น ประมาท ต่อ ศาล ใน เวลา พิจารณา คดี ก็ดี หรือ มัน กระทำ การ ขัดขวาง ต่อการ ศาลใน เวลา พิจารณา คดี ก็ดี ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุกไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๕๒

ถ้า ผู้ใด ขัด ขวาง ก็ด กัน การ ทอด ตลาด ขาย ทรัพย์ ตาม คำสั่ง ของ ศาล ด้วย ประการใดใด เปน ต้น ว่า ใช้กำลัง กระทำ ร้าย ก็ดี ใช้ วาจา ขู่เข็ญ ว่า จะ กระทำ ร้าย ก็ดี ใช้ อุบาย ให้ ลาภ สักการ หรือ สัญญา ว่า จะให้ ลาภ สักการ ก็ดี เพื่อ จะ เกียดกัน ขัดขวาง แก่ การ ขาย ทอดตลาดนั้น ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำคุก ไม่ เกิน กว่า สาม เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ปรับไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

ถ้า แล ผู้ ที่ จัด การขาย ทอด ตลาด นั้น เปน เจ้า พนักงาน กระทำ การ ตาม หน้าที่ ไซ้ ท่านให้ ลง อาญา แก่ มัน ผู้ ขัด ขวาง ก็ด กัน ดัง ว่า มา แล้ว นั้น ตาม ลักษณ โทษ ที่ บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๑๒๑ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๕๓

ผู้ใดใช้ชื่อปลอมร้องพ้องต่อโรงศาลก็ดี หรือเอาชื่อของผู้อื่นมาพ้องร้องโดยเขามิได้อนุญาตก็ดี ถ้าแลมันกระทำโดยเจตนาอันมิชอบด้วยกฎหมาย ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๑๕๔

ผู้ใดเจตนาจะช่วยผู้อื่นให้พ้นอาญาอันควรรับตามกฎหมาย แลมันกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวต่อไปในมาตรานี้ คือว่า

(๑) มันกระทำข้อความหรือสิ่งซึ่งเปนสักขีพยานในการกระทำผิด ให้สูญหายไปเสียก็ดี

(๒) มันเพทุบายเอาเนื้อความที่มันรู้อยู่ว่าเปนเท็จมาบอกเล่าในเรื่องความผิดใดใดเพื่อจะให้หลงเชื่อไปในทางที่เปนเท็จก็ดี

(๓) มันให้สำนักหรือซ่อนเร้นผู้กระทำผิด หรือผู้ต้องหาในความผิดไว้ก็ดี

(๔) มันช่วยด้วยประการใดใดให้ผู้ที่กระทำผิดหรือผู้ต้องหาว่าได้กระทำผิดนั้นหลบหลีกไม่ให้ถูกจับกุมก็ดี

ท่านว่ามันผู้กระทำการเช่นว่ามานี้ มีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี หรือให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงสองร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าแล ผู้กระทำผิด หรือ ผู้ต้อง หาที่ มัน ช่วย นั้น เปน ผู้กระ ทำ ผิด หรือ ผู้ ต้อง หาใน ความ ผิด อุกฤษฐโทษ ถึง ประหาร ชีวิตร์ หรือ เปน มหันตโทษ คือ จำคุก ตั้ง แต่ สิบ ห้า ปี ขึ้นไป ท่าน ว่า มัน ผู้ช่วยนั้น ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้นไป จน ถึง ห้าปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้าร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

แต่ ถ้า การ ที่ ช่วย ผู้กระทำ ผิด ดัง ที่ ว่า มาใน ข้อ ๓ แล ข้อ ๔ ใน มาตรา นั้น นั้น เปน การ ที่ สามี ช่วย ภรรยา หรือ ภรรยา ช่วยสามี ไซ้ ท่าน ว่า อย่า ให้ลง อาญา แก่ มัน ผู้ ที่ ช่วย นั้น เลย เพราะ มัน เปน ผัว เมีย เสีย กัน มิ ได้

หมวดที่ ๒๐

ความผิด ฐาน พ้อง เท็จ

แล เบิก ความ เท็จ

มาตรา ๑๕๕

ผู้ ใดได้ สาบาล หรือ ปฏิญาณ ตัว ที่ จะ ให้ ถ้อย คำ ใน การ พิจารณา คดี ใด ใด แล้ว ถ้าแล มัน เอา ความ ที่ มัน รู้อยู่ ว่า เปน ความ เท็จ มา เบิก ใน ข้อ สำคัญ แต่ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ใน คดี นั้น ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ฐาน เบิก ความ เท็จ ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้นไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้งแต่ ห้าสิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๕๖

ถ้าผู้ใดเบิกความเท็จ ในคดีซึ่งพิจารณาทางอาญา ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจน,ถึงพันบาท ด้วย.อีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๕๗

ผู้ใดก่อเหตุให้เกิดให้มีขึ้นด้วยประการใดใดก็ดี หรือทำบาญชีหรือจดลงในจดหมายแลหนังสือเอกสารใดใดก็ดี ที่อาจจะพึงใช้เปนสักขีพยาน ในข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดีอันใด โดยมันรู้อยู่ว่าเหตุการที่มันก่อให้เกิดขึ้นแลบาญชีหรือหนังสือที่มันทำนั้น จะให้เสียความสัจจริงในคดีอันนั้นไซ้ ท่านว่ามันกระทำพยานเท็จ

ผู้ใดนำเหตุการพยานเท็จเช่นว่ามานี้มาอ้างในคดีที่พิจารณา ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๕ หรือมาตรา ๑๕๖ ตามฐานความผิดของมัน

มาตรา ๑๕๘

ผู้ใดแกล้งเอาความที่มันรู้อยู่ว่าเปนความเท็จไปร้องเรียนหรือพ้องกล่าวโทษผู้อื่นไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสองปี และให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า แล มัน แกล้ง กล่าว โทษ เขา ว่า ได้ กระทำ ผิด เปน อุกฤษฐ โทษ ถึง ประหาร ชีวิตร ก็ ดี หรือ เปน มหันต โทษ ถึง จำคุก ตั้ง แต่ สิบห้า ปี ขึ้นไป ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้นไป จน ถึง สามปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๕๙

ผู้ ใด รู้ อยู่ ว่า มิได้ มี การ กระทำ ผิด เกิด ขึ้น แล มัน ใส่ ความ พ้อง ร้อง ว่า เกิด การ กระทำ ผิด ขึ้น ก็ ดี หรือ ว่า มัน ใส่ เท็จ ทำพยาน เพื่อจะ ให้ เห็น ว่า ความ ผิด ได้ เกิด ขึ้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๖๐

ผู้ ใด เบิก ความ เท็จ หรือ กระทำ พยาน เท็จ หรือ แกล้ง กล่าว หา ด้วย ความ เท็จ ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙ จน เปน เหตุ ให้ ผู้ ที่ หา ความ ผิด มิได้ ต้อง โทษ ฐาน อหุ โทษ ก็ ดี หรือ ต้อง จำคุก ไม่ เกิน สาม เดือน ก็ ดี หรือ เพียง แต่ ต้อง ปรับ อย่าง เดียว ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ เบิก ความ เท็จ กระทำ พยาน เท็จ หรือ แกล้ง กล่าว หา ด้วย ความ เท็จ นั้น มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ปี หนึ่ง ขึ้นไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า แล ผู้ ที่ หา ความ ผิด มิ ได้ นั้น ต้อง ถูก รับ อาญา อย่าง อื่น นอก จาก ที่ ว่า มา นี้ ท่าน ว่า โทษ ของ มัน ผู้ เบิก ความเท็จ หรือ กระทำ พยาน เท็จ หรือ แกล้ง กล่าว หา ด้วย ความ เท็จ นั้น ถึง จำคุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล ผู้ ที่ มิ ได้ มี ความ ผิด ต้อง ถูก รับ อาญา ถึง ประหาร ชีวิตร์ ท่าน ว่า มัน ผู้ เบิก ความ เท็จ กระทำ พยาน เท็จ หรือ แกล้ง กล่าว หา ด้วย ความ เท็จ นั้น ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้งแต่ สิบ ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๖๑

ถ้า ผู้ ใด แกล้ง เอา ความ เท็จ มา ร้อง พ้อง กล่าว หา เขา แล้ว แลมัน รู้ สึก ตัว กลัว ผิด มัน รีบ ถอน พ้อง เสีย แต่ เวลา ยัง มิ ทัน ที่ เจ้า พนักงาน จะ สั่ง คดี นั้น ประการ ใด ไซ้ ท่าน ว่า ควร ลง โทษ แก่ มัน เพียง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สาม เดือน แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๖๒

ถ้า ผู้ ใด เบิก ความ เท็จ แล้ว แล มัน รู้ สึก ตัว กลัว ผิด รีบ คืน คำ เท็จ นั้น เสีย แล กลับ ให้ ความ ที่ สัจ ที่ จริง ใน ทัน ใด ก่อน จบ คำ ให้ การ ของ มัน นั้น ไซ้ ท่าน ว่า อย่า ให้ เอา โทษ แก่ มัน เลย

ถ้า มัน ไป รู้ สึก ตัว กลัว ความ ผิด เมื่อ ภาย หลัง แล มัน ไป สารภาพ ต่อ เจ้า พนักงาน ผู้ ที่ ได้ รับ ถ้อย คำ ของ มัน ขอ ถอน คำ เท็จ กลับ ให้ ความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตาม ที่ สัจ ที่จริง ทัน เวลา ก่อน ศาล พิพากษา คดี นั้น แล ก่อน ที่ เจ้าพนักงาน ได้พ้อง มัน ฐาน เบิก ความ เท็จ ด้วยแล้ว ท่าน ว่ามัน ควรได้ รับ ความ ปรานี ให้ ลด อาญา ที่ จะ ลง แก่ มัน ฐาน เบิก ความ เท็จ นั้น กึ่ง หนึ่ง

หมวด ที่ ๓

ความ ผิด ฐาน หลบ หนี จาก ที่ คุม ขัง

มาตรา ๑๒๓

ผู้ใด อยู่ ใน ระวาง คุม ขัง โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ถ้า แล หนี ไป ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง ระวาง โทษานุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๒๔

ผู้ใด อยู่ใน ระหว่าง คุม ขัง โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ถ้า แล หัก แหก ที่ คุม ขัง หนี ไป ก็ ดี หรือ หนี ไป โดย กระ ทำ ร้าย หรือ ขู่เข็ญ ว่า จะ กระทำ ร้าย ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ต้อง ระวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าร้อยบาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๒๕

ผู้ใด บัง อาจ เข้า แก้ ไข คน ที่ อยู่ ใน ระหว่าง คุม ขัง โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ให้ หนี ไป ก็ ดี หรือ มัน ช่วย อุปการะ ให้ หนี ได้ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสองปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงสองร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแต่ผู้ที่หนีนั้นเปนนักโทษต้องรวางโทษถึงประหารชีวิตร์ก็ดี หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันผู้แก้ไขหรือช่วยอุปการะให้หนีนั้น ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๖๖

ผู้ใดแก้ไข หรือช่วยอุปการะ ให้คนที่อยู่ในระหว่างคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมายหนีไปด้วยมันใช้กำลังกระทำร้าย หรือขู่เข็ญด้วยวาจาว่าจะกระทำร้าย ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแต่คนที่หนีนั้นเปนนักโทษต้องรวางโทษถึงประหารชีวิตร์ก็ดี หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันผู้ที่แก้ไขหรือช่วยอุปการะให้หนีนั้น ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แต่ให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๖๗

ถ้าผู้ที่กระทำผิดอย่างใดใด ที่ว่าไว้ในมาตรา ๑๖๕ แต่มาตรา ๑๖๖ นั้นเปนภรรยา, สามี, พี่, น้อง, หรือเปนญาติที่สืบสายโลหิตโดยตรงถึงมา หรือโดยตรงขึ้นไป ของนักโทษที่มันช่วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้หนี นั้นไซ้ ท่านว่ามัน กระทำเพราะมันเป็นภรรยาสามี แล ญาติสายโลหิตเสียกันมิได้ โดยธรรมดา ควรปรานีลดโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดที่มันกระทำนั้น ลงเสียกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๖๗

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ท่านใช้ให้มีหน้าที่ดูแลควบคุมคนที่ต้องคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย แลมันเป็นใจช่วยหรือปล่อย ให้ผู้ต้องคุมขังหนีไปไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลคนที่หนีนั้นเป็นนักโทษต้องรวางโทษถึงประหารชีวิตร์ก็ดี หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันผู้เป็นเจ้าพนักงานที่ช่วยหรือปล่อยให้คนหนีนั้น ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี แลให้ปรับตั้งแต่สองร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๖๘

ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีตำแหน่งหน้าที่สำหรับดูแลควบคุมคนที่ต้องคุมขังโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้าแลมันมีความประมาทละเลยให้ผู้ต้องคุมขังนั้นหนีไปไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสองปี แลให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงสองร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าแลคนที่หนีนั้น เปนนักโทษต้องราวงโทษถึงประหารชีวิตร์ก็ดี หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันผู้เปนเจ้าพนักงานที่ประมาทละเลยนั้น ต้องราวงโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

แต่ถ้าจับตัวนักโทษที่หนีนั้นคืนมาได้ภายในสี่เดือน ท่านว่าโทษที่มันผู้เปนเจ้าพนักงานอันมีความประมาทนั้น ได้รับมาแต่เพียงใด ให้เปนอันยุติแต่เพียงนั้น ไม่ต้องถึงอาญาแก่มันต่อไป

มาตรา ๑๗๐

ผู้ใดต้องโทษถูกบังคับให้อยู่ภายในเขตร์ที่อันมีกำหนดก็ดี มิให้เข้าไปในเขตร์ที่ใดก็ดี ถ้าแลมันออกไปจากเขตร์ที่ ๆ ท่านกำหนดให้อยู่ก็ดี หรือเข้าไปในที่ซึ่งท่านห้ามไว้มิให้ไปก็ดี ท่านว่ามันต้องราวงโทษจำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง แลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๗๑

ในการที่จะพิพากษากำหนดโทษผู้มีความผิดที่กล่าวในหมวดนี้นั้น ท่านให้ศาลพิเคราะห์ดูกำหนดโทษเดิมของมันก่อน คือว่าตามกำหนดโทษเดิมนั้นมันยังจะต้องติดคุก หรือยังจะต้องอยู่ในที่มีเขตร์บังคับอีกช้านานเท่าใด แลฐานโทษเดิมของมันหนักเบาเพียงใด ให้ศาลกำหนดโทษใหม่ตามควรแก่กำหนดเวลาแลลักษณของโทษเดิม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่วนที่ ๔

ว่าด้วย ความผิด ต่อ ศาสนา

มาตรา ๑๗๒

ผู้ใด ทำ ลาย วัตถุ หรือ สถาน อัน เปน ที่เคารพ ใน ทาง ศาสนา ของ บุคคล จำพวก ใด ใด ก็ดี ทำให้ วัตถุ หรือสถานเช่นว่ามานั้น ชำรุด ทรุดโทรม เสีย หาย ก็ดี ถ้า มัน ทำโดย อาการ ที่ พึง เห็นได้ว่า เปน ข้อ หมิ่น ประมาท แก่ ศาสนา ของ บุคคล ผู้หนึ่ง ผู้ใด ไซ้ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่เกิน กว่า สาม ปี แล ให้ปรับ ไม่เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๗๓

ใน เวลา ศาสนิก ชน ประชุม กัน นมัสการ หรือ กระทำ พิธี กรรม ตาม ลัทธิ ศาสนา ใด ใด โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ถ้า แล ผู้ใด ก่อ ให้เกิด วุ่น วาย ขึ้น ใน ที่ประชุม นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่เกินกว่า ปี หนึ่ง แล ให้ปรับ ไม่เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่วน ที่ ๕

ว่า ด้วย ความ ผิด ที่ กระทำ ให้ เกิด ภยันตราย แก่ บุคคล และทรัพย์

หมวด ที่ ๑

ความผิดฐาน ใช้ ให้ ผู้อื่น กระทำ ความผิด

มาตรา ๑๗๔

ผู้ ใด ใช้ ผู้อื่น ด้วย อุบาย เสี่ยม สอน อย่าง ใด ใด เพื่อ ให้ กระทำ ความ ผิด อัน ต้อง ด้วย ลักษณ โทษ จำคุก ไม่ ต่ำ กว่า ปี หนึ่ง ลง มา ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด โทษ ที่ ท่าน บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด นั้น เท่า ใด ให้ แบ่ง เป็น สี่ ส่วน ให้ ลง อาญา แก่ มัน ผู้ ใช้ ส่วน หนึ่ง แต่ อย่า ให้ ยิ่ง กว่า จำคุก สาม ปี เป็น อย่าง หนัก

ถ้า และ ความผิด ที่ มัน ใช้ ให้ กระทำ นั้น ได้ มี ผู้ กระทำ ขึ้น ตาม มัน ใช้ ก็ดี หรือ เพียง แต่ พยายาม จะ กระทำ ก็ดี ท่าน ให้ ถือ ว่า มัน ผู้ ใช้ นั้น เป็น ตัว การ ด้วย ตาม จง บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๖๔ นั้น

มาตรา ๑๗๕

ผู้ ใด ประกาศ แก่ สาธารณชน เป็น เชิง ยุยง หรือ สัญญา บน บาล เพื่อ จะ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด กระทำ ความ ผิด อัน ต้อง ด้วย ลักษณ โทษ จำคุก ไม่ ต่ำ กว่า หก เดือน ลง มา ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด โทษ ที่ ท่าน บัญญัติ ไว้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สำหรับ ความผิด นั้น เท่าใด ให้แบ่ง ออก เปน สาม ส่วน ให้ลง อาญา แก่มัน ส่วน หนึ่ง แต่ อย่าให้ ยิ่ง กว่า จำคุก ห้าปี เปน อย่าง หนัก

ถ้าแต ความผิด ที่มัน ยุยง หรือ สัญญา บนบาล ให้ทำ นั้น ได้ มี ผู้กระทำ ขึ้น ก็ดี หรือ เพียง แต่ พยายาม จะ กระทำ ก็ดี ท่านให้ ถือว่า มัน ผู้ยุยง บน บาล นั้น เปน ตัว การ ด้วย ดุจ ดัง บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๒๕ นั้น

มาตรา ๑๗๖

ผู้ใด รับ อาษา จะ กระทำ ความผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด โดย มัน เห็น แก่ ค่า จ้าง ราง วัล ที่ จะพึงได้ นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความผิด ต้อง รวาง โทษ ตาม ที่ บัญญัติไว้สำหรับ ผู้ ใช้ ใน มาตรา ๑๗๕ นั้น

หมวดที่ ๒๐

ความผิด ฐาน สมคบ กัน เปน อั้งยี่

แต เปน ต้อง โจร ผู้ร้าย

มาตรา ๑๗๗

ผู้ใด เปน สมาชิก ใน สมาคม อันใด ที่ ปกปิด วิธี การ ของ สมาคม แต เปน สมาคม ที่ ตั้ง ขึ้น เพื่อ การ อัน มิชอบ ด้วย กฎหมาย ท่าน ว่า มัน คือ พวก อั้งยี่

แต ถ้า ผู้ใด เปน พวก อั้งยี่ ท่าน ว่า มัน มี ความผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุกไม่ เกิน กว่า สาม ปี แต ให้ปรับ ตั้งแต่ ห้าสิบบาท ขึ้นไปจนถึง ห้าพันบาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าผู้ใดเปนหัวหน้าอั้งยี่ก็ดี เปนผู้จัดการของอั้งยี่ก็ดี หรือเปนผู้มีตำแหน่งพนักงานอย่างใดในพวกอั้งยี่ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๗๘

ถ้าบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป สมคบกันเพื่อจะกระทำความผิดอย่างใดใด ที่ว่าไว้ตั้งแต่ส่วนที่ ๒ จนถึงส่วนที่ ๙ ในภาคที่ ๒ แห่งกฎหมายนี้ แลเปนความผิดอันต้องด้วยลักษณโทษจำคุกเกินกว่าปีหนึ่งขึ้นไปด้วยไซ้ ท่านว่ามันสมคบกันเปนส้องโจรผู้ร้าย มีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แลปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท อีกโสดหนึ่งด้วยกันทุกคน

ถ้าแลมันผู้สมคบกันเช่นว่านี้ ได้ตระเตรียมเพื่อจะทำการปล้นด้วยไซ้ ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี แลปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท อีกโสดหนึ่งด้วยกันทุกคน

มาตรา ๑๗๙

ถ้าผู้ใดไปประชุมกับพวกอั้งยี่ก็ดี หรือไปประชุมกับพวกที่สมคบกันเปนส้องโจรผู้ร้ายก็ดี ท่านให้ถือว่ามันเปนอั้งยี่แลพวกส้องโจรผู้ร้ายด้วย เว้นไว้แต่มันจะสามารถพิสูทธ์ตัวให้เห็นจริงได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ว่า เมื่อไป นั้น มัน มิได้รู้ว่า เปน การ ประชุม พวก อั้งยี่ หรือ ส้อง โจร ผู้ร้าย แล มิได้รู้ว่า ประชุมใน การ อั้งยี่ หรือ การ โจร ผู้ร้าย พิสูทธ์ได้ เช่น นั้น ท่าน จึง มิให้เอา โทษ แก่ มัน

มาตรา ๑๘๐

ผู้ใด กระทำ การ อุดหนุน แก่ พวก อั้งยี่ ก็ดี แก่ พวก ที่ สมคบ กัน เปน ส้อง โจร ผู้ร้าย ก็ดี ด้วย ประการ หนึ่ง ประการ ใด ดัง กล่าว ต่อไป ใน มาตรา นี้ คือ ว่า

(๑) ช่วย หา ที่ สำนัก แล ที่ ประชุม ให้ ก็ดี

(๒) ช่วย ชัก ชวน คน ให้ เปน สมาชิก หรือ เปน พรรค พวก ก็ดี

(๓) ให้เงิน หรือ ช่วย อุปการะ ด้วย ประการ อย่าง อื่น ก็ดี

(๔) ช่วย จำหน่าย ทรัพย์ ที่ พวก ส้อง โจร ผู้ร้าย ได้มา โดย ได้ กระทำ ความ ผิด ก็ดี

ท่าน ว่า มัน ผู้กระทำ การ ดัง กล่าว มา นี้ มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ฐาน เปน อั้งยี่ หรือ เปน พวก ส้อง ที่ สมคบ กัน เปน โจร ผู้ร้าย นั้น

มาตรา ๑๘๑

ถ้า หาก ว่า อั้งยี่ พวก ใด แม้ แต่ คน เดียว ไป กระทำ ความ ผิด ที่ เปน ความ มุ่ง หมาย ของ อั้งยี่ จำพวก นั้น ก็ดี บุคคล ที่ ได้ สมคบ เข้า ส้อง โจร ผู้ร้าย แม้ แต่ คน เดียว ไป กระทำ ความ ผิด ที่ เปน ความ ประสงค์ ของ ส้อง โจร ผู้ร้าย จำพวก นั้น ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้พรรค พวก ที่ ไป ด้วย ก็ ตาม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือที่ได้ประชุม ลงเนื้อเห็นด้วยในการที่จะไปกระทำนั้นก็ตาม ตลอดจนบรรดาหัวหน้าผู้จัดการ แลผู้มีตำแหน่งในองค์ยี่แลในส้องโจรผู้ร้ายจำพวกนั้น ต้องรวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดอันนั้นด้วยกันทุกคน

มาตรา ๑๘๒

ผู้ใดประพฤติปรกติตน เปนคนสำหรับหาที่พัก ที่ซ่อนเร้น หรือที่ประชุม ให้บุคคลที่มันรู้อยู่ว่าเปนผู้กระทำความผิดที่บัญญัติไว้ตั้งแต่ส่วนที่ ๑ จนถึงส่วนที่ ๙ ในภาคที่ ๒ แห่งกฎหมายนี้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษฐานผู้สมรู้ในความผิดนั้น ๆ

หมวดที่ ๓

ความผิดฐานก่อการจลาจล

มาตรา ๑๘๓

ถ้าบุคคลมั่วสุมกันณที่ใดใดตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังกระทำร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะทำร้ายก็ดี หรือมันกระทำการอย่างใดใดขึ้นให้วุ่นวายในบ้านเมืองของท่านก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานก่อการจลาจล ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน แลให้ปรับไม่เกินกว่าร้อยบาท อีกโสดหนึ่งด้วยกันทุกคน

ถ้าในพวกที่ก่อการจลาจลนั้น มีสาตราวุธไปด้วยตั้งแต่คนหนึ่งขึ้นไป ท่านว่าพวกนั้นต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท อีกโสดหนึ่งด้วยกันทุกคน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๗๔

เมื่อ เจ้า พนักงาน ผู้มี ตำแหน่ง หน้า ที่ ได้ บังคับ คน ที่ ก่อ การจลาจล ใน ที่ ใดใด ให้ เลิก ไป เสีย ถ้า แลพวก ก่อ การจลาจล นั้น คน ใด ที่ มิได้ มี สาตราวุธ แล มิได้ ใช้ กำลัง ทำ ร้าย อย่าง ใด แล้ว เลิก ไป ตาม บังคับ นั้น โดย ดี ท่าน ว่า อย่า ให้ เอา โทษ แก่ มัน ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๑๗๓ นั้น เลย ถ้า ผู้ขัด ขืน คำ สั่ง เจ้า พนักงาน ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

หมวด ที่ ๔

ความ ผิด ฐาน กระทำ ให้ เกิด ภยันตราย แก่ สาธารณชน

ฐาน กระทำ ให้ สาธารณชน ปราศจาก ความ สดวก ใน การ ไปมา แล การ ส่ง ข่าว แล ของ ถึง กัน แล ฐาน กระทำ ให้ สาธารณชน ปราศจาก ความ สุข สบาย

มาตรา ๑๗๕

ถ้า ผู้ ใด วาง เพลิง เผา ทรัพย์ ของ ผู้อื่น ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๗๖

ถ้าผู้ใดวางเพลิงจุดเผา ของอย่างใดอย่างหนึ่งเหล่านี้ คือ

(๑) เผาป่าไม้ หรือพืชผล หรือหญ้าฟางที่เขารวมไว้เป็นอาหารสัตว์ก็ดี

(๒) เผาเคหะสถานบ้านเรือน ซึ่งเป็นที่สำหรับอาไศรยก็ดี

(๓) เผาสถานที่แลเรือแพอย่างใดใด อันเป็นที่เก็บ หรือเป็นที่ทำสิ่งของแลสินค้าก็ดี

(๔) เผาสาธารณสถาน หรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาก็ดี

ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๗๗

ถ้าผู้ใดเอาเพลิงจุดเผาทรัพย์ของมันเอง แลมิได้ระมัดระวังปล่อยให้เกิดเป็นภยันตรายแก่ผู้คน หรือทรัพย์สมบัติของผู้อื่นก็ดี หรือจนแทบจะเป็นอันตรายแก่ผู้คนหรือทรัพย์สมบัติของผู้อื่นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๕ แลมาตรา ๑๗๖ นั้น

มาตรา ๑๗๘

ถ้าผู้ใดทำให้เกิดระเบิดขึ้น จนสามารถอาจจะเป็นอันตรายแก่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บุคคล ก็ดี แก่ ทรัพย์ ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ที่ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๑๗๕, ๑๗๖ หรือ ๑๗๗ นั้น ตาม สมควร แก่ เหตุ ผล

มาตรา ๑๗๙

ถ้า แต ความ ผิด อย่าง ใด ใด ที่ ว่า มา ใน มาตรา ๑๗๕, ๑๗๖ แต ๑๗๗ นั้น เปน การ กระทำ แก่ ทรัพย์ อัน มี ราคา น้อย แต ไม่ เปน เหตุ ใกล้ ต่อ ภยันตราย แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด แต ไฟ ที่ เกิด ขึ้น นั้น ไม่ น่า กลัว จะ ลุก ลาม ไป ถึง ทรัพย์ แห่ง อื่น ด้วย ฉนี้ ท่าน ว่า มัน ผู้ ที่ กระทำ ผิด นั้น โทษ เบา ควร ลง โทษ มัน โดย ลักษณ ฐาน ที่ มัน ทำ ให้ เสีย ทรัพย์ ดัง บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๓๒๔, ๓๒๕ แต ๓๒๖ นั้น

มาตรา ๑๘๐

ผู้ ใด ทำ ให้ ของ ที่ ก่อ สร้าง ไว้ ก็ดี เครื่อง จักร์ ก็ดี ของ ที่ ใช้ เปน ทาง ไฟ ฟ้า ก็ดี เครื่อง แต ของ อย่าง ใด ใด ที่ ทำ ไว้ เพื่อ ใช้ ป้อง กัน วันตราย แห่ง บุคคล แต ทรัพย์ ก็ดี ชำรุด จน สามารถ อาจ จะ เกิด ภยันตราย แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ขึ้น ได้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แต ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๘๑

ผู้ ใด ทำ ให้ ถนน หลวง, สพาน, คลอง, แต ทาง อย่าง ใด ใด สำหรับ สาธารณชน ใช้ ใน การ ไป มา แต เขื่อน, ทำนบ, ประตู น้ำ, อู่ เรือ,

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แดทาง อย่างอื่น ๆ ที่เกี่ยวในการทางน้ำนั้น เครื่องจักร์, เครื่องยาน, แดของ อย่างอื่น ๆ ที่ใช้ในการรถไฟหรือรถรางนั้น ชำรุดจนสามารถอาจจะเกิดอันตรายแก่การไปมาก็ดี หรือสามารถอาจจะเปนอันตรายแก่บุคคล หรือทรัพย์ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แดให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๙๒

ผู้ใดเอาสิ่งใดใดวางก็ดขวางไว้ในทางรถไฟหรือทางรถรางก็ดี หรือทำให้รางรถไฟหรือรางรถราง หลุดหลวมหรือเคลื่อนจากที่ก็ดี มันทำสิ่งที่ใช้เปนเครื่องบอกสัญญาให้วิปลาศ หรือกระทำอย่างใดใด อันสามารถอาจจะให้เกิดอันตรายในการเดินรถไฟรถรางขึ้นได้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แดให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแดได้มีอันตรายเกิดขึ้น เพราะมันได้กระทำผิดนั้นไซ้ ท่านว่าโทษมันหนัก ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี แดให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๑๙๓

ผู้ใดกระทำแก่เรือที่ใช้เดินทเลก็ดี แก่ประภาคาร, ทุ่น, แด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เครื่อง หมาย อย่างใดใด ซึ่ง ท่าน สฐาปนา ไว้ ณะที่ ต่าง ๆ เพื่อ เปน การ สดวก แล ปราศจาก ภยันตราย แก่ การ เดิร เรือ ก็ดี ให้ของ นั้น ๆ ชำรุด เสียไป หรือ มัน กระทำ การ อย่างใดใด อัน สามารถ อาจ จะให้เรือ เดิร ทเล เกย ติด ตื้น หรือ เปน อันตราย ล่ม จม ลง ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้นไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล ได้ มี เหตุ ร้าย เกิด ขึ้น จน เรือ เดิร ทเล ลำใด เกย ติด ตื้น หรือ ล่ม จม ลงไป เพราะ เหตุ ที่ มัน กระทำ ผิด ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ปรับ ตั้งแต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๙๔

ถ้า แล การ กระทำ ผิด อย่างใดใด แก่ ทาง ไป มา แล ทาง ส่ง ข่าว แล ของ ของ สาธารณชน ที่ ว่า มาใน มาตรา ๑๙๑, ๑๙๒, ๑๙๓, นั้น เปน แต่ การ เล็ก นอย ไม่สำคัญ แล ไม่ สามารถ อาจ จะ เปน เหตุ อันตราย แก่ ผู้ ใด ด้วยไซ้ ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น โทษ เบา ควร ลงโทษ มัน ตาม ลักษณ ฐาน ที่ มัน ทำให้เสีย ทรัพย์ ดัง บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๓๒๔, ๓๒๕, แล ๓๒๖ นั้น

มาตรา ๑๙๕

ถ้า ผู้ ใด เอา เรือ ที่ มัน รู้ ว่า เปน เรือ เพียบ เกิน ขนาด อยู่ แล้ว ก็ ดี หรือ เปน เรือ ชำรุด ไม่ ควร ไว้ ใจ ก็ ดี มา ใช้ รับ คน โดย สาน ท่าน ว่า มัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มีความผิด ต้อง รวางโทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำคุกไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง สฐาน หนึ่งให้ปรับไม่ เกิน กว่า สองพัน บาท สฐาน หนึ่งให้ ลงโทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๙๖

ถ้า ผู้ ใด กระทำ แก่ เครื่อง กล ก็ ดี สาย ลวด ก็ ดี เครื่อง ยาน พาหนะ หรือ สิ่ง ของ อย่าง ใดใด อัน เปน ของ สำหรับใช้ ใน การไปรสนีย์ โทรเลข โทรศัพท์ ของ กรมไปรสนีย์ โทรเลข แล กรม รถไฟ ให้ ของ นั้น ชำรุด เสีย ไป หรือ มัน กระทำ อย่าง ใดใด ให้เปน เหตุ ขัด ข้อง ขึ้น แก่ การ ส่ง การ รับ ข่าว แล ของ โดย ทาง ไปรสนีย์ โทรเลข โทรศัพท์ นั้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แลให้ปรับ ตั้ง แต่ ยี่สิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง ร้อย บาท ด้วยอีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๙๗

ถ้า ผู้ ใด เจตนา จะ ซ่อน เร้น ความ เกิด ความ ตาย แล มัน ถอบ เอา ศพไป ซ่อน ไป ฝัง หรือ ไป ทำ ลาย เสีย ท่าน ว่า มันมี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำ คุกไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท สฐาน หนึ่งให้ ลงโทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๑๙๘

ผู้ ใด ปลอม ปน เครื่อง อาหาร หรือ เครื่อง โอสถ สำหรับ บุคคล บริโภค ให้ สามารถ อาจ จะ เกิด โรค ไภย แก่ ผู้ บริโภค ก็ ดี หรือ มัน รู้ อยู่ แล้ว ว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อาหาร แด โอสถ นั้นเปน ของ ปลอม ปน แล มันยัง ขืน ขาย หรือ ทอด ตลาด ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้าพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๑๙๙

ผู้ใด เอา ของ ที่ มี พิศม์ เจือ ลง ใน น้ำ หรือ ใน ที่ ขัง น้ำ สำหรับ สาธารณชน บริโภค ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สองพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๐๐

ผู้ใด กระทำ ผิด อย่างใดใด ที่ ว่า ไว้ ใน หมวด นี้ ถ้า แด การ ที่ กระทำ นั้น เปน เหตุ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ใด มี บาด เจ็บ หรือ ถึง ทุพพลภาพ อย่าง สาหัส ก็ดี หรือ ถึง แก่ ความ ตาย ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ ที่ กระทำ ผิด นั้น ต้อง รวาง โทษ ตาม สม ควร แก่ เหตุ ดัง ว่า ต่อ ไป นี้ คือ

(๑) ถ้า เปน เหตุ เพียง แต่ บาด เจ็บ หรือ ถึง ทุพพลภาพ อย่าง สาหัส ให้ ลง อาญา จำคุก มัน ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ สองร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

(๒) ถ้า เปน เหตุ ถึง แก่ ความ ตาย ให้ ลง อาญา จำคุก มัน ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้นไป จน ถึง ยี่สิบ ปี แล ให้ปรับ ตั้ง แต่ สองร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง ห้าพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๐๑

ผู้ใด กระทำ ความ ผิด อย่าง ใด ใด ที่ ว่า ไว้ ใน หมวด นี้ โดย ฐาน ประมาท ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ ตาม สมควร แก่ เหตุ ดัง ว่า ต่อ ไป นี้ คือ

(๑) ถ้า เปน เหตุ ให้ เกิด ความ เสีย หาย แก่ ทรัพย์ ก็ดี หรือ เปน เหตุ ที่ ใกล้ ต่อ อันตราย แก่ ชีวิตร์ ของ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ก็ ดี ท่าน ให้ ลง โทษ แก่ มัน ตาม โทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

(๒) ถ้า เปน เหตุ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ถึง บาด เจ็บ หรือ ถึง ทุพพลภาพ อย่าง สาหัส ก็ ดี หรือ ถึง ตาย ก็ ดี ท่าน ให้ ลง โทษ มัน ฐาน ทำ ให้ บุคคล ตาย แล บาด เจ็บ อย่าง สาหัส โดย ประมาท ดัง บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๒๕๒ แล ๒๕๙ นั้น

หมวด ที่ ๕

ความ ผิด ฐาน ปลอม แปลง เงิน ตรา

(แล ให้ ใช้ ได้ ตลอด ถึง การ ปลอม ธนบัตร์ แล การ ปลอม ใบ สำคัญ สัญญา ใน การ กู้ ยืม เงิน ตรา แล ใน การ ให้ ดอก เบี้ย ด้วย)

มาตรา ๒๑๒

ผู้ ใด ปลอม เงิน ตรา หรือ สิ่ง ของ อย่าง ใด ใด ซึ่ง ใช้ อย่าง เงิน ตรา ซึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รัฐบาล ของ พระ เจ้า อยู่ หัว หรือ รัฐบาล ประเทศ อื่น ทำ ขึ้น เพื่อ ให้ สาธารณ ชน ใช้ นั้น ท่าน ว่า มัน ปลอม เงิน ตรา

ผู้ ใด แปลง แก้ ไข เงิน ตรา พระราช อาณาจักร์ หรือ เงิน ตรา ประเทศ ใดใด ให้ ผิด ไป จาก ปรกติ โดย ความ เจตนา จะ ให้ คน ทั้งหลาย หลง เชื่อ ว่า เป็น เงิน ตรา อัน ราคา สูง ยิ่ง กว่า จริง ก็ ดี หรือ มัน กระทำ อย่าง ใดใด โดย ทุจริต ให้ น้ำ หนัก เงิน ตรา อย่าง ใดใด น้อย ลง ไป กว่า ปรกติ ก็ ดี ผู้ กระทำ เช่น ว่า มา นี้ ท่าน ว่า มัน เปลง เงิน ตรา

มาตรา ๒๐๓

ถ้า ผู้ ใด กระทำ ความ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ว่า ต่อ ไป ใน มาตรา นี้ คือ

(๑) ปลอม เงิน ตรา หรือ แปลง เงิน ตรา ก็ ดี

(๒) เอา เงิน ตรา ซึ่ง มัน รู้ อยู่ ว่า เป็น ของ ปลอม หรือ ของ แปลง นั้น เข้า มา ใน พระราช อาณาจักร์ ก็ ดี

(๓) จำ หน่าย เงิน ตรา ซึ่ง มัน รู้ อยู่ ว่า เป็น ของ ปลอม หรือ ของ แปลง หรือ มัน มี ของ เช่น นั้น ไว้ เพื่อ จะ จำ หน่าย ก็ ดี

ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี และ ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๐๔

ผู้ ใด ได้ เงิน ตรา อัน เป็น ของ ปลอม หรือ ของ แปลง มา ไว้ โดย มัน มิ รู้ ว่า เป็น ของ เช่น นั้น ถ้า เมื่อ ความ จริง ปรากฏ ขึ้น แก่ มัน แล้ว ว่า เป็น ของ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ปลอม หรือ ของ แปลง มัน ยัง ขืน เอา เงิน นั้น ออก จำ หน่าย ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า สิบ เท่า ราคา เงิน ปลอม หรือ เงิน แปลง นั้น สฐาน หนึ่ง ให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๒๐๕

ผู้ ใด ทำ เครื่อง มือ หรือ วัตถุ อย่าง ใด ใด ขึ้น ไว้ ด้วย เจตนา จะ ปลอม เงิน ตรา หรือ แปลง เงิน ตรา ก็ ดี หรือ ปรากฏ ว่า มัน มี เครื่อง มือ หรือ วัตถุ เช่น นั้น ไว้ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สามพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๐๖

ถ้า ได้ ความ สัจ ว่า ผู้ ใด ปลอม เงิน ตรา ก็ ดี หรือ แปลง เงิน ตรา ก็ ดี ถึง ความ ผิด ของ มัน จะ ต้อง โทษ ใน มาตรา อื่น ที่ บัญญัติ ไว้ ใน หมวด นี้ ด้วย ใน เรื่อง เงิน ตรา ที่ มัน ปลอม หรือ แปลง นั้น ก็ ตาม ท่าน ว่า โทษ ปลอม เงิน ตรา แล แปลง เงิน ตรา เปน โทษ หนัก กว่า อย่าง อื่น ให้ ลง โทษ แก่ มัน ฐาน ปลอม เงิน ตรา หรือ แปลง เงิน ตรา นั้น แต่ กระทง เดียว

มาตรา ๒๐๗

บรรดา เงิน ตรา อัน เปน ของ ปลอม หรือ ของ แปลง นั้น ก็ ดี เครื่อง มือ แล วัตถุ สำหรับ ปลอม หรือ แปลง เงิน ตรา ก็ ดี ถ้า ปรากฏ ว่า มี ขึ้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เมื่อใด ท่านให้ ริบ เสีย ทั้ง สิ้น ไม่ว่า เปน ของ ของ ผู้ใด แต ไม่ ให้ ถือ เอา เหตุ ที่ มี คำ พิพากษา ว่า ผู้ใด มี ความ ผิด หรือ ไม่ ผิด เปน ประมาณ ใน การ ที่ จะ ริบ ของ นั้น ๆ

ยกเลิก มาตรา ๒๐๘ โดย พ.ร.บ. แก้ไข (ฉบับ ๑๒) ๒๔๙๙

ผู้ใด กระทำ ความ ผิด อย่าง ใดใด ที่ ว่า มา ใน หมวด นี้ ถ้า แต เปน ความ ผิด ที่ เกี่ยว ด้วย วัตถุ ที่ ใช้ แทน เงินตรา อัน ทำ ด้วย โลหธาตุ ที่ เฉวก ว่า เงิน ท่าน ว่า มัน ควร รับ อาญา ที่ บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด เช่น นั้น แต่ เพียง กึ่ง หนึ่ง

มาตรา ๒๐๙

คำ ว่า เงิน ตรา ที่ ท่าน ใช้ ใน หมวด นี้ นั้น ท่าน ให้ หมาย ความ ตลอด ถึง ของ เหล่า นี้ ด้วย คือ

(๑) ธนบัตร ซึ่ง รัฐบาล ของ พระเจ้า อยู่หัว หรือ รัฐบาล ต่างประเทศ หรือ ธนาคาร ของ รัฐบาล ของพระ เจ้าอยู่หัว หรือ ของ รัฐบาล ต่างประเทศ ออก ให้ ใช้

(๒) ใบ สำคัญ สัญญา ใน การ กู้เงิน แต ใน การ ให้ ดอก เบี้ย เงิน กู้ อัน เปน เอกสาร ซึ่ง รัฐบาล ของ พระเจ้า อยู่หัว หรือ รัฐบาล ต่าง ประเทศ ทำ ให้ ไว้

มาตรา ๒๑๐

ผู้ใด กระทำ บัตร หรือ โลหธาตุ อย่าง ใด ๆ ให้ เปน รูป แต สี สัณฐาน คล้าย คลึง กับ ธนบัตร หรือ เงิน ตรา ก็ ดี หรือ มัน จำหน่าย ของ เช่น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษาฉุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

หมวดที่ ๖

ความผิดฐานปลอมดวงตรา

ปลอมบัตรตรา แลปลอมตั๋ว

มาตรา ๒๑๑

ผู้ใดปลอมดวงตรา หรือตราซึ่งประทับไว้ที่สิ่งใด ๆ อันเปนตราแผ่นดินก็ดี หรือเปนตราเจ้าพนักงานใด ๆ ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษตามสมควรแก่เหตุดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

(๑) ถ้าปลอมพระราชลัญจกร ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

(๒) ถ้าปลอมดวงตรา ของกระทรวงแลกรมในราชการก็ดี ปลอมดวงตราของสาธารณสถานก็ดี หรือปลอมดวงตราเจ้าพนักงานใด ๆ ก็ดี ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๑๒

ผู้ใดได้ดวงตราที่แท้จริงอย่างใด ๆ ที่ว่ามาในมาตรา ๒๑๑ นั้นไว้ในมือ ถ้าแลมันใช้ดวงตรานั้นผิดด้วยกฎหมาย โดยลักษณะอันสามารถอาจจะเกิดความเสียหายขึ้นแก่สาธารณชนก็ดี. หรือแก่บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษฐานปลอมดวงตรานั้นแบ่งเปนสามส่วนให้ถึงอาญาแก่มันแต่สองส่วน

มาตรา ๒๑๓

ผู้ใดเจตนาจะหลอกลวงผู้อื่นแลมันใช้ตราปลอมอย่างใดใดดังว่ามาในมาตรา ๒๑๑ นั้นก็ดี หรือมันลอบเอาดวงตราที่แท้จริงอย่างใดใดดังว่ามาในมาตรา ๒๑๒ นั้นไปใช้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษฐานปลอมดวงตราแลใช้ดวงตราโดยผิดด้วยกฎหมายโดยลำดับกัน

มาตรา ๒๑๔

ผู้ใดปลอมบัตร์ตราอย่างใดใดซึ่งรัฐบาลให้ทำไว้ใช้ในการไปรสนีย์การฤชากรแลการสรรพากรก็ดี หรือมันแปลงบัตร์ตราเช่นว่านั้นอย่างใดโดยเจตนาจะให้ใช้เปนบัตร์ตราที่ราคาสูงกว่าที่แท้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๑๕

บัตร์ ตรา ซึ่งใช้ การไปรสณีย์ การ ฤชากร การ สรรพากร อย่างใดใด อัน มี่ เครื่อง หมาย ทำ ให้ บุบ ฉลาย ไว้ เป็น สำคัญ ว่า เป็น บัตร์ ตรา ที่ ใช้ ไม่ ได้ แล้ว นั้น ถ้า แล ผู้ ใด บังอาจ ลบ ถอน เครื่อง หมาย นั้น เสีย โดย เจตนา จะ ให้ บัตร์ ตรา นั้น เป็น ของ ใช้ ได้ อีก ใช้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๑๖

ผู้ ใด บังอาจ ใช้ บัตร์ ตรา อย่าง ใด ใด ที่ ว่า มา ใน มาตรา ๒๑๕ มาตรา ๒๑๕ ที่ มัน รู้ อยู่ แล้ว ว่า เป็น บัตร์ ตรา ปลอม แปลง นั้น ก็ ดี หรือ ปรากฏ ว่า มัน มี บัตร์ ตรา ที่ มันรู้ อยู่ ว่าเป็น ของ ปลอม แปลง ไว้ โดย เจตนา จะ ใช้ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สามเดือน ขึ้น ไป จน ถึง สามปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๑๗

ผู้ ใด ปลอม ตั๋ว รถไฟ ตั๋ว รถราง หรือ ตั๋ว ซึ่ง ใช้ สำหรับ สาธารณชน โดยสาน พาหนะ อย่าง ใดใด ก็ ดี หรือ มัน แปลง ตั๋ว อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ ว่า มา นั้น โดย เจตนา จะ ให้ ใช้ เป็น ตั๋ว ราคา สูง กว่า ที่ แท้ ก็ ดี หรือ มัน ลบ ถอน เครื่อง หมาย ที่ ทำ ให้ ตั๋ว เช่น ว่า นั้น บุบ ฉลาย ไว้ เป็น สำคัญ ว่า เป็น ของ ใช้ ไม่ ได้ แล้ว โดย มัน เจตนา จะ ให้ ตั๋ว นั้น ใช้ ได้ อีก ก็ ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้งแต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๑๘

ผู้ ใด บังอาจ ใช้ ตัว อย่าง ใด ใด เช่น ว่า ใน มาตรา ๒๑๗ ที่ มัน รู้ อยู่ ว่า เปน ตัว ปลอม แปลง ก็ ดี หรือ ปรากฏ ว่า มัน มี ตัว ปลอม แปลง เช่น นั้น ไว้ โดย เจตนา ที่ จะ ใช้ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๑๙

ผู้ ใด ทำ เครื่อง มือ หรือ วัตถุ อย่าง ใด ใด เพื่อ ปลอม แปลง ดวง ตรา บัตร์ ตรา แล ตัว อย่าง ใด ใด ก็ ดี หรือ ปรากฏ ว่า มัน มี เครื่อง มือ หรือ วัตถุ เพื่อ กระ ทำ การ ปลอม แปลง เช่น ว่า นั้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ฐาน ปลอม แปลง ดวง ตรา บัตร์ ตรา แล ตัว ตรา นั้น แบ่ง เปน สาม ส่วน ให้ ลง อาญา แก่ มัน แต่ สอง ส่วน

มาตรา ๒๒๐

ถ้า ผู้ ปลอม แปลง ดวง ตรา บัตร์ ตรา หรือ ตัว อย่าง ใด ใด นั้น มี ข้อ ผิด อย่าง อื่น อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ บัญญัติ ไว้ ใน หมวด นี้ อัน เปน ความ ผิด ที่ เกี่ยว แก่ ดวง ตรา บัตร์ ตรา หรือ ตัว ที่ มัน ปลอม หรือ แปลง นั้น ด้วย ไซ้ ท่าน ว่า ควร ลง โทษ มัน แต่ ฐาน ปลอม หรือ แปลง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ดวงตรา บัตรตรา หรือปลอมแปลงตัวนั้นกทงเดียว เพราะเหตุที่เปนโทษหนักกว่ากทงอื่นอยู่แล้ว

มาตรา ๒๒๑

ดวงตรา บัตรตรา หรือตัวอย่างใดใด อันเปนของปลอมแปลงนั้น ก็ดี เครื่องมือแลวัตถุสำหรับปลอมแปลงดวงตรา บัตรตรา หรือตัวนั้น ก็ดี ถ้าปรากฏขึ้นเมื่อใด ท่านให้ริบเสียจงสิ้น ไม่ว่าเปนของของผู้หนึ่งผู้ใด แต่ไม่ให้ถือเอาเหตุที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดมีความผิด หรือไม่ผิด เปนประมาณในการที่จะริบของนั้น ๆ

หมวดที่ ๗

ความผิดฐานปลอมหนังสือ

มาตรา ๒๒๒

ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังจะว่าต่อไปนี้ โดยลักษณที่สามารถอาจจะเกิดความเสียหายขึ้นแก่สาธารณชน หรือแก่บุคคลผู้หนึ่งผู้ใด คือว่า

(๑) มันทำหนังสือปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ก็ดี

(๒) มันเติมข้อความ, ตัดทอนข้อความ, หรือแก้ไขด้วยประการอย่างอื่นในหนังสือที่แท้จริง ก็ดี

(๓) มันประทับตราปลอม หรือลงลายมือปลอมในหนังสือ ก็ดี

ท่านว่ามันปลอมหนังสือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๒๓

ผู้ใด ปลอม หนังสือ แม้ไม่ตั้งใจ ถึง จะให้เปน หนังสือสำคัญ หรือ ถึง เปน หนังสือราชการ ก็ดี ถ้า แล หนังสือนั้นได้ปลอมใช้เปน หนังสือ ที่แท้จริง ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวาง โทษจำคุก ตั้งแต่ สามเดือน ขึ้นไป จน ถึง สามปี แลให้ปรับ ตั้งแต่ ห้าสิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง พันบาท ด้วย อีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๒๔

ผู้ใด ปลอม หนังสือ โดยตั้งใจ จะให้เปน หนังสือสำคัญ ก็ดี หรือ เปน หนังสือราชการ ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษ จำคุก ตั้งแต่ หกเดือน ขึ้นไป จน ถึง ห้าปี แลให้ปรับ ตั้งแต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สองพัน บาท ด้วย อีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๒๕

ผู้ใด ปลอม หนังสือสำคัญ โดยมันตั้งใจจะให้เปน หนังสือชนิดเหล่านี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

(๑) เปน หนังสือสำคัญในราชการ ก็ดี

(๒) เปน หนังสือพินัยกรรม์ ก็ดี

(๓) เปนใบสำคัญ สัญญาอย่างใดใด อัน บริษัท ออกให้ไว้เปน คู่มือ แห่งการที่มีหุ้นส่วน หรือเปนเจ้าหนี้ หรือมีกรรมสิทธิ์ที่จะได้ดอกเบี้ย หรือได้ส่วนแบ่งในบริษัทนั้น ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๔) เปน ธนบัตร์ ของ ธนาคาร ที่ บุคคล ตั้ง หรือ เปน ใบ สำคัญ ใน การ แลก เงิน ใบ สั่ง ให้ จ่าย เงิน ใบ ผัด ส่ง เงิน หรือ เปน เอกสาร อย่าง ใด ใด ที่ ใช้ ต่อ กัน แล กัน ต่าง เงิน ตรา ได้ นั้น ก็ ดี

ท่าน ว่า มัน ผู้ ปลอม หนังสือ สำคัญ อย่าง ใด ใด เช่น ว่า มา นี้ มี ความผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สองพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๒๖

ผู้ ใด บอก ให้ เจ้า พนักงาน ผู้ มี ตำแหน่ง ทำ การ ตาม หน้า ที่ จด ข้อ ความ ซึ่ง มัน รู้ อยู่ ว่า เปน เนื้อ ความ เท็จ ลง ใน หนังสือ อย่าง ใด ใด อัน สามารถ จะ ใช้ เปน พยาน ได้ แล ถ้า การ ที่ มัน กระทำ นั้น อาจ จะ เกิด ความ เสีย หาย แก่ สาธารณชน หรือ แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ได้ ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๒๗

ผู้ ใด กระทำ การ อัน อาจ จะ ให้ เกิด เสีย หาย แก่ สาธารณชน หรือ แก่ บุคคล ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด โดย เหตุ ที่ มัน เอา หนังสือ ซึ่ง มัน รู้ อยู่ เอง ว่า เปน ของ ผู้ อื่น เขา ปลอม อย่าง ว่า มา ใน มาตรา ๒๒๓ มาตรา ๒๒๔ แล มาตรา ๒๒๕ นั้น มา ใช้ ว่า เปน ของ แท้ ก็ ดี หรือ มัน อ้าง ถ้อย คำ ที่ มัน รู้ อยู่ ว่า เปน เนื้อ ความ เท็จ ที่ มี ผู้ บอก ให้ เจ้า พนักงาน จด อย่าง ว่า มา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน มาตรา ๒๒๖ นั้น ว่า เปน ความ จริง ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ฐาน ปลอม หนังสือ หรือ เบิก ความ เท็จ ฉนั้น

มาตรา ๒๒๘

ผู้ ใด ซ่อน เร้น หรือ ทำ ลาย หนังสือ พินัยกรรม ของ ผู้อื่น ก็ดี หนังสือ สำคัญ ของ ผู้อื่น ก็ดี โดย ลักษณ อัน สามารถ อาจ จะ เกิด เสีย หาย แก่ สาธารณ ชน หรือแก่ ผู้หนึ่งผู้ ใด ได้ ใช้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ ฐาน ปลอม หนังสือ ชนิด นั้น แบ่ง โทษ เปน สาม ส่วน ให้ ลง อาญา แก่ มัน แต่ สอง ส่วน

มาตรา ๒๒๙

ผู้ ใด เปน เจ้า พนักงาน แล มัน ปลอมหนังสือ ซึ่ง อยู่ ใน หน้า ที่ ของ มัน เปน ผู้ ทำ ตาม ตำแหน่ง ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๓๐

ผู้ ใด เปน เจ้า พนักงาน มี ตำแหน่ง หน้า ที่ ที่ จะทำ หนังสือ ราชการ หรือ จด ทเบียน บาญชี แล ข้อ ความ ที่ เปน หลัก ถาน อย่าง ใดใด แล มัน บังอาจ เอา เนื้อ ความ ซึ่ง มันรู้ อยู่ ว่า เปน ความ เท็จ มา จด ลง ว่า เปน ความ จริง ก็ดี หรือ จง ใจ จด ลง ด้วย ลักษณ อัน เปน เท็จ ก็ดี ถ้า แล การ ที่ มัน กระทำ นี้ สามารถ อาจ จะ เกิด ความ เสีย หาย แก่ สาธารณชน หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แก่ บุคคล ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ได้ ใช้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้าพัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๓๑

ผู้ ใด เปน แพทย์ แล มัน แกล้ง จดหมาย ข้อ ความ เท็จ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ลง ไว้ ใน หนังสือแสดง ความเกิด ความ ตาย หรือใบ บอก อาการ ของ บุคคล ผู้ ใด โดย มัน รู้อยู่ ว่า จะ มี คน เอา หนังสือ นั้นไป ใช้ หลอก ลวง เจ้าพนักงาน ใน หน้า ที่ หรือ หลอก ลวง บริษัท รับ ประกัน ให้ หลง เชื่อ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปนสาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับไม่ เกิน กว่า พัน บาท สฐาน หนึ่งให้ ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

อนึ่ง ถ้า ผู้ ใด เอา หนังสือ ที่ แพทย์ ทำให้ ด้วย ความ เท็จ เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ไป ใช้ โดย เจตนา จะ หลอก ลวง เจ้า พนักงาน ใน หน้า ที่ หรือ บริษัท รับ ประ กัน ให้ หลง เชื่อ ข้อ ความ ใน หนังสือ นั้น ท่าน ว่ามัน ผู้ ที่ ใช้ หนังสือ นั้น มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ดุจ กัน กับ ผู้ ทำ จด หมาย เท็จ ให้ ดัง ว่าไว้ ใน มาตรา นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๙

ความผิด ฐาน กระทำทุจริตในทางค้าขาย

มาตรา ๒๓๒

ผู้ใดมีความประสงค์จะกดราคาค่าจ้างก็ตาม หรือจะขึ้นค่าจ้างให้แรงก็ตาม ถ้ามันใช้กำลังกระทำร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะกระทำร้ายอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจะให้ลูกจ้างละทิ้งการงานเสียก็ดี หรือให้ลูกจ้างยอมทำการงานแต่ในเขตรข้อกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๓๓

ผู้ใดทำเครื่องวัด, เครื่องชั่ง, เครื่องตวงอย่างใดใดให้ผิดพิกัดอัตรา โดยเจตนาจะฉ้อโกงเขา ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๓๔

ผู้ใดเจตนาจะฉ้อโกงเขา แลมันใช้เครื่องวัด, เครื่องชั่ง; เครื่องตวง, อย่างใดใด ที่เป็นของทำสำหรับฉ้อโกงก็ดี หรือมันมีเครื่องวัด, เครื่องชั่ง, เครื่องตวง, เช่นนั้นไว้เพื่อจะขายหรือจะใช้ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้ามันผู้ใช้ของสำหรับฉ้อโกง เช่นว่ามานี้ เปนผู้ที่ได้ทำของนั้นด้วยไซ้ ท่านว่าให้ลงอาญามันแต่ด้วยโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้

มาตรา ๒๓๕

ผู้ใดเอาชื่อของผู้อื่น หรือชื่อของห้างอื่นบริษัทอื่น ซึ่งมันรู้อยู่ว่ามันไม่มีความชอบธรรมที่จะใช้ มาใช้ให้ปรากฏที่สิ่งสินค้าหรือที่ห่อสินค้า หรือที่ใบบอกขายใบบอกราคาสินค้าของมัน แลการที่ว่ามานี้มันจะกระทำเองก็ตาม หรือให้ผู้อื่นกระทำก็ตาม ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงปีหนึ่ง แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๓๖

ผู้ใดปลอม เครื่องหมาย ในการค้าขายของบุคคล หรือบริษัทใดก็ดี หรือมันปลอมชื่อที่บุคคลหรือบริษัทใดเขาใช้ในการค้าขายก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๓๗

ผู้ใดเลียนแบบอย่างเครื่องหมายในการค้าขายของผู้อื่นหรือบริษัทอื่น มาใช้โดยเจตนาจะลวงให้ผู้ซื้อหลงว่าเปนของของบุคคลหรือบริษัทอื่นนั้น ถึงวิธีที่เลียนเครื่องหมายนี้ทำให้ผิดเพี้ยนเสียบ้างเล็ก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

น้อย เพื่อจะ มิ ให้ ตรง ต่อ การ ปลอม ก็ ดี ท่าน ก็ ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง ปี หนึ่ง แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๓๗

ผู้ ใด เอา ของ ที่ มัน รู้ อยู่ ว่า เปน ของ ใช้ ชื่อ หรือ เครื่อง หมาย ใน ทาง ทุจริต หรือ เปน ของ ที่ เลียน เครื่อง หมาย ของ ผู้ อื่น หรือ บริษัท อื่น ใน ทาง ทุจริต ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๒๓๕, ๒๓๖, แล ๒๓๗ นั้น เข้า มา ใน พระราช อาณา จักร์ ก็ ดี มัน ขาย หรือ ทอด ตลาด สิ่ง สิน ค้า เหล่า นั้น ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ตาม สม ควร แก่ เหตุ ดัง ที่ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๒๓๕, ๒๓๖, แล ๒๓๗ นั้น

มาตรา ๒๓๘

เครื่อง วัด, เครื่อง ชั่ง, เครื่อง ตวง, อัน เปน ของ ปลอม ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๒๓๓ แล ๒๓๔ นั้น ก็ ดี แล สิ่ง ของ ที่ ใช้ ชื่อ หรือ เครื่อง หมาย สินค้า ใน ทาง ทุจริต ก็ ดี สิ่ง ของ ที่ ใช้ เครื่อง หมาย เทียม ใน ทาง ทุจริต ก็ ดี บรรดา ที่ ว่า มา ใน มาตรา ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗ นั้น ถ้า ปรากฏ ขึ้น เมื่อ ใด ท่าน ให้ ริบ เสีย จง สิ้น ไม่ ว่า เปน ของ ของ ผู้ ใด แล ไม่ ให้ ถือ เอา คำ พิพากษา ว่า ผู้ ใด มี ความ ผิด หรือ ไม่ ผิด เปน ประมาณ ใน การ ที่ จะ ให้ ริบ ของ เหล่า นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่วนที่ ๒

ว่าด้วย ความผิดที่กระทำอนาจาร

หมวดที่ ๑

ความผิดฐานกระทำอนาจารอันเกี่ยวแก่สาธารณชน

มาตรา ๒๔๐

ผู้ใดเอารูปภาพ หรือสมุด หรือสิ่งใดใด อันมีลักษณเปนของลามกอนาจาร ออกขาย หรือทอดตลาดก็ดี หรือเอาของลามกอนาจารที่ว่ามานั้นแสดงโดยเปิดเผยแก่สาธารณชนก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๔๑

ผู้ใดยุยงเสี้ยมสอนเด็กอายุต่ำกว่าสิบสองขวบ ให้ทำชำเราก็ดี หรือให้ทำอนาจารด้วยผู้อื่นก็ดี หรือมันเปนธุระหาเด็กอายุต่ำกว่าสิบสองขวบ ให้ผู้อื่นทำชำเรา หรือทำอนาจารก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๔๒

ผู้ใดทำชำเรา ผิดธรรมดามนุษย์ ด้วยชายก็ดี หญิงก็ดี หรือทำชำเราด้วยสัตว์เดียรฉานก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

หมวดที่ ๓

ความผิดฐานข่มขืนทำชำเรา

มาตรา ๒๔๓

ผู้ใดบังอาจใช้อำนาจด้วยกำลังกาย หรือด้วยวาจาขู่เข็ญกระทำชำเราขืนใจหญิง ซึ่งมิใช่ภรรยาของมันเอง ท่านว่าผู้นั้นข่มขืนทำชำเรา ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงสิบปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวงทำชำเราขืนใจหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของมันเอง ท่านว่ามันข่มขืนทำชำเรา มีความผิด ต้องรวางโทษดุจกันกับที่ว่ามานั้น

ถ้าแลในการกระทำผิดเช่นว่ามาในมาตรานี้ หญิงที่ถูกข่มขืนชำเรานั้น มีบาดเจ็บถึงสาหัส ท่านว่ามันผู้กระทำผิดนั้น ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงสิบปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า แล หญิง นั้น ถึง ตาย ท่าน ว่า มัน ผู้ ข่ม ขืน นั้น ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สิบ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๔๔

ผู้ ใด กระทำ ชำ เรา ด้วย เด็ก หญิง อายุ ต่ำ กว่า สิบ สอง ขวบ ถึง หญิง นั้น ยิน ยอม ก็ ตาม หรือ มิ ได้ ยิน ยอม ก็ ตาม ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล ใน การ กระทำ ผิด เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ เด็ก หญิง ที่ ถูก ชำ เรา นั้น มี บาด เจ็บ อย่าง สาหัส ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล เด็ก หญิง นั้น ถึง ตาย ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สิบ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๔๕

ผู้ ใด บังอาจ กระทำ การ อนาจาร แก่ เด็ก อายุ ต่ำ กว่า สิบ สอง ขวบ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าแต่มันใช้อำนาจด้วยกำลังกายหรือด้วยวาจาข่มเข็ญกระทำความผิดเช่นว่ามานี้ ท่านว่ามันผู้กระทำผิดนั้น ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๔๖

ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุเกินกว่าสิบสองขวบขึ้นไป โดยมันใช้อำนาจด้วยกำลัง หรือด้วยวาจาข่มเข็ญ หรือมันใช้อุบายหลอกลวงด้วยประการใดใดก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๔๗

ความผิดอย่างใดใด ที่ว่ามาในมาตรา ๒๔๓, ๒๔๔, ๒๔๕ แล ๒๔๖ นั้น ถ้าผู้กระทำเปนบิดามารดาหรือปู่ย่าตายายก็ดี ครูบาอาจารย์ที่รับเลี้ยงผู้ถูกกระทำร้ายไว้ก็ดี เจ้าพนักงานผู้มีตำแหน่งหน้าที่ปกครองรักษาผู้ถูกกระทำร้ายก็ดี ท่านว่ารวางโทษของมันผู้กระทำผิดหนักกว่าที่บัญญัติไว้ใน ๔ มาตราที่ว่ามานั้นหนึ่งในสามส่วน

มาตรา ๒๔๘

การฟ้องเอาโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายหมวดนี้นั้น ถ้าคดีเปนข้อหาว่าใช้อำนาจด้วยกำลังหรือข่มเข็ญทำชำเราขืนใจหญิง ดังว่าไว้ในตอนต้นแห่งมาตรา ๒๔๓ ก็ดี หรือว่าคดีมีข้อหาว่าใช้อุบาย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หลอก ลวง ทำชำเราขืนใจ หญิง ดังว่าไว้ ใน ตอน ๒ แห่ง มาตรา ๒๔๓ นั้น ก็ดี หรือว่าคดีเป็นข้อหาว่า บังอาจทำอนาจาร แก่บุคคลอายุเกิน สิบสอง ขวบขึ้นไป ดังว่าไว้ ใน มาตรา ๒๔๖ นั้น ก็ดี ท่านว่าให้พิจารณาดูฐานที่เกิดเหตุก่อน ถ้าเหตุมิได้เกิดต่อหน้าธารกำนัลไซ้ ท่านให้ถือว่าต่อผู้ที่ถูกกระทำร้ายมาร้องทุกข์ จึงให้เจ้าพนักงานเอาคดีนั้นขึ้นว่ากล่าวตามกระบวนเมือง

ส่วนที่ ๗

ว่าด้วยความผิดที่ประทุษฐร้ายแก่ชีวิตร์และร่างกาย

หมวดที่ ๑

ความผิดฐานประทุษฐร้ายแก่ชีวิตร์

มาตรา ๒๔๙

ผู้ใดกระทำโดยเจตนาให้ผู้หนึ่งผู้ใดถึงแก่ความตาย ท่านว่ามันฆ่าคนโดยเจตนา มีความผิดให้ลงอาญาแก่มันตามโทษานุโทษเป็นสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้ประหารชีวิตร์ให้มันตายตกไปตามกัน สฐานหนึ่งให้จำคุกไว้จนตลอดชีวิตร์ สฐานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

มาตรา ๒๕๐

ผู้ใดฆ่าคนโดยเจตนา ต้องตามลักษณอย่างใดที่ว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) ฆ่าบิดามารดา หรือฆ่าญาติที่สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปก็ดี

(๒) ฆ่าเจ้าพนักงานผู้ประจำหน้าที่ หรือฆ่าเพราะเหตุที่กระทำการตามหน้าที่ ก็ดี

(๓) ฆ่าคนโดยพยายามด้วยความพยาบาทมาดหมาย ก็ดี

(๔) ฆ่าคนด้วยกระทำทรมาน หรือการแสดงความดุร้ายทำแก่ผู้ตายให้ได้ความลำบากอย่างสาหัส ก็ดี

(๕) ฆ่าคนเพื่อประโยชน์ที่จะตระเตรียมการหรือให้เปนความสดวกในการที่มันจะกระทำผิดอย่างอื่น ก็ดี

(๖) ฆ่าคนเพื่อที่จะเอาผลประโยชน์อันเกิดแต่การกระทำผิดอย่างอื่นมาเปนของมัน หรือเพื่อจะปกปิดการกระทำผิดอย่างอื่น หรือเพื่อจะหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอย่างอื่นก็ดี

ท่านว่ามันผู้ฆ่าคนตายโดยเจตนาในลักษณอย่างหนึ่งอย่างใดดังว่ามานี้เปนคนทารุณร้ายกาจให้ถึงอาญาฆ่ามันให้ตายตกไปตามกัน

มาตรา ๒๕๑

ผู้ใดมิได้เจตนาจะฆ่าให้ตาย แต่มันกระทำร้ายแก่ร่างกายเขาจนถึงแก่ความตายไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงสิบห้าปี

ถ้าแลความผิดเช่นว่านี้มีลักษณฉกรรจ์อย่างหนึ่งอย่างใดดังทำนองที่ว่ามาแล้วในมาตรา ๒๕๐ นั้นด้วยไซ้ ท่านว่ามันผู้กระทำผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๕๒

ผู้ใดทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย โดยฐานประมาท ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามปี สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๕๓

ถ้ามีผู้ถูกบาดเจ็บถึงแก่ความตายในที่วิวาทต่อสู้กันระหว่างคนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ท่านว่านอกจากคนที่ปรากฏว่าได้ต่อสู้เพราะจำเปนต้องป้องกันภยันตรายแก่ตัวมันเองแล้ว บรรดาคนที่วิวาทกันในที่นั้นมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาทอีกโสดหนึ่งด้วยกันทุกคน

แต่โทษที่ว่าในมาตรานี้ท่านมิให้เอาไปใช้ลบล้างโทษฐานฆ่าคนตาย หรือกระทำร้ายแก่ร่างกายในการวิวาทนั้น

หมวดที่ ๒

ความผิดฐานประทุษฐร้ายแก่ร่างกาย

มาตรา ๒๕๔

ผู้ใดมิได้มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย แต่มันทำแก่เขาถึงบาดเจ็บทุพพลภาพก็ดี หรือทำให้เขาถึงวิกลจริตก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานประทุษฐร้ายแก่ร่างกาย ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๕๕

ผู้ใดกระทำความผิดฐาน ประทุษฐร้ายแก่ร่างกาย บุคคลบางจำพวก คือ บิดามารดาของ มันเอง เปนต้นก็ดี หรือว่าทำด้วยความทารุณร้าย กาจ เช่นใช้การทรมานคนที่มันประทุษฐร้ายเปนต้นก็ดี ดังได้จำแนกไว้ในมาตรา ๒๕๐ นั้น ข้อใดข้อหนึ่งไซ้ ท่านว่ามันต้องรางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๕๖

ผู้ใดกระทำประทุษฐร้ายแก่ร่างกาย จนมีผลถึงสาหัสแก่ผู้ถูกกระทำร้าย คือว่า

(๑) ถึงเสียแขนขา ใช้ไม่ได้ก็ดี

(๒) ถึงตาบอด ทั้งสองข้าง หรือแต่ข้างเดียวก็ดี

(๓) ถึงหูหนวก ทั้งสองข้าง หรือแต่ข้างเดียวก็ดี

(๔) ถึงลิ้นขาดก็ดี

(๕) ถึงเสียสิ่งซึ่งสำหรับเกิดพืชพรรณ์ก็ดี

(๖) ถึงรูปหน้าเสียโฉมผิดตัวก็ดี

(๗) ถึงความทุพพลภาพ หรือพยาธิที่ทำให้เปนคนพิการไปจนตลอดชีวิตร์ หรือแม้อาจจะเห็นได้ว่าจะเปนคนพิการไปจนตลอดชีวิตร์ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๔) ถึง ความทุพพลภาพ หรือ พยาธิ มีอาการ ประกอบด้วย ทุกขเวทนา กล้าเกิน กว่ายี่สิบวัน ก็ดี หรือแม้ถึง ไม่สามารถจะประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ โดยปรกติ เพราะความทุพพลภาพ หรือพยาธินั้น เกินกว่ายี่สิบวันก็ดี

ท่านว่าความผิดของมันเป็นฐานประทุษฐร้ายแก่ร่างกายอย่างสาหัส มันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี

มาตรา ๒๕๗

ผู้ใดประทุษฐร้ายร่างกายอย่างสาหัสแก่บุคคลบางจำพวกคือบิดามารดาของมันเองเป็นต้น หรือกระทำโดยลักษณทารุณร้ายกาจดังจำแนกไว้ในมาตรา ๒๕๐ นั้นข้อใดข้อหนึ่งไซ้ ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงสิบปี

มาตรา ๒๕๘

ถ้ามีการประทุษฐร้ายแก่ร่างกายอย่างสาหัสเกิดขึ้นในที่วิวาทต่อสู้กันระหว่างคนตั้งแต่สามคนขึ้นไป ท่านว่าบรรดาคนที่ไม่ปรากฏว่าจำเป็นต้องต่อสู้เพื่อป้องกันภยันตรายแก่ตัวมันเองแล้ว มีความผิดต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง แลปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาทอีกโสดหนึ่ง ด้วยกันทุกคน

แต่ความที่ว่าในมาตรานี้ ท่านมิให้เอาไปใช้ลบล้างในคดีที่ปรากฏว่าผู้หนึ่งผู้ใดได้กระทำประทุษฐร้ายแก่ร่างกายผู้อื่น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๕๙

ผู้ใดกระทำให้เกิดบาดเจ็บสาหัสแก่ร่างกายของบุคคลผู้ใด โดยฐานประมาท ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือสฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

หมวดที่ ๓

ความผิดฐานรีดฉก

มาตรา ๒๖๐

หญิงใดรีดฉกให้แท้งก็ดี มันยอมให้คนอื่นรีดฉกให้แท้งก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือสฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามปี สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๖๑

ผู้ใดรีดฉกเขาให้แท้ง แม้ว่าหญิงยอมให้มันรีดก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๖๒

ถ้าผู้กระทำผิด เช่นว่ามาในมาตรา ๒๖๑ นั้น เปนแพทย์ หรือเปนแพทย์ผดุงครรภ์ก็ดี หรือเปนคนทำโดยเห็นแก่สินจ้างรางวัลก็ดี ท่านให้ลงโทษมันตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดเช่นนั้น ทวีขึ้นอีกหนึ่งในสามส่วน

มาตรา ๒๖๓

ผู้ใดรู้อยู่ว่าหญิงมีครรภ์ แลหญิงมิได้อนุญาตให้มันรีดถูกถ้าแลมันกระทำร้ายด้วยกำลังกาย หรือด้วยประการหนึ่งประการใดให้หญิงนั้นแท้งลูกไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษฐานประทุษฐร้ายแก่ร่างกายถึงสาหัส ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๖ แลมาตรา ๒๕๗ นั้น

มาตรา ๒๖๔

ผู้ใดพยายามจะกระทำความผิดอย่างใดใด ที่ท่านบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๐ แลมาตรา ๒๖๑ นั้น ท่านว่าเปนการไม่สำคัญ อย่าให้เอาโทษแก่มันเลย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๕

ความผิด ฐานละทิ้งเด็ก และละทิ้งคนเจ็บคนชรา

มาตรา ๒๖๕

ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุต่ำกว่าเก้าขวบไว้ณที่ใดใด โดยมันเจตนาจะละทิ้งเด็กนั้นให้พ้นไปเสียจากมันไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี และให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๖๖

ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายก็ดี หรือมีข้อสัญญาก็ดี ที่มันจะต้องดูแลพิทักษ์รักษาผู้ซึ่งพึ่งตัวเองมิได้ เพราะเหตุว่าเปนเด็กหรือเปนผู้ชราภาพก็ดี หรือเปนคนทุพพลภาพ พยาธิพิการก็ดี ถ้าและมันละทิ้งผู้ที่ต้องพึ่งมันนั้นเสีย โดยลักษณอันสามารถอาจจะเกิดอันตรายแก่ชีวิตร์ของผู้นั้นได้ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงสามปี และให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงร้อยบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๖๗

ถ้าเด็กก็ดี ผู้ใหญ่ก็ดี ที่ถูกละทิ้งเช่นว่ามานั้นตายลง หรือมีเหตุบาดเจ็บทุพพลภาพอย่างสาหัสขึ้นแก่ร่างกาย เพราะเหตุที่ถูกละทิ้งนั้นไซ้ ท่านว่ามันผู้ละทิ้งนั้นมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๑, ๒๕๖, และ ๒๕๗ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่วน ที่ ๙

ว่า ด้วย ความ ผิด ที่ กระทำ ให้ เสื่อม เสีย อิศรภาพ แล ชื่อ เสียง

หมวด ที่ ๑

ความ ผิด ฐาน กระทำ ให้ เสื่อม เสีย อิศรภาพ

มาตรา ๒๖๗

ผู้ใด มิ ได้ มี อำนาจ ที่จะทำ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แล มันบังอาจ ใช้ อำนาจ กระทำ ร้าย ด้วย กำลัง กาย หรือ ใช้ วาจา ขู่เข็ญ ว่า จะ กระทำ ร้าย ข่ม ขืน ใจ ให้ ผู้อื่น กระทำ หรือ มิ ให้ กระทำ การ ใดใด ก็ดี หรือ ข่ม ขืน ใจ ให้ เขา จำ ยอม ให้ กระทำ การ ใดใด ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ข่ม ขืน ใจ เขา นั้น มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน ปี หนึ่ง แล ให้ ปรับ ไม่ เกิน ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล การ ที่ ข่ม ขืน ใจ เขา มัน ใช้ อุบาย เช่น ใช้ หนังสือ ส่ง ไป ก็ดี มัน ขู่ ว่า จะ เปิด ความ ลับ ส่วน ตัว ของ เขา ก็ดี มัน ขู่ ว่า จะ กระทำ ประการ ใดใด ให้ เขา เสีย ชื่อ เสียง ก็ดี มัน ขู่ ว่า มัน จะ กระทำ ร้าย แก่ เขา หรือ ให้ เขา ถูก กระทำ ร้าย อย่าง ใดใด ซึ่ง กฎหมาย บัญญัติ ว่า กระทำ ร้าย อย่าง นั้น ๆ มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ถึง ประหาร ชีวิตร์ หรือ จำคุก แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ใช้ อุบาย ข่ม ขืน ใจ เขา อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ว่า มา นี้ ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าหากว่ามันข่มขืนใจเขาด้วยมันมีเครื่องสาตราวุธก็ดี หรือรุมกันข่มขืนใจเขาด้วยกำลังแต่ห้าคนขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกแต่เดือนหนึ่งจนสามปี แลปรับแต่ห้าสิบบาทจนห้าร้อยบาท อีกโสดหนึ่งด้วย

ถ้าหากว่ามันใช้อุบายข่มขืนใจเขาด้วย เอาอำนาจพวกอั้งยี่มาขู่ก็ดี หรือเอาอำนาจสองโจรผู้ร้ายมาขู่ก็ดี ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลปรับแต่ห้าสิบบาทจนพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๖๙

ผู้ใดจะเอาคนลงเปนทาษ แลมันใช้อุบายอย่างหนึ่งอย่างใดคือว่ามันพาคนเข้ามาในพระราชอาณาจักร์ หรือพาออกไปจากพระราชอาณาจักร์ หรือพาเอาไปจากที่แห่งใดใด เพื่อจะให้เปนทาษก็ดี มันซื้อ หรือขาย หรือจำหน่ายคนไปเปนทาษก็ดี มันรับคนไว้หรือหน่วงเหนี่ยวขืนใจเขาไว้เปนทาษก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

แต่ความที่ว่ามาในมาตรานี้ ท่านมิให้ใช้พ้องร้องเอาโทษแก่บุคคลที่มีทาษ หรือจำหน่ายทาษต้องตามความที่ท่านได้ผ่อนผันไว้ในพระราชบัญญัติทาษ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๗๐

ผู้ใด มิได้ มี อำนาจโดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แล มัน บังอาจ หน่วง เหนี่ยว หรือ กัก ขัง ผู้หนึ่งผู้ใด ไว้ ก็ดี หรือ กระทำ ด้วย ประการใด ใด ให้บุคคล ผู้ใด ปราศจาก ความ เปน อิศร แก่ ตน ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี แลให้ปรับ ไม่ เกินกว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๗๑

ถ้า ผู้ใด กระทำ การ โดย ฐาน ประมาท เช่น เหตุให้ ผู้อื่น ถูก หน่วง เหนี่ยว กัก ขัง หรือ ต้อง ปราศจาก ความ เปน อิศรแก่ ตน โดย มิ บังควร ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษานุโทษ เปนสามสฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้จำคุก ไม่ เกิน กว่า ปี หนึ่ง สฐาน หนึ่ง ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท สฐาน หนึ่ง ให้ลง โทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย กัน

มาตรา ๒๗๒

ถ้า แล ผู้ใด ที่ ถูก กระทำ ให้ ปราศจาก ความ เปน อิศร แก่ ตน ด้วย ประการใดใด เช่น ว่า มา ใน มาตรา ๒๗๐ แล ๒๗๑ นั้น ถึง แก่ ความ ตาย หรือ ต้อง บาด เจ็บแก่ ร่าง กาย ถึง สาหัส เพราะ เหตุนั้น ไซ้ ท่าน ให้ ใช้ ข้อ ความ ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๒๕๑, ๒๕๒, ๒๕๖, ๒๕๗ แล ๒๕๘ นั้น พิพากษา โทษ มัน ตาม ควรแก่ ความ ผิด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๗๓

ผู้ใด บังอาจ พา เอา เด็ก อายุ ต่ำ กว่า สิบ ขวบ ไป เสีย จาก บิดา มารดา หรือ จาก ผู้ ที่ มี อำนาจ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ที่ จะ คุ้ม ครอง เด็ก นั้น ก็ ดี แล ผู้ใด ที่ รู้ แล้ว ว่า เด็ก คนใด ถูก คน พา ไป โดย ทุจริต เช่น นั้น มัน บังอาจ ซื้อ หรือ ขาย เด็ก นั้น หรือ รับ เอา เด็ก นั้น ไว้ โดย เจตนา ทุจริต ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด อย่างใดใด เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ต้อง ระวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

มาตรา ๒๗๔

ผู้ใด บังอาจ พา เอา เด็ก อายุ ตั้ง แต่ สิบ ขวบ ขึ้น ไป จน ถึง สิบ สี่ ขวบ ไป เสีย จาก บิดา มารดา หรือ จาก ผู้ ที่ มี อำนาจ คุ้ม ครอง เด็ก นั้น โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย โดย เด็ก มิ ได้ เต็ม ใจ ไป ด้วย มัน ก็ ดี แล ผู้ใด รู้ แล้ว ว่า เด็ก คนใด มี ผู้ พา ไป โดย ทุจริต เช่น นั้น มัน บังอาจ ซื้อ หรือ ขาย เด็ก นั้น หรือ รับ เอา เด็ก นั้น ไว้ โดย เจตนา ทุจริต ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง ระวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ เดือน หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง สาม ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

ถ้า แล ความ ผิด ที่ ว่า มา ใน มาตรา นี้ เป็น การ ที่ กระทำ เพื่อ หา กำไร หรือ เพื่อ การ อนาจาร อย่าง หนึ่ง อย่างใด ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง ระวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๗๕

ผู้ใดเกลี้ยกล่อม พาเด็กอายุตั้งแต่สิบขวบขึ้นไปจนถึงสิบสี่ขวบไปเสียจากบิดามารดา หรือจากผู้ที่มีอำนาจคุ้มครองเด็กนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยมันเจตนาจะหากำไร หรือเพื่อการอนาจารใช้ถึงเด็กนั้นจะเต็มใจไปด้วยกับมันท่านก็ว่ามันมีความผิด อนึ่งผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าเด็กคนใดมีผู้พาไปโดยทุจริตเช่นนั้น มันบังอาจซ่อนหรือขายเด็กนั้น หรือรับเอาเด็กนั้นไว้โดยเจตนาทุจริตใช้ ท่านว่ามันมีความผิดเสมอกับผู้พาเด็กไป แลท่านให้ลงโทษผู้กระทำผิดในมาตรานี้ด้วย รวางโทษจำคุกตั้งแต่เดือนหนึ่งขึ้นไปจนถึงสามปี แลให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาทด้วย อีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๗๖

ผู้ใดบังอาจพาเอาหญิงคนใดไปเพื่อการอนาจาร โดยมันฉุดคร่าพาไปด้วยกำลังก็ดี หรือมันชู่เข็ญให้ไปด้วยความกลัวก็ดี หรือพาไปด้วยใช้อุบายทุจริตล่อลวงประการใดใดก็ดี แลผู้ใดที่รู้แล้วว่าหญิงคนใดมีผู้พาไปโดยทุจริตเช่นนั้น มันบังอาจซ่อนเร้นหญิงนั้นไว้ก็ดี ท่านว่ามันผู้กระทำการอย่างใดใดเช่นว่ามาในมาตรานี้ มีความผิดต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วย อีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๗๗

ผู้ใด ใช้อำนาจ ด้วย กำลัง ก็ดี ด้วย วาจา ขู่เข็ญ ก็ดี หรือใช้ กลอุบาย ล่อ ลวง ด้วย ประการ ใดใด ก็ดี พา คน ออกไปพ้นพระราชอาณาจักร์ เพื่อ จะ ให้คน นั้น ตก ไป อยู่ใน อำนาจ ของ ผู้ อื่น โดย ทาง ทุจริต ก็ดี หรือ มัน พา คน นั้นไป ละ ทิ้ง ให้ เป็น คน อนาถา หา ที่ พึ่ง มิได้ ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้กระทำ อย่าง ใดใด เช่น ว่า มา นี้ มี ความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้นไป จน ถึง เจ็ดปี แลให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๗๘

การ พิจารณา เอาโทษ แก่ ผู้ กระทำ ผิด กฎหมาย ที่ บัญญัติ ไว้ ใน ตอน ต้น แต่ ตอน ที่ ๒ แห่ง มาตรา ๒๖๗ ก็ดี ใน มาตรา ๒๗๑ นั้น ก็ดี ท่าน ให้ ถือ ว่า ต่อ ผู้ที่ ถูก ความ เสีย หาย มา ร้อง ทุกข์ จึง ให้ เจ้าพนักงาน เอา คดี นั้น ขึ้น ว่า กล่าว ตาม กระบิล เมือง

หมวดที่ ๒

ความผิดฐาน เปิดเผยความลับ สำหรับตัวของผู้อื่น

มาตรา ๒๗๙

ผู้ใด มิได้ มี อำนาจ จะ ทำได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แต่ มัน บังอาจ เปิด ผนึก หรือ เอา หนังสือ หรือโทรเลข ของ ผู้อื่นไปโดย เจตนา เพื่อ จะ ล่วง รู้ เนื้อ ความ ก็ดี หรือ จะ เอาเนื้อ ความใน หนังสือ หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โทรเลขนั้น ๆ ออกเปิดเผยก็ดี ถ้าแลการที่มันกระทำนั้นสามารถอาจจะให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่ผู้หนึ่งผู้ใดได้ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๗๐

ผู้ใดได้ล่วงรู้ความลับสำหรับตัวของผู้อื่นเพราะมันเปนเจ้าพนักงานจึงรู้ได้โดยตำแหน่งหน้าที่ของมันก็ดี หรือเพราะมันเปนผู้ประกอบการให้แก่เขาโดยทางศิลปสาตร์จึงรู้ความลับนั้นได้ก็ดี ถ้าแลมันมิได้มีอำนาจจะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายแลมันบังอาจเอาความลับสำหรับตัวของเขาไปเปิดเผยโดยลักษณอันสามารถอาจจะให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่า ๖ เดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๗๑

การพ้องเอาโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายหมวดนี้นั้น ท่านให้ถือว่าต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายมาร้องทุกข์จึงให้เจ้าพนักงานเอาคดีนั้นขึ้นว่ากล่าว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๓

ความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๒๗๒

ผู้ใดใส่ความเอาผู้อื่น ซึ่งอาจจะให้เขาเสียชื่อเสียง หรืออาจจะให้คนทั้งหลายดูหมิ่นหรือเกลียดชังเขานั้น ถ้ามันกล่าวต่อหน้าคนแต่สองคนขึ้นไปก็ดี หรือกล่าวแก่บุคคลนับแต่สองคนขึ้นไปก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดฐานหมิ่นประมาทเขา มันต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือสฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินพันบาท หรือสฐานหนึ่งทั้งปรับทั้งจำด้วยโดยกำหนดที่ว่ามาแล้ว

ถ้าแลมันใส่ความเขาด้วยมันโฆษนาในสมุด หรือในหนังสือที่มีกำหนดคราวโฆษนา หรือในหนังสือพิมพ์บอกข่าว หรือโฆษนาในแบบอย่างแลในจดหมายอย่างใด ๆ โทษของมันผู้กระทำผิดหนักขึ้นทั้งสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินปีหนึ่ง หรือสฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินสองพันบาท หรือสฐานหนึ่งทั้งจำคุกแลปรับด้วยโดยกำหนดที่ว่ามานี้

มาตรา ๒๗๓

ผู้ใดแสดงความคิดเห็นของตน ซึ่งคิดเห็นโดยสุจริต ในลักษณการที่กล่าวต่อไปในมาตรานี้ คือว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) ใน การ ที่ จะ แสดง ความ ชอบ ธรรม ของ ตน หรือ ใน การ ที่ จะ ต้อง ต่อ สู้ ป้อง กัน ตน หรือ ใน การ ป้อง กัน ประโยชน์ อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย ก็ ดี

(๒) เจ้า พนักงาน กล่าว ความ ใน รายงาน ตาม ตำแหน่ง หน้า ที่ ของ ตน ก็ ดี

(๓) การ ที่ กล่าว สรรเสริญ แล ติเตียน บุคคล หรือ สิ่ง ใดใด โดย สุภาพ อัน เปน วิไสย ธรรมดา สาธารณ ชน ย่อม กล่าว กัน ก็ ดี

(๔) การ ที่ โฆษนา หรือ กล่าว ถึง การ ที่ ดำเนิร อยู่ ใน โรง ศาล ใดใด หรือ ใน ที่ ประชุม ชนใดใด แล กล่าว แต่ โดย สุภาพ ก็ ดี

ลักษณ ที่ แสดง ความ คิด ความ เห็น ใน ๔ ประการ นี้ ท่าน ว่า ไม่ มี โทษ ฐาน หมิ่น ประมาท

มาตรา ๔๗๔

ท่าน ห้าม มิ ให้ ศาล ยอม ให้ ผู้ ต้อง หา ว่า หมิ่นประมาท สืบพยาน ใน ข้อ ว่า ความ จริง ดัง มัน กล่าว หรือ ไม่ เว้น ไว้ แต่ ใน คดี มี รูป ความ ดัง ว่า ต่อ ไป นี้ คือ

(๑) เมื่อ ศาล พิจารณา เห็น ว่า ที่ มัน กล่าว นั้น มัน มี เจตนา จะ ให้ เปน สาธารณ ประโยชน์ ประการ หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) ข้อความที่มันกล่าวนั้น มันกล่าวโทษเจ้าพนักงาน ว่า กระทำความผิดในตำแหน่งหน้าที่ราชการ ประการหนึ่ง

(๓) เมื่อโจทย์ร้องขอให้ศาลพิจารณาข้อที่ใส่ความ แลขอให้ศาลพิพากษาว่าความที่ใส่นั้นเปนความจริงหรือไม่ ประการหนึ่ง

ถ้าศาลบังคับผู้ต้องหาในคดีหมิ่นประมาท ให้พิสูทธ์ให้เห็นจริงดังมันกล่าวแลมันพิสูทธ์ให้เห็นจริงมิได้ไซ้ ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสองปี แลปรับไม่เกินกว่าห้าพันบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง หรือทั้งจำคุกทั้งปรับ เช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๗๕

คำให้การแลคำชี้แจงซึ่งคู่ความ หรือทนายของคู่ความกล่าวด้วยวาจาก็ดี ด้วยจดหมายก็ดี ในเวลาพิจารณาคะดีในโรงศาลนั้น ท่านว่าไม่มีโทษฐานหมิ่นประมาท แต่ศาลมีอำนาจที่จะไม่รับข้อความเช่นนั้นไว้ในสำนวน หรือจะบังคับให้ถอนหรือให้แก้ไขข้อความเปนประการหนึ่งประการใดได้ ตามที่ศาลจะพิเคราะห์เห็นเปนการสมควร

มาตรา ๒๗๖

ในคดีฐานหมิ่นประมาทนั้น ถ้าโจทย์ร้องต่อศาลขอให้สั่งให้ริบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือ ทำลาย บรรดา หนังสือ ซึ่ง มี ข้อ ความ เปน ฐาน หมิ่น ประมาท ใน คดี นั้น เสีย ก็ ดี หรือ จะ ขอให้ ศาล ประกาศ คำ พิพากษา ใน คดี นั้น ตลอด คำ พิพากษา หรือ แต่ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง ใน หนังสือ พิมพ์ จด หมาย เหตุ ต่าง ๆ แล คิด เอา ค่า ประกาศ แก่ จำเลย ผู้ ต้อง โทษ ก็ ดี เปน โสด หนึ่ง ต่าง หาก จาก โทษ ที่ ลง แก่ จำเลย ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ใน กฎหมาย หมวด นี้ ท่าน ว่า ให้ ศาล พิเคราะห์ ดู ถ้า เห็น สมควร ก็ ให้ สั่ง ให้ ทำ ดุจ โจทย์ ร้อง ขอ นั้น ได้

มาตรา ๒๘๗

การ พ้อง เอา โทษ แก่ ผู้ กระทำ ผิด กฎหมาย หมวด นี้ นั้น ท่าน ให้ ถือ ว่า ต่อ ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เสีย หาย มา ร้อง ทุกข์ จึง ให้ เจ้า พนักงาน เอา คดี นั้น ขึ้น ว่า กล่าว

อนึ่ง ถ้า ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เสีย หาย นั้น ตาย เสีย ก่อน ได้ ร้อง ทุกข์ ก็ ดี หรือ ว่า เปน คดี หมิ่น ประมาท ต่อ ชื่อ เสียง ของ ผู้ ที่ ตาย ไป แล้ว ก็ ดี ท่าน ว่า ผู้ ที่ จะ มา ร้อง ทุกข์ ต่อ เจ้าพนักงาน ให้ เอา คดี ขึ้น ว่า กล่าว นั้น ถ้า เปน สามี หรือ ภรรยา หรือ เปน ญาติ ที่ สืบ สาย โลหิต เพียง สอง ชั้น คือ พ่อ, แม่, ปู่, ย่า, ตา, ยาย, พี่, น้อง, หรือ ลูก หลาน ของ ผู้ ตาย นั้น ก็ ร้อง ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่วนที่ ๙

ว่าด้วย ความผิดที่ ประทุษฐร้าย แก่ ทรัพย์

หมวดที่ ๑

ความผิดฐานลักทรัพย์

มาตรา ๒๗๗

ผู้ใด บังอาจ เอา ทรัพย์ของ ผู้อื่นไปโดย การ ทุจริต ทรัพย์นั้น จะเป็น ของ ๆ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ทั้ง นั้น ก็ ตาม หรือ ผู้หนึ่ง ผู้ใด เป็น เจ้า ของ ทรัพย์ นั้น แม้แต่ส่วน หนึ่ง ก็ ตาม ถ้า แล มัน บังอาจ เอา ไป โดย เจ้า ของ เขา มิได้ อนุญาต ใช้ ท่าน ว่า มัน คือโจร ลัก ทรัพย์ มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุกไม่ เกิน กว่า สาม ปี แล ให้ ปรับไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีกโสด หนึ่ง

มาตรา ๒๗๘

ลักษณ โทษ ฐาน ลัก ทรัพย์ ที่ ว่า มาใน มาตรา ๒๗๗ นั้น ท่านให้ ใช้ ได้ ตลอด ถึง เหตุ เหล่า นี้ คือ

(๑) ผู้ที่ มี หุ้น ส่วน ด้วย กัน บังอาจ เอา ทรัพย์ อย่างใดใด อัน เป็น สมบัติ ของ การ เข้า หุ้น ส่วน นั้น ไป เสีย จาก ผู้ที่ มี หุ้น ส่วน ด้วย กัน หรือไป จาก ผู้ อื่นโดย มัน เจตนา ทุจริต ประการ หนึ่ง

(๒) ผู้ที่ เป็น เจ้า ของ ทรัพย์อย่างใดใด ด้วย กัน กับ คน อื่น บังอาจ เอา ทรัพย์ นั้นไป เสีย จาก ผู้ที่ เป็น เจ้า ของ ทรัพย์ร่วม กับ มัน หรือ เอา ไป เสีย จาก ผู้ อื่น ที่ รักษา ทรัพย์ นั้น โดย มัน เจตนา ทุจริต ประการ หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๙๐

ทรัพย์อย่างใดใด อันต้องยึด หรือต้องอายัดไว้ตามกฎหมาย ถ้าแลผู้ใดจะเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นก็ตาม หรือมิใช่เจ้าของก็ตาม บังอาจเอาทรัพย์นั้นไปเสีย โดยเจตนาทุจริตไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดฐานลักทรัพย์

มาตรา ๒๙๑

ทรัพย์อย่างใดใด ที่มอบไว้เป็นจำนำอยู่ในมือผู้อื่น แลผู้รับจำนำมิได้อนุญาตให้เอาไป ถ้าแลผู้ใดจะเป็นเจ้าของทรัพย์นั้นก็ตาม หรือมิใช่เจ้าของก็ตาม บังอาจเอาทรัพย์นั้นไปเสีย โดยเจตนาทุจริตไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดฐานลักทรัพย์

มาตรา ๒๙๒

ผู้ใดบังอาจลักเก็บผลไม้ หรือพรรณไม้ที่มีประโยชน์อย่างใดใด ที่เขาปลูกไว้ในเรือกสวนไร่นา ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษ เป็นสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสามเดือน สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าสองร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๒๙๓

ถ้าหากว่าการลักทรัพย์ได้กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

(๑) ลักทรัพย์เขาในเวลาค่ำคืนก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) ลัก ทรัพย์ เขา โดย บีบ บาย หรือ ตัด ช่อง เข้าไป ลัก ภายใน บริเวณ ที่ เขา ทำไว้ สำหรับ ป้อง กัน ภยันตราย แก่ คน หรือ แก่ ทรัพย์ ก็ ดี

(๓) ลัก ทรัพย์ เขา โดย มัน ย่อง เบา เข้า ทาง ทาง ช่อง ทาง อัน มิ ใช่ สำหรับ ให้ คน ไป มา หรือ ใช้ ช่อง ทาง ที่ พรรค พวก หรือ ผู้ สม รู้ เปน ใจ ด้วย มัน ผู้ ร้าย ลอบ เปิด ไว้ ให้ ก็ ดี

(๔) ลัก ทรัพย์ เขา โดย ลอบ ไข กุญแจ ด้วย ลูก กุญแจ ที่ มัน มี อยู่ โดย ผิด กฎหมาย หรือ ไข ด้วย เครื่อง มือ อย่าง อื่น ก็ ดี

(๕) ลัก ทรัพย์ เขา โดย มัน งัด ผ่า หรือ พา เอา สิ่ง ที่ เขา ใช้ บรรจุ ทรัพย์ ไป ก็ ดี

(๖) ลัก ทรัพย์ เขา โดย อาไศรย โอกาศ ที่ เกิด เหตุ ภยันตราย เช่น ว่า ใน เวลา เกิด เพลิง ไหม้ ดิน ระเบิด รถไฟ ชำรุด เรือ เสีย หรือ เวลา มหาชน ตื่น เหตุ กลัว อันตราย เปน ต้น ก็ ดี

(๗) ลัก ทรัพย์ เขา โดย มัน มี สาตราวุธ ติด ตัว ไป ด้วย ก็ ดี

(๘) ลัก ทรัพย์ เขา โดย มัน แปลง ตัว หรือ ปอม หน้า เข้าไป ลัก ทรัพย์ ก็ ดี

(๙) ลัก ทรัพย์ เขา โดย ปลอม ตัว เปน ผู้ อื่น ก็ ดี

(๑๐) ลัก ทรัพย์ เขา โดย มัน ปลอม ว่า มัน ทำ การ ตาม อำนาจ อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย ก็ ดี

๓๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๑) ลักทรัพย์เขา โดยมีพรรคพวกนับทั้งตัวมันตั้งแต่สองคนขึ้นไปก็ดี

ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ประกอบด้วยเหตุดังว่ามาในมาตรานี้ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แถให้ปรับตั้งแต่ห้าสิบบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๒๙๕

ถ้าหากว่าการลักทรัพย์ได้กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

(๑) เข้าไปลักทรัพย์ถึงในเคหะสถาน ที่เจ้าทรัพย์มิได้อนุญาตให้มันเข้าไปก็ดี

(๒) ลักทรัพย์ ในสถานที่บูชาในทางสาสนาก็ดี

(๓) ลักทรัพย์ในที่จอดรถไฟ ที่ท่าเรือแถที่รับส่งสินค้าก็ดี

(๔) ลักทรัพย์ ที่จะใช้สำหรับราชการ หรือที่จะใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ก็ดี

(๕) ลักทรัพย์ของนายหรือของผู้ที่เขาจ้างมันก็ดี

(๖) ลักปสุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะก็ดี

ถ้าผู้ใดลักทรัพย์ กระทำประกอบด้วยเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังว่ามาในมาตรานี้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงหาปี แถให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า แล มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ได้ กระทำ โดย อาการ หรือ โดย อุบาย อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เช่น ว่า มา ใน มาตรา ๒๘๓ นั้น ด้วย ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ปี หนึ่ง ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๘๕

ถ้า ผู้ ใด ลัก ทรัพย์ ใน เคหะ สถาน ใน เวลา ค่ำ คืน แล มัน ได้ กระทำ ความ ผิด นั้น ประกอบ ด้วย เหตุ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๒๘๓ นั้น ด้วย ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๒๘๖

ถ้า ผู้ ใด ลัก ช้าง แม้ แต่ เชือก เดียว ก็ ดี หรือ ลัก ปสุสัตว์ หรือ สัตว์ พาหนะ ตั้ง แต่ สาม ตัว ขึ้น ไป ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

หมวด ที่ ๒

ความ ผิด ฐาน ริง ราว ฐาน ชิง ทรัพย์ ฐาน ปล้น ทรัพย์ แล ฐาน ตัด

มาตรา ๒๘๗

ผู้ ใด ลัก ทรัพย์ โดย ใช้ กิริยา ฉก ฉวย เอา ทรัพย์ พา หนี ไป ต่อ หน้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ท่านว่ามันมีความผิดฐานเปนโจรวิ่งราวทรัพย์ ถ้าแลมันมิได้ทำให้ผู้ใดมีบาดเจ็บด้วย ท่านว่ามันต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี แลให้ปรับตั้งแต่ยี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาทด้วยอีกโสดหนึ่ง

ถ้าแลมันได้ทำให้เขามีบาดเจ็บด้วยไซ้ ท่านว่ามันควรรับอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๐ นั้น

มาตรา ๒๙๗

ผู้ใดลักทรัพย์ ด้วยใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น หรือขู่เข็ญว่าจะทำร้ายเขา เพื่อเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งนี้ คือ

(๑) เพื่อประโยชน์ที่จะตระเตรียมการ หรือให้เปนความสดวกในการที่มันจะลักทรัพย์ ก็ดี

(๒) เพื่อที่จะเอาทรัพย์ หรือให้ผู้ใดส่งทรัพย์ให้แก่มัน ก็ดี

(๓) เพื่อที่จะเอาผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่มันลักทรัพย์นั้น ก็ดี

(๔) เพื่อจะปกปิดการกระทำผิดของมัน ก็ดี

(๕) เพื่อจะหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาสำหรับความผิดนั้น ก็ดี

ท่านว่ามันมีความผิดฐานเปนโจรชิงทรัพย์ ต้องรวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไปจนถึงเจ็ดปี แลให้ปรับตั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๙๙

ถ้า การ ชิง ทรัพย์ นั้น ประกอบ ด้วย ความ ฉกรรจ์ อย่าง หนึ่ง อย่างใด เช่น ว่า ไว้ ใน มาตรา ๒๙๓ แล มาตรา ๒๙๕ ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๐๐

ถ้า ใน การ ชิง ทรัพย์ นั้น เปน เหตุ ให้ ผู้ ใด ต้อง บาด เจ็บ ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล เปน เหตุ ให้ เขา ต้อง บาด เจ็บ ถึง สาหัส ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด นั้น ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ เจ็ด ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ พัน สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า แล เปน เหตุ ให้ เขา ถึง ตาย ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สิบ ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

แต่ ความ ที่ ว่า ใน ตอน หลัง นี้ ท่าน ไม่ ประสงค์ จะ ให้ ใช้ ลบ ล้าง อาญา ที่ ท่าน บัญญัติ ไว้ สำหรับ โทษ ที่ กระทำ ให้ คน ตาย

มาตรา ๓๐๑

ถ้า คน ตั้ง แต่ สาม คน ด้วย กัน ขึ้น ไป แล มัน มี อาวุธ แม้ แต่ คน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เดียว ก็ดี กระทำ การ ชิง ทรัพย์ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ฐาน เปน โจร ปล้น ทรัพย์ ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สิบ ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี ด้วย กัน ทุก คน

ถ้า ใน การ ปล้น นั้น ทำให้ เขา มี บาด เจ็บ ถึง สาหัส ท่าน ว่า มัน ผู้ เปน โจร นั้น ต้อง รวาง โทษ จำ คุก จน ตาย หรือ ให้ จำ ตั้ง แต่ สิบ ห้า ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี ด้วย กัน ทุก คน

ถ้า แล ใน การ ปล้น นั้น ทำให้ เขา ถึง ตาย ท่าน ว่า มัน ผู้ เปน โจร นั้น ต้อง รวาง โทษ ถึง ประหาร ชีวิตร์ หรือ จำคุก จน ตลอด ชีวิตร์

แต่ ความ ที่ ว่า ใน ตอน หลัง นี้ ท่าน ไม่ ประสงค์ จะ ให้ เอา ไป ใช้ ลบ ล้าง อาญา ที่ ท่าน บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด ฐาน ฆ่า คน ตาย โดย เจตนา อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ที่ ท่าน กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๒๕๐ นั้น

มาตรา ๓๐๒

ผู้ ใด เปน โจร สลัด ท่าน ให้ ลง โทษ มัน ตาม ลักษณ โทษ ที่ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๐ แล ๓๐๑ นั้น

หมวด ที่ ๓

ความ ผิด ฐาน กัน โซก

มาตรา ๓๐๓

ผู้ ใด ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ บังคับ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย ถ้า แล มัน บังอาจ บังคับ ผู้ อื่น โดย มัน ใช้ กำลัง ข่ม ขืน หรือ ขู่ เข็ญ ขืน ใจ ให้ เขา สัญญา ว่า จะ ส่ง ทรัพย์ อย่าง ใด ใด ให้ แก่ ผู้ ใด ก็ดี ให้ เขา ทำ หรือ ถอน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือ ทำลาย หนังสือ สำคัญ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ ใช้ อุบาย บังคับ เขา เช่น ว่า มา นี้ มี ความผิด ฐาน กันโชก ต้องรวางโทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้นไป จน ถึง ห้า ปี และให้ปรับ ตั้ง แต่ ห้าสิบ บาท ขึ้นไป จน ถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า หาก ว่า มัน กันโชก เขา ด้วย ลักษณ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ว่า ต่อไป นี้ คือ

(๑) ด้วย อุบาย ขู่ ว่า จะ เปิด เผย ความ ลับ สำหรับ ตัว ของ เขา หรือ ขู่ ว่า จะ กระทำ ให้เขา เสื่อม เสีย ชื่อ เสียง ด้วย ประการ ใด ก็ดี

(๒) ขู่ ว่า จะ ฆ่า หรือ จะ กระทำ ร้าย แก่ ร่าง กาย เขา ให้ถึง สาหัส หรือ จะ เอาไฟ เผา ทรัพย์ ของ เขา เสีย ก็ดี

(๓) มัน มี สาตรา วุธ มา ขู่ เขา ก็ดี

ท่าน ว่า รวาง โทษ ของ มัน ถึง จำคุก ตั้ง แต่ สอง ปี ขึ้นไป จน ถึง เจ็ด ปี และ ให้ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท อีก โสด หนึ่ง ด้วย

หมวด ที่ ๔

ความผิด ฐาน ฉ้อ โกง

มาตรา ๓๐๔

ผู้ใด ใช้ อุบาย หลอก ลวง ด้วย ประการ ใดใด อัน ต้อง ประกอบ ด้วย เอา ความ เท็จ มา กล่าว หรือ แกล้ง ปก ปิด เหตุ การ อย่างใดใด ที่ มัน ควร ต้อง บอก ให้ แจ้ง นั้น โดย มัน มี เจตนา ทุจริต คิด หลอก ลวง ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใด ส่ง ทรัพย์ อย่าง หนึ่งอย่าง ใด ให้แก่ ตัว มัน เอง หรือ แก่ ผู้อื่น ก็ดี หรือ ให้เขา ทำ หนังสือ สำคัญ หรือ ให้เขา ถอน หรือ ทำลาย หนังสือ สำคัญ อย่างใดใด ก็ดี ท่าน ว่า มัน ผู้หลอก ลวง เช่น ว่า มานี้ กระทำการ ฉ้อโกง มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุกไม่เกิน กว่า สามปี แล ให้ ปรับไม่ เกิน กว่า สอง พัน บาท ด้วย อีกโสด หนึ่ง

มาตรา ๓๐๕

ผู้ ใด ซื้อ เชื่อ สิ่ง ของ เขา โดย เจตนา จะไม่ใช้ ค่า สิ่ง ของ นั้น ท่าน ว่า มัน ฉ้อ โกง

มาตรา ๓๐๖

ถ้า ผู้ ใด กระทำ การ ฉ้อ โกง โดย อุบาย อย่าง หนึ่ง อย่างใด เช่น ว่า ต่อไปใน มาตรา นี้ คือ

(๑) ปลอม ตัว เปน คน อื่น ก็ดี

(๒) แกล้ง แสดง ตน ว่า เปน คนใช้ วิทยา คมได้ ก็ดี

(๓) แกล้ง ปกปิด ความ ที่ได้เอา ทรัพย์ อย่างใดใด ของ ตนไป ขาย หรือ วาง เปน ประกัน หรือ จำนำ เสีย แล้ว แล เพทุบาย เอา ทรัพย์ นั้น มา ขาย หรือ วาง เปน ประกัน หรือ จำนำ อีก หน หนึ่ง ก็ดี

(๔) เอา ทรัพย์ อย่างใดใดซึ่ง มันไม่ มี อำนาจ ที่ จะจับ จ่ายได้ นั้น ไป ขาย หรือ วาง เปน ประกัน หรือ จำนำ จำหน่าย เสีย ก็ดี

(๕) เอา เปรียบ แก่ คน อายุ น้อย ซึ่ง ยัง อ่อน แก่ ความ รู้ หรือ เอา เปรียบ แก่ คน ที่ วิกล จริต ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ท่าน ว่า มัน ผู้ มี ความ ผิด ที่ ว่า มา ใน มาตรา นี้ ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี และ ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๐๗

ผู้ ใด เอา เปรียบ แก่ คน อ่อน อายุ ซึ่ง มี ความ ชัด สน หรือ เบ่น คน วิกล จริต หรือ ลุ่ม หลง อยู่ ด้วย การ ใดใด และ มัน เพทุบาย ให้ ผู้ อ่อน อายุ นั้น ลง ชื่อ ใน หนังสือ สำคัญ อย่าง ใดใด ให้ เปน ที่ เสื่อม เสีย ประโยชน์ ของ ผู้ นั้น เอง หรือ เสื่อม เสีย ประโยชน์ ของ ผู้ อื่น โดย มิได้ รับ ความ ทด แทน ตาม สมควร ไซ้ ท่าน ว่า ผู้ เพทุบาย กระทำ การ ฉ้อโกง เอา เปรียบ เช่น นี้ มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี และ ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๐๘

ผู้ ใด มี เจตนา ที่ จะ บ้อง กัน มิ ให้ ทรัพย์ อย่าง ใดใด ถูก ริบ ถูก อายัต ถูก ยึด ตาม คำพิพากษา หรือ ตาม คำ บังคับ คำ สั่ง ของ ศาล อัน ได้ ประกาศ แล้ว ก็ ตาม หรือ ที่ มัน รู้ ว่า น่า จะ ประกาศ ก็ ตาม ถ้า และ มัน เพทุบาย บังอาจ เอา ทรัพย์ นั้น ไป เสีย ก็ ดี ซ่อน เร้น เสีย ก็ ดี โอน หรือ นำ ส่ง ทรัพย์ นั้น ให้ แก่ ผู้ อื่น เสีย ก็ ดี หรือ แกล้ง เพทุบาย ร้อง เรียน ว่า ทรัพย์ นั้น เปน ของ ของ มัน เอง หรือ แกล้ง ว่า มัน มี ส่วน กรรมสิทธิ์ ใน ทรัพย์ นั้น ก็ ดี หรือ มัน แกล้ง ให้ มัน เอง ต้อง คำ พิพากษา ว่า เปน หนี้ สิน ซึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มัน มิได้เปน หนี้จริง ก็ดี ผู้ที่ กระทำ ฉ้อโกง อย่าง ใดใด เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า พัน บาท ด้วย อีกโสด หนึ่ง

มาตรา ๓๐๙

ผู้ใด เจตนา จะ บ้อง กัน ขัด ขวาง มิให้แบ่ง ปัน ทรัพย์ อย่างใดใด ตาม กฎหมาย ให้แก่ พวก เจ้า หนี้ ของ มัน เอง หรือแก่ เจ้าหนี้ ของ ผู้อื่น แล มันใช้ อุบาย เอา ทรัพย์ นั้นไป เสีย ก็ดี ซ่อน เร้น หรือ นำ ส่งทรัพย์ นั้น ให้แก่ ผู้อื่น เสีย ก็ดี มันโอน หรือ ให้เขาโอน ทรัพย์ นั้นไปให้แก่ ผู้อื่น โดย ผู้นั้น มิได้ ตอบ แทน ด้วย อย่างใดโดย สมควร ก็ดี ผู้ใด ใช้อุบาย ฉ้อโกง กระทำ อย่าง หนึ่ง อย่างใด เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ท่าน ว่า มัน มี ความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สอง ปี แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๑๐

ผู้ใด ขาย ทรัพย์สิ่ง ของ อย่างใดใด แล มันใช้ อุบาย ลวง ให้ผู้ซื้อ หลง เชื่อ ใน ธรรมชาต ใน ชนิด หรือ ใน จำนวน อัน เปน เท็จไซ้ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวางโทษ จำคุกไม่ เกิน กว่า หก เดือน แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๑๑

ผู้ใด หา ผล ประโยชน์ โดย อุบาย หลอก ลวง ใน การ เล่น ต่าง ๆ ซึ่ง เล่น กันได้ โดย ไม่ผิด ต่อ กฎหมาย ถ้า หาก ความ เพทุบาย ของ มันไม่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ร้าย ถึง ฐาน ฉ้อโกง หรือ ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา แล้ว ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด เพียง รวาง โทษ จำคุก ไม่ เกิน กว่า สาม เดือน แล ปรับ ไม่ เกิน สอง ร้อย บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

มาตรา ๓๑๒

ทรัพย์ อย่าง ใดใด อัน เขา รับ ประกัน สัญญา ไว้ ว่า ถ้า เปน อันตราย สูญ หรือ เสีย หาย ลง เขา จะ ใช้ ค่า ทรัพย์ ให้ นั้น ถ้า แล ผู้ ใด แกล้ง กระทำ แก่ ทรัพย์ นั้น ให้ เปน อันตราย หรือ เสีย ไป ด้วย ประการ ใดใด โดย มัน เจตนา จะ เอา เงิน ค่า ประกัน ทรัพย์ นั้น แก่ เขา มา เปน อาณา ประโยชน์ ของ มัน เอง ก็ ตาม หรือ เปน อาณา ประโยชน์ ของ คน ผู้ อื่น ก็ ตาม ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ห้า สิบ บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสดหนึ่ง

มาตรา ๓๑๓

การ พ้อง เอา โทษ แก่ ผู้ กระ ทำ ผิด กฎหมาย หมวด นี้ นั้น ท่าน ให้ ถือ ว่า ต่อ ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เสีย หาย มา ร้อง ทุกข์ จึง ให้ เจ้าพนักงาน เอา คดี นั้น ขึ้น ว่า กล่าว

หมวด ที่ ๕

ความ ผิด ฐาน ยัก ยอก ทรัพย์ อัน ต้อง อาญา

มาตรา ๓๑๔

ผู้ ใด ได้ รับ มอบ หมาย ให้ เปน ผู้ ดูแล รักษา หรือ เก็บ ทรัพย์ หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จัด การ ทรัพย์ อย่าง ใดใด ของ ผู้อื่น หรือ เปนทรัพย์ที่ผู้อื่น มีส่วน เปน เจ้า ทรัพย์ อยู่ด้วย ก็ดี หรือได้รับ มอบ หมาย ทรัพย์ไว้ เพื่อ ให้ มัน ใช้ โดย เฉภาะใน การ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ซึ่ง ชอบ ด้วย กฎหมาย หรือ ใน การ ที่ ผู้มอบ ทรัพย์ นั้น ได้กำหนด ไว้ ให้ ใช้ ก็ดี ถ้า แล มัน คิด ทุจริต เบียด บัง เอา ทรัพย์ นั้น ไว้ ใช้เอง หรือ ไว้เปน อาณา ประ โยชน์ ของ มัน เสีย เอง หรือ มัน เอา ไปใช้ ให้เปน อาณาประโยชน์ ของ บุคคล ผู้อื่น ท่าน ว่า มัน กระทำ การ ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา มีความ ผิด ต้อง รวางโทษ จำคุก ไม่เกิน กว่า สาม ปี แล ให้ปรับ ไม่ เกิน กว่า สอง พันบาท ด้วย อีกโสด หนึ่ง

มาตรา ๓๑๕

ผู้ใดได้รับ มอบ ลาย มือชื่อ ของ ผู้อื่นไว้ เพื่อกิจ อย่างใดที่ กฎหมาย บังคับ ก็ดี หรือ กิจ อย่างใด ที่ ผู้มอบ เขาสั่ง ให้ทำ ก็ดี ถ้า แล มัน บังอาจ เอา ลาย มือชื่อ เขาไป ใช้ ใน กิจ อย่าง อื่น ที่ อาจ จะ เกิด เสีย หาย แก่ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ได้นั้น ใช้ ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา

ถ้า หาก ว่า เขา มิได้ ลง ลายมือ มอบไว้แก่ มัน แล มันไป กระทำ ผิด เช่น ว่า มา นั้น ท่าน ให้ ลงโทษ มัน ฐาน ปลอม หนังสือ

มาตรา ๓๑๖

ผู้ใด ได้รับ ความ มอบ หมาย ให้ เปน ผู้พิทักษ์ รักษา ทรัพย์ อย่าง ใด ใด ของ มัน เอง ซึ่ง ต้อง อายัด ตาม กฎหมาย ถ้า แล มัน คิด ทุจริต บิด บัง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ซ่อน เร้น หรือ จำหน่าย หรือ เอา ทรัพย์ นั้นไป เสีย ให้พ้น ก็ดี ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา

มาตรา ๓๑๗

ผู้ ใด มี เจตนา ทุจริต แล ยัก ยอก ทรัพย์ ซึ่ง เขา เอา มา ส่ง ไว้ แก่ มัน โดย เขา พลั้ง เผลอ ผิด ไป ประการ ใด ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา แต่ ให้ ลง โทษ แก่ มัน ตาม ที่ บัญญัติ ไว้ สำหรับ ความ ผิด เช่น นั้น แต่ เพียง กึ่ง หนึ่ง

มาตรา ๓๑๘

ผู้ ใด เก็บ ของ ตก ของ หาย ได้ ก็ดี หรือ มัน ได้ ทรัพย์ แผ่น ดิน ก็ดี ถ้า แล มัน ยัก ยอก เอา ทรัพย์ นั้น ไว้ ไม่ กระทำ ตาม กฎหมาย ที่ บังคับ ไว้ สำหรับ การ นั้น ไซ้ ท่าน ว่า มัน ต้อง รวาง โทษ กึ่ง อัตรา ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา

มาตรา ๓๑๙

ผู้ ใด ได้ รับ มอบ หมาย ทรัพย์ ไว้ ใน เหตุ เหล่า นี้ คือ

(๑) โดย ฐาน มัน เป็น เสมียน หรือ เป็น คน ใช้ ของ ผู้ ที่ มอบ ทรัพย์ นั้น ก็ดี

(๒) โดย ฐาน มัน เป็น ผู้ จัดการ ทรัพย์ สมบัติ ของ ผู้ อื่น ตาม คำสั่ง ของ ศาล หรือ ตาม พลการ ของ มัน เอง ก็ดี

(๓) โดย ฐาน ที่ มัน มี หน้า ที่ หรือ ด้วย ศิลปศาสตร ของ มัน หรือ ใน การ ค้า ขาย ของ มัน หรือ ด้วย กิจธุระ ของ มัน ก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า แล มัน บัง อาจ ยัก ยอก ทรัพย์ ที่ เขา มอบ หมาย ไว้ กับ มัน นั้น ด้วย ประการ ใด ใด อัน เป็น ฐาน ยัก ยอก อัน ต้อง อาญา ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ หก เดือน ขึ้น ไป จน ถึง ห้า ปี แล ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๒๐

การ พ้อง เอา โทษ แก่ ผู้ กระทำ ผิด กฎหมาย หมวด นี้ นั้น ถ้า เป็น ฐาน กระทำ ผิด นอก จาก ที่ ว่า ไว้ ใน ข้อ ๒ แล ข้อ ๓ แห่ง มาตรา ๓๑๙ นั้น แล้ว ท่าน ให้ ถือ ว่า ต่อ ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เสีย หาย มา ร้อง ทุกข์ จึง ให้ เจ้า พนักงาน เอา คดี นั้น ขึ้น ว่า กล่าว

หมวด ที่ ๖

ความ ผิด ฐาน รับ ของ โจร

มาตรา ๓๒๑

ผู้ ใด รู้ อยู่ ว่า ทรัพย์ อย่าง ใด ใด เป็น ของ ได้ มา โดย การ กระทำ ความ ผิด ต่อ กฎหมาย ถ้า แล มัน กระทำ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ดัง ว่า ต่อ ไป ใน มาตรา นี้ คือ

(๑) มัน ซื้อ หรือ รับ แลก เปลี่ยน หรือ รับ จำนำ ทรัพย์ นั้น ไว้ ก็ ดี

(๒) มัน รับ ทรัพย์ นั้น ไว้ เป็น ของ กำนัน หรือ เป็น ของ มอบ ฝาก หรือ รับ ไว้ ด้วย ประการ ใด ใด ก็ ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) มัน ซ่อน เร้น หรือ ช่วย จำ หน่าย หรือ ช่วย พาเอา ทรัพย์ นั้น ไป เสีย ให้ พ้น ก็ ดี

ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ฐาน รับ ของ โจร ถ้า แต่ มัน มิได้ กระทำ ความ ผิด ใน การ ที่ได้ ทรัพย์ นั้น มา หรือ ว่าไม่ ได้ มี ความ ผิด ต้อง ด้วย ลักษณ ใน มาตรา ๑๗๒ ด้วย แล้ว ท่าน ให้ ลง อาญา จำคุก มันไว้ ไม่ เกิน กว่า ห้า ปี แต่ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า สอง พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๒๒

ผู้ ใด รับ ของ โจร โดย มัน รู้ อยู่ แล้ว ว่า เป็น ของได้ มา โดย ฐาน ชิง ทรัพย์ ก็ ดี หรือ ฐาน ปล้น ทรัพย์ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ตั้ง แต่ สาม เดือน ขึ้น ไป จน ถึง เจ็ด ปี แต่ ให้ ปรับ ตั้ง แต่ ร้อย บาท ขึ้น ไป จน ถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๒๓

ผู้ ใด กระทำ การ รับ ของ โจร เป็น ปรกติ ธุระ ของ ตน ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำคุก ตั้ง แต่ สาม ปี ขึ้น ไป จน ถึง สิบ ปี แต่ ให้ ปรับ ตั้ง แต่ สอง ร้อย บาท ขึ้น ไป จนถึง ห้า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

หมวด ที่ ๗

ความ ผิด ฐาน ทำ ให้ เสีย ทรัพย์

มาตรา ๓๒๔

ผู้ ใด มิได้ มี อำนาจ ที่จะ ทำได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แต่ มัน บังอาจ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทำแก่ทรัพย์ของผู้อื่นให้ทรัพย์ของเขาเปนอันตราย หรือชำรุดไป ท่านว่ามันมีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าสองปี สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าพันบาท สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๓๒๕

ผู้ใดทำให้เสียทรัพย์ อย่างว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

(๑) ทรัพย์อย่างใดใดที่เปนของสำหรับใช้ในราชการ หรือสำหรับใช้ในสาธารณประโยชน์ก็ดี

(๒) เครื่องกล, เครื่องจักร, ก็ดี

(๓) ปสุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะ ก็ดี

ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษจำคุกไม่เกินกว่าสามปี แลให้ปรับไม่เกินกว่าสองพันบาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง

มาตรา ๓๒๖

การพ้องเอาโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายหมวดนี้นั้น ท่านให้ถือว่าต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายมาร้องทุกข์ จึงให้เจ้าพนักงานเอาคดีขึ้นว่ากล่าว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๙

ความผิด ฐานบุกรุก

มาตรา ๓๒๗

ผู้ใดเจตนาจะมิให้ผู้อื่นครอบครองทรัพย์ของเขาอันพึงเคลื่อนจากที่มิได้นั้น โดยความปรกติศุข แลมันประพฤติผิดกฎหมาย บังอาจเข้าถือเอาทรัพย์นั้นก็ดี หรือเพื่อจะถือเอาทรัพย์ของเขาเช่นว่ามานั้น มันบังอาจยักย้าย หรือทำลายเครื่องหมายเขตร์ของเขาเสียก็ดี หรือด้วยเจตนาดังว่ามาแล้ว มันบังอาจเข้าไปภายในเขตร์ของเขาก็ดี ผู้ใดกระทำประการหนึ่งประการใดดังว่ามานี้ ท่านว่ามันกระทำการบุกรุก มีความผิด ต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง สฐานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่าห้าร้อยบาท สฐานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

มาตรา ๓๒๘

ผู้ใดกระทำการบุกรุกด้วยอุบายอย่างหนึ่งอย่างใด เช่นว่าต่อไปในมาตรานี้ คือ

(๑) มันใช้กำลังทำร้ายเขา หรือขู่เข็ญว่าจะทำร้ายเขาก็ดี

(๒) มันมีสาตราวุธไปบุกรุกก็ดี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) คุม พรรคพวก นับ ทั้ง ตัว มัน ตั้ง แต่ ห้า คน ขึ้น ไป ไป บุก รุก ก็ ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี แต ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า พัน บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๒๙

ผู้ ใด มิได้ มี อำนาจ ที่ จะ ทำ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แต มัน บังอาจ เข้า ไป ใน เคหะสถาน ของ ผู้ อื่น หรือ ใน รั้ว เขตร์ ของ เคหะ สถาน ผู้ อื่น หรือ เข้า ไป ซ่อน ตัว อยู่ ใน ที่ นั้น ๆ โดย ไม่ มี เหตุ อัน สมควร ที่ จะ เข้า ไป ก็ ดี หรือ ว่า เมื่อ ผู้ มี ความ ชอบ ธรรม ที่ จะ ห้าม ได้ ได้ ขับ ไล่ ให้ มัน ออก ไป มัน ยัง ขืน อยู่ ใน ที่ นั้น ๆ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ กระทำ ผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เช่น ว่า มา นี้ ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ไม่ เกิน กว่า หก เดือน แต ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

ถ้า การ กระ ทำ ผิด ฐาน บุก รุก เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้ ได้ กระทำ ใน เวลา ค่ำ คืน ก็ ดี กระทำ โดย อุบาย ใช้ กำลัง ทำ ร้าย เขา หรือ ขู่ เข็ญ ว่า จะ ทำ ร้าย เขา ก็ ดี กระทำ ด้วย มี อาวุธ ก็ ดี หรือ คุม สมัค พรรค พวก นับ ทั้ง ตัว มัน ตั้ง แต่ สาม คน ขึ้น ไป ไป บุก รุก ก็ ดี ท่าน ว่า ผู้ กระทำ ผิด เช่น ว่า นี้ ต้อง รวาง โทษ จำ คุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี แต ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ห้า ร้อย บาท ด้วย อีก โสด หนึ่ง

มาตรา ๓๓๐

ผู้ ใด มิได้ มี อำนาจ ที่ จะ ทำ ได้ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย แต มัน บังอาจ เข้า ไป ใน สถาน ที่ สำหรับ ใช้ ใน ราชการ หรือ ไป ซ่อน ตัว อยู่ ใน ที่ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โดยไม่มีเหตุอันสมควรที่จะเข้าไปก็ดี หรือเมื่อเจ้าพนักงานขับไล่ให้มันออกไป มันยังขืนอยู่ในที่นั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษฐานบุกรุกเคหะสถาน

มาตรา ๓๓๑

การพ้องเอาโทษแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายที่ท่านบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒๗, ๓๒๘ และ ๓๒๙ นั้น ท่านให้ถือว่าต่อผู้ที่ได้รับความเสียหายมาร้องทุกข์จึงให้เจ้าพนักงานเอาคดีขึ้นว่ากล่าว

ส่วนที่ ๑๐

ว่าด้วยความผิดที่เปนลหุโทษ

มาตรา ๓๓๒

ความผิดที่เปนลหุโทษนั้น คือบรรดาการกระทำผิดที่ท่านบัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๓๓๔ จน ๓๔๐ แห่งกฎหมายนี้ และท่านกำหนดอาญาสำหรับความผิดฐานลหุโทษไว้ต่างกันเปน ๔ ชั้นดังนี้ คือ

ชั้น ๑ ท่านว่าต้องรวางโทษปรับไม่เกินกว่าสิบสองบาท

ชั้น ๒ ท่านว่าต้องรวางโทษปรับไม่เกินกว่าห้าสิบบาท

ชั้น ๓ ท่านว่าต้องรวางโทษานุโทษเปนสามสฐาน คือ สฐานหนึ่งจำคุกไม่เกินสิบวัน สฐานหนึ่งปรับไม่เกินห้าสิบบาท สฐานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับเช่นว่านี้ด้วยกัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ชั้น ๕ ท่านว่าต้องรวางโทษานุโทษเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง สถานหนึ่งปรับไม่เกินร้อยบาท สถานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับเช่นว่านี้ ด้วยกัน

มาตรา ๓๓๓

ถ้าในกฎหมายนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น บรรดาการกระทำผิดฐานลหุโทษนั้น ท่านให้ถือว่าถึงแม้ผู้กระทำผิดมิได้ทำโดยเจตนาก็ต้องมีโทษ

มาตรา ๓๓๔

ลักษณความผิดลหุโทษ ฐานล่วงเลมิดอำนาจการปกครองบ้านเมืองแลล่วงเลมิดอำนาจโรงศาล

(๑) เมื่อนายพนักงานตรวจตระเวนถามชื่อแลตำแหน่งแห่งที่อยู่ของผู้ใด ถ้าแลมันอำพรางไม่บอกให้เขาทราบก็ดี มันแกล้งบอกชื่อหรือตำแหน่งแห่งที่อยู่ที่เป็นเท็จก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๑

(๒) ผู้ใดขัดขืนไม่กระทำตามคำสั่งหรือบังคับอันชอบด้วยกฎหมายที่เจ้าพนักงานชั้นหนึ่งชั้นใดสั่งมันนั้น ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดทำวุ่นวายขึ้นให้เสียความเรียบร้อยในเวลาศาลนั่งพิจารณาคดีก็ดี หรือมันประพฤติกิริยาไม่เรียบร้อยต่อหน้าศาลก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๔) ผู้ใด ทำอันตราย แก่หมาย ประกาศ หรือ หนังสือ ซึ่งเจ้าพนักงาน ผู้กระทำการ ตามหน้าที่สั่งให้บิดไว้ก็ดี หรือ มันทำให้แผ่นป้ายสำหรับบิดประกาศ แลหนังสือนั้นเปนอันตราย หลุดล้มแตกหักไปก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

มาตรา ๓๓๕

ความผิดฐานโทษ

ในฐานกระทำให้เกิดภยันตรายแก่สาธารณชน

แลให้สาธารณชนปราศจากความสุขสบาย

(๑) ผู้ใดส่งเสียงอื้อฉาวขึ้นในเวลาค่ำคืนโดยใช่เหตุ แลมิชอบด้วยกฎหมาย จนอาจจะพาให้เกิดความตกใจวุ่นวายกันขึ้นในเมือง หรือหมู่บ้าน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๒) ผู้ใดมีปืนประจุพาไปในทางหลวง ถนนหลวง หรือในที่สาธารณสถาน โดยมันไม่ได้รับอนุญาตให้ถือได้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑ แลให้ริบอาวุธนั้นเสียด้วย

(๓) ผู้ใดมีสาตราวุธไม่ว่าอย่างใดใด เข้าไปในที่ประชุมชนเวลามีงานนักขัตฤกษ์ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑ แลให้ริบอาวุธนั้นเสียด้วย

(๔) ผู้ใดจุดประทัด, พลุ, ดอกไม้เพลิง, หรือปล่อยโคมลอยอย่างมีไฟ ในเมือง, ในหมู่บ้าน, ในตลาด, หรือในถนนหลวง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โดยเฉมิดต่อข้อบังคับสำหรับท้องที่ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๕) ผู้ใดใช้บุ๋ยอันทำด้วยของโสโครกมีกลิ่นกล้า มีบุ๋ยปลาเน่าเปนต้น ภายในหรือใกล้เคียงกับเมือง, หมู่บ้าน, หรือตลาด โดยเฉมิดต่อข้อบังคับสำหรับท้องที่ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๖) ผู้ใดวิวาทต่อสู้กันในท้องถนนหลวง หรือในที่สาธารณสถาน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๗) ผู้ใดขายสุราให้แก่บุคคลที่ปรากฏว่าเมาสุราอยู่แล้วก็ดี หรือขายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสี่ขวบก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๘) ผู้ใดเปนผู้ควบคุมคนเสียจริตหรือคนสันดานดุร้าย ถ้าแลมันปล่อยให้คนนั้น ๆ ออกเที่ยวไปแต่โดยลำพังตน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๙) ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในที่ใกล้มรณภัย ถ้ามันอาจจะช่วยได้โดยไม่ควรเกรงอันตรายแก่ตัวมันเองแลมันมิช่วยไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๐) ผู้ใดทำให้ขัดขวางแก่ท่อถ่ายน้ำ, รางน้ำ, หรือทางสำหรับให้น้ำไหลอันเปนของสำหรับสาธารณประโยชน์ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๑) ผู้ใดยิงปืน หรืออาวุธที่ใช้ดินระเบิดอย่างใดๆโดยใช่เหตุขึ้นในเมือง, หมู่บ้าน, ตลาด หรือในที่ประชุมชน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๒) ผู้ใดรักษาสัตว์ที่ดุร้าย แลมันปล่อยให้สัตว์นั้นออกเที่ยว ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๓) ถ้าปรากฏว่าผู้ใด เวลาอยู่ในถนนหลวง หรือในสาธารณสถาน เมาสุราอาเมาจนไม่สามารถจะครองสติของตนได้ก็ดี หรือประพฤติกิริยาอาการวุ่นวายในที่นั้นๆก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๔) ผู้ใดชักสาตราวุธ หรือใช้สาตราวุธในเวลาวิวาทต่อสู้กัน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๕) ผู้ใดทำให้น้ำในบ่อในสระ หรือในที่ขังน้ำสำหรับสาธารณชนใช้สอยโสโครก ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๖) ผู้ใดทรมานสัตว์เดียรฉานด้วยความดุร้าย หรือมันฆ่าสัตว์เดียรฉานให้ตายด้วยความลำบากโดยมิจำเปน ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๗) ผู้ใดทำให้ปสุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะถึงตาย หรือมีบาดเจ็บ เพราะมันขี่ขับหรือบรรทุกสัตว์นั้นจนเหลือขนาดไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๘) ผู้ใด อันเจ้าพนักงานเรียกให้มันช่วยในเมื่อเกิดภยันตราย เช่นเวลาเกิดเพลิงไหม้ เป็นต้น ถ้ามันอาจจะช่วยได้ แต่มันมิช่วยไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕

(๑๙) ในเวลาโจรปล้นณที่ใดใด ถ้าผู้ใดอาจจะช่วยต่อสู้โจรได้ แต่มิได้ช่วยไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕

(๒๐) ผู้ใด ได้ทำสัญญาโดยชอบด้วยกฎหมายไว้ว่ามันจะรับทำการแบกหามหรือพาบุคคลขนทรัพย์อย่างใดใด จากที่หนึ่งไปยังที่อื่นก็ดี หรือรับไว้ว่าจะทำการเป็นคนใช้ของผู้ใด ในเวลาเขาเดินทางไปโดยทางบกหรือทางน้ำก็ดี ถ้ามันอาจจะทำการงานนั้นๆได้ แต่มันแกล้งบิดพลิ้วเสียไม่ทำไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕

(๒๑) ผู้ใดแกล้งเอาความเท็จบอกเล่าให้เตื่องถือ จนกระทำให้เกิดความตื่นตกใจขึ้นในหมู่คนทั้งหลายไซ้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕

(๒๒) ผู้ใด ขาย หรือทอดตลาดเครื่องอาหารอันไม่ควรบริโภคโดยเป็นของเน่าของเสียก็ดี เป็นของที่อาจจะให้เกิดโรคภัยขึ้นแก่ผู้บริโภคก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๕ แต่ท่านให้ศาลสั่งให้ทำลายของเหล่านั้นเสียด้วย

(๒๓) ผู้ใดเป็นคนมีโรคที่อาจจะติดต่อไปถึงผู้อื่นได้ ถ้าแต

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มัน ทำ หรือ ขาย ของ กิน อย่างใดใด ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๕

(๒๕) ผู้ ใด รู้ ว่า มี ผู้ คิด จะ กระทำ การ ประทุษฐร้าย อัน สามารถ อาจ จะให้ บุคคล ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ถึง แก่ ความ ตาย ก็ ดี จะ กระทำ ผิด ฐาน ข่ม ขืน ทำ ชำเรา ก็ ดี จะ กระทำ ผิด ฐาน เปน โจร ชิง ทรัพย์ ปล้น ทรัพย์ หรือ เปน โจร ลัก ก็ ดี ถ้า แล มัน รู้ เช่น นั้น แล้ว มัน แกล้ง เพิก เฉย เสีย ไม่ เอา ความ ไป ร้อง เรียน ต่อ เจ้า พนักงาน ในหน้า ที่ ก็ ดี หรือ มัน ไม่ แจ้ง แก่ ผู้ ที่ จะ พึง ถูก ประทุษฐร้าย นั้น ใน เวลา อัน พอ ที่ เขา จะ ป้อง กัน ภยันตราย นั้น ๆ ได้ ก็ ดี ท่าน ว่า มัน ผู้ จงใจ ละเลย เช่น ว่า มา นี้ มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๕ แต่ ถ้า หาก ว่า ผู้ ที่ กระทำ ผิด คิด ประทุษฐร้าย นั้น เปน สามี, ภรรยา, พี่, น้อง, หรือ เปน ญาติ ที่ สืบ สาย โลหิต โดย ตรง ขึ้น ไป หรือ โดย ตรง ลง มา ของ มัน เอง ท่าน ว่า อย่า ให้ เอา โทษ แก่ มัน ผู้ ละเลย นั้น เลย

มาตรา ๓๓๒

ความ ผิด ลหุโทษ

ใน ฐาน ประทุษฐร้าย ต่อ ทางไป มา

แล ทาง ส่ง ข่าว แล ของ ๆ สาธารณ ชน

(๑) ผู้ ใด ก็ ดี กั้น ทาง หลวง โดย ใช่ เหตุ เช่น มัน เอา รถ หรือ ยาน อย่าง อื่น หรือ สิ่ง ใด ใด ไป ทอด ทิ้ง ไว้ ให้ สามารถ จะ เกิด อัน ตราย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือ ขัด ข้อง แก่ ความ สดวก ใน การ ไปมา ของ สาธารณ ชน ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๒) ผู้ ใด มิได้รับ อนุญาต อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย แล มัน บังอาจ ปลูก เรือน, ปั๊ก รั้ว, หรือ ปลูก สร้าง สิ่ง ใดใด ให้ล้ำ เข้า ไป ใน ทาง หลวง ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๓) ผู้ ใด ไม่ กระทำ ตาม คำ สั่ง ของ เจ้า พนักงาน ผู้ มี อำนาจ แลหน้า ที่ สั่ง ให้ รักษา ถนน หลวง ให้ สอาด ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๔) ผู้ ใด ปลูก ร้าน หรือ วาง แผงลอย หรือ ตั้ง ที่ สำหรับ ขาย ของ ลง ใน ถนน หลวง โดย มิ ได้รับ อนุญาต อัน ชอบด้วย กฎหมาย ท่านว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๕) ผู้ ใด ปล่อย ปสุสัตว์ หรือ สัตว์ พาหนะ ของ มัน ให้ เที่ยวไป ตามถนน หลวง ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๖) ผู้ ใด ตับ โคมไฟ ที่ ให้ แสง สว่าง สำหรับ สาธารณ ชนไป มา ตาม ถนน หลวง ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๗) ผู้ ใด ใช้ รถ ตาม ถนน หลวง ใน เวลา กลาง คืนไม่ จุด โคมไฟ ให้ แสง สว่าง ที่ รถ นั้น ตาม สม ควร ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๑

(๘) ผู้ ใด ปละ ปล่อย ให้ ปสุสัตว์ หรือ สัตว์ พาหนะ ของ มันไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทำอันตราย แก่ถนนหลวง ก็ดี ที่สำราญสำหรับสาธารณชนก็ดี เขื่อน, ทาง สำหรับให้น้ำไหล ราง น้ำแลที่ทาง หรือสิ่งใดใด ซึ่งสำหรับประโยชน์ของสาธารณชนก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษ ชั้น ๒

(๙) ผู้ใดซึ่งท่านอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้มันพื้นดินในทางหลวง ก็ดี หรือให้ปลูกให้ตั้ง หรือวางสิ่งใดใดอันย่อมจะเปนเครื่องกีดขวางในทางหลวง ก็ดี ถ้าแลมันละเลยมิได้จุดโคมไฟให้แสงสว่างไว้ณที่นั้นๆ เปนสัญญาเพื่อป้องกันภยันตราย แก่สาธารณชนที่ไปมาในทางนั้น ท่านว่ามันผู้ละเลยเช่นนี้มีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๐) ผู้ใดฆ่าปสุสัตว์หรือสัตว์พาหนะในถนนหลวง ก็ดี หรือเททิ้งสิ่งโสโครกในถนนหลวง ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษ ชั้น ๒

(๑๑) ผู้ใดปลูกบ้าก หรือวางสิ่งใดใดในทางหลวง หรือริมทางหลวง ซึ่งอาจจะล้มทลายลงมาถูกทับ ทำให้เปนอันตรายแก่คนที่ไปมาในทางนั้นได้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๒) ผู้ใดขี่ม้า หรือขับรถ เร็วเกินขนาดจนสามารถอาจจะเกิดเหตุร้ายแก่สาธารณชนขึ้นได้ ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๒

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑๓) ผู้ใด เอา ของ เกะ กะ วางไว้ ใน ถนน หลวง ก็ดี หรือ ฟืน ดิน ใน ถนน หลวง ก็ดี โดย มัน มิ ได้รับ อนุญาต อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย ถ้า แต การ ที่ มัน ทำ นั้นไม่ ถึง ความ ผิด ฐาน ทำให้เสีย ทรัพย์ แต่ไม่ ถึง ความ ผิด ฐาน ประทุษร้าย แก่ ทาง ไป มา ของ สาธารณ ชน ท่าน ว่า มัน มี ความผิด ต้อง รวาง โทษ เพียง ชั้น ๓

(๑๔) ผู้ใด ทิ้ง ทราก สัตว์ เดียรฉาน ใน ทาง หลวง ก็ดี หรือ ทิ้ง ริม ทาง หลวง ก็ดี ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

(๑๕) ผู้ใด กระทำ ให้ยาน ที่ สำหรับ ขับ ขี่ไป มา ใน ถนน หลวง โดน กัน เพราะ มันไม่ ได้ ประพฤติ ตาม ข้อ บังคับ สำหรับ การขับ ขี่ ยาน นั้น ๆ ไซ้ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

มาตรา ๓๓๗

ความผิด ฉกรรโทษ

ใน ฐาน กระทำ อนาจาร

(๑) ผู้ใด แสดง วาจา ลามก อนาจาร ต่อ หน้า ขารคำนัด ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

(๒) ผู้ใด เปลือย กาย หรือ กระทำ การ อย่าง อื่น ๆ อัน ควร ขาย หน้า ต่อ หน้า ขารคำนัด ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๔

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓๓๘

ความผิด ฉกุโทษ

ใน ฐาน ประทุษฐร้าย แก่ ร่างกาย

(๑) ผู้ใด บังอาจ ขว้างปา ผู้อื่น ด้วย ของโสโครก หรือ ด้วย ก้อนหิน ก้อนอิฐ หรือ ด้วย ของ แขง กระด้าง อย่างใดใด แต่ มิได้ ต้อง ตัว บุคคล ผู้ใด ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๒

(๒) ผู้ใด ทำ การ โดย ฐาน ประมาท แล มัน กระทำให้เกิด บาด เจ็บ แก่ ร่าง กาย ของ บุคคล ผู้ใด ไซ้ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

(๓) ผู้ใด บังอาจ ทุบตี หรือใช้กำลัง กระทำ อย่างใดใด แก่ ผู้อื่น แต่ ไม่ถึง แก่ บาด เจ็บ ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๔

มาตรา ๓๓๙

ความผิด ฉกุโทษ

ใน ฐาน กระทำ ให้ เสื่อม เสีย

อิศรภาพ แล ชื่อ เสียง

(๑) ผู้ใด ขู่เข็ญ ว่า จะ ทำ ให้เสีย หาย แก่ เขา โดย การ ร้าย แรง แล ไม่ เปน ธรรม ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

(๒) ผู้ใด หมิ่น ประมาท เขา ซึ่ง หน้า ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง รวาง โทษ ชั้น ๓

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๓) ผู้ใดโฆษนาการหมิ่นประมาทเขา ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๓๕๐

ความผิดฉกุโทษ

ในฐานประทุษฐร้ายแก่ทรัพย์

(๑) ผู้ใดปล่อยให้ปสุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะเข้าในเรือกสวนไร่นาของผู้อื่น อันเขาได้ไถคราดแต่งพื้นดินไว้แล้วก็ดี หรือที่เขาได้ปลูกเพาะพรรณไม้อันมีประโยชน์งอกงามอยู่แล้วก็ดี หรือเขาได้เก็บกองรวมอยู่ในนั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๒

(๒) ผู้ใดบังอาจเอาสิ่งโสโครก หรือของแขงกระด้าง มีก้อนหินเปนต้น ขว้างปาเคหะสถานหรือเรือกสวนของเขา ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดไล่ต้อนปสุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะเข้าไปในเรือกสวนไร่นาของผู้อื่นอันเขาได้ไถคราดแต่งดินไว้แล้วก็ดี หรือมีพรรณไม้อันมีประโยชน์งอกงามอยู่แล้วก็ดี หรือเขาได้เก็บกองรวมอยู่ในนั้นแล้วก็ดี ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๔

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บาญชี กฎหมาย แล พระราชบัญญัติ ซึ่งให้ยกเลิกเสีย

ศักราช เดือน ปี ซึ่งตั้ง พระราชบัญญัติ	ชื่อ กฎหมาย ประกาศ แล พระราชบัญญัติ
วัน ๕ ๕ ๗ ค่ำ ปีกุน ศักราช ๑๙๐๓	กฎหมายลักษณโจร
วัน ๗ ๕ ๗ ค่ำ ปีเถาะ ศักราช ๑๘๙๕	กฎหมายลักษณอาญาหลวง
วัน ๕ ๓ ๗ ค่ำ ปีมะโรง ศักราช ๑๒๖๙	กฎหมายลักษณวิวาท
วัน ๑ ๑๑ ๑๑ ค่ำ ปีจอ ศักราช ๑๙๐๓	กฎหมายลักษณอาญาราษฎร์
วันที่ ๔ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๗	พระราชกำหนดลักษณ ข่มขืน ล่วงประเวณี
วันที่ ๔ เมษายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๗	พระราชกำหนดลักษณ หมิ่นประมาท
วันที่ ๒๕ กันยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๙	ประกาศลักษณฉ้อ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ

ว่าด้วย การ เสด็จ พระราช ดำเนิร

ประพาศ หัว เมือง ชาย ทเล ตวันตก

มี พระ บรม ราช โองการ โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า การ ที่ จะ เสด็จ พระราช ดำเนิร ประพาศ หัว เมือง ชาย ทเล ตวันตก เพื่อ จะได้ ทอด พระเนตร ภูมิ ประเทศ แล ตรวจ ราชการ ประกอบ พระ ราช ดำริห์ที่ จะ ทรง ทำนุ บำรุง บ้าน เมือง ให้ เจริญ ยิ่ง ขึ้น สืบไป นั้น กำหนด จะได้ เสด็จ พระ ราช ดำเนิร จาก กรุง เทพมหา นคร ณวันที่ ๑๒ มิถุนายน รัตน โกสินทร์ศก ๑๒๗ ประมาณ เวลากว่า จะเสด็จกลับกรุงเทพ มหานคร ราว สัก ๓๕ ราตรี การ เสด็จ พระราช ดำเนิรครั้ง นี้ ย่อม จะ นาน วัน อยู่ แต่ ตาม หัว เมืองที่ จะ ประทับ นั้น ได้ มีโทรเลข ติด ต่อ กัน กับ กรุง เทพ มหานคร แล้ว แล ถ้า มี เหตุ การ อันใด อัน หนึ่ง ซึ่ง เปน การ สำคัญ อัน เปน พระราชกิจ หรือต้องเปนพระราชธุระ อยู่นั้น ก็ อาจ จะ กราบ บังคม ทูล พระกรุณา แล รับ พระ ราช ทาน กระแส พระบรม ราช โองการ ได้ ตลอด เวลาในไม่ ช้า นัก

แต่ กระนั้น แล้ว ยัง มี พระ บรมราชประสงค์ อีก ว่า จะไม่ ให้ ราช การ แผ่นดิน ซึ่ง เคย ทรง เปน พระราช ธุระ อยู่ เปน นิจ นั้น ต้อง คั่ง ค้าง สำเร็จ ช้า เวลาไป เพราะ เหตุ ที่ไม่ได้ ประทับ อยู่ ใน กรุงเทพ มหา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นครนี้ได้เลย แต่ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า การเสด็จพระราชดำเนิรคราวนี้ ถึงเปนการที่เสด็จประพาศตามหัวเมืองในพระราชอาณาเขตร์ก็ดี บางที่จะมีราชการแผ่นดินอยู่บ้าง บางอย่างที่ต้องทูลฉลองเพื่อได้มีพระราชดำรัสสั่งเปนสิทธิ์ขาดไปโดยฉับพลัน แต่การอันนั้นไม่พอที่จะต้องมีโทรเลขไปกราบบังคมทูลพระกรุณาให้เนิ่นช้าไปไม่ทันท่วงทีของการที่จำเปนจะกระทำให้สำเร็จแล้วไปได้ดังนี้

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอำนาจในราชกิจที่จะรักษาพระนครในระหว่างเวลาเสด็จพระราชดำเนิรประพาศหัวเมืองชายทะเลตวันตกครั้งนี้ ได้แก่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชมกุฎราชกุมาร ให้ทรงเปนประธานในที่ประชุมทั้งสองอย่างดังที่จะได้กล่าวต่อไป แต่ให้ทรงบังคับบัญชาการทั้งปวงสิทธิ์ขาดทั่วไปพร้อมด้วยที่ประชุมทั้งสองอย่างคือ

อย่าง ๑ ที่ประชุมผู้สำเร็จราชการอยู่รักษาพระนครกรุงเทพฯ นั้นมีที่ปฤกษา ๓ คือ

๑ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมพระภาณุพันธุวงษ์วรเดช

๒ พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงนเรศร์วรฤทธิ์

๓ พระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงเทวะวงษ์วโรประการ

อย่างที่ ๒ ที่ประชุมเสนาบดีนั้นมีเสนาบดีผู้ที่อยู่รักษาพระนคร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กับ ปลัดทูล ฉลอง ผู้แทน เสนาบดี ที่ ตาม เสด็จ พระ ราช ดำเนิร รวม ๑๐ คือ

๑ สมเด็จ พระเจ้า น้อง ยาเธอ เจ้า พ่า กรม พระ ภาณุพันธุวงษ์วรเดช เสนาบดี กระ ทรวงกระ ลาโหม

๒ พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวงนเรศร์วร ฤทธิ์ เสนาบดี กระทรวง โยธา ธิการ

๓ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงเทวะวงษ์วโรประการ เสนาบดี กระทรวง การ ต่าง ประเทศ

๔ พระเจ้า ลูก ยาเธอ กรมหมื่น จันทบุรินทฤนารถ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ

๕ พระเจ้า ลูกยาเธอ กรมหมื่น ราชบุรีดิเรก ฤทธิ์ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม

๖ เจ้า พระยา วิชิต วงษ์วุฒิไกร เสนาบดี กระทรวง ธรรมการ

๗ เจ้า พระยา เทเวศร์ วงษ์วิวัฒน์ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ

๘ พระยา สุขุม นัย วินิต เสนาบดี กระทรวง นคร บาล

๙ พระยา ศรี สหเทพ ปลัด ทูล ฉลอง แทน เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

๑๐ พระยา บำเรอ ภักดิ์ ปลัด ทูล ฉลอง แทน เสนาบดี กระทรวง วัง

แล ให้ พระยาศรี สุนทร โวหาร เจ้า กรม พระ อาลักษณ์ เปน สภา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เลขานุการ สำหรับที่ประชุมทั้งสองอย่างนี้ด้วย แล้วให้ประชุมกันที่วังสวนดุสิตเป็นนิจทุกวันไป ตามเวลาที่สมควรจะกำหนดได้

ถ้ามีการอันใดเช่นกล่าวมาข้างต้นนี้เกิดขึ้น ซึ่งควรจะกราบบังคมทูลพระกรุณาก่อน ก็ให้รีบกราบบังคมทูลไปโดยทางโทรเลข แต่ถ้าการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งเป็นการร้อนเร็วก็ดี หรือเป็นกิจไม่สำคัญ พอที่จะถึงต้องกราบบังคมทูลพระกรุณาก็ดี เมื่อการนั้นเป็นกิจซึ่งเคยพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย โดยไม่เคยต้องปฤกษาเสนาบดีแล้ว ก็ให้พร้อมกับที่ประชุม ผู้สำเร็จราชการรักษาพระนครกรุงเทพ ฯ คาดการเทียบเคียงกับพระราชนิยม แลแบบแผนอย่างที่เคยแลควรแก่เหตุนั้น บังคับบัญชาไปให้สำเร็จแล้วจึงกราบบังคมทูลพระกรุณาออกไปภายหลัง

เมื่อการนั้นเป็นกิจที่เคยโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดีประชุมปฤกษากัน ก็ให้พร้อมกับที่ประชุมเสนาบดีบังคับบัญชาไปให้ตลอดทุกประการ สุดแต่ให้การที่ควรจะให้สำเร็จทุกอย่างทั้งปวงนั้น สำเร็จทั่วไปให้ทันการทันเวลาอันควร อย่าให้คั่งค้างขวางขัดอยู่เสียเวลาไปโดยใช่เหตุ

แลข้าราชการทุกตำแหน่ง พึงบังคับบัญชาให้เข้าใจแน่นอนตามพระราชกำหนดกฎหมาย แลกระทำตามทุกสิ่งทุกประการเทอญ

ประกาศมาณวันที่ ๔ เดือนมิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๔๕ หรือปีที่ ๔๑ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่าราช การ ใน ตำบล ต่าง ๆ ท้อง ที่ อำเภอ เมือง บัว แขวง เมือง น่าน ลง คง เก็บ แต่ คน ละ ๒ บาท

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระบรม ราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตำบล ดอย ผี บั่น น้ำ ดอย ภูรมย์ ภูสาม เส้า ท้อง ที่ อำเภอ เมือง นครน่าน แล ตำบล ดอย ภูคม ภูพ่า ภูลอ ภูลูกกา ภูจาม ภูเวียง ท้อง ที่ อำเภอ เมือง บัว แขวง เมือง น่าน เปน ท้อง ที่ กันดาร ราษฎร มี ความ ยากจน ขัด สน ไม่ บริบูรณ์ เหมือน กับ ราษฎร ที่ อาไศรย อยู่ ใน ท้อง ที่ อื่น แล พื้น ภูมิ ประเทศ ท้อง ที่ เปน ซอก ห้วย ธาร เขา การ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ เปน การ อัตคัด มาก จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่า ราช การ ในท้อง ที่ ตำบล เหล่า นี้ ลง คง เก็บ คน ละ ๒ บาท เพื่อ เปน การ บำรุง การ หา เลี้ยง ชีพ ของ ราษฎร ตั้ง แต่ ร.ศ. ๑๒๗ เปน ต้น ไป

ศาลา ว่า การ กระทรวง มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๒๓๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระราชบัญญัติ ล้ม ละลาย

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

มี พระ บรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระ จุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ตำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตามพระราช บัญญัติ ลักษณะ ล้ม หนี้ ยืม สิน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๐ นั้น ถ้า ลูกหนี้ จะ ร้อง ต่อ ศาล ขอ ให้ ตัด สิน ว่า ตน เป็น คน ล้ม ละลาย แล ให้ ศาล เฉลี่ย ทรัพย์ สมบัติ ให้ แก่ เจ้าหนี้ ทั้ง หลาย ได้ แต่ เมื่อ ลูก หนี้ไม่ ร้อง ขอ ต่อ ศาล แล้ว เจ้า หนี้ ก็ไม่ มี อำนาจ ที่ จะ ร้อง พ้อง ให้ ลูก หนี้ นั้น ล้ม ละลาย บ้าง โดย การ ค้า ขาย ซึ่ง เจริญ ขึ้น ใน เวลา นี้ ก็ มี ช่อง ที่ ลูกหนี้ จะ บิด พลิ้ว ฉ้อโกง ไม่ยิน ยอม ล้ม ละลาย หรือ อาจจะ ยักยอก ทรัพย์ สมบัติ ของคน โอน ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด หรือ ใช้ หนี้ให้ แก่ เจ้าหนี้ แต่ บาง คน โดย เต็ม จำนวน ดังนี้ จึ่ง เป็น ที่ทำ ให้ เจ้าหนี้ เสียเปรียบ ลูก หนี้ แล จะ เป็น ที่ ผิด เคือง แก่ การ ค้า ขาย ไม่ สม แก่ กาล สมัย เพราะ ฉนั้น จึ่ง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ แก้ ไข เพิ่ม เติม พระราช บัญญัติ ลูก หนี้ ยืม สิน ปี ๑๑๐ ซึ่ง ยัง บก พร่อง อยู่ เพื่อ พ่อ ค้า พานิช แล ไพร่ ฟ้า ข้า แผ่นดิน จะ ได้ รับ ความ ยุติธรรม ทั่ว หน้า กัน ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ ถ้า ลูกหนี้ เป็น หนี้ เงิน เจ้าหนี้ ตั้ง แต่ พัน บาท ขึ้นไป โดย ทาง หนี้ สิน (ไม่ใช่ ค่า ทำ ขวัญ หรือ ค่า เสีย หาย ที่ ศาล ยัง ไม่ ได้ ตัด สิน) แล เจ้า หนี้ อ้าง ว่า ลูก หนี้ ไม่ สามารถ ที่ จะ ใช้ หนี้ ทั้งหลาย ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เต็มจำนวนได้แล้ว เจ้าหนี้มีอำนาจร้องขอให้ศาลบังคับให้ลูกหนี้ล้มละลายได้

มาตรา ๒ เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ศาลส่งสำเนาคำร้องนั้นให้แก่ลูกหนี้ และบังคับให้ลูกหนี้นั้นมาศาล เพื่อจะได้ซักถามหรือไต่สวนต่อไป

มาตรา ๓ ถ้าลูกหนี้ได้มาศาล และรับว่าไม่สามารถจะใช้หนี้ทั้งหลายเต็มตามจำนวนได้แล้ว ให้ศาลมีคำสั่งว่า ลูกหนี้นั้นเป็นคนล้มละลาย และตั้งเจ้าพนักงานไปยึดทรัพย์สมบัติของลูกหนี้ทั้งสิ้นรักษาไว้ เพื่อจะได้จัดการใช้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามที่ศาลจะมีคำสั่งต่อไป

มาตรา ๔ ถ้าลูกหนี้ชี้แจงว่าตนสามารถที่จะใช้หนี้ทั้งหลายได้เต็มจำนวนแล้ว ก็ให้ศาลอนุญาตให้ลูกหนี้นั้นมีเวลาไม่เกินกว่าสิบวัน เพื่อจะได้แสดงให้ศาลเห็นว่าตนมีทรัพย์สมบัติที่จะใช้หนี้ทั้งหลายได้เต็มจำนวนที่ตนเป็นหนี้อยู่ และลูกหนี้นั้นจะไม่ยักยอกทำลายทรัพย์สมบัติของตนเสีย ในระหว่างที่ศาลได้ให้เวลาต่อไปอีกนั้น ศาลจะเรียกประกันไว้ก็ได้

มาตรา ๕ ถ้าลูกหนี้นำหลักฐานมาแสดงให้ศาลเป็นที่พอใจได้ว่าตนมีทรัพย์สมบัติพอใช้หนี้ได้หมดแล้ว ก็ให้ศาลยกคำร้องของเจ้าหนี้ผู้ยื่นคำร้องนั้นเสีย และศาลจะมีคำสั่งในเรื่องค่าธรรมเนียมตามแต่ศาลจะเห็นสมควรก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าลูกหนี้ไม่สามารถที่จะแสดงให้เปนที่พอใจของศาลได้ว่า คนมีทรัพย์สมบัติพอใช้หนี้ทั้งหลายได้แล้ว ก็ให้ศาลมีคำสั่งว่าลูกหนี้คนนั้นเปนคนล้มละลาย แลให้ศาลตั้งเจ้าพนักงานจัดการตามข้อความที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ เมื่อศาลได้มีคำสั่งว่า ลูกหนี้คนนั้นเปนคนล้มละลายแล้ว ให้ศาลบังคับให้ลูกหนี้คนนั้นส่งบาญชีแลหนังสือสำคัญทั้งหลายให้แก่เจ้าพนักงาน แล้วให้ศาลบังคับให้ลูกหนี้คนนั้นทำคำชี้แจงเปนลายลักษณ์อักษรในเรื่องทรัพย์สมบัติของตน ทั้งให้บอกบาญชีจำนวนเจ้าหนี้แลลูกหนี้ของตน กับทั้งจำนวนเงินที่ติดค้างนั้นด้วย แลศาลมีอำนาจที่จะไต่สวนในเรื่องทรัพย์สมบัติ หรือการค้าขายของลูกหนี้คนนั้น ในเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๗ การโอนทรัพย์สมบัติสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ดี หรือการใช้เงินหรืออาการอื่น ๆ ก็ดี ซึ่งลูกหนี้ได้กระทำลงเปนที่ให้ศาลเห็นว่าการโอนหรือการใช้เงินหรือการที่ลูกหนี้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นเพื่อประสงค์จะให้ผู้ที่ได้รับโอนหรือเจ้าหนี้คนหนึ่งคนใดได้เปรียบแก่เจ้าหนี้อื่น ๆ หรือจะคิดฉ้อโกงเจ้าหนี้ทั้งหลาย ก็ให้ศาลถือว่าการที่โอนแลใช้ทรัพย์แก่เจ้าหนี้ผู้หนึ่งซึ่งได้เปรียบนั้นเปนอันใช้ไม่ได้

มาตรา ๘ เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ผู้ใดผู้หนึ่งล้มละลายแล้ว ถึงแม้ว่าคำสั่งนั้นยังมีอุทธรณ์อยู่ก็ดี ให้ศาลจัดการไปตามคำสั่งนั้นโดย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทันที เว้นไว้แต่ห้ามไม่ให้เฉลี่ย ทรัพย์สมบัติของผู้ต้องล้มละลาย ให้แก่บรรดาเจ้าหนี้จนกว่าจะมีคำสั่งในคดีเรื่องนี้เป็นที่สุด ถ้าการพิพากษาคดีเป็นที่สุด เห็นว่าลูกหนี้มีทรัพย์สมบัติพอใช้หนี้ไม่ต้องล้มละลายแล้ว เจ้าหนี้ที่ร้องขอให้ศาลไปยึดทรัพย์ลูกหนี้มานั้น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้ลูกหนี้ ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๙ ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เป็นผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้มีอำนาจจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและออกกฎข้อบังคับที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้แต่ในศาลมณฑลกรุงเทพฯ ส่วนในมณฑลอื่นๆ สมควรจะใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อไร จะได้ประกาศเมื่อภายหลัง

ประกาศมาณวันที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๔๔๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศว่าด้วยยกเลิกอำนาจ ข้าหลวงเกษตร์ในหน้าที่ตระลาการ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่าการออกโฉนดที่ดินซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดขึ้นเมื่อ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐ ตาม ประกาศ พระราช บัญญัติ ลง วัน ที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐ เปน ครั้ง แรก นั้น ใน ข้อ ๔ ของ ประกาศ ฉบับ นั้น ได้ กำหนด ให้ ข้าหลวง เกษตร์ มี อำนาจ ตัด สิน คดี ที่ ดิน อัน มี ราคา ไม่ เกิน กว่า ร้อย หกสิบ บาท ขึ้น ไป ได้ เปน เด็ดขาด กับได้ ประกาศ เพิ่ม เติม ให้ มี ตำแหน่ง ผู้ช่วย ใน ศาล ข้าหลวง เกษตร์ ขึ้นอีก ตำแหน่ง หนึ่ง ประกาศ ฉบับ นั้น ลง วัน ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๑ ความ แจ้ง อยู่แล้ว นั้น การ ที่ โปรด เกล้า ฯ ให้ ข้าหลวง เกษตร์ มี อำนาจ ใน ส่วน ตระลาการ ด้วย ใน ครั้ง นั้น ก็ เพราะ เปน เวลา พึ่ง เริ่ม จัด การ ออก โฉนด ที่ ดิน ด้วย วิธี อย่างใหม่ ถ้า มี คดี พิพาท ขึ้น แล จะ ต้อง รอ การ ออก โฉนด ที่ ดิน ไว้ กว่า คดี นั้น จะ สำเร็จ เด็ด ขาด การ ออก โฉนด ที่ดิน ก็ จะมิ ดุ ล่วงไปได้ ครั้น ต่อ มาได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ แก้ ไข วิธี การ ออก โฉนด เปน ลำดับ มา จน บัดนี้ วิธี ออก โฉนด ที่ดิน ลง เปน รูป เรียบ ร้อย แล้ว ถึง แม้ จะ มี คดี พิพาท กัน อยู่ใน ศาล ก็ไม่ จำ เปน ต้อง รอ การ ออก โฉนด ที่ ดิน ดอย สมควร จะ ยกเลิก อำนาจ ข้าหลวง เกษตร์ ใน ส่วน ตระลา การ เพื่อ ให้ ตรง ต่อ กาล สมัย ได้ แล้ว จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ยก เลิก ข้อ ๔ แห่ง ประกาศ ออก โฉนด ที่ ดิน กับ ประกาศ ให้ มี ตำแหน่ง ผู้ช่วย ใน ศาล ข้าหลวง เกษตร์ อันได้ ยก มา กล่าว ใน เบื้อง ต้น นั้น เสีย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้ข้าหลวง เกษตร์ คง มีอำนาจ แต่ใน การ เปรียบ เทียบ แล วินิจฉัย ได้ตาม ข้อ ความใน ประกาศ พระราช บัญญัติ ซึ่ง ยัง คง ใช้ อยู่ นั้น ๆ สืบไป

อนึ่ง งบ ประมาณ ใช้ จ่าย แล เจ้า พนักงาน ฝ่าย ตระลา การใน กระทรวง เกษตรา ธิการ นั้น ต่อนี้ ไปให้ โยก มาขึ้น กระทรวง ยุติธรรม

บรรดา คดี พิพาท กัน ด้วย เรื่อง ที่ดิน นั้น ให้ศาล เมือง หรือ ศาล มณฑล มีอำนาจ พิจารณา ได้สวน ตลอดไป เมื่อ ศาล พิจารณา ได้ สวน เสร็จ แล้ว ให้ทำ ความ เห็น ติด กลัดไว้ ใน สำนวน แล้ว ส่ง สำนวนมา ยัง ศาล ข้าหลวง พิเศษ สำหรับ การ ที่ดิน ใน กระทรวง ยุติธรรม เพื่อ ทำ คำ พิพากษา ตัดสิน

แต่ บรรดาคดี พิพาท กัน ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ นั้น ให้พิจารณา แล พิพากษา ใน ศาล ข้าหลวง พิเศษ สำหรับ การ ที่ ดิน ใน กระทรวง ยุติ ธรรม ทั้งสิ้น

ถ้า ผู้หนึ่ง ผู้ ใด ไม่พอ ใจ ใน คำ ตัดสิน ของ ศาล ข้าหลวง พิเศษ ก็ ให้ ฎีกา ได้ เที่ยว โดยไม่ ต้อง พ้อง อุทธรณ์ ก่อน

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๘ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๔๕๕ ใน รัชกาล ปัตยุบันนี้

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

แพนกไปรสนีย์โทรเลข

ด้วย สาย โทรเลข ระหว่าง เมือง ตรัง กับ เมืองสตูล ซึ่ง กระทรวง โยธา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ธิการ ได้สั่ง มณฑล ไทร บุรี และ มณฑล ภูเก็ต จัดการสร้างขึ้นนั้น บัดนี้ เป็น การ สำเร็จใช้ การได้ สดวก ดี แล้ว สมควร ที่ จะ เปิด การ โทรเลข ตอน นี้ ให้ สาธารณ ชน ใช้ ประโยชน์ต่อไป กระทรวง โยธา ธิการ จึงได้ นำ ความ กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา พระ ราชทานพระ บรม ราชา นุญาต ให้เปิดใช้ โทรเลข สาย ที่ กล่าว นี้ ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑๕ มิถุนายน ร. ศ. ๑๒๗ เป็น ต้นไป

ประกาศ มาณวัน ที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) นเรศร์วรฤทธิ์

เสนาบดี กระทรวง โยธาธิการ

ด้วย การ รับ และ ส่ง หนังสือ ใน ออฟพีศ ไปรสนีย์ที่ ๒ ซึ่ง ตั้ง ทำ การ อยู่ที่ ถนน จักร พงษ์ ใน กำแพง พระ นคร ซึ่งใกล้กับ ตลาด ยอด นั้น เห็น ว่า ใกล้กับ ออฟพีศ ใหญ่ ซึ่ง จะ ทำ การ ติด ต่อ กัน ได้ สดวก เพราะ ฉนั้น กระทรวง โยธา ธิการ จึงได้ นำ ความกราบ บังคม ทล พระ กรุณา พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ยก เลิก ออฟพีศ ที่ กล่าวนี้เสีย ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑ มิถุนายน ร. ศ. ๑๒๗ นี้ไป

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

.....

ด้วย เมือง ปราณ บุรี (ตำบล เกาะ หลัก) ใน เวลา นี้ มี มหาชนไป มา ค้า ขาย และ ตั้ง การ ทำ มา หา กิน มาก ขึ้น กว่า แต่ ก่อน ควร จะ จัด ให้ มี การ ไปรสนีย์ โทรเลข ขึ้น เพื่อ เป็น ประโยชน์แก่ ราชการ และ ความ สดวก ของ มหาชน ต่อ ไป กระทรวง โยธา ธิการ จึงได้ นำ ความ กราบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บังคม ทูล พระ กรุณา พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ เบิด ออฟพี่ศ ไปรสนีย์ โทรเลข ขึ้น ใหม่ ที่ เมือง ปราณ บุรี (ตำบล เกาะ หลัก) ตั้ง แต่ วันที่ ๑ กรกฎาคม ร. ศ. ๑๒๗ เปน ต้นไป

ประกาศมา ณวัน ที่ ๑ มิถุนายน รัตน โกสินทร์ศก ๑๒๗

ด้วย ได้ ตรวจ ดู บาญชี รายได้ รายจ่าย การ ไปรสนีย์ ออฟพี่ศ กำเนิด นพคุณ (บางตะพาน) ตั้ง แต่ เบิดทำการมาแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ร. ศ. ๑๒๕ จน ถึง เวลา นี้ ผล ที่ได้ ไม่ เพียง พอ กับ การ จ่าย ทั้ง ประโยชน์ ของ ราช การ แล ของ มหาชน ก็ ไม่ มี พอ สมควร แก่ การ ควร จะ ยก เลิก การ ไปรสนีย์ ตำบล ที่ กล่าว นี้ เสีย กระทรวง โยธาธิการ จึง ได้ นำ ความ กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ยก เลิก การ ไปรสนีย์ ออฟพี่ศ กำเนิด นพคุณ เสีย ตั้ง แต่ วันที่ ๑ กรกฎาคม ร. ศ. ๑๒๗ นี้ไป แล้ว

ประกาศ มาณวัน ที่ ๑ มิถุนายน รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

โดย รับสั่ง เสนาบดี

(ลงนาม) เสถียรฐาปนกิตย์

ปลัด ทูล ฉลอง กระทรวง โยธาธิการ

ประกาศกระทรวงนครบาล

รวมอำเภอชั้นใน

ด้วย เสนาบดี กระทรวง นคร บาล ได้รับ พระบรม ราชา นุญาต ให้ รวม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ปลัด อำเภอ ซึ่ง ได้ แยก ย้าย ทำ การ อยู่ ตาม บ้าน แต่ โรง พัก พลตระเวร ณตำบล ต่าง ๆ ใน อำเภอ ชั้นใน ๔ อำเภอ มา สมทบ ทำ การ ใน ที่ ว่า การ อำเภอ ดัง จะ กล่าว ต่อ ไป นี้ คือ

๑ อำเภอ ใน พระ นคร ยก ปลัด อำเภอ ซึ่ง ตั้ง ทำการ ประจำ ท้อง ที่ ตำบล ถนน พาหุรัด ท่า เตียน วัด ชนะ สงคราม ประตู สำราญราษฎร์ แต่ ใน กระทรวง นคร บาล รวม ๖ แห่ง มา รวม ทำ การ กับ นาย อำเภอ ตั้ง ที่ ว่า การ อำเภอ ใน กระทรวง นครบาล

๒ อำเภอ สำเพ็ง ยก ปลัด อำเภอ ตรอกเต๋า ตรอก เข้า สาร . สาม แยก ถนน เยาวราช ตลาด น้อย ส่วน กวาง ตุ้ง ถนน เยาวราช ตอน บน รวม ๗ แห่ง มา สม ทบ ทำ การ กับ นาย อำเภอ ตั้ง ที่ ว่า การ อำเภอ ที่ สี่ แยก ถนน เยาวราช แต่ ถนนทรง วาด

๓ อำเภอ บาง รัก ยก ปลัด อำเภอ ถนน สี่ พระยา บางรัก มา รวม ทำ การ กับ นาย อำเภอ ซึ่ง ตั้ง ที่ ว่า การ อยู่ ที่ บ้าน ทวาย ถนน เจริญ กรุง ส่วน ปลัด อำเภอ บาง ขวาง ซึ่ง มี ระยะ ทาง ห่าง ไกล จาก อำเภอ ออก ไป ยัง ให้ คง มี ปลัด เป็น กิ่ง อำเภอ อยู่ ตาม เดิม แต่ ตั้ง ที่ ว่า การ ที่ ท่า เรือ จ้าง ถนน ตก

๔ อำเภอ ดุสิต ยก ปลัด อำเภอ บาง ซ่ม บ่อย บาง ขุน พรหม บาง ลำภูบน บ้าน พาน ถม สนาม กระบือ รวม ๕ แห่ง มา สมทบ ทำ การ ที่ ๆ ว่า การ นาย อำเภอ ซึ่ง ตั้ง อยู่ ริม ถนน หลาน หลวง แต่ ปลัด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อำเภอสามเสน ซึ่ง เปน ที่ ประชุม ชน แล ห่าง จาก อำเภอ นั้น ให้ คง มี
ปลัด เปน กิ่ง อยู่ ตาม เดิม ตั้ง ทำ การ อยู่ ที่ โรง พัก สามเสน

ประกาศ มาณวัน ที่ ๕ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศให้ใช้

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

กับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

มี พระ บรม ราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระ จุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ตำรัส เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า พระ ธรรมนูญ ศาล ต่าง ๆ ทั้ง ใน กรุงเทพ ฯ แล หัว เมือง กับ พระราช บัญญัติ วิธี พิจารณา ความ แพ่ง ซึ่ง ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ อยู่ ใน ศาล ต่าง ๆ เวลา นี้ ได้ แก้ ไข เพิ่ม เติม ให้ สมควร แก่ การ เปน ลำดับ มา เพราะ ฉนั้น กฎหมาย ใน เรื่อง อำนาจ ศาล ต่าง ๆ แล วิธี พิจารณา จึง ได้ กระจัด กระจาย อยู่ หลาย แห่ง บัดนี้ ทรง พระ ราช ดำริห์ เห็น ว่า ควร จะ รวบ รวม เข้า เปน หมวด หมู่ เพื่อ ให้ สดวก แก่ การ พิจารณา คดี ทั้ง ปวง ยิ่ง ขึ้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้ศรา พระ ธรรมนูญ ศาล ยุติธรรม แล พระราช บัญญัติ วิธี พิจารณา ความ แพ่ง ไว้ต่อไป ดังนี้ แล กฎหมาย บทใด ที่ เกี่ยว กับ อำนาจ ศาล ต่าง ๆ แล วิธี พิจารณา ความ แพ่ง ซึ่งได้ ประกาศ มา แต่ ก่อน บทใด มี ข้อ ความ ขัด ขวาง ต่อ พระราช บัญญัตินี้ ให้ยก เลิก เสีย ทั้ง สิ้น ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ประกาศ ใช้ พระราช บัญญัตินี้ สืบไป ฯ

ประกาศ มาณวัน ที่ ๑ มิถุนายน รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๔๗ ใน รัชกาล ปัตยุบันนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยศาลยุติธรรม

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระธรรมนูญศาลยุติธรรม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ ให้ใช้ได้แต่ในส่วนศาลที่ได้บ่งนามไว้ในพระราชบัญญัตินี้

นาม พระราชบัญญัติ แลใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒ ในกระทรวงยุติธรรมให้มีเสนาบดีเปนประธาน เพื่อจะได้บังคับแลแก้ไขการขัดข้องในคดีแลรับผิดชอบให้การพิจารณาแลพิพากษาเปนไปโดยสดวกแลเปนยุติธรรม มีหน้าที่แพนกหนึ่งต่างหากจากการพิจารณาแลพิพากษาคดีนั้น แลให้มีเจ้าพนักงานสำหรับกระทรวงตามสมควร แลการที่จะตั้งหรือจะเลื่อนจะเปลี่ยนผู้พิพากษาศาลยุติธรรมเปนหน้าที่ของเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม จะต้องนำขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา

กระทรวงยุติธรรมต้องมีเสนาบดีเปนผู้รับผิดชอบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล รวม อยู่ใน กระทรวงยุติธรรม

มาตรา ๓ สรรพ คดี ทั้งปวง ซึ่ง ตาม กฎหมาย เดิมได้ พิจารณา อยู่ใน กระทรวง ต่าง ๆ แล มีชื่อ ศาล ต่าง ๆ คือ ศาล นคร บาล ๑ ศาล แพ่ง เกษม ๑ ศาล แพ่ง กลาง ๑ ศาล อาญา นอก ๑ ศาล อุทธรณ์ กรม มหาดไทย ๑ ศาล กรม นา ๑ ศาล กรม ท่า ซ้าย ๑ ศาล กรม ท่า ขวา ๑ ศาล คดี ต่าง ประเทศ ๑ ศาล ราช ตระกูล ๑ ศาล มรฎก ๑ ศาล สรรพากร ๑ ศาล ธรรมการ ๑ รวม ทั้ง ศาล ฎีกา ด้วย เปน ๑๕ ศาล กับ ศาล ฝ่าย พระราชวัง บวร ที่ ตั้ง อยู่ใน กรุงเทพ ฯ ได้ พิจารณา คดี ทั้งปวง แล ขึ้น อยู่แก่ อธิบดี กรม ต่าง ๆ นั้น ให้ ยก คดี เหล่านี้ กับ ผู้พิจารณา ตระลาการ ใน กระทรวง แล ศาล ทั้งปวง มา รวม ยัง ศาล สถิตย์ ยุติธรรม ที่ ได้ ตั้ง ขึ้น เปน กระทรวง ใหญ่ ได้ บังคับ บัญชา เปน แห่ง เดียว กัน

ยก เลิก ศาล ให้ มี อยู่ แต่ ๕ ศาล

มาตรา ๔ ศาล ทั้งปวง ซึ่ง ตาม ธรรมเนียม เดิม มีชื่อ ต่าง ๆ อัน ที่ กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๓ นั้น ให้ ยก เลิก เสีย คง ให้ แต่ ศาล ทั้งปวง เปน ศาล ฎีกา แพนก ๑ รับ นิมิต ขอบ ต่อ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว แล ที่ ขึ้น อยู่ใน กระทรวงยุติธรรม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อีก ๒ แพนก คือ ศาล สถิตย์ยุติธรรม กรุงเทพ ฯ แพนก หนึ่ง ศาล หัว เมือง แพนก หนึ่ง ส่วน ศาล หัว เมือง นั้น ให้ เป็นไป ตาม ความใน พระ ธรรมนูญ ศาล หัว เมือง ส่วน ศาลใน กรุงเทพ ฯ ให้แบ่ง เป็น ๕ ศาล คือ ศาล อุทธรณ์ ๑ ศาล พระราชอาญา ๑ ศาลแพ่ง ๑ ศาลต่างประเทศ ๑ ศาลโปริสภา ๑ รวม เป็น ๕ ศาล เท่านี้

มาตรา ๕ คดี ทั้งปวง ที่ ราษฎร จะ ทูลเกล้า ฯ ถวาย ฎีกาได้ คือ ใน การกล่าวโทษ หรือ คัดค้าน คำพิพากษา ศาล อุทธรณ์ อย่าง ๑ หรือ กล่าวโทษ เสนาบดี เจ้า กระทรวง ทั้งปวง ใน ข้อ ที่ เกี่ยว ด้วย หน้าที่ ราชการ ซึ่ง ห้ามไม่ ให้ พ้อง ร้อง ยังโรง ศาลได้ อย่าง ๑ ก็ให้ ทูล เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ใน ข้อ ความ ร้อง ทุกข์ นั้น

คดีที่ ถวายฎีกาได้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยศาลฎีกา

มาตรา ๖ ศาล ฎีกา ซึ่ง ได้ ตั้ง ขึ้น โดย พระ บรม ราชา นุญาต นั้น ให้ เป็น ศาล สูง สุด ใน การ พิจารณา พิพากษา คดี ทั้งปวง จะ มี กรรมการ

ความฎีกา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กี่คน แล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เมื่อกรรมการประชุมพร้อมกันไม่น้อยกว่า ๓ จึงเป็นองค์คณะตรวจตัดสินฎีกาได้ และถ้าความเรื่องใดมีปัญหาด้วยข้อกฎหมาย หรือมีข้อสงไสยอันใดในกระบวนพิจารณาพิพากษา แลกรรมการศาลฎีกาเห็นสมควรที่จะนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัย ก็ให้ศาลฎีกามีอำนาจนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาได้ก่อนพิพากษาคดีนั้น ๆ

ศาลฎีกาตัดสินแล้วจะฎีกาอีกไม่ได้

มาตรา ๗ คำพิพากษาของศาลฎีกาที่ได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดไปแล้วในคดีเรื่องใด ห้ามไม่ให้คู่ความทูลเกล้า ฯ ถวายฎีกาชั้นที่ ๒ อีก

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยอำนาจศาลและผู้พิพากษาในศาลสถิตย์ยุติธรรม กรุงเทพ ฯ

อำนาจศาลอุทธรณ์ที่จะตัดสินความได้

มาตรา ๘ ให้ศาลอุทธรณ์ในกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีได้ตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

วิธีพิจารณา ซึ่งเกี่ยวด้วยศาลอุทธรณ์ทุกประการ

มาตรา ๙ ผู้พิพากษาซึ่งจะพิจารณาแลพิพากษาคดีชั้นอุทธรณ์นี้ ให้มีจำนวนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป จึงจะเปนองค์คณะได้

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ต้องมีมากกว่า ๒ คน

มาตรา ๑๐ ให้ศาลพระราชอาญามีอำนาจที่จะพิจารณาแลพิพากษาคดีอาญาทั่วไปตลอดพระราชอาณาเขตร์ ตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาซึ่งเกี่ยวด้วยศาลพระราชอาญาทุกประการ

อำนาจศาลอาญาพิจารณาแลตัดสินความได้

มาตรา ๑๑ ให้ศาลแพ่งมีอำนาจพิจารณาแลพิพากษาคดีแพ่งทั่วไปตลอดพระราชอาณาเขตร์ ตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาซึ่งเกี่ยวด้วยศาลแพ่งทุกประการ

อำนาจศาลแพ่งพิจารณาแลตัดสินความได้

มาตรา ๑๒ ให้ศาลต่างประเทศมีอำนาจพิจารณาแลพิพากษาคดีทั้งปวงเมื่อคนในบังคับต่างประเทศซึ่งมีสัญญาทางพระราชไมตรีพิเศษเปนค่ความ ตามข้อความที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาสำหรับศาลแพ่งแลศาลอาญาทุกประการ แลตามที่เสนาบดี

อำนาจศาลต่างประเทศพิจารณาแลตัดสินความได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กระทรวง ยุติธรรม จะกำหนดให้เปน คราวครั้ง เฉภาะ คดี นั้น ๆ ด้วย

จำนวนผู้พิพากษา ที่จะพิจารณา แล ตัดสิน ความ ใน ศาลยุติธรรม แพ่ง ต่าง ประเทศ

มาตรา ๑๓ ผู้พิพากษาซึ่ง จะ พิจารณา คดี ทั้งปวง ใน ศาล พระราช อาญา ศาลแพ่ง ศาล ต่าง ประเทศ ทั้ง สาม ศาล ตาม มาตรา ๑๐. ๑๑. มาตรา ๑๒. ให้มี จำนวน ตั้ง แต่ สอง คน ขึ้นไป จึ่งจะเปน องค์คณะ แต่ ถ้า นั่ง พิจารณาคนเดียว แล้ว ให้มี อำนาจ พิพากษาได้ ตาม พระ ธรรมนูญ ศาล หัว เมือง ซึ่งได้ ลำดับ ชั้น ผู้พิพากษาไว้ ในการ พิพากษา คดี ทั้งปวง

อำนาจศาลโปริสภา

มาตรา ๑๔ ให้ศาลโปริสภามีอำนาจพิจารณา พิพากษา ความ ใน จังหวัด กรุงเทพ ฯ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ใน พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา ซึ่งเปนความ มะโนสาเร่ ทุก ประการ แต มีอำนาจ ใต่ สวน ความ อาญา ที่ ศาล ทั้งหลาย ใน พระ ธรรมนูญ นี้ ชำระได้

จำนวน ศาล แล ผู้พิพากษาศาล โปริสภา จะมีกี่ ศาล แล มี กี่ คน ก็ ได้

มาตรา ๑๕ ศาลโปริสภา จะ ควร มี กี่ ศาล แล กำหนด เขตร์ อย่างไร ให้ แล้ว แต่ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม จะ กำหนด เปน ครั้ง คราว แล ผู้พิพากษา ประจำ ศาลโปริสภา นั้น ให้มี ตั้ง แต่ คน หนึ่ง ขึ้นไป ใน ศาล หนึ่ง ก็ เปน องค์ คณะได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยศาลหัวเมือง

มาตรา ๑๖ พระธรรมนูญศาลหัวเมืองนี้ ให้ใช้ได้ในหัวเมือง มณฑลกรุงเทพ ฯ แต่ในมณฑลกรุงเก่า มณฑลจันทบุรี มณฑลชุมพร มณฑลนครไชยศรี มณฑลนครราชสีมา มณฑลนครสวรรค์ มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปาจิณบุรี มณฑลพายัพ มณฑลพิศณุโลก มณฑลภูเก็ต มณฑลราชบุรี แลในมณฑลหรือเมืองอื่น เมื่อเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจะได้รับพระบรมราชานุญาตประกาศให้ใช้ ใช้พระธรรมนูญศาลหัวเมือง

มาตรา ๑๗ นอกจากศาลพิเศษซึ่งโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งขึ้นเฉภาะแก่พระราชบัญญัติหรือราชการอย่างใดในหัวเมืองนั้น ให้มีศาลประจำสำหรับพิจารณาคดีตามหัวเมืองบนสามชั้น โดยลำดับกันดังนี้คือ ศาลหัวเมืองมีสามชั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ศาล มณฑล

๒ ศาล เมือง

๓ ศาล แขวง

แล ศาล พิเศษ ซึ่ง จะ ตั้ง ขึ้น ใน มณฑล เปน ครั้ง เปน คราว

ตั้ง ศาล หัว เมือง

มาตรา ๑๘ ศาล ประจำ ทั้ง สาม ชั้น นี้ จะ ควร ตั้ง ณ ที่ ใด ๆ ให้ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม พิเคราะห์ ดู ตาม สมควร แก่ ราชการ แล้ว กราบ บังคม ทูล พระกรุณา เมื่อ ได้ รับ พระราชทาน พระบรม ราชา นุญาต แล ได้ ประกาศ แก่ มหาชน ให้ ทราบ แล้ว ก็ ให้ ตั้ง ได้

จำนวน ผู้ พิพากษา ต้อง ประจำ ตำแหน่ง ศาล หัว เมือง ไม่ ต่ำ กว่า ๒ นาย เว้น แต่ ศาล แขวง

มาตรา ๑๙ ศาล มณฑล ต้อง มี ผู้ พิพากษา ประจำ ตำแหน่ง คณะ หนึ่ง คือ อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล กับ ผู้ พิพากษา อื่น อีก รวม กัน ทั้ง สิ้น ไม่ ต่ำ กว่า สอง นาย จึง จะ เปน องค์ คณะ ที่ จะ พิจารณา แล พิพากษา คดี ได้ เต็ม อำนาจ ศาล ศาล เมือง ก็ ต้อง มี ผู้ พิพากษา คณะ หนึ่ง คือ ผู้ พิพากษา ศาล เมือง กับ ผู้ พิพากษา อื่น รวม กัน ไม่ ต่ำ กว่า สอง นาย จึง จะ เปน องค์ คณะ แล พิจารณา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิพากษา คดีได้เต็ม อำนาจ ศาล เมือง แต่ ศาล แขวง นั้น มีตำแหน่ง ผู้พิพากษา แต่ ศาล ละ นาย

เมื่อ ผู้พิพากษาไม่ สามารถ จะ นั่ง พิจารณา ความให้ครบ คณะได้ เช่น ผู้พิพากษา บาง คน ป่วย หรือ ตา หรือ นั่งไม่ได้ เพราะ เกี่ยว ข้อง กับ คดี เรื่อง นั้น เป็น ต้น ก็ให้ผู้พิพากษา ที่ได้นั่ง พิจารณา นั้น มี อำนาจ เชิญ ข้าราชการ ชั้น สัญญา บัตร์ คน ใด คน หนึ่ง มา นั่ง เป็น สำรอง ผู้ พิพากษา เพื่อให้ครบ คณะได้ แต่การที่จะทำดังนี้ ต้อง ทำ เมื่อ เป็น การ ด่วน แล เป็น การ จำเป็นต้อง หมาย เหตุไว้ ใน คดี นั้น ด้วย

เมื่อ ผู้พิพากษาได้เชิญ คน อื่น มา นั่งพิจารณา คดี ด้วย ดัง ที่ ว่า มา ข้าง บน นั้น แล้ว ต้องให้ รายงาน เข้า มา ขอ อนุญาต ต่อ เสนาบดี กระ ทรวง ยุติธรรม โดย ทัน ที แต่ใน ระหว่าง ที่ ยังไม่ได้รับ ตอบ ไม่ต้อง รอ การ พิจารณาไว้ คอย ถ้า ภายหลัง ได้รับ อนุญาต จาก เสนาบดี กระ ทรวง ยุติ ธรรม การ สิ่ง ใด ที่ ศาล ทำไป แล้ว ก็ใช้ ได้ แต่ ถ้า เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม ไม่ อนุญาต แล้ว คดี เรื่อง นั้น ต้อง ตั้ง ต้น พิจารณา ใหม่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อำนาจศาลมณฑล ศาลเมือง ศาลแขวง

มาตรา ๒๐ ศาลมณฑลบังคับคดีได้ตามอำนาจศาลตลอดเขตร์มณฑลเทศาภิบาลซึ่งตั้งศาลนั้น ศาลเมืองบังคับคดีตามอำนาจได้แต่ในเขตร์เมืองที่ตั้งศาล แลศาลแขวงบังคับคดีตามอำนาจได้แต่ในท้องที่ซึ่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดแขวงให้ว่ากล่าวมากน้อยเท่าใดก็ได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยอำนาจผู้พิพากษาศาลหัวเมือง

ลำดับชั้นผู้พิพากษาศาลหัวเมือง

มาตรา ๒๑ ผู้พิพากษาสำหรับพิจารณาแลพิพากษาคดีตามหัวเมืองมีตำแหน่งโดยลำดับกันเปน ๒ ชั้น คือ

ผู้พิพากษาชั้นที่ ๑

ผู้พิพากษาชั้นที่ ๒

อำนาจของผู้พิพากษาชั้นที่ ๒ หัวเมือง

มาตรา ๒๒ ผู้พิพากษาชั้นที่ ๒ มีอำนาจดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ที่จะออกหมายหรือสั่งให้จับได้

ข้อ ๒ ที่จะบังคับส่งตัวคนไปต่างแขวง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓ ที่จะออกหมายหรือมีคำสั่งให้คืนของกลาง

ข้อ ๔ ที่จะออกหมายเรียกคู่ความ แลพยานในคดีซึ่งมีอำนาจที่จะพิจารณาได้

ข้อ ๕ ที่จะได้ส่วนคดีมีโทษหลวง

ข้อ ๖ ที่จะพิจารณาพิพากษาคดีมีโทษหลวงชั้นลหุโทษเพียงอาญาจำไม่เกินเดือนหนึ่งหรือปรับไหมไม่เกินสองร้อยบาท หรือโบยเด็กด้วยไม้เรียวไม่เกินยี่สิบที

ข้อ ๗ ที่จะพิจารณาพิพากษาความแพ่งซึ่งทุนทรัพย์หรือเบี้ยปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา ๒๓ ผู้พิพากษาชั้นที่ ๑ มีอำนาจดังนี้ คือ อำนาจผู้พิพากษาชั้นที่ ๑ หัวเมือง

ข้อ ๑ บรรดาอำนาจที่มีในผู้พิพากษาชั้นที่ ๒ ก็ทำได้

ข้อ ๒ ที่จะพิจารณาแลพิพากษาคดีมีโทษหลวงที่อาญาจำไม่เกินหกเดือน หรือเบี้ยปรับไม่เกินพันบาท

ข้อ ๓ ที่จะพิจารณาแลพิพากษาความแพ่งซึ่งทุนทรัพย์หรือเบี้ยปรับไม่เกินพันบาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้พิพากษามีอำนาจบังคับได้เฉภาะในศาล

มาตรา ๒๔ ผู้พิพากษาจะมีอำนาจตามที่ได้ว่ามานี้ เฉภาะแต่เมื่อได้อยู่ในตำแหน่งได้บังคับคดีในศาลใด ๆ

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยอำนาจศาลหัวเมือง

อำนาจศาลแขวง

มาตรา ๒๕ ศาลแขวงมีอำนาจที่จะพิจารณาแลพิพากษาคดีเพียงเท่าอำนาจในตำแหน่งของผู้พิพากษานั้นหรือต่ำกว่านั้นตามแต่เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมจะกำหนดให้ว่า

อำนาจศาลเมือง

มาตรา ๒๖ ศาลเมืองมีอำนาจดังนี้คือ

ข้อ ๑ ถ้าคดีที่มาถึงศาลเมืองไม่เกินอำนาจในตำแหน่งผู้พิพากษา ผู้พิพากษาในศาลเมืองจะแยกกันพิจารณาแลพิพากษาคดีที่อยู่ในกำหนดอำนาจตำแหน่งของตนเรื่องละคนก็ได้

ข้อ ๒ ถ้าคดีที่มาถึงศาลเมืองเกินกว่าอำนาจในตำแหน่งผู้พิพากษาก็ให้ผู้พิพากษาศาลเมืองรวมเปนคณะพร้อมกันมีอำนาจที่จะพิจารณาแลพิพากษาคดีโดยกำหนดดังนี้คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประการ ๑ ความแพ่ง ทุน ทรัพย์ไม่เกิน หมื่น บาท

ประการ ๒ ความ มีโทษ หลวงโดย กำหนด โทษ เหล่า นี้ คือ

สฐาน ๑ จำไม่เกิน สิบ ปี

สฐาน ๒ เฆี่ยนไม่เกิน สาม สิบ ที

สฐาน ๓ ปรับไม่เกิน หมื่น บาท

มาตรา ๒๗ ศาล มณฑล มี อำนาจ ดังนี้ คือ อำนาจศาลมณฑล

ข้อ ๑ ที่จะ พิจารณา พิพากษา คดีทั้งปวงได้ ทุก บท กฎหมาย

ข้อ ๒ ที่จะ พิจารณา พิพากษา ความ อุทธรณ์ ศาล ต่ำใน มณฑล นั้น ตาม ที่ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม จะกำหนดให้

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยข้าหลวงพิเศษ

มาตรา ๒๘ ข้าหลวง พิเศษ จัด การ ศาล ยุติ ธรรมใน หัว เมือง นั้น คือ ลำดับ ชั้นข้าหลวง พิเศษ

๑ ผู้ที่ ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้งให้ เปน ข้าหลวง พิเศษ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ ผู้เปน ตำแหน่ง ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ มณฑล

๓ ผู้ว่า ราชการ เมือง ที่ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย มีอำนาจ ตั้งได้ ใน มณฑล ละคน หนึ่ง

ข้าหลวงพิเศษที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ตั้ง นั้น มีอำนาจ ทั่ว ทุก หัว เมือง

ข้าหลวง พิเศษ ที่ เปน เทศาภิบาล แล ที่ เปน ผู้ว่า ราชการ เมือง มีอำนาจ เฉภาะ แต่ใน มณฑล นั้น

อำนาจ ข้าหลวง พิเศษ

มาตรา ๒๙ ข้าหลวง พิเศษ ทั้ง ๓ อย่าง ตามใน มาตรา ๒๘ นั้น มีอำนาจ พิจารณา แล พิพากษา ความได้ ทุก ชนิด แล ข้าหลวง พิเศษ ที่ ทรง พระกรุณาโปรด ตั้ง มีอำนาจ พิจารณา แล พิพากษา ความได้ ใน ทุก หัว เมือง แต่ ข้าหลวง พิเศษ ที่ เปน เทศาภิบาล แล ที่ เปน ผู้ว่า ราชการ เมือง มีอำนาจ พิจารณา แล พิพากษา ความได้ เฉภาะ ใน มณฑล นั้น

เมื่อ ข้าหลวงพิเศษ ผู้ ใด ผู้ หนึ่ง ดัง ที่ กล่าวมา แล้ว ได้ พิพากษา คดี เรื่อง หนึ่ง เรื่องใดไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

คู่ความ อุทธรณ์ไม่ได้ ต้องทูลเกล้า ฯ ถวาย
ฎีกา ที่เดียว

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยอำนาจบังคับบัญชา

มาตรา ๓๐ ผู้พิพากษาซึ่งเป็นอธิบดี หรือเป็นประธานในศาลใด เป็นผู้รับผิดชอบที่จะรักษาบรรดาการในศาลนั้นให้เรียบร้อย ถูกต้องตามแบบแผน และมีอำนาจที่จะตั้งจะผลัดเปลี่ยนแต่บังคับบัญชาพนักงานในศาลนั้นได้ทุกตำแหน่ง

อำนาจบังคับบัญชาของอธิบดีผู้พิพากษา

มาตรา ๓๑ ผู้พิพากษาที่เป็นผู้รับผิดชอบดังที่ได้กล่าวมาในมาตรา ๓๐ มีหน้าที่ดังนี้อีกคือ

อำนาจผู้พิพากษาที่เป็นผู้รับผิดชอบ

ข้อ ๑ ที่ตรวจตราตักเตือนให้การในศาลที่อยู่ในบังคับเป็นไปโดยเรียบร้อย

ข้อ ๒ เป็นที่หาฤๅความขัดข้องของผู้พิพากษาอื่น

ข้อ ๓ ที่จะเรียกรายงานการคดีแต่การศาลที่อยู่ในบังคับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔ ที่จะปฤกษาหาฤๅด้วยเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในการที่จะจัดแลรักษาการศาลให้เรียบร้อย

ข้อ ๕ ที่จะทำรายงานการคดีส่งมาตามระเบียบ

อำนาจข้าหลวงพิเศษในการบังคับผู้พิพากษา

มาตรา ๓๒ ข้าหลวงพิเศษจัดการศาลหัวเมืองมีอำนาจบังคับผู้พิพากษาในหัวเมืองเรื่องการจัดศาลแลการพิจารณาพิพากษาคดี เมื่อผู้พิพากษาเห็นสมควรแล้ว มีอำนาจขอให้ข้าหลวงพิเศษออกคำสั่งนั้นเปนลายลักษณ์อักษรเซ็นชื่อข้าหลวงพิเศษนั้น ๆ ได้

คำสั่งของข้าหลวงพิเศษดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจยกถอนได้

.....

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยอัยการ

อัยการ

มาตรา ๓๓ ให้มีอัยการไว้สำหรับเปนทนายแผ่นดินแทนรัฐบาลในศาลทั้งปวง กรมอัยการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน กรุงเทพ มหา นคร ให้ ขึ้น อยู่ใน กระทรวง ยุติธรรม อัยการ หัว เมือง ให้ ขึ้น อยู่ในกระทรวง เจ้า หน้า ที่ ซึ่ง รักษา ราชการ เมือง แล มณฑล นั้น

มาตรา ๓๔ วิธี ตั้ง พนักงาน อัยการ นั้น ใน กรุงเทพ มหา นคร ตำแหน่ง เจ้า กรม แล ปลัด กรม อัยการตั้งโดยพระบรมราชานุญาต พนักงาน อัยการ ใน กรุง เทพ ฯ เจ้า กรม อัยการ เปน ผู้จัด สรร ตั้งโดย ได้รับ อนุมัติ ของ เสนาบดี กระ ทรวง ยุติธรรม พนักงาน อัยการ ใน หัว เมือง ต่าง ๆ นั้น เสนาบดี เจ้า กระทรวง ที่ รักษา ราชการ เมือง ตั้งยกระบัตร มณฑล แล ยกระบัตร เมือง ข้าหลวง สำเร็จ ราชการ มณฑล จัด ตั้ง ตำแหน่ง พนักงาน อัยการ ที่ รอง แต่ ยกระบัตร ลง มา

วิธี ตั้ง อัยการ

มาตรา ๓๕ อัยการ มี หน้า ที่ รับ ว่า คดี ใน ประเภท ต่อไป นี้

หน้า ที่ อัยการ

ข้อ ๑ ใน คดี แพ่ง เรื่อง หนึ่ง เรื่อง ใด ซึ่ง เกี่ยว กับ รัฐบาล

ข้อ ๒ ในคดี แพ่งแลอาญา ซึ่ง ข้าราชการ ต้อง ถูก ฟ้อง ใน เรื่อง การ ที่ได้ ทำไป ใน หน้า ที่ ซึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เห็น สมควร ที่ อัยการ จะ ว่า ต่าง ข้าราชการ นั้น

ข้อ ๓ เปน โจทย์ ใน คดี อาญา มี โทษ หลวง

ข้อ ๔ ใน คดี อาญา ที่ มี โจทย์ เมื่อ อัยการ เห็น ควร จะ รวม เปน โจทย์ ด้วย ก็ได้ หรือ เมื่อ โจทย์ ถะ ทิ้ง คดี เสีย อัยการ มี อำนาจ ที่ จะเปน โจทย์ ได้ เอง

อำนาจ อัยการ ใน ศาลไต่ สวน

ข้อ ๕ ใน คดี ที่ ศาลไต่ สวน ส่ง มา ให้ พ้อง ยัง ศาล สูง อัยการ มี อำนาจ ที่ จะ สั่ง ให้ ศาล ไต่ สวน พัง พยาน ต่อไป อีก ได้ หรือ อัยการ จะ สั่ง ให้ ศาลไต่ สวน พิจารณา พิพากษา เสีย เอง ตาม อำนาจ มาก แล น้อย ของ ศาลไต่ สวน นั้น ก็ได้

ข้อ ๖ ใน คดี ที่ ราษฎร ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด จะ พ้อง คดี นั้น เองไม่ได้ โดย กฎหมาย ห้าม อัยการ มีอำนาจ รับ ตรวจ ข้อความ นั้น แล้ว เปน โจทย์ ได้

ข้อ ๗ อัย การ มี อำนาจ ที่ จะ ถอน พ้อง คดี ที่ อัยการ เปน โจทย์ หรือ จะไม่ พ้อง คดี ที่ ศาล ไต่ สวน ส่ง ให้ พ้อง ก็ได้ แต่ อัยการ ต้อง แจ้ง ความ นั้นไป ให้ ศาล ทราบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓๖ กองตระเวรแลตำรวจภูธร จะมีอำนาจเปนโจทย์ในศาลได้เพียงไร ในคดีอาญาให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจออกกฎข้อบังคับ

มาตรา ๓๗ ถ้ากระทรวงหนึ่งกระทรวงใด จะตั้งเจ้าพนักงานไปว่าความ ให้มีตราส่งมายังกระทรวงยุติธรรม เพื่อจะได้ส่งไปยังศาลแล้วให้ถือว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นมีอำนาจเหมือนอัยการในความเรื่องนั้น

โปลิศเปนโจทย์ในความอาญา เสนาบดียุติธรรมต้องกะอำนาจ.

อำนาจเจ้าพนักงานว่าความของกระทรวงซึ่งเหมือนอัยการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ว่าด้วย
พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

หมวดที่ ๑

นามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

ใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ในโรงศาลทั้งปวงทั่วไปตลอดพระราชอาณาเขตร์ ยกเว้นไว้แต่ในศาลพิเศษ ซึ่งมีข้อบังคับสำหรับศาลนั้นไว้แล้ว แลในศาลที่มีธรรมเนียมในศาสนาใช้เปนกฎหมายอยู่จะไม่ใช้ตามวิธีพิจารณานี้ก็ได้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยอำนาจศาล

คดีที่เสร็จกันแล้วพ้องอีกไม่ได้

มาตรา ๓ คดีที่ได้พิพากษาเด็ดขาดแล้ว ห้ามไม่ให้มาร้องร้องพ้องกันอีก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔ ผู้ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ของผู้พิพากษา มีข้อห้ามไม่ให้กระทำการนั้นเป็นอันขาด ในข้อที่กล่าวต่อไปนี้ คือ

๑ ถ้าผู้พิพากษานั้นเป็นผู้มีผลประโยชน์ที่ได้ที่เสียเกี่ยวข้องอยู่ในคดีอันนั้นด้วยก็ดี

๒ หรือถ้าเป็นญาติวงษ์วารกับคู่ความฝ่ายใด ๆ โดยทางสายโลหิตสืบตระกูลต่อกัน หรือโดยทางเป็นลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายใน ๓ ชั้นก็ดี หรือเป็นวงษ์วารเกี่ยวพันกันโดยทางแต่งงานนับได้เพียง ๒ ชั้นก็ดี

๓ หรือถ้าเป็นผู้ที่ได้เบิกความเป็นพยานโดยที่ได้รู้ได้เห็น หรือโดยเป็นผู้ชำนาญการพิเศษที่เกี่ยวข้องในคดีนั้นก็ดี ในข้อหนึ่งข้อใดเหล่านี้ต้องห้ามไม่ให้เป็นผู้พิพากษาในคดีนั้นเป็นอันขาด

ผู้พิพากษาจะมีอำนาจพิจารณาคดีที่ได้รู้เห็นหรือเกี่ยวข้องด้วยไม่ได้

มาตรา ๕ เมื่อโจทย์จำเลยมาถึงศาลพร้อมกันได้เมื่อใด ให้ผู้พิพากษามีอำนาจว่ากล่าวเปรียบเทียบให้คู่ความปรานีปรานอมยอมกันได้

ผู้พิพากษาเปรียบเทียบให้คู่ความยอมกันได้เมื่อเขามาพร้อมกันที่ศาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย ลักษณ พ้อง ความ

การพ้องความต้องพ้อง ต่อ ศาล ที่ มีอำนาจพิจารณาได้

มาตรา ๖ การ ที่จะ พ้อง ความ ให้ พ้อง ณศาล ตาม ชั้น ที่ สม ควร แก่รูป ความ ซึ่ง มี อำนาจ ตาม พระธรรมนูญ แล พระ ราช กำหนด กฎ หมาย พอ จะ พิจารณา ความ เรื่อง นั้น ได้

การ พ้อง ร้องต้อง พ้องศาลท้องที่ เว้น แต่ ศาล จะอนุญาต ให้พ้อง ที่ อื่น เพื่อ การ สดวก

มาตรา ๗ คดี เรื่องทรัพย์อัน พึง เคลื่อนจาก ที่ ไม่ ได้ หรือ ที่ เกี่ยว แก่ ทรัพย์ นั้น ประการหนึ่ง คดี เรื่องทรัพย์ อันพึง เคลื่อน จาก ที่ได้ ประการหนึ่ง ให้ โจทย์ พ้อง ในศาลที่ ทรัพย์ เหล่า นั้นอยู่ ในเขตร์ อำนาจ หรือ ใน ศาล ที่ จำเลย ตั้งทำมาหากินอยู่ก็ได้

การ ที่จะพ้อง ศาลไหนนั้น ตามธรรมดา แล้ว ให้พ้อง ใน ศาล ที่ ทรัพย์ อยู่ ใน เขตร์ อำนาจ ถ้า จะ พ้อง ในศาล ที่ จำเลย ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ แล้ว ต้อง แสดง ให้ ศาล นั้น เห็น ว่า เปน การ สดวก แก่ การ พิจารณา ก่อน เมื่อ ศาล เห็น สมควรจึง ให้ มีอำนาจ อนุญาต ให้พ้อง ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๘ ถ้าทรัพย์สมบัติพัสดุดังว่าไว้ในมาตรา ๗ อยู่ในที่เหลื่อมล้ำไม่แน่ชัดว่าอยู่ในท้องที่เขตร์อำนาจศาลนั้นหรือศาลอื่นซึ่งเขตร์อยู่ติดต่อกัน เมื่อศาลได้พิเคราะห์เห็นข้อสงไสยมีอยู่จริงเช่นนี้แล้ว ก็ให้จดหมายเหตุลงไว้แล พิจารณาคดีนั้นได้ต่อไปเหมือนกับที่เหล่านั้นอยู่ในเขตร์อำนาจของศาลนั้น แลข้อสงไสยเช่นนี้ถึงจำเลยจะเอาเปนเหตุอุทธรณ์ว่าสมบัติพัสดุเหล่านั้นไม่ได้อยู่ในเขตร์อำนาจของศาลที่พิจารณาความเมื่อศาลอุทธรณ์ได้ตรวจเห็นข้อสงไสยของศาลเดิมสมควรแล้ว ก็อย่าให้พังเปนอุทธรณ์ในข้อนั้น

ผู้พิพากษามีอำนาจพิจารณาคดีได้แม้จะมีเหตุสงไสยในเรื่องท้องที่ศาลอุทธรณ์จะไม่พังเมื่อจำเลยอุทธรณ์ว่าผิดข้อนี้

มาตรา ๙ ความแพ่งอันเกิดแต่สรรพเหตุอย่างอื่นนอกจากที่ว่ามาแล้วนั้น ให้พ้องในศาลต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. เกิดมูลคดีในเขตร์ใด ให้พ้องในเขตร์นั้น

๒ จำเลยตั้งทำมาหากินอยู่แห่งใด ให้พ้องในศาลสำหรับเขตร์นั้น

คดีเกิดที่ใดหรือจำเลยอยู่แห่งใดให้พ้องในเขตรนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งอย่างอื่นเมื่อเห็นควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล มี อำนาจ จะ สั่ง ให้ พ้อง ใน ศาล ตาม ข้อ ๑ หรือ ข้อ ๒ ได้ แล้ว แต่จะ เห็น สมควร แก่การ พิจารณา เว้น ไว้แต่ ถ้า โจทย์จะ ขอ พ้องตาม ข้อ ๑ ให้ ได้แล้ว ก็ให้ศาล ยอม ให้พ้องได้ เมื่อ โจทย์ นั้น แสดง ให้ศาล เห็น ว่า จำเลย มี ทรัพย์ อยู่ใน เขตร์ ของ ศาล นั้น

คดี ประ ทุษฐ ร้าย เกิด ใน เขตร ศาล หนึ่งจำเลยอยู่เขตร ศาล หนึ่ง โจทย์ มี อำนาจพ้อง ศาลใด ศาล หนึ่ง ได้

มาตรา ๑๐ ใน คดีที่ พ้อง เรียก สินไหม ใน การ ที่ ได้ ประทุษฐร้าย ต่อ บุคคล ก็ ดี ต่อ ทรัพย์ เคลื่อน ที่ ได้ ก็ ดี ถ้า ได้ ประทุษฐร้าย ต่อกัน ใน เขตร์ ศาล หนึ่ง แล ผู้ที่ ต้อง หา ว่า ได้ ประ ทุษฐร้าย นั้น ตั้ง ทำ มา หา กิน อยู่ ใน เขตร์ ศาลอีก ศาล หนึ่ง ให้ โจทย์ มี อำนาจ เลือก พ้อง ใน ๒ ศาล นี้ ได้ ศาลใด ศาล หนึ่ง ตาม แต่ ใจ

ทรัพย์ เคลื่อน ที่ ไม่ ได้ แยกกันอยู่ต่าง อำนาจศาล โจทย์ ว่าความได้ทั้งเรื่อง เมื่อ พ้อง ที่ ศาล ซึ่ง เปนเขตรของทรัพย์ นั้น แต่ส่วน หนึ่ง

มาตรา ๑๑ ถ้า สมบัติ พัสดุ อัน ไม่ พึง จะ ให้ เคลื่อน ที่ ได้ อยู่ ใน ท้อง ที่ อัน เดียว กัน แต่ ถ้า เกี่ยว อยู่ ใน เขตร์ อำนาจ ศาล โน้น บ้าง ศาล นี้ บ้าง โจทย์ จะ พ้อง ใน ศาล ใด ซึ่ง มี สมบัติ พัสดุ ที่ ได้ ว่า มา อยู่ ใน เขตร์ อำนาจ ศาล แม้แต่ ส่วน หนึ่ง ก็ ว่า ความได้ ทั้ง เรื่อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒ ข้อความที่ได้ว่ามาแล้วในหมวดนี้ ด้วยเรื่องจะให้โจทย์พ้องณศาลใด แลศาลใดควรรับพ้องของโจทย์ไว้นั้น ให้เข้าใจเสียว่าเป็นการในระหว่างโจทย์กับศาล ในชั้นหมายเรียกจำเลยครั้งแรก ส่วนการภายหลังนั้น ให้จำเลยมีอำนาจมีคำร้องขอต่อศาลซึ่งให้เปลี่ยนที่พิจารณาคดีนั้นได้ แต่จำเลยต้องชี้แจงเหตุให้ชัดเจนในคำร้องของจำเลย เมื่อศาลเห็นว่าถ้าจะขืนชำระไปเองแล้ว คู่ความจะไม่ได้รับความยุติธรรม ก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจโอนคดีนั้นไปยังศาลอื่นที่จะชำระให้เป็นยุติธรรมได้

จำเลยมีอำนาจร้องขอต่อศาลให้โอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่นได้ ถ้าศาลเห็นเป็นทางยุติธรรม แต่ต้องภายหลังการออกหมายเรียกจำเลยครั้งแรก

มาตรา ๑๓ ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีเหตุรังเกียจผู้พิพากษาในศาลที่จะเป็นความกันซึ่งศาลนั้นมีผู้พิพากษาแต่คนเดียวแล้ว ให้คู่ความมีอำนาจทำคำไปร้องยังศาลที่สูงกว่าศาลนั้นตามระเบียบพระธรรมนูญได้ คู่ความต้องอธิบายเหตุโดยพิสดาร ซึ่งต้องด้วยข้อห้ามข้อใดข้อหนึ่ง

คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจร้องต่อศาลสูงได้ เมื่อรังเกียจผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีของตนว่ามีแต่ผู้เดียว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ของ มาตรา ๔ หรือ เหตุ ร้าย สำคัญ อย่างอื่น ซึ่ง จะ ให้ ศาล สูง เห็น ชัด โดย ธรรมดา ว่า คู่ ความ ผู้ นั้น จะ ไม่ ได้ รับ ความ ยุติธรรม เลย ใน ศาล นั้น ก็ ให้ ศาล สูง มี อำนาจ สั่ง ให้ โอน ความ ไปยัง ศาล อื่น หรือ โอน ความ ให้ ผู้ พิพากษา คน อื่น เป็น เจ้า หน้าที่ ชำระ ได้ แต่ คำ ร้อง อย่าง นี้ คู่ ความ ต้อง ร้อง เสีย โดย เร็ว ใน ก่อน วัน นัด พิจารณา ถ้า พ้น นั้น ไป ร้อง ไม่ ได้ แล เมื่อ ศาล สูง ได้ มี คำ สั่ง อย่าง ไร แล้ว เป็น ที่ สุด เพียง นั้น อุทธรณ์ ฎีกา ไม่ ได้

ใน เวลา ที่ คู่ ความ มี คำ ร้อง ไป ศาล สูง ดัง นี้ ศาล เดิม ไม่ จำ เป็น ต้อง หยุด การ พิจารณา เว้น ไว้ แต่ จะ ได้ รับ คำ สั่ง จาก ศาล สูง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๔

ว่าด้วย วิธีพิจารณาความมะโนสาเร่

มาตรา ๑๔ บรรดาความซึ่งโจทย์ร้องขอให้ศาลบังคับในคดีอันเกี่ยวด้วยทรัพย์สิ่งของ หรือสมบัติพัสดุอย่างอื่น หรือสิ่งอันใดอันเป็นข้อวิวาทในคดีอันนั้น มีกำหนดทุนทรัพย์หรือเงินหรือราคาที่โจทย์ร้องขอไม่เกินกว่าสองร้อยบาท หรือมีโทษจำคุกไม่เกินกว่าหกเดือน จัดว่าเป็นความมะโนสาเร่

เว้นแต่คดีเรื่องที่ดินถึงจะพ้องตั้งราคาน้อยเท่าใดก็ไม่นับเข้าเป็นความมะโนสาเร่ นอกจากเป็นแต่คดีพ้องเรียกค่าเช่าซึ่งไม่เกินกว่าสองร้อยบาท หรือพ้องไล่ผู้เช่าออกจากที่เช่าอันมีราคาค่าเช่าไม่เกินเดือนละสองร้อยบาท

คดีพ้องจำเลยหลายคนเรียกทุนทรัพย์หรือปรับไหมจำเลยรายตัวจำเลยคนหนึ่งไม่เกินสองร้อยบาท หรือมีโทษคนหนึ่งไม่เกินหกเดือน เมื่อรวมจำเลยหลายคนเข้าเป็นจำนวนทุนทรัพย์มากกว่าสองร้อยบาทก็ดี ให้ถือเอาทุน ความมะโนสาเร่คือความที่พ้องร้องกันทุนทรัพย์ไม่เกินกว่า ๒๐๐ บาท เว้นไว้แต่ราคาที่ดินให้ศาลรวบรัดพิจารณาให้สั้นเข้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทรัพย์ หรือโทษตามรายตัวจำเลยนั้นเปนประมาณ
คง นับ ว่า เปน ความ มะโนสาเร่ เหมือน กัน

บรรดา ความ มะโนสาเร่ ทั้ง หลาย นั้น ให้
ศาล พิจารณารวบรัดคดี ให้สั้น เข้า ตามวิธี ที่กล่าว
ไว้ ใน หมวดนี้

ความมะโนสาเร่จะพ้องด้วยปาก หรือเขียนเปนพ้องก็ได้ ให้ศาลเรียกจำเลยที่เดียว

มาตรา ๑๕ วิธีพ้อง ความ มะ โน สาเร่ นั้น โจทย์จะเขียน พ้องมา ยื่นต่อศาล เหมือนพ้องความสามัญ หรือโจทย์ จะมา ให้ถ้อย คำ ต่าง พ้องต่อศาล อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ก็ ได้

ถ้าโจทย์ มา ให้ถ้อย คำ ต่าง พ้อง ก็ ให้ผู้พิพากษา จด ข้อ ความ ที่ โจทย์ พ้อง ไว้ แต่ ข้อ ใจความ โดย สัง เขป แล้วให้ โจทย์ ลง ลาย มือ ไว้ เปน สำคัญ ความ มะโนสาเร่ ทั้ง หลาย นี้ เมื่อ ศาล ได้ รับ พ้อง แล้ว ก็ ให้ศาล ออก หมาย ไป ยัง จำเลย ให้ จำเลย มา แก้ คดี ที่ เดียว

หลักถานที่จะ ออก หมายเรียกจำเลย

มาตรา ๑๖ หมาย เรียก จำเลย นั้น ให้ กระทำ โดย หลัก ถาน ดัง นี้

๑ ให้ แจ้ง เนื้อ ความ ที่ พ้อง หา แล จำนวน ทรัพย์ ซึ่ง โจทย์ ขอ ให้เรียก จาก จำเลยให้ จำเลย ทราบ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ ให้ลง ชื่อ ผู้พิพากษา แล ประทับ ตรา ศาล เปน สำคัญ

๓ หมาย นั้น ให้ส่ง ไป ให้จำเลย ทราบ แล้ว มอบ สำเนา หมาย ให้จำเลยไว้

มาตรา ๑๗ เมื่อ จำเลยได้ ทราบ หมายแล้ว ถึง วัน นัด จำเลย ต้อง มา เองหรือ ต้อง แต่งทนายไว้ ความ ให้มาแก้ คดี ต่อศาล ในวันกำหนด จำเลย จะ เขียน คำ ให้ การ มา ยื่น ต่อ ศาล เหมือน คำ ให้ การ ใน ความ สามัญ หรือ จำเลย จะมา ให้ การ ต่อ ศาล ด้วย ปาก ก็ ได้

การแก้คดีมะโนสาเร่ จำเลย จะเขียน เปน หนังสือหรือพูดด้วย ปากก็ได้ คำตัดสิน ของศาลก็เหมือนกัน

ถ้า จำเลย มา ให้ การ ด้วย ปาก ก็ ให้ ผู้พิพากษาจด ข้อความที่ ให้ การไว้แต่ข้อ ใจความ โดย สัง เขปแล้ว ให้ จำเลย ลง ลาย มือไว้ เปน สำคัญ

การ พิพากษา ความ มะโนสาเร่นั้น ผู้พิพากษา ไม่ จำ เปน ต้อง เขียน คำ พิพากษาโดยพิสดาร ให้ ผู้พิพากษา มี อำ นาจ กล่าว ตัด สิน ด้วย ปาก ก็ ได้ เมื่อ ได้ กล่าว ตัด สิน ประการ ใด แล้ว จึง จด บรรทึก ข้อ ที่ ตัด สิน บังคับ ไว้แต่ ใจ ความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จะ ใช้ พระ ราชบัญญัติ ในทางพิจารณา ความ สามัญกับ ความ มะโน สาเร่เปนอย่างเดียวกัน ได้เพียงใด

มาตรา ๑๙ ลักษณพิจารณา ความ มะโนสาเร่ ผิด กับ ความ สามัญ เพียง เท่านี้ นอก จาก นี้ข้อ ความ ใน ลักษณ พิจารณา ความ สามัญ ต่อ ไป ใน พระราช บัญญัติ นี้ บท ใด ที่ ไม่ ขัด ขวาง ต่อ กัน ก็ ให้ ใช้ ได้ เปน อย่าง เดียว กัน ทุก ประการ

หมวดที่ ๕

ว่า ด้วย วิธีพิจารณา ความ สามัญ

ทุนทรัพย์เกินกว่า สองร้อยบาทต้อง เขียนเปนพ้อง

มาตรา ๑๙ ถ้าโจทย์พ้อง ความ แพ่ง ใน คดี เกี่ยว ด้วย สิ่ง ของ หรือ สมบัติ อย่าง อื่น อัน มี ทุน ทรัพย์ เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ขึ้นไป หรือ เกี่ยว เนื่อง ด้วย คดี อัน มี มูล เหตุ หรือ สาขา เหตุใน ข้อ วิวาท ด้วย จำนวน เงิน หรือ ราคา เงิน เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ขึ้นไป หรือ เพื่อ จะ เรียก สินไหม เกิน กว่า สอง ร้อย บาท ขึ้นไป หรือ เรื่อง ที่ ดิน ทั้ง หลาย ให้ทำ เรื่อง ราว ยื่น ต่อ ศาล เปน พ้อง แต ให้ ศาล เขียน หมาย เรียก จำเดย แต ส่ง เรื่อง ราวไป ยัง จำเดย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๐ เมื่อจำเลยได้ทราบหมายแล คดีโจทย์กล่าวหาแล้ว ห้ามมิให้จำเลยมีคำให้การภายในตัดพ้อง ให้ทำคำให้การมายื่นต่อศาลภายในแปดวัน ถ้าแม้จำเลยจะมีข้อความตัดพ้องประการใด จำเลยจะกล่าวในคำให้การก็ได้

จำเลยต้องทำคำให้การภายในกำหนดของศาล สำหรับศาลแลให้โจทย์ทุกคน

อนึ่ง เรื่องราวยื่นต่อศาลก็ดี คำให้การที่จำเลยทำยื่นต่อศาลก็ดี ให้ยื่นไว้ต่อศาลฉบับหนึ่ง แลให้โจทย์จำเลยคัดสำเนาส่งต่อศาลพอที่จะส่งให้โจทย์จำเลยคนละฉบับทั่วกัน

มาตรา ๒๑ การที่ศาลจะทอดโฉนดบัตรหมายอย่างใด ๆ ถึงจำเลยนั้น จำเลยหลายคนให้หมายเรียงตัว

การออกหมายถึงจำเลยต้องหมายเรียงตัว.

มาตรา ๒๒ ถ้าจำเลยเปนบริษัทที่ได้จดทะเบียนเปนบุคคลในกฎหมาย ให้พ้องเรียกชื่อบริษัทนั้นเปนจำเลย ให้ส่งหมายณที่ทำการของบริษัทนั้น ซึ่งอยู่ในเขตรอำนาจของศาล หมายนี้เมื่อได้แจ้งแก่ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของบริษัทในที่นั้นแล้ว ก็ให้ฟังเหมือนกับได้หมายเรียกจำเลยแล้ว

การออกหมายถึงจำเลยซึ่งตั้งเปนบริษัทที่ได้จดทะเบียนฟ้รวมกัน ให้เรียกชื่อบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

การออก หมายถึง จำเลยซึ่งเป็นพวก หุ้นส่วนไม่ได้จด ทะเบียนให้หมาย เรียงตัว เว้นไว้ แต่จะมียี่ห้อ

มาตรา ๒๓ ถ้าจำเลยเป็นพวกเข้าหุ้นส่วน หลายคน รวมกัน แต่หาได้จดทะเบียนเป็นบุคคล ตามกฎหมายไม่ ให้โจทย์เรียกชื่อพวกหุ้นส่วนเหล่านั้นทุกคน หรือคนใดคนหนึ่งก็ได้ ถ้าหุ้นส่วนนั้นมีนามสมญา หรือยี่ห้อสำหรับการนั้น โจทย์จะโจทย์เรียกในนามสมญา หรือยี่ห้อของหุ้นส่วนนั้นก็ได้ ให้ศาลทอดหมายไปยังที่ทำการของหุ้นส่วนนั้น ส่งให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งพอจะรู้ได้ว่าเป็นผู้จัดการของหุ้นส่วนนั้น

โจทย์หรือจำเลยทำฟ้องหรือคำให้การเพิ่มเติมได้เมื่อศาลอนุญาตโดยเห็นสมควร คดียังพิจารณาอยู่

มาตรา ๒๔ เมื่อโจทย์ได้ร้องฟ้องคดีขึ้นแล้ว ภายหลังเกิดเหตุการที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้นขึ้นอีก โจทย์หรือจำเลยจะทำคำแจ้งเหตุการนั้นมายื่นต่อศาล เป็นคดีเพิ่มเติมฟ้องหรือคำให้การ เมื่อได้รับอนุญาตของศาลแล้วก็ได้ ตามแต่รูปความจะควรให้รับไว้หรือไม่ ในเวลาใดเวลาหนึ่งในระหว่างคดียังค้างพิจารณาอยู่ แลศาลจะทำคำสั่งให้โจทย์หรือจำเลยสืบพยานประกอบกับเหตุการที่เกิดขึ้นใหม่ได้ สุดแต่จะเห็นเป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ยุติธรรม หรือศาลจะทำคำสั่งให้โจทย์หรือจำเลยมีโอกาศต่อสู้คัดค้านคำแจ้งเหตุการที่เกิดขึ้นใหม่นั้นก็ได้

มาตรา ๒๕ ในเวลาที่จำเลยจะทำคำให้การยื่นต่อศาลนั้น ถ้าจำเลยจะพ้องแย้งรวมมาในคำให้การก็ได้ แต่จำเลยต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ที่พ้องแย้งมากแลน้อย เหมือนกับเปนพ้องคดีอีกเรื่องหนึ่ง ฝ่ายโจทย์ต้องทำคำแก้พ้องแย้งของจำเลยมาส่งต่อศาลภายในกำหนดแปดวันหรือกว่านั้น แล้วแต่ศาลจะกำหนดเวลาให้ตามสมควร

จำเลยจะทำพ้องแย้งในเรื่องเดียวกันติดมากับคำให้การก็ได้ แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเว้นไว้แต่เปนคดีคนละเรื่องต้องทำพ้องต่างหาก

ในคดีชนิดนี้ ศาลจะพิจารณาพ้องเดิมกับพ้องแย้งรวมสำนวนเดียวกันหรือจะแยกสำนวนพิจารณาคราวละเรื่องก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรอย่างใดเปนการสดวก

อนึ่ง ถ้าข้อความที่จำเลยพ้องแย้งนั้นเปนความเรื่องอื่นไม่เกี่ยวเปนเรื่องเดียวกันกับคดีที่โจทย์พ้องแลไม่ควรเปนพ้องแย้งในคดีนั้นแล้ว ก็ให้ศาลมีอำนาจบังคับให้จำเลย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เขียน พ้อง ยื่น ใหม่ เปนคดีอีก สำนวน หนึ่ง ต่างหาก

ศาลไม่จำเปนต้องชี้สองสถานในคดีทุกเรื่อง เว้นไว้แต่เพื่อการสดวก

มาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้รับคำหาคำให้การเสร็จแล้ว ไม่จำเปน ต้องชี้สองสถานในคดีทุกเรื่อง เว้นไว้แต่คดีบางเรื่องที่คู่ความได้ร้องขอให้ทำดังนั้น หรือเปนคดีที่ข้อหาคำให้การยุ่งยาก ศาลเห็นประโยชน์ว่าถ้าชี้สองสถานแล้ว จะเปนทางสดวกแก่การพิจารณา ก็ให้ชี้สองสถานได้

วิธีชี้สองสถาน

มาตรา ๒๗ วิธีชี้สองสถานนั้นคือ ให้คัดข้อใจความในคดีที่จะกระทำให้โจทย์หรือจำเลย แพ้ชะนะความส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดลงไว้ คือข้อที่โจทย์อ้าง แลข้อที่จำเลยแก้หรือจำเลยรับเทียบกันดู ข้อเหล่านี้เรียกว่าประเด็น ประเด็นอันใดซึ่งเปนข้อความเถียงกันแล้ว ก็ให้คู่ความนำสืบตามข้อที่เถียงกันนั้น

ถ้ามีข้อเถียงกันด้วยบทกฎหมายของประเทศสยาม จะเอาเปนประเด็นหาริอในชี้สองสถานด้วยก็ได้ แต่ไม่ต้องนำสืบพยาน ถ้าเปนประเด็นเถียงกันด้วยข้อกฎหมายต่างประเทศ หรือขนบธรรมเนียม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฉัทธิ สาสนา จาริต ต่าง ๆ อย่างอื่น ๆ ต้องให้นำพยาน สืบได้

การ กะ ประเด็น ชี้ สอง สถาน นี้ ถ้า คู่ความ ทั้ง สอง ฝ่าย ตก ลง ชี้ กัน เอง แล้ว ผู้ พิพากษา เห็น สมควร เปน ประเด็นได้ ก็ให้ เอา ประเด็น ที่ คู่ความ ชี้ กัน เอง นั้น ลง ใน คำ ชี้ สอง สถาน

การ ที่ จะ เรียน คำ พิพากษา คดี ที่ ได้ ชี้ สอง สถาน กะ ข้อ ประเด็นไว้ นั้น ถ้า สามารถ จะ ทำ ได้ ก็ ให้ ผู้ พิพากษา เพียร ตัด สิน ตาม ข้อ ประเด็น เปน ข้อ ๆ ทุก ข้อไป ในที่ สุด จึง ให้ ลง ข้อ บังคับ ตัดสิน

มาตรา ๒๗ เมื่อ จำเลย ได้ ยื่น คำ ให้ การ ต่อ ศาล แล้ว หรือ เมื่อ ศาล ได้ ชี้ สอง สถาน แล้ว ก่อน ที่ จะนัด พิจารณา ชั้น สืบ พยาน ต้อง ให้ เวลา แก่ โจทย์ จำเลย สำหรับ เตรียม การ สู้ คดี อย่าง น้อยไม่ ต่ำ กว่า สิบ วัน จึง ให้ ศาล ออก หมาย นัด พิจารณา เว้น แต่ ถ้า ศาล เห็น สมควร หรือ จำเปนใน คดี บาง เรื่อง ที่ คู่ความ ฝ่าย ใด ฝ่าย หนึ่ง ขอให้ ศาล พิจารณา โดย เร็ว ภายใน สิบ วัน เข้า มา ก็ให้ ศาล มี อำนาจ นัด พิจารณา ภายใน กำหนด นี้ได้

ศาล ต้อง ให้ เวลา แก่ คู่ความ ที่ จะ เตรียม การ ต่อ สู้ กัน เมื่อ จำเลย ยื่น คำ ให้ การ หรือ ศาล ชี้ สอง สถาน แล้ว โดย สมควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

การนัดคู่ความไม่จำเปนต้อง ออกหมายเสมอ

มาตรา ๒๙ วิธีที่ศาลจะนัดหมายให้คู่ความมาศาลนั้น ถ้าคู่ความอยู่ในศาลแล้ว ให้ศาลมีอำนาจนัดคู่ความด้วยปาก แล้วจดหมายบรรทึกไว้ก็ได้ ถ้าคู่ความมิได้อยู่ณศาล ก็ให้ศาลออกหมายนัดแจ้งกำหนดวันที่จะต้องการพิจารณาไปให้คู่ความทราบ ถ้าคู่ความได้รับหมายของศาลทราบแล้ว ให้คู่ความผู้ได้รับหมายนั้น ลงชื่อในใบรับที่ติดอยู่กับหมายนั้น มอบให้ผู้ส่งหมายนำกลับมาส่งต่อศาล ถ้าแลคู่ความผู้รับหมายลงชื่อไม่ได้ หรือไม่ลงชื่อในใบรับหมายก็ให้ผู้ส่งหมายจดรายงานวันเวลา แลเหตุการในการที่ได้ส่งหมายนั้นลงในใบรับหมายเอง แล้วนำใบรับหมายนั้นมาส่งต่อศาล

การอ้างหนังสือสำคัญซึ่งมีหลักฐานเปนพยานซึ่งปรากฏในพ้องหรือคำให้การ หรือภายหลังคำให้การหรือพ้อง

มาตรา ๓๐ ถ้าในพ้องก็ดีในคำให้การก็ดี ในคำมีคำใด ๆ ก็ดี ได้กล่าวอ้างถึงหลักฐานอันเปนหนังสือสำคัญต่าง ๆ อย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ต้องคัดสำเนาหนังสือสำคัญต่าง ๆ ที่อ้างนั้นติดไปกับพ้อง หรือคำให้การ หรือคำมีคำที่กล่าวอ้างนั้น ส่วนต้นฉบับนั้น ถ้าพอจะนำมาได้ ต้องนำมาไว้ให้ศาลตรวจ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ดูด้วย เว้นแต่ถ้าจะส่งต้นฉบับไม่ได้ด้วย
เหตุใดเหตุหนึ่ง ก็ให้ชี้แจงเหตุที่ขัดข้องนั้น
แล ส่งสำเนาแทน อนึ่งถ้าคู่ความจะอ้าง
หนังสือสำคัญแลหลักฐานใด ๆ ภายหลังพ้อง
หรือภายหลังให้การ เพื่อจะให้เปนพยานใน
วันพิจารณานั้น ให้ผู้อ้างคัดสำเนาหนังสือ
สำคัญที่อ้างนั้นส่งให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งทราบ
ล่วงหน้าก่อนวันพิจารณา อย่างเร็วไม่ต่ำ
กว่าสามวัน ถ้าการที่จะคัดสำเนาส่งให้กัน
เปนการลำบากขัดข้องประการใด เมื่อคู่ความ
ได้ร้องต่อศาล ๆ เห็นว่าเปนการยากจริง
ศาลมีอำนาจที่จะจัดการให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง
ได้ตรวจดูหนังสือที่อ้างนั้นโดยอย่างใดอย่างหนึ่ง
ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร แต่การ
ที่ทำเช่นนี้ต้องทำแต่เมื่อจำเปน เปนการ
พิเศษ

เมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้รับสำเนาหนังสือ
สำคัญที่ฝ่ายผู้อ้างส่งให้นั้นแล้ว ถ้าจะปฏิเสธ
คัดค้านว่าไม่มีต้นฉบับที่จริง หรือไม่ถูกต้อง
ตามต้นฉบับที่จริงอย่างหนึ่งอย่างใด ก็ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ส่ง คำ คัด ค้าน ตอบไปให้ ผู้ อ้าง ทราบ ก่อน ถึง วัน นัด พิจารณา ถ้า ถึง วัน พิจารณา แล้ว จึง มา ปฏิเสธ คัด ค้าน สำเนา หนังสือ สำคัญ ที่ อ้าง แล้ว ผู้ ที่ คัด ค้าน นั้น จะ ต้อง เสีย ค่า ธรรมเนียม พยาน ที่ ฝ่าย ผู้ อ้าง จะได้ นำ สืบ ประกอบ หนังสือ สำคัญ ตาม สำเนา ที่ อ้าง นั้น อนึ่ง ถ้า คู่ความ ที่ ได้ รับ สำเนา หนังสือ สำคัญ ที่ ฝ่าย หนึ่ง อ้าง แล้ว เมื่อ มี ข้อ สงไสย ติดใจ สำเนา นั้น จะ ขอ ตรวจ ดู ต้น ฉบับ ก็ ได้

การอ้างพยานต้องยื่น บาญชี รายชื่อ พยานต่อศาล ก่อน วัน พิจารณา

มาตรา ๓๑ เมื่อ คู่ความ ได้ ทราบ ข้อ หาคำ ให้ การ แล้ว ใน ระหว่าง เวลา ที่ ได้ ให้ โอกาศ สำหรับ เตรียมการ สู้ คดี ตาม ความ ในมาตรา ๒๗ นั้น คู่ความ ฝ่าย ใด จะ อ้าง พยาน กี่ คน แล จะ อ้าง สิ่ง สำคัญ หลัก ฐาน อันใด บ้าง ก็ ให้ ยื่น บาญชี รายชื่อ พยาน ของ ตน ให้ ศาล ทราบ ก่อน ถึง วัน พิจารณา ถ้า พยาน หรือ สิ่ง สำคัญ ที่ อ้าง นั้น คู่ความ จะ นำ มา ศาล เองได้ ก็ ให้ นำ มา ใน วัน พิจารณา ถ้า จะ นำ มา เองไม่ ได้ จะ ขอ หมาย ศาล ให้ บังคับ เรียก พยาน หรือ สิ่ง สำคัญ อันใด ที่ อ้าง มา ยัง ศาล ก็ ให้ คู่ความ ผู้ ที่ จะ อ้าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นั้น รีบร้องขอต่อศาลเสียก่อนถึงวันนัดพิจารณา พอให้ศาลมีเวลาออกหมายให้พยานได้ทราบก่อนถึงวันนัดพิจารณาอย่างเร็วไม่ต่ำกว่าสองวัน

มาตรา ๓๒ ถ้าศาลได้ฟังคำสาบานแลคำให้การของผู้หนึ่งผู้ใด เปนที่เชื่อได้ว่าเปนการเหลือกำลังที่คู่ความฝ่ายใดจะพาพยานของตนมาในวันนัดได้ แลถ้าพยานนั้นเปนพยานสำคัญข้างฝ่ายเนื้อหาก็ดี หรือข้างฝ่ายคำให้การก็ดี เมื่อศาลได้สืบพยานบรรดามีมาเฉภาะหน้าเสร็จแล้ว ศาลมีอำนาจที่จะพักความเรื่องนั้นไว้เพื่อรอฟังพยานซึ่งยังมาไม่ได้ต่อไปในวันอื่น ศาลจะพักความไว้เพื่อฟังพยานปากอื่น ๆ อีกได้

มาตรา ๓๓ ให้ศาลนั่งพิจารณาความอันมีมายังศาลตามกำหนดวันที่มีนัดหมายแน่นอน เมื่อมีความจำเปนโดยเหตุการจึงให้เลื่อนไปวันอื่นได้ เลื่อนวันพิจารณาต้องจำเปน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิจารณาความต้องเป็นลำดับ เว้นแต่พิเศษ

มาตรา ๓๔ การพิจารณาความนั้นตามปรกติ ถ้าไม่มีเหตุขัดข้อง ก็ให้ศาลพิจารณาตามลำดับเลขหมายในพ้อง เว้นแต่เป็นการพิเศษ ที่ศาลเห็นสมควรจะต้องเร่งรีบพิจารณาความเรื่องใดโดยเร็ว ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งก่อนถึงระเบียบ เป็นต้นเช่นความที่ผู้ใดต้องกักขังแต่มีคำตัดสินปล่อย หรือความเรื่องอื่นที่ศาลเห็นว่าเป็นการด่วน ให้ศาลบีดกระดาษแดงกลม ๆ กว้างสักนิ้วหนึ่งไว้ที่ใบปกสำนวนเป็นเครื่องหมาย แล้วให้ศาลเร่งพิจารณานอกระเบียบได้

ไม่ต้องสืบพยานต่อไปเมื่อจำเลยรับ

มาตรา ๓๕ เมื่อถึงวันนัดพิจารณาให้ศาลอ่านตรวจดูพ้องและคำให้การ ถ้าข้อหาข้อใดในพ้องนั้น จำเลยรับถูกต้องในคำให้การแล้ว ข้อนั้นไม่จำเป็นต้องสืบสักพยานเป็นอันฟังได้ตามกฎหมาย

ความพิจารณาไม่เสร็จวันเดียวเลื่อนต่อไปได้

มาตรา ๓๖ ถ้าหากว่าการที่มีอยู่ในศาลมาก เวลาไม่พอที่จะฟังความเรื่องใด หรือที่จะฟังความเรื่องใดได้เสร็จสำนวน ในวันที่กำหนดนัดนั้นไม่ได้ ศาลจะสั่งให้เลื่อนไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฟัง ต่อ วัน อื่นก็ได้ แต่ให้กำหนด วัน นัดให้บรรดา
ผู้ที่ เกี่ยว ข้อง ใน ความ เรื่อง นั้น ทราบ ทั่ว กันแล้ว
ก็ เสมอเหมือน กับได้ ออก หมายนัด เฉภาะ คู่ ความ
นั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๓๗ คดี เรื่อง ใดที่ ผู้ พิพากษา ได้ เลื่อนพิจารณาได้
กำหนด วัน นัด พิจารณา แล ออก หมาย นัดไป เมื่อ โจทย์ หรือ
ยัง คู่ ความ ๆ ได้รับ หมาย นัด แล้ว โจทย์ จำเลยขอ หรือ
จำเลย ฝ่าย หนึ่ง ฝ่ายใด จะ ขอ เลื่อน วัน ชำระ มีเหตุ ที่ ศาล เห็น
ต่อไป ผู้ พิพากษา เห็น สมควร ก็ให้ เลื่อนได้ สมควร
ถ้า เวลา ว่า ความใน ศาล นั้น ไม่พอ พิจารณา
ความ ที่ กำหนด ชำระใน วัน นั้น ก็ดี หรือ มีเหตุ
การ จำเป็น ที่ ผู้ พิพากษา เห็น สมควร จะ งด
เลื่อน วัน นัด พิจารณา ต่อไป วัน อื่น ก็ดี ศาล
มี อำนาจ จะ เลื่อน กำหนด ไป พิจารณา เวลา อื่น ก็
ได้ แต่ ต้อง จดหมาย เหตุ การไว้ ทุก ครา

มาตรา ๓๘ ใน คำ พิพากษา นั้น ศาล ต้อง ชี้ ใน คำ พิพากษา
ให้ เห็น ข้อ วิวาท ซึ่ง ต้อง ตัดสิน ทั้ง คำ ตัดสิน แล หรือ คำ พิพากษา
เหตุ ผล ซึ่ง ประกอบ ใน คำ ตัดสิน อันนั้น อนึ่ง ถ้า แย้ง จะต้อง กล่าว
ศาลใด ผู้ พิพากษา หลาย คน นั่ง คณะ พิจารณา ใน คำ พิพากษา
ให้ตัดสิน ตาม เนื้อ เห็น ของ ผู้ พิพากษา ที่ รวม อย่างใดบ้าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กันโดยมาก ผู้พิพากษาคนใดไม่เห็นด้วยคำตัดสินนั้น แล เห็นว่าควรจะตัดสินประการใด ก็ให้จดเนื้อเห็นลงไว้ในท้ายสำนวน ถ้าแลจะชี้เหตุผลตามเนื้อเห็นของตนไว้ด้วยก็ได้

การตัดสินต้องตัดสินให้เฉภาะตามพ้อง

มาตรา ๓๙ ห้ามมิให้ศาลตัดสินให้สิ่งใดๆ มากเกินไปกว่า หรือนอกจากที่โจทย์ได้ร้องขอให้เรียกเอาสิ่งนั้นๆ แต่ ถ้า

๑. โจทย์พ้องขอให้เรียกที่ดินจากจำเลย ให้พึงเข้าใจว่า เปนประเภทเดียวกับพ้องขอให้ไล่จำเลย เมื่อตัดสินให้ที่ดินแก่โจทย์แล้ว ก็ไล่จำเลยได้ทีเดียว ไม่ต้องแบ่งความเปนสองเรื่อง เมื่อศาลได้ตัดสินให้ขับไล่ผู้ใดออกจากที่ดินแล้ว ให้เข้าใจว่าให้ตัดสินขับไล่วงษ์ญาติทั้งหลาย แลบริวารของผู้นั้นที่อยู่ในที่ดินนั้นด้วย เว้นไว้แต่ผู้ใดผู้หนึ่งในจำพวกเหล่านี้ จะมีอำนาจพิเศษมาแสดงให้ศาลเห็น

๒. โจทย์พ้องขอเรียกทรัพย์ใดๆ เปนของตนทั้งหมด แต่พิจารณาได้ความว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โจทย์ควรได้แต่ส่วนแบ่ง ก็ให้ศาลมีอำนาจแบ่งได้ทีเดียว ไม่ต้องให้พ้องขอแบ่งใหม่อีก

๓. โจทย์พ้องเรียกหนี้สินซึ่งเกิดแต่การกู้หนี้จำนำ และอื่น ๆ ในพ้องได้ขอให้เรียกดอกเบี้ยด้วย แต่กำหนดทุนทรัพย์เพียงวันพ้อง ก็ให้ศาลมีอำนาจบังคับให้ดอกเบี้ยได้ในระหว่างเวลาตั้งแต่วันพ้อง จนถึงวันที่จะได้ใช้หนี้แก่กันตามคำตัดสิน

๔. โจทย์พ้องเรียกค่าเช่ากำหนดจำนวนเงินเพียงราววันที่พ้อง ศาลมีอำนาจบังคับให้ค่าเช่าจนถึงวันที่จะเสร็จคดีแก่กันได้

มาตรา ๕๐ เมื่อคำตัดสินของคดีอันใด ย่อมอาไศรยอยู่ทั้งเรื่อง หรือแต่ส่วนหนึ่งในคำวินิจฉัยที่ค้างอยู่แต่ก่อนก็ดี หรือที่ควรจะได้วินิจฉัยโดยเจ้าพนักงานฝ่ายธุระการก็ดี ศาลจะสั่งให้งดการพิจารณานั้นไว้จนกว่าเจ้าพนักงานฝ่ายธุระการจะวินิจฉัยในข้อนั้นก็ได้ การตัดสินถ้าเกี่ยวด้วยธุระการ ศาลสั่งให้งดได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาลสั่งให้งดพิจารณาได้เมื่อมีคดีอาญาหลวงเกิดขึ้น

มาตรา ๔๑ เมื่อกำลังพิจารณาคดีอยู่ปรากฏว่ามีผู้กระทำผิดมีโทษเปนอาญาหลวง ซึ่งมีข้อที่ว่า ถ้าพิจารณาได้จริงว่าผิดแล้วจะกระทำให้คำตัดสินของคดีที่พิจารณาอยู่นั้นเปลี่ยนแปลงไปได้ดังนี้ ศาลจะสั่งให้งดการพิจารณาคดีนั้นไว้จนกว่าจะตัดสินความอาญาแล้วก็ได้

ศาลไล่คู่ความออกจากศาลได้ถ้าทำกิริยาไม่เรียบร้อย

มาตรา ๔๒ ถ้าคู่ความผู้ใดประพฤติอาการกิริยาไม่เรียบร้อย ผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้ขับไล่ให้ออกจากศาลเพื่อจะรักษาความเรียบร้อยในศาลได้

การเขียนถ้อยคำสำนวน

มาตรา ๔๓ การที่เขียนถ้อยคำสำนวนทั้งปวงให้เขียนด้วยหมึกลงในกระดาษ ถ้ามีผิดตกที่ใดห้ามมิให้ขูดแก้ คำใดผิดให้ขีดฆ่าแล้วให้ผู้เขียนลงชื่อไว้ข้างกระดาษเปนสำคัญ

ผู้พิพากษาต้องรับผิดชอบในเรื่องรักษาสำนวนใครๆ ขอให้เจ้าพนักงานคัดสำเนาต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๔๔ บรรดาถ้อยคำสำนวนคดีทั้งปวง ผู้พิพากษาต้องรับผิดชอบแลรักษาไว้จงดี อย่าให้มีผู้แก้ถ้อยคำได้ ถ้อยคำสำนวนเหล่านี้ให้รักษาเข้ารวมเรื่องไว้ ไม่จำต้องผูกมัดหรือเข้าซองหยิกเล็บดีตรา ถ้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โจทย์จำเลย หรือพยานเกรงว่าจะมีผู้แก้ถ้อย
คำสำนวนเหล่านี้ประการใด จะขอคัดสำเนา
ไว้ก็ได้ สำเนานั้นถ้าคู่ความคัดเองไม่ต้อง
เสียค่าธรรมเนียม แต่ถ้าจะให้เจ้าพนักงาน
ศาลตรวจทานให้ คู่ความต้องเสียค่าธรรม
เนียมตามอัตรา เจ้าพนักงานต้องเซ็นชื่อ
ประทับตราศาลแลบิดแสตมป์ในสำเนานั้น ที่
ว่านี้ไม่เฉภาะแต่คู่ความจะขอคัดสำเนาให้
กินถึงผู้อื่นด้วย

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยชาดนัดแลคำพิพากษา

โดยชาดนัด

มาตรา ๕๕ ในการนัดหมายจำเลยให้มา ให้การพิจารณาเมื่อ
ให้การต่อศาลก็ดี ให้ยื่นคำให้การแก้ข้อ จำเลยขาดนัด
หาก็ดี ถ้าจำเลยขาดนัดไม่ยื่นคำให้การ
หรือไม่มาให้การแก้ข้อหา ตามวันเวลาที่
ศาลกำหนดนัด แลมิได้แจ้งเหตุการที่ขัดข้อง
จำเปนหรือขอเลื่อนวันประการใด ต้องถือ
ว่าจำเลยขาดนัดในชั้นให้การ ศาลมีอำนาจ
ที่จะกำหนดวันพิจารณาคดีชั้นสืบพยานต่อ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ไป แต่ต้อง นัด หมายให้จำเลย ทราบ กำหนด วัน พิจารณา ด้วย จำเลย จะ มา ฟัง ความใน วัน พิจารณา ก็ได้ แต่ จำเลย ผู้ขาด นัดไม่ ได้ ให้ การ นั้น จะ ขอ สืบ พยาน ฝ่าย ตนไม่ ได้ ได้แต่ จะ สาบาล ตัว เอง แต่ จะ ซัก พยาน ฝ่าย โจทย์ ใน เวลา ที่ พิจารณา เท่า นั้น

ศาลมี อำนาจ จำหน่ายความ ออก เสีย จาก บาญชี ได้ ถ้าคู่ความ ขาด นัด ทั้ง สอง ฝ่าย

มาตรา ๔๑ เมื่อ ถึง วัน กำหนด นัด ผู้พิพากษา เรียก ความ ที่ นัด พิจารณา เรื่อง ใด โจทย์ จำเลย หรือ ผู้แก้ต่าง ว่า ต่าง โจทย์ จำเลย ไม่ มา ตาม นัด ทั้ง สอง ข้าง แต่ มิได้ มี คำชี้แจง เหตุ ที่ จำเป็น จะ มาไม่ ได้ หรือ คำ ขอ เลื่อน วัน นัด อย่าง หนึ่ง อย่างใด ให้เป็น ที่ พอ ใจ ของ ศาล โจทย์ จำเลย ขาด นัด เช่น นี้ ก็ ให้ ศาล จำหน่าย ความ เรื่อง นั้น ออก เสีย จาก บาญชี ความ ของ ศาล แต่ ความ ที่ จำหน่าย บาญชี เช่น นี้ โจทย์ จะ ฟ้อง ใหม่ อีก ก็ ได้ ถ้า ไม่ เกิน กำหนด อายุ ความ ค่า ธรรมเนียม ที่ จะ ควร เรียก อีก หรือ ไม่ นั้น แล้ว แต่ ผู้ พิพากษา ศาล นั้น จะ เห็น สมควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔๗ ถ้าโจทย์หรือผู้ว่าต่างโจทย์ มิได้มาว่าความตามกำหนดนัด ศาลเห็นว่าฝ่ายโจทย์ได้ทราบวันกำหนดนัดพิจารณาแน่แล้ว ก็ให้ศาลมีอำนาจจำหน่ายความเรื่องนั้นเสียจากบาญชี แลสั่งให้โจทย์เสียค่าธรรมเนียมแก่ฝ่ายจำเลยตามแต่ที่ศาลจะเห็นสมควร

ศาลจำหน่ายความออกเสียจากบาญชีได้เมื่อโจทย์ขาดนัด

มาตรา ๔๘ ถ้าจำเลยหรือผู้ว่าต่างจำเลยไม่มาศาลตามกำหนดนัด แลมิได้บอกเหตุที่จำเปนจะมาไม่ได้ ให้เปนที่พอใจของศาล แลศาลได้สวนเชื่อแน่ว่าจำเลยได้รับหมายนัดนั้นแล้ว แลไม่มาตามนัด แต่ฝ่ายโจทย์ได้มาตามนัด ก็ให้ศาลพิจารณาสำนวนโจทย์ไปฝ่ายเดียว แลตัดสินตามรูปความ

การพิจารณาถ้าจำเลยขาดนัด

มาตรา ๔๙ ถ้าคู่ความฝ่ายใดบอกป่วย แลอีกฝ่ายหนึ่งจะขอให้ศาลตรวจ ก็ให้ศาลแต่งเจ้าพนักงานไปตรวจผู้บอกป่วยนั้น แลให้นำรายงานมาแจ้งต่อศาล คู่ความผู้ที่

คู่ความบอกป่วยศาลต้องให้เจ้าพนักงานไปตรวจ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ขอให้ตรวจ จะกำกับไปกับเจ้าพนักงานเอง หรือจะจ้างหมอกำกับไปตรวจผู้บอกบ้วยก็ได้ ถ้าผู้ตรวจได้มาสาบาลต่อศาลว่า ผู้บอกบ้วยไม่ได้มีอาการอันสมควรจะต้องเว้นจากมาศาลได้ ก็ให้ศาลฟังว่าผู้บอกบ้วยนั้นขาดศาล

คู่ความขาดนัดศาลจำหน่ายคดีออกจากบาญชีแล้ว ฝ่ายใดจะร้องให้พิจารณาใหม่ได้ในกำหนดอายุความแลความที่พิพากษาแล้วโดยจำเลยขาดนัดกลับพิจารณาใหม่ได้อีกเมื่อจำเลยยื่นคำร้องภายในสิบห้าวัน

มาตรา ๕๐ คดีที่คู่ความขาดนัดศาลได้จำหน่ายความเสียแล้วนั้น คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะร้องขอให้ศาลกลับพิจารณาคดีนั้นใหม่ได้แต่ภายในกำหนดอายุความ เมื่อคู่ความฝ่ายผู้ที่ร้องขอนั้นได้เสียค่าธรรมเนียมแลค่าบ้วยการให้เป็นที่สมควรแล้ว ศาลจะได้สั่งให้ยกคดีนั้นมาลงในบาญชีพิจารณาต่อไป

อนึ่งคดีใดที่ศาลได้พิพากษาเด็ดขาดไปแล้วโดยเหตุที่ฝ่ายจำเลยขาดนัดนั้น จำเลยจะร้องชี้แจงแสดงเหตุที่จำเปนต้องขาดนัดแลขอให้ศาลพิจารณาคดีนั้นใหม่ก็ให้ร้องได้ แต่ต้องร้องเสียภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ศาลตัดสินเปนต้นไป ถ้าศาลได้สอบได้ความจริงว่าเปนเหตุสมควรแล้ว ก็ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล ยก คำ พิพากษา ขึ้น คดี ขาด นัด นั้น เสีย แล้ว ให้ นัด พิจารณา คดี นั้น อีก ต่อไป แต่ ใน คดี บาง เรื่อง ที่ จำเลย สามารถ แสดง ให้ เห็น ได้ ว่า เปน การ เหลือ วิไสย ที่ จำเลย จะ มา ศาล หรือ แจ้ง เหตุ การ มา ยัง ศาล ได้ ภายใน กำหนด สิบ ห้า วัน ตั้ง แต่ วัน ตัด สิน ถ้า เช่น นี้ แล้ว ก็ ให้ ศาล รับ คำ ร้อง ของ จำเลย ภายใน กำหนด สิบ ห้า วัน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ จำเลย สามารถ จะ แจ้ง ความ มา ได้ ส่วน ค่า ธรรมเนียม ใน คดี เช่น นี้ ตาม ธรรมดา จำเลย ต้อง ใช้ แทน โจทย์ ตาม จำนวน ที่ โจทย์ ได้ เสีย ไป แต่ ให้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ สั่ง บังคับ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ได้ ตาม ที่ ศาล จะ เห็น สม ควร

หมวด ที่ ๗

ว่า ด้วย ยึด ทรัพย์ ก่อน คำ พิพากษา

มาตรา ๕๑ โจทย์ ใน คดี ซึ่ง พ้อง เรียก ทุน ทรัพย์ เปน จำนวน เงิน ตั้ง แต่ พัน บาท ขึ้น ไป ด้วย เรื่อง ของ ที่ ได้ ขาย ไป หรือ เงิน ยืม หรือ เงิน ฝาก หรือ บาญชี หรือ ค่า เช่า ที่ ค่า เช่า ของ มี อำนาจ ที่ จะ ขอ ให้ ศาล ออก หมาย

โจทย์ อาย ยึด ทรัพย์ จำเลย ต่อ ศาล ได้ เมื่อ เห็น สม ควร แต่ ต้อง ทุน ทรัพย์ กว่า พัน บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อายัติ ทรัพย์ ของ จำเลย ทั้ง หมด หรือ แต่ บาง ส่วน แต่ ให้ เจ้า กรม กอง หมาย รักษา ไว้ ต่าง ทาน บน หรือ ประกัน ใน จำนวน เงิน ที่ โจทย์ พ้อง

โจทย์ จะ ขอ ให้ ศาล ออก หมาย อายัติ ทรัพย์ ได้ ใน เวลา ที่ ยื่น พ้อง หรือ เวลา ที่ ศาล ยังไม่ ได้ ตัดสิน

ให้ ศาล ออก หมาย อายัติ ทรัพย์ อัน นั้น โดย ไม่ ต้อง บอก ให้ จำเลย รู้ เมื่อ โจทย์ แสดง ให้ เปน ที่ พอ ใจ ของ ศาล โดย ให้ มี บุคคล ตั้ง แต่ สอง คน ขึ้น ไป มา สาบาล ว่า

ก. พ้อง ของ โจทย์ นั้น เปน ความ จริง แต

ข. จำเลย ไม่ อยู่ หรือ หา ที่ ลำนัก ของ จำเลย ไม่ พบ หรือ

ค. จำเลย ได้ ยัก ย้าย หรือ จะ ขาย ได้ ซุก ซ่อน หรือ จะ ซุก ซ่อน หรือ จะ พา หนี หรือ จะ หยิบ ยก ทรัพย์ สมบัติ ของ จำเลย ให้ ผู้ อื่น เพื่อ ประสงค์ จะ ฉ้อ เจ้า หนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๒ เมื่อเวลาที่จะออกหมายนั้น ศาลมีอำนาจที่จะให้โจทย์นำเงินโดยสมควรมาวางศาลเพื่อเปนประกันสำหรับค่าเสียหายซึ่งจำเลยจะได้รับ เมื่อปรากฏภายหลังว่าโจทย์ได้ขอหมายศาลโดยไม่มีเหตุสมควร

โจทย์ต้องวางเงินประกันค่าเสียหาย

มาตรา ๕๓ จำเลยมีอำนาจร้องขอให้ศาลปล่อยทรัพย์ที่ได้อายัดไว้ เมื่อได้ชี้แจงเหตุอันสมควร แต่เมื่อได้ตกลงกันในเรื่องประกันหรือในเรื่องอื่นต่อไป ตามแต่ศาลจะเห็นสมควรแก่ทางยุติธรรม

จำเลยขอให้ศาลปล่อยทรัพย์ที่อายัดไว้ได้เมื่อศาลเห็นสมควร

มาตรา ๕๔ ในคดีที่มีทุนทรัพย์ตั้งแต่สองร้อยบาทขึ้นไป เมื่อโจทย์ได้นำพยานมาให้ศาลสืบไม่ว่าเวลาใด เมื่อก่อนยื่นฟ้องหรือก่อนมีคำพิพากษาฉบับที่สุด ให้ศาลเห็นเปนที่พอใจว่าโจทย์มีเหตุผลอันดีในการที่ฟ้องหาจำเลยแล้ว โจทย์มีอำนาจที่จะขอหมายจับตัวจำเลยได้ไม่ว่าในตำบลใด ในพระราชอาณาเขตร์ (หรือในน่านน้ำภายในพระราชอาณาเขตร์)

โจทย์ขอหมายจับจำเลยได้ถ้ามีเหตุสมควรแต่ทุนทรัพย์ต้องเกินสองร้อยบาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ในการที่ศาลจะออกหมายจับนี้ ศาลต้องเห็นเปนที่พอใจว่ามีเหตุที่ควรเชื่อได้ดังต่อไปนี้ คือ

ก. จำเลยจะซ่อนตัวเสีย เพื่อจะไม่รับหมายของศาล

ข. จำเลยได้ยักย้าย หรือซุกซ่อนทรัพย์สมบัติของตนเสีย หรือได้ซุกซ่อนทำลาย หรือแก้ไข หรือฉีกสมุดบาญชี ซึ่งเกี่ยวกับการงาน หรือการค้าขายของตน เพื่อจะฉ้อโกงโจทย์หรือเจ้าหนี้ของตนก็ดี หรือ

ค. ตามกิริยา หรือตามวิธีที่ทำการงานหรือการค้าขายของจำเลย ๆ จะหลีกหนี หรือพอเห็นได้ว่าจะหลีกหนีไปพ้นจากอำนาจของศาลก็ดี

ขังผู้ที่ต้องจับได้จนกว่ามีประกัน

มาตรา ๕๕ คนผู้ที่ต้องจับมานี้จะต้องเอาตัวขังไว้จนกว่าจะได้มีประกัน ในจำนวนเงินไม่เกินพ้อง แลเงินค่าธรรมเนียมว่าจะไม่เลี่ยงศาล โดยไม่ได้รับอนุญาต แต่จะเอาตัวขังไว้เกินกว่าหกเดือนไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๕๖ จำเลยผู้ที่ต้องจับมาดังนี้มีอำนาจที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลปล่อยตัวไปได้ เมื่อตนนำสืบให้ศาลเห็นได้ว่าตนไม่ได้เตรียมการที่จะเลี่ยงศาลหรือเลี่ยงหนี้สินรายนั้น

ผู้ต้องจับขอให้ศาลปล่อยได้เมื่อสืบได้ว่าตนไม่ได้เตรียมจะเลี่ยง

มาตรา ๕๗ เมื่อปรากฏแก่ศาลว่าการที่จับจำเลยหรือการที่ยึดทรัพย์สมบัติของจำเลยไว้นั้นได้ทำไปโดยไม่มีเหตุผลอันเพียงพอหรือถ้าศาลยกฟ้องของโจทย์เสียก็ดี แลปรากฏแก่ศาลว่าไม่มีเหตุผลอันเพียงพอที่จะฟ้องคดีได้ก็ดี ศาลจะบังคับโจทย์ให้เสียเงินเปนค่าทำขวัญให้แก่จำเลยก็ได้

โจทย์ต้องเสียค่าทำขวัญให้จำเลย เมื่อศาลเห็นไม่มีเหตุพอจะฟ้อง

มาตรา ๕๘ เมื่อจำเลยร้องว่าโจทย์เปนผู้อยู่นอกอำนาจศาล ขอให้มีคำสั่งให้โจทย์วางเงินไว้เปนประกันในศาล เพื่อที่จะให้คุ้มค่าป่วยการหรือค่าฤชาธรรมเนียมอันใดที่จำเลยจะต้องเสียไปนั้น เวลาที่โจทย์แพ้ความแล้วจะเรียกคืนไม่ได้นั้น ศาลเห็นสมควรจะให้โจทย์วางเงินประกันไว้ในศาลเท่าใดก็บังคับได้ ถ้าโจทย์ไม่วางเงินประกันตามคำสั่งศาลนั้น ก็ให้ยกคดีเรื่องนั้นเสีย

ศาลยกคดีเสียได้ถ้าโจทย์ไม่วางประกันเมื่อจำเลยร้องว่าโจทย์อยู่นอกอำนาจศาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยเงินวางศาล

จำเลยรับในคำให้การแล้วนำเงินมาใช้แล้วไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

มาตรา ๕๙ เมื่อจำเลยยื่นคำให้การแล้วได้นำเงินทั้งหมด หรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งที่จำเลยรับในคำให้การ หรือที่เห็นว่าตนใช้ค่าความพอแล้วมาส่งต่อศาล เพื่อให้มอบให้โจทย์ก็ได้ จำเลยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมในจำนวนที่ส่งไว้ ตั้งแต่วันนั้นต่อไป

ถ้าจำเลยนำเงินมาส่งต่อศาลภายหลังวันยื่นคำให้การ ก็ให้จำเลยขออนุญาตต่อศาลเพื่อบอกให้โจทย์มารับเอา แต่จำเลยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยตั้งแต่วันส่งเงินไป แต่ส่วนค่าธรรมเนียมภายหลังนั้น แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

โจทย์รับเงินยังไม่เต็มตามฟ้อง ๆ อีกได้ แต่ถ้าได้ความว่าเต็มแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๖๐ ถ้าโจทย์ยอมรับเงินที่วางศาลนั้นไปเป็นแต่ส่วนหนึ่งในจำนวนเงินที่ฟ้องไว้ ยังไม่ยอมเป็นที่แล้วเสร็จกัน โจทย์จะว่าความที่ค้างอยู่อีกต่อไปก็ได้ แต่ถ้าศาลพิจารณาไปแล้วเห็นว่าเงินที่จำเลยวางไว้ในศาลนั้น พอเต็มกับคดีที่ฟ้องหานั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล้ว โจทย์ต้องใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในการที่พิจารณาต่อไป

มาตรา ๖๑ ถ้าโจทย์ยอมรับเงินที่จำเลยวางไว้ในศาลเปนอันแล้วเสร็จพอควรกับความที่พ้องนั้นแล้ว ก็ให้ศาลจดไว้ในสำนวนแล้วตัดสินให้เปนที่แล้วแก่กันไป ตามธรรมดาค่าธรรมเนียมในคดีเช่นนี้ให้จำเลยใช้ให้แก่โจทย์

โจทย์รับเงินเต็มแล้ว จำเลยต้องเสียค่าธรรมเนียม

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยทิ้งพ้อง ถอนพ้อง

แลยอมความกัน

มาตรา ๖๒ เมื่อโจทย์ได้ยื่นพ้องไว้ต่อศาลแล้ว โจทย์ต้องมานำหมายถึงจำเลย ถ้าโจทย์ทิ้งพ้องไว้ไม่มานำหมาย หรือไม่มาแจ้งเหตุที่ติดขัดต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับตั้งแต่วันยื่นพ้องเปนต้นไป ก็ให้ศาลมีอำนาจจำหน่ายความเรื่องนั้นเสียจากบาญชีพ้องได้

โจทย์พ้องแล้วไม่นำหมายแลไม่แจ้งเหตุติดขัด ศาลมีอำนาจตัดออกจากบาญชีความได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ก่อน จำเลย ยัง ไม่ ได้ ให้การ โจทย์ ถอนฟ้องได้ต่อไป แล้ว แต่ ศาล

มาตรา ๖๓ เมื่อ ก่อน จำเลย ยังไม่ ได้รับ หมาย แล ยังไม่ ได้ ให้การ แก้ฟ้อง โจทย์นั้น โจทย์ มี โอกาศ จะ ถอน ฟ้อง คืน หรือ จะ ถอน แก้ ข้อ ความใน ฟ้อง แต่ บาง ข้อ ก็ ได้ แต่ ถ้า จำเลยได้ รับ หมาย แล ให้การ แก้ฟ้อง นั้น แล้ว โจทย์ จะ ถอน ฟ้อง หรือ ถอน แก้ ข้อ ความ บาง ส่วน ใน ฟ้อง ต้อง ร้อง ขอ อนุญาต ต่อ ศาล แล แจ้ง ความให้ฝ่าย จำเลย ทราบ ด้วย ศาล มี อำนาจ ที่ จะ อนุญาต หรือไม่ อนุญาต ก็ได้ สุด แต่ ศาล จะ เห็น สมควร ทั้งใน เรื่อง ค่า ฤชา ธรรมเนียม ด้วย ถ้า ศาลได้ อนุญาต ตาม คำ ร้อง ขอ ของโจทย์ ให้ โจทย์ ถอน ข้อ ความ บาง ข้อ ลด ทุน ทรัพย์ ใน ฟ้อง ต่ำ ลง กว่า ที่ ฟ้อง เดิม แล้ว การ ที่ โจทย์ จะ ว่า ความ ต่อไป นั้น ให้ คิด ค่า ธรรมเนียม แต่ เท่า ทุน ทรัพย์ ที่ โจทย์ ยัง คง เรียก อยู่ เท่า ใด เท่า นั้น

แต่ ห้าม ไม่ ให้ ศาล ยอม ให้ โจทย์ ผู้ หนึ่ง ใน คดี ที่ โจทย์ หลาย คน เข้า ชื่อ กัน ฟ้อง นั้น ถอน ชื่อ ออก เสีย จาก ฟ้อง โดย พวก โจทย์ ด้วย กัน ยังไม่ ได้ ยิน ยอม ด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๖๔ ในคดีซึ่งศาลยอมให้โจทย์ถอนฟ้องแล้วกลับฟ้องใหม่ได้ ในกำหนดอายุความ ถอนฟ้องคืนไปแล้ว โจทย์จะแก้ฟ้องมายื่นใหม่นั้น ต้องให้อยู่ในกำหนดความที่จะฟ้องได้ตามกฎหมาย เหมือนดังคดีที่ถอนไปนั้นเป็นอันยังไม่ได้ฟ้องขึ้นเลย

มาตรา ๖๕ ถ้าคดีใดที่คู่ความปรองดองกันเองก็ดี หรือมีผู้เปรียบเทียบให้แล้วกันก็ดี ข้อความที่คู่ความยอมกันไม่ผิดต่อกฎหมายแล้ว ให้จดหมายข้อความที่ยอมกันนั้นไว้ในสำนวนเรื่องนั้น แล้วให้ศาลตัดสินคดีนั้นให้เป็นอันเลิกแล้วแก่กันตามความที่ยอมกันนั้น คู่ความยอมกันได้ในคดีที่ตัดสินแล้ว ให้

มาตรา ๖๖ ห้ามไม่ให้ทำยอมในคดีที่มีคำพิพากษาแล้ว หรือมีการเร่งตามคำตัดสินอยู่เป็นต้น เว้นไว้แต่เมื่อคดีไปถึงชั้นอุทธรณ์ได้พิจารณากันใหม่จึงจะยอมกันได้ ยอมกันไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วย ทอดโฉนด บัตร์ หมาย

การถือหมายต้องให้เจ้าพนักงานหรือคู่ความถือ

มาตรา ๖๗ การทอดโฉนด บัตร์ หมายไปยังคู่ความนั้น ถ้าเปนการส่งคำพ้องก็ดี หมายคำสั่งคำบังคับของศาลก็ดี ตามธรรมดาแล้วต้องให้เจ้าพนักงานศาลถือไป หรือให้คู่ความผู้ร้องขอหมายนำเจ้าพนักงานผู้ถือหมายไป แต่ถ้าเปนหมายเรียกพยานก็ให้คู่ความผู้ขอหมายนำเอาไปให้แก่พยานของตน เว้นแต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะจัดการอย่างใดที่เปนการสดวก

การออกหมายต่างๆ ต้องไปในเวลากลางวัน

มาตรา ๖๘ การที่จะทอดโฉนด บัตร์ หมายแจ้งแก่ผู้ใดให้ผู้ถือหมายนำไปแจ้งแต่เวลากลางวัน ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตก

ผู้ถือหมายไม่พบตัวผู้รับหมายจะฝากผู้หนึ่งผู้ใดไว้ให้ก็ได้แต่ต้องยายุกว่ายี่สิบปี

มาตรา ๖๙ ถ้าผู้ใดถือโฉนด บัตร์ หมายไม่พบผู้จะรับโฉนด บัตร์หมาย แลจะทอดโฉนด บัตร์ หมายให้ถึงตัวผู้จะรับไม่ได้ กล่าวคือจะยื่นจดหมายนั้นให้ถึงมือผู้ควรจะรับไม่ได้ ก็ให้มอบโฉนด บัตร์ หมายไว้แก่ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เปน ผู้ มี อายุ กว่า ยี่สิบ ปี ขึ้น ไป แล เปน ญาติ พี่ น้อง หรือ เปน ผู้ คน ใน ครัว เรือน เดียว กัน แล อยู่ ใน บ้าน หรือ ใน ที่ ทำ การ ซึ่ง เปน ที่ รู้ อยู่ ว่า เปน ที่ อาไศรย หรือ ที่ ทำ การ ของ ผู้ ควร จะ รับ โฉนด บัตร์ หมาย นั้น เมื่อ ผู้ ถือ หมาย ได้ ทำ โดย อาการ เช่น นี้ หรือ ได้ กระทำ ตาม คำ สั่ง ของ ศาล ให้ ส่ง หมาย ด้วย อาการ อย่าง อื่น ประ การ ใด ๆ แล้ว ก็ ให้ ศาล พึง ว่า เสมอ ได้ ทอด โฉนด บัตร์ หมาย แก่ ผู้ ควร จะ รับ แล้ว เหมือน กัน

มาตรา ๗๐ ถ้า แม้ ว่า ได้ ทอด โฉนด บัตร์ หมาย ดัง ว่า มา ใน มาตรา ข่าง บน แล้ว ก็ ดี ไม่ มี ผู้ รับ หมาย หรือ ไม่ ได้ ตัว คน ซึ่ง ศาล เรียก หรือ บังคับ สั่ง ใน คดี ประการ ใด ศาล มี อำนาจ ที่ จะ สั่ง ให้ เอา หมาย ส่ง ไป ด้วย อาการ อย่าง อื่น แทน ยื่น หมาย ให้ แก่ ตัว ผู้ นั้น เอง มี เปน ต้น ว่า ให้ ส่ง หมาย โดย ทาง ไปรสณีย์ ที่ มี ใบ รับ ก็ ดี หรือ ให้ ส่ง แก่ กอง ตระเวร อำเภอ กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ก็ ดี หรือ ให้ บี้ด หมาย ไว้ ใน ที่ จะ แล เห็น ได้ ง่าย ที่ ประตู บ้าน เรือน ของ ผู้ ควร จะ รับ หมาย นั้น ก็ ดี หรือ จะ ออก หนังสือ พิมพ์ ก็ ดี ศาล ก็ มี คำ สั่ง ได้ ตาม ควร แก่ ความ ยุติธรรม

ถ้า ไม่ มี ผู้ รับ หมาย ศาล จะ สั่ง ให้ ส่ง อย่าง อื่น เช่น ทำ ไปรสณีย์ หรือ บี้ด ไว้ ตาม ประตู เรือน ก็ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๑

ว่าด้วย คำสั่ง หรือ คำบังคับ

เมื่อมีคำสั่งหรือคำพิพากษาต้องออกหมายทันที

มาตรา ๗๑ เมื่อได้มีคำพิพากษา หรือคำสั่งเรื่องใด ให้ศาลเขียนคำบังคับแล้วออกหมายทันที ถ้าคู่ความอยู่ที่ศาลก็ให้อ่านให้คู่ความฟัง หรือผู้ชนะจะนำหมายไปส่งก็ได้

ศาลออกหมายบังคับหรือคำสั่งต้องกำหนดวัน

มาตรา ๗๒ ในคดีเรื่องใด ๆ ก็ดี หรือในเหตุการอื่น ๆ ก็ดี ศาลออกหมายบังคับ หรือหมายคำสั่งให้ผู้ใดผู้หนึ่งใช้เงินก็ดี หรือให้กระทำกิจการอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี ให้ศาลกำหนดวันลงในหมายฉบับนั้นว่าให้ผู้นั้นใช้เงิน หรือทำกิจการอื่นภายในกี่วัน นับแต่วันออกหมาย หรือวันรับหมาย หรือนับแต่วันใดวันหนึ่งเป็นต้นไป ตามแต่ศาลจะเห็นสมควรแก่ความยุติธรรม

หมายบังคับ หรือคำสั่งต้องบรรทึกว่าถ้าไม่ทำมีโทษ

มาตรา ๗๓ ถ้าหมายบังคับ หรือหมายคำสั่งนั้นกำหนดให้ทำกิจการอย่างไรแล้ว ให้ศาลจดหมายบรรทึกลงในหมายที่จะส่งไปให้แก่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ต้อง กระทำ การ นั้น ดัง นี้ ว่า ถ้า ผู้ต้อง รับ หมาย ตะเลย ไม่ กระทำตามหมายบังคับหรือหมาย คำสั่ง นี้ ภาย ใน วัน ที่ กำหนด มา แล้ว ศาล จะ ต้อง ให้เก็บยึด ทรัพย์สิ่ง ของ ๆ ผู้นั้น หรือ จะ ออก หมาย ให้จับ ตัว มา ขังไว้ เพื่อ จะให้ ผู้นั้น กระทำ ตาม หมาย บังคับ หรือ หมาย คำ สั่ง นี้ จง ได้

มาตรา ๗๕ ผู้หนึ่ง ผู้ ใด มิ ใช่ ตัว ความ ใน คดี เรื่อง ใด ๆ ได้ ขอ ให้ ศาล ออก หมาย คำสั่ง ก็ ดี หรือ ผู้ ที่ ศาลออกหมายคำสั่งให้ นั้น ก็ดี มีอำนาจ ที่ จะ ร้อง ขอ ให้ศาล เร่ง รัด ผู้ต้องรับ หมายนั้นให้ กระทำ ตาม หมาย คำ สั่ง นั้น ได้ เหมือน ดัง ผู้นั้น เปน ตัว ความ ใน คดี เรื่อง นั้น แต ผู้หนึ่ง ผู้ ใด มิ ใช่ ตัว ความ ใน คดี เรื่อง ใด เปน ผู้ ต้องรับหมาย คำ สั่ง นั้น แล้ว ถ้า มิ ได้ กระทำ ตาม หมาย นั้น ก็ ให้ ศาล เร่ง รัด ได้ เหมือน ดัง ผู้นั้น เปน ตัว ความ ใน คดี เรื่อง นั้น เหมือน กัน

ผู้ไม่ใช่ ตัว ความ ขอ ให้ ศาล ออก หมายถึงผู้ ใดศาล ถือว่าผู้นั้นเหมือน กับตัว ความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาลบังคับนายประกันได้ทีเดียวไม่ต้องพ้องใหม่

มาตรา ๗๕ เมื่อผู้ใดได้ทำหนังสือรับประกันหรือรับประกันโดยอย่างอื่นต่อหน้าศาล เมื่อทำตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ทั้งหมดหรือแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งก็ดี จะใช้คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นบังคับคนผู้นั้นตามหนังสือประกันเหมือนดังเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งเองก็ได้ โดยไม่ต้องพ้องนายประกันนั้นเป็นคดีขึ้นใหม่

หมวดที่ ๑๒

ว่าด้วยยึดทรัพย์

ศาลตัดสินแล้วก่อนสิบปี จำเลยไม่ใช้เงินศาลออกหมายยึดทรัพย์ได้

มาตรา ๗๖ ภายในสิบปีนับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาแลมีหมายบังคับให้ใช้เงินแล้ว ผู้แพ้คดียังมิได้ใช้เงินหรือใช้ให้บ้างแต่ยังไม่ครบจำนวนเงินตามคำตัดสินนั้น ถ้าผู้ชนะคดีมาแจ้งความต่อศาลว่ายังไม่ได้รับเงินตามคำตัดสินแล้ว ให้ศาลออกหมายยึดทรัพย์ได้ทันที

ศาลมีอำนาจเรียกประกันจากผู้ขอหมายยึดทรัพย์

มาตรา ๗๗ ถ้าโจทย์ขอยึดทรัพย์ของผู้แพ้คดีอย่างไรที่ศาลสงไสยว่าจะเป็นทรัพย์ซึ่งไม่ควรยึดแล้ว ศาลมีอำนาจเรียกประกันจาก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ขอ หมายยึด ทรัพย์นั้นได้ เพื่อ เหตุว่า ถ้า ผู้ต้อง เสีย หาย โดย การยึดทรัพย์นี้ อันใช่เหตุแล้ว จะได้มีเงิน ไว้เปน เครื่อง คุ้ม กัน บ้าง

มาตรา ๗๘ ถ้าผู้ชนะคดี สงไสย ว่าผู้แพ้คดี มีทรัพย์สมบัติ นอกจาก จำนวนซึ่ง ผู้ชนะ คดีทราบ แล้ว ผู้ชนะคดี มีอำนาจ ขอให้ศาล เรียก ผู้แพ้ คดีเลผู้อื่น มา ไต่สวนได้

ผู้ชะนะมีอำนาจขอ ให้ศาล ไต่สวน ผู้ แพ้ได้ว่ามีทรัพย์ นอก จาก ที่ ตน รู้

มาตรา ๗๙ ถ้าผู้แพ้คดีที่ ไม่ทำ ตาม คำบังคับ ของ ศาล หลบ ศาล หรือ คิด อ่าน ยัก ยอกทรัพย์ อย่าง ไร ให้ศาล มี อำนาจ จับ ตัว ผู้นั้น มา ขังได้

ศาล ทำ โทษ ผู้แพ้ ที่ไม่ทำ ตามสั่งได้

มาตรา ๘๐ เมื่อ ผู้แพ้คดี ร้อง ขอ ทุเลา การ เร่ง รัด ไว้ก่อน ด้วย ยัง มีคดี เรื่อง อื่น ค้าง อยู่ ใน ศาล เดียว กัน นั้น ซึ่ง ตน เปนโจทย์ แล ผู้ชนะคดีซึ่ง ร้อง ขอ ให้เร่ง เปน จำเลย ดังนี้ ถ้า ศาล เห็น สมควรตาม เหตุการที่มีอยู่นั้น แล้ว ก็ให้ สั่ง งด การ เร่ง นั้น ไว้ได้

ศาลอนุญาตให้งด การ เร่งได้เมื่อ ผู้ แพ้คดีร้อง ขอโดย มีเหตุ

มาตรา ๘๑ เมื่อ มีคำ ร้อง ขอ ให้ ศาล ออก หมาย ยึด ทรัพย์แล้ว ศาล ก็มี อำนาจ ที่จะ ออก หมาย ประทับ ตรา ศาล เปน สำคัญ มอบ อำนาจ ให้

ศาล ยึด ทรัพย์ ส่ม บัติ ได้ เมื่อ ผู้ชนะ ขอ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พนักงาน ไป กระทำการ ตามบังคับของศาล นั้น พนักงาน ผู้ถือหมายนั้นมีอำนาจที่จะยึด ทรัพย์สมบัติของผู้ซึ่งแพ้ความ มิได้ใช้เงิน ตามบังคับ ศาลขายทอดตลาดได้ แต่การที่ยึดทรัพย์สมบัติขายทอดตลาดนี้ ห้ามมิให้พนักงานยึดเครื่องที่ใช้นุ่งห่ม หลับนอน ของผู้แพ้คดีซึ่งใช้สอยอยู่โดยปรกติตามสมควรนั้น แลห้ามมิให้ยึดเอาเครื่องสำหรับทำเลี้ยงชีพ โดยประมาณรวมกันราคาไม่เกินยี่สิบบาท

ยึดทรัพย์แล้วต้องเก็บไว้ห้าวันก่อน

มาตรา ๘๒ เมื่อพนักงานได้ยึดทรัพย์สมบัติไว้แล้ว ให้พนักงานส่ง หรือฝากทรัพย์สมบัติเหล่านั้นไว้ณที่ใดที่หนึ่ง หรือแก่ผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งเจ้าพนักงานเห็นสมควรแลให้รักษาทรัพย์สมบัติเหล่านี้ไว้ไม่ต่ำกว่าห้าวันก่อน จึงให้ขายทอดตลาดได้ เว้นไว้แต่เปนสิ่งของที่จะเก็บไว้นานไม่ได้ จึงให้ขายได้

เจ้าพนักงานยึดทรัพย์มีอำนาจยึดเอาหนังสือกรมธรรม์สัญญาต่างๆแทนเงินได้

มาตรา ๘๓ บรรดาตั๋วแลสรรพหนังสือกรมธรรม์สัญญาของผู้แพ้คดีเปนเจ้าหนี้ผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานยึดเอาไว้เปนประกันเงินที่ยังค้างผู้แพ้คดีได้ทั้งหมด หรือเฉภาะแต่ฉบับใดฉบับหนึ่งซึ่งพอกันกับเงินที่จะต้องใช้ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แก่ผู้ชนะคดีตามคำตัดสินนั้น แต่ผู้ชนะคดีจะฟ้องเรียกเอาเงินแทนผู้แพ้คดีตามหลักทรัพย์นั้น หรือจะฟ้องแทนผู้ซึ่งจะได้ทรัพย์ที่ร้องขอให้ออกหมายยึดนั้นต่อไปก็ได้

มาตรา ๘๔ ถ้าความปรากฏว่าเงินที่ผู้แพ้คดีได้เสียนั้นยังไม่ครบตามคำพิพากษา แต่ผู้ชนะคดีได้สาบาตตัวเปนหลักฐานว่าผู้แพ้คดียังมีทรัพย์ที่ควรจะได้จากแห่งใดก็ดี ศาลจะออกหมายห้ามผู้ที่จะต้องใช้ทรัพย์ให้แก่ผู้แพ้คดีไม่ให้ใช้แก่ผู้แพ้คดี แต่เรียกมาไต่สวนว่าเปนจริงหรือไม่ ถ้าเปนจริงศาลจะมีคำสั่งให้นำเงินนั้นมาส่งต่อศาลก็ได้ ถ้าผู้ที่ได้รับหมายเช่นนี้ไม่ทำตามคำบังคับของศาลให้ศาลมีอำนาจเรียกตัวมาไต่สวน แต่มีคำสั่งตามที่ศาลเห็นสมควรจะให้ยึดทรัพย์ขายทอดตลาดก็ได้

มาตรา ๘๕ ในระหว่างที่ยึดทรัพย์สมบัติมารักษาไว้นี้ ถ้าผู้จะต้องเสียได้นำเงินตามคำตัดสินของศาลแต่ค่าใช้สอย ในการที่พนักงานต้องไปยึดทรัพย์สมบัตินั้นมาเสียต่อศาลครบแล้ว ก็ให้คืนทรัพย์สมบัตินั้นให้ไป

ผู้แพ้นำเงินมาใช้ให้เมื่อเวลาที่เจ้าพนักงานยึดทรัพย์แล้วต้องคืนของที่ยึดนั้นให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

การยึดทรัพย์ต้องยึดแต่พอคุ้มกับเงินที่ผู้จะได้ ๆ เสีย

มาตรา ๘๖ ให้ยึดทรัพย์สมบัติแต่เพียงประมาณราคาที่ควรจะขายทอดตลาดได้คุ้มจำนวนเงินที่ศาลได้ตัดสินแลคุ้มค่าธรรมเนียมซึ่งผู้ควรจะได้ ๆ เสีย เมื่อร้องขอต่อศาลให้ยึดทรัพย์สมบัตินั้น แลให้คุ้มค่าใช้สอยที่ต้องเสียไปในการที่ยึดแลรักษาทรัพย์สมบัติแลขายทอดตลาดนั้น

ผู้ชนะต้องรับผิดชอบในการยึดทรัพย์

มาตรา ๘๗ ผู้ชนะคดีที่ชี้ให้ยึดทรัพย์สิ่งใดเปนผู้รับผิดชอบในการที่พนักงานยึดแลขายทรัพย์นั้น

เจ้าพนักงานผู้ยึดมีอำนาจได้ส่วนว่าทรัพย์นั้นเปนของผู้ต้องยึดหรือไม่

มาตรา ๘๘ ถ้าเจ้าพนักงานผู้ยึดทรัพย์สงไสยว่าทรัพย์นั้นจะไม่ใช่เปนของผู้แพ้คดี ก็ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจงดการยึดทรัพย์ขายทรัพย์เฉภาะทรัพย์ที่สงไสยนั้นได้ แลถ้าเจ้าพนักงานจะได้ส่วนเองก็ได้

ทรัพย์ที่ยึดไว้ถ้ามีผู้คัดค้านต้องได้ส่วน

มาตรา ๘๙ ถ้าผู้ใดมาคัดค้านว่าทรัพย์ที่เจ้าพนักงานได้ยึดไว้นั้นไม่ใช่ทรัพย์ของผู้แพ้คดีแล้วก็ให้ได้ส่วน แลตัดสินว่าเปนของผู้ใดดังต่อไปนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ถ้าเปน ทรัพย์เคลื่อนที่ ได้เมื่อศาลชั้นที่ ๑ ได้ตัดสิน ว่าเปน ของ ผู้แพ้คดีแล้ว ให้ศาล นั้น มีอำนาจสั่งขาย ได้ทันที หรือจะให้งด ไว้ในระหว่าง อุทธรณ์ก็ได้ ราคาของที่ขาย ได้นั้น ศาลจะเอาไว้ในศาลเองก็ได้ หรือ จะให้ผู้ชนะคดีไปก็ได้ เมื่อผู้ชนะคดีมี ประกัน หรือทำหนังสือประกันตนเองว่า ถ้าแพ้ คดีในข้อนี้ชั้นอุทธรณ์แล้ว จะคืนเงินให้ต่อศาล

๒ ถ้าเปน ทรัพย์อันเคลื่อนที่ไม่ได้ ศาล ต้องรอคำตัดสินชั้นอุทธรณ์ ชั้นฎีกา ก่อน สั่งให้ขาย

แต่ในทรัพย์อันเคลื่อนที่ได้ แลไม่ได้ก็ดี เมื่อผู้ร้องขอว่าเปน ทรัพย์ของตน แพ้คดีในที่ สุดแล้ว ศาลมีอำนาจบังคับให้เสียค่าป่วย การให้แก่ผู้ที่ควรได้ทรัพย์ก่อน แล ห้ามไม่ให้ อุทธรณ์ การที่ศาลกำหนดค่าป่วยการเปนอัน ขาด เว้นไว้แต่จะเกินอัตราชั่งละบาทต่อเดือน

มาตรา ๙๐ เมื่อได้ขายทรัพย์สมบัติทอด ตลาดได้เงินกว่าราคาที่จะต้องใช้ในรายการ ต่าง ๆ ดังว่ามาในมาตราก่อนมากน้อยเท่าใด ก็ให้คืนให้ไปแก่เจ้าของทรัพย์สมบัตินั้น

ขายทรัพย์ยึดได้เกินกว่าราคาที่จะต้องใช้เท่าใดต้องคืนให้แก่ผู้ต้องยึด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล มีอำนาจยึดทรัพย์เจ้าพนักงานได้ ถ้าสมรู้เปนใจกับผู้ต้องยึด

มาตรา ๙๑ ถ้าเจ้าพนักงานผู้ถือหมายยึดไปเก็บยึดทรัพย์สิ่งของนั้นมิได้เก็บเอาทรัพย์สิ่งของในเวลาที่ควรจะเก็บยึดได้โดยความเพิกเฉยหรือสมรู้เปนใจกันกับผู้ต้องถูกยึด หรือละเว้นเสียไม่รีบร้อนแล้ว เมื่อผู้จะต้องเสียประโยชน์ไปในเหตุอันนั้นมาร้องต่อศาล ๆ ได้สืบความสมจริงตามคำพยานแล้ว ก็ให้ศาลบังคับให้เจ้าพนักงานผู้ผิดนั้นใช้เงินที่ขาดสูญไป ไม่ให้เกินกว่าจำนวนที่ผู้ชนะจะได้ตามตัดสิน ถ้าไม่ยอมเสียตามคำบังคับแล้ว ก็ให้ศาลออกหมายยึดทรัพย์เจ้าพนักงานผู้นั้นได้เหมือนกัน

การยึดทรัพย์ถ้านอกจากเขตร์ของศาลแล้ว ต้องส่งหมายให้ศาลในเขตรนั้นยึด

มาตรา ๙๒ ถ้าศาลจะออกหมายยึดเก็บทรัพย์ หรือหมายจับกุมผู้ซึ่งอยู่นอกเขตร์แขวงของศาลนั้นแล้ว ให้ส่งหมายไปยังศาลซึ่งมีอำนาจในเขตร์แขวงนั้น ให้ช่วยเร่งหรือช่วยจับ และศาลซึ่งมีอำนาจในเขตร์แขวงนั้นต้องช่วยเร่งช่วยจับให้ตามหมาย เหมือนหนึ่งว่าศาลนั้นได้ออกหมายเองด้วย แต่ถ้าศาลนั้นเร่งได้ทรัพย์สิ่งของมาเก็บยึดไว้ หรือจับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตัวคน ได้มาแล้ว ต้องส่ง มายังศาลเดิมที่ได้ออกหมายไป เพื่อศาลเดิมจะได้จัดการไปตามกฎหมาย

หมวดที่ ๑๓

ว่าด้วยลงโทษผู้ที่ไม่ทำตามบังคับ

มาตรา ๙๓ ถ้าผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งอยู่ในอำนาจศาลไม่ทำตามหมายบังคับหรือหมายคำสั่งโดยความจงใจแล้ว ผู้ขอให้ออกหมายนั้นจะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ไม่ทำตามหมายนั้นมาชี้แจงว่า เหตุใดคนจึงไม่ควรจะต้องรับโทษในข้อที่ไม่ทำตามหมายนั้นได้ ถ้าศาลไม่เห็นมีเหตุขัดข้องแล้วก็ให้ศาลออกหมายคำสั่งตามขอนั้น

เมื่อไม่มีเหตุขัดข้อง ศาลมีอำนาจที่จะเรียกผู้ขัดขืนไม่ทำตามหมายบังคับ มาชี้แจงตามคำขอของผู้ขอให้ออกหมายนั้นได้

ศาลไม่จำเป็นจะต้องออกหมายคำสั่งเช่นว่ามานี้ เว้นไว้แต่ศาลจะได้ฟังคำพยานที่ควรเชื่อฟังได้ เหมือนหนึ่งว่าถ้าผู้ไม่ทำตามหมายไม่ชี้แจงเหตุแก้ตัวได้แล้ว ก็มีมูลพอที่จะให้ลงโทษฉันได้ทันที

ให้ศาลส่งสำเนาคำพยานซึ่งเป็นมูล ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล ยอก หมาย คำ สั่ง นั้น ไป ให้ แก่ ผู้ ไม่ ทำ ตาม หมาย พร้อม กับ คำ สั่ง นั้น ด้วย แล้ว ผู้ นั้น จะ ยื่น คำ พยาน ต่อ ศาล เพื่อ หัก ล้าง คำ พยาน ของ ผู้ ขอ ให้ ศาล ออก หมาย คำ สั่ง นั้น ก็ ได้

ศาล มี อำนาจ ลง โทษ ผู้ ขัด ขืน ไม่ ทำ ตาม หมาย บัง คับ ซึ่ง ไม่ มา ชี้ แจง ให้ ศาล เห็น หรือ ชี้ แจง ไม่ ได้ นั้น ได้

มาตรา ๙๔ เมื่อ ถึง วัน กำหนด ให้ ผู้ ไม่ ทำ ตาม หมาย มา ชี้ แจง เหตุ แล้ว ผู้ นั้น ไม่ มา แล ไม่ มี เหตุ อัน สมควร ที่ จะ แก้ ตัว ใน เหตุ ที่ ตน ไม่ มา ดัง นี้ ถ้า ศาล ได้ สวน ได้ ความ พอ เชื่อ ฟัง ได้ ว่า ผู้ นั้น ได้ รับ หมาย คำ สั่ง ไว้ แล้ว ก็ ดี หรือ ผู้ นั้น มา แล ไม่ ได้ ชี้ แจง เหตุ ให้ ศาล เห็น ได้ ว่า เหตุ ใด ตน จึง ไม่ ควร ต้อง รับ โทษ ใน ข้อ ที่ ไม่ ทำ ตาม หมาย ก็ ดี ให้ ศาล ออก หมาย จับ ผู้ นั้น มา ลง โทษ ทัง ที เดียว

ศาล มี อำนาจ ที่ จะ เลื่อน วัน กำหนด ให้ มา ชี้ แจง ต่อ ไป อีก ก็ ได้ หรือ เมื่อ ถึง วัน กำหนด ให้ มา ชี้ แจง เหตุ แล้ว แล มี เหตุ การ ที่ ควร จะ ต้อง ทัง ผู้ ไม่ กระทำ ตาม หมาย ได้ แล้ว ศาล ก็ มี อำนาจ จะ ให้ ออก หมาย จับ ตัว ผู้ นั้น ทัง ใน วัน อื่น ก็ ได้ แล ถ้า ผู้ นั้น ยัง ขืน ไม่ ทำ ตาม หมาย บัง คับ อยู่ อีก ต่อ ไป แล้ว ก็ ให้ จับ เอา ตัว มา ทัง เสีย ตาม หมาย จับ นั้น ที เดียว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๙๕ ผู้ต้องกักขังในข้อที่ไม่ทำตามหมายบังคับหรือหมายคำสั่งนั้น จะต้องรับโทษไปกว่าจะยอมทำตามหมายบังคับในสิ่งทั้งปวงที่ควรจะต้องทำ และจะต้องหาประกันตัวให้ตามที่ศาลจะเห็นสมควรให้มีได้ เพื่อจะได้ให้ผู้นั้นไปทำการอื่น ๆ ที่มีอยู่ในหมายต่อไป หรือถ้าผู้นั้นยังไม่ทำตามหมายบังคับได้อีกต่อไปแล้ว ก็ให้รับโทษขังไว้จนกว่าจะถึงเวลาที่ศาลเห็นว่าเป็นผู้ไม่สามารถจะกระทำตามนั้นได้ หรือจนกว่าจะได้เสียเงินค่าปรับที่ศาลจะกำหนดลงไว้ตามกฎหมาย

ผู้ต้องขังโดยไม่ทำตามหมายจะต้องรับโทษจนกว่าจะได้มีประกัน หรือจนกว่าจะยอมทำตาม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๔

ว่าด้วย ลักษณ อุทธรณ์

คู่ความ จะอุทธรณ์คำสั่ง หรือคำชี้ขาดของศาลไม่ได้ก่อนคำพิพากษา คดีที่ตัดสินแล้ว ต้องอุทธรณ์ในกำหนดหนึ่งเดือน และคำอุทธรณ์จะเรียกผู้พิพากษาเป็นจำเลยไม่ได้

มาตรา ๘๑ การที่คู่ความฝ่ายใดจะอุทธรณ์นั้น

ข้อ ๑ ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์คำสั่ง หรือคำชี้ขาดของศาล ในระหว่างพิจารณาก่อนศาลได้พิพากษาคดีเรื่องนั้น เว้นไว้แต่คำสั่งหรือคำบังคับให้ปรับไหม หรือให้จำขังผู้หนึ่งผู้ใด ในระหว่างพิจารณา คำสั่งเช่นนี้จึงร้องอุทธรณ์ได้ แต่ถ้าคู่ความจะมีคำทุเถาหรือโต้แย้งคำสั่งหรือคำชี้ขาดของศาลประการใดก็มิได้ เมื่อศาลปฏิกษาคำนั้นประการใดให้ศาลจดคำเหล่านั้นไว้ในสำนวน เพื่อถ้าความเรื่องนั้นถึงอุทธรณ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์จะได้พิจารณาคำสั่งซึ่งคู่ความได้มีไว้นั้น ประกอบความวินิจฉัย ที่จะตัดสินชี้นอุทธรณ์เป็นที่สุด

ข้อ ๒ คดีที่ศาลตัดสินแล้ว คู่ความมีอำนาจจะอุทธรณ์ได้ภายในกำหนดเดือนหนึ่ง นับตั้งแต่วันได้ฟังคำตัดสินเป็นต้นไป อนึ่งเป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่เข้าใจอยู่แล้ว เมื่อศาลตัดสินคดีใดแล้ว มีคำสั่งบังคับได้ทีเดียว เพราะฉนั้นภายในกำหนดอุทธรณ์ผู้อุทธรณ์จะร้องขอทุเลาการบังคับไว้ก็ได้ หรือจะยื่นอุทธรณ์ทีเดียวก็ได้ ถ้าคู่ความได้ยื่นอุทธรณ์เช่นนี้แล้ว ให้ถือเหมือนว่าได้ร้องขอทุเลาการบังคับด้วย

ข้อ ๓ ในพ้องอุทธรณ์นั้น ห้ามอย่าให้เรียกผู้พิพากษามาเปนจำเลย ให้เรียกแต่คำตัดสินมาพิจารณา แลให้คู่ความเดิมมาว่าความกันต่อไป ถ้าคู่ความจะพ้องหาให้เรียกผู้พิพากษามาเปนจำเลยก็ต้องให้พ้องเปนคดีใหม่ต่างหาก ตามความผิดที่จะพ้องหานั้นๆ

ข้อ ๔ คำทุเลาอุทธรณ์นั้นต้องทำเปนลายลักษณ์อักษร แลให้ยื่นได้ในเวลาใดเวลาหนึ่งเมื่อศาลได้อ่านคำพิพากษาแล้ว คำทุเลานั้นจะยื่นเมื่อศาลออกนั่งพิจารณา หรือจะยื่นต่อผู้พิพากษาคนใดคนหนึ่งที่ในห้องประชุมผู้พิพากษาก็ได้ แล้วให้ผู้พิพากษาเขียนคำสั่งลงไปว่าจะให้ผู้อุทธรณ์นั้นทำอย่างไรใน ๒ ข้อนี้ คำอุทธรณ์ต้องเขียนเปนหนังสือยื่นต่อผู้พิพากษาในเวลาออกนั่งพิจารณาหรือในที่ประชุมผู้พิพากษาก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(ก) ในคดีทุกเรื่องผู้อุทธรณ์จะต้องวางเงินค่าธรรมเนียมซึ่งผู้ชนะคดีจะได้รับตามคำตัดสิน แลถ้าศาลเห็นว่าการอุทธรณ์นั้นจะทำให้ผู้ชนะคดีต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก จะสั่งให้ผู้อุทธรณ์วางเงินอีกก็ได้ พอเปนประมาณตามอัตรา การที่ผู้อุทธรณ์จะนำเงินมาวางศาลนั้นให้มีกำหนดวันเปนแน่นอน ไม่ให้เกินกว่าสิบวัน แลถ้าผู้อุทธรณ์ไม่ได้นำเงินมาวางตามวันที่ได้กำหนดไว้นั้นแล้ว ก็ให้ยกคำทุเลาอุทธรณ์นั้นเสีย

(ข) ในคดีบางเรื่องซึ่งเมื่อผู้ชนะได้แสดงเหตุ ให้ศาลเห็นว่ามีเหตุพอสมควรอยู่แล้ว ศาลมีอำนาจจะสั่งนอกจากที่ว่ามาแล้วในข้อ ก. ให้ผู้แพ้คดีทำทานบนรับประกันตัวเองว่าจะไม่ยักย้ายทรัพย์สมบัติของตนเสีย ในระหว่างอุทธรณ์ หรือจะหาประกันมาให้ศาลให้พยกับเงินตามคำตัดสินก็ได้ หรือจะเอาเงินมาวางศาลตามจำนวนในคำตัดสินก็ได้ ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร ถ้าผู้แพ้คดีไม่ทำตามคำสั่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล ใน ข้อ ข. นี้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ยึด ทรัพย์สมบัติ หรือ จะ สั่ง ให้ ขาย ทอด ตลาด ทรัพย์ นั้น ใน ระหว่าง อุทธรณ์ ก็ ได้

ข้อ ๕ ผู้ อุทธรณ์ ต้อง ส่ง สำเนา เรื่อง ราว ร้อง อุทธรณ์ นี้ ต่อ ศาล เดิม เพื่อ จำเลย อุทธรณ์ จะ ได้ มา รับ ไป (คือ ฝ่าย โจทย์ หรือ จำเลย ความ เดิม ซึ่ง เป็น ฝ่าย ที่ มิ ได้ อุทธรณ์ นั้น)

ข้อ ๖ จำเลย อุทธรณ์ จะ ทำ คำ แก้ อุทธรณ์ มา ยื่น ต่อ ศาล ซึ่ง ได้ พิจารณา ความ เดิม ภายใน กำหนด สิบ ห้า วัน ก็ ได้ นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ผู้ อุทธรณ์ ได้ ยื่น อุทธรณ์

มาตรา ๘๗ เมื่อ จำเลย อุทธรณ์ ได้ ยื่น คำ แก้ อุทธรณ์ แล้ว หรือ เมื่อ ถึง กำหนด แล้ว ไม่ ยื่น คำ แก้ อุทธรณ์ ก็ ดี ให้ ศาล ที่ ได้ พิจารณา ความ เดิม รีบ รวบรวม ถ้อยคำ สำนวน บรรดา มี ใน เรื่อง นั้น พร้อม ทั้ง จดหมาย ซึ่ง เป็น หลักฐาน พยาน คดี ที่ ได้ พิจารณา ชั้น เดิม นั้น ส่ง ไป ยัง ศาล อุทธรณ์ ภายใน กำหนด เจ็ด วัน

ศาล ที่ พิจารณา ความ เดิม เมื่อ มี คำ อุทธรณ์ ต้อง ส่ง สำนวน แล ถ้อย คำ ไป ศาล อุทธรณ ทั้งหมด

คู่ ความ จะ ไป เอง หรือ แต่ง ทนาย ไป แทน ตัว ก็ ได้ แต่ ควร แจ้ง ความ ให้ ศาล ที่ ได้ พิจารณา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ความ เดิม ทราบ ใน ขณะ เมื่อ ยื่น เรื่อง ราว ร้อง หรือ แก้ อุทธรณ์ นั้น ศาล เดิม จะ ได้ บอก ให้ คู่ ความ อีก ฝ่าย หนึ่ง แล ศาล อุทธรณ์ ทราบ แต่ ถึง จะ ได้ แจ้ง ความ ไว้ ดังนี้ ก็ ดี ถ้า ฝ่าย ใด มิได้ ไป ศาล อุทธรณ์ ทัน กำหนด ศาล อุทธรณ์ ก็ จะพิจารณา ความ อุทธรณ์ ไป ไม่ จำเป็น ต้อง รั้งรอ

ศาล อุทธรณ์ ต้อง กำหนด วัน พิจารณา เป็น ลำดับ กัน

มาตรา ๙๘ เมื่อ ศาล อุทธรณ์ ได้ รับ ความ อุทธรณ์ เรื่อง ใด ให้ กำหนด วัน พิจารณา เป็น ลำดับ กัน ตาม ที่ ส่ง มา ก่อน แล หลัง แล ให้ ประกาศ วัน นัด นี้ ปิด ไว้ ยัง ศาล มี กำหนด ไม่ น้อย กว่า ห้า วัน ก่อน พิจารณา

ศาล อุทธรณ์ มี อำนาจ พิพากษา ความ เป็น ห้า สฐาน แล้ว ส่ง ไป ยัง ศาล เดิม

มาตรา ๙๙ เมื่อ ศาล อุทธรณ์ ได้ ตรวจ สำนวน ความ หรือ ได้ ฟัง คู่ ความ ด้วย ตลอด แล้ว ศาล อุทธรณ์ มี อำนาจ ที่ จะ พิพากษา ความ อุทธรณ์ เรื่อง นั้น ต่าง กัน เป็น ห้า สฐาน คือ

สฐาน ที่ ๑ ให้ คง ตาม คำ ตัดสิน ของ ศาล เดิม

สฐาน ที่ ๒ ให้ กลับ คำ ตัดสิน ของ ศาล เดิม

สฐาน ที่ ๓ ให้ แก้ คำ ตัดสิน ของ ศาล เดิม

สฐาน ที่ ๔ ให้ สืบ พยาน ต่อ ไป

สฐาน ที่ ๕ ให้ พิจารณา ความ เรื่อง นั้น ใหม่ ที่ ศาล หนึ่ง ศาล ใด ก็ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาล อุทธรณ์พิพากษา ณ ฐาน ใด ให้ทำคำพิพากษาชี้แจง เหตุ ผล แห่ง คำพิพากษานั้น ส่ง ไป ยัง ศาล เดิม

มาตรา ๑๐๐ ถ้าคู่ความจะอุทธรณ์ต่อ ศาล สูง ขึ้น ไป อีก ก็ ให้อุทธรณ์ โดย ลำดับ กัน ตาม พระ ธรรมนูญ เว้น แต่ จะ ทูล เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา นั้น เมื่อ ได้ ทูเลา แล้ว ก็ ให้ ไป ทูล เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ภาย ใน กำหนด เดือน หนึ่ง ตั้ง แต่ วัน ที่ ศาล อุทธรณ์ได้ พิพากษา นั้น ไป การ ที่ จะ ยื่น ฎีกา นั้น ให้ ยื่น ที่ ศาล เดิม

กำหนด เวลา ที่ คู่ ความจะถวายฎีกา ได้ ใน หนึ่ง เดือน

มาตรา ๑๐๑ เมื่อ ศาล อุทธรณ์ได้ พิพากษา แล้ว ให้ อ่าน คำ บังคับ ลง ไว้ ด้วย คำ บังคับ นี้ ให้เปน คำ บังคับ แท้ เมื่อ คู่ ความ ได้ ฟัง อ่าน แล้ว หรือ ถ้า ฝ่าย หนึ่ง ฝ่าย ใด ไม่ มา ฟัง แต่ ได้ รับ หมาย นัด แล้ว ก็ ดี คำ บังคับ นั้น เปน คำ บังคับ แท้ ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ นัด ฟัง คำบังคับ เปน ต้น ไป เมื่อ คำ บังคับ ของ ศาล อุทธรณ์ เปน คำ บังคับ แท้ ดัง ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว นี้ ผู้ ชนะ คดี มี อำนาจ ขอ หมาย ยึด ทรัพย์ สมบัติ ได้ ทัน ที ตาม กำหนด ใน คำ บังคับ นั้น เว้นไว้ แต่ ผู้ แพ้ คดี จะ ได้ ทูล เกล้า ฯ

ผู้ ชนะ คดี ชั้น อุทธรณ์ มี อำนาจ ขอหมาย ยึด ทรัพย์ ได้ ตาม คำบังคับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถวาย ฎีกา ตาม วิธี ที่ กำหนด ไว้ ในพระราชบัญญัติ นี้ หรือ ขอ ทุเลา ตาม ระเบียบ

ผู้ที่จะฎีกาขอทุเลาคำบังคับได้

มาตรา ๑๘๒ กำหนด ที่ คู่ความ จะ ฎีกา ได้ นั้น เดือน หนึ่ง นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ฟัง หรือ ที่ ควร จะ ได้ ฟัง คำ พิพากษา ศาล อุทธรณ์

ถ้า ผู้ ชนะ คดี ชั้น อุทธรณ์ มี อำ นาจ ยึด ทรัพย์ สมบัติ ผู้แพ้คดี ได้ ภาย ใน กำ หนด ที่ จะ ฎีกา แล้ว ผู้ ที่ ประสงค์ ที่ จะ ฎีกา มี อำนาจ ทำ คำมา ขอ ทุเลา คำบังคับ นั้นได้

ตาม ธรรมดา แล้ว ฎีกา แล คำ ทุเลา คำ บัง คับ ศาล อุทธรณ์ ให้ส่ง ยัง ศาล ชั้น ที่ ๑ ซึ่ง ได้ ชำระ แล พิพากษา คดี มา แต่ ถ้า มี เหตุ พิเศษ จะ ขอ อนุญาต ส่ง ต่อ ศาล อื่น ก็ ได้

ผู้แพ้ความศาลเดิมแลศาลอุทธรณ์แล้ว ถ้า ฎีกาต้องเสีย เงิน ค่าธรรมเนียม อีก

มาตรา ๑๘๓ ถ้า ผู้แพ้คดี ใน ชั้น ที่ศาล ที่ ๑ ได้ อุทธรณ์ แลได้ วาง เงิน ประกันไว้แล้ว แพ้คดี ใน ชั้น ศาล อุทธรณ์ อีก ประสงค์ จะ ทูล เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ต้อง ให้ วาง เงินประกัน สำหรับ ค่าธรรม เนียมใน ชั้น ศาล ฎีกา อีก เช่น อย่าง เดียว กัน กับใน ชั้น อุทธรณ์ แม้ ไม่ วาง เงิน ประ กัน เช่น นี้ อย่าให้ ศาล ล่าง ส่ง ฎีกา ขึ้น มา ยัง ศาล ฎีกา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เลย ถ้าผู้ที่แพ้คดีในชั้นศาลที่ ๑ อุทธรณ์แลชนะคดีในข้อสำคัญชั้นอุทธรณ์แล้ว ผู้ใดที่จะฎีกาไม่จำเปนต้องวางเงินประกัน แลเงินที่ฝ่ายใดได้วางไว้นั้นขอถอนคืนได้

มาตรา ๑๐๔ ถ้าคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะอุทธรณ์หรือฎีกา แต่ศาลล่างได้ออกคำสั่งให้ทำอะไรก่อนซึ่งผู้นั้นรู้สึกว่าเปนการเหลือเกินแล้ว ให้ผู้นั้นมีอำนาจที่จะมายื่นคำร้องต่อศาลสูงได้ อย่าให้ผู้นั้นยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาในเหตุนี้ ศาลล่างสั่งให้ทำอะไรซึ่งเปนการเหลือเกินแล้วผู้นั้นมายื่นคำร้องอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลสูงได้.

มาตรา ๑๐๕ ในคดีซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่เกินกว่าสองร้อยบาท แลศาลอุทธรณ์ชั้นที่ ๑ ได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลล่าง หรือเปนแต่แก้ไขเล็กน้อยแล้ว ห้ามไม่ให้ผู้แพ้คดีอุทธรณ์ต่อไป คดีที่ผู้แพ้จะอุทธรณ์ไม่ได้

มาตรา ๑๐๖ ในคดีซึ่งมีทุนทรัพย์ไม่เกินกว่าสี่ร้อยบาท ถ้าศาลอุทธรณ์กรุงเทพฯ หรือศาลอุทธรณ์ข้าหลวงพิเศษได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลล่างหรือเปนแต่แก้ไขเล็กน้อยแล้ว ห้ามไม่ให้ผู้แพ้คดีทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา คดีที่ผู้แพ้จะถวายฎีกาไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้มีอำนาจ อนุญาต รับรองให้อุทธรณ์ หรือฎีกาได้

มาตรา ๑๐๗ ในคดีที่ว่าใน มาตรา ๑๐๕ แล มาตรา ๑๐๖ นั้น

๑ ถ้าผู้พิพากษาซึ่งได้ชำระแต่เดิมมา หรือผู้พิพากษาชั้นอุทธรณ์คิดเห็นว่าข้อความที่ได้ตัดสินนั้นเปนปัญหาสำคัญ ได้ยอมอนุญาตให้อุทธรณ์หรือทุลเกล้าฯ ถวายฎีกา

๒ ถ้าเมื่อเสนาบดีกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง หรือข้าหลวงเทศาภิบาล หรือเจ้ากรมอัยการ หรือเนติบัณฑิตสยามสอง นายได้ลงชื่อในอุทธรณ์หรือฎีกานั้น รับรองว่าที่ได้อุทธรณ์ฎีกาดังนี้มีเหตุอันสมควร จึ่งจะอุทธรณ์ฎีกาได้

หมวดที่ ๑๕

อนุญาโตตุลาการ

ศาลมีอำนาจที่จะหาตัวผู้ซึ่งจะเปนอนุญาโตตุลาการพิจารณาแลชี้ขาดคดีตามคำขอของคู่ความได้

มาตรา ๑๐๘ บรรดาคดีทั้งปวงซึ่งอยู่ในระหว่างพิจารณา ถ้าฝ่ายโจทย์กับฝ่ายจำเลยปรานีปรานอมพร้อมกันร้องขอให้ศาลเผชิญผู้หนึ่งผู้ใด คนเดียวก็ดี หลายคนก็ดี เปนอนุญาโตตุลาการตัดสินคดีนั้น ศาลมีอำนาจที่จะหาตัวผู้ซึ่งฝ่ายโจทย์ฝ่ายจำเลยร้องขอให้เปนอนุญาโต

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตุลาการ นั้น มา พิจารณา ชี้ ขาด คดี เรื่อง นั้น ได้

มาตรา ๑๐๙ ถ้า โจทย์ หรือ จำเลย จะ ร้อง ขอ ให้ ผู้ใด เป็น อนุญาโตตุลาการ ศาล เห็นว่าจะ มี หมาย เชิญ มา เป็น อนุญาโตตุลาการไม่ ได้ด้วย เหตุ ผล อัน สมควร ก็ ดี หรือ ศาล ได้ มี หมาย ไป เชิญ ตาม คำ ร้อง ขอ ถ้า ผู้ นั้น จะ ไม่รับ เป็น อนุญาโตตุลาการ ก็ ดี เมื่อ การ เป็น เช่น นี้ โจทย์จำเลย จะ ร้อง ขอ ให้ผู้อื่น เป็น อนุญาโตตุลาการ ต่อ ไป ก็ ได้

คู่ความจะขอให้ผู้อื่น เป็น อนุญาโตตุลาการได้ ถ้ามี เหตุ ติดขัด

มาตรา ๑๑๐ ถ้า อนุญาโตตุลาการ หลาย คน ด้วย กัน มี ความ เห็น ก้ำ กึ่ง ก็ ให้ อนุญาโตตุลาการ เลือก ผู้ เป็น ประธาน ของ อนุญาโตตุลาการ อีก คน หนึ่ง สำหรับ ที่ จะ ได้ วินิจฉัย ให้ เป็น ความ เห็น มาก กว่า กัน แต่ จะ ได้ ถือ เอา ตาม ความ เห็นข้าง มาก นั้น เป็น คำชี้ขาด ถ้าอนุญาโตตุลาการ เลือก ผู้ เป็น ประธาน ไม่ ตก ลง กัน ได้ ก็ ให้ผู้พิพากษา เลือก ผู้ เป็น ประธาน ตั้ง ขึ้น

อนุญาโตตุลาการ หลาย คน มี ความ เห็น ก้ำ กึ่ง ก็ ให้ เลือกตั้งผู้เป็นประธานอีกคนหนึ่ง

มาตรา ๑๑๑ ถ้า อนุญาโตตุลาการ จะ ต้อง การ ตรวจ ถ้อย คำ สำนวน ใน คดี เรื่องนั้น บรรดา ที่ ศาล ได้ พิจารณา มา หรือ จะ ให้ เรียก พยาน มา

ศาลต้องจัด การ ตาม คำ ขอ ของ อนุญาโตตุลาการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกอบ ใน การ พิจารณาออก ความ เห็นประการ ใด ๆ ให้ศาล เปนธุระ เรียก ร้อง จัด การ ตาม คำ ร้อง ขอ ของ อนุญาโตตุลาการ นั้น ตาม อำนาจ ของ ศาล

ผู้พิพากษาต้องตัดสิน ตาม คำ ชี้ขาด ของ อนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๑๓๒ เมื่ออนุญาโตตุลาการ ได้พิจารณา คดี ใน ระหว่าง โจทย์จำเลย แล้ว เสร็จ ออกความ เห็น ชี้ ขาด ว่า ฝ่าย ใด ชนะ แล แพ้ ให้ ผู้พิพากษา ตัดสินตาม คำ ชี้ ขาดของอนุญาโตตุลาการนั้น ค่า ฤชา ธรรม เนียม แล ค่า จ้าง อนุญาโต ตุลา การ ให้ แล้ว แต่ คู่ ความจะสัญญากันว่า ผู้ ใดจะ เปน ผู้เสีย หรือ มิ ฉนั้น แล้ว แต่ ศาลจะ เห็น สมควร

ผู้ชนะคดีตามคำตัดสิน ของ อนุ ญาโต ตุลา การ มี อำนาจ พ้อง ขอให้ศาล ยก เอาคำตัดสินนั้นเปน คำตัดสินของศาลได้

มาตรา ๑๓๓ ถ้า คู่ ความ ได้สัญญา กัน ยอม ให้ ผู้ ใด เปน อนุญาโต ตุลา การ ชำ ระ คดี ของ ตน นอก ศาล มา แล้ว แล อนุญาโตตุลาการ นั้น ได้ ตัดสิน ตาม อำ นาจ หน้า ที่ ซึ่ง คู่ ความ ได้ ยอม อนุญาตให้มี แล้ว เมื่อ คู่ ความ ฝ่าย ใด ฝ่าย หนึ่ง ไม่ ประ พฤติ ตาม คำตัด สิน ของ อนุญาโต ตุลาการ คู่ ความ ที่ ชนะ คดี มี อำนาจ มา พ้อง ยังศาลให้ศาล ยก เอา คำตัดสิน ของ อนุญาโต ตุลาการ นั้น เปน คำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตัดสิน ของ ศาลได้เช่น อย่าง เดียว กันกับอนุญาโต
ตุลาการ ที่ ได้ตั้งในศาล ดัง ที่ ว่า มาแล้ว ในมาตรา
ก่อน ๆ นี้

มาตรา ๑๑๔ เมื่อ ศาล ได้ตัดสิน บังคับ ตาม คำชี้ขาด ของ อนุญาโตตุลาการ เช่น นี้แล้ว ฝ่าย โจทย์หรือ ฝ่าย จำเลยจะ อุทธรณ์คำ ตัดสิน นั้นไม่ ได้ เว้น ไว้แต่ จะ ได้รับ อนุญาตจาก ศาลในกรณี ที่ มี พยาน อยู่บ้างว่า อนุญาโตตุลาการ หรือ ผู้ชี้ขาด ได้พิจารณาโดย ทาง ทุจริต หรือ มี พยาน ใน ข้อที่ คำชี้ขาด ของ อนุญาโตตุลาการ นั้น ไม่ได้ เป็นไปโดย สุจริต อย่าง หนึ่ง หรือ คำ ตัดสิน ของ ศาล ไม่ ถูกต้อง กับ คำชี้ ขาด ของ อนุญาโต ตุลาการ อย่าง หนึ่ง โจทย์ หรือ จำเลย จึง จะ อุทธรณ์ ได้

ศาลตัดสินตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการแล้ว อุทธรณ์ไม่ได้

เมื่อ ตามมาตรา นี้ คู่ความอุทธรณ์ไม่ ได้แล้ว ศาลต่าง ไม่ ต้อง ส่ง สำนวน ขึ้น มา ยัง ศาลสูง แล บังคับ ได้ทันที

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๖

ว่าด้วย ความ อนาถา

คน อนา ถา พ้อง ความ ได้

มาตรา ๑๑๕ ผู้ใด เปน คน ยากจน ไม่ มีทรัพย์ สมบัติ พอ จะ เสีย ค่า ธรรม เนียม เมื่อ ศาล ได้ ไต่ สวน เปน ที่ เชื่อ ได้ ว่า ผู้ เปน โจทย์ คน นั้น เปน คน ยาก จน เข็ญใจ จริง แล มี คดี ทุกข์ ร้อน ควร จะ พ้อง ร้อง ว่า กล่าว ที่ จะ ชนะ ได้ แล้ว ก็ ให้ ศาล ยอม ให้ ผู้ นั้น ว่า ความ โดย อย่าง เปน คน อนาถา

จำเลย ขอ ว่า ความ อย่าง คน อนาถา ได้ เหมือน กัน

มาตรา ๑๑๖ จำเลย คน ใด เปน คน ยาก จน เข็ญใจ ไม่ มี ทรัพย์ สมบัติ พอ จะ เสีย ค่า ธรรม เนียม ได้ เมื่อ ศาล ได้ ไต่ สวน เปน ที่ เชื่อ ได้ ว่า เปน ความ จริง ดัง นั้น แล้ว ก็ ยอม ให้ จำเลย คน นั้น ว่า ความ อย่าง เปน คน อนาถา ได้ เหมือน กัน

ผู้ ที่ จะ ว่า ความ อย่าง อนาถา ต้อง ส่าบาด

มาตรา ๑๑๗ ผู้ ใด จะ ว่า ความ เช่น คน อนาถา จะ เปน โจทย์ ก็ ดี หรือ เปน จำเลย ก็ ดี ต้อง ส่าบาด คน แล้ว ให้ การ ร้องขอ ต่อ ศาล ชี้ แจง เหตุ ซึ่ง คน ไม่ มี ทรัพย์ สมบัติ พอ จะ เสีย ค่า ฤชา ธรรม เนียม นั้น แต่ ถ้า ยัง ไม่ ได้ อนุญาต ของ ศาล ก่อน แล้ว จะ ว่า ความ อย่าง คน อนาถา ไม่ ได้ อนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เมื่อ ศาลได้ ฟัง สาบาล แถลง คำร้อง ขอ ของผู้ร้อง ว่า ความ อย่าง คน อนาถาไว้แล้ว ให้คัด สำเนา คำ ร้องขอ ชี้ แจง นั้น ส่งไปให้ คู่ ความ อีก ฝ่ายหนึ่ง ทราบ ถ้า คู่ ความ นั้น ไม่ มี พยาน หรือ หลัก ฐาน สิ่ง ใดจะนำ ให้ศาล แล เห็น ว่า คำ ที่ ร้อง ขอ จะเปน ความ ไม่ จริง ก็ ให้ ศาล อนุญาต ให้ ว่า ความ เปน อนาถา ได้ ถ้า ศาล ได้ สวน ได้ ความจริง ตาม คำ พยาน ของ ฝ่าย หนึ่ง แล้ว ก็ ให้ ยก คำ ร้อง ของ ผู้ ที่ ว่า เปน คน อนาถา เสีย

มาตรา ๑๑๘ ถ้า ศาลได้ ยอม อนุญาต ให้ ผู้ ใด ว่า ความ อย่าง คน อนาถา แล้ว ไม่ ต้อง เรียก ค่า ฤชา ธรรม เนียม แก่ ผู้ นั้น

ไม่ต้องเรียกค่าธรรมเนียม แก่ ผู้ว่า ความ อย่างคน อนาถา

มาตรา ๑๑๙ เมื่อ ศาล ได้ อนุญาต ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ว่า ความ ได้ อย่าง คน อนาถา แล้ว แต ภาย หลัง ถ้า ศาล ได้ ความ ว่า ผู้ นั้น ยัง มี ทรัพย์ สมบัติ พอ จะ เสีย ค่า ฤชา ธรรม เนียม ได้ ใน เวลา ที่ ร้อง ขอ นั้น ก็ ดี หรือ มา มี ทรัพย์ สมบัติ ขึ้น พอ จะ เสีย ค่าฤชาธรรม เนียมได้ ใน เวลา ที่ ได้ อนุญาต แล้ว ก็ ดี หรือ ถ้า ผู้ ได้รับ อนุญาต นั้น ชนะ คดี

ผู้ว่า ความ อย่าง คน อนาถามีทรัพย์สมบัติ ภายหลังศาลเรียกค่า ธรรมเนียม ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ศาลได้ตัดสิน ให้อีกฝ่ายหนึ่ง ใช้ค่าธรรมเนียมแทนก็ดี ให้ศาลเรียกค่าธรรมเนียมในคดีนั้นเต็มตามอัตรา

ศาลจะถอนอนุญาตไม่ให้คู่ความว่าความอย่างคนอนาถาได้เมื่อคู่ความผู้นั้นเลิกหรือประวิงความ

มาตรา ๑๒๐ ถ้าผู้ที่ได้รับอนุญาตว่าความอย่างคนอนาถาประพฤติตนไม่เรียบร้อยในระหว่างพิจารณาเช่นกระทำความรำคาญให้แก่ศาล หรือประพฤติล่วงเลิกบังคับบัญชาของศาลหรือจงใจประวิงความเรื่องนั้นฉันใช้ ศาลจะถอนอนุญาตเสียเมื่อใดไม่ยอมให้ผู้นั้นว่าความอย่างคนอนาถาก็ได้

ผู้ว่าความอย่างคนอนาถาเป็นโจทย์พ้องเท็จต้องรับโทษ

มาตรา ๑๒๑ คดีเรื่องใดซึ่งผู้ได้รับอนุญาตว่าความอย่างคนอนาถาเป็นโจทย์ ถ้าศาลพิจารณาได้ความว่าโจทย์จงใจเอาความเท็จมาแกล้งกล่าวหา ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เอาตัวโจทย์จำไว้มีกำหนดไม่เกินกว่าหกเดือน

ผู้ที่สาบาลตัวขอว่าความอย่างอนาถาโดยความเท็จต้องรับโทษ

มาตรา ๑๒๒ ผู้ใดเมื่อสาบาลตนแล้ว เอาความเท็จมาร้องพรางต่อศาลเพื่อจะขอว่าความอย่างคนอนาถาพิจารณาได้ความจริง ผู้นั้นมีความผิดฐานเลิกอำนาจศาลต้องในระหว่าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โทษ จำ ขัง มี กำหนด ไม่ เกิน สิบ สอง เดือน หรือ ปรับ เปน เงิน ไม่ เกิน พัน บาท

หมวดที่ ๑๗

ว่า ต่าง แก้ ต่าง

มาตรา ๑๒๓ โจทย์ก็ดี จำเลย ก็ดี จะแต่ง ทนาย ไว้ ความ ให้ ผู้ใด คน เดียว ก็ดี หรือ หลาย คน ก็ดี มา ว่า ต่าง แก้ ต่าง ใน ศาล ใด ก็ ได้ แต่ ถ้า ศาล เห็น สม ควร เพื่อ ความ สดวก แก่ คดี นั้น หรือ เพื่อ เหตุ อื่น อัน สมควร แก่ ทาง ยุติธรรม จะ บังคับ ให ตัว ความ มา ศาล ด้วย ก็ได้

มาตรา ๑๒๔ คดี เรื่อง ใด ที่ มี โจทย์ หลาย คน ก็ดี จำเลย หลาย คน ก็ดี ถ้า ฝ่าย โจทย์ หรือ ฝ่าย จำเลย ต่าง คน จะ แต่ง ทนาย ไว้ ความ ว่า ทุก คน ฤๅ แต่ บาง คน จะ แต่ง ทนาย รวม ให้ มา ว่า ต่าง แก้ ต่าง ฝ่าย ละ คน ก็ ได้ แต่ ทนาย ผู้ เดียว จะ ว่า ต่าง แก้ ต่าง ทั้ง ฝ่าย โจทย์ และ จำเลย ด้วย ไม่ ได้

มาตรา ๑๒๕ หนังสือ ไว้ ความ แก้ ต่าง ว่า ต่าง เช่น นี้ จะ ทำ ไว้ ความ ที่ ศาล ใด ก็ ได้ หรือ จะ ทำ กัน ต่อ หน้า เจ้า พนักงาน ที่ มี อำนาจ จะ ทำ เช่น

คู่ความ แต่ง ทนาย ได้

ทนาย คน เดียว จะ ว่า ความ ทั้ง ๒ ฝ่าย ไม่ ได้

หนังสือ ไว้ ความ ต้อง ให้ มี ข้อความ ให้ ชัดเจน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หนังสือ สัญญา กัน ก็ ได้ แต่ ถ้า ทำ ที่ ศาล อื่น หรือ แห่ง อื่น มิใช่ ศาล ซึ่ง รับ พิจารณา คดี เรื่อง นั้น ให้ ผู้ รับ ไว้ ความ รับ หนังสือ นั้น มา ยัง ศาล ที่ พิจารณา แล หนังสือ ไว้ ความ เช่น นี้ ต้อง ให้ มี ข้อ ความ ให้ ชัด เจน อย่า ให้ เป็น ที่ เคลือบ แคลง สงไสย ได้

ถ้า ตัว ความ เป็น เด็ก หรือ สติ ฟั่น เฟือน ให้ ตั้ง ผู้ รับ ไว้ ความ

มาตรา ๑๒๖ ถ้า ตัว ความ เป็น เด็ก ต่ำ ปี หรือ เป็น คน ฟั่น เฟือน ไม่ มี สติ พอ ที่ จะ ไว้ ความ ให้ ผู้ ใด ผู้ หนึ่ง มา ว่า ต่าง แก่ ต่าง ของ ตัว ความ ได้ ก็ ให้ ศาล เรียก บิดา มารดา ญาติ พี่ น้อง ผู้ ปก ปัก รักษา มา ไต่ สวน ดู แล้ว ให้ ตั้ง ผู้ รับ ไว้ ความ ตาม สมควร แก่ ผล ประโยชน์ ของ ตัว ความ นั้น

ทนาย ประพฤติ ไม่ สมควร ศาล มี อำนาจ ห้าม ไม่ ให้ ว่า ความ ได้

มาตรา ๑๒๗ ทนาย ผู้ ใด ประพฤติ ไม่ สมควร ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ห้าม ไม่ ให้ ว่า ความ ใน ศาล หนึ่ง หรือ ทุก ๆ ศาล แล มี กำหนด เท่า ใด ก็ ได้ แต่ คำ สั่ง ห้าม เช่น นี้ ให้ มี เป็น ลาย ลักษณ์ อักษร อนึ่ง ถ้า ทนาย เห็น ว่า คำ สั่ง ของ ศาล ไม่ เป็น ยุติธรรม จะ อุทธรณ์ ฎีกา เฉพาะ คำ สั่ง นี้ ก็ ได้ ให้ ว่า กัน เป็น คดี ต่าง หาก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒๘ ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจที่จะตั้งกฎข้อบังคับในเรื่องผู้ใดจะเปนทนาย ว่าความในศาลได้แลไม่ได้ แลข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่ของทนายตามที่เห็นสมควรได้

เสนาบดียุติธรรม ตั้งกฎในเรื่องทนายว่าความได้

หมวดที่ ๑๙

ว่าด้วยตัวความตายในระหว่างพิจารณา

มาตรา ๑๒๙ ความแพ่งเรื่องใดพิจารณาอยู่ในศาล ถ้าคู่ความฝ่ายหนึ่งตาย แลคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งมีประโยชน์ในความเรื่องนั้นจะร้องขอต่อศาลให้เรียกผู้ที่ได้รับมรฎกหรือผู้ปกครองทรัพย์สมบัติของผู้ตาย มาว่าความเรื่องนั้นต่อไปก็ได้ หรือศาลจะจัดการเรียกคนอื่นมาแทนผู้ตายก็ได้

คู่ความฝ่ายหนึ่งตายอีกฝ่ายหนึ่งขอต่อศาลให้เรียกผู้รับมรฎกมาว่าความต่อไปได้

มาตรา ๑๓๐ คู่ความฝ่ายหนึ่งยื่นคำร้องขอให้ศาลเรียกผู้ที่ได้รับมรฎก หรือผู้รับปกครองทรัพย์สมบัติของผู้ตายมาว่าความต่อไปนั้น ให้มาร้องภายในปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ตาย ๆ ไป แลเมื่อศาลตรวจพิเคราะห์เห็นสมควรจะ

ผู้ที่จะเรียกผู้รับมรฎกผู้ตายมาว่าความต้องขอภายในหนึ่งปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เรียกผู้นั้นมาว่าความตามคำร้องขอ ก็ให้ศาลออกหมายเรียกผู้นั้นมาว่าความเรื่องนั้นต่อไป แต่ให้ศาลคัดคำร้องโดยย่อลงในหมายให้ผู้ซึ่งจะมาว่าความนั้นทราบด้วย

ผู้รับหมายแต่ไม่ได้รับมรฎกผู้ตายมีคำคัดได้ในกำหนดของศาล

มาตรา ๑๓๑ ผู้ที่ได้รับหมายเรียกของศาลทราบความแล้ว เมื่อตนไม่ได้เปนผู้รับมรฎกหรือปกครองทรัพย์สมบัติของผู้ตายแล้ว จะมีคำคัดก็ได้ แต่ต้องมีภายในกำหนดของศาล

ศาลต้องยกคำร้องของผู้ขอเมื่อผู้รับหมายไม่ใช่ผู้รับมรฎกผู้ตาย

มาตรา ๑๓๒ ถ้าผู้ที่รับหมายมีคำคัดค้านคำร้องของฝ่ายหนึ่งว่าตนเปนผู้ไม่สมควรจะรับความของผู้ตายต่อไป ถ้าศาลได้สืบได้ความจริงเห็นว่าผู้นั้นไม่เกี่ยวข้องแก่ทรัพย์สมบัติของผู้ตายนั้น ก็ให้ศาลยกคำร้องของผู้ร้องขอนั้นเสีย

ผู้รับมรฎกไม่ว่าความเองให้ผู้อื่นว่าแทนได้

มาตรา ๑๓๓ ผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งจะต้องว่าความของผู้ตายต่อไป ตนจะมาว่าความเองหรือจะให้ผู้ใดว่าความแทนก็ได้ แต่ต้องประพฤติตามความในหมวดที่ ๑๖ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๙

ว่าด้วย เดมิด อำนาจ ศาล

มาตรา ๑๓๔ ถ้าคู่ความผู้ใด ประพฤติ อาการ กิริยา ไม่เรียบร้อย จนถึงผู้พิพากษา ต้อง มีคำสั่ง ให้ขับไล่ ให้ออกจากศาล เพื่อจะรักษาความเรียบร้อย ในศาล ดังนี้แล้ว ให้พิจารณาคดีนั้นต่อไปได้

ผู้พิพากษาไล่คู่ความฝ่ายใดออกจากศาล โดยประพฤติไม่เรียบร้อย พิจารณาความต่อไปได้.

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดผู้หนึ่ง จงใจปลอมเข้ามาว่าต่าง แก้ต่าง ฝ่ายโจทย์หรือฝ่ายจำเลยก็ดี โดยมิได้รับอนุญาต จากฝ่ายโจทย์หรือฝ่ายจำเลย ถ้าได้ส่วนได้ความจริง ให้ลงโทษผู้เดมิดนั้น ให้จำไว้ไม่เกินกว่าสิบสองเดือน หรือปรับเปนเงินพินัยไม่เกินกว่าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับด้วยก็ได้

ผู้ใดปลอมว่าความต่างฝ่ายโจทย์จำเลย ไม่ได้รับอนุญาต ต้องรับโทษ หรือปรับ

มาตรา ๑๓๖ ผู้ใดหมิ่นประมาทแก่ผู้พิพากษา ในเวลาทำการตามหน้าที่ในศาล หรือหมิ่นประมาทต่อศาลใด ๆ ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ซึ่งมิบังควร ให้ลงโทษแก่ผู้หมิ่นประมาทนั้น ให้จำไว้ไม่เกินกว่า

หมิ่นประมาทผู้พิพากษาต้องรับโทษหรือปรับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สิบ สอง เดือน หรือ ให้ปรับ เปน พินัย เงินไม่ เกิน กว่า พัน บาท หรือ ทั้ง จำ แล ปรับ ด้วย ก็ได้

ศาล มีอำนาจ ลง โทษผู้หมิ่น ประมาท ศาล ได้ ใน เวลานั้น

มาตรา ๑๓๗ ถ้า ผู้ใด มา กระทำ การ หมิ่น ประมาท ต่อ ผู้พิพากษา หรือ ศาล ดัง กล่าวไว้ ใน มาตรา ข้าง บน นี้ ศาล จะสั่ง ให้จับ ตัว ผู้ หมิ่น ประมาท คุมขัง ไว้ หรือ จะขับ ไล่ ไม่ ให้ เข้า ศาล มี กำหนด เวลา เท่า ใด ก็ได้ แล ถ้า ศาล เห็น สมควร จะ ตัด สิน ลง โทษ ผู้หมิ่น ประมาท นั้น ใน วัน เดียว นั้น ก็ ให้ ตัดสิน ตาม ควร แก่ โทษา นุโทษ แล้ว ให้ศาล จดหมาย พรรณา ข้อ ความ ผิด แล โทษ ที่ ได้ ตัดสิน ไว้ ใน สำนวน ด้วย

หมวด ที่ ๒๐

ว่า ด้วย กำหนด เวลา

วิธี กำหนด เวลา

มาตรา ๑๓๘ ใน การ กำหนด วัน เวลา ทั้ง ปวง ที่ ให้ นับ ตั้ง ต้น แต่ วัน ใด วัน หนึ่ง เปน ต้น ไป ก็ ดี หรือ ให้ นับ ตั้ง แต่ วัน เกิด เหตุ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ขึ้น เปน ต้น ไป ก็ ดี ตาม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ความ ใน พระ ราช บัญญัติ นี้ ต้อง ถือ ว่า ให้ นับ หนึ่ง ใน วัน รุ่ง ขึ้น

มาตรา ๑๓๙ ถ้า วัน ที่ สุด ของ กำหนดเวลา ที่ ศาล กำหนด ให้ ก็ ดี หรือ กำหนด เวลา ร้อง พ้อง คดี ที่ ปรากฏ ใน กฎหมาย ก็ ดี เป็น วันปิด ศาล แล้ว คู่ความ มี อำนาจ ที่ จะ ยื่น ได้ ใน วัน ต้น ที่ ศาล เปิด ทำ งาน ใน คราว นั้น

มาตรา ๑๔๐ ความ ใน มาตรา ต่าง ๆ ใน พระ ราช บัญญัติ นี้ จะ ไม่ ลบ ล้าง อำนาจ ศาล ที่ จะ ขยาย หรือ ย่น เวลา ให้ ทำ การ สิ่ง ใด ๆ คือ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด เวลา ให้ ทำ การ สิ่ง ใด ๆ ได้ ตาม แต่ ศาล จะ เห็น สมควร เมื่อ มี เหตุ พิเศษ แต่ ตาม ธรรมดา ศาล จะ กำหนด เวลา ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้ อนึ่ง ถ้า ศาล ได้ กำหนด เวลา พิเศษ แล้ว ให้ จด หมาย เหตุ ลง ไว้ ใน สำนวน

กำหนด เวลา ถ้า ตรงกับ วัน ศาล ปิด คู่ความ ยื่น ได้ ใน วัน รุ่ง ขึ้น

ศาล มี อำนาจ กำหนด เวลา พิเศษ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๒๑

ว่าด้วยค่าธรรมเนียม

ศาลจะบังคับให้ฝ่ายใดเสียค่าธรรมเนียมเท่าใดได้เมื่อตัดสินแล้ว

มาตรา ๑๔๑ การที่จะบังคับให้ฝ่ายใดเสียค่าฤชาธรรมเนียมในคดี เมื่อได้พิพากษาคดีแล้วนั้น ย่อมอยู่ในอำนาจของศาลคำว่าค่าธรรมเนียมนั้น ถ้ามิได้ระบุให้ชัดเปนประเภทค่าธรรมเนียมอะไรบ้างแล้ว ต้องถือว่าค่าที่ว่าให้ใช้ค่าธรรมเนียมนั้น รวมทั้งค่าพยาน ค่าทนายความและค่าอื่น ๆ บรรดาที่กฎหมายบังคับให้

ค่าธรรมเนียมต้องเก็บตามอัตรา

มาตรา ๑๔๒ ค่าธรรมเนียมทั้งหลายในคดีแพ่งก็ดี และคดีแพ่งกับอาญาปนกันก็ดี ให้เก็บค่าธรรมเนียมตามอัตราที่มีแจ้งอยู่ในตราข้างท้ายพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อปรากฏว่าอัตราบกพร่องในแห่งหนึ่งแห่งใด ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจออกกฎเพิ่มเติมได้

ค่าขึ้นศาลในเรื่องเรียกทุนทรัพย์

มาตรา ๑๔๓ ค่าขึ้นศาลตามทุนทรัพย์ให้เรียกร้อยละสองกึ่ง และเศษร้อยให้นับเปน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ร้อย แต่ถ้าความทุนทรัพย์มาก ให้เรียกค่าธรรมเนียมศาลเพียงพันบาทเป็นอย่างสูง

มาตรา ๑๔๔ คดีที่โจทย์ขอให้ศาลตัดสินค่าธรรมเนียมศาลเรื่องบังคับจำเลยอย่างอื่นนอกจากเรียกทุนทรัพย์ ท่านว่าไม่เรียกทุนทรัพย์แลอุทธรณ์ฎีกาได้ เช่น ขออย่าขอห้ามแลทางเดิรเป็นต้น ให้เรียกค่าธรรมเนียมศาลเรื่องละสิบบาท แต่ถ้าแม้มีคำขอซึ่งมีทุนทรัพย์รวมอยู่ด้วยแล้ว ให้เรียกตามทุนทรัพย์ แต่อย่าให้น้อยกว่าสิบบาท

คดีซึ่งไม่มีทุนทรัพย์อย่างเช่นที่ว่ามาแล้วนี้ อุทธรณ์ฎีกาได้

มาตรา ๑๔๕ คดีที่โจทย์ขอให้ศาลตัดสินค่าธรรมเนียมศาลในเรื่องบังคับจำเลยตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ให้เรียกค่าธรรมเนียมศาลร้อยละหนึ่ง ที่มีอนุญาโตตุลาการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ค่าธรรมเนียม	ศาลในสนามสถิตย์ยุติธรรม และศาลมณฑล	ศาลเมือง	ศาลโปริสภา หรือ ศาลแขวง	หมายเหตุ
๑ ค่าตัดสินเรื่องละ	๘ บาท	๖ บาท	๔ บาท	
๒ ค่ารับฟ้อง	๔ บาท	๒ บาท	๑ บาท	
๓ ค่าไว้ความ	๔ บาท	๓ บาท	๒ บาท	
๔ ค่าหนังสือประกัน	๔ บาท	๓ บาท	๒ บาท	
๕ ค่าหมายเรียกคนทุกอย่าง	๑ บาท	๓๒ อัฐ	๓๒ อัฐ	คู่ความต้องเสียค่าเดินทางด้วย
๖ ค่าทุเลามีคำที่ต้องทำด้วยหนังสือร้องขอต่าง ๆ หรือคำสาบานของบุคคลที่ส่งมาพร้อมกับคำมีคำฉบับละ	๔ บาท	๒ บาท	๑ บาท	ต่างหาก

พิพิธภัณฑ์ตุลาการ ศาลยุติธรรม
https://museum.coj.go.th/

ต่อตาราง ๑

ค่าธรรมเนียม	ศาลในสนามสถิตย์ยุติธรรมแลศาลมณฑล	ศาลเมือง	ศาลโปริสภาหรือศาลแขวง	หมายเหตุ
๗ คำตราสินหรือหนังสือต่าง ๆ ที่จะส่งเปนพยานต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ	๑ บาท			
เว้นไว้แต่ใบเสร็จภาษีอากรให้เรียกสำรับหนึ่งไม่ให้เกินกว่า	๕ บาท			
๘ ค่าหมายบังคับฤๅหมายคำสั่ง	๕ บาท	๓ บาท	๒ บาท	ค่าความต้องเสียค่าเดินทางด้วยต่างหาก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทย ราชบัณฑิตยสภา
https://museum.coj.go.th/

ต่อตาราง ๑

ค่าธรรมเนียม	ศาลในสถาบันสถิตย์ยุติธรรมและศาลทหาร	ศาลเมือง	ศาลโปริสภาหรือศาลแขวง	หมายเหตุ
๙ ค่าคัดสำนวน ถ้าคู่ความคัดเอง ไม่ต้องเสียค่าคัด ถ้าศาลคัดให้ ๆ คิดร้อยคำต้น ๓๒ อัฐ ต่อไปร้อยคำ ต่อ ๑๖ อัฐ และค่าสอบทานฉบับละ ๒ บาท				
๑๐ ค่ายอมความเปรียบเทียบ	๕ บาท	๓ บาท	๒ บาท	

ถ้าศาลมณฑลทำการในหน้าที่ศาลเมือง ให้เรียกค่าธรรมเนียมเท่าอัตราศาลเมือง

พิพิธภัณฑ์ศาลยุติธรรม ศาลยุติธรรม
https://museum.coj.go.th/

ตาราง ๒

คุณานุรูปพยานซึ่งควรได้รับเงินค่าป่วยการต่าง ๆ กัน เมื่อต้องมาศาล	ควรได้รับเงินค่าป่วยการวันหนึ่ง		หมายเหตุ
	ไม่เกินกว่า	ไม่น้อยกว่า	
	บาท	บาท	
พระบรมวงษานุวงษ์ และข้าราชการผู้ใหญ่	๒๐ บาท	ตามแต่ศาลเห็นสมควร	นอกจากนี้ให้พยานได้รับค่าเดินทางตามที่ต้องออกไปพอสมควรแลอัตรานี้ให้คิดให้เปนรายวันที่พยานต้องมาศาล จะได้ลืบถ้าไม่ได้ลืบก็ดี
ข้าราชการผู้น้อย	๑๐ บาท	,, ,,	
แพทย์แลผู้มีวิชา	๑๕ บาท	,, ,,	
หัวหน้าห้างที่ไม่ปรากฏว่ามีเงินเดือนเท่าใด	๑๕ บาท	,, ,,	
คนทั้งหลายอื่น ๆ ให้เท่ากับค่าจ้างที่คนพวกเหล่านี้จะได้รับตามรายวัน ถ้าไม่ต้องมาศาล	๑๐ บาท	๑ บาท	

พิพิธภัณฑ์ดิจิทัลกระทรวงยุติธรรม
https://museum.coj.go.th/

ต่อ ตาง ๒

คุณานุรูปพยานซึ่งควรได้รับเงินค่าป่วยการเมื่อต้องมาศาล	ควรได้รับเงินค่าป่วยการวันหนึ่ง		หมายเหตุ
	ไม่เกินกว่า	ไม่น้อยกว่า	
	บาท	บาท	
พยานผู้ชำนาญพิเศษซึ่งมิใช่แพทย์	๒๐ บาท	๑๐ บาท	
ให้ควบความคิดเห็นด้วยตนเองซึ่งมิใช่การชันสูตรพลิกศพ			
แพทย์ซึ่งต้องเสียให้แก่ฐานะ			
ด่านศุลกากร	๒๐ บาท	๑๐ บาท	
ด่านตรวจคนเข้าเมือง	๑๐ บาท	๖ บาท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต่อ ตราง ๒๐

ถ้าสืบ พยาน โดย เดิร เผชิน สืบ

ให้เสีย ค่า เดิน ทาง แล ค่า บ่วย กาว ผู้ไป สืบ ดังนี้

ถ้าผู้พิพากษา ไป สืบ	๒๐ บาท
ยกระบัตร หรือ เจ้า พนักงาน ผู้อื่น ไป สืบ	๑๐ บาท
แล ตัว พยาน ไม่ได้เลย	

ค่า ส่ง ประเด็น ไป สืบ

ถ้าส่ง ไป ให้ศาล อื่น สืบ ให้เรียก ค่า ธรรม เนียม ดังนี้

ถ้า ทุน ทรัพย์ ต่ำ กว่า	๑๐๐๐๐ บาท	ให้เรียก ๕ บาท
ถ้า ทุน ทรัพย์ ตั้ง แต่	๑๐๐๐๐ บาท	ขึ้นไป ให้เรียก ๑๐ บาท
ถ้า ทุน ทรัพย์ ตั้ง แต่	๕๐๐๐๐ บาท	ขึ้นไป ให้เรียก ๒๕ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตราง ๓

ค่า ธรรมเนียม กอง หมาย

ค่า ธรรมเนียม	ทุน ทรัพย์		ชัก		หมาย เหตุ
	บาท	อัฐ	บาท	อัฐ	
ขาย เดหลัง	๑๐๐		๕		
ว่า ประมูล ทรัพย์ ใน คดีมรฎกแดอื่น ๆ	๑๐๐		๓		
ภาย หลัง ประกาศ ก่อน หน้า ขาย เดหลัง					
จำเลย มา ชำระเงิน ตาม คำ ตัดสิน	๑๐๐		๓	๓๒	
ค่า วัด ที่ ดิน แล ทำ แผนที่ วัน ละ			๖		

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและเครือข่ายพิพิธภัณฑ์ศาลยุติธรรม
https://museum.coj.go.th/

ประกาศตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า ความในศาลฎีกาบัดนี้มีมากขึ้น ผู้พิพากษาก็ได้ทำการเต็มกำลังอยู่แล้ว แต่ยังหาพอแก่ความที่เกิดขึ้นใหม่ไม่ สมควรจะเพิ่มผู้พิพากษาขึ้นอีก ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า พระนรเนตรบัญชากิจสมควรจะรับราชการฉลองพระเดชพระคุณ เปนผู้พิพากษาศาลฎีกาได้ผู้หนึ่ง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ดำรัสสั่งให้พระนรเนตรบัญชากิจเปนผู้พิพากษาศาลฎีกา รับราชการฉลองพระเดชพระคุณตามตำแหน่งสืบไป

พระบรมราชโองการดำรัสสั่ง ณวันที่ ๗ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

ประกาศแก้พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๕

มีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งเหนือเกล้า ฯ ให้แก้ความในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๕ มาตรา ๖ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) การแต่งเต็มยศชาวเดิมว่า “ไม่มีรัดประคด” แก้เปน “มีรัดประคด”

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) การแต่งเต็มยศตำ ให้เติมว่า "ในงานซึ่งแต่งเต็มยศตำแล กำหนดให้สวมเสื้อครุยด้วย ตลอดเวลานั้น พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้นายทหารซึ่งสวมเสื้อครุย ใช้บ่ายศ์ยาวแทนบ่ายศ์กลมได้"

ที่ว่าการกรมทหารเรือ

วันที่ ๑๓ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) บริพัตร

ผู้บัญชาการทหารเรือ

ประกาศ

ยกเลิกหนังสือสำคัญเดิมสำหรับที่ดิน ตำบลคอนทอง ตำบลวัดจันตำบลบ้านไร่ อำเภอในเมือง ตำบลหินลาด ตำบลพันโชง ตำบลท่างาม ตำบลวัดโบถ ตำบลตลุกกะเทียม ตำบลกกแรด อำเภอพรมพิราม ตำบลชุมภุ ตำบลไชยนาม ตำบลวังโบ่ง ตำบลสากเหล็ก อำเภอนครบ้าหมาก ตำบลบึงกอก ตำบลหนองคุลา ตำบลบางระกำ ตำบลปรักแรด ตำบลหาดตรวด อำเภอชุมแสง แขวงเมืองพิศณุโลก

เจ้าพระยาเทเวศรวงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศแก่บรรดาผู้ถือที่ดิน หรือผู้หนึ่งผู้ใดซึ่งมีกิจธุระเกี่ยวข้องด้วยเรื่องที่ดิน ตำบลที่ได้กล่าวมาแล้ว ให้ทราบทั่วกันว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัดนี้ ข้าหลวง เกษตร์ ออก โฉนด ตราจอง มณฑล พิศณุโลก ได้จัด การออก โฉนด ตรา จอง สำหรับ ที่ ดิน ใน ตำบล ที่ได้ กล่าว มา ข้าง ต้น ให้แก่ ผู้ถือ ที่ ดิน เพื่อ เปน กรรม สิทธิ์ ตาม ประกาศ ออก โฉนด ตรา จอง อย่าง ใหม่ แล้ว เพราะ ฉนั้น จึง ประกาศ ให้ ทราบ โดย อำนาจ ประกาศ กระแส พระ บรม ราช โอง การ ว่า บรรดา หนังสือ สำคัญ เดิม สำหรับ ที่ ดิน ตำบล ต่าง ๆ ที่ได้ กล่าว แล้ว ข้าง บน ให้ ยก เลิก เสีย ไม่ให้ ใช้ เปน กรรมสิทธิ์ สำหรับ ที่ ดิน ต่อไป

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๑๓ มิถุนายน รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

เสนาบดีไม่อยู่

(ลงพระนาม) เพ็ญพัฒนพงษ์

ผู้ช่วย ปลัด ทูล ฉลอง เซ็นแทน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล คลอง หลวง แพ่ง ตำบล คลอง อุดม ตำบล คลอง เปรง อำเภอ เมือง ๆ ฉเชิงเทรา ลง เปน ชั้น นา โท ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรม ราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เกล้า ฯ สั่ง ว่า พื้น ที่ นา ตำบล คลอง หลวง แพ่ง ตำบล คลอง อุดม ตำบล คลอง เปรง ท้อง ที่ อำเภอเมือง ๆ ฉะเชิง เทรา เปน พื้น ที่ ๆ มี หญ้า ทรง กระเทียม ขึ้น อยู่ มาก การ ทำ นาได้ ผลไม่ ใคร่ จะ บริบูรณ์ เหมือน ท้องที่ ตำบล อื่น จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล คลอง หลวง แพ่ง ตำบล คลอง อุดม ตำบล คลอง เปรง ลง เก็บ เปน ชั้น นา โท เพื่อ เปน การ บำรุง การ ทำ นา ของ ราษฎร ตั้ง แต่ จำนวน ศก ๑๒๗ เปน ต้นไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มาณวัน ที่ ๒๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

เรื่อง เพิ่ม อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ขว้าว เปน นา ชั้น จัตวา ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ค่าย เปน นา ชั้น เบญจะ ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ไชย ภูมิ์ ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระ ทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ประกาศ เปลี่ยน วิธี แต พิกัด อัตรา เก็บ เงิน อากร ค่า นา ศก ๑๒๕ ซึ่งได้ เก็บ เงิน อากร ค่านา ใน ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ไชย ภูมิ์ คือ ตำบล บ้าน ค่าย เปน นา ชั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จัตวา ตำบล บ้าน ขว้าว เปน นา ชั้น เบ็ญจะ นั้น ยัง เก็บ สูง ๆ ต่ำ ๆ ไม่ เหมาะ แก่ พื้น ที่ แล ผล ประโยชน์ ที่ ราษฎร จะ พึง ทำได้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ เพิ่ม อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ขว้าว เปน นา ชั้น จัตวา แล ลด อัตรา ค่า นา ใน ตำบล บ้าน ค่าย ลง เก็บ เปน นา ชั้น เบ็ญจะ เพื่อ ให้ เหมาะ แก่ พื้น ที่ ตั้ง แต่ จำนวน ศก ๑๒๗ เปน ต้นไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๒๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรง ราชา นุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ที่ ๒๒/๒๓๑๙

ประกาศกระทรวงเกษตราธิการ

บอก ยกเลิก โฉนด ฉบับ ที่ ๓๑๙๓ สำหรับ ที่ ดิน หมาย เลข ที่ ๒๑๑/๔๐๕ ตำบล บาง ซ่อน อำเภอ บาง ซื่อ แขวง กรุงเทพ ฯ ซึ่ง ลง นาม พระยา พิทักษ์ ภูบาล เปน ผู้ ถือ กรรม สิทธิ์ ไม่ ให้ ใช้ เปน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน ได้ ต่อ ไป

ด้วย สาย ยื่น เรื่อง ราว ต่อ กระทรวง เกษตรา ธิการ ฉบับ หนึ่ง ว่า เดิม เมื่อ วัน ที่ ๑๐ เมษายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๒ สาย ได้ ซื้อ ที่ ดิน ตำบล บาง ซ่อน แขวง กรุงเทพ ฯ จาก กรม ทะเบียน ที่ ดิน ไว้ โฉด หนึ่ง ครั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เมื่อ กอง ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล กรุงเทพ ฯ ออก เดิร สำรวจ ถึง ที่ ตำบล นี้ สาย ไม่ ทัน ทราบ พระยา พิทักษ์ ภูบาล นำ เจ้า พนักงาน รังวัด ว่า เปน ที่ ของ พระยา พิทักษ์ ภูบาล กอง ข้าหลวง เกษตร์ ถึงชื่อ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ว่า เปน ผู้ถือ กรรมสิทธิ์ ใน ที่ ราย นี้ แล ออก โฉนด ให้ แก่ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ไป สาย ผู้ รับ ซื้อ หา ได้ รับ โฉนด สำหรับ ที่ ดิน ราย นี้ ไม่

การ สอบ สวน ได้ ความ ว่า เดิม กรม สรรพากร ใน ส่ง บาญชี ที่ สวน ซึ่ง เงิน อากร ค้าง แล เจ้า ของ อพยบ ทิ้ง ที่ ร้าง ไว้ มา ให้ กรม ทะเบียน ที่ ดิน ขาย ทอด ตลาด เอา เงิน ใช้ ค่า อากร กรม ทะเบียน ที่ดิน จึง ได้ ออก ประกาศ บอก ขาย แล จัด การ ขาย ทอด ตลาด ที่ ราย นี้ สาย เปน ผู้ ประมูล ราคา สูง กว่า ผู้ ประมูล ทั้งปวง กรม ทะเบียน ที่ดิน จึง ได้ ตก ลง ขาย ให้ แก่ สาย แล สาย ได้ นำ เงิน ค่า ที่ มา ชำระ เสร็จ แล้ว ครั้น ถึง เวลา ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล กรุงเทพ ฯ ไป เดิร สำรวจ ถึง ที่ ราย นี้ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ให้ นาย เอม หลาน นำ เจ้า พนักงาน รังวัด ว่า เปน ที่ ของ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ได้ รับ มรฎก จาก นาย อ่อน เจ้าพนักงาน กอง ข้าหลวง เกษตร์ ก็ ลง ใน ใบไต่ สวน ไว้ ตาม ถ้อย คำ ของ ผู้ นำ แล เพราะ ไม่ มี ผู้ ร้อง คัด ค้าน ข้าหลวง เกษตร์ จึง ได้ ออก โฉนด ให้ แก่ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ไป ด้วย บัดนี้ ความ ปรากฎ ว่า ที่ ราย นี้ เปน ที่ ราย เดียว กับ ที่ เจ้าพนักงาน ขาย ให้ แก่ สาย ไป ดังนี้ กระทรวง เกษตร์ พิเคราะห์ เห็น ว่า เมื่อ เจ้าพนักงาน จะ ขาย ทอด ตลาด ที่ ราย นี้ ก็ได้ ออก ประกาศ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โฆษนา ก่อน เปน ช้า นาน ถ้า เปน ที่ของ พระยา พิทักษ์ภูบาลได้รับมรฎก ไว้ ก็ควร พระยา พิทักษ์ ภูบาลจะ นำ เงิน ค่า อากรไป ชำระ ต่อ เจ้าพนักงาน แต ขอ รับ ที่ สวนไป เสีย แต่ใน ชั้น นั้น เปน ที่ สุด นี่ พระยา พิทักษ์ภูบาล หาได้ กระทำ การ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ซึ่ง จะให้ เห็น ได้ว่า พระยา พิทักษ์ ภูบาล เปน เจ้า ของ ปกครอง ที่ ราย นี้ อยู่ไม่ จน เจ้าพนักงาน ขายให้ แก่ สายไป เปน เด็จ ขาด แล้ว แต ล่วง มา อีก ช้า นาน จน ถึง เวลา กอง ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล กรุงเทพ ฯ ออก เดิร รังวัด พระยาพิทักษ์ ภูบาล จึง ให้ มี ผู้มา นำ เดิร ว่า เปน ที่ ของ พระยา พิทักษ์ภูบาลได้รับ มรฎกไว้ แต่ฝ่าย สาย ผู้รับ ซื้อไว้ ไม่ ทัน ทราบ ฝ่าย กอง ข้าหลวงเกษตร์ สำคัญ ความ ผิด ตาม คำ ผู้นำ ชี้ แจง จึง ไม่ เข้าใจ ว่า เปน ที่ ราย เดียว กับ ที่ เจ้าพนักงาน ขายให้ แก่ สาย จึงได้ออก โฉนด ให้ แก่ พระยา พิทักษ์ ภูบาล ไป เมื่อ ความ จริง มา ปรากฏ ขึ้น ใน เวลา นี้ ว่า ที่ ราย นี้ มี เจ้า ของ ที่ แท้ จริง อยู่ คือ สาย ฝ่าย พระยา พิทักษ์ ภูบาลไม่ มี กรรม สิทธิ์ แต่ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ที่ได้ รับโฉนดไป เพราะ ข้าหลวง เกษตร์ ออกให้ ผิดตัว ด้วย สำคัญ ผิดไป ฉนี้ กระ ทรวง เกษตรา ธิการ จึง ได้ มี หมาย ขอให้ พระยา พิทักษ์ ภูบาล คืน โฉนด ฉบับ นั้นให้ แก่ เจ้าพนักงาน พระยา พิทักษ์ ภูบาล ขัด ขวาง ไว้หา ยอม คืน โฉนด ฉบับ นั้นไม่ ดังนี้

จึง ขอให้ มหาชน ทั้งหลาย ทราบ ความ ตาม ประกาศ นี้ ว่า โฉนด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฉบับที่ ๓๑๙๓ สำหรับที่ดิน หมายเลขที่ ๒๑๒/๕๐๕ ในระวาง ๕ น, ๑ อ, ตำบล บาง ซ่อน อำเภอ บาง ซื่อ แขวง กรุงเทพฯ มีนาม พระยา พิทักษ์ภูบาล เปน ผู้ถือ กรรมสิทธิ์นั้น ข้าหลวง เกษตร์ ออกให้ ผิดตัวไป แต ผู้ถือโฉนดที่ ผิด ตัวไว้ ไม่ส่ง คืน จึงให้ยก เลิก โฉนด ฉบับ นั้น เสีย จะ ใช้ เปน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดินไม่ได้ต่อไป

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๒ เดือน มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

ที่ ๕๐/๕๓๘๐

บอกยกเลิก โฉนด ฉบับที่ ๕๗๔๐ สำหรับที่ดิน หมายเลขที่ ๑๙ ตำบล บาง ระกำ อำเภอ คลอง ใหม่ แขวง เมือง นครไชยศรี ซึ่ง ลง นาม นาย เจริญ เปน ผู้ ถือ กรรมสิทธิ์ ไม่ให้ ใช้เปน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดินได้ต่อไป

ด้วย นาย คล้อย ยื่น เรื่อง ราว ต่อ กระทรวง เกษตรา ธิการ ว่า นาย คล้อยได้ มีที่ นา ของ เดิม อยู่ที่ ตำบล ริม วัด ตอน หวาย แห่ง หนึ่ง เมื่อ ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล นครไชยศรี ออก ไป เดิร สำรวจ นาย คล้อย ได้ นำ ข้าหลวง เดิร รังวัด ฝ่าย นาย มี ตั้ง วิวาท ใน ระหว่าง นี้ นายคล้อย ไป อุปสมบท ข้าหลวง เกษตร์ ออกโฉนด ให้ แก่ นาย เจริญไป เสีย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สอบ สวน ได้ ความ ว่า เมื่อ กอง ข้า หลวง เกษตร์ มณฑล นคร ไชยศรี ออก เดิร วังวัด ถึง ที่ ราย นี้ ได้ ลง ชื่อ นาย คล้อย ไว้ ใน ใบ ไต่ สวน นาย มี เปน ผู้ ตั้ง วิวาท ภาย หลัง นาย มี กับ นาย เจริญ ซึ่ง ว่า เปน ผู้ แทน นาย คล้อย มา ทำ ยอม กัน ต่อ หลวง ประเทศ ขันธการ ซึ่ง ใน เวลา นั้น เปน ข้า หลวง เกษตร์ ที่ ๒ สำหรับ มณฑล นคร ไชยศรี ยก ที่ นา ราย นี้ ให้ เปน สิทธิ์ แก่ นาย เจริญ นาย มี ถอน วิวาท ให้ ความ เปน เลิก แล้ว กัน หลวง ประเทศ ขันธการ รับ ยอม ไว้ แล้ว ออก ใบ นำ ให้ แก่ นาย เจริญ ไป ต่อ มา ข้า หลวง เกษตร์ ก็ ได้ ออก โฉนด ให้ แก่ นาย เจริญ ไป ตาม ใบ นำ

เมื่อ ได้ ความ ดังนี้ เห็น ว่า คดี เรื่อง นี้ นาย คล้อย กับ นาย มี เปน คู่ วิวาท ส่วน นาย เจริญ หา ได้ เกี่ยว กับ การ วิวาท ใน ชั้น นี้ ไม่ ซึ่ง หลวง ประเทศ ขันธการ ออก ใบ นำ ให้ ใน ชื่อ ของ นาย เจริญ โดย อาไศรย เหตุ ที่ เปน ผู้ มา ทำ ยอม กับ นาย มี นั้น ไม่ ถูก ต้อง เพราะ ฉนั้น ยอม ฉบับ นั้น ไม่ เปน อัน ยอม ที่ ราย นี้ ยัง คง อยู่ ใน ระหว่าง วิวาท ส่วน โฉนด ที่ ออก ให้ แก่ นาย เจริญ ไป นั้น ก็ เปน อัน ออก ผิด ไป ตาม ใบ นำ จึง ได้ ให้ ลง โทษ หลวง ประเทศ ขันธการ ตาม สมควร แล้ว

ส่วน โฉนด ที่ ออก ผิด ไป นั้น ได้ สั่ง ให้ ข้า หลวง เกษตร์ มณฑล นคร ไชย ศรี มี หมาย ถึง นาย เจริญ ให้ นำ โฉนด ฉนับ นั้น มา ส่ง คืน นาย เจริญ ขัด ขืน เสีย หา ยอม ส่ง คืน ไม่ ดังนี้

จึง ขอ ให้ มหาชน ทั้งหลาย ทราบ ความ ตาม ประกาศ นี้ ว่า โฉนด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฉบับที่ ๕๗๘๐ สำหรับที่ดิน หมายเลขที่ ๑๙ ในระหว่าง ๒ ต, ๑๕ ย, ตำบล บาง ระกิ๊ก อำเภอ ตลาดใหม่ แขวง เมือง นครไชยศรี ซึ่งมีนาม นาย เจริญ เปน ผู้ถือ กรรมสิทธิ์นั้น ข้าหลวง เกษตร์ ออกให้ ผิดไป แล ผู้ถือโฉนดที่ผิดไว้ ไม่ส่งคืน จึ่งให้ยกเลิกโฉนด ฉบับนั้นเสีย จะใช้เปน หนังสือ สำหรับที่ดินไม่ได้ต่อไป

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๓ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

เสนาบดีไม่อยู่

(ลงนาม) พระยา ศรี สุนทรโวหาร

ปลัดทูล ฉลอง เซ็นแทน

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

แพนกไปรสนีย์

เมือง กลัน ตันได้จัดการ เปิด ออฟพี่ศ ไปรสนีย์ ขึ้นใหม่อีกตำบลหนึ่ง ที่ บาตูเมง เกบังแลได้ ทำ การ รับ แล ส่ง หนังสือ ของ สาธารณ ชน มา ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ร. ศ. ๑๒๖ แล้ว กระทรวง โยธาธิการ จึ่ง ได้นำ ความ กราบบังคม ทูล พระ กรุณา ทราบ ฝ่า ละอองธุลี พระบาท พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ประกาศให้ ทราบทั่ว กัน

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๓ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

โดย รับสั่ง เสนาบดี

(ลงนาม) เสถียรฐาปนกิตย์

ปลัดทูล ฉลองกระทรวงโยธาธิการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศกระทรวงนครบาล

ด้วย อำเภอ สระ ประทุม วัน มี อาณา เขตร์ ไม่ กว้าง ขวาง ทั้ง การ งาน มี น้อย เสนาบดี กระทรวง นครบาล จึงได้ นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา ทราบ ฝ่า ธลอง ธุลี พระ บาท ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ยก เลิก อำเภอ สระ ประทุม วัน เสีย แบ่ง อาณา เขตร์ ไป ขึ้น อำเภอ สำเพ็ง แล อำเภอ ดุสิต กำหนด เขตร์ ตั้ง แต่ คลอง มหา นาค ไป ถึง คลอง เตย เปนเขตร์แดน ระหว่าง ๒ อำเภอ

อนึ่ง เพื่อ ที่ จะให้ เปน การ สดวก แก่ ราษฎร ซึ่ง จะ มี ธุระ เกี่ยว ข้อง แก่ อำเภอ มี การ ขอ อนุญาต แล ทำ หนังสือ เปน ต้น จึงได้ตั้ง ปลัด เปน กิ่ง ขึ้น แก่ อำเภอ สำเพ็งไว้ ที่ ๆ ว่า การ สระ ประทุม วัน เก่า ซึ่ง ตั้ง อยู่ ที่ เชิง สพาน ยศเส นั้นแห่ง หนึ่ง

ประกาศ มาณวันที่ ๕ กรกฎาคม ศก ๑๒๗

ด้วย แต่ เดิม มา การ ขอ อนุญาต จุดพลุ ดอกไม้ ไฟ ปล่อย โคม ลอย ใน หมู่บ้าน หรือใน ที่ ใด ๆ ใน กรุงเทพ ฯ ต้องไป ร้อง ขอ บอก ปาก เสียง ต่อ เจ้าพนักงาน กระทรวงวัง นั้น บัดนี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้ โอน การ นี้ มา เปน หน้า ที่ ของ กระทรวง นคร บาล จัด การ ออกใบ อนุญาต ต่อไป

เพราะ ฉนั้น ตั้งแต่ วัน ที่ ๑ สิงหาคม ศก ๑๒๗ เปน ต้นไป ให้ มา ขอ อนุญาต ต่อ กรม กอง ตระเวร ที่ กระทรวง นคร บาล แล ต้อง ขอ ล่วง หน้า ก่อน วัน ที่ จะ ทำ การ วัน หนึ่ง กำหนด เวลา ขอ ตั้ง แต่ ๕ โมง เช้า ถึง บ่าย ๒ โมง

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๒๑ กรกฎาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุม นัย วินิต

เสนาบดี กระทรวง นครบาล

ประกาศกระทรวงเกษตราธิการ

ว่า ด้วย ตั้ง กรมการ แล ผู้ช่วย ตำแหน่ง เกษตราธิการ เมือง อ่าง ทอง

ด้วย ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ หลวง วิจารณ์ สาธี ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล กรุงเก่า เปน ตำแหน่ง กรมการ เกษตราธิการ แล หลวง เชตตา นุรักษ์ ข้าหลวง เกษตร์ ที่ ๒ เปน ผู้ช่วย กรม การเกษตราธิการ ประจำ เมือง อ่างทอง ด้วย ตาม ความ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ในข้อ ๕ แห่งประกาศออกโฉนดที่ดิน ซึ่งลงวันที่ ๑๕ กันยายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๐ นั้น ตั้งแต่บัดนี้สืบไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

.....

ประกาศ

บอกยกเลิกตราแดงตราจองใบจองใบเหยียบย่ำเดิม สำหรับที่ดินตำบลบ่อพลับ ตำบลพะเนียง แคก ตำบลบ่อโคนด อำเภอพระปฐมเจดีย์ ตำบลตานตากฟ้า ตำบลบางระกำใหญ่ ตำบลกลองพลุ ตำบลดอนแฝก ตำบลท้องไทร ตำบลบางพระ อำเภอเมือง ตำบลสามพราน ตำบลยายชา ตำบลชุมกัง ตำบลบางยาง ตำบลบางเตย ตำบลท่าข้าม ตำบลอ้อมใหญ่ ตำบลอ้อมน้อย ตำบลท่าไม้ ตำบลทรงคนอง ตำบลไร่ขิง ตำบลหอมเกร็ด ตำบลท่าตลาด ตำบลหัวย่าน ตำบลบางช้าง อำเภอตลาดใหม่ ตำบลบางระกำ อำเภอบางปลา แขวงเมืองนครไชยศรี

เจ้าพระยาเทเวศรวงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศแก่บรรดาผู้ถือที่ดินหรือผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งมีกิจธุระเกี่ยวข้องด้วยที่ดินตำบลซึ่งกล่าวต่อไปนี้ ให้ทราบทั่วกันว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตาม ประกาศ กระแส พระ บรม ราช โอง การ เรื่อง ออก โฉนด ที่ ดิน ลง วัน ที่ ๑๕ กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐ นั้น ใน ข้อ ๑๖ มี ความ ว่า "ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ มี อำนาจ ที่ จะ ออก ประกาศ ยกเลิก ตราแดง ใบ จอง ของ เก่า ใน ท้อง ที่ ซึ่ง ออก โฉนด ใหม่ นี้ ตั้ง แต่ วัน พ้น กำหนด ไป บรรดา ที่ ดิน ใน เขตร์ ท้อง ที่ ซึ่ง ไม่ มี โฉนด อย่าง ใหม่ นี้ เป็น สำคัญ ให้ ถือ ว่า เป็น ที่ ซึ่ง รัฐบาล ปก ป้อง รักษา ผู้ อื่น ไม่ มี กรรมสิทธิ์ ใน ที่ นั้น ๆ" ความ แจ้ง อยู่ แล้ว

บัดนี้ ข้าหลวง เกษตร์ มณฑล นครไชยศรี ได้ จัด การ ออก โฉนด สำหรับ ที่ ดิน ตำบล บ่อ พลับ ตำบล พะเนียง แตก ตำบล บ่อ โคนด อำเภอ พระ ปฐม เจดีย์ ตำบล ลาน ตาก ฟ้า ตำบล บาง ระกำ ใหญ่ ตำบล คลอง พลู ตำบล ดอน แฝก ตำบล ท้องไทร ตำบล บาง พระ อำเภอ เมือง ตำบล สาม พราน ตำบล ยาย ชา ตำบล ชุมรุง ตำบล บาง ยาง ตำบล บาง เตย ตำบล ท่า ข้าม ตำบล อ้อม ใหญ่ ตำบล อ้อม น้อย ตำบล ท่า ไม้ ตำบล ทรง คนอง ตำบล ไร่ ขิง ตำบล หอม เกร็ด ตำบล ท่า ตลาด ตำบล หัวย่าน ตำบล บาง ช้าง อำเภอ ตลาด ใหม่ ตำบล บาง ระกำ อำเภอ บาง ปลา แขวง เมือง นครไชยศรี ให้ แก่ ผู้ ถือ กรรม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สิทธิ์ที่ดิน ในจังหวัดตำบลที่กล่าวมาแล้วนั้น ตามประกาศออกโฉนดอย่างใหม่แล้ว

เพราะฉนั้น จึงประกาศมาให้ทราบโดยอำนาจประกาศกระแสพระบรมราชโองการว่า บรรดาตราแดงใบจองของเก่าสำหรับที่ดินในตำบลต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ บรรดาซึ่งได้ออกโฉนดใหม่แล้วนั้น ให้ยกเลิกเสีย ไม่ให้ใช้เปนกรรมสิทธิ์สำหรับที่ดินในตำบลจังหวัดที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

เสนาบดีไม่อยู่

(ลงนาม) พระยาศรีสุนทรโวหาร

ปลัดทูลฉลองเซ็นแทน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องตั้งอัตราเก็บเงินค่านาในเมืองตราด

เปนนาชั้นเบ็ญจะ

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า อัตราเก็บเงินอากรค่านา ตามประกาศกะชั้นเก็บเงินอากรค่านา ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ นั้น ยังหาได้ตั้งอัตราไว้ให้จัดเก็บในเมืองตราดเหมือนอย่างหัวเมืองในมณฑลอื่นไม่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่านาในเมืองตราด เปนนาชั้นเบ็ญจะ ทุกตำบล ตั้งแต่จำนวน ศก ๑๒๗ เปนต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

เรื่องใช้อัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามกฎ

ข้อบังคับอากรค่าน้ำสำหรับเมืองจันทบุรี

ในเขตร์แขวงเมืองตราด

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า อัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามกฎเสนาบดี ว่าด้วยวิธีจัดการแลตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามความในพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ศก ๑๒๐ นั้น ยังหามีอัตราที่จะให้จัดเก็บเงินอากรค่าน้ำ ในเมืองตราดเหมือนอย่างหัวเมือง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑล อื่นไม่ จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ อัตรา เก็บ เงิน อากร ค่า น้ำ ตาม กฎ ข้อ บังคับ อากร ค่า น้ำ สำหรับ เมือง จันทบุรี ใน เขตร์ แขวง เมือง ตราด ตั้ง แต่ จำนวน ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

ศาลา ว่า การ กระทรวง มหาดไทย

ประกาศ มาณวัน ที่ ๒๓ กรกฎาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลง พระนาม) ดำรง ราชา นุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

ประกาศยกเลิกไม่รับแลกเงินบาทพดด้วง

พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่น จันทบุรี นฤนารถ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ รับ พระ บรมราชโองการ ใส่เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

ด้วย ตาม ประกาศ ลง วันที่ ๒๙ สิงหาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๕ ซึ่ง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ รับแลก เงิน บาท พด ด้วง ต่อ มา ชั่ว คราว หนึ่ง นั้น บัดนี้ ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ กำหนด เขตร์ รับ แลก เงิน บาท พด ด้วง ได้ เพียง วัน ที่ ๓๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เพื่อการจะได้เป็นที่สิ้นสุด ต่อนั้นไป ให้ยกเลิกไม่รับแลก

หอรัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศมาณวันที่ ๒๔ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

แจ้งความ

ลักษณตราประจำเนื้อสุกรที่ได้เสียภาษีแล้ว ในกรุงเทพ ฯ

ตามความในกฎเสนาบดี ว่าด้วยการตรวจภาษีสุกรในกรุงเทพ ฯ ข้อ ๗ มีความว่า จะใช้ตราประจำใบเสร็จแต่เนื้อสุกรอย่างใดจะได้ประกาศให้ทราบนั้น

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ร. ศ. ๑๒๗ ได้ประกาศให้ใช้ตราบ็บตะกั่วผูกขาสุกรที่ได้เสียภาษีแล้วเป็นสำคัญนั้น

ตั้งแต่วันที่ได้ประกาศนี้เป็นต้นไป จะเปลี่ยนใช้ตราเหล็กเผาไฟเป็นตัวเลขประจำวัน ๑ ถึง ๗ คือหมายวันอาทิตย์ถึงวันเสาร์ ตามวันที่อนุญาตให้ขายเป็นสำคัญ ประกอบกับใบเสร็จที่ได้เสียภาษีแล้ว

แจ้งความมาณวันที่ ๒๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

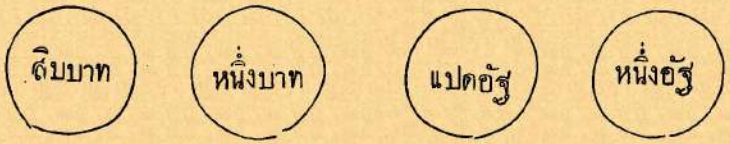
ประกาศเก็บเงินภาษีโรงร้าน

ขอประกาศแก่ผู้ที่จะต้องเสียเงินภาษีโรงร้าน ในแขวงกรุงเทพฯ ทราบทั่วกันว่า การเก็บเงินภาษีโรงร้าน ตั้งแต่จำนวนศก ๑๒๗ นี้เปนต้นไป เจ้าพนักงานจะออกเดิรสำรวจเก็บเงิน ๖ เดือนต่อครั้ง

เพราะฉนั้น เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่เก็บเงินภาษีโรงร้านมาสำรวจเก็บเงิน ให้ใบเสร็จมีจำนวนเงินราคาต่างๆกัน ในดวงตราดุนซึ่งมีอักษรว่า "กรมสรรพากรใน" ดังตัวอย่างข้างท้ายประกาศนี้แล้ว ควรผู้ที่จะต้องเสียภาษีโรงร้าน รีบชำระเงินค่าภาษีโรงร้านให้แล้วเสร็จไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต
เสนาบดีกระทรวงนครบาล

แจ้งความกระทรวงว่าการต่างประเทศ

ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความให้ทราบว่า มิสเตอร์เบกเกศ อุปทูตอังกฤษ มีหนังสือมายังกระทรวงการต่าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประเทศ์ ลง วัน ที่ ๑๐ เดือนนี้ แจ้งความ ตาม คำสั่ง ของรัฐบาลอังกฤษ ว่า ได้รับ จดหมาย ของ ผู้แทน รัฐบาล อิตาลี มี มา ว่า เมือง เอธิเตรีย กอลอนี อิตาลี ได้เห็น ชอบแล เข้า ด้วย ใน หนังสือ สัญญา สากล โทรเลข ซึ่งได้ ประชุม กัน ไว้ ที่ กรุง เซนต์ บีเตอร์ สเบิก เมื่อ วัน ที่ ๑๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๙๕ ตาม ความ ใน ข้อ ๑๘ ของ หนังสือ สัญญา นั้น แล้ว แล ว่า ถ้า รัฐบาล อังกฤษ ได้รับ คำ ชี้ แจง ข้อ ความ อัน เฉลียด จาก รัฐบาล อิตาลี แล้วเมื่อใด จึง จะ เพิ่ม เติม แจ้งความ มา ให้ ทราบ ภาย หลัง

ศาลา ว่า การ ต่าง ประเทศ์

แจ้งความ มาณวันที่ ๒๕ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

เสนาบดีกระทรวงว่าการต่างประเทศ์

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง เพิ่ม อัตรา เก็บ เงิน ค่าราชการ ใน อำเภอ นครไทย เมือง พิศณุโลก อีก ๑ บาท เปน ๕ บาท ตั้งแต่ ศก ๑๒๗

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ สั่ง ว่า การ ค้า ขาย ใน ท้อง ที่ อำเภอ นครไทย เมือง พิศณุโลก ใน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เวลานี้เจริญเดิรดีกว่าแต่ก่อน ราษฎรทำมาหาเลี้ยงชีพเปนการสดวกบริบูรณ์ขึ้น ส่วนภาษีอย่างอื่น ๆ ก็ไม่ได้จัดเก็บ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เพิ่มอัตราเก็บเงินค่าราชการในท้องที่อำเภอนครไทยขึ้นอีก ๑ บาท เปน ๕ บาท ตั้งแต่ศก ๑๒๗ เปนต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๓ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศใช้อัตรา

อากรค่าน้ำตามกฎข้อบังคับอากรค่าน้ำสำหรับเมืองปาจิณบุรีในเมืองกระบินทร์บุรี ตั้งแต่ศก ๑๒๗

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งว่า อัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามกฎเสนาบดีเปลี่ยนวิธีแลตั้งพิกัดอัตราเก็บเงินอากรค่าน้ำตามพระราชบัญญัติอากรค่าน้ำ ศก ๑๒๐ ซึ่งใช้อยู่ในมณฑลปาจิณบุรีนั้น ส่วนอัตราสำหรับเมืองกระบินทร์บุรี ซึ่งจัดตั้งเปนเมืองขึ้นใหม่ ยังหามีอัตราให้จัดเก็บไม่ จึงทรง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ใช้อัตรา อากร ค่า น้ำ สำหรับ เมือง ปาจิณ บุรี ใน เมือง กระบินทร์ บุรี ตั้งแต่ศก ๑๒๗ เปน ต้นไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๔ สิงหาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

กฎเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

ว่า ด้วย ตำแหน่ง เจ้ากรม ปลัด กรม ทะเบียน ที่ ดิน ทำหนังสือ สัญญา โอน ทะเบียน ที่ดิน ได้

เจ้า พระยา เทเวศร์ วงษ์ วิวัฒน์ เสนาบดี กระทรวง เกษตรา ธิการ ได้ รับ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ออก ประกาศ กฎเสนาบดี นี้ ไว้ สืบไป ว่า การ ทำ หนังสือ สัญญา โอน กรรมสิทธิ์ ที่ ดิน ซึ่ง ได้ ออก โฉนด อย่าง ใหม่ แล้ว นั้น มี กฎ เสนาบดี ลง วัน ที่ ๑๗ กันยายน รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๐ ฉบับ หนึ่ง ว่า ด้วย การ ทำ สัญญา โอน ทะเบียน ที่ ดิน ให้ ทำ ต่อ เจ้าพนักงาน ทะเบียน ที่ ดิน แล มี ประกาศ เพิ่ม เติม ลง วัน ที่ ๓๐ สิงหาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๓ อีก ฉบับ หนึ่ง ความ ว่า บรรดา คำ ที่ กล่าว ว่า เจ้าพนักงาน ทะเบียน ใน กฎ ฉบับ ที่ กล่าว มา แล้ว นี้ ให้ เข้าใจ ว่า เฉภาะ แต่ นาย ทะเบียน แล ผู้ช่วย นาย ทะเบียน ซึ่ง ได้ ประกาศ ตั้ง ใน หนังสือ พิมพ์ ราช กิจจานุเบกษา แล้ว เท่า นั้น ความ แจ้ง อยู่ แล้ว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัดนี้ การ ทำ สัญญา โอน ทะเบียน ที่ดิน ใน หอ ทะเบียน บาง คราว มี ผู้ มา ขอ ทำ การ พร้อม กันมากราย นาย ทะเบียน แล ผู้ช่วย ทำ การ ให้ แล้ว เสร็จ ไป ทุก ราย ใน วัน นั้นไม่ ได้ ที่ เหลือ ก็ ต้อง นัด เลื่อน วันไป เปน ความ ลำบาก แก่ ผู้ ที่ มา ทำ สัญญา อยู่ เพื่อ จะ แก้ ไข การ อัน นี้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ถือ ว่า เจ้า กรม ปลัด กรม ทะเบียน ที่ ดิน เปน นาย ทะเบียน ตาม ความ ใน กฎ นั้น ด้วย แล ให้ มี อำนาจ แล หน้า ที่ ที่ จะ ทำ สัญญา โอน ทะเบียน ที่ดิน ได้ ทุก หอทะเบียน ตาม พระราชบัญญัติ ทุก ประการ

กฎ ให้ ไว้ ใน วัน ที่ ๓๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

เสนาบดี ไม่ อยู่

(ลงนาม) พระยาศรีสุนทร โวหาร

ปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

เรื่องเก็บ เงิน ค่าราชการ ใน ท้อง ที่ อำเภอ บางปกง

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ สั่งว่า ตาม ประกาศ เก็บ เงิน ค่าราช การ มณฑล ปาจิณบุรี ศก ๑๒๗ นั้น ใน ส่วน ท้อง ที่ อำเภอ บางปะกง ซึ่ง ได้ จัด ตั้ง ขึ้น ใหม่ ยัง ขาด อยู่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หา ได้ มี อัตรา ให้ จัด เก็บ คน ละเท่า ใดไม่ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ จัด เก็บ เงิน ค่า ราชการ แก่ ราษฎร ใน ท้อง ที่ อำเภอ บางปะกง ปี หนึ่ง คน ละ ๖ บาท ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มาณวันที่ ๑๕ สิงหาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงนาม) พระยาศรีสหเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง

พระราชบัญญัติดัดสันดานคนจรจัด

แลคนที่เคยต้องโทษหลายครั้ง

มี พระ บรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระ จุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ สั่ง ว่า เวลา นี้ มี คน บาง จำพวก ที่ ปรากฏ ว่า มิได้ ประกอบ การ ทำ มาหา เลี้ยง ชีพ อย่าง ใด แต่ไม่ มี หลัก แหล่ง เที่ยว อาไศรย นอน ตาม ศาลา วัด บ้าง ตาม โรง บ่อน บ้าง โดย มาก มัก เปน คน ที่ ประพฤติ การ ชั่ว ฉก ชิง วิ่ง ราว ลัก ทรัพย์ ของ สาธารณ ชน ต้อง รับ พระราช อาญา คน ละ หลาย ๆ ครั้ง ก็ มี

คน จำพวก เหล่านี้ สมควร จะ มี ที่ ดัด สันดาน ให้ กลับ เปน คนประพฤติ ดี ประ กอบการ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ เปน ประโยชน์ แก่คนต่อไป จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ ไว้ สืบไป ดังนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ผู้ใดต้อง หาว่า กระทำผิด ต่อ กฎหมาย ลักษณ อาญา มาตรา ๓๐ แล ปรากฏ แก่ ศาล ว่า เปน คน จรจัด ไม่มีที่ อยู่ เปน หลัก แหล่ง แล มิได้ ประกอบ การ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ ด้วย ประการ ใด ถ้า แล ผู้นั้น ไม่ สามารถ ที่ จะ หา ประกัน ที่ มี หลัก ถาน มา ให้ ศาล ได้ ฉนี้ไซ้ ศาล จะ สั่ง ให้ เอา ตัว ผู้นั้น ส่ง ออก ไป อยู่ เสีย ต่าง หัว เมือง แล ให้ อยู่ ใน ความ ปกครอง แล ตรวจตรา ของ เจ้า พนักงาน ฝ่าย ธุระ การ มี กำหนด ตั้ง แต่ ๓ ปี ถึง ๕ ปี แทน การ ลง โทษ จำคุก ก็ได้

๒ ผู้ใดได้ เคย รับ โทษ มา ครั้ง หนึ่ง แล ได้ ส่วน ได้ ความ ว่า เปน คน จรจัด ไม่มีที่ อยู่ เปน หลัก แหล่ง แล มิได้ ประกอบ การ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ ด้วย ประการ ใด แล้ว ศาล จะ สั่ง ให้ เอา ตัว ผู้นั้น ส่ง ออก ไป อยู่ เสีย ต่าง หัว เมือง แล ให้ อยู่ ใน ความ ปกครอง แล ตรวจตรา ของ เจ้า พนักงาน ฝ่าย ธุระการ มี กำหนด ตั้ง แต่ ๕ ปี ถึง ๗ ปี ก็ได้ ถ้า แม้ ศาล พิพากษา ให้ ลง โทษ จำคุก คน จรจัด นั้น ด้วย ตาม กำหนด เวลา ที่ จะ ส่ง ให้ ผู้นั้น ออก ไป อยู่ ต่าง หัวเมือง ต้อง ให้ นับ ตั้งแต่ วันที่ ผู้นั้น พ้น โทษ แล้ว เปน ต้น ไป

๓ ถ้า ผู้ใดได้ เคย รับ โทษ จำคุก ตั้งแต่ ๓ ครั้ง ขึ้น ไป ใน การ กระทำ ผิด ซึ่ง มิใช่ เปน ฐาน ลหุโทษ หรือ มิใช่ ความ ผิด ที่ เกิด ขึ้น ด้วย ความ ประมาท แล้ว ศาล จะ สั่ง ให้ เอา ตัว ผู้นั้น ส่ง ออก ไป อยู่ เสีย ต่าง หัวเมือง แล ให้ อยู่ ใน ความ ปกครอง แล ตรวจ ตรา ของ เจ้าพนักงาน ฝ่าย ธุระการ มี กำหนด ตั้ง แต่ ๗ ปี ถึง ๑๐ ปี โดยไม่ ต้อง ได้ ส่วน อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อีก ต่อไป ก็ได้ แต่ กำหนด เวลา ที่ จะ ส่ง ให้ ผู้ นั้น ออกไป อยู่ ต่าง หัว เมือง นั้น ให้ นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ผู้ นั้น พ้น โทษ จำคุก ครั้ง สุด ท้าย ตาม คำ พิพากษา ของ ศาล แล้ว เป็น ต้น ไป แต่ ถ้า เป็น หัวหน้า อั้ง ยี่ ถึง ว่า จะ ไม่ เคย ต้อง โทษ ถึง ๓ ครั้ง ศาล จะ สั่ง ให้ ส่ง ออกไป เสีย ก็ มี อำนาจทำได้

๔ ถ้า คน ที่ จะ ส่ง ออกไป อยู่ ต่าง หัว เมือง ตาม ข้อ ความใน พระ ราช บัญญัตินี้ เป็น คน ที่ เกิด ใน เมือง ต่าง ประเทศ ก็ ให้ เสนา บดี กระทรวง นคร บาล มี อำนาจ เนรเทศ คน ชนิด นั้น แทน การ ที่ จะ ต้อง ส่ง ให้ ออก ไป อยู่ ต่าง หัว เมือง ได้ ตาม แต่ จะ เห็น สมควร

๕ ถ้า ศาล มี คำสั่ง ให้ คน ชนิดนี้ ไป หัวเมือง ใด แล้ว ให้ ข้าหลวง เทศาภิบาล ใน มณฑล นั้น จัด หา ที่ ทำ กิน ให้ แก่ ผู้ นั้น ตาม แต่ จะ เห็น สมควร และ ให้ เป็น หน้า ที่ ของ นาย อำเภอ เจ้า ของ ท้อง ที่ ที่ จะ ต้อง คอย ระวัง กิริยา ความ ประพฤติ ของ คน ชนิดนี้ ใน ตำบล ซึ่ง ข้าหลวง เทศาภิบาลได้ กำหนด ให้ อยู่ ด้วย ให้ ข้าหลวง เทศาภิบาล ผู้ ว่า ราชการ เมือง และ นาย อำเภอ ใน ท้อง ที่ เป็น ผู้ ปกครอง ตรวจ ตรา และ มี อำนาจ บังคับ ปกครอง สั่ง สอน คน ชนิด นี้ได้ เช่น อย่าง อำนาจ บิดา มี เหนือ บุตร์

๖ ถ้า คน ผู้ ที่ ศาลได้ สั่ง ให้ ออกไป อยู่ ต่าง หัว เมือง นั้น จะไป เสีย จาก เขตร์ แขวง ที่ได้ กำหนด ให้ อยู่ โดย ไม่ ได้ รับ อนุญาต พิจารณา เป็น สัตย์ ให้ ศาล ลง โทษ จำคุก ผู้ นั้น ไว้ มี กำหนด ไม่ เกิน กว่า ๑ ปี และ เมื่อ พ้น โทษ จำคุก นี้ แล้ว ให้ ส่ง ตัว ผู้ นั้น ให้ แก่ เจ้าพนักงาน ฝ่าย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ธุระ การ เพื่อ จะได้ เอา ตัว ส่ง กลับไป ยัง เขตร์แขวง เดิม หรือ เขตร์ แขวง ใด ๆ ตาม หัว เมือง แล้ว แต่ เจ้าพนักงาน ฝ่าย ธุระการ จะ เห็น ควร

ถ้า ผู้ ใด ที่ ถูก เนรเทศ แล้ว กลับ เข้า มา ใน ประเทศ สยาม เวลา ใด ๆ ก็ดี เมื่อ พิจารณา เปน สัตย์ ให้ศาล ลงโทษ จำคุก ผู้นั้นไว้ มีกำหนดไม่เกิน กว่า ๒ ปี แล เมื่อ พ้นโทษ จำคุก นี้ แล้ว ให้ส่ง ตัว ผู้นั้น ไป ยัง กระทรวง นครบาล เพื่อ จะได้ เนรเทศ อีก ครั้ง หนึ่ง

๗ ให้ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม แล เสนาบดี กระทรวง นคร บาล เปน ผู้รักษา การให้เปนไป ตามพระราชบัญญัตินี้ จง ทุก ประการ

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๔ เดือน กันยายน รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๕๔๒ ในรัชกาล ปัตยุบันนี้

พระราชบัญญัติจัดการศุขาภิบาล

ตามหัวเมือง ร. ศ. ๑๒๗

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระ จุล จอมเกล้า เจ้า อยู่ หัว ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า เมื่อวัน ที่ ๑๘ เดือน มีนาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๔ ได้ ทรง พระ กรุณา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ จัด การ ศุขาภิบาล ที่ ตำบล ท่า ฉลอม แขวง เมือง สมุท สาคร แล พระราชทาน ผล ประโยชน์ แผ่น ดิน ที่ เก็บ ได้ ใน ภาษี โรง ร้าน ใน ท้อง ที่ ตำบล นั้น ให้ สำหรับ ใช้จ่าย ใน การ ศุขาภิบาล บำรุง รักษา ความ ศุข สำราญ ของประชาชน ใน ตำบล นั้น เอง แล โปรด ให้ กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ใน ตำบล นั้น เปน กรรม การ จัด การ ศุขา ภิบาล ความ พิสดาร แจ้ง อยู่ใน ประกาศ จัด การ ศุขาภิบาล นั้น แล้ว

การ ศุขา ภิบาล ที่ได้ โปรด ให้ จัด ขึ้น ที่ ตำบล ท่า ฉลอม ตั้ง แต่ ได้ จัด มา จน บัด นี้ ปรากฏ ว่า ได้ เปน ประโยชน์ แล เปน ความ นิยม แก่ ประชา ชน ใน ตำบล นั้น เปน อัน มาก จึง ทรง พระราช ดำริ ห์ เห็น สม ควร จะ ขยาย การ นั้น ให้ มี ต่อ ไป ใน ที่ อื่น ๆ โดย ทำนอง เดียว กัน ได้ แต่ ทรง พระ ราช ดำริ ห์ ว่า ท้อง ที่ จะ จัด การ ศุขาภิบาล ได้ ตาม หัว เมือง นั้น ไม่ เหมือน กัน บาง แห่ง ที่ ประชุม ชน เปน ตำบล ดัง เช่น บ้าน ท่า ฉลอม เปน ตัว อย่าง บาง แห่ง ที่ ประชุม ชน เปน บ้าน เปน เมือง ใหญ่ โต ดัง เช่น เมือง สงขลา เปน ตัว อย่าง ระเบียบ การ ศุขา ภิบาล ใน ท้อง ที่ ทั้ง สอง อย่าง นี้ จะ ใช้ แบบ อย่าง เดียว กัน ไม่ ได้ ควรจะ ให้ มี วิธี การ ศุขาภิบาล ให้ประชาชน ใน ที่ นั้น ๆ ได้ รับ ประโยชน์ เต็ม ตาม สม ควร จึง ได้ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม หัว เมือง ขึ้น ไว้ สืบ ไป ดังนี้ ว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยนามแลลักษณใช้พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑

พระราชบัญญัตินี้ให้มีนามว่า พระราชบัญญัติจัดการศุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. ๑๒๗

มาตรา ๒

พระราชบัญญัตินี้จะโปรดให้ใช้ในตำบลใด หรือเมืองใดเมื่อใดจะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา แลที่ในท้องที่ ๆ จะใช้พระราชบัญญัตินี้นั้นด้วยเปนสำคัญ

มาตรา ๓

เมื่อใช้พระราชบัญญัตินี้เมื่อใด อย่าให้ใช้พระราชกำหนดกฎหมายที่ขัดขวางต่อพระราชบัญญัตินี้ในที่นั้น

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยลักษณการศุขาภิบาล

มาตรา ๔

การศุขาภิบาลตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า การต่าง ๆ ที่จะจำแนกต่อไปนี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) การ รักษา ความ สะอาด ใน ท้อง ที่

(๒) การ ป้อง กัน แล รักษา ความไข้เจ็บในท้อง ที่

(๓) การ บำรุง รักษา ทางไป มาใน ท้องที่

มาตรา ๕

วิธี จัด การ ศุขาภิบาลให้ มีเปน ๒ อย่าง คือ ศุขาภิบาล สำหรับ เมือง สำหรับ จัด ใน ท้อง ที่ ซึ่ง ตั้ง เมือง อย่าง ๑ ศุขาภิบาล สำหรับ ตำบล สำหรับ จัด ใน ท้อง ที่ ซึ่ง เปน ที่ ประ ชุม ชน มาก อยู่ ใน เฉภาะ ตำบล อย่าง ๑

มาตรา ๖

เมื่อ ข้าหลวง เทศา ภิบาล เห็น ว่า ควร จะ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้ ใน ท้อง ที่ แห่ง ใดใน มณฑล นั้น ให้ปฤกษา กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ผู้เปน หัว หน้า ราษฎร ใน ท้อง ที่ นั้น แล เมื่อ กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน เหล่านั้น เห็น ชอบ ด้วย โดย มาก แล้ว ก็ให้ ข้า หลวง เทศา ภิบาล มี ใบ บอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ขอ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต จัด การ ศุขาภิบาลใน ท้อง ที่ นั้น

ใน ใบ บอก ที่ ข้า หลวง เทศา ภิบาล ขอ พระ ราชทาน พระ บรม ราชา นุญาตจัด การ ศุขา ภิบาล นั้น ให้มี ข้อ ความ เหล่า นี้ มาในใบ บอก ด้วย คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๑) กำหนด เขตร์ ท้อง ที่ ๆ จะ จัด การศุขาภิบาล ทุก ด้าน

(๒) จำนวน บ้าน เรือน แล พล เมือง ซึ่ง อยู่ใน เขตร์ ท้อง ที่ นั้น

(๓) ภาษีโรง ร้าน ใน ท้อง ที่นั้น ที่ รัฐบาล เก็บได้ อยู่ เปน เงิน บี ละ เท่าใด

(๔) เห็น สมควร จัด ศุขา ภิบาล ใน ท้อง ที่ นั้น เปน ศุขา ภิบาล สำหรับ เมือง หรือ ศุขา ภิบาล สำหรับ ตำบล

มาตรา ๗

เมื่อ ทรง พระราช ดำริห์ เห็น สมควร ก็ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต แล ให้ ประกาศ จัดการ ศุขา ภิบาล ณะ ที่ นั้น ๆ แล กำหนด เขตร์ ที่ ศุขา ภิบาลไว้ ใน ประกาศ เปน สำคัญ แล ต่อ ไป เมื่อ หน้า ถ้า ควร จะ ตัด หรือ จะ ขยาย เขตร์ ศุขาภิบาล ออกไป ต้อง ได้ รับ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต แล ประกาศ แล้ว จึง จะ เปลี่ยน เขตร์ ศุขา ภิบาล ได้

มาตรา ๘

เงิน ทุน สำหรับใช้ จ่าย จัด การ ศุขาภิบาล นั้น จะ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน ผล ประโยชน์ ที่ เก็บ ได้ จาก ภาษี โรง ร้าน ใน ท้อง ที่ ศุขา ภิบาล ให้ ไว้ สำหรับ ใช้ จ่าย ในการ ศุขา ภิบาล นั้น ถ้า พิฉัด อัตรา ที่ เก็บ ภาษีโรง ร้าน ใน ท้อง ที่ ศุขาภิบาล ใด เปน การ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ขัดข้อง แก่ ประโยชน์ ของ การ ศุขาภิบาล ที่ จัด ขึ้น ใน ท้อง ที่ นั้น โดย เหตุ ที่ ผู้ ที่ จะ ได้ รับ ประโยชน์ จาก การ ศุขา ภิบาล ต้อง เสีย ภาษี โรง ร้าน มาก เกินไป บ้าง ก็ ดี น้อย เกินไป บ้าง ก็ ดี หรือ ไม่ ต้อง เสีย ๆ เลย ก็ ดี ถ้า แล ความไม่ เสมอ กัน มี อยู่ เช่นนี้ ใน ท้อง ที่ ศุขา ภิบาล ใด ให้ ข้าหลวง เทศา ภิบาล หรือ ผู้ ว่า ราช การ เมือง ประชุม กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ใน ท้อง ที่ ศุขา ภิบาล นั้น ปฤกษา กะ พิกัด อัตรา ภาษี โรง ร้าน ที่ ควร จะ เก็บ ใช้ เปน ประ โยชน์ การ ศุขา ภิบาล ตาม ที่ เห็น เปน ธรรม แล เปน การ สมควร ว่า จะ เก็บ อย่าง ใด แล เก็บ ด้วย พิกัด อัตรา อย่าง ใด เมื่อ ปฤกษา ตก ลง กัน แล้ว ให้ ข้าหลวง เทศา ภิบาล มี ใบ บอก เข้า มา ขอ รับ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต ถ้า ทรง พระ ราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วย ก็ จะ ได้ โปรด เกล้า ฯ ให้ เสนา บดี ประกาศ อัตรา แล วิธี เก็บ นั้น ใช้ เปน กฎหมาย สำหรับ ใน เขตร์ ท้อง ที่ ศุขา ภิบาล นั้น ๆ

การ แก้ ไข พิกัด ภาษี โรง ร้าน ใน ที่ ศุขา ภิบาล ที่ ว่า มา ใน มาตรา นี้ ถ้า ความ เปน ไป ใน การ ศุขาภิบาล ทำ ให้ เห็น ว่า ควร จะ แก้ ไข อีก เมื่อ ใด ก็ ให้ กรรมการ จัด การ ศุขาภิบาล นั้น ปฤกษา กัน คิด กำหนด แลวิธี เก็บ ขอ ให้ ข้าหลวง เทศาภิบาลบอกเข้ามากราบบังคมทูล เพื่อ จะ ได้ เปลี่ยน แก้ อัตรา แล วิธี เก็บ ได้ อย่าง เดียว กัน กับ ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๙

การเก็บภาษีสำหรับใช้การศุขาภิบาลนั้น กรรมการจะจัดการเก็บเอง หรือจะให้เจ้าพนักงานสรรพากรเก็บนั้น แล้วแต่ข้าหลวงเทศาภิบาลกับกรรมการจะเห็นพร้อมกันว่าอย่างไรจะสดวกดีก็ให้จัดอย่างนั้น ถ้าเจ้าพนักงานสรรพากรเก็บต้องหักเงินใช้จ่ายที่รัฐบาลต้องเสียไปในการเก็บส่งพระคลังเหลือเท่าใดจึงเปนของศุขาภิบาล ส่วนการที่จะเก็บรักษาตัวเงินนั้นจะฝากไว้ในพระคลังที่นั้น หรือกรรมการจะจัดการเก็บรักษาเองก็แล้วแต่จะเห็นพร้อมกันว่าอย่างใดสดวกดังว่ามาแล้ว

มาตรา ๑๐

เงินภาษีโรงร้านที่พระราชทานให้เก็บใช้แต่เฉภาะในการศุขาภิบาลนั้นก็ดี หรือว่าเงินผลประโยชน์อย่างอื่นที่จะพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้เฉภาะในการศุขาภิบาลนั้นก็ดี ให้ยกออกเปนแพนกหนึ่งต่างหากจากผลประโยชน์ในราชการแผ่นดิน แลให้ใช้เฉภาะแต่ในการศุขาภิบาลแห่งที่พระราชทานให้ใช้นั้น บาญชีรับแลจ่ายเงินศุขาภิบาลนั้นต้องโฆษนาให้คนทั้งหลายในท้องที่ศุขาภิบาลนั้น ๆ ทราบเนือง ๆ อย่างช้าไม่เกิน ๓ เดือนครั้งหนึ่งแลเจ้าพนักงานในรัฐบาลจะตรวจบาญชีแลตัวเงินนี้ได้ทุกเมื่อ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยพนักงานศุขาภิบาล

มาตรา ๑๑

พนักงาน สำหรับ จัดการ ศุขาภิบาล นั้น ศุขา ภิบาล สำหรับ เมือง แห่ง หนึ่ง ให้มี กรรมการ ๙ คน คือ

ผู้ว่า ราช การ เมือง เป็น ประธาน โดยตำแหน่ง หนึ่ง

ปลัด เมือง ฝ่าย ศุขาภิบาล เป็น เลขานุการ แต่ เป็น ประธาน แทน ผู้ว่า ราชการ เมือง ใน เวลา มา ทำ การ ใน ศุขา ภิบาล ไม่ ได้ นั้น ๑

นาย อำเภอ ท้อง ที่ นั้น ๑

นาย แพทย์ ศุขา ภิบาล ๑

นาย ช่าง ศุขา ภิบาล ๑

กำนัน นาย ตำบล ซึ่ง อยู่ ใน เขตร์ ศุขาภิบาล ๔ คน ถ้า แต่ กำนัน นาย ตำบล ใน เขตร์ ที่ ศุขา ภิบาล มี ไม่ ครบ ๔ คน ให้ ข้า หลวง เทศาภิบาล มี อำนาจ เลือก บุคคล ซึ่ง อยู่ ใน เขตร์ ท้อง ที่ นั้น แต่ เป็น ผู้ ที่ มี ส่วน เสีย ภาษี โรง ร้าน เป็น กำนัน พิเศษ จน ได้ จำนวน กำนัน สำหรับ กรรมการ ศุขาภิบาล ครบ ๔ คน แต่ กำนัน พิเศษ นั้น ให้ มี ตำแหน่ง อยู่ เสมอ ๒ ปี ต้อง เลือก ใหม่ แต่ จะ เลือก ซ้ำ คน เดิม อีก ก็ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒

กรรมการ สำหรับ ศุขาภิบาล ตำบล นั้น ให้ กำนัน นาย ตำบล เปน ประธาน โดย ตำแหน่งแล ให้ ผู้ใหญ่ บ้าน ใน เขตร์ ท้อง ที่ ศุขาภิบาล เปน กรรม การ

หมวดที่ ๔

ว่า ด้วย หน้า ที่ กรรม การ

มาตรา ๑๓

ใน การ รักษา ความ สอาด ใน ท้อง ที่ ศุขาภิบาล นั้น ให้ กรรม การ ปฤกษา หารือ แล ช่วย กัน คิด อ่าน จัด การ เหล่า นี้ คือ

๑ ให้ มี ที่ สำหรับ เททิ้ง ทำลาย ของ โสโครก คือ ขยะ มูล ฝอย น้ำ คร่ำ แล อุจจาระ เปน ต้น อย่า ให้ หมัก หมม โสโครก ใน ท้อง ที่ อันนั้น

๒ ให้ จัด วิธี แล มี พนักงาน ปัดกวาด ขนไป ของ โสโครก ไป เททิ้ง ทำลาย เสีย

มาตรา ๑๔

ใน การ ป้อง กัน แล รักษา ไข้เจ็บ ของ ประชาชน นั้น ให้ กรรม การ ปฤกษา หารือ แล ช่วย กัน คิด อ่าน จัดการ เหล่า นี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ให้ตรวจตราว่ากล่าว ผู้ที่สำนักในท้องที่ศุขาภิบาลนั้น ให้รักษาบ้านเรือนแลที่เลี้ยงสัตว์ คือ ที่เลี้ยงสุกรเปนต้น ให้พ้นเหตุที่จะเกิดโรคภัย

๒ ให้จัดการปลูกผี แลให้มีที่จำหน่ายยารักษาไข้เจ็บให้แก่ประชาชนในท้องที่นั้น

๓ ให้จัดรักษาความสอาดของน้ำที่สำหรับคนทั้งหลายในท้องที่นั้นได้อาไศรยบริโภค

มาตรา ๑๕

ในการทำนุบำรุงรักษาถนนหนทางนั้น ให้กรรมการศุขาภิบาลปฤกษาหารือแลช่วยกันคิดอ่านจัดการเหล่านี้ คือ

๑ ให้จัดทำแลซ่อมแซมรักษาถนนหนทางสพานท่าน้ำสำหรับประชาชนอาไศรยไปมาในจังหวัดที่ศุขาภิบาลนั้น ให้เรียบร้อยแลสอาดปราศจากสิ่งโสโครก

๒ ให้จัดการทำโคมไฟให้แสงสว่างในถนนหนทางในจังหวัดศุขาภิบาล ให้ความสดวกแก่การไปมาของประชาชนในเวลามืดค่ำ

มาตรา ๑๖

ให้กรรมการปฤกษากันกะประมาณเงินผลประโยชน์ที่จะเก็บ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ได้แล ที่ จะ จ่าย ใช้ อย่าง ใด ๆ ใน การ ศุขา ภิบาล ตามสมควร ถ้า เงิน ผล ประโยชน์ ที่ จะ เก็บ ได้ ไม่ พอ ที่ จะ จัด การ ทุกอย่าง ดัง กำหนด ไว้ จะ ควร ผ่อน การ อย่าง ใด ลง หรือ จะ จัด เพียง ไร แต่ พอ กำลัง ที่ จะ ทำ ได้ ก็ ให้ กรรม การ ศุขา ภิบาล ตำบล หารือ ผู้ว่า ราช การ เมือง นั้น แล ถ้า เปน ศุขา ภิบาล เมือง ก็ ให้ กรรม การ หารือ ข้า หลวง เทศา ภิบาล มณฑล นั้น ให้ เห็น ชอบ ด้วย กัน แล้ว จึง ทำ เปน งบ ประ มาณ ราย รับ ราย จ่าย เงิน ประจำ ปี ทุก ๆ ปี แล งบ ประมาณ นั้น ถ้า เปน งบ ประมาณ ศุขา ภิบาล ตำบล ต้อง ได้ รับ อนุญาต ของ ผู้ว่าราช การ เมือง นั้น ก่อน ส่วน งบ ประมาณ ศุขาภิบาล เมือง ก็ ต้อง ได้ รับ อนุญาต ของ ข้า หลวง เทศา ภิบาล มณฑล นั้น ก่อน จึง ให้ เปน ใช้ ได้

หมวดที่ ๕

ว่า ด้วย อำนาจ แล หน้าที่ เทศาภิบาล ที่ เกี่ยว ด้วย ศุขา ภิบาล

มาตรา ๑๗

ข้า หลวง เทศา ภิบาล แล ผู้ว่า ราช การ เมือง ซึ่ง ปกครอง ท้อง ที่ ๆ จัด การ ศุขาภิบาล มี หน้า ที่ ๆ จะ ต้อง คอย ตรวจ ตรา แนะ นำ แล ช่วย แก้ ไข ความ ขัด ข้อง อุดหนุน การ ศุขาภิบาล ให้ สำเร็จ เรียบ ร้อย แล เปน ประโยชน์ ตาม สมควร แก่ การ ข้าหลวง เทศา ภิบาล แล ผู้ว่า ราชการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เมือง นั้น ๆ มีอำนาจ ที่ จะ ห้าม หรือ สั่ง ให้งด ให้ถอน การ อย่างใด ๆ ที่ เห็น ว่า กรรม การ จัด ทำ โดยไม่จำเปน แล ไม่ สมควร แก่ประโยชน์ คือ ที่ ใช้จ่าย เงิน ศุขาภิบาล ใน การ หรือ ในทาง ที่ ไม่ สมควร เปน ต้น

มาตรา ๑๙

ให้เสนาบดี มีอำนาจ ที่ จะ ออก กฎ ข้อบังคับ ตาม ครั้ง คราว ที่ เห็น สมควร แก่ การ เพื่อ ให้ การ เปน ไป ตาม พระ ราช บัญญัติ นี้ทุกประการ แล บรรดา กฎ ข้อ บังคับ อัน จะ ตั้ง ขึ้น นั้น เมื่อ ได้ประกาศ ใน หนังสือ ราช กิจจา นุเบกษา แล้ว ให้ถือ ว่า เปน ส่วน หนึ่ง แห่ง พระราช บัญญัติ นี้ ตั้ง แต่ วัน ที่ ประกาศ นั้นไป

ประกาศ มาณวันที่ ๕ เดือน กันยายน รัตน โกสินทร์ศก ๑๒๗ เปน วันที่ ๑๔๕๔๓ ใน รัชกาล ปัตยุบันนี้

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่บริษัทเรือไฟไทยทุนจำกัด

มี พระ บรม ราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระจุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ๆ ว่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรมขุน สมมตอมรพันธุ์ หม่อม ไพชยนต์เทพ มิสเตอร์อิมิล เยอร เก็น เซน . เอศ. เอช. เฮนดริกศ์, อักเซล เฮทมาร์, เอริก เลท, อาร์ ฮันเซ็น, รวม ๗ ด้วยกัน ได้ทำ ฎีกา ทูล เกล้า ฯ ถวาย ขอ รับ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ตั้ง บริษัท มี่ นาม ว่า บริษัท เรือไฟไทย ทุน จำกัด

ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึ่ง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ผู้ ที่ กล่าว พระ นาม แล นาม มา แล้ว แล บรรดา ผู้ ที่ จะ สืบ ต่อ การ ของ บริษัท แทน พระองค์ แล แทน ท่าน เหล่านั้น หรือ ที่ จะได้ เข้า เปน สมาชิก ใน บริษัท ร่วม กัน กับ ท่าน เหล่า นั้น ต่อไป ข้าง หน้า ตาม ลักษณ ที่ จะได้ กล่าวไป นี้ นั้น มี อำนาจ ตั้ง กัน ขึ้น เปน บริษัท มี่ นาม ว่า บริษัท เรือไฟไทย ทุน จำกัด บริษัท หนึ่ง มี อำนาจ แล กรรมสิทธิ์ อัน ชอบ ด้วย หน้าที่ แล ข้อบังคับ ต่าง ๆ ดัง ต่อไป นี้ คือ

ว่า ด้วย การ ทั่วไป

ข้อ ๑ นาม แล ชาติ แล ที่ ว่าการ ของบริษัท ซึ่งได้ จด ทะเบียน แล้ว แล ความ มุ่ง หมาย ของ บริษัท แล ความ รับ ผิด รับ ชอบ แล จำนวนเงิน ทุน ของ บริษัทนี้ มี แจ้ง เปน หลัก ฐาน อยู่ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ซึ่ง ต่อ ท้าย ประกาศ นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒ ภายใน ๖ เดือน นับจากวันที่ลง ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ ผู้ที่ได้ลงนามในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัท ต้องจัดหาให้มีคนลงชื่อรับถือหุ้นของบริษัท ให้ครบตามจำนวนที่กล่าวไว้ในหนังสือนั้น แลต้องจำหน่ายหุ้นนั้นจนครบ แลเรียกเงินค่าหุ้นมาไว้เปนตัวเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ แห่งราคาประจำหุ้น

แลภายในเวลา ๖ เดือนที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ที่ได้ลงนามในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัท ต้องนำหนังสือสำคัญไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการ ดังนี้

๑ ข้อบังคับสำหรับบริษัทที่ได้ทำขึ้นโดยชอบด้วยลักษณประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้

๒ หนังสือคำชี้แจงลงนามผู้ที่กล่าวมาแล้วเปนสำคัญว่าได้มีคนลงชื่อรับถือหุ้นของบริษัท แลได้จำหน่ายหุ้นนั้นเสร็จแล้วแลได้เรียกเงินค่าหุ้นไม่น้อยกว่า ๑๐๐ ละ ๑๕ ในราคาประจำหุ้นมาไว้เปนตัวเงินด้วยแล้ว

ข้อ ๓ เมื่อได้จดทะเบียนดังที่ว่ามาแล้ว ให้ถือว่าบริษัทได้ตั้งขึ้นเปนบุคคลในกฎหมาย เปนส่วนหนึ่งต่างหากจากบุคคลที่เปนสมาชิกของบริษัท แลให้บริษัทมีอำนาจเปนเจ้าของถือทรัพย์สมบัติอันเปนสัมภาระแก่การงานของบริษัท แลทำการเปนเจ้าหนี้แลถูกหนี้ แลเปนโจทย์หรือเปนจำเลยในคดีต่าง ๆ ในศาลเจ้ากระทรวง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แต่ ใน การ เฉภาะ ที่ ชอบ ด้วย ข้อ ความ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษนี้ แลใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท

ข้อ ๔ ถ้า พ้น กำหนด ๖ เดือน นับ ตั้งแต่ วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ไป แล้ว ผู้ที่ได้ ลง นามใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท มิได้ทำ ตาม ที่ บังคับไว้ ใน ข้อ ๒ นี้ ให้ ถือ ว่า ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ เป็น อัน ยก เลิก แล บริษัท นั้น จะ เป็น บริษัท ตาม กฎหมายไม่ได้

ข้อ ๕ ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษนี้ ทั้ง บริษัท แลบรรดา ทรัพย์สมบัติ ของ บริษัท ทั้งสิ้น ต้อง อยู่ ใน พระ ราช กำหนด กฎหมาย ที่ มีอยู่แล้ว แลที่ จะได้ ตั้งขึ้น ต่อไป ทุก ประการ

ข้อ ๖ บริษัท ต้อง พิมพ์ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษนี้ กับ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับของ บริษัท รวม เป็น เล่ม แล จัด ส่ง ไว้ ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ ให้ พอ แก่ ที่ เสนาบดี กระทรวง นั้น จะ เห็น สมควร แล ถ้า จะ มี คน มา ขอ หนังสือ นั้น ต่อ บริษัท ๆ ต้องจ่าย ให้ โดย เรี่ยกเอาราคาไม่ เกินกว่า เล่มละ บาทหนึ่ง

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้บริษัท ซื้อ ที่ ดิน หรือ ตึกเรือนโรง แล สมบัติ ที่ เคลื่อน จาก ที่ไม่ ได้ ใน กรุง สยาม นอก จาก เฉภาะ ที่ ต้อง การ สำหรับ ใช้ ใน กิจ การ ของ บริษัท แลห้ามไม่ ให้ ซื้อ ที่ ดิน หรือ เรือนโรง ต่าง ๆ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เพื่อ ประโยชน จะ เอาไป เป็น ของ สำหรับ ซื้อ ขาย แลก เปลี่ยน หา กำไร ใน ภาย หน้า

เมื่อ บริษัท ซื้อ สมบัติ เป็น ที่ ดิน หรือ ตึก เรือน โรง หรือ สิ่ง ที่ เคลื่อน จาก ที่ ไม่ ได้ ไว้ เวลา ใด ต้อง มี หนังสือ แจ้งความ ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ ทราบ ภายใน ๓ เดือน ตั้งแต่ เวลา ที่ ซื้อ ไว้

ว่าด้วย หุ้น แล ผู้ ถือ หุ้น

ข้อ ๘ บรรดา หุ้น ที่ บริษัท จะ จำหน่าย ให้ บุคคล รับ ไป เป็น ผู้ ถือ นั้น ต้อง ได้ รับ ตัว เงิน ครบ ตาม ราคา ประจำ หุ้น นั้น เสีย ก่อน จึง จำหน่าย ได้ เว้น ไว้ แต่ จะ มี ความ ตก ลง ไว้ อย่าง อื่น ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท หรือ เป็น หุ้น ที่ ออก ใหม่ ภาย หลัง วันที่ จด ทะเบียน ข้อบังคับ นั้น บริษัท ได้ มี สัญญา เป็น หนังสือ ไว้ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด โดย ได้ รับ อนุญาต พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท

ข้อ ๙ หุ้น ของ สมาชิก ใน บริษัท ทุก คน ต้อง ถือ ว่า เป็น สมบัติ พึง เคลื่อน จาก ที่ ได้ แต่ ใช้ โอน ต่อ กัน ได้ ตาม ข้อบังคับ ที่ กำหนด ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ แต่ ต้อง มี เลข ลำดับ ประจำ ทุก ๆ หุ้น

ข้อ ๑๐ ใบ สำคัญ คู่ มือ สำหรับ การ ถือ หุ้น ทุก ฉบับ ต้อง มี ตรา ของ บริษัท ประทับ เป็น สำคัญ แต่ ต้อง มี คำ ชี้แจง ชื่อ สมาชิก ผู้ ที่ ถือ หุ้น แต่ เลข ลำดับ ประจำ หุ้น ที่ กล่าว ใน ใบ สำคัญ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๑๑ การโอนหุ้นนั้น ถ้ายังไม่ได้จัดการโอนอันปรากฏชื่อและตำบลบ้านของผู้รับโอนลงไว้ในสมุดบาญชีของบริษัทเป็นสำคัญ จะยกเอาความที่โอนนั้นมาใช้เป็นหลักฐานต่อสู้กับบริษัทหรือกับคนอื่นไม่ได้

ข้อ ๑๒ ถ้าแลผู้ใดโอนหุ้นของตนที่ชำระเงินค่าหุ้นยังไม่ครบนั้นไปให้แก่ผู้อื่น ผู้นั้นต้องอยู่ในเกณฑ์เป็นประกันจำนวนเงินที่ยังชำระไม่ครบนั้นต่อบริษัทต่อไปอีก ๒ ปี นับจากวันที่ได้โอนหุ้นของตนนั้น แต่ห้ามคือ

๑ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น มีส่วนต้องรับใช้ในบรรดาหนี้สินหรือความรับผิดรับชอบของบริษัทที่จะมีขึ้นในภายหลังเวลาที่ผู้นั้นขาดจากสมาชิกไปแล้ว และ

๒ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น ต้องอยู่ในเกณฑ์ช่วยหนุนทุนของบริษัทอีกต่อไป เว้นไว้แต่เมื่อจะมีเหตุจำเป็นเช่นว่าเมื่อศาลเห็นว่าบรรดาสมาชิกซึ่งยังอยู่ในบริษัทนั้นไม่สามารถที่จะออกเงินช่วยหนุนทุนของบริษัทได้ ตามข้อบังคับในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ หรือตามข้อบังคับของบริษัทนั้น จึงให้เกณฑ์สมาชิกที่ออกไปจากบริษัทแล้วนั้นได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๑๓ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทอนุญาตว่าให้ทำได้ ก็ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าใบเสร็จสำหรับหุ้น) คือแชร์วอแรนต์นั้น เป็นใบเสร็จสำหรับหุ้นที่ได้ชำระเงินครบแล้ว มีตราของบริษัทประทับไว้เป็นสำคัญ และให้มีคำชี้แจงไว้ว่าผู้ถือใบเสร็จสำหรับหุ้นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในจำนวนหุ้นที่กล่าวไว้ในใบเสร็จนั้น

หุ้นอย่างนี้ จะโอนกันด้วยเป็นแต่มอบใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) ให้แก่กันก็ได้

ข้อ ๑๔ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดไว้อย่างหนึ่งอย่างใด ต้องถือว่าบรรดาผู้ที่มีใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) นั้น ควรนับว่าเป็นสมาชิกในบริษัทได้ทุกคน แต่จะเป็นสมาชิกฐานมีกรรมสิทธิ์เต็ม หรือเป็นสมาชิกฉเภาะฐานอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ต้องแล้วแต่ความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งถือใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) เช่นว่านี้มีกรรมสิทธิ์ที่จะรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ หรือเป็นผู้จัดการของบริษัทโดยอาไศรยเหตุว่าเป็นผู้มีหุ้นมากตามจำนวนที่มีแจ้งอยู่ในใบเสร็จนั้น ถึงแม้ว่าข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดไว้ว่าผู้ถือหุ้นมากเช่นนั้นควรจะรับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ก็ให้เป็นไม่ได้

ข้อ ๑๕ บริษัทต้องจัดให้มีสมุดบาญชีสำหรับจดรายงาน และชื่อสมาชิกของบริษัทไว้เป็นหลักถาน ข้อความที่ต้องจดนั้นดังนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ชื่อ สมาชิก ตำบล บ้าน ทาง ทำ มาหา กิน ถือ หุ้น อยู่ กี่ หุ้น เลข ลำดับ ประจำ หุ้น หุ้น ใด ได้ ส่ง ค่า หุ้น ไว้ แล้ว เท่า ใด หรือ มี สัญญา พิเศษ ให้ นับ ว่า หุ้น ที่ ถือ นั้น เป็น หุ้น อย่าง ที่ ได้ ส่ง เงิน ค่า หุ้น ไว้ แล้ว แล เป็น เงิน เท่า ใด

๒ วัน ที่ จด ชื่อ เป็น สมาชิก ใน สมุด บาญชี ของ บริษัท

๓ วัน ที่ ออก จาก สมาชิก ใน บริษัท

ข้อ ๑๖ เมื่อ จะ ออก ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ใหม่ แทน ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น เดิม รายหนึ่ง รายใด บริษัท ต้อง ถอน ชื่อ ผู้ ถือ หุ้น เดิม ราย นั้น ออก เสีย จาก สมุด บาญชี สมาชิก ดุจ หนึ่ง ผู้ นั้น ได้ ขาด จาก สมาชิก ของ บริษัท ตั้ง แต่ วัน นั้น แล้ว ให้ จด รายงาน ลง ไว้ ใน สมุด นั้น ดังนี้

๑ ความ ว่า ได้ ออก ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ใหม่ ด้วย เหตุ ใด

๒ เป็น จำนวน กี่ หุ้น มี เลข ประจำ หุ้น ที่ เท่า ใด

๓ วัน ที่ ออก ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น

ข้อ ๑๗ บุคคล ผู้ ใด มี ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ซึ่ง มิ ใช่ นาม ของ ตน ถือ อยู่ บุคคล ผู้ นั้น ย่อม มี อำนาจ ที่ จะ ขอ ให้ บริษัท จด ชื่อ ของ ตน เป็น สมาชิก ใน สมุด บาญชี สมาชิก ได้ แต่ ต้อง นำ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น นั้น มา ส่ง คืน ให้ บริษัท ถอน จาก บาญชี เดิม เสีย ก่อน แล ต้อง ปฏิบัติ ให้ ถูก ต้อง ตาม ข้อ บังคับ ของ บริษัท ใน ส่วน นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้า บริษัท ยอม จด ชื่อ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ซึ่ง เป็น ผู้ ถือ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ลง ใน สมุด บาญชี สมาชิก โดยไม่ ได้ รับ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น เดิม มา ถอน จาก บาญชี เสีย ก่อน แล้ว บริษัท ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน ความ เสีย หาย ที่ บุคคล ผู้ ใด ๆ จะ พึง ได้ รับ เพราะ ความ ละเลย ของ บริษัท เช่น นั้น ทั้ง สิ้น

ข้อ ๑๘ สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก นั้น ต้อง ให้ สมาชิก ของ บริษัท มี อำนาจ ตรวจ ดู ใน ระหว่าง เวลา ที่ บริษัท ทำ การ ตาม ธรรมดา ได้ เสมอ แต่ บริษัท จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ที่ สมควร แก่ การ ใน ส่วน นี้ ก็ ได้ แต่ เพื่อ เห็น สมควร จะ งด การ เปิด บาญชี นี้ ไว้ เป็น คราว ๆ เป็น คราว ซึ่ง รวม กัน ทั้ง ปี ไม่ เกิน กว่า ๓๐ วัน ก็ ได้

ข้อ ๑๙ ถ้า ใน การ ทำ บาญชี ใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ที่ บริษัท รักษา อยู่ นั้น มี การ จด ชื่อ หรือ ละ เว้น ไม่ จด ชื่อ บุคคล ผู้ ใด ๆ โดย เป็น การ ฉ้อโกง หรือ โดย เหตุ อัน ไม่ สมควร ก็ ดี หรือ ละ เลย ไว้ ให้ เนิ่น ช้า เกิน กว่า สมควร ใน การ จด หรือ ถอน ชื่อ บุคคล ผู้ ที่ ขาด จาก สมาชิก ของ บริษัท แล้ว ก็ ดี เมื่อ มี เหตุ ขึ้น เช่น นี้ ให้ บุคคล หรือ สมาชิก ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เดือด ร้อน หรือ สมาชิก คน หนึ่ง คน ใด ของ บริษัท หรือ บริษัท เอง มี อำนาจ ร้อง ต่อ ศาล ขอ ให้ ศาล มี คำสั่ง ให้ เปลี่ยน แก้ ข้อความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง ศาล จะ ยก คำร้อง เสีย แต่ บังคับ ให้ ผู้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ร้อง เสีย ค่า ฤชา หรือ ไม่ต้อง เสีย ก็ได้ หรือ ถ้า ศาล เห็น เป็น ที่ พอใจ ว่า คำ ร้อง นั้น ชอบ ด้วย ยุติธรรม ศาล จะ มี คำสั่ง ให้ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง แล ให้ บริษัท เสีย ค่า ฤชา ทั้ง สิ้น ทั้ง ค่า เสีย หาย ที่ พึง มี แก่ ผู้ ที่ ได้รับ ความ เดือดร้อน นั้น ด้วย ก็ได้

ใน ระหว่าง พิจารณา คดี ที่ กล่าว ใน ข้อ นี้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ตัด สิน ใน บรรดา ข้อ วิวาท ที่ เกี่ยว ด้วย กรรมสิทธิ์ ของ คู่ ความ คน ใด ๆ ที่ จะ ขอ ให้ บริษัท จด ชื่อ หรือ ละ เว้น ไม่ จด ชื่อ ลง ใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก แล มี อำนาจ ตัด สิน ใน บรรดา เรื่อง ที่ จำเป็น หรือ สมควร ต้อง ตัดสิน ใน การ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง ได้

ข้อ ๒๐ สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ของ บริษัท นั้น ให้ ถือ ว่า เป็น พยาน ใน ชั้น แรก แห่ง ข้อ ความ ที่ ได้ จด ไว้ ใน นั้น ตาม ที่ บังคับ หรือ อนุญาต ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้

ข้อ ๒๑ ถ้า ข้อ บังคับ ของ บริษัท ที่ ได้ ทำ ไว้ แต่ เดิม หรือ ที่ บริษัท ได้ มี ความ ตก ลง พิเศษ เปลี่ยน แก้ ใหม่ อนุญาต ให้ ทำได้ บริษัท จะ ตก ลง เป็น การ พิเศษ คือ จะ เพิ่ม เงิน ทุน ของ บริษัท โดย วิธี ทวี จำนวน เงิน ประจำ หุ้น หรือ ออก หุ้น ใหม่ ก็ได้ แต่ การ ที่ จะ เพิ่ม เงิน ทุน เช่น นี้ บริษัท ต้อง ได้รับ เงิน ค่า หุ้น เดิม ที่ ได้ จด ทะเบียน แล้ว มา ไว้ ครบ แล้ว จึง จะ ทำได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒๒ ถ้าบริษัทมีความตกลงพิเศษ ในการที่จะเพิ่มเงินทุนของบริษัทแล้ว บริษัทต้องนำความตกลงนั้น ไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐาน ภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง

ข้อ ๒๓ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษ เปลี่ยนแก้ใหม่นั้น อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะตกลงเป็นการพิเศษ คือจะลดเงินทุนลงมาไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนเดิมก็ได้ เมื่อมีความตกลงพิเศษเช่นนี้ บริษัทต้องนำความไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐาน ภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง แลต้องประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๒๔ เมื่อได้ประกาศเรื่องจะลดเงินทุน ในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุดังนี้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านในเรื่องนั้น มายังบริษัทภายใน ๒ เดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ถ้าหากมีความคัดค้านเกิดขึ้น ให้บริษัทจัดการแก้ไขให้ตกลงกันโดยใช้หนี้ หรือทำประกันให้แก่ผู้ที่คัดค้านนั้นเสียก่อน จึงให้จัดการลดเงินทุนของบริษัทได้

ว่าด้วยวิธีจัดการบริษัท

ข้อ ๒๕ วิธีจัดการบริษัทนั้น ต้องทำตามระเบียบที่กำหนดไว้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท แต่ ถ้า ใน ข้อ บังคับ นั้น มี ข้อใด ๆ ที่ ขัด กับ หน้า ที่ หรือ ความรับ ผิดรับ ชอบ ของบริษัท หรือ สมาชิก ของ บริษัท ตาม กำหนด ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษนี้ ต้อง ถือ ว่า ข้อ ความ เหล่า นั้น เป็น อันใช้ ไม่ ได้

ข้อ ๒๖ ถ้า บริษัท จะ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท ก็ดี หรือ จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ขึ้น ใหม่ แทน หรือ เพิ่ม เติม ข้อ บังคับ นั้น ก็ดี ต้อง ได้ ความ ตก ลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท เสีย ก่อน จึง ทำได้ แลความ ตก ลง พิเศษ นั้น ต้อง นำไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ เป็น หลัก ฐาน ภายใน ๑๕ วัน ตั้ง แต่ วัน ที่ ตก ลง

ข้อ ๒๗ เงิน ผล ประโยชน์ ที่ จะแบ่ง ปันแจก ตาม ผู้ ที่ ถือ หุ้นนั้น ต้อง เป็น เงิน กำไร ที่ เกิด จาก กิจ การ ของ บริษัท อย่าง เดียว

ข้อ ๒๘ ภายใน ๖ เดือน ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ทำ การ จด ทะเบียน ตาม ที่ ได้ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ บริษัท ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ที่ สมาชิก ของ บริษัท มา ประชุม พร้อม กันได้ ทุก คน แล ต้อง มี การ ประชุม เช่น นั้น ไม่ น้อย กว่า ปี ละ ครั้ง เสมอ ทุก ปี

ข้อ ๒๙ เมื่อ มี สมาชิก ที่ ถือ หุ้นไม่ น้อย กว่า ๑ ใน ๕ ของ จำนวน หุ้น ทั้ง หมด ที่ บริษัท ออก อยู่ แล้ว พร้อม กัน มี หนังสือ ขอให้ มี การ ประชุม พิเศษ บริษัท ต้อง นัด ประชุม ให้ ตาม ประสงค์ ใน หนังสือ ที่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ขอให้มีการประชุมนั้น ต้องบอกเรื่องที่จะให้ที่ประชุมปฤกษาไว้ให้ถี่ถ้วน

ข้อ ๓๐ ในการออกคะแนนความเห็นในที่ประชุมนั้น ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีไว้ว่า สมาชิกที่จะมีอำนาจออกความเห็นได้ จำต้องเป็นผู้ถือหุ้นมาก ถึงที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเท่าใด ๆ เช่นนั้น ก็ให้สมาชิกที่ถือหุ้นอยู่น้อยกว่าที่กำหนดนั้น มีอำนาจรวมกันจนมีจำนวนหุ้นมากถึงที่กำหนด แลมอบฉันทะให้สมาชิกในพวกเดียวกันคนหนึ่ง เป็นผู้นั่งประชุมลงคะแนนความเห็นในที่ประชุมของบริษัทได้ทุกครั้ง

ข้อ ๓๑ ถ้าบริษัทจะทำความตกลงด้วยเรื่องใด ๆ เป็นการพิเศษต้องมีวิธีดังนี้

ต้องเอาเรื่องนั้นปฤกษาในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ในหมายนัดให้สมาชิกทั้งหลายมาประชุมนั้น ต้องระบุเรื่องที่จะปฤกษาไว้โดยชัดเจน สมาชิกที่จะออกความเห็นได้ต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจออกคะแนนความเห็นได้ในที่ประชุมของบริษัท สมาชิกที่มาเองไม่ได้จะมอบฉันทะให้คนอื่นแทนก็ได้ แต่การมอบฉันทะนี้ต้องแล้วแต่กฎหมายหรือข้อบังคับของบริษัทอนุญาตจึงทำได้ ความตกลงนั้นต้องมีคะแนนของฝ่ายที่เห็นชอบมากกว่าฝ่ายที่ไม่เห็นชอบสองเท่า จึงจะใช้ได้ เมื่อทำพิธีขั้นแรกดังนี้แล้ว ถัดวันประชุมนั้นไป ไม่เร็วกว่า ๑๕ วัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ไม่ช้า กว่าเดือนครึ่ง ต้อง มีการประชุมใหญ่ดังนี้ สำหรับสอบความที่ตกลงนั้นอีกชั้นหนึ่ง ในหมายนัดประชุมคราวหลังนี้ ต้องระบุความที่ตกลงนั้นโดยเต็ม แล ถ้าในที่ประชุมคราวหลังนี้ มีคะแนนความเห็นของผู้ที่มาประชุมเอง แล ของผู้ที่มอบฉันทะให้คนอื่นแทนตัวยืนเห็นชอบตามความที่ตกลงนั้น มากกว่าคะแนนของผู้ที่ไม่เห็นชอบสองเท่า ก็ให้ถือว่าความตกลงนั้นเป็นอันใช้ได้

ข้อ ๓๒ บริษัทต้องทำบาญชีงบรายได้รายจ่าย ของบริษัทเสมอทุกปี อย่างน้อยที่สุดต้องทำปีละครั้ง ในเวลาที่สิ้นปี

ข้อ ๓๓ เมื่อได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายขึ้นแล้ว บริษัทต้องตั้งพนักงานสารบาญชีคนหนึ่งหรือหลายคน ภายใน ๒ เดือน สำหรับตรวจสอบว่าบาญชีนั้นได้ทำขึ้นโดยถูกต้องทุกอย่าง แล ลงชื่อเป็นพยานไว้ในนั้นเป็นสำคัญ

ข้อ ๓๔ ภายใน ๓ เดือนตั้งแต่วันที่ได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัทๆ ต้องเอาบาญชีนั้นออกแสดงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัย แล รับรองเป็นที่ใช้ได้

ข้อ ๓๕ ให้สมาชิก แล เจ้าหนี้ของบริษัทมีอำนาจเรียกเอาสำเนาบาญชีงบรายได้รายจ่ายนั้นได้ทุกคน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๖ อัฐ ให้แก่บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓๖ บัตร์หมายใน ประกาศ์แจ้งความ แล หนังสือสำคัญแล หนังสือต่าง ๆ ที่จะต้องส่งไปยังบริษัทนั้น ถ้าเอาไปส่งยังที่ทำการของบริษัท ณ ตำบลที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือส่งทางไปรสนีย์อย่างหนังสือฝากที่จดทะเบียนไปรสนีย์เป็นสำคัญ สักหลังถึงบริษัทณที่ทำการตำบลนั้นก็เป็นใช้ได้

ข้อ ๓๗ บริษัทต้องมีสมุดสำหรับจดรายงานความตกลง แลการต่าง ๆ ที่ได้ทำในที่ประชุมของบริษัท แลในที่ประชุมผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของบริษัทไว้ทุกครั้ง

ข้อ ๓๘ ที่หน้าสถานที่ทำการของบริษัททุกตำบล ต้องเขียนชื่อบริษัทกับคำต่อท้ายว่าทุนจำกัด เป็นภาษาไทยอ่านได้ชัดไว้เป็นสำคัญ แลให้มีชื่อเช่นนั้นเป็นภาษาไทยประจำดวงตราของบริษัทสำหรับประทับในสรรพหนังสือแจ้งความ หนังสือเอกสาร แลบาญชีแลตั๋วใบเสร็จ แลหนังสือต่าง ๆ ที่จะมีจากบริษัท

ว่าด้วยใบกู้เงินช่วยทุนบริษัท

(ดีเบนเชอร์)

ข้อ ๓๙ ถ้าบริษัทจะออกใบกู้เงิน ต้องได้รับความตกลงพิเศษในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๑ แล้วจึงจะทำได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔๐ จำนวนเงินที่จะกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าจำนวนเงินทุนของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นได้ชำระไว้แล้ว ถ้าบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัทคราวสุดท้ายมีปรากฏว่าบริษัทคงมีทรัพย์สมบัติเป็นราคาน้อยกว่าจำนวนเงินทุนที่ได้ชำระกันไว้แล้วเช่นนั้น จำนวนเงินที่จะกู้ด้วยออกใบกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าราคาทรัพย์สมบัติของบริษัทที่มีแจ้งอยู่ในบาญชีนั้น

ข้อ ๔๑ จำนวนเงินประจำใบกู้ฉบับหนึ่ง ต้องไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาท แลผู้ที่ถือใบกู้ต้องเข้าใจว่าต้องได้ส่งเงินครบตามจำนวนในใบกู้แล้วจึงจะนับว่ามีอำนาจเป็นผู้ถือใบกู้นั้นได้

ข้อ ๔๒ บรรดาหนังสือประกาศ แลหนังสือพรรณาการสำหรับชักชวนให้คนทั้งหลายลงชื่อรับถือใบกู้เงินของบริษัทนั้น ต้องมีข้อความดังนี้ทุกฉบับ คือ

๑ จำนวนเงินที่จะกู้

๒ จำนวนใบกู้ที่จะออก

๓ จำนวนเงินประจำใบกู้

๔ อัตราดอกเบี้ย

๕ วิธีแลกำหนดเวลาที่จะถ่ายใบกู้

๖ ถ้าบริษัทได้ออกใบกู้แล้ว บริษัทยังเป็นหนี้เงินตามใบกู้เหล่านั้นอยู่เท่าไร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๗ บริษัทจะออกใบกู้ทอดตลาดเป็นราคาฉบับละเท่าไร

๘ วิธีแลกำหนดเวลาที่ผู้ถือใบกู้จะต้องส่งเงินให้ครบตามจำนวนใบกู้

๙ จำนวนเงินทุนของบริษัทที่ประกาศไว้ แลจำนวนเงินทุนที่ได้รับไว้แล้ว

๑๐ จำนวนราคาทรัพย์สมบัติ แลรายได้ของบริษัทตามบาญชีงบรายได้รายจ่ายคราวสุดท้าย

๑๑ ชื่อสังกัดแลตำบลบ้านของผู้อำนวยการบริษัทแลของพนักงานสำรับบาญชีสำหรับตรวจสอบสรรพบาญชีของบริษัท

ข้อ ๔๓ หนังสือคู่มือที่จะออกให้แก่ผู้รับให้กู้นั้นต้องประทับตราของบริษัทแลมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ แลต้องมีชื่อผู้ถือแลจำนวนใบกู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔๔ ถ้าจะโอนหนังสือคู่มือไปให้คนอื่นต้องให้มีข้อความที่โอนแลมีชื่อแลตำบลบ้านของผู้ที่รับโอนนั้นจดเป็นรายงานลงไว้ในสมุดบาญชีสำหรับใบกู้ของบริษัทเป็นหลักฐาน ถ้ายังมิได้ทำเช่นนั้นการที่โอนนั้นเปนอันใช้สำหรับบริษัทหรือสำหรับบุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๔๕ ในส่วนใบกู้ที่บริษัทได้รับเงินครบแล้วนั้นให้บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มีอำนาจออกใบสำคัญ คือใบกู้ ซึ่งมีตราของบริษัทประทับเป็นสำคัญ และมีคำชี้แจงในนั้นว่าผู้ถือใบกู้มีกรรมสิทธิ์ตามจำนวนใบกู้นั้น ใบกู้อย่างนี้ถ้าจะโอนกันเป็นแต่มอบใบกู้ให้แก่กันก็ใช้ได้ ในใบกู้ต้องมีข้อความตามที่หมาย ตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ ทุกฉบับ

ว่าด้วย การเลิกบริษัท และทำการชำระบาญชีบริษัท

ข้อ ๔๖ บริษัทนี้จะต้องเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเหล่านี้ คือ

๑ เมื่อบริษัทได้มีความตกลงพิเศษในพวกของบริษัทว่าจะเลิกบริษัท

๒ เมื่อมีเหตุที่จะต้องเลิกตามความในข้อบังคับของบริษัท

๓ เมื่อบริษัทมีหนี้สินเกินกำลังทรัพย์สมบัติต้องพ่องล้ม

๔ เมื่อต้องเรียกคืนหนังสือพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัท

ข้อ ๔๗ เมื่อเลิกบริษัทลงเวลาใด ผู้อำนวยการของบริษัทต้องมีหนังสือแจ้งความไปยังสมาชิกทุกคน บรรดาที่มีชื่ออยู่ในสมุดบาญชีสมาชิกของบริษัทเวลานั้น และต้องประกาศความที่เลิกเป็นบริษัทในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๔๘ เมื่อเลิกบริษัทลงแล้ว ให้ถือว่าบริษัทยังมีตัวอยู่ต่อไปชั่วคราว สำหรับการรวบรวมชำระบาญชีของบริษัท ว่าจะสำเร็จ

ข้อ ๔๙ ถ้าบริษัทต้องเลิกลงเพราะประการที่ ๑ หรือที่ ๒ ตามข้อ ๔๖ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพวกสมาชิกในบริษัทเลือกตั้งผู้จัดการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี บริษัท ให้ สิ้น เชิง นั้นชั้น ถ้า บริษัท ต้อง เลิก ลง เพราะ ประการ ที่ ๓ หรือ ที่ ๔ ต้องให้ ศาล เลือก ตั้ง

อนึ่ง ถ้า เห็นว่าการที่ ที่ ประชุม ใหญ่ ของบริษัท จะ ตั้ง ผู้จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี นั้น เป็น การ เนิ่น ช้า เกิน กว่า ที่ ควร พวก สมาชิก ที่ ถือ หุ้น นับ รวม ด้วย กัน เท่า ๑ ใน ๒๐ ใน ทุน ของบริษัท ที่ได้ ส่ง เงิน ครบ แล้ว จะ ร้อง ขอ ให้ ศาล เลือก ตั้ง ให้ ก็ได้

ข้อ ๕๐ ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิกบริษัท ที่ ศาล ไม่ได้ เลือก ตั้ง นั้น พวกสมาชิก บริษัท จะ มี การ ประชุม ใหญ่ ตก ลงให้ ออก เสีย จาก หน้า ที่ แล หา คน อื่น แทน ก็ได้ แต่ บรรดา ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท ที่ ศาล ได้เลือก ตั้ง หรือ ไม่ได้เลือก ตั้ง ก็ดี นั้น ถ้า มี พวก สมาชิก ที่ ถือ หุ้น นับ รวม ด้วยกัน เท่า ๑ ใน ๒๐ ใน ทุน ของ บริษัท ที่ได้รับ เงิน ครบ แล้ว ร้อง ขอ ต่อ ศาลให้ ศาล มี อำนาจ บังคับ ให้ ออก จาก หน้า ที่ แล เอา คน อื่น แทน ก็ได้

ข้อ ๕๑ เมื่อ ตั้ง ผู้จัด การ หรือ เปลี่ยน ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท พวก คน กลาง เหล่า นั้น ต้อง เอา ความ นั้น ประกาศ ใน หนังสือ พิมพ์ จดหมายเหตุ ที่ ออก แพร่ หลาย ใน กรุง สยาม ทุก ครั้ง

ข้อ ๕๒ หน้า ที่ ของ ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท นั้น คือ ต้อง จัด แล กระทำ การ ทุก อย่าง ที่ จำเป็น สำหรับ ชำระ หนี้ สิน แล แบ่ง ปัน ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าอำนาจในส่วนนี้มีที่ขัดข้นอยู่ประการใด จะยกเอาความที่มีอำนาจไม่พอนั้นขึ้นใช้แก่บุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๕๓ ถ้ามีความขัดข้องเกิดขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใด ในการชำระบาญชีเลิกบริษัท ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชี หรือเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของบริษัทคนใด จะร้องขอให้ศาลช่วยตัดสินก็ได้

ข้อ ๕๔ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท มีอำนาจที่จะเรียกเงินตามที่ต้องการในการชำระบาญชีนั้น จากบรรดาสมาชิกของบริษัทคิดเป็นส่วนตามจำนวนหุ้นที่ต่างคนถืออยู่ แลเฉภาะตามจำนวนเงินประจำหุ้นที่ยังส่งไม่ครบ

ข้อ ๕๕ ทรัพย์สมบัติของบริษัทที่จะเอามาแบ่งปันตามพวกสมาชิกนั้น ต้องเป็นทรัพย์สมบัติที่เหลือจากการชำระหนี้สินของบริษัทจนสิ้นเชิงแล้ว

ข้อ ๕๖ เมื่อได้ทำการชำระหนี้สินแลแบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัทตลอดแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท ต้องนัดให้พวกบริษัทมาประชุมพร้อมกัน แล้วเอารายงานที่ได้จัดแลกระทำในการชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้นแล้วอย่างไร ออกแสดงในที่ประชุม ถ้าที่ประชุมเห็นชอบด้วยแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท ต้องนำรายงานของที่ประชุมแลวันที่ได้ประชุมกันนั้น ไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการภายใน ๑๕ วัน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๕๗ นอกจากบรรดาหนี้สินที่มีกำหนด จะต้องชำระกันในเวลานานไม่ถึง ๕ ปี ให้ถือว่าบรรดาหนี้สินที่ใน ๓ ประเภทข้างล่างนี้เกี่ยวข้างกันได้ นับแต่วันที่ได้จดทะเบียนรายงานการเลิกชำระบาญชีบริษัทไปอีก ๕ ปีเป็นหมดเขตร

ประเภท ๑ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากบริษัท

ประเภท ๒ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากสมาชิก โดยฐานที่เปนสมาชิกของบริษัท

ประเภท ๓ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท โดยฐานที่มีหน้าที่เช่นนั้น

ว่าด้วยการตรวจแลกำหนดโทษสำหรับความผิด

ข้อ ๕๘ รัฐบาลมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานให้ไปตรวจดูสรรพหนังสือแลสมุดบาญชีต่าง ๆ ของบริษัทได้เสมอ เพื่อจะให้ทราบแน่ว่าบริษัทได้ประพฤติตามข้อบังคับในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ทุกประการหรือไม่

ข้อ ๕๙ ถ้าบริษัทกระทำการอย่างใด ๆ นอกเหนืออำนาจซึ่งประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้อนุญาตไว้ หรือซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ก็ดี หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่บังคับไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้รัฐบาลหรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สมาชิก ในบริษัท หรือบุคคลที่มีกิจเกี่ยวข้องกับบริษัท มีอำนาจร้องต่อศาลเจ้ากระทรวงได้ แล ให้ศาลเจ้ากระทรวง มีอำนาจบังคับให้บริษัทเสียค่าปรับไหมเปนเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท ทุกครั้ง ที่มีความละเมิดต่อข้อบังคับ หรือเรียกคืน แล ยกเลิกประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัทก็ได้ สุดแล้วแต่ที่สมควรแก่การ

ถ้าบริษัทละเลยไม่นำหนังสือสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด ไปจดทะเบียนตามกฎหมาย หรือตามที่บังคับไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามที่บังคับไว้ในข้อ ๖ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ ข้อ ๔๓ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้มีโทษปรับเปนเงินอย่างเดียว

ประกาศมาณวันที่ ๘ กันยายน ร.ศ.๑๒๘ โกสินทร ศก ๑๒๗ ปีมะเมีย วันที่ ๑๔๕๔๗ ในรัชกาลบัดยุบันนี้

.....

หนังสือกำหนดอำนาจสำหรับ

บริษัทเรือไฟไทยทุนจำกัด

ข้อ ๑ นามของบริษัทจะได้เรียกว่า บริษัทเรือไฟไทย ทุน จำกัด

ข้อ ๒ ที่ทำการของบริษัทตั้งอยู่ใน กรุงเทพ ฯ

ข้อ ๓ ความประสงค์ที่ได้ตั้งบริษัทนี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(ก) เพื่อจะซื้อแลรับเอาเรือกลไฟใหญ่น้อย เรือลำเลียง เรืออื่น ๆ ของบริษัทอีศเอเชียติก ทุนจำกัด ซึ่งเวลานี้บริษัทอีศเอเชียติก ทุนจำกัด ได้ใช้อยู่ในการค้าขายในอ่าวสยามแลอ่าวที่ใกล้เคียง แลเพื่อจะได้กระทำการค้าขายเช่นเดียวกันกับบริษัทอีศเอเชียติก ในอ่าวสยาม แลอ่าวที่ใกล้เคียง

(ข) เพื่อจะได้ประกอบกิจธุระในทางเรืออย่างหนึ่งอย่างใด แลเพื่อจะกระทำการอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจธุระ ดังกล่าวแล้วนั้นด้วย ตามแต่จะได้เปนการเกิดผลประโยชน์แก่บริษัท

ข้อ ๔ ความรับผิดชอบของบริษัทนี้จำกัด

ข้อ ๕ ทุนของบริษัทนี้ เปนจำนวนเงิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำแนกออกเปนหมื่นแชร์ ๆ ละสองร้อยบาท แลบริษัทมีอำนาจจะเพิ่มเงินทุนได้ ข้าพเจ้าผู้ที่ได้ลงชื่อแลบอกตำบลบ้านไว้ข้างล่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจที่จะตั้งกันขึ้นเปนบริษัท ตามหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทนี้ แลข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าหุ้นส่วนในเงินทุนของบริษัท ตามจำนวนที่เขียนไว้ตรงชื่อข้าพเจ้าข้างล่างนี้ทุกคน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระนามแลนาม	ตำบลบ้าน	จำนวนแชร์ที่ได้ลงไว้
พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนสมมตอมรพันธุ์	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
มิสเตอร์ อิมิล เยอร์เก็นเซน	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
มิสเตอร์ เอ็ศ. เอช. เฮนดริกศ์	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
มิสเตอร์ อักเซล เฮทมาร์	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
มิสเตอร์ เอริก เลท	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
หม่อมไพชยนต์ เทพ	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง
มิสเตอร์ อาร์ ยันเซ่น	กรุงเทพ ฯ	หนึ่ง

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทศรีราชา ทุนจำกัด

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระ บาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระ จุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ว่า เจ้า พระยา สุรศักดิ์ มนตรี พระยา ราชวัง สรรค์ พระ มนตรี พจนกิจ (นอกราชการ) หลวง โสภณเพ็ชร์ รัตน์ หลวง อนุพันธ์ ดิฐการ มิสเตอร์ ดับลิว. เอ. ยี. คิลกี มิสเตอร์ แอฟ. วี. เด. เยซัช รวม ๗ ด้วย กัน ได้ ทำ ฎีกา ทูล เกล้า ฯ ถวาย ขอ รับ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ตั้ง บริษัท มี นาม ว่า บริษัท ศรี ราชา ทุน จำกัด

ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ผู้ ที่ กล่าว นาม มา แล้ว แต บรรดา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ที่จะสืบต่อการของบริษัท แทนท่านเหล่านั้น หรือที่จะได้เข้าเป็นสมาชิกในบริษัท ร่วมกันกับท่านเหล่านั้นต่อไปข้างหน้าตามลักษณที่จะได้กล่าวไปในนั้น มีอำนาจตั้งกันขึ้นเป็นบริษัทมีนามว่า บริษัทศรีราชาทุนจำกัดบริษัทหนึ่ง มีอำนาจและกรรมสิทธิ์อันชอบด้วยหน้าที่และข้อบังคับต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

ว่าด้วยการทั่วไป

ข้อ ๑ นามและชาติและที่ว่าการของบริษัท ซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว และความมุ่งหมายของบริษัท และความรับผิดรับชอบและจำนวนเงินทุนของบริษัทนั้น มีแจ้งเป็นหลักฐานอยู่ในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัท ซึ่งต่อท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒ ภายใน ๖ เดือนนับจากวันที่ลงในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ ผู้ที่ได้ลงนามในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทต้องจัดหาให้มีคนลงชื่อรับถือหุ้นของบริษัทให้ครบตามจำนวนที่กล่าวไว้ในหนังสือนั้น และต้องจำหน่ายหุ้นนั้นจนครบ และเรียกเงินค่าหุ้นมาไว้เป็นตัวเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ แห่งราคาประจำหุ้น

และภายในเวลา ๖ เดือนที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้ที่ได้ลงนามในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทต้องนำหนังสือสำคัญไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการ ดังนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ข้อบังคับ สำหรับ บริษัท ที่ ได้ทำ ขึ้น โดย ชอบด้วย ลักษณ ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจพิเศษ นี้

๒ หนังสือ คำชี้แจง ลง นาม ผู้ที่ กล่าว มา แล้ว เป็น สำคัญ ว่า ได้ มี คน ลง ชื่อ รับ ถือ หุ้น ของ บริษัท แล ได้จำหน่าย หุ้น นั้น เสร็จ แล้ว แล ได้เรียก เงิน ค่า หุ้น ไม่ น้อย กว่า ๑๐๐ ละ ๑๕ ใน ราคา ประจำ หุ้น มา ไว้เป็นตัว เงิน ด้วย แล้ว

ข้อ ๓ เมื่อได้ จด ทะเบียน ดัง ที่ ว่า มา แล้ว ให้ ถือ ว่า บริษัทได้ตั้ง ขึ้น เป็น บุคคล ใน กฎหมาย เป็น ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก จาก บุคคล ที่ เป็น สมาชิก ของ บริษัท แล ให้ บริษัท มี อำนาจ เป็น เจ้า ของ ถือ ทรัพย์ สมบัติ อัน เป็น สัมภาระ แก่ การ งาน ของ บริษัท แล ทำ การ เป็น เจ้าหนี้ แล ลูกหนี้ แล เป็น โจทย์ หรือ เป็น จำเลย ใน คดี ต่าง ๆ ใน ศาล เจ้า กระทรวง แต่ ใน การ เฉภาะ ที่ ชอบ ด้วย ข้อ ความ ใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษนี้ แล ใน หนังสือกำหนด อำนาจ ของ บริษัท

ข้อ ๔ ถ้า พ้น กำหนด ๖ เดือน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ไป แล้ว ผู้ ที่ได้ ลง นาม ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท มิ ได้ทำ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ นั้น ให้ ถือว่า ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิ เศษ นี้ เป็น อัน ยก เลิก แล บริษัท นั้น จะ เป็น บริษัทตาม กฎหมายไม่ได้

ข้อ ๕ ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษนี้ ทั้ง บริษัท แล บรรดา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ทั้งสิ้น ต้อง อยู่ใน พระ ราช กำหนด กฎ หมาย ที่ มี อยู่แล้ว แล ที่ จะได้ ตั้ง ขึ้น ต่อไป ทุก ประการ

ข้อ ๖ บริษัท ต้อง พิมพ์ประกาศ พระราช ทาน อำนาจ พิเศษนี้ กับ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัทรวม เป็นเล่ม แล จัด ส่งไว้ ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ ให้ พอ แก่ ที่ เสนาบดี กระทรวง นั้นจะ เห็น สมควร แล ถ้า จะ มี คน มา ขอ หนังสือนั้น ต่อ บริษัท ๆ ต้อง จ่ายให้ โดย เรียก เอา ราคาไม่ เกิน กว่า เล่ม ละ บาท หนึ่ง

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้ บริษัท ซื้อ ที่ ดิน หรือ ตึก เรือนโรง แล สมบัติ ที่ เคลื่อน จาก ที่ไม่ได้ ในกรุง สยาม นอก จาก เฉภาะ ที่ ต้อง การ สำหรับ ใช้ ใน กิจ การ ของ บริษัท แล ห้ามไม่ให้ ซื้อ ที่ ดิน หรือ เรือนโรง ต่าง ๆ เพื่อ ประโยชน์ จะ เอาไป เป็น ของ สำหรับ ซื้อ ขาย แลก เปลี่ยน หา กำไร ใน ภาย หน้า

เมื่อ บริษัท ซื้อ สมบัติ เป็น ที่ ดินหรือ ตึก เรือน โรง หรือ สิ่ง ที่ เคลื่อน จาก ที่ไม่ ได้ ไว้ เวลาใด ต้อง มี หนังสือ แจ้ง ความ ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตรา ธิการ ทราบ ภายใน ๓ เดือน ตั้ง แต่เวลา ที่ ซื้อไว้

ว่า ด้วย หุ้น แล ผู้ ถือ หุ้น

ข้อ ๘ บรรดา หุ้น ที่ บริษัท จะ จำหน่าย ให้ บุคคล รับไป เป็น ผู้ ถือ นั้น ต้องได้รับ ตัว เงิน ครบ ตาม ราคา ประจำ หุ้น นั้น เสียก่อน จึง จำหน่าย ได้ เว้นไว้ แต่ จะ มี ความ ตก ลงไว้ อย่าง อื่น ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หรือเป็นหุ้นที่ออกใหม่ ภายหลังวันที่จดทะเบียนข้อบังคับนั้น บริษัทได้มีสัญญาเป็นหนังสือไว้อย่างหนึ่งอย่างใด โดยได้รับอนุญาตพิเศษในที่ประชุมของบริษัท

ข้อ ๙ หุ้นของสมาชิกในบริษัททุกคน ต้องถือว่าเป็นสมบัติพึงเคลื่อนจากที่ได้ แลใช้โอนต่อกันได้ตามข้อบังคับที่กำหนดไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ แลต้องมีเลขลำดับประจำทุก ๆ หุ้น

ข้อ ๑๐ ใบสำคัญคู่มือสำหรับการถือหุ้นทุกฉบับ ต้องมีตราของบริษัทประทับเป็นสำคัญ แลต้องมีคำชี้แจงชื่อสมาชิกผู้ที่ถือหุ้นแลเลขลำดับประจำหุ้นที่กล่าวในใบสำคัญนั้น

ข้อ ๑๑ การโอนหุ้นนั้น ถ้ายังไม่ได้จัดการโอนอันปรากฏชื่อแลตำบลบ้านของผู้รับโอนลงไว้ในสมุดบาญชีของบริษัทเป็นสำคัญ จะยกเอาความที่โอนนั้นมาใช้เป็นหลักฐานต่อสู้กับบริษัทหรือกับคนอื่นไม่ได้

ข้อ ๑๒ ถ้าแลผู้ใดโอนหุ้นของตนที่ชำระเงินค่าหุ้นยังไม่ครบนั้นไปให้แก่ผู้อื่น ผู้นั้นต้องอยู่ในเกณฑ์เป็นประกันจำนวนเงินที่ยังชำระไม่ครบนั้นต่อบริษัทต่อไปอีก ๒ ปี นับจากวันที่ได้โอนหุ้นของตนนั้น แต่ห้ามคือ

๑ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น มีส่วนต้อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รับใช้ ใน บรรดา หนี้สิน หรือ ความรับผิดรับชอบของ บริษัท ที่ จะมีขึ้น ในภายหลัง เวลาที่ ผู้นั้น ขาดจาก สมาชิกไปแล้ว แล

๒ มิให้สมาชิกคนใด ที่ ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น ต้องอยู่ใน เกณฑ์ช่วย หนุนทุน ของ บริษัท อีกต่อไป เว้นไว้แต่ เมื่อจะมีเหตุจำเป็น เช่น ว่าเมื่อศาลเห็นว่า บรรดาสมาชิก ซึ่งยังอยู่ใน บริษัทนั้น ไม่สามารถ ที่ จะออกเงิน ช่วย หนุนทุน ของ บริษัทได้ ตามข้อบังคับใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษ หรือ ตามข้อบังคับ ของ บริษัทนั้น จึงให้เกณฑ์สมาชิก ที่ ออกไป จาก บริษัท แล้วนั้นได้

ข้อ ๑๓ ถ้าใน ข้อบังคับ ของ บริษัท อนุญาตว่าให้ทำได้ ก็ให้บริษัท มีอำนาจ ออกใบสำคัญ (ซึ่งต่อไป จะเรียกว่าใบเสร็จสำหรับหุ้น) คือ แชร์วอแรนต์นั้น เป็นใบเสร็จ สำหรับ หุ้นที่ได้ชำระเงิน ครบแล้ว มีตรา ของ บริษัท ประทับไว้เป็นสำคัญ แลให้มีคำชี้แจงไว้ว่า ผู้ถือใบเสร็จสำหรับ หุ้นเป็นผู้ถือ กรรมสิทธิ์ ใน จำนวน หุ้นที่ กล่าวไว้ ในใบเสร็จ นั้น

หุ้น อย่างนี้จะโอน กันด้วยเป็น แต่มอบใบเสร็จ สำหรับ หุ้น (คือ แชร์วอแรนต์) ให้แก่กันก็ได้

ข้อ ๑๔ ถ้าใน ข้อบังคับ ของ บริษัท มิได้กำหนด ไว้อย่าง หนึ่ง อย่างใด ต้องถือว่า บรรดาผู้ที่มีใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือ แชร์วอแรนต์) นั้น ควรนับว่าเป็น สมาชิก ใน บริษัทได้ทุกคน แต่จะเป็น สมาชิก ฐานมีกรรมสิทธิ์เต็ม หรือ เป็น สมาชิก เฉภาะฐานอย่างหนึ่ง อย่างใดนั้น ต้อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล้ว แต่ความที่กำหนดไว้ ในข้อบังคับของบริษัท แต่ห้ามมิให้สมาชิก ซึ่งถือใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) เช่นว่านี้ มีกรรมสิทธิ์ที่จะรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ หรือเป็นผู้จัดการของบริษัทโดยอาศัยเหตุว่า เป็นผู้มีหุ้นมากตามจำนวนที่มีแจ้งอยู่ในใบเสร็จนั้น ถึงแม้ว่าข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดไว้ว่า ผู้ถือหุ้นมากเช่นนั้นควรจะรับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ก็ให้เป็นไม่ได้

ข้อ ๑๕ บริษัทต้องจัดให้มีสมุดบาญชีสำหรับจดรายงานแลชื่อสมาชิกของบริษัทไว้เป็นหลักฐาน ข้อความที่ต้องจดนั้นดังนี้

๑ ชื่อสมาชิก ตำบลบ้าน ทางทำมาหากินถือหุ้นอยู่กี่หุ้น เลขลำดับประจำหุ้นหุ้นใดได้ส่งค่าหุ้นไว้แล้วเท่าใด หรือมีสัญญาพิเศษให้นับว่าหุ้นที่ถือนั้นเป็นหุ้นอย่างที่ได้ส่งเงินค่าหุ้นไว้แล้วแลเป็นเงินเท่าใด

๒ วันที่จดชื่อเป็นสมาชิกในสมุดบาญชีของบริษัท

๓ วันที่ออกจากสมาชิกในบริษัท

ข้อ ๑๖ เมื่อจะออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่แทนใบเสร็จสำหรับหุ้นเดิมรายหนึ่งรายใด บริษัทต้องถอนชื่อผู้ถือหุ้นเดิมรายนั้นออกเสียจากสมุดบาญชีสมาชิก ตุจหนึ่งผู้นั้นได้ขาดจากสมาชิกของบริษัทตั้งแต่วันนั้น แล้วให้จดรายงานลงไว้ในสมุดนั้นดังนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ ความว่าได้ออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่ด้วยเหตุใด

๒ เป็นจำนวนกี่หุ้น มีเลขประจำหุ้นที่เท่าใด

๓ วันที่ออกใบเสร็จสำหรับหุ้น

ข้อ ๑๗ บุคคลผู้ใดมีใบเสร็จสำหรับหุ้น ซึ่งมิใช่นามของตนถืออยู่ บุคคลผู้นั้นย่อมมีอำนาจที่จะขอให้บริษัทจดชื่อของตนเป็นสมาชิกในสมุดบาญชีสมาชิกได้ แต่ต้องนำใบเสร็จสำหรับหุ้นนั้นมาส่งคืนให้บริษัทถอนจากบาญชีเดิมเสียก่อน และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับของบริษัทในส่วนนั้น

ถ้าบริษัทยอมจดชื่อผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งเป็นผู้ถือใบเสร็จสำหรับหุ้นลงในสมุดบาญชีสมาชิก โดยไม่ได้รับใบเสร็จสำหรับหุ้นเดิมมาถอนจากบาญชีเสียก่อน แล้วบริษัทต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่บุคคลผู้ใด ๆ จะพึงได้รับเพราะความละเลยของบริษัทเช่นนั้นทั้งสิ้น

ข้อ ๑๘ สมุดบาญชีชื่อสมาชิกนั้น ต้องให้สมาชิกของบริษัทมีอำนาจตรวจดูในระหว่างเวลาที่บริษัททำการตามธรรมดาได้เสมอ แต่บริษัทจะตั้งข้อบังคับที่สมควรแก่การในส่วนนี้ก็ได้ และเพื่อเห็นสมควรจะงดการเปิดบาญชีนี้ไว้เป็นครั้งเป็นคราว ซึ่งรวมกันทั้งปีไม่เกินกว่า ๓๐ วันก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๑๙ ถ้าในการทำบาญชี ในสมุดบาญชีชื่อสมาชิกที่บริษัทรักษาอยู่นั้น มีการจดชื่อหรือละเว้นไม่จดชื่อบุคคลผู้ใด ๆ โดยเป็นการฉ้อโกง หรือโดยเหตุอันไม่สมควรก็ดี หรือละเลยไว้ให้เนิ่นช้าเกินกว่าสมควรในการจด หรือถอนชื่อบุคคลผู้ที่ขาดจากสมาชิกของบริษัทแล้วก็ดี เมื่อมีเหตุขึ้นเช่นนี้ ให้บุคคลหรือสมาชิกผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือสมาชิกคนหนึ่งคนใดของบริษัท หรือบริษัทเองมีอำนาจร้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้เปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้อง ศาลจะยกคำร้องเสียแลบังคับให้ผู้ร้องเสียค่าฤชาหรือไม่ต้องเสียก็ได้ หรือถ้าศาลเห็นเป็นที่พอใจว่าคำร้องนั้นชอบด้วยยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งให้เปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้อง แลให้บริษัทเสียค่าฤชาทั้งสิ้นทั้งค่าเสียหายที่พึงมีแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นด้วยก็ได้

ในระหว่างพิจารณาคดีที่กล่าวในข้อนี้ ศาลมีอำนาจที่จะตัดสินในบรรดาข้อวิวาทที่เกี่ยวด้วยกรรมสิทธิ์ของคู่ความคนใด ๆ ที่จะขอให้บริษัทจดชื่อหรือละเว้นไม่จดชื่อลงในสมุดบาญชีชื่อสมาชิก แลมีอำนาจตัดสินในบรรดาเรื่องที่จำเป็นหรือสมควรต้องตัดสินในการเปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้องได้

ข้อ ๒๐ สมุดบาญชีชื่อสมาชิกของบริษัทนั้น ให้ถือว่าเป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พยาน ในชั้นแรก แห่งข้อความที่ได้จดไว้ในนั้น ตามที่บังคับหรือ อนุญาตไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้

ข้อ ๒๑ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัท ได้มีความตกลงพิเศษ เปลี่ยนแก้ใหม่อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะ ตกลงเป็นการพิเศษ คือจะเพิ่มเงินทุนของบริษัทโดยวิธีทวีจำนวน เงินประจำหุ้น หรือออกหุ้นใหม่ก็ได้ แต่การที่จะเพิ่มเงินทุนเช่นนี้ บริษัทต้องได้รับเงินค่าหุ้นเดิม ที่ได้จดทะเบียนแล้วมาไว้ครบแล้ว จึงจะทำได้

ข้อ ๒๒ ถ้าบริษัทมีความตกลงพิเศษ ในการที่จะเพิ่มเงินทุน ของบริษัทแล้ว บริษัทต้องนำความตกลงนั้นไปจดทะเบียนที่กระทรวง เกษตราธิการ เป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง

ข้อ ๒๓ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัท ได้มีความตกลงพิเศษ เปลี่ยนแก้ใหม่นั้นอนุญาตให้ทำได้ บริษัท จะตกลงเป็นการพิเศษ คือจะลดเงินทุนลงมาไม่ต่ำกว่าครึ่ง จำนวนเดิมก็ได้ เมื่อมีความตกลงพิเศษเช่นนี้ บริษัทต้องนำความ ไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐาน ภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง และต้องประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒๔ เมื่อได้ประกาศเรื่องจะลดเงินทุน ในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุดังนี้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านในเรื่องนั้นมายังบริษัทภายใน ๒ เดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ถ้าหากมีความคัดค้านเกิดขึ้น ให้บริษัทจัดการแก้ไขให้ตกลงกันโดยใช้หนี้ หรือทำประกันให้แก่ผู้ที่คัดค้านนั้นเสียก่อน จึงให้จัดการลดเงินทุนของบริษัทได้

ว่าด้วยวิธีจัดการบริษัท

ข้อ ๒๕ วิธีจัดการบริษัทนั้น ต้องทำตามระเบียบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ถ้าในข้อบังคับนั้นมีข้อใดๆ ที่ขัดกับหน้าที่หรือความรับผิดรับชอบของบริษัท หรือสมาชิกของบริษัทตามกำหนดไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ ต้องถือว่าข้อความเหล่านั้นเป็นอันใช้ไม่ได้

ข้อ ๒๖ ถ้าบริษัทจะเปลี่ยนแก้ข้อความในข้อบังคับของบริษัทก็ดี หรือจะตั้งข้อบังคับขึ้นใหม่แทน หรือเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นก็ดี ต้องได้ความตกลงพิเศษในที่ประชุมของบริษัทเสียก่อนจึงทำได้ และความตกลงพิเศษนั้นต้องนำไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ตกลง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒๗ เงินผลประโยชน์ที่จะแบ่งปันแจกตามผู้ที่ถือหุ้นนั้น ต้องเป็นเงินกำไรที่เกิดจากกิจการของบริษัทอย่างเดียว

ข้อ ๒๘ ภายใน ๖ เดือนตั้งแต่วันที่ได้ทำการจดทะเบียนตามที่ได้บังคับไว้ในข้อ ๒ บริษัทต้องมีการประชุมใหญ่ที่สมาชิกของบริษัทมาประชุมพร้อมกันได้ทุกคน และต้องมีการประชุมเช่นนั้นไม่น้อยกว่าปีละครั้งเสมอทุกปี

ข้อ ๒๙ เมื่อมีสมาชิกที่ถือหุ้นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่บริษัทออกอยู่แล้วพร้อมกันมีหนังสือขอให้มีการประชุมพิเศษ บริษัทต้องนัดประชุมให้ตามประสงค์ ในหนังสือที่ขอให้มีการประชุมนั้นต้องบอกเรื่องที่จะให้ที่ประชุมปฤกษาไว้ให้ถี่ถ้วน

ข้อ ๓๐ ในการออกคะแนนความเห็นในที่ประชุมนั้น ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีไว้ว่าสมาชิกที่จะมีอำนาจออกความเห็นได้จำต้องเป็นผู้ถือหุ้นมากถึงที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเท่าใด ๆ เช่นนั้น ก็ให้สมาชิกที่ถือหุ้นอยู่น้อยกว่าที่กำหนดนั้นมีอำนาจรวมกันจนมีจำนวนหุ้นมากถึงที่กำหนด และมอบฉันทะให้สมาชิกในพวกเดียวกันคนหนึ่งเป็นผู้นั่งประชุมลงคะแนนความเห็นในที่ประชุมของบริษัทได้ทุกครั้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓๑ ถ้า บริษัท จะทำความ ตกลง ด้วย เรื่อง ใด ๆ เป็น การ พิเศษ ต้อง มีวิธีดังนี้

ต้อง เอา เรื่อง นั้น ปฤกษา ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ใน หมาย นัด ให้ สมาชิก ทั้ง หลาย มา ประชุม นั้น ต้อง ระบุ เรื่อง ที่ จะ ปฤกษา ไว้ โดย ชัด เจน สมาชิก ที่ จะ ออก ความ เห็น ได้ ต้องเป็น ผู้ ที่ มี อำนาจ ออก คะแนน ความ เห็น ได้ ใน ที่ประชุม ของ บริษัท สมาชิก ที่ มา เอง ไม่ ได้ จะ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ก็ ได้ แต่ การ มอบ ฉันทะ นี้ ต้อง แต่ กฎหมาย หรือ ข้อ บังคับ ของ บริษัท อนุญาต จึง ทำ ได้ ความ ตกลง นั้น ต้อง มี คะแนน ของ ฝ่าย ที่ เห็น ชอบ มาก กว่า ฝ่าย ที่ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า จึง จะ ใช้ ได้ เมื่อ ทำ พิธี ขั้น แรก ดังนี้ แล้ว ถัด วัน ประชุม นั้นไปไม่ เร็ว กว่า ๑๕ วัน แต่ไม่ ช้า กว่า เดือน ครึ่ง ต้อง มี การ ประชุมใหญ่ ดังนี้ สำหรับ สอบ ความที่ ตก ลง นั้น อีก ขั้น หนึ่ง ใน หมาย นัด ประชุม คราว หลัง นี้ ต้อง ระบุความ ที่ ตก ลง นั้น โดยเต็ม แล ถ้าใน ที่ ประชุม คราว หลังนี้ มี คะแนน ความ เห็น ของ ผู้ ที่ มา ประชุม เอง แล ของ ผู้ ที่ มอบ ฉันทะให้ คน อื่น แทน ตัว ยืน เห็น ชอบ ตาม ความ ที่ ตก ลง นั้น มาก กว่า คะแนน ของ ผู้ ที่ ไม่เห็น ชอบ สอง เท่า ก็ให้ ถือ ว่า ความ ตก ลง นั้น เป็น อันใช้ ได้

ข้อ ๓๒ บริษัท ต้อง ทำ บาญชี ซึ่ง บ ราย ได้ ราย จ่าย ของ บริษัท เสมอ ทุก ปี อย่าง น้อย ที่ สุด ต้อง ทำ ปี ละ ครั้ง ใน เวลา ที่ สิ้น ปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓๓ เมื่อได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายขึ้นแล้ว บริษัทต้องตั้งพนักงานสำรับาญชีคน หนึ่งหรือหลายคนภายใน ๒ เดือน สำหรับตรวจสอบว่าบาญชีนั้นได้ทำขึ้นโดยถูกต้องทุกอย่างแลลงชื่อเป็นพยานไว้ในนั้นเป็นสำคัญ

ข้อ ๓๔ ภายใน ๓ เดือนตั้งแต่วันที่ได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัทๆ ต้องเอาบาญชีนั้นออกแสดงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยแลรับรองเป็นที่ใช้ได้

ข้อ ๓๕ ให้สมาชิกแลเจ้าหนี้ของบริษัทมีอำนาจเรียกเอาสำเนาบาญชีงบรายได้รายจ่ายนั้นได้ทุกคน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๒ อัฐให้แก่บริษัท

ข้อ ๓๖ บัตรหมายในประกาศแจ้งความแลหนังสือสำคัญแลหนังสือต่างๆ ที่จะต้องส่งไปยังบริษัทนั้น ถ้าเอาไปส่งยังที่ทำการของบริษัทณตำบลที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือส่งทางไปรสนีย์อย่างหนังสือฝากที่จดทะเบียนไปรสนีย์เป็นสำคัญ สักหลักถึงบริษัทณที่ทำการตำบลนั้นก็เป็นใช้ได้

ข้อ ๓๗ บริษัทต้องมีสมุดสำหรับจดรายงานความตกลงแลการต่างๆ ที่ได้ทำในที่ประชุมของบริษัทแลในที่ประชุมผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของบริษัทไว้ทุกครั้ง

ข้อ ๓๘ ที่หน้าสถานที่ทำการของบริษัททุกตำบลต้องเขียนชื่อ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บริษัท กับคำต่อท้ายว่า ทุนจำกัด เป็นภาษาไทย ข้างหน้าได้ชัดไว้เป็นสำคัญ และให้มีชื่อเช่นนั้นเป็นภาษาไทย ประจำดวงตราของบริษัท สำหรับประทับในสรรพหนังสือแจ้งความ หนังสือเอกสาร และบาญชี และตั๋วใบเสร็จ และหนังสือต่าง ๆ ที่จะมีจากบริษัท

ว่าด้วยใบกู้เงินช่วยทุนบริษัท

(ดิเบนเชอร์)

ข้อ ๓๙ ถ้าบริษัทจะออกใบกู้เงิน ต้องได้รับความตกลงพิเศษในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๑ แล้วจึงจะทำได้

ข้อ ๔๐ จำนวนเงินที่จะกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าจำนวนเงินทุนของบริษัท ที่ผู้ถือหุ้นได้ชำระไว้แล้ว ถ้าบาญชีรายได้รายจ่ายของบริษัทคราวสุดท้าย มีปรากฏว่าบริษัทคงมีทรัพย์สมบัติเป็นราคาน้อยกว่าจำนวนเงินทุนที่ได้ชำระกันไว้แล้วเช่นนั้น จำนวนเงินที่จะกู้ด้วยออกใบกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าราคาทรัพย์สมบัติของบริษัท ที่มีแจ้งอยู่ในบาญชีนั้น

ข้อ ๔๑ จำนวนเงินประจำใบกู้ฉบับหนึ่ง ต้องไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ผู้ที่ ถือ ใบกู้ ต้อง เข้า ใจ ว่า ต้อง ได้ ส่ง เงิน ครบตาม จำนวน ใน ใบกู้ แล้ว จึง จะ นับว่า มี อำนาจ เป็น ผู้ถือ ใบกู้นั้น ได้

ข้อ ๔๒ บรรดา หนังสือ ประกาศ แล หนังสือ พรรณา การสำหรับ ชักชวน ให้คน ทั้ง หลาย ลง ชื่อ รับ ถือใบกู้เงิน ของ บริษัทนั้น ต้อง มี ข้อ ความ ดังนี้ ทุก ฉบับ คือ

๑ จำนวน เงิน ที่ จะ กู้

๒ จำนวน ใบกู้ที่ จะ ออก

๓ จำนวน เงิน ประจำใบกู้

๔ อัตรา ดอกเบี้ย

๕ วิธี แล กำหนด เวลา ที่ จะใถ่ใบ กู้

๖ ถ้า บริษัทได้ ออกใบ กู้แล้ว บริษัท ยัง เป็น หนี้ เงิน ตามใบกู้เหล่า นั้น อยู่เท่าไร

๗ บริษัท จะ ออกใบ กู้ ทอด ตลาด เป็น ราคา ฉบับ ละ เท่าไร

๘ วิธี แล กำหนด เวลา ที่ ผู้ถือใบ กู้ จะต้อง ส่ง เงิน ให้ ครบ ตาม จำนวนใบ กู้

๙ จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท ที่ ประกาศไว้ แล จำนวน เงิน ทุน ที่ ได้รับไว้แล้ว

๑๐ จำนวน ราคา ทรัพย์ สมบัติ แล รายได้ ของ บริษัท ตาม บาญชี งบ รายได้ราย จ่ายคราว สุด ท้าย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑๑ ชื่อ สังกัด แล ตำบล บ้าน ของ ผู้อำนวย การ บริษัท แล ของ พนักงาน สารบาญชี สำหรับ ตรวจสอบ สรรพ บาญชี ของ บริษัท

ข้อ ๔๓ หนังสือ คู่มือ ที่ จะ ออก ให้แก่ ผู้รับ ให้ กู้นั้น ต้อง ประทับ ตรา ของ บริษัท แล มี ข้อ ความ ตาม ที่ หมาย ตั้ง แต่ ๑ ถึง ๕ ใน ข้อ ๔๒ แล ต้อง มี ชื่อ ผู้ถือ แล จำนวน ใบ กู้ ที่ เกี่ยว ข้อง

ข้อ ๔๔ ถ้า จะ โอน หนังสือ คู่ มือ ไป ให้ คน อื่น ต้อง ให้ มี ข้อ ความ ที่ โอน แล มี ชื่อ แล ตำบล บ้าน ของ ผู้ ที่ รับ โอน นั้น จด เป็น รายงาน ถง ไว้ ใน สมุด บาญชี สำหรับ ใบ กู้ ของ บริษัท เป็น หลัก ถาน ถ้า ยัง มิ ได้ ทำ เช่น นั้น การ ที่ โอน นั้น เป็น อัน ใช้ สำหรับ บริษัท หรือ สำหรับ บุคคล ผู้ อื่น ไม่ ได้

ข้อ ๔๕ ใน ส่วน ใบ กู้ ที่ บริษัท ได้ รับ เงิน ครบ แล้ว นั้น ให้ บริษัท มี อำนาจ ออก ใบ สำคัญ คือ ใบ กู้ ซึ่ง มี ตรา ของ บริษัท ประทับ เป็น สำคัญ แล มี คำ ชี้ แจง ใน นั้น ว่า ผู้ ถือ ใบ กู้ มี กรรมสิทธิ์ ตาม จำนวน ใบ กู้ นั้น

ใบ กู้ อย่าง นี้ ถ้า จะ โอน กัน เป็น แต่ มอบ ใบ กู้ ให้แก่ กัน ก็ ใช้ ได้ ใน ใบ กู้ ต้อง มี ข้อ ความ ตาม ที่ หมาย ตั้ง แต่ ๑ ถึง ๕ ใน ข้อ ๔๒ ทุก ฉบับ

ว่า ด้วย การ เลิก บริษัท แล ทำ การ ชำระ บาญชี บริษัท

ข้อ ๔๖ บริษัท นี้ จะ ต้อง เลิก ด้วย เหตุ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง เหล่า นี้ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ เมื่อ บริษัท ได้มีความตกลง พิเศษ ใน พวกของ บริษัท ว่า จะเลิก บริษัท

๒ เมื่อ มีเหตุที่จะ ต้องเลิก ตาม ความใน ข้อบังคับ ของ บริษัท

๓ เมื่อ บริษัทมี หนี้สินเกิน กำลัง ทรัพย์สมบัติต้อง พ่าย ล้ม

๔ เมื่อ ต้อง เรียก คืน หนังสือ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ จาก บริษัท

ข้อ ๔๗ เมื่อเลิก บริษัท ลง เวลา ใด ผู้อำนวยการ ของ บริษัท ต้อง มี หนังสือ แจ้ง ความไป ยัง สมาชิก ทุกคน บรรดา ที่ มีชื่อ อยู่ ใน สมุดบาญชี สมาชิก ของ บริษัท เวลา นั้น แล ต้อง ประกาศ ความ ที่ เลิก เป็น บริษัท ใน หนังสือ พิมพ์ จดหมาย เหตุ ที่ ออก แพร่ หลาย ใน กรุง สยาม ด้วย

ข้อ ๔๘ เมื่อ เลิก บริษัท ลง แล้ว ให้ ถือว่า บริษัท ยังมี ตัว อยู่ ต่อไป ชั่วคราว สำหรับ การ รวบ รวม ชำระ บาญชี ของ บริษัท กว่า จะ สำเร็จ

ข้อ ๔๙ ถ้า บริษัท ต้อง เลิก ลง เพราะ ประการ ที่ ๑ หรือ ที่ ๒ ตาม ข้อ ๔๖ ให้ ที่ ประชุม ใหญ่ ของ พวก สมาชิก ใน บริษัท เลือก ตั้ง ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี บริษัท ให้ สิ้น เชิง นั้น ขึ้น ถ้า บริษัท ต้อง เลิก ลง เพราะ ประการ ที่ ๓ หรือ ที่ ๔ ต้อง ให้ ศาล เลือก ตั้ง

อนึ่ง ถ้า เห็น ว่า การ ที่ ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท จะ ตั้ง ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี นั้น เป็น การ เนิ่น ช้า เกิน กว่า ที่ ควร พวก สมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัท ที่ได้ส่งเงินครบแล้ว จะร้องขอให้ศาลเลือกตั้งให้ก็ได้

ข้อ ๕๐ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท ที่ศาลไม่ได้เลือกตั้งนั้น พวกสมาชิกบริษัทจะมีการประชุมใหญ่ตกลงให้ออกเสียจากหน้าที่แลหาคนอื่นแทนก็ได้ แต่บรรดาผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลได้เลือกตั้ง หรือไม่ได้เลือกตั้งก็ดีนั้น ถ้ามีพวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้รับเงินครบแล้ว ร้องขอต่อศาลให้ศาลมีอำนาจบังคับให้ออกจากหน้าที่แลเอาคนอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๕๑ เมื่อตั้งผู้จัดการ หรือเปลี่ยนผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท พวกคนกลางเหล่านั้นต้องเอาความนั้นประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามทุกครั้ง

ข้อ ๕๒ หน้าที่ของผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้น คือต้องจัดแลกระทำการทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับชำระหนี้สิน แลแบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัท

ถ้าอำนาจในส่วนนี้มีที่ขัดคันอยู่ประการใด จะยกเอาความที่มีอำนาจไม่พอนั้นขึ้นใช้แก่บุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๕๓ ถ้ามีความขัดข้องเกิดขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใดในการชำระบาญชีเลิกบริษัท ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีหรือเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของบริษัทคนใด จะร้องขอให้ศาลช่วยตัดสินก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๕๔ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท มีอำนาจที่จะเรียกเงินตามที่ต้องการในการชำระบาญชีนั้น จากบรรดาสมาชิกของบริษัทคิดเป็นส่วนตามจำนวนหุ้นที่ต่างคนถืออยู่ แต่เฉภาะตามจำนวนเงินประจำหุ้นที่ยังส่งไม่ครบ

ข้อ ๕๕ ทรัพย์สมบัติของบริษัทที่จะเอามาแบ่งปันตามพวกสมาชิกนั้น ต้องเป็นทรัพย์สมบัติที่เหลือจากการชำระหนี้สินของบริษัทจนสิ้นเชิงแล้ว

ข้อ ๕๖ เมื่อได้ทำการชำระหนี้สินแต่แบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัทตลอดแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทต้องนัดให้พวกบริษัทมาประชุมพร้อมกัน แต่เอารายงานที่ได้จัดแต่กระทำในการชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้นแล้วอย่างไร ออกแสดงในที่ประชุม ถ้าที่ประชุมเห็นชอบด้วยแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท ต้องนำรายงานของที่ประชุมแต่วันที่ได้ประชุมกันนั้น ไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการภายใน ๑๔ วัน

ข้อ ๕๗ นอกจากบรรดาหนี้สินที่มีกำหนดจะต้องชำระกันในเวลานานไม่ถึง ๕ ปี ให้ถือว่าบรรดาหนี้สินที่ใน ๓ ประเภทข้างล่างนี้เกี่ยวข้องกันได้ นับแต่วันที่ได้จดทะเบียนรายงานการเลิกชำระบาญชีบริษัทไปอีก ๕ ปีเป็นหมดเขตร์

ประเภท ๑ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประเภท ๒ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากสมาชิก โดยฐานที่เป็นสมาชิกของบริษัท

ประเภท ๓ บรรดาหนี้สินที่ต้องทวงจากผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท โดยฐานที่มีหน้าที่เช่นนั้น

ว่าด้วยการตรวจแลกำหนด

โทษสำหรับความผิด

ข้อ ๕๗ รัฐบาลมีอำนาจตั้งเจ้าพนักงานให้ไปตรวจดูสรรพหนังสือแลสมุดบาญชีต่าง ๆ ของบริษัทได้เสมอ เพื่อจะให้ทราบแน่ว่าบริษัทได้ประพฤติตามข้อบังคับ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ทุกประการฤาไม่

ข้อ ๕๘ ถ้าบริษัทกระทำการอย่างใด ๆ นอกเหนืออำนาจซึ่งประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้อนุญาตไว้ หรือซึ่งพระราชกำหนดกฎหมายอนุญาตให้ทำได้ก็ดี หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่บังคับไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้รัฐบาลหรือสมาชิกในบริษัท หรือบุคคลที่มีกิจเกี่ยวข้องกับบริษัทมีอำนาจร้องต่อศาลเจ้ากระทรวงได้ แลให้ศาลเจ้ากระทรวงมีอำนาจบังคับให้บริษัทเสียค่าปรับไหมเป็นเงินไม่เกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท ทุกครั้งที่มีความละเมิดต่อข้อบังคับ หรือเรียกคืนแลยกเลิกประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัทก็ได้ สุดแต่ที่สมควรแก่การ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถ้าบริษัทละเลยไม่นำหนังสือสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด ไปจด ทะเบียนตามกฎหมาย หรือตามที่บังคับไว้ในประกาศพระราชทาน อำนาจพิเศษนี้ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามที่บังคับไว้ในข้อ ๖ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ ข้อ ๕๓ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้มีโทษปรับเป็นเงิน อย่างเดียว

ประกาศมาณวันที่ ๑๘ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๕๕๖ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

หนังสือกำหนดอำนาจสำหรับ

บริษัทศรีราชาทุนจำกัด

(๑) นามของบริษัทนี้คือ บริษัทศรีราชาทุนจำกัด

(๒) ที่ทำการของบริษัทนั้น ตั้งอยู่ในกรุงเทพ ฯ

(๓) ความประสงค์บริษัทนี้ คือ

(๑) เพื่อจะซื้อแลทำธุระในการค้าขายไม้ ซึ่งเวลานี้เจ้าพระยา สุรศักดิ์มนตรี แลผู้อื่นได้จัดการอยู่ในนามบริษัทศรีราชา

(๒) เพื่อจะซื้อแลทำธุระในการที่มีประโยชน์ต่าง ๆ ที่บริษัท จะได้รับพระบรมราชานุญาตต่อไป

(๓) เพื่อประกอบกิจธุระในการอื่น ๆ ที่บริษัทเห็นควรว่าจะทำ เป็นธุระเกี่ยวกับบริษัท หรือที่อาจกระทำให้เกิดผลประโยชน์ดียิ่งขึ้นแก่ทรัพย์ แลอำนาจของบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๔) เพื่อจะรับซื้อหรือรับทำธุระกิจการค้าขาย และทรัพย์สมบัติ และความรับผิดรับชอบของบุคคล หรือบริษัทใดๆ ที่ทำการค้าขายอย่างเดียวกับที่บริษัทนี้ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้กระทำได้ หรือรับซื้อทรัพย์สมบัติต่างๆ ที่สมควรจะมีไว้สำหรับธุระการของบริษัท

(๕) และจะทำธุระค้าขายใดๆ ที่จะบำรุงการของบริษัทให้เจริญขึ้นตามความประสงค์

(๖) ความรับผิดชอบของบริษัทนี้จำกัดทุนของบริษัท

(๗) ทุนของบริษัทเป็นจำนวนเงินล้านห้าแสน (๑,๕๐๐,๐๐๐) บาท จำแนกหมื่นห้าพัน (๑๕,๐๐๐) แชร์ๆ ละร้อย (๑๐๐) บาท ข้าพเจ้าผู้ที่ได้ลงชื่อและบอกตำบลบ้านไว้ข้างล่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจที่จะตั้งขึ้นเป็นบริษัท โดยหนังสือกำหนดอำนาจบริษัทฉบับนี้ และข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าส่วนในเงินทุนสำหรับบริษัท โดยรับเป็นผู้ถือแชร์ ตามจำนวนที่เขียนไว้ตรงชื่อของข้าพเจ้าข้างล่างนี้ทุกคน

นาม	ตำบลบ้าน	จำนวนแชร์ๆ ละ ๑๐๐ ถ้วน
เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี	กรุงเทพฯ	หนึ่งแชร์
พระยาราชวังสรรค์	กรุงเทพฯ	หนึ่งแชร์
พระมนตรีพจนกิจ (ฮี้)	กรุงเทพฯ	หนึ่งแชร์
หลวงโสภณเพ็ชร์รัตน์	กรุงเทพฯ	หนึ่งแชร์
หลวงอนุพันธ์ดิฐการ	กรุงเทพฯ	หนึ่งแชร์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มิสเตอร์ดับลิว เอ ยี ดิกกี กรุงเทพ ฯ หนึ่งแชร์
มิสเตอร์ แอฟ วี เด เยซัช กรุงเทพ ฯ หนึ่งแชร์

ลง ณ วันที่ ๑ เดือน กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

ประกาศใช้พระราชบัญญัติ

ลักษณฆ่าโคกระบือแลสุกรตามหัวเมือง
ร. ศ. ๑๑๙ ทั่วเขตร์แขวงนครน่าน

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า แต่เดิมมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณฆ่าโคกระบือ แลสุกรตามหัวเมือง ศก ๑๑๙ แต่เฉภาะในท้องที่แขวงเวียงน่านนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ถึงเวลาอันสมควรที่จะขยายการใช้พระราชบัญญัติลักษณฆ่าโคกระบือแลสุกรตามหัวเมือง ศก ๑๑๙ ให้ทั่วเขตร์แขวงนครน่านได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณฆ่าโคกระบือแลสุกรตามหัวเมือง ศก ๑๑๙ ให้ทั่วเขตร์แขวงนครน่าน ตั้งแต่ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย
ประกาศมา ณ วันที่ ๑๙ กันยายน ร. ศ. ๑๒๗
(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่บริษัทรถไฟแม่กลองทุนจำกัด

มี พระ บรม ราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระจุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

เดิม เมื่อ วัน ที่ ๒๗ ธันวาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๑ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ ให้ แก่ บริษัท รถไฟ ท่า จีน ทุน จำกัด ได้ เป็น บุคคล ใน กฎหมาย แล ให้ มี อำนาจ พิเศษ สำหรับ ทำ การ สร้าง แล ใช้ ทาง รถไฟ สาย หนึ่ง ระหว่าง กรุงเทพ ฯ กับเมือง สมุท สาคร แล กระทำ การ ติดต่อ แล เปลี่ยน แปลง ต่าง ๆ อัน ควร จะ ประกอบ กัน หรือ ซึ่ง สามารถ จะ นำให้ การ รถไฟ สาย นั้น สำเร็จ ประโยชน์ โดย บริบูรณ์

กับ เมื่อ วัน ที่ ๒๙ กรกฎาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๕ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต เช่น นั้น อีก ครั้ง หนึ่ง แก่ บริษัท รถ ไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด ได้ เป็น บุคคล ใน กฎหมาย แล ให้ มี อำนาจ พิเศษ สำหรับ ทำ การ สร้าง แล ใช้ ทาง รถไฟ สาย หนึ่ง ระหว่าง เมือง สมุท สาคร กับ เมือง สมุท สงคราม แล กระทำ การ ติด ต่อ แล เปลี่ยน แปลง ต่าง ๆ อัน ควร จะ ประกอบ ซึ่ง กัน หรือ ซึ่ง สามารถ จะ นำให้ การ รถไฟ สาย นั้น สำเร็จ ประโยชน์ โดย บริบูรณ์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต่อ มา เมื่อ วัน ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๔ ได้ มี การ ประชุม บรรดา ผู้ ที่ มี หุ้น ส่วน ใน บริษัท รถไฟ ท่า จีน ทุน จำกัด ที่ กรุงเทพ ฯ แล ได้ ปฤกษา ตก ลง กัน ใน ที่ ประชุม นั้น ว่า ควร ให้ บริษัท นี้ เข้า ร่วม สมาคม เป็น บริษัท เดียว กัน กับ บริษัท รถไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด แล้ว ต่อ นั้น มา ก็ ได้ มี การ ประชุม กัน อีก ครั้ง หนึ่ง ปฤกษา เห็น ชอบ ตาม ความ ตก ลง อัน นั้น ทุก ประการ

ฝ่าย บริษัท รถไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด ก็ ได้ มี การ ประชุม บรรดา ผู้ ที่ มี หุ้น ส่วน ใน บริษัท นั้น เช่น เดียว กัน เมื่อ วัน ที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๕ ปฤกษา ตก ลง ว่า ควร เข้า ร่วม สมาคม เป็น บริษัท เดียว กัน กับ บริ ษัท รถ ไฟ ท่า จีน ทุน จำกัด แล ได้ ประชุม อีก ครั้ง หนึ่ง ปฤกษา เห็น ชอบ ตาม ความ ตก ลง อัน นั้น ด้วย แล้ว เหมือน กัน

ครั้น ถึง วัน ที่ ๑๒ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๖ บริษัท ทั้ง สอง นั้น ได้ จัด การ ตาม ความ ตก ลง ที่ ว่า มา แล้ว คือ ได้ เข้า ร่วม สมาคม เป็น บริษัท เดียว กัน มี นาม ว่า บริษัท รถไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด

ความ ประสงค์ ของ บริษัท ที่ ร่วม กัน นี้ ก็ยัง คง เป็น อยู่ ตาม ความ ประ สงค์ เดิม ของ บริษัท ทั้ง สอง ใน เมื่อ ยังไม่ ได้ ร่วม กัน นั้น กล่าว คือ เพื่อ จะ ทำ การ เดิร รถไฟ ระหว่าง กรุงเทพ ฯ กับ เมือง สมุท สาคร แล ระหว่าง เมือง สมุท สาคร กับ เมือง สมุท สงคราม แล กระทำ การ ติด ต่อ แล เปลี่ยน แปลง ต่าง ๆ ซึ่ง เห็น เป็น การ จำเป็น แล การ อื่น ๆ ที่ เห็น สมควร เพื่อ บำรุง การ รถไฟ นั้น ให้ เจริญ ยิ่ง ขึ้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัดนี้ กรรม การ ของ บริษัท รถไฟ ท่า จีน ทุน จำกัด แล กรรมการของ บริษัท รถไฟแม่กลอง ทุน จำกัด ซึ่ง รับ อำนาจ ทำ การ ใน หน้าที่กรรม การ ของบริษัท ที่ได้ตั้งขึ้นใหม่แทน สอง บริษัท นั้น ได้ทำฎีกา ขึ้น ทูล เกล้า ฯ ถวาย ขอ รับ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ได้นับ ว่า บริษัทใหม่นี้เป็น บุคคล ใน กฎหมาย แล ขอ รับ พระราช ทาน อำนาจ พิเศษ เพื่อ ทำ การ เป็น บริษัท อย่าง มี ความ รับ ผิด ชอบ กำจัด เพียง กำลัง เงิน ทุน ตั้ง แต่วัน ที่ ได้เข้า ร่วม เป็น บริษัท เดียว กัน นั้น เป็น ต้น ไป

ทรง พระราช ดำริห์เห็น ชอบ ตาม ที่ กรรม การกราบ บังคม ทูล ขอ มา ดังนี้ แล้ว จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ถือ ว่า บริษัท รถ ไฟ แม่กลอง ทุน จำกัด อัน เป็นบริษัท ที่ ตั้ง ขึ้น โดย มี บริษัท รถไฟ สอง บริษัท ร่วม กัน นั้น เป็น บุคคล ใน กฎหมาย นับ ตั้ง แต่วัน ที่ ๑๒ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๖ เป็น ต้นไป แล บริษัท นี้ ต้อง ปฏิบัติ ตาม ข้อ บังคับ ที่ จะ ว่าต่อไป นี้ จง ทุก ประการ คือ

๑ ประกาศ พระ ราชทาน พระ บรม ราชานุญาต พิเศษ นี้ จะ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ยกเลิก เสีย เมื่อใด ก็ได้ ทุก เมื่อ

๒ ประกาศ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ นี้ ไม่เป็น ที่ ให้ รัฐบาล ต้อง รับ ผิด ชอบ อย่าง หนึ่ง อย่างใด ใน การ ซึ่ง บริษัท จะ กระทำ นั้น เป็น อัน ขาด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๓ ประกาศ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาตพิเศษนี้ มิได้ อนุญาต ให้ บริษัท เว้น จาก ความ ประพฤติ ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย แล กฎ ข้อบังคับ บรรดา ที่ มี อยู่ แล ซึ่ง จะได้ มี ขึ้น ต่อไปแต่ อย่าง ได อย่าง หนึ่ง

๔ บริษัท ต้อง นำ หนังสือ กำหนด อำนาจ ซึ่งเป็น สัญญา การ ร่วม บริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อบังคับ สำหรับ บริษัท นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ เป็น สำคัญ

๕ หนังสือ กำหนด อำนาจ ซึ่ง เป็น สัญญา ร่วมบริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อบังคับ ของ บริษัท ซึ่ง ได้ จด ทะเบียนไว้ ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ นั้น ต้อง เป็น ของ เปิด เผย เพื่อ สาธารณ ชน ตรวจ ดูได้ ตาม ประสงค์ แต่ ต้อง เสีย ค่า ธรรมเนียม ครั้ง หนึ่งไม่ เกิน กว่า บาท หนึ่ง

๖ หนังสือ กำหนด อำนาจ ซึ่ง เป็นสัญญา ร่วมบริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อบังคับ ของ บริษัท ที่ ว่า มา นั้น ให้ ถือ ว่า เป็น หนังสือ สัญญา แล ข้อ บังคับ ซึ่ง บริษัท แล บรรดา สมาชิก ของ บริษัท จะ ต้อง ประพฤติ ตาม ดุจหนึ่ง ว่า สมาชิก ได้ ลง ชื่อ ไว้ ด้วย ตน เอง ทุก คน แล รับ รอง ต่อ ไป ว่า ผู้ รับ มรฎก หรือ ผู้ จัด การ มรฎก ของ สมาชิก ทุก ๆ คน จะ ประพฤติ ตาม ข้อ ความ ใน หนังสือ เหล่า นั้น แต่ ที่ ชอบ ด้วย ข้อ บังคับ ใน ประกาศ พระ ราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษนี้ ทุก ประการ

๗ ถ้า บริษัท จะ แก้ ไข ข้อ ความ ใน หนังสือกำหนด อำนาจ ซึ่ง เป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สัญญา ร่วม บริษัท หรือ ใน หนังสือ กำหนด ข้อบังคับ ของ บริษัท นั้น ก็ดี หรือ จะ ตก ลง เลิก บริษัท ก็ดี บริษัท ต้อง นำ ความไป จด ทะเบียน บอก กล่าว ไว้ ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ภายใน สิบ สี่ วัน

๘ บริษัท ต้อง พิมพ์ สำเนา หนังสือ กำหนด อำนาจ ซึ่ง เป็น สัญญา ร่วม บริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น ส่ง ไว้ ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ ตาม ที่ เสนาบดี กระทรวง นั้น เห็น สมควร ว่า จะ ต้อง มี ไว้ กี่ ฉบับ เพื่อ ความ สดวก ของ สาธารณ ชน ที่ จะ ต้อง การ ทราบ หนังสือ เหล่า นั้น แล ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด จะ ต้อง การ สำเนา ตัวพิมพ์ หนังสือ เหล่า นั้น ที่ บริษัท ๆ ต้อง จ่าย ให้ โดย เรียก ราคา ไม่ เกิน กว่า สำรับ ละ บาท หนึ่ง

๙ บริษัท ต้อง มี กรรม การ ไม่ น้อย กว่า ๔ คน แล ต้อง นำ ชื่อ กรรมการ นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระ ทรวง เกษตราธิการ ภายใน สิบ สี่ วัน

๑๐ เหตุ ที่ ตั้ง ผู้ ใด เป็น กรรมการ ก็ดี หรือ เหตุ ที่ ผู้ ใด ออก จาก ตำแหน่ง กรรมการ ก็ดี ถ้า ยัง มิได้ นำ ความไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ แล้ว บริษัท จะ ยก เอา เหตุ ที่ ว่า นั้น ขึ้น ใช้ แก่ คน ภาย นอก บริษัท ไม่ ได้

๑๑ เมื่อ ได้ ตั้ง ผู้ ใด เป็น กรรมการ ผู้ นั้น ต้อง นำ ใบ สำคัญ เข้า ส่วน ที่ มี อยู่ ใน ชื่อ ของ ตน ไป ยื่น ฝาก ไว้ ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ๕๐ ส่วน ก่อน เวลา จด ทะเบียน การ ที่ ตั้ง เป็น กรรม การ นั้น จึง จะ เป็น อัน ใช้ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แถบสำคัญที่ยื่นฝากไว้เช่นนี้ จะโอนไปให้คนอื่นในระหว่างที่ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการไม่ได้เป็นอันขาด

๑๒ ให้บริษัทมีที่ทำการเป็นสำนักกลางไว้แห่งหนึ่ง แลให้จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นที่สำหรับจะได้ส่งบัตร์หมายแลหนังสือต่าง ๆ ที่จะมีถึงบริษัทไปยังที่นั้น ถ้าบริษัทละเลยไม่จัดตั้งที่ทำการเช่นนี้ บริษัทมีความผิดต้องรับโทษปรับไม่เกินกว่าวันละ ๑๐๐ บาททุกวันไป จนกว่าจะได้ตั้งที่ทำการเช่นนั้นขึ้น

๑๓ ให้บริษัทมีดวงตราไว้สำหรับบริษัทดวงหนึ่ง แลต้องนำไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นสำคัญ ในดวงตรานั้นต้องมีชื่อบริษัทให้อ่านได้ชัดแลมีคำว่า ทุนจำกัด ต่อท้ายชื่อนั้นด้วย ถ้ามิทำเช่นนั้นบริษัทมีความผิดต้องรับโทษปรับไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท

๑๔ ในกิจการอย่างใด ๆ ที่จะต้องมีชื่อบริษัทจะเขียนหรือพิมพ์หรือประทับไว้ด้วยนั้นต้องมีคำ ทุนจำกัด เติมท้ายเป็นส่วนของชื่อนั้นไว้ทุกครั้ง ถ้าบริษัทหรือกรรมการสมาชิกผู้แทนคนใช้หรือบุคคลซึ่งทำการนั้น ๆ แทนบริษัทคนหนึ่งคนใดละเลยเสียมิเติมคำทุนจำกัดเช่นนั้นลง ผู้นั้นมีความผิดต้องรับโทษปรับไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท หรือมิฉนั้นต้องถือว่าผู้นั้นได้กระทำกิจการนั้น ๆ โดยลำพังตนเองต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑๕ บริษัท ต้อง เขียน ป้าย ชื่อ ของ บริษัท มี คำ ทุน จำกัด เติม เป็น ส่วน ของ ชื่อ นั้น เป็น อักษร ไทย อย่าง เรื่อง ให้ อ่าน ได้ ชัด ปิด ไว้ ข้าง หน้า ที่ ทำ การ ซึ่ง เป็น สำนัก กลาง ที่ ได้ จด ทะเบียน แล้ว และ ข้าง หน้า ที่ ว่า การ หรือ สถาน อื่น ทุก แห่ง ซึ่ง เป็น ที่ ทำ การ ของ บริษัท ถ้า ละเลย มิ ทำ เช่น นี้ บริษัท มี ความ ผิด ต้อง รับ โทษ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ ทำ ผิด และ ต้อง รับ โทษ ปรับ ไม่ เกิน กว่า วัน ละ ๑๐๐ บาท ทุก วัน ที่ ยัง มี ความ ผิด อยู่ เช่น นั้น ด้วย อีก โสด หนึ่ง

๑๖ ถ้า บริษัท กู้ หนี้ สิน โดย เอา ทรัพย์ ของ บริษัท เป็น จำนำ หรือ วาง เป็น ประกัน บริษัท ต้อง นำ ความ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ เป็น สำคัญ และ ใน ความ ที่ จด ทะเบียน นั้น ต้อง ชี้ แจง ประเภท ทรัพย์ ที่ จำนำ จำนวน เงิน ที่ เป็น หนี้ และ ชื่อ ผู้รับ จำนำ โดย ย่อ ไว้ ด้วย

๑๗ ถ้า บริษัท มิ ได้ กระ ทำ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๑๖ ที่ ว่า มา นั้น ให้ ถือ ว่า การ จำนำ นั้น ไม่ เป็น อัน ชอบ ด้วย กฎหมาย

๑๘ ถ้า บริษัท ตก ลง จะ เพิ่ม หรือ จะ ลด เงิน ทุน ก็ ดี หรือ จะ ออก ใบ กู้ เงิน (ดีเบนเชอร์) ก็ ดี บริษัท ต้อง นำ ความ ที่ ตก ลง จะ ทำ เช่น นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระ ทรวง เกษตรา ธิการ ภาย ใน สิบ สี่ วัน

๑๙ ถ้า บริษัท ตก ลง จะ ลด จำ นวน เงิน ทุน ลง ครั้ง ใด ต้อง ประกาศ โฆษนา การ ใน หนังสือพิมพ์ จด หมาย เหตุ ซึ่ง ออก จำหน่าย ใน เมือง ที่ ตั้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บริษัทนั้นชั่วเวลา ๓๐ วัน แต่เมื่อไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านมายังบริษัทในระหว่างนั้น จึงให้นับว่าความตกลงนั้นเป็นอันใช้ได้ โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ห้ามมิให้บริษัทลดเงินทุนลงต่ำกว่ากึ่งจำนวนเดิมด้วยเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นอันขาด

๒๐ ถ้าบริษัทจะออกใบกู้เงิน (ดีเบนเชอร์) บริษัทต้องได้รับเงินทุนมาไว้แล้วไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวนที่กำหนดไว้จึงจะออกได้ แต่จำนวนเงินที่จะกู้โดยออกใบกู้ (ดีเบนเชอร์) นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าจำนวนเงินทุนที่ได้รับมาไว้แล้วนั้นด้วย

๒๑ ให้บริษัทตั้งเป็นบริษัทอยู่ได้ แต่เฉภาะสำหรับกระทำกิจการให้เป็นไปเพื่อสำเร็จตามความประสงค์ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือกำหนดอำนาจ ซึ่งเป็นสัญญาร่วมบริษัท ถ้าบริษัทกระทำการอย่างใด ๆ ที่ไม่ปรากฏว่าควรจะต้องกระทำ เพื่อให้สำเร็จตามความประสงค์เหล่านั้น ถึงแม้ว่าการนั้นจะเป็นประโยชน์แก่บริษัทก็ดี หรือเสียประโยชน์ของบริษัทก็ดี การนั้นเป็นอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒๒ บริษัทต้องมีสารบบบาญชีหุ้นส่วนในบริษัทไว้ ณที่ทำการของบริษัทที่ได้จดทะเบียนแล้ว ถ้าจะมีการโอนหุ้นส่วนกันครั้งใด ต้องได้จดรายการลงไว้ในสารบบนั้นเสียก่อน จึงจะเป็นอันใช้ได้ตามกฎหมาย

๒๓ ห้ามมิให้บริษัทเรียกเงินหุ้นส่วนจากผู้ถือหุ้นส่วน (หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สมาชิก) ของ บริษัท คน ใด เกิน กว่า จำนวน เงิน ที่ ค้าง ใน ค่า หุ้น ส่วน อันมี บาญชี อยู่ ใน ชื่อ ของ ผู้ นั้น

๒๔ บริษัท ต้อง มี เงิน สำรอง ไว้ จำนวน หนึ่ง ซึ่ง ชักจาก เงิน กำไร แท้ ที่ ปรากฏ ใน คราว แบ่ง กำไร แจก ตาม ผู้ ถือ หุ้น ส่วน นั้น ไม่ ต่ำ กว่า ร้อย ละ ห้า ทุก คราว มา ตั้ง เป็น เงิน สำรอง จน เงิน นั้น มี จำนวน เท่า กับ ส่วน หนึ่ง ใน ๔ ส่วน แห่ง เงิน ทุน ของ บริษัท

๒๕ บริษัท ต้อง ทำ งบ บาญชี รายได้ รายจ่าย ยื่น ต่อ กระทรวง เกษตรา ธิการ เป็น คราว ๆ เสมอ ไป คราว แรก ต้อง ยื่น ภาย ใน ๑๒ เดือน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ จด ทะเบียน บริษัท ต่อ ไป ต้อง ยื่น ใน คราว ที่ บริษัท แบ่ง กำไร แจก ตาม หุ้น ส่วน ทุก ครั้ง ถ้า บริษัท ไม่ ได้ แบ่ง กำไร ต้อง นำ ยื่น ไม่ น้อย กว่า ปี ละ ครั้ง ใน งบ บาญชี นั้น ต้อง ชี้ แจง ยอด รายได้ รายเสีย ของ บริษัท แล จำนวน เงิน ทุน ที่ บริษัท ได้ รับ เป็น ตัว เงิน ไว้ แล้ว นั้น ด้วย

๒๖ รัฐบาล มี อำนาจ ที่ จะ ให้ เจ้า พนักงาน ตรวจ ดู สรรพ สาร บบ บาญชี แล หนังสือ ของ บริษัท ได้ เสมอ

๒๗ บริษัท ต้อง ยอม ให้ ผู้ เข้า หุ้น ส่วน ของ บริษัท ตรวจ ดู สรรพ บาญชี แล งบ บาญชี ของ บริษัท ได้ ทุก คน

๒๘ ถ้า สมาชิก ของ บริษัท มี เหลือ อยู่ ไม่ ถึง ๗ คน แล บริษัท ยัง กระทำ กิจ การ ต่อ ไป โดย มี สมาชิก น้อย เช่น นั้น จน เกิน กว่า ๖ เดือน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เช่นนี้ ให้ถือว่า บรรดาสมาชิกที่รู้เหตุนั้นอยู่แล้ว ต้องรับผิดชอบในบรรดาหนี้สินที่บริษัทจะได้ทำขึ้นในระหว่างนั้น เป็นส่วนตัวด้วยกันทุกคน กล่าวคือถ้าทวงเอาแก่สมาชิกเหล่านั้นโดยรวมกันมิได้ จะทวงเอาแก่สมาชิกคนหนึ่งคนใดในพวกนั้นก็ได้

๒๙ ให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจตรวจตรากิจการของบริษัทได้ทุกอย่าง แต่ถ้าบริษัทปฏิญาตกลงกันจะแก้ไขหนังสือกำหนดอำนาจ หรือข้อบังคับก็ดี หรือจะลดทุนหรือจำนำหรือออกใบกู้เงิน (ดีเบนเชอร์) ก็ดี หรือจะจัดการเลิกบริษัทก็ดี ต้องได้รับอนุญาตของเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการเป็นลายลักษณอักษรเสียก่อน จึงจะนับว่าความที่ตกลงกันนั้นเป็นอันใช้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

๓๐ ในการต่าง ๆ ที่บริษัทนำไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการนั้น บริษัทจะต้องเสียหรือไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนอย่างไรนั้น ต้องแล้วแต่เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการจะดำริห์เห็นสมควร

๓๑ ในการตัดสินคดีในระหว่างบริษัทกับกรรมการหรือสมาชิกหรือพรรคพวกในบริษัทคนหนึ่งคนใดนั้น ศาลต้องยกเอากฎหมายแต่แบบธรรมเนียมสำหรับบริษัทจำกัดซึ่งทำการพานิชกรรมนั้นแต่ที่ไม่ขัดกันกับข้อความที่กำหนดไว้ในหนังสือกำหนดอำนาจ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ซึ่ง เป็น สัญญา ร่วม บริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อ บังคับ ของ บริษัท นี้ มา ประกอบ ด้วย

๓๒ บริษัท นี้ จะ ต้อง จัด การ เลิก บริษัท เมื่อ มี เหตุ ดัง จะ กล่าว ต่อ ไป นี้ คือ

(๑) เมื่อ มี พระ บรม ราช โอง การ โปรด เกล้า ฯ ให้ ยก เลิก ประกาศ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ นี้ อย่าง หนึ่ง

(๒) เมื่อ บริษัท ได้ มี ความ ตกลง จะ เลิก บริษัท แล ได้ รับ อนุญาต ให้ ทำ เช่น นั้น จาก เสนา บดี กระทรวง เกษตรา ธิการ อย่าง หนึ่ง

(๓) เมื่อ บริษัท ไม่ สามารถ ที่ จะ ใช้ หนี้ สิน ของ บริษัท ได้ อย่าง หนึ่ง

(๔) เมื่อ บริษัท มี สมาชิก เหลือ อยู่ ไม่ ถึง ๗ คน อย่าง หนึ่ง

๓๓ ประกาศ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต พิเศษ สำหรับ บริษัท รถไฟ ท่าจีน ทุน จำกัด ลง วัน ที่ ๒๘ ขันวาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๑ แล ประกาศ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต พิเศษ สำหรับ บริษัท รถไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด ลง วัน ที่ ๒๙ กรกฎาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๕ นั้น ให้ เป็น อัน ยก เลิก ตั้ง แต่ บัด นี้ ไป เว้น ไว้ แต่ บาง ข้อ ที่ จะ ต้อง ใช้ ใน ส่วน ธุระ การ เลิก บริษัท ทั้ง สอง นั้น จึง ให้ คง ไว้ จน กว่า จะ เสร็จ ธุระ การ นั้น

โดย ประกาศ นี้ ให้ คน ทั้ง หลาย ทราบ ว่า แต่ นี้ ไป บริษัท รถ ไฟ แม่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กลอง ทุน จำกัด เป็น บุคคล ใน กฎหมาย คน ละพแนก จาก สมาชิก ของ บริษัท นั้น แล มี ความ รับ ผิด ชอบ เฉภาะ ตาม เงินทุนแล ทรัพย์ ที่ เป็นผล ของ ทุน นั้น หรือ ที่ เรียก ว่า ทุน จำกัด แล มี อำนาจ ที่ จะ ถือ ทรัพย์ สมบัติ อัน เป็น สำภาระ แก่ การ รถไฟ นี้ เป็น เจ้า ของ แล มี อำนาจ ที่ จะ รับ หรือ ต้อง เสีย ความ ชอบ ธรรม ได้ ทั้ง สอง อย่าง แล เป็น โจทย์ หรือ เป็น จำเลย ใน คดี ทั้ง ปวง

แล ให้ คน ทั้ง หลาย ที่ จะ มี การ เกี่ยว ข้อง กับ บริษัท รถไฟ แม่ กลอง ทุน จำกัด นี้ ทราบ ไว้ ว่า บริษัท นี้ ตั้ง อยู่ ใน ข้อ บัง คับ ของ ประกาศ นี้ ทุก ประการ แล ทำ การ ได้ เพียง ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ซึ่ง เป็น สัญญา ร่วม บริษัท แล หนังสือ กำหนด ข้อ บัง คับ ของ บริษัท ที่ ได้ จด ทะเบียน ไว้ ที่ กระ ทรวง เกษตราธิการ แล้ว เท่า นั้น

ประกาศ มา วัน ที่ ๒ เดือน ตุลาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๕๗๔ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

ประกาศเก็บเงินอากรค่านาแลภาษียาสูบ

ในมณฑลเพ็ชร์บูรณ์ ศก ๑๒๘

พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรม หลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า แต่ เดิม มา ได้ ทรง พระ กรุณา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ยกเลิก การ เก็บ เงิน อากร ค่า นา สม พักศร แล ภาษี ต่าง ๆ ใน มณฑล เพ็ชร์บุรณ์ เพราะ การ ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ ของ ราษฎร อัตคัด กันดาร ไม่ บริบูรณ์ เหมือน กับ มณฑล อื่น บัดนี้ ได้ ทราบ ฝ่า ละออง ธุลี พระบาท ว่า การ ค้า ขาย ของ ราษฎร ใน มณฑล เพ็ชร์บุรณ์ เวลา นี้ เจริญ ขึ้น ราษฎร ได้ ตั้ง ภูมิลำเนา ทำ มา หา เลี้ยง ชีพ เป็น ปึก แผ่น แน่น หนา บริบูรณ์ ทั้ง การ จำหน่าย เข้า เปลือก แล ยา สูบ ก็ ขาย ได้ ราคา ดี กว่า แต่ ก่อน ทรง พระ ราช ดำริห์ เห็น ว่า สมควร จะ จัด เก็บ เงิน ค่า นา เป็น วิธี นา ฟาง ลอย อัตรา ไร่ ละ ๒๔ อัฐ ตาม อัตรา ใน พระ ราช บัญญัติ ลักษณ เก็บ เงิน อากร ค่า นา ศก ๑๑๙ เก็บ ภาษี ยา สูบ อัตรา ๑๐๐ ชัก ๑๐ ตาม อัตรา ใน พระ ราช บัญญัติ ภาษี ภายใน ศก ๑๑๑ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ จัด เก็บ เงิน อากร ค่า นา อัตรา ไร่ ละ ๒๔ อัฐ ตาม อัตรา ใน พระราช บัญญัติ ลักษณ เก็บ เงิน อากร ค่านา ศก ๑๑๙ แล ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ จัด เก็บ ภาษี ยา สูบ ๑๐๐ ชัก ๑๐ ตาม อัตรา ใน พระราช บัญญัติ ภาษี ภายใน ศก ๑๑๑ ใน มณฑล เพ็ชร์บุรณ์ ตั้ง แต่ ศก ๑๒๘ เป็น ต้นไป

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มาณวันที่ ๕ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศให้ยกเว้นชาวมณฑลอุดรและอิสาณ
ซึ่ง ลง มา รับ จ้าง ทำนาและการงาน อื่น ๆ
ตาม พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ทหาร รัตน โกสินทร ศก ๑๒๔

มี พระ บรม ราช โองการ ดำรัส เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๔ มาตรา ๑๓ ข้อ ๑๒ มี ว่า ผู้ซึ่ง ได้ รับ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ยก เว้น ชั่ว คราว เป็น พิเศษ ยก เว้น ตลอด เวลา ตาม พระราช ประสงค์ นั้น

บัดนี้ ทรง พระราช ดำริห์ ว่า ราษฎร ชาว มณฑล อุดร และ อิสาณ ซึ่ง ลง มา รับ จ้าง ทำนา และ การ อื่น ๆ ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ และ หัว เมือง ใกล้เคียง เป็น ผู้ซึ่ง มา จาก ถิ่น ฐาน บ้าน เมือง ไกล สมควร จะ ได้ รับ ความ ยก เว้น ราช การ ทหาร จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ข้า หลวง เทศา ภิบาล มณฑล อุดร และ อิสาณ ทำ หนังสือ สำคัญ ให้ แก่ ราษฎร พลเมือง ซึ่ง จะ ลง มา รับ จ้าง เป็น ลูก แรง ใน มณฑล ซึ่ง ได้ ประกาศ ใช้ พระราช บัญญัติ เกณฑ์ ทหาร แล้ว และ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ยก เว้น ผู้ ซึ่ง มี หนังสือ สำคัญ เช่น นี้ ไม่ ต้อง มี หน้า ที่ รับ ราช การ ทหาร

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๘ ตุลาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๕๗๒ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศร่นวันการตกแต่งบ้านเรือน

แล ตามประทีป โคมไฟ

ประกาศ ให้ ราษฎร ทั้ง หลาย ทราบ ทั่ว กัน ด้วยงาน พระราช พิธีฉัตร มงคล หรือ ที่ เข้า ใจ ทั่ว กัน ว่า งาน เฉลิม พระชนม์พรรษา ภาค ที่ ๒ ซึ่ง ประชาชน ทั้ง หลาย ได้ เคย ตก แต่ง บ้าน เรือน แล ตาม ประทีป โคม ไฟ ในวัน ที่ ๑๕ ที่ ๑๖ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน สนอง พระเดช พระคุณ โดย ความ จงรัก ภักดี เสมอ ทุก ๆ ปี มา มิได้ ขาด นั้น ในศก นี้ เฉภาะ มา ใกล้ กับ งาน เบื้อ พระ บรม รูป ทรง ม้า ที่ ราษฎร พร้อม ใจ กัน สร้าง ทูล เกล้า ฯ ถวาย ใน มงคล สมัย ที่ พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว เสวย ราช สมบัติ มา ถึง ๔๑ ปี

เพราะ ฉนั้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ร่น การ ตก แต่ง บ้าน เรือน แล ตาม ประทีป โคมไฟ เข้า มา ใน วัน ที่ ๑๑ ที่ ๑๒ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน

ขอ ให้ ราษฎร ทั้ง หลาย จง ทราบ ทั่ว กัน ตาม ประกาศ นี้

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๓ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงนาม) สุขุมนัยวินิต

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

แพนก ไปรสณีย์โทรเลข

ด้วย การไปรสณีย์โทรเลข ระหว่าง กรุงเทพ ฯ กับท่าทอดสมอ ณเกาะสีชัง ซึ่งได้เปิดใช้การมาแล้ว แต่ก่อน ภายหลัง สายใต้น้ำชำรุด ใช้การรับส่งโทรเลขไม่ได้ คงมีแต่การใช้ไปรสณีย์ตลอดมา บัดนี้ กรมไปรสณีย์โทรเลขได้ทอดสายใต้น้ำใหม่ และย้ายที่ทำการมาปลูกสร้างขึ้นที่เกาะขามใหญ่เป็นอันแล้วเสร็จ กระทรวงโยธาธิการได้นำความกราบบังคมทูล พระกรุณา พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้เปิดใช้โทรเลข ในวันพระราชพิธีรัชมังคลาภิเศก ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป เพื่อให้เป็นความสดวกแก่การค้าขายของมหาชน อัตราค่าคำโทรเลขที่จะใช้ไปมาระหว่างกรุงเทพ ฯ หรือเมืองมณฑลต่าง ๆ ทั่วไป ในพระราชอาณาเขตร กับท่าทอดสมอ ณเกาะสีชัง ผู้ใช้จะต้องเสียเงินค่าคำ ๆ ละหนึ่งบาท ให้แก่เจ้าพนักงานโทรเลข เพราะว่าเป็นสายทอดใต้น้ำข้ามทะเล ส่วนโทรเลขที่จะมีจากท่าทอดสมอเกาะสีชัง ไปยังเมืองต่างประเทศทั่วไปนั้น เจ้าพนักงานจะเรียกเงินค่าคำตามอัตราส่วนต่างประเทศที่ใช้อยู่ แต่ต้องเพิ่มค่าคำละหนึ่งบาททุก ๆ คำ เป็นส่วนพิเศษลงด้วย

ประกาศมา ณวันที่ ๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แพนก ไปรสนีย์

ด้วย การ พระ ราช พิธี รัชมังคลา ภิเศก รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗ นี้ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราช ทาน พระ บรม ราชานุญาต ให้ กรม ไปรสนีย์ โทรเลข เบิด จำหน่าย ใช้ ตัว ตรา ไปรสนีย์ มี อักษร จาฤก สำหรับ การ รัชมังคลา ภิเศก ขึ้น อีก อย่าง หนึ่ง มี ราคา อย่าง สูง ตั้ง แต่ สี่ สิบ บาท ลง มา จน ถึง ราคา อัฐ หนึ่ง กรม ไปรสนีย์ โทรเลข จะ ได้ ออก จำ หน่าย ตั้ง แต่ วัน ที่ ๑๑ พฤศจิกายน เบื้น ต้น ไป

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๗ พฤศจิกายน รัตน โกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) นเรศรวรฤทธิ์

เสนา บดี กระทรวง โยธาธิการ

ประกาศแพนกกรมรถไฟ

พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรม หลวง นเรศร วรฤทธิ์ เสนาบดี กระทรวง โยธา ธิการ รับ พระ บรม ราช โองการ เหนือ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ แก่ มหาชน ทราบ ทั่ว กัน ว่า

ทาง รถไฟ สาย เหนือ ตอน ตั้ง แต่ เมือง พิศณุโลก ถึง ตำบล บ้าน ดารา เบื้น ระยะ ทาง ยาว ๗๗ กิโลมิเตอร์ นั้น บัด นี้ ได้ ทำ สำเร็จ แล้ว ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ เบิด ทาง เดิน รถ รับ ส่ง คน โดยสาร บันทุก สินค้า ในวัน งานพระ ราช พิธี รัชมังคลา ภิเศก แห่ง พระ บาทสมเด็จ พระ เจ้า อยู่ หัว เสด็จ เถลิง ถวัลยราช สมบัติ มา บรรจบ ครบ ๕๐ ปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

น่า ๕๐๐ ศก ๑๒๗

เต็ม บริบูรณ์ ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗
เปนต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) นเรศรวฤทธิ์

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

พระบรมราชโองการ

กำหนดให้ใช้แถบแพรร้อยเข็มอักษรพระนาม

ณวันพุฒที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เวลาเช้า โมงครึ่ง เสด็จพระราชดำเนิรออกทรงก่อพระฤกษ์ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในสวนดุสิต มีพระบรมราชโองการตรัสเหนือเกล้าสั่งว่า เข็มอักษรพระนามซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมวงษานุวงษ์ข้าราชการฝ่ายอันเตบุริกนั้น แต่ก่อนใช้แพรสีชมภูอย่างเดียว

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วางระเบียบใหม่เปน ๓ ชั้น คือ

ผู้ที่ได้รับพระราชทานเข็มเพ็ชร์ ให้ลอดสายแพรแถบนพรัตนราชวราภรณ์

ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเข็มดงยาราชาวดี ให้ลอดสายแพรแถบมหาจักรกรี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ซึ่งได้รับ พระราชทาน ทอง เปล่า ให้คงสอด แถบ ชมภู จุดจอม เกล้า ตาม เดิม

ให้เสนาบดี กระทรวงวัง สั่ง ไป ให้ ถูก ต้อง ตาม กระแส รับสั่ง นี้

พระราชบัญญัติมาตราทองคำ

รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระจุล จอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ทรง พระราช ปรารภ การ ค้า ขาย ใน ระหว่าง กรุงสยามกับ นานา ประเทศ ซึ่ง เดิม อาไศรย ราคา เนื้อ เงิน เป็น มาตรา ตั้ง ราคา ซื้อ ขาย สินค้า ระหว่าง กรุง สยาม กับ ประเทศ ที่ใช้ ทอง คำ เป็น มาตรา ย่อม มี ราคา ขึ้น บ้าง ลด บ้าง ไม่ คง อยู่ ได้ สมควร ให้เปลี่ยน มาตรา เงิน เป็น มาตรา ทอง คำ เพื่อ ให้การ ค้า ขายได้ อาไศรย หลัก ที่ มั่น คง ยั่ง ยืน เป็น ประโยชน์ ยิ่ง ขึ้น แก่ พ่อ ค้า ประชา ราษฎร์ ทั่วไป ได้ ทรงพระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้เริ่ม การ เปลี่ยน มาตรา ด้วย วิธี เลิก การ รับ เนื้อ เงิน แลก เปลี่ยน กับ เงิน ตรา สยาม ดัง ได้ ประกาศ ใน "พระ ราช บัญญัติ เปลี่ยน แก้ พระราช บัญญัติ กรม กระสาปน์ สิทธิการ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๑" นั้น แล้ว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต่อ มาเมื่อ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒ ได้ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ตรา "พระราชบัญญัติ เงิน ตรา รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๒" กำหนด การ ทำ เงิน ตรา และ การใช้ เงิน ตรา ใน บ้าน เมือง ให้เป็น ระเบียบ น้อม เข้าไป สู่ การ ตั้ง มาตรา ทอง คำ อีก ชั้น หนึ่ง

บัดนี้ ทรง พระราช ดำริห์ว่า การ ที่ได้ เริ่ม ไว้แต่ ศก ๑๒๑ นั้น ถึง สมัย อัน ควร ที่ จะ ทำ ให้สำเร็จ ได้ จึง มี พระ บรม ราช โองการ ดำรัส เหนือ เกล้า เหนือ กระหม่อม ให้ ตรา พระราช บัญญัติ มาตรา ทอง คำ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ ไว้ดังนี้

หมวดที่ ๑

คำน่า

มาตรา ๑ พระราช บัญญัตินี้ให้ มี นาม ว่า "พระราช บัญญัติ มาตรา ทองคำ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗" ให้ ลบล้าง พระราชบัญญัติ แล กฎหมาย เก่า ทั้งปวง ซึ่ง ขัด กับ ข้อ ความใน พระ ราช บัญญัตินี้

มาตรา ๒ ใน พระราช บัญญัตินี้

คำ ว่า "โรงกระสาปน์" ให้หมายความว่า โรง ทำ เงิน ตรา ของ รัฐบาลใน กรุงเทพ ฯ

คำ ว่า "ชาตุทอง" "เนื้อ ทอง" ให้ หมาย ความ ว่า ทอง ที่ รัฐบาล มิได้ ตี ตรา อนุญาต ให้ ใช้เป็น เครื่อง หมาย ราคา วัตถุ อื่น

คำว่า "ชาตุเงิน" "เนื้อเงิน" ให้ หมาย ความ ว่า เงิน ที่ รัฐบาล มิได้ ตี ตรา อนุญาต ให้เป็น เครื่อง หมาย ราคา วัตถุ อื่น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

คำว่า "เงินตรา" ให้หมายความว่า สรรพวัตถุที่นิยมว่าเป็นเครื่องหมายราคาวัตถุอื่น

คำว่า "เหรียญกระสาปน์" ให้หมายความว่า ท่อนโลหะที่รัฐบาลใด ๆ ทำขึ้นใช้เป็นเงินตรา

คำว่า "เหรียญปลีก" ให้หมายความว่า เหรียญกระสาปน์ที่มีราคาต่ำกว่า ๑ บาท

คำว่า "อัตราเผื่อเหลือเผื่อขาด" ให้หมายความว่า กำหนดที่อนุญาตให้เนื้อชาตุฤๅน้ำหนักในเหรียญกระสาปน์คลาศไปจากอัตราที่วางไว้ในมาตรา ๕ แลมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓ จำนวนหน่วยแห่งวิธีเงินตราสยามนั้น ให้สมมุติว่าเป็นเหรียญบาททองซึ่งมีส่วนชาตุทองคำบริสุทธิ์หนัก ๕๕.๘ เซนติกรัม

เหรียญบาทเงินซึ่งมีส่วนเนื้อเงินบริสุทธิ์หนัก ๑๓ กรัมครึ่งนั้น ให้มีราคาเท่ากับเนื้อทองคำบริสุทธิ์หนัก ๕๕.๘ เซนติกรัม ที่ได้กล่าวมาแล้ว

เหรียญบาทบาทหนึ่งให้แบ่งเป็นร้อยสตางค์

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเหรียญกระสาปน์

มาตรา ๔ เหรียญกระสาปน์ที่โรงกระสาปน์จะได้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีกำหนดดังนี้

ทองเหรียญทศราคา ๑๐ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เงิน เหรียญบาท เหรียญสองสลึง เหรียญสลึง

ทองขาว เหรียญ ๑๐ สตางค์ เหรียญ ๕ สตางค์

ทองแดง เหรียญ ๑ สตางค์

มาตรา ๕ อัตราเนื้อธาตุบริสุทธิ์ และธาตุผสมใน เหรียญกระษาปน์ ให้มีส่วนดังนี้

(๑) เหรียญทศ ให้ผสมเนื้อทองคำบริสุทธิ์ ๙๐๐ ส่วน ทองแดง ๑๐๐ ส่วน

(๒) เหรียญบาท ให้ผสมเนื้อเงินบริสุทธิ์ ๙๐๐ ส่วน ทองแดง ๑๐๐ ส่วน

(๓) เหรียญปลีกเงินทุกชนิด ให้ผสมเนื้อเงินบริสุทธิ์ ๗๐๐ ส่วน ทองแดง ๒๐๐ ส่วน

(๔) เหรียญทองขาวทุกชนิด ให้ทำด้วยนิกเกอล ที่นิยมในการค้าขายว่าบริสุทธิ์

(๕) เหรียญทองแดง ให้ผสมทองแดง ที่นิยมในการค้าขาย ว่าบริสุทธิ์ ๙๕ ส่วน ดีบุก ๔ ส่วน สังกะสี ๑ ส่วน

มาตรา ๖ อัตราเผื่อเหลือเผื่อขาดส่วนเนื้อธาตุ อนุญาตให้มีได้ ไม่เกินกำหนดต่อไปนี้

๑ เหรียญทศ	๑ ส่วน ครึ่งใน	๑๐๐๐
๒ เหรียญบาท	๓ ส่วน ใน	๑๐๐๐
๓ เหรียญปลีกเงิน	๔ ส่วน ใน	๑๐๐๐

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗ น้ำหนักเหรียญกระสาปน์ให้มีอัตราเป็นกำหนดดังนี้

ทอง

เหรียญทศ	หนัก	๖.๒๐ กรัม

เงิน

เหรียญบาท	หนัก	๑๕ กรัม
เหรียญ ๒ สลึง	หนัก	๗.๕ กรัม
เหรียญสลึง	หนัก	๓.๗๕ กรัม

ทองขาว

เหรียญ ๑๐ สตางค์	หนัก	๓.๕ กรัม
เหรียญ ๕ สตางค์	หนัก	๒ กรัม

ทองแดง

เหรียญ ๑ สตางค์	หนัก	๕ กรัม

มาตรา ๘ อัตราเผื่อเหลือเผื่อขาดส่วนน้ำหนักอนุญาตให้มีได้ไม่เกินกำหนดต่อไปนี้

ทอง

เหรียญทศ	๑ เหรียญ	๒	เซนติกรัม
เหรียญทศ	๑๐๐๐ เหรียญ	๒.๕	กรัม

เงิน

เหรียญบาท	๑ เหรียญ	๙	เซนติกรัม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เหรียญ บาท	๑๐๐๐	เหรียญ	๑๒	กรัม
เหรียญ สอง สลึง	๑	เหรียญ	๘	เซนติกรัม
เหรียญ สอง สลึง	๑๐๐๐	เหรียญ	๑๒	กรัม
เหรียญสลึง	๑	เหรียญ	๕.๕	เซนติกรัม
เหรียญสลึง	๑๐๐๐	เหรียญ	๖	กรัม

ทองขาว

เหรียญ ๑๐ สตางค์	๑	เหรียญ	๒๐	เซนติกรัม
เหรียญ ๕ สตางค์	๑	เหรียญ	๑๕	เซนติกรัม

ทองแดง

เหรียญ ๑ สตางค์	๑	เหรียญ	๒๕	เซนติกรัม

มาตรา ๙ บรรดาเหรียญกระสาปน์ที่ทำขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีขนาดสัณฐานถูกต้องตามอักษรจารึกและลักษณอื่นดังซึ่งเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะได้รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยการทำและการใช้เหรียญกระสาปน์ในบ้านเมือง

มาตรา ๑๐ อำนาจที่จะทำเหรียญกระสาปน์ออกจำหน่ายให้ใช้ในบ้านเมืองนั้น เป็นของรัฐบาล การทำเหรียญกระสาปน์ให้เป็นไปตามข้อความในพระราชบัญญัตินี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๑ ผู้ใด จะนำเนื้อทองคำมาส่งยังกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ให้ทำขึ้นเป็นเหรียญกระสาปน์ ก็อาจนำมาได้ตามพระราชบัญญัตินี้ แต่เนื้อทองคำที่นำมาส่งเช่นนั้น ให้มีส่วนธาตุแลน้ำหนักทางข้างน้อย ตามที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะได้ประกาศให้ทราบ

ถ้าเจ้าของเนื้อทองคำ จะขอรับแลกเป็นเหรียญกระสาปน์ทอง ก็ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจ่ายเหรียญกระสาปน์ทองให้ ตามพิกัดเนื้อทองคำบริสุทธิ์หนัก ๑๐๐ บาท หรือ ๑๕๐๐ กรัม เป็นราคา ๒๖๘๐ บาทถ้วน แต่ไม่จำเป็นจ่ายให้ทันใดที่ได้รับเนื้อทองไว้ ให้ได้มีเวลาอันสมควรที่พอจะทำเนื้อทองคำนั้น ให้เป็นเหรียญกระสาปน์ขึ้นได้ จึงจ่าย

มาตรา ๑๒ ถ้าผู้ที่นำเนื้อทองคำมาส่งดังกล่าวมาในมาตรา ๑๑ นั้น ยอมรับแลกเป็นเงินตราซึ่งเจ้าหนี้จำต้องรับตามความในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ไม่เลือกว่าชนิดใด ถ้าสดวกก็ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจ่ายให้ทันใดที่แยกธาตุสอบเนื้อทองคำแล้วเสร็จ เป็นพิกัดเนื้อทองคำบริสุทธิ์หนัก ๑๐๐ บาท หรือ ๑๕๐๐ กรัม เป็นราคา ๒๖๘๐ บาทถ้วน

มาตรา ๑๓ เนื้อทองคำซึ่งรับไว้จากผู้ที่นำมาส่ง เพื่อทำเป็นเหรียญกระสาปน์ ตามมาตรา ๑๑ แลมาตรา ๑๒ นั้น จะใช้ทำเป็นเหรียญกระสาปน์ทอง หรือเป็นค่าซื้อเนื้อเงินมาทำเป็นเหรียญกระสาปน์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เงิน ตามจำนวนที่ต้องการ สักเท่าใด หรือจะใช้เพื่อประโยชน์อื่นที่ไม่ขัดกับพระราชบัญญัตินี้ ก็แล้วแต่รัฐบาลจะเห็นควร

มาตรา ๑๔ เมื่อเนื้อเงินที่เป็นส่วนประกอบเหรียญบาท ๆ หนึ่ง มีราคาในกรุงเทพฯ สูงกว่าเนื้อทองคำบริสุทธิ์หนัก ๕๕.๘ เซนติกรัม ขณะใด ห้ามไม่ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ จำหน่ายเหรียญบาทแลกเนื้อทอง ขณะนั้น

มาตรา ๑๕ การแลกเหรียญปลีกเงินเป็นเหรียญกระสาปน์ทองแดงเหรียญบาท ฤๅแลกเหรียญกระสาปน์ทองแดงเหรียญบาทเป็นเหรียญปลีกเงินนั้น แลกได้ที่พระคลังกรุงเทพฯ โดยจำนวนนับเป็นร้อยบาทไม่มีเศษ ฤๅถ้าเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะกำหนดให้แลกได้ณที่ทำการรัฐบาลแห่งใดอีกด้วยอาการอย่างใดก็จะได้ประกาศให้ทราบ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยเหรียญกระสาปน์ซึ่งเจ้าหนี้จำเป็นต้องรับตามกฎหมายเมื่อลูกหนี้นำมาชำระหนี้

มาตรา ๑๖ เหรียญกระสาปน์ทองแดงเหรียญบาทนั้น ให้เป็นเงินตราซึ่งเจ้าหนี้จำต้องรับโดยไม่จำกัดจำนวน

เหรียญปลีกเงินให้เป็นเงินตราซึ่งเจ้าหนี้จำต้องรับแต่เพียงจำนวนที่มีราคา ๕ บาท เหรียญปลีกทองขาวทองแดง เพียงราคา ๑ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๗ เหรียญกระสาปน์ต่าง ประเทศนั้นไม่ให้นับว่าเป็นเงิน ตรา ซึ่งเจ้าหนี้จำต้องรับ เว้นไว้แต่ใน การบางอย่างซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ในกฎหมาย ฤๅสัญญาทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศ

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยเหรียญกระสาปน์ที่สึกหรอบุบฉลาย

มาตรา ๑๘ เหรียญกระสาปน์ทอง แดง เหรียญบาทที่ลวดลายแลอักษรจารึกลบเลือน ฤๅน้ำหนักตกต่ำไปด้วยอาการที่ใช้โดยธรรมดานั้น ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเรียกคืนมาหลอมทำขึ้นใหม่ เมื่อเหรียญกระสาปน์เหล่านั้นเบาไปกว่ากำหนดดังนี้ คือ เหรียญกระสาปน์ทอง เมื่อเบากว่าอัตราใน มาตรา ๗ เกินสองเท่ากึ่งแห่งอัตราใน มาตรา ๗ เหรียญบาทเมื่อเบากว่าอัตราใน มาตรา ๗ เกินห้าเท่า แห่งอัตราใน มาตรา ๗

เหรียญปลีกนั้น ให้เรียกคืนในเมื่อลวดลายแลอักษรจารึกลบเลือนไปด้วยอาการที่ใช้นาน

เหรียญกระสาปน์ที่สึกหรอ ดังที่กล่าวมาในมาตรานี้ ถ้ามีผู้นำมาส่งยังพระคลังใด ให้รับไว้ตามราคาเหรียญกระสาปน์ที่บริบูรณ์ แต่ห้ามมิให้กลับจำหน่ายต่อไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๙ เมื่อเรียกเหรียญกระสาปน์ที่สึกหรอบุบฉลายคืนมาทำขึ้นใหม่ดังที่กล่าวในมาตรา ๑๘ นั้น ถ้าเสียเนื้อโลหะไปในการที่ยุบหลอมทำขึ้นใหม่เป็นน้ำหนักเท่าไร ให้จ่ายเงินที่ตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลใช้ไปจงครบ

มาตรา ๒๐ เหรียญกระสาปน์ที่ชาดเนื้อด้วยอื่น นอกจากที่ใช้สึกหรอไปโดยธรรมดา ฤๅที่มีผู้ทำให้เสียรูปด้วยประการใด ฤๅที่มีผู้ตีตราอื่นเพิ่มเติมตราหลวง ให้นับว่าไม่เป็นเหรียญกระสาปน์ ซึ่งเจ้าหน้าที่จำต้องรับตามความในหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ห้ามไม่ให้เจ้าพนักงานพระคลัง ฤๅเจ้าพนักงานผู้เป็นเจ้าหน้าที่เก็บเงินผลประโยชน์แผ่นดินรับไว้ ฤๅจ่ายเหรียญกระสาปน์ดังแลกให้

มาตรา ๒๑ เมื่อมีผู้นำเหรียญกระสาปน์ที่ชาดเนื้อเสียรูปดังกล่าวไว้ในมาตรา ๒๐ มาส่งแก่ข้าราชการที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมอบหน้าที่ให้เป็นผู้ทำการตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ข้าราชการผู้นั้นทำลายเสียตามวิธีที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะได้ตั้งไว้เป็นข้อบังคับการทำลายเหรียญกระสาปน์ที่ชาดเนื้อเสียรูป

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยวัตถุที่ใช้ต่างเงินตรา

มาตรา ๒๒ ห้ามมิให้ผู้ใดทำใช้ ฤๅจำหน่ายท่อนโลหะที่เป็นชาตุเดียว ฤๅโลหะประสม ฤๅวัตถุใด ๆ ต่างเงินตราของรัฐบาล เว้นไว้แต่เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐบาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ใด ทำ เลมิด พระราชบัญญัติ มาตรา นี้ ให้นับ ว่า มี ความ ผิด ต้อง ระวาง ตะหุ โทษ ชั้น ๔ แห่ง กฎหมาย ลักษณ อาญา แต่ โทษ ที่ ว่า ใน มาตรา นี้ มิให้ ใช้ ถึง ถ้วง โทษ ฐาน ปลอม แปลง เงิน ตรา

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยเงินทุนสำรอง

มาตรา ๒๓ ให้ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ จัด ตั้ง เงิน ทุน สำรอง ขึ้น ส่วน หนึ่ง สำหรับ รักษา ราคา แลก เปลี่ยน ระหว่าง เงิน ตรา สยาม กับ เงิน ตรา ต่าง ประเทศ ไว้ ให้ ยืน ที่ มั่นคง

ทุน สำรอง นี้ ให้ กันไว้ แผนก หนึ่ง มิให้ ปะปน กับ เงิน อื่น ใน ท้อง พระคลัง แต ให้ ประกอบ ขึ้น ด้วย เงิน เหล่านี้

(๑) ใน ชั้น ต้น ให้ โอน เงิน คง พระคลัง ฤๅ เงิน ราย ใด ที่ รัฐบาล จะ แบ่ง มา ได้ นั้น มา ตั้ง ไว้ ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อน จำนวน เงิน นี้ ถ้า เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ เห็น สมควร จะ เพิ่ม ขึ้น เมื่อ ได้ รับ พระ บรม ราชา นุญาต แล้ว ก็ เพิ่ม ได้

(๒) กำไร ทำ เหรียญ กระสาปน์ ที่ ยัง ไม่ ได้ หัก ราย จ่าย

(๓) เงิน รายได้ อื่น ๆ ที่ อาจ นับ ว่า เป็น รายได้ ฤๅ กำไร ที่ บังเกิด แต่ เงิน ทุน ราย นี้

มาตรา ๒๔ ค่า ใช้จ่าย ที่ ต้อง ออก ไป ฤๅ ค่า เสีย หาย ที่ เกิด มี ขึ้น ใน การ ที่ ใช้ เงิน ทุน สำรอง ให้ สำเร็จ กิจ ที่ ตั้ง ไว้ ทำ นั้น ก็ ให้ ตั้ง เป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รายจ่าย หัก ทุนนี้ ดง แต่ค่าใช้จ่าย ของโรง กระสาปน์ เช่น เงิน เดือน เจ้าพนักงาน และค่าใช้สอยใน การ ทำ เหรียญ กระสาปน์ เป็น ต้น ให้ตั้ง เบิก ตาม ประเภท เงินใน งบ ประมาณ รายจ่าย ของรัฐบาล

มาตรา ๒๕ เงิน ทุน สำรอง นี้ ถ้าจำ เป็น ต้อง แบ่ง ภาค ใด ส่งไป รักษาไว้ ที่ ประเทศ อื่น ก็ให้ฝากไว้ ใน แบงก์ ที่ เสนาบดี กระทรวง พระ คลัง มหา สมบัติ เป็น ผู้เลือก ฤๅถ้า เห็น สมควร ก็ให้ ซื้อ หนังสือ สัญญา ที่ นิยม ว่า มี หลัก ถาน เป็น ชั้นเอก ซึ่ง รัฐบาล ต่าง ประเทศ ทำ กู้เงิน

ภาค ที่ รักษาไว้ ใน กรุง สยาม นั้น ให้เป็น เหรียญ กระสาปน์ ทอง แล เหรียญ บาท ฤๅเนื้อ ทอง เนื้อ เงิน ที่ มี ไว้ สำหรับ ทำ เป็น เหรียญ กระสาปน์

เหรียญ บาท เงิน ที่ รวม อยู่ใน ทุน สำรอง ตาม มาตรานี้ ให้ถอนได้ ต่อ เมื่อ แลก เปลี่ยน กับ เนื้อ ทอง ตาม พิกัด ที่ กำหนด ไว้ ใน มาตรา ๑๒ ฤๅ ซื้อ เนื้อ เงิน มา ทำ เหรียญ กระสาปน์ ฤๅซื้อ ใบ สำคัญ โอน เงิน ซึ่ง เป็น สัญญา ว่า จะจ่าย ทอง ให้แก่ รัฐบาล ทาง ประเทศ อื่น

มาตรา ๒๖ รายการ รับ จ่าย บรรดา ซึ่ง จัด ไป ใน ส่วน ทุน สำรอง ตาม พระราช บัญญัติ หมวด นี้

ให้อธิบดี กรม ตรวจ แล กรม สารบาญชี เป็น เจ้า หน้าที่ เบิด บาญชี แพนก หนึ่ง โดย เฉพาะ ตาม แบบ ซึ่ง เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ จะได้ วางไว้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้อธิบดีกรมตรวจแลกรมสารบาญชีบัดบาญชีรวมยอดประจำปี ให้เสร็จได้ทันเข้างบปี บาญชีรายได้รายจ่ายทั่วพระราชอาณาเขตร์

มาตรา ๒๗ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นเจ้าหน้าที่รักษาราชการให้เป็นไป แลให้มีอำนาจตั้งกฎข้อบังคับวางระเบียบการที่พึงทำตามข้อความในพระราชบัญญัตินี้ บรรดากฎข้อบังคับที่เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งขึ้นตามข้อความในมาตรานี้ ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษา แลให้ใช้ได้ตั้งแต่วันในประกาศนั้น

ประกาศมาณวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๕๖๑๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศบอกขนาดสัณฐานลวดลาย

แลอักษรจารึกในเหรียญกระสาปน์ต่าง ๆ

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติรับพระบรมราชโองการใส่เกล้าใส่กระหม่อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า ตามข้อความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติมาตราทองคำรัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ นั้น เหรียญกระสาปน์ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โปรด กระหม่อมให้ทำขึ้นใหม่ ให้มีขนาด สัณฐาน อักษร จารึก แล ลักษณอื่น ดังซึ่งเสนาบดีกระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ จะได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษานั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เหรียญกระสาปน์ ซึ่งให้จัดทำขึ้นใหม่นั้น มีสัณฐานเป็นแผ่นกลม มีขนาดโดยกว้างวัดผ่านศูนย์กลาง แลลักษณลวดลายอักษรจารึกดังแจ้งต่อไปนี้

เหรียญกระสาปน์ทอง

เหรียญทศ ฤๅ เหรียญ ๑๐ บาท ขนาดโดยกว้าง ๒๐ มิลลิเมตร์ ด้านหน้ามีพระบรมรูปแลจารึกอักษรพระนาม "จุฬาลงกรณ์บรมราชาธิราช" ด้านหลังเป็นรูปครุฑมีโล่ห์กลางอก กลางโล่ห์มีรูปจักร์กรี มีอักษรจารึกว่า "ทศหนึ่ง" "สยามรัฐ" แลศักราช

เหรียญกระสาปน์เงิน

ด้านหน้ามีพระบรมรูปแลจารึกอักษรพระนาม "จุฬาลงกรณ์สยามินทร์" ด้านหลังมีรูปช้างสามเศียรแลอักษรจารึกว่า "สยามรัฐ" ทั้งมีศักราชแลบอกชนิดเหรียญกระสาปน์

ขนาดโดยกว้างคือเหรียญบาท ๓๐ มิลลิเมตร์ เหรียญ ๒ สลึง ๒๕ มิลลิเมตร์ เหรียญสลึง ๒๑ มิลลิเมตร์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เหรียญกระสาปน์ทองขาวทองแดง

ด้าน หน้า มี อุณาโลม อักษร จารึก ว่า "สยามรัฐ" แต่ราคา
ด้าน หลัง มี รูป จักร์ แต่ศักราช

ขนาดโดยกว้าง คือ เหรียญ ๑๐ สตางค์ ๒๐ มิลลิเมตร์ เหรียญ ๕ สตางค์ ๑๗ มิลลิเมตร์ครึ่ง เหรียญ ๑ สตางค์ ๒๒ มิลลิเมตร์ครึ่ง

เหรียญทอง ขาว ทองแดง ทั้ง ๓ ชนิด นี้ ให้เจาะ วง กลาง มี ขนาดโดย กว้าง คือ เหรียญ ๑๐ สตางค์ ๕ มิลลิเมตร์ เหรียญ ๕ สตางค์ ๔ มิลลิเมตร์ เหรียญ ๑ สตางค์ ๖ มิลลิเมตร์

ประกาศ มาณวัน ที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) กิตติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศระงับข้อความบางมาตรา
ในพระราชบัญญัติมาตราทองคำ
ร. ศ. ๑๒๗

เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ รับ พระ บรมราชโองการ ใส่เกล้าใส่ กระหม่อม ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้าโปรด กระหม่อมให้ประกาศ ว่า ข้อ ความใน พระราช บัญญัติ มาตรา ทองคำ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บาง มาตรา ถ้าให้เป็นไป ตาม พระราช บัญญัติ ใน ขณะ นี้ ก็ ขัด อยู่ กับ ความ สดวก แต่ จะ เป็น ที่ เดือด ร้อน แก่ อาณา ประชา ราษฎร จึง ทรง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้ ระงับ ไว้ ก่อน ชั่วคราว ผันผ่อน ให้ การ เป็นไป ดังนี้

๑ ตาม มาตรา ๙ แห่ง พระราช บัญญัติ มาตรา ทองคำ ร. ศ. ๑๒๗ ซึ่งได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้ เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ ประกาศ บอก ขนาด สัณฐาน ลวด ลาย อักษร จารึก แต่ ลักษณ อื่น ใน เหรียญ กระสาปน์ นั้น บรรดา เหรียญ กระสาปน์ เก่า ทั้งปวง คือ เหรียญ บาท เหรียญ สลึง เหรียญ เฟื้อง เบี้ยทองแดง ซีก เสี้ยว อัฐ โสฬส เบี้ย ทอง ชาว ๒๐ สตางค์ ๑๐ สตางค์ ๕ สตางค์ ๒ ½ สตางค์ เหล่านี้ เป็น เหรียญ กระสาปน์ ที่ ไม่ ถูก ต้อง ด้วย ลักษณ ที่ ประกาศ ใน พระราช บัญญัติ แต่ ถ้า จะ เปลี่ยน ไป ให้ พร้อม กัน ใน ขณะ นี้ ก็ ยังไม่ สดวก จึง ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้

(๑) เหรียญ บาท แต่ เหรียญ สลึง ที่ ทำ ขึ้น ตาม พระราช บัญญัติ เก่า นั้น คง ใช้ ได้ ทั่วไป อย่าง เดิม

(๒) เหรียญ เฟื้อง เบี้ย ทองแดง ซีก เสี้ยว อัฐ โสฬส เหล่านี้ ให้ คง ใช้ ได้ ชั่วคราว ที่ มหาชน นำ มา แลก เป็น เหรียญ กระสาปน์ ใหม่

(๓) เบี้ย สตางค์ ทองขาว ๒๐ สตางค์ ๑๐ สตางค์ ๕ สตางค์ ๒ ½ สตางค์ ซึ่ง ออก ใช้ ตาม ประกาศ ลง วันที่ ๒๑ สิงหาคม ร. ศ. ๑๑๗ นั้น ให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เลิกใช้ แต่ให้เจ้าพนักงาน พระคลัง จำหน่าย เหรียญสตางค์อย่างใหม่ รับแลกเบี้ยสตางค์อย่างเก่าคืน เข้าพระคลังต่อไป จนกว่าจะได้ประกาศเลิกการรับ

การรับแลกเหรียญเพื่อง เบี้ยทองแดงแลเบี้ยสตางค์อย่างเก่า ดังที่กล่าวมาในข้อ ๒, ๓, นั้น ให้ใช้พิกัดแลกดังนี้ เบี้ยทองแดงคิดจำนวนที่มีราคา ๑ บาทต่อ ๑๐๐ สตางค์ เหรียญเพื่อง ๘ เหรียญต่อ ๑ บาท เบี้ยสตางค์อย่างเก่ากับเบี้ยสตางค์อย่างใหม่เป็นราคาเสมอกัน

เหรียญเพื่องเบี้ยทองแดงแลเบี้ยสตางค์อย่างเก่าเหล่านี้ จะแลกเป็นเหรียญกระสาปน์ใหม่ได้ ที่พระคลังกรุงเทพ ฯ แลที่ที่ทำการรัฐบาลแห่งอื่น ซึ่งเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติจะได้กำหนด

๒ มาตรา ๑๑ แลมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตราทองคำ ร.ศ. ๑๒๗ มีความว่า ผู้ใดจะนำเนื้อทองคำมาส่งต่อกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ เพื่อทำเป็นเหรียญกระสาปน์ก็อาจนำมาได้ ถ้าเจ้าของเนื้อทองจะขอรับแลกเป็นเหรียญกระสาปน์ทอง ก็ให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติจ่ายเหรียญกระสาปน์ทองให้ ฤๅถ้าจะรับแลกเปนเงินตราไม่ว่าชนิดใดที่ชอบด้วยหมวด ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตราทองคำ ร.ศ. ๑๒๗ ก็ให้จ่ายให้ตามพิกัดทองคำบริสุทธิ์หนัก ๑๐๐ บาท หรือ ๑๕๐๐ กรัมต่อ ๒๖๘๐ บาทนั้น

การรับทองคำในกรุงเทพ ฯ ยังหาสมควรแก่เวลาไม่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อม ให้ระงับ ข้อความใน มาตรา ๑๑ แล ๑๒ แห่ง พระราชบัญญัติ ที่ กล่าว นาม มา นั้น ไว้ชั่ว คราว หนึ่ง ก่อน

ใน เวลา นี้ให้กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ คง รับ ทอง คำ ทาง เมือง ต่าง ประเทศ ดัง ที่ เคย มา แต่ให้จ่าย เงิน ตรา ที่ ชอบ ด้วย กฎหมาย ทาง กรุงเทพ ฯ ตาม พิกัด ทอง คำ บริสุทธิ์ หนัก ๑๐๐ บาท หรือ ๑๕๐๐ กรัม ต่อ ๒๖๖๒ บาท หรือ ๑๓ บาท ต่อ ปอนด์

๓ มาตรา ๒๐ ในพระราชบัญญัติมาตราทองคำ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ มี ความ ว่า เหรียญ กระษาปน์ ที่ เสีย เนื้อไป ด้วย เหตุ อื่น นอก จาก สึก หรอ โดย อาการ ที่ใช้ ตาม ธรรมดา ฤๅ ซึ่ง มี ผู้ ทำให้ เสีย รูป ฤๅ ซึ่ง มี ตรา อย่าง อื่น เพิ่ม เติม ตรา หลวง ไม่ให้ นับ เป็น เงิน ตรา ซึ่ง เจ้า หนี้ จำ ต้อง รับ ตาม กฎหมาย เมื่อ ลูกหนี้ นำ มา ชำระ หนี้ แต่ไม่ให้ พระคลัง ฤๅ เจ้า พนักงาน ที่ มี หน้า ที่ เก็บ เงิน ผล ประโยชน์รัฐบาล รับ แล แลกไว้ นั้น

ใน เวลา นี้ มี เงิน สลึง งอ เพื่อง งอ ใช้ อยู่ ใน พื้น บ้าน เมือง เป็น อัน มาก ถ้า จะ เลิก รับ ที เดียว จะ เป็น ที่ เดือด ร้อน แก่ ประชาชน ทั่วไป จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า โปรด กระหม่อม ให้ พระ คลัง แล เจ้าพนักงาน เก็บ เงิน ผล ประโยชน์ แผ่นดิน ยอม รับ เงิน สลึง งอ เพื่อง งอ ที่ มี ผู้ นำ มา ส่ง ฤๅ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มา ขอแลก นั้น ต่อไป อีก ปี หนึ่ง ตั้ง แต่ วัน ที่ ประกาศนี้ ตาม ราคา เหรียญ ที่ บริบูรณ์

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) กิติยากรวรลักษณ์

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศตั้งกรมแลเจ้าพระยา

ศุภมัศดุ พระพุทธศาสนกาล เป็น อดีตภาค ล่วง แล้ว ๒๔๕๑ พรรษา ปัตยุบันกาล จันทรคตินิยม มกฎฉังวัจฉระ กติกมาศ กาฬปักษ์ อัฐฐมีดิถี จันทวาร สุริยคติกาล รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ พฤศจิกายนมาศ โสฬส มาสาหคุณ พิเศษ บริเฉท กาล กำหนด

พระ บาท สมเด็จ พระปรมินทร มหาจุฬา ลงกรณ์ บดินทร เทพยมหา มงกุฎ บุรุษย รัตน ราช รวิวงษ์ วรุตมพงษ์ บริพัตร วรขัตติยราช นิกโรดม จาตุรันต บรม มหา จักร พรรดิ ราช สังกาศ อุภโต สุชาติ สังสุทธเคราะหณี จักร กรี บรม นารถ มหา มกุฎ ราช วราง กูร สุจริตมูล สุสาธิต อรรค อุกฤษฐ ไพบูลย์ บุรพา ดูลย์ กฤษฎาภินิหาร สุภาธิการ รังสฤษดิ์ ธัญญลักษณ วิจิตร โสภาคย สรรพางค์ มหาชโนตมางค ประนต บาท บงกช ยุคล ประสิทธิสรรพ ศุภผล อุดม บรม สุขุมาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทิพยเทพาวตาร ไพศาล เกียรติคุณ อดุลย พิเศษ สรรพเทเวศรานุรักษ์ วิสิฐศักดิสมญา พินิต ประชา นารถ เปรม กระมล ชัตติยราชประยูร มุต มุขมาตยา ภิรมย์ อุดม เดชา ชิการ บริบูรณ คุณสาร สยามา ทินกร วรุตเมกราช ดิลก มหา ปริวารณา ยก อนันต์ มหันต วรฤทธิ เดช สรรพ วิเศษ ศิรินธร อเนกชนนิกร สโมสร สมมต ประสิทธิวรยศมโหฬม บรมราช สมบัติ นพปกต เสวตร ฉัตรา ดิฉัตร ศิริรัตโนปลักษณมหา บรม ราชา ภิเสกาภิสิต สรรพทศ ทิศวิชิตไชย สกล มไหสวริยมหาสวา มินทร์ มเหศวร มหินทร มหา รามา ธิราช วโรดม บรมนารถ ชาติอาชา วไศรย พุทธา ทิไตรรัตน สรณา รักษ์ อดุลยศักดิ์ อรรค นเรศราชบดี เมตตา กรุณา สีตลหฤไทย อโนปไมย บุญการ สกล ไพศาล มหารัษฎา ธิบดินทร์ ปรมินทร ธรรมิก มหา ราชา ธิราช บรม นารถ บพิตร พระ จุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว

ทรง พระ ราช ดำริห์ ว่า พระ เจ้า ลูกยา เธอ พระ องค์ เจ้า เพ็ญพัฒน พงษ์ ได้ เสด็จ ไป เล่า เรียน วิชา ณประเทศ ยุรป ครั้น เมื่อ เสด็จกลับ มา ได้ รับ ราช การ ตำแหน่ง ผู้ ช่วย ปลัด ทูล ฉลอง กระทรวง เกษตรา ธิการ มี หน้าที่ เฉภาะ จัดการ ใน กรม ช่าง ไหม แต่ ระ เตรียม ซึ่ง จะ ตั้ง ตำแหน่ง กรม เพาะ ปลูก อัน นับ ว่า เป็น กิจการ เกิด ขึ้น ใหม่ ถึง ว่า ความ ดำเนิร ไป ของ การ เหล่า นี้ ยัง ไม่ ถึง ที่ ซึ่ง ควร จะ นับ ว่า มี ผล ก็ ได้ ทรง รับ ราช การ ใน กระทรวง ซึ่ง เป็น เวลา บก พร่อง แทน ตำแหน่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ปลัด ทูล ฉลอง แล รั้ง ราช การ ใน กระทรวง ก็ มิ พระ กำลัง ไม่ สู้ สมบูรณ์ ดี แต่ ประกอบ ด้วย ความ อุสาห ใน ราชกิจ ตาม สามารถ บัดนี้ ก็ มี พระชนมายุ เจริญไวย สมควร ที่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ยก ย่อง ขึ้น ไว้ เป็น พระองค์ เจ้า ต่าง กรม พระองค์ หนึ่ง ได้

จึง มี พระ บรม ราช โองการ ตำรัส สั่ง ให้ สถาปนา พระเจ้า ลูกยาเธอ พระ องค์ เจ้า เพ็ญพัฒน พงษ์ ขึ้น เป็นพระองค์ เจ้า ต่าง กรม มีพระนาม ตาม จาฤก ใน พระ สุพรรณบัตร์ ว่า พระ เจ้า ลูกยาเธอ กรม หมื่น พิไชย มหินทโรดม มุสิกนาม ทรง ศักดินา ๑๕๐๐ ตาม พระราช กำหนดอย่าง พระ องค์ เจ้า ต่าง กรม ใน พระ บรม มหา ราช วัง จง ทรง พระเจริญ พระ ชนมายุ พรรณ ศุข พลปฏิภาณ คุณสาร สมบัติ สรรพ ศิริสวัสดิ์ พิพัฒนมงคล วิบูลย ศุภผล มโหฬาร ทุก ประการ

ให้ ทรง ตั้ง เจ้ากรม เป็น หมื่น พิไชย มหินทโรดม ถือ ศักดินา ๖๐๐
ให้ ทรง ตั้ง ปลัด กรม เป็น หมื่น พิพัฒน นิคม อนุกูล ถือ ศักดินา ๔๐๐
ให้ ทรง ตั้ง สมุห บาญชี เป็น หมื่น บัญชา บำรุง พล ถือ ศักดินา ๓๐๐

อนึ่ง ทรง พระ ราช ดำริห์ว่า พระ เจ้า วรวงษ์เธอ พระ องค์ เจ้า เสรฐ วงษ์ วราวัตร เป็น พระโอรส องค์ ใหญ่ ของ สมเด็จ พระ เจ้า น้อง ยาเธอ เจ้า พ้า จาตุรนต์ รัศมี กรม พระ จักร พรรดิพงษ์ มี น้ำพระไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มั่น คง ประกอบ ด้วย ความ อุตสาห เป็น อัน มาก ฉลาด ใน กิจการ ต่าง ๆ ฝ่าย ข้าง เป็น การ ช่าง แล การ รักษา ระเบียบ แบบ อย่าง มี งระไทย กว้าง ขวาง อารี แก่เจ้านายที่ เป็น น้อง ใน กรม เดียว กัน ได้ รับ ราชการ ฉลอง พระเดช พระคุณ เริ่ม แรก ใน การ ช่าง ครั้ง ก่อ สร้าง สวน ดุสิต ทั้ง ส่วน ข้าง แบบ อย่าง แล การ บาญชี ฎีกา ภาย หลัง ได้ ตำแหน่ง เป็น ผู้รักษา พระ ราชวัง บาง ปอิน เป็น ผู้ ว่า ราช การ อำเภอ พระ ราชวัง ได้ รักษา ราช การ ใน น่า ที่ มี ความ เจริญ มั่น คง สมควร แก่ ตำแหน่ง ควร ที่ จะ ยก ย่อง ไว้ ให้ เป็น ที่ เชิด ชู พระเกียรติยศ สมเด็จ พระเจ้า น้องยาเธอ เจ้า พ้า กรมพระ จักรพรรดิพงษ์ เป็น หัว หน้า ของ เจ้า นาย ซึ่ง เป็น น้อง ใน กรม นั้น พระองค์ หนึ่ง ได้

จึง มี พระ บรม ราช โองการ ตำรัสสั่ง ให้ สถาปนา พระเจ้า วรวงษ์เธอ พระองค์ เจ้า เสรฐวงษ์ วราวัตร เป็น เป็น พระองค์ เจ้า ต่างกรม มีพระนาม ตาม จาฤก ใน พระ สุพรรณ บัตร ว่า พระ เจ้า วรวงษ์เธอ กรม หมื่น อนุพงษ์จักรพรรดิ ครุธนาม ทรง ศักดินา ๑๐๐๐๐ ตาม พระ ราชกำหนด อย่าง พระเจ้า วรวงษ์เธอ พระ องค์ เจ้า ต่าง กรม ให้ ทรง เจริญ พระ ชนมายุ พรรณ สุขพล ปฏิภาณ คุณสาร สมบัติ สรรพ ศิริ สวัสดิ์ พิพัฒน มงคล ทุก ประการ

ให้ ทรง ตั้ง เจ้ากรม เป็น หมื่น อนุพงษ์ จักรพรรดิ ถือ ศักดินา ๕๐๐
ให้ ทรง ตั้ง ปลัด กรม เป็น หมื่น อนุมัติ จักรพันธ์ ถือ ศักดินา ๓๐๐
ให้ ทรง ตั้ง สมุหบาญชี เป็น หมื่น อนันตจักรพล ถือ ศักดินา ๒๐๐

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อนึ่ง ทรง พระ ราช ดำริห์ว่า พระ บวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า กาญจ โนภาศ รัศมี ได้รับ ราช การ ใน กรม ทหาร อักษาพระองค์ แต่ เริ่ม แรกมา ได้เลื่อน ยศ ขึ้นโดย ลำดับ จน ถึง ได้เป็น นาย พันโท ราชองครักษ์ ประจำการ ได้ออก เป็น ผู้บังคับ การ กรม ทหาร ราบที่ ๑๔ ทหาร หน้า ราบที่ ๑๓ ล้อม วัง ครั้น เมื่อ ถึง กำหนด ก็ได้ กลับ เข้า รับ ราช การ เป็น ราช องครักษ์ ประจำการ แล เลื่อน ยศ ขึ้น เป็น นาย พันเอก ภาย หลัง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้เป็น ผู้บังคับ การ กอง ดับ เพลิง สวน ดุสิต มี พระอัธยาไศรย ซื่อ ตรง จง รัก ภักดี ต่อได้ ฝ่า ธออง ขุดี พระ บาท เป็น อัน มาก ประกอบ ด้วย สติปัญญา สามารถ ใน กิจการ ต่าง ๆ ทั้ง การ ช่าง แล การ เบ็ดเตล็ด ทั่วไป ถึง มิ ได้เป็นพระ โอรส องค์ใหญ่ ของ พระ เจ้า บวรวงษ์เธอ กรม พระ ราชวัง บวรวิไชย ก็ เป็น ผู้ซึ่ง สมควร จะ ได้รับ พระ มหา กรุณา ยกย่อง ขึ้น ไว้ ให้เป็น พระ องค์เจ้าต่าง กรม ฝ่าย พระ ราชวัง บวร เชิด ชู พระ เกียรติยศ กรม พระ ราชวัง บวร พระองค์หนึ่ง ได้

จึง มี พระ บรม ราช โองการ ตำรัสสั่ง ให้ สถาปนา พระ บวรวงษ์เธอ พระองค์เจ้า กาญจโนภาศ รัศมี ขึ้น เป็น พระองค์เจ้าต่าง กรม มี พระนาม ตาม จาฤก ใน พระ สุพรรณบัตร์ ว่า พระ บวร วงษ์เธอ กรมหมื่น ชาญไชย บวรยศ สิงหนาม ทรง ศักดินา ๑๐๐๐๐ ตาม พระราชกำหนด อย่าง พระองค์เจ้าต่าง กรมใน พระราชวัง บวร ให้ทรงเจริญพระชนมายุ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พรรณ ศุข พล ปฏิภาณ คุณสาร สมบัติ สรรพ ศิริ สวัสดิ์ พิพัฒนมงคล ทุก ประการ

ให้ ทรง ตั้ง เจ้า กรม เป็น หมื่น ชาญไชย บวรยศ ถือศักดินา ๕๐๐

ให้ ทรง ตั้ง ปลัด กรม เป็น หมื่น ประนต บวรศักดิ์ ถือศักดินา ๓๐๐

ให้ ทรง ตั้ง สมุหบาญชี เป็น หมื่น พิทักษ์ บวรพล ถือศักดินา ๒๐๐

ให้ ผู้ ที่ ได้ รับ ตำแหน่งยศทั้ง ๙ นี้ ทำ ราชการ ในหลวงแต่ในกรม ตาม อย่าง ธรรม เนียม เจ้า กรม ปลัด กรม สมุหบาญชี ใน พระองค์ เจ้าต่าง กรม ทั้งปวง สืบ ไป ขอ ให้ มี ศุข สวัสดิ์ เจริญ เทอญ

อนึ่ง ทรงพระ ราชดำริห์ว่า พระยา สุขุมนัย วินิต ได้ เริ่ม ต้นรับ ราช การ มา ใน กรม ศึกษา ธิการ เหตุ ด้วย เป็น ผู้ ได้ เรียน ภาษา บาฬี มี ความ รู้ เข้า แปล ใน สนาม มี ประโยค ได้ เป็น เปรียญ ภาย หลัง ได้ เป็น ผู้ โดย เสด็จ พระ เจ้า ลูกเธอ ๕ พระองค์ ออก ไป ทรง เล่า เรียน ใน ประเทศ ยุรป เป็น ครั้ง แรก เพราะ เหตุ ที่ ได้ ถวาย พระ อักษร ภาษาไทยมา แต่ ยัง เสด็จ อยู่ ใน กรุง เทพ ฯ เป็น ที่ รักใคร่ ของ พระ เจ้า ลูกเธอ ผู้ เป็น ศิษย์ โดย สนิท ทุก พระ องค์ ครั้น เมื่อ พระ เจ้า ลูกเธอ เสด็จ เข้า เรียน ภาษา อังกฤษ มี เวลา ว่าง จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้ เป็น ผู้ ช่วย ใน สถาน ทูต สยาม กรุง ลอน ดอน อีก ตำแหน่ง หนึ่ง ได้ ถือ เอา โอกาศ อัน ออก ไป อยู่ ใน ประเทศ ยุรป นั้น ด้วย ดี เรียน ภาษา อังกฤษ ใน ระหว่าง ๗ ปี ที่ ได้ รับ ราช การ อยู่ นั้น ด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ความเพียร และทุน ของ ตนเอง มีความรู้กว้าง ขวาง ทั้ง เป็น ผู้ที่ได้
เข้า ตาม เสด็จ พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรม หลวง เทวะวงษ์วโรประการ และ
พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชา นุภาพ ซึ่ง เสด็จ ไปยัง ราช
สำนัก ต่าง ๆ ใน ประเทศ ยุรป และ อเมริกา ใน ชั้น หลัง ที่สุด ได้
เป็น เลขา นุการ และ ทำการ แทนราชทูต สยาม ใน ประเทศ อังกฤษชั่วคราว
ครั้น เมื่อ กลับ เข้า มา ยัง กรุงเทพ มหานคร ได้เริ่ม ต้น รับ ราชการ เป็น
เลขานุการ เสนา บดี กระทรวง มหาดไทย แล้ว ไป เป็น ข้าหลวง
พิเศษ จัด การ เมือง สงขลา และ เมือง พัทลุง ซึ่ง ภาย หลัง รวม ขึ้น เป็น
มณฑล นคร ศรี ธรรม ราช แล้ว แล ขยาย ออก ไป ถึง เมืองมลายู ๗ เมือง
ได้เริ่ม ต้น ตั้ง การ ปกครอง มณฑล ด้วย ความ สามารถ เป็น อันมาก
วาง แบบ อย่าง การ ปกครอง การ สรรพากร และ คลัง เริ่ม ตั้ง การ ยุติธรรม
วาง ระเบียบ แบบ อย่าง ก่อน ที่ จะ ส่ง ยัง กระ ทรวง ส่วน การ โยธา ใน
มณฑล นั้น ก็ ได้ ขุด คลอง และทำ ทาง เป็น ที่ สัญจร ไป มา ทั้ง ทางบก
ทาง เรือ เป็น อัน มาก ส่วน การ ปกครอง เมือง มลายู ซึ่ง เป็น การยาก
ด้วย เกี่ยว แก่ ศาสนา ก็ ได้ จัด วิธี พิจารณา อนุโลม ตาม ให้เป็น การ
สำเร็จ ลง แบบ อย่าง เรียบ ร้อย ได้ ส่วน การจร ใน ระหว่าง ที่ รับ ราช
การ นั้น ก็ มี หลาย ครา คือ ไป ประเทศ อินเดีย และ ยวา และ ไปรักษา
ราชการ และ ทำสัญญา เมือง กลันตัน อัน เป็น ร้อ ราช การ สำคัญ ที่ ต้อง
ใช้ สติปัญญา เป็น อัน มาก ได้ รับ ราช การ ใน มณฑล นอก กรุง เป็น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เวลา ถึง ๑๐ ปี มี ความ รู้ แล ชำนาญ กว้าง ขวาง ใน ทาง ปกครอง พระ ราช อาณา เขตร ครั้น เมื่อ รัตน โกสินทร ศก ๑๒๕ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้ เข้า มา รับ ราช การ ใน ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง โยธา ธิการ ได้ เริ่ม จัดการ ใน กระทรวง นั้น ทั้ง เป็น ผู้ ที่ ได้ รับ ฉลอง พระเดช พระคุณ การ ส่วน พระองค์ ใน การ ก่อ สร้าง พระ ที่นั่ง อัมพร สถาน แล ดำริห์ เริ่ม การ ก่อ สร้าง พระ ที่นั่ง อนันต สมาคม มี เวลา ได้ ออก ไป ตรวจ การ ใน มณฑล ไทรบุรี แล มลายู ประเทศ ซึ่ง เข้า กัน ใน การ ปกครอง ครั้น เมื่อ เสด็จ พระ ราช ดำเนิรกลับ จาก ประเทศ ยุรป ครั้ง นี้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ให้ ย้าย ไป รับ ราชการ ใน ตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง นคร บาล เพื่อ จะ ได้ ตรวจ ตรา จัด การ ปก ครอง มณฑล กรุง เทพ ฯ แล บัญชา การ กรม ศุขา ภิบาล ส่วน การ ซึ่ง ได้ ฉลอง พระเดช พระคุณ เฉภาะ พระองค์ มี การ ก่อ สร้าง พระ ที่ นั่ง เป็น ต้น ก็ ยัง คง ติด อยู่ เป็น การ เฉภาะ ตน อีก แพนก หนึ่ง

พระยา สุขุม นัยวินิต เป็น ผู้ มี อัธยาไศรย ซื่อ ตรง มั่น คง ต่อ ความ คิด อัน ได้ กำหนด ไว้ ว่า จะ ทำ แล้ว มิ ได้ ละเลย ให้ จืด จาง เคลื่อน คลาย มี ความ รู้ แล สติ ปัญญา พอ ที่ จะ ใช้ ความ ตั้ง ใจ นั้น ให้ ดำเนิร ไป โดย ด้วย แยบ คาย แล อุบาย อัน ชอบ ประกอบ ด้วย ความ กตัญญู แล กตเวที ทั้ง เมตตา ปรานี เป็น เบื้อง หน้า มี ความ อุสาห แล ความ เพียร เป็น กำลัง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จึง อาจ จะ ยัง ราชกิจ ทั้ง ปวง ใน หน้า ที่ ให้ สำเร็จ ได้ โดย สดวก ดี ควร จะ ชม เป็น ที่ นิยม ทั่วไป ใน หมู่ ชน เป็น อัน มาก ปรากฏ มา โดย ลำดับ ทรง พระ ราช ดำริห์ ว่า ผู้ ซึ่ง มี อัชยา ไศรย แล ความ สามารถ เช่น นี้ คง จะ ได้ รับ ราชการ ในตำแหน่ง หน้า ที่ ยืน ยาว สืบ ไป เป็น ผู้ สมควร จะ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า โปรด กระหม่อม ยก ย่อง ขึ้น ไว้ ใน ตำแหน่ง เจ้า พระยา ให้ เป็น ตัว อย่าง ของ ข้า ราช การ ทั้ง ปวง สืบ ไป ภาย หน้า

จึง มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส สั่ง ให้ สถา ปนา พระยา สุขุมนัยวินิต ขึ้น เป็น เจ้า พระยา มี สมญา จาฤก ใน หิรัญบัตร ว่า เจ้า พระยา ยมราช ชาติ เสนางคนริน ทร์ มหินทรา ธิบดี ศรีวิไชย ราช มไหสวรรย บริรักษ์ ภูมิพิทักษ์ โลกาธิกรณ์ สิงหพาห เทพยมุรธาธร ราช ธานี มหา สมุห ประธาน สุขุมนัย บริหาร อเนก นรสมาคม สรรโพคม สุทธิศุขวัฒนา การ มหา นครา ภิบาล อรรค มาตยา ธิบดี อภัย พิริยบรากรม พาหุ คชนาม ถือ ศักดินา ๑๐๐๐๐ จง เจริญ ทฤฆชนมายุ พรรณ ศุข ศิริสวัสดิ์ พิพัฒนมงคล ธนสารสมบัติ บริวาร สมบูรณ ทุกประการ เทอญ

ประกาศปล่อย นักโทษ ที่ มีโทษ น้อย

มี พระบรมราช โองการ ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ สั่ง ว่า ใน การ พระ ราช พิธี รัชมังคลาภิเศก สมโภช ศิริ ราช สมบัติ ถึง ๕๑ ปี ครา วนี้ มี พระ ราช ประ สงค์ จะ ปล่อย นักโทษ ซึ่ง สมควร จะ รับ พระ ราช ทาน พระ มหา กรุณา พ้น โทษ ได้ ให้ พ้น พระราช อาญา ไป จึง ทรง พระ กรุณา โปรด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เกล้า ฯ ให้เจ้า กระทรวง สำรวจ นักโทษ ที่ ติด เวร จำ มา ช้า นาน แต่ ฐานโทษ ควร จะ ปล่อย เปน อิศรได้ แต นักโทษ ที่ มี ความ ชอบ ใน เวลา ที่ อยู่ ใน เรือน จำ นำ ขึ้น ทูล เกล้า ฯ ถวาย

เจ้า กระทรวง ได้ สำรวจ ทำ บาญชี ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระ กรุณา มี จำนวน

ใน กรุงเทพ ฯ	๕๑	คน
มณฑล กรุงเก่า	๒๑๒	คน
มณฑล นครสวรรค์	๖๒	คน
มณฑล พิศณุโลก	๕๘	คน
มณฑล นครราชสีมา	๕๐	คน
มณฑลอุดร	๑๘	คน
มณฑลอิสาณ	๑๘๗	คน
มณฑล พายัพ	๑๑๐	คน
มณฑล นครไชยศรี	๑๕๕	คน
มณฑล ราชบุรี	๒๘๘	คน
มณฑล ชุมพร	๕๗	คน
มณฑล ปาจิณบุรี	๑๒๐	คน
มณฑล จันทบุรี	๒๘	คน
มณฑล นครศรีธรรมราช	๑๓๖	คน
มณฑล ภูเก็ต	๗๓	คน
มณฑล บัตตานี	๒๓	คน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑล ไทรบุรี

จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ปล่อย น.
พ้น โทษ ไป

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เป็น วันที่ ๑๔๖๒๗ ใน รัชกาล บัดยุบัน นี้

ประกาศเก็บเงินค่านา

เป็นวิธีนาคู่โค

มี พระ บรมราช โอง การ ตำรัส เหนือ เกล้า ฯ สั่ง ว่า ตาม ความ ใน ประกาศ กะชั้น ที่ นา ศก ๑๒๔ ซึ่ง มี ว่า การ เก็บ เงิน อากร ค่านา ตาม หัว เมือง มณฑล ต่าง ๆ ที่ จะ ใช้ วิธี เก็บ เปน นา คู่ โค นั้น จะ ยัง ไม่ ทั่ว ถึง กัน ได้ หมด เมื่อ ใน หัว เมือง มณฑล ใด เคย เก็บ เปน วิธี นา คู่ โค หรือ นา ฟาง ลอย มา อย่าง ใด ให้ คง จัด เก็บ ไป ตาม ประกาศ แก้ วิธี และ พิกัด ค่านา ไป พลาง ก่อน ต่อ ไป ถ้า ใน ตำบล ที่ มี เนื้อ นา ควร เปน นา คู่ โค ได้ จะ ได้ ประกาศ เก็บ เปน วิธี นา คู่ โค นั้น บัด นี้ ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า ใน ศก ๑๒๗ เปน ปี ที่ การ ทำ นา ได้ ผล บริบูรณ์ ดี ราษฎร ได้ โก่น ส้ร้าง ที่ ดิน บาง ตำบล ทำ เปน นา เต็ม ตาม เนื้อ ที่ แล้ว สม ควร จะ จัด เก็บ เงิน ค่า นา เปน วิธี นา คู่ โค ได้ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ เก็บ เงิน อากร ค่านา ใน ท้อง ที่ ซึ่ง แจ้ง ต่อ ไป นี้ โดย วิธี นา คู่ โค ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลราชบุรี

ที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็น นาดีโดชั้นใด
๑	เมืองราชบุรี อำเภอเมือง	ตำบลคอนงว	โท		โท
		ตำบลอ่างทอง	โท		โท
		ตำบลคอนตะโก	โท		ตรี
		ตำบลคูบัวเหนือ	โท		โท
		ตำบลคูบัวใต้	โท		โท
		ตำบลหนองไม่	ตรี		จัตวา
		ตำบลคุ้งกระถิน	ตรี		โท
		ตำบลเจดีย์หัก	ตรี		ตรี
		ตำบลคอนแร่	ตรี		จัตวา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางถอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาดีโทชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองราชบุรี อำเภอเมือง	ตำบลเขาแร้ง	ตรี		ตรี	
		ตำบลบ้านไร่	ตรี		โท	
		ตำบลคลองตาด	จัตวา		ตรี	
		ตำบลท่าเรือ	จัตวา		ตรี	
		ตำบลบางป่าไม้	จัตวา		โท	
		ตำบลบางบ้านอก	จัตวา		โท	
		ตำบลด่านเรือม	จัตวา		ตรี	
		ตำบลคลองแค	จัตวา		ตรี	
		ตำบลโคกหม้อ	จัตวา		ตรี	
		ตำบลท่าราบ	จัตวา		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหนา ฟางลอย ชั้นใด	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใด	ยังเป็นน่าใด ชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองราชบุรี อำเภอเมือง	ตำบลหนองกลางนา	จัตวา		ตรี	
		ตำบลหมู่คัน	จัตวา		ตรี	
		ตำบลจอมบึง	จัตวา		เบญจะ	
		ตำบลคู่เรือ	จัตวา		ตรี	
		ตำบลพงตวาย	จัตวา		ตรี	
		ตำบลบ้านฆอง	จัตวา		จัตวา	
๒	อำเภอโพธาราม	ตำบลตอนใหญ่	ตรี		โท	
		ตำบลตอนตาล	ตรี		โท	
		ตำบลบางแพเหนือ	ตรี		โท	
		ตำบลบางแพใต้	ตรี		โท	
		ตำบลท่าราม	ตรี		โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางตอย ชั่ง ไห	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใด	ยกขึ้นเป็น นาคู่ใด ชั่งใด	หมายเหตุ
๒	เมือง ราชบุรี อำเภอโพธาราม	ตำบลคอนเซ่ง	ตร		โท	
		ตำบลหนองแขม	ตร		ตร	
		ตำบลหนองโพ	ตร		ตร	
		ตำบลเตาอิฐ	ตร		ตร	
		ตำบลบ่อมะกรูด	ตร		ตร	
		ตำบลท่านม	ตร		ตร	
		ตำบลวัดแกว	ตร		ตร	
		ตำบลบางตะโก	ตร		ตร	
		ตำบลคอนกระเบื้อง	จัตวา		ตร	
๓	อำเภอแม่น้ำอ้อม	ตำบลทะเลตาม	โท		โท	
		ตำบลสำมะโรง	โท		โท	
		ตำบลคลองขนอน	ตร		โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็น นาฟางลอย ๕ ชั่น ๑	เปลี่ยนเป็น ตำบล ๑	ยกขึ้นเป็น นาคู ๑ ชั่น ๑	หมายเหตุ
๓	เมือง ราช บุรี อำเภอแม่กลอง	ตำบล จอม ทัด	ตรี		โท	
		ตำบล ดอน กลาง	ตรี		โท	
		ตำบล ดัยาง	ตรี		โท	
		ตำบล บางหวาย	ตรี		ตรี	
		ตำบล เวียง ทุ่ม	ตรี		ตรี	
		ตำบล วัด เกาะ	ตรี		ตรี	
		ตำบล บ่าก ไก่	ตรี		ตรี	
		ตำบล บาง เค็ม	ตรี		ตรี	
		ตำบล ห้วย โรง	ตรี		ตรี	
		ตำบล วัด เพลง	ตรี		ตรี	
		ตำบล วัด มหาว	ตรี		ตรี	
		ตำบล ปาก ท่อ	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมู่ที่ ตอนใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ หรืออำเภอ	หมายเหตุ
๔	เมือง ราชบุรี อำเภอ คำเนินสดวก	ตำบล โพหักหน้าศาล	ที่		โท	
		ตำบล โพหักวังกล่ำ	ที่		โท	
		ตำบล โพหักบางแกะ	ที่		โท	
		ตำบล ดอนคา	ที่		โท	
		ตำบล ดอน พรม	ที่		โท	
		ตำบล หัวโพ	ที่		โท	
		ตำบล บ้านไหม่	ที่		โท	
		ตำบล บ้านไร่	ที่		โท	
		ตำบล ดอนมดแดงตอย	ที่		ตรี	
		ตำบล ดอนกรวย	ที่		โท	
		ตำบล ดอน คลัง	ที่		โท	
		ตำบล ดอน ขอย	ที่		โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหน้าฟางตอยชั่งได้	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นมาคใดชั่งได้	หมายเหตุ
๔	เมืองราชบุรี อำเภอคำเนินรัตควก	ตำบลบ้านงาม ตำบลบ้านยางเหนือ ตำบลท่านัด ตำบลตอนไม่ ตำบลหลักหก	ตรี จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา		โท โท ตรี ตรี ตรี	
๕	อำเภอดำเนินสะดวก	ตำบลคลองแพงพวย ตำบลคุ้งน้ำวน	ตรี ตรี		ตรี โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหน้าที่ฟางตอยขึ้นใต้	เปลี่ยนเป็นตำบลใต้	ยกขึ้นเป็นหน้าที่ขึ้นใต้	หมายเหตุ
๑	เมืองเพชรบุรี อำเภอเมือง	ตำบลบ้านท่าไม้ ออก ตำบลบ้านกุมุทก ตำบลบ้านหาด ตำบลบ้านหมอ ตำบลบ้านวัง ตำบลสมอพลี ตำบลคลองกระแชง ตำบลโรงเข้ ตำบลบางจาก ตำบลโพไร่หวาน ตำบลบ้านลาด	โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี		โท โท ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมู่บ้านห่างตอยู่ใกล้ชิดเท่า	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นมากี่ตำบลชิดเท่า	หมายเหตุ
๖	เมืองเพชบุรี อำเภอเมือง	ตำบล หนองโสน	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล ตาโพ	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล วังตะโก	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล ช่องตะแก	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล ยางโสย	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล ไร่ส้ม	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบล เวียง คอย	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบลคันมะม่วง	๙ ตำบล		๙ ตำบล	
		ตำบลสระพานไกร	๕ จตุวา		๕ จตุวา	
		ตำบล ท่าเสม	๕ จตุวา		๕ จตุวา	
		ตำบล ห้วยท่าช้าง	๕ จตุวา		๕ จตุวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมู่บ้านฟากตอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกฐานะมาคงชั้นใด	หมายเหตุ
๖	เมืองเพชบุรี อำเภอเมือง	ตำบลหัวตะพาน	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลน่าพระธาน	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลคอนพุทรา	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลไร่โคก	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลบ้านพาน	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลหนองกะปุ่	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลค่าหรุ	เบญจะ		เบญจะ	
		ตำบลบ้านยางชอง	เบญจะ		เบญจะ	
		ตำบลบ้านมะพร้าว	เบญจะ		เบญจะ	
		ตำบลไร่กะทอน	เบญจะ		เบญจะ	
		ตำบลบางจาม	เบญจะ		เบญจะ	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหา ฟางลอย ชั่งได้	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใด	ยกขึ้นเป็น นาคูใด ชั่งได้	หมายเหตุ
๑	เมืองเพชรบุรี อำเภอ เขายอย	ตำบล เขายอย	โท		ตรี	
		ตำบล ห้วย หงอง	โท		ตรี	
		ตำบลหนองจิก	ตรี		ตรี	
		ตำบล ทับคาง	ตรี		ตรี	
		ตำบลห้วย ท่า ช้าง	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองปลาไหล	ตรี		ตรี	
		ตำบล หนอง ปรง	ตรี		ตรี	
		ตำบลตระพัง	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลบางเค็ม	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลตอนทราย	จัตวา		จัตวา	
		ตำบล หนองเสือ	จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอย ชั้นใด	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใด	ยกขึ้นเป็น นาคใด ชั้นใด	หมายเหตุ
๘	เมืองเพชรบุรี อำเภอแม่ประจัน	ตำบลวังไคร้ ตำบลท่าคอย	จัตวา จัตวา		จัตวา จัตวา	
๙	อำเภอบ้านแหลม	ตำบลเขาแร้ง	โท		โท	
		ตำบลนาพันสาม	โท		โท	
		ตำบลโพพระ	โท		โท	
		ตำบลตำมะโรง	โท		โท	
		ตำบลบางตาม	โท		โท	
		ตำบลท่าแร้ง	โท		โท	
		ตำบลบ้านแหลม	โท		ตรี	
		ตำบลบางครก	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฝ่ายตอยขึ้นใคร	เปลี่ยนเป็นตำบลใคร	ยกขึ้นเป็นอำเภอขึ้นใคร	หมายเหตุ
๙	เมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม	ตำบลหนองพลับ	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนอง ชมาน	ตรี		ตรี	
		ตำบลบางแก้ว	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลบางจุนไทย	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลปากทะเล	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลบางทะลุ	เมืองตรี		เมืองตรี	
๑๐	เมืองปราณบุรี อำเภอประจวบ	ตำบลปลอดแผง	จัตวา		เมืองตรี	
		ตำบลท่าข้าม	จัตวา		เมืองตรี	
๑๑	เมืองสมุทรสงคราม อำเภอดำพวา	ตำบลบ้านแหลก	จัตวา		ตรี	
		ตำบลคลอง โพ	จัตวา		ตรี	
		ตำบล คลอง แค	จัตวา		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลนครไชยศรี

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฝ่ายตอยู่ชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลชั้นใด	ยกขึ้นเป็นนาค่าชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองนครไชยศรี อำเภอพระปฐมเจดีย์	ตำบลนครปฐม	โท		โท	
		ตำบลบางแขม	โท		โท	
		ตำบลดอนยายหอม	โท		โท	
		ตำบลดอนนวาด	โท		โท	
๒	อำเภอเมือง	ตำบลบางแก้ว	เอก		เอก	
		ตำบลท่าการะฮัง	เอก		เอก	
		ตำบลสวนกล้วย	เอก		เอก	
		ตำบลโพเคย	เอก		เอก	
		ตำบลท่ามะปริง	เอก		เอก	
		ตำบลท่าพยุง	เอก		เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหน่วยฟางตอยชั่งได้	เปลี่ยนเป็นตำบลได้	ยกขึ้นเป็นหน่วยน้ำหนักชั่งได้	หมายเหตุ
๓	เมืองนครไชยศรี อำเภอ ตลาดใหม่	ตำบลหอมเกร็ด	เอก		เอก	
		ตำบลทรงคนอง	เอก		เอก	
		ตำบลบางเตย	เอก		เอก	
		ตำบลไร่ขิง	เอก		เอก	
		ตำบลท่าตลาด	เอก		เอก	
		ตำบลยายชา	เอก		เอก	
		ตำบลท่าชาม	เอก		เอก	
		ตำบลตลาดพราน	เอก		เอก	
		ตำบลศีรษะย่าน	เอก		เอก	
๔	อำเภอบางปลา	ตำบลบางปลา	เอก		เอก	
		ตำบลบางหลวง	เอก		เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหางถอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นบ่าใดชั้นใด	หมายเหตุ
๕	เมืองสมุทสาคร อำเภอเมือง	ตำบลคอกกระบือ	เอก		โท	
		ตำบลบางปิ้ง	เอก		โท	
		ตำบลโพเจ้า	เอก		โท	
		ตำบลแค่งตำ	โท		ตรี	
		ตำบลบ้านเกาะ	โท		ตรี	
		ตำบลบ้านอำแพง	โท		ตรี	
		ตำบลโชกชาม	จัตวา		จัตวา	
๖	อำเภอกระทุ่มแบน	ตำบลหนองแขม	เอก		โท	
		ตำบลท่าเสาธงกับตำบลหนองกระทุ่มแบน	เอก		โท	
		ตำบลกระทุ่มแบน	เอก		โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอย ๕ ชั่งโต	เปลี่ยนเป็น ตำบล โท	ยกขึ้นเป็น นาดี โท ๕ ชั่งโต	หมายเหตุ
๗	เมืองสมุทสาคร อำเภอกระทุ่มแบน	ตำบลตลาดกระทุ่มแบน	เอก		โท	
		ตำบลตลาดกระทุ่มแบน	เอก		โท	
		ตำบลท่าเสา	โท		โท	
		ตำบลครองคำเนรสดวก	โท		โท	
	อำเภอบ้านหมอ	ตำบลบ้านหมอ	ตรี		ตรี	
		ตำบลโพรัด	ตรี		ตรี	
		ตำบลโรงเข้	โท		ตรี	
		ตำบลบ้านหมอแกงแตก	โท		ตรี	
		ตำบลกาหลง	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลหาโคก	จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลกรุงเก่า

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เรือนปันนา ฟากตะวันตกแม่น้ำใหญ่	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาคใดชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองสิงห์บุรี อำเภออินทร์	ตำบลท้ายยา	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลบ้านน้ำตาล	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลบ้านชีวนหลวง	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลบางกระบือ	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลท่างาม	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลประดู่	๔ ตรี		๔ ตรี	
		ตำบลท่าช้อย	๔ ตรี		๔ ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟางลอย ขึ้นใต้	เปลี่ยนเป็นตำบลใต้	ยกขึ้นเป็นนาดีขึ้นใต้	หมายเหตุ
๑	เมืองสิงห์บุรี อำเภอ อินทร์	ตำบล บ้านม่า ตำบล บ้านหม้อ ตำบล ชีน้ำร้าย ตำบล ทองเอน	ตรี ตรี ตรี จัตวา		ตรี ตรี ตรี จัตวา	
๒	อำเภอ พรหม	ตำบล พระงาม ตำบล บ้านหม้อ ตำบล บ้านแป้งออก ตำบล บางหัวเชียง ตำบล วัดโบสถ์	ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี		ตรี ตรี ตรี ตรี ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหา ฟาง ถอย ขึ้นใต้	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใต้	ยกขึ้นเป็น นาค ใต้ ขึ้นใต้	หมายเหตุ
๒	เมืองสิงห์บุรี อำเภอ พรหมบุรี	ตำบล ถอนสมอ	ตรี		ตรี	
		ตำบล วิหาร ขาว	ตรี		ตรี	
		ตำบล โพประจักษ์	ตรี		ตรี	
		ตำบล โรงช้าง	ตรี		ตรี	
		ตำบล หัวป่า	ตรี		ตรี	
		ตำบล บ้านพด	ตรี		ตรี	
		ตำบล หน้าหาญ	ตรี		ตรี	
		ตำบล บ้าน แป้งตก	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	[illegible] พ.ศ. ใด	เปลี่ยน เป็น ตำบลใด	ยกขึ้นเป็น นาคใด ขึ้นใด	หมายเหตุ
๑	เมือง ตระบุรี อำเภอพระพุทธบาท	ตำบลโคกโพ	ศก		ศก	
		ตำบลใต้ลิ่ง	ศก		ศก	
		ตำบลไม้หลัก	ศก		ศก	
		ตำบล [illegible]	ศก		ศก	
		ตำบลตอนพุท	ศก		ศก	
		ตำบลไม้ขวาง	ศก		ศก	
		ตำบลโคก [illegible]	ศก		ศก	
		ตำบลโคกกุ่ม	ศก		ศก	
		ตำบลตอนทอง	ศก		ศก	
		ตำบลตอนโพ	ศก		ศก	
		ตำบลโคกถ่าพาน	ศก		ศก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลปราจีนบุรี

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดือนปีที่ตราพระราชกฤษฎีกา ฟ้าวางขึ้นใช้	เปลี่ยนแปลงตำบลใด	ยกเลิกมาตราใด ข้อใด	หมายเหตุ
๑	เมือง ระเริงเทรา อำเภอ เมือง	ตำบล บางพระ	เอก		เอก	
		ตำบล โสธร	เอก		เอก	
		ตำบล คลองตาก	เอก		เอก	
		ตำบล หน้าเมือง	เอก		เอก	
		ตำบล ท่าไข่	เอก		เอก	
		ตำบลคลองนครเนื่องเขตร์	เอก		เอก	
		ตำบล เกาะตะเภา	เอก		เอก	
		ตำบล บ้านใหม่	เอก		เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหน้าฟางตอยังไม่ได้	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นหาตุใดยังไม่ได้	หมายเหตุ
๑	เมืองละเทิงเทราอำเภอเมือง	ตำบลไม่แจ่วกา	เอก		เอก	
		ตำบลจุกกระเชอ	เอก		เอก	
		ตำบลบางไม่	เอก		เอก	
		ตำบลบางคันเบ็ด	เอก		เอก	
		ตำบลคลองนา	เอก		เอก	
		ตำบลบ่างเกวียน	โท		โท	
		ตำบลเกาะเลื่อ	โท		โท	
		ตำบลบางกะไห	โท		โท	
		ตำบลบางเตย	โท		โท	
		ตำบลหนามแดง	โท		โท	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมวดฟางตอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นหมวดตำบลใด	ยกขึ้นเป็นอำเภอชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองฉะเชิงเทรา อำเภอเมือง	ตำบลบางขวัญ	โท		โท	
		ตำบลสามประทวน	โท		โท	
๒	อำเภอสามพันท์	ตำบลเกาะไร่	เอก		เอก	
		ตำบลเทพราช	เอก		เอก	
		ตำบลคลองประเวศ	เอก		เอก	
		ตำบลแหลมประดู่	เอก		จัตวา	
๓	อำเภอบางคล้า	ตำบลบางเตย	เอก		เอก	
		ตำบลบางคล้า คาว	เอก		เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหาฟางลอยขึ้นได้	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาดี้ขึ้นได้	หมายเหตุ
๑	เมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า	ตำบลบางคล้า	เอก		เอก	
		ตำบลคลองเปือน	เอก		เอก	
		ตำบลบ้านพริก	เอก		เอก	
		ตำบลบางกระดาน	เอก		เอก	
		ตำบลบางกระเจ็ด	เอก		เอก	
		ตำบลคมบัง	เอก		เอก	
		ตำบลทางสามน้อย	เอก		เอก	
		ตำบลปากน้ำใต้	เอก		เอก	
		ตำบลท่าทองหลาง	เอก		เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเปนนา ฟ่างลอย ชั้นใด	เปลี่ยนเปน ตำบลใด	ยกขึ้นเปนนา คู่โคชั้นใด	หมายเหตุ
	เมืองฉเชิงเทรา					
๓	อำเภอบางคล้า	ตำบล บางส่วน	เอก		เอก	
		ตำบล สาวชะโงก	เอก		เอก	
		ตำบล เสม็ดเหนือ	โท		โท	
		ตำบล ก้อนแก้ว	โท		โท	
		ตำบล บางโรง	โท		โท	
๔	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว	ตำบล บึงน้ำรัก	เอก		เอก	
		ตำบล ดอน ฉิมพาลี	เอก		เอก	
		ตำบล ดอนเกาะกา	โท		โท	
		ตำบลดอนหมอนทอง	โท		โท	

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอยขึ้นได้	เปลี่ยนเป็นตำบลได้	ยังเป็นนาอยู่	หมายเหตุ
	เมืองรถบุรี					
๕	อำเภอท่าตูม	ตำบลพานทอง	ได้		ได้	
๖	อำเภอพนัสนิคม	ตำบลโคกเพลาะ	ได้		ได้	
		ตำบลวัดหลวง	ได้		ได้	
		ตำบลวัดโบถ	ได้		ได้	
		ตำบลน่าพระธาตุ	ได้		ได้	
		ตำบลไร่หลักทอง	ได้		ได้	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลนครชัยวรรค์

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอย ชั่น ได	เปลี่ยนเป็น ตำบล ใด	จัดยกขึ้นเป็นนา คู่ โคชั่น ใด	หมายเหตุ
๑	เมืองนครชัยวรรค์ อำเภอเมือง	ตำบลบ้านแก่ง	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองกระโดน	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองปลิง	ตรี		ตรี	
		ตำบลพระนอน	ตรี		ตรี	
๒	อำเภอโกรกพระ	ตำบลเนินหญ้าคา	ตรี		ตรี	
		ตำบลหาดสูง	ตรี		ตรี	
		ตำบลเนินศาลา	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟางลอยขึ้นได	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยังเป็นนาฟางลอยขึ้นได	หมายเหตุ
๓	เมืองนครสวรรค์ อำเภอพยุหะคีรี	ตำบลบ่วงหัก	ตร.		ตร.	
		ตำบลท่าน้ำอ้อย	ตร.		ตร.	
		ตำบลพยุหะคีรี	ตร.		ตร.	
		ตำบลบางปลาม	ตร.		ตร.	
๔	อำเภอบรรพตพิสัย	ตำบลท่าวัว	ตร.		ตร.	
		ตำบลหัวคง	ตร.		ตร.	
		ตำบลบางน้ำไร่	ตร.		ตร.	
		ตำบลเนินสะเดา	ตร.		ตร.	
		ตำบลทางงิ้ว	ตร.		ตร.	
			จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมู่บ้านอยู่ในตำบลใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นหมู่บ้านอยู่ในตำบลใด	หมายเหตุ
๕	เมืองไชยนาท อำเภอเมือง	ตำบลท้ายเมือง	ตำบลท้ายเมือง		ตำบลท้ายเมือง	
		ตำบลวัดปรัง	ตำบลวัดปรัง		ตำบลวัดปรัง	
		ตำบลวัดตึก	ตำบลวัดตึก		ตำบลวัดตึก	
		ตำบลบ้านเดื่อ	ตำบลบ้านเดื่อ		ตำบลบ้านเดื่อ	
		ตำบลท่าไม้	ตำบลท่าไม้		ตำบลท่าไม้	
		ตำบลหาดกรวด	ตำบลหาดกรวด		ตำบลหาดกรวด	
		ตำบลธรรมามูล	ตำบลธรรมามูล		ตำบลธรรมามูล	
		ตำบลบ้านเชี่ยน	ตำบลบ้านเชี่ยน		ตำบลบ้านเชี่ยน	
๖	อำเภอสรรค์	ตำบลบ้านคน	ตำบลบ้านคน		ตำบลบ้านคน	
		ตำบลเด่นเหล็ก	ตำบลเด่นเหล็ก		ตำบลเด่นเหล็ก	
		ตำบลหนองพระถาน	ตำบลหนองพระถาน		ตำบลหนองพระถาน	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิม เป็นมาฟางตอยขึ้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นมาคู่ใดขึ้นใด	หมายเหตุ
๖	เมืองไชยนาท อำเภอสรรค์	ตำบลม่วงงาม	ตรี		ตรี	
		ตำบลบางขุด	ตรี		ตรี	
		ตำบลตอนคา	ตรี		ตรี	
		ตำบลโพงาม	ตรี		ตรี	
		ตำบลห้วยกรดใน	ตรี		ตรี	
		ตำบลห้วยกรดนอก	ตรี		ตรี	
		ตำบลห้วยชัน	ตรี		ตรี	
		ตำบลการอง	ตรี		ตรี	
๗	อำเภอสรรพยา	ตำบลสรรพยา	ตรี		ตรี	
		ตำบลตฤด	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เติมเปนหาฟางตอยู่ในใต้	เปลี่ยนเปนตำบลใต้	ยกขึ้นเปนกรุงเทพฯ	หมายเหตุ
๘	เมืองไชยนาท อำเภอวัดสิงห์	ตำบลบ่อแร่ ตำบลทุ่งแหว้	ตำบลบ่อแร่ ตำบลทุ่งแหว้		ตำบลบ่อแร่ ตำบลทุ่งแหว้	
๙	อำเภอเดิมบาง	ตำบลเดิมบาง ตำบลบ้านเชียง ตำบลเขาขาม ตำบลหนองแซง	ตำบลเดิมบาง ตำบลบ้านเชียง ตำบลเขาขาม ตำบลหนองแซง		ตำบลเดิมบาง ตำบลบ้านเชียง ตำบลเขาขาม ตำบลหนองแซง	
๑๐	อำเภอมะโรงมัย เมืองตาก	ตำบลทุ่งกระยัด ตำบลท่าฉนวน	ตำบลทุ่งกระยัด ตำบลท่าฉนวน		ตำบลทุ่งกระยัด ตำบลท่าฉนวน	
๑๑	อำเภอเมือง	ตำบลตากใต้ ตำบลตากตะเหนอ	จัดวา จัดวา		จัดวา จัดวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟาง ถอย ขึ้นใต้	เปลี่ยนเป็น ตำบลใต้	สังฆาฑนเป็นนา ตำบลใต้	หมายเหตุ
	เมือง ตาก อำเภอเมือง					
๑๑		ตำบลแม่ขอ	จัตวา		จัตวา	
๑๒	อำเภอแม่สอด	ตำบลแม่สอดใต้	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลแม่สอดเหนือ	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลแม่ตาว	จัตวา		จัตวา	
๑๓	อำเภอบ้านตาก	ตำบลบ้านตากตวันตก	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลเกาะตะเภา	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลท้องฟ้า	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลทุ่งกระเชา	จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางลอย ชั้นใด	เปลี่ยนเป็น ตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนา คู่โคชั้นใด	หมายเหตุ
	เมืองกำแพงเพ็ชร์					
๑๔	อำเภอพรานกระต่าย	ตำบลหนองหัววัว	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลพรานกระต่าย เหนือ	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลพรานกระต่ายใต้	จัตวา		จัตวา	
	เมืองอุไทยธานี					
๑๕	อำเภอเมือง	ตำบลหนองเต่า	ตรี		ตรี	
		ตำบลทุ่งใหญ่	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองพังค่า	ตรี		ตรี	
		ตำบลดอนขวาง	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองไผ่แบน	ตรี		ตรี	
		ตำบลโนนเหล็ก	ตรี		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ดิจิทัลแห่งชาติ พระราชวังสนามจันทร์
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟางลอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาคู่โคชั้นใด	หมายเหตุ
	เมืองอุไทยธานี					
๑๖	อำเภออุไทยเก่า	ตำบลหนองนางนวล	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองสรวง	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองฉาง	ตรี		ตรี	
		ตำบลอุไทยเก่า	ตรี		ตรี	
		ตำบลทุ่งพง	ตรี		ตรี	
		ตำบลเกาะกร่าง	ตรี		ตรี	
		ตำบลกองโพ	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองยาง	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลบ้านเก่า	จัตวา		จัตวา	
๑๗	อำเภอหนองพรวง	ตำบลทุ่งพึ่ง	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลห้วยรอบ	จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ดิจิทัลแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางตอย ชั่งได้	เปลี่ยนเป็น ตำบลได้	ยกขึ้นเป็นนา คู่ได้ชั่งได้	หมายเหตุ
๑๗	เมืองอุไทยธานี อำเภอหนองพรวง	ตำบลตอนครอบ	๒๕ จัตวา		๒๕ จัตวา	
		ตำบลหนองไผ่	๒๕ จัตวา		๒๕ จัตวา	
		ตำบลท่าโพ	๒๕ จัตวา		๒๕ จัตวา	
๑๗	อำเภอบ้านไร่	ตำบลพรวงตอนนาง	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลตาขุยลอย	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลบ้านไร่	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลหนองหญ้าปล้อง	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลหนองกลางดง	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลท่าหงษ์ใหญ่	๒๕ จัตวา		๒๕ ตรี	
		ตำบลหนองชุมพร	เบญจะ		๒๕ ตรี	
		ตำบลตากด	เบญจะ		๒๕ ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัญชีทรัพย์สินในโรงพักเมืองพิศณุโลก

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหมาฟางตอยชั่งได้	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นหมาคุใครชั่งได้	หมายเหตุ
๑	เมืองพิศณุโลก อำเภอเมือง	ตำบลบ้านมัก	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลตอนทอง	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลหัวรอ	๕ ตัว		๕ ตัว	
		ตำบลวัดตาล	๕ ตัว		๕ ตัว	
		ตำบลบ่ากโทก	๕ ตัว		๕ ตัว	
๒	อำเภอพรหมพิราม	ตำบลมะตูม	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลท่าช้าง	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลย่านยาว	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลหอกลอง	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	
		ตำบลดงกระเทียม	๒๕ ตัว		๒๕ ตัว	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นพาฝ่ายขึ้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นพาฝ่ายใด	หมายเหตุ
๒	เมืองพิศณุโลก อำเภอพรหมพราม	ตำบลบ้านท่างาม	ขึ้นกว้า		ขึ้นกว้า	
		ตำบลวัดโบสถ์	ขึ้นกว้า		ขึ้นกว้า	
		ตำบลวัดพุทไธ	ขึ้นกว้า		ขึ้นกว้า	
		ตำบลกกแรต	ขึ้นกว้า		ขึ้นกว้า	
๓	อำเภอบางหมาก	ตำบลตาตุ่ม	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
		ตำบลคอยเปิด	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
		ตำบลบึงพราว	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
		ตำบลตากเหล็ก	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
		ตำบลเนินกุ่ม	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
		ตำบลบางฝ้าย	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	
๔	อำเภอชุมแสง	ตำบลบางกอก	ขึ้นตรี		ขึ้นตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เติมเปนนาฟางลอยชั้นใด	เปลี่ยนเปนตำบลใด	ยกขึ้นเปนนากันโทรชั้นใด	หมายเหตุ
๕	เมืองพิไชย อำเภอพิไชยเก่า	ตำบลนายาง	เบญจะ		เบญจะ	
๖	อำเภออุตรดิตถ์	ตำบลวังกะพี้ ตำบลวังงาม ตำบล ผาจุก	จัตวา จัตวา เบญจะ		จัตวา จัตวา เบญจะ	
๗	อำเภอตรอน	ตำบลยางกระไดง ตำบลบ้านคุ้ม ตำบลหาโป่ง ตำบลไชยจุมพต ตำบล ตำมะกอง	จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา		จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ฟางตอย ชั้นใด	เปลี่ยนที่เป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นหาคูใด ชั้นใด	หมายเหตุ
๗	เมืองพิชัย อำเภอตำบล	ตำบลพันนาวง	๒ ตรี		๒ ตรี	
		ตำบลทุ่งยั้ง	๒ ตรี		๒ ตรี	
		ตำบลหัวยใต้	๒ ตรี		๒ ตรี	
		ตำบลไม้ตอม	๒ ตรี		๒ ตรี	
		ตำบลแม่พุด	๒ ตรี		๒ ตรี	
		ตำบลน้ำท่วม	๒ ตรี		๒ ตรี	
๗	เมืองคุ้งไทย อำเภอเมือง	ตำบลบ้านด่วนเหนือ	ตรี	ตำบลบ้านด่วน	ตรี	
		ตำบลบ้านด่วนใต้	ตรี			

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	เติมเป็นนาฟางตอยขึ้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาดีขึ้นใด	หมายเหตุ
๙	เมืองศรีไชยอำเภอศรีสำโรง	ตำบลบ้านไร่	ศรี		ศรี	
		ตำบลบ้านซ่าน	ศรี		ศรี	
๑๐	อำเภอทางไกรดาศ	ตำบลไกรใน	ศรี		ศรี	
		ตำบลไกรกลาง	ศรี		ศรี	
๑๑	เมืองสวรรคโถกอำเภอเมือง	ตำบลบ้านกุมเกาะ	จัตวา		จัตวา	
๑๒	อำเภอ ตึง	ตำบลบ้านแก้ง	จัตวา		จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำดับ	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟางลอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาคู่ชั้นใด	หมายเหตุ
๑๓	เมืองพิจิตร อำเภอกลาง	ตำบลคงคะชม	ตรี		ตรี	
		ตำบลท่าทุ่งโพ	ตรี		ตรี	
		ตำบลหนองเต่า	ตรี		ตรี	
		ตำบลวังม่วง	ตรี		ตรี	
		ตำบลหัวยแฝก	ตรี		ตรี	
		ตำบลวังตะกู	ตรี		ตรี	
		ตำบลวังกรด	ตรี		ตรี	
		ตำบลท่าทุ่ง	ตรี		ตรี	
		ตำบลเนินมะกอก	จัตวา		ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักวิชาการ กรมศิลปากร
https://museum.coj.go.th/

มณฑลนครศรีธรรมราช

หมายเลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาฟางลอยชั้นใด	เปลี่ยนเป็นตำบลใด	ยกขึ้นเป็นนาคู่โคชั้นใด	หมายเหตุ
	เมืองสงขลา					
๑	อำเภอปะท่า	ทุกตำบล	เบ็ญจะ		เบ็ญจะ	
	เมืองพัทลุง				(ทุกตำบล)	
๒	อำเภอเมือง	ตำบลลำปำ	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลพยาขัน	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลตำนาน	จัตวา		จัตวา	
๓	อำเภอปากพยูน	ตำบลท่ามะเดื่อ	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลเขาไชยสน	เบ็ญจะ		เบ็ญจะ	
๔	อำเภอทะเลน้อย	ตำบลมะกอกใต้	จัตวา		จัตวา	
	(ปากปะ)	ตำบลช่องหัก	จัตวา		จัตวา	
		ตำบลหัวพรุ	จัตวา	ตำบลควรขนุน	จัตวา	

ประกาศ มาณวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๕๖๒๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ แก้ไข อัตรา ชั้น ที่นา ในบางตำบล

พระ เจ้าน้องยาเธอ กรม หลวง ดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวง มหาดไทย รับพระบรม ราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระกรุณา โปรด เกล้า ฯ สั่ง ว่า ตาม ประกาศ แก้ วิธี และ พิกัด กะชั้น เก็บ อากร ค่า นา ศก ๑๒๕ ซึ่ง ให้จัด เก็บ เงิน อากร ค่า นา ใน ท้อง ที่ ตำบล ต่าง ๆ มี อัตรา เปน ๕ ชั้น ตาม พื้น ที่ดี และ เลว นั้น ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า อัตราชั้น ที่นาที่ ได้ กะไว้ ใน บาง ตำบล ยัง เปน การ สูง ๆ ต่ำ ๆ ไม่ สู้ เหมาะ แก่ ภูมิ ประ เทศ ท้อง ที่ และ ผล ประ โยชน์ ที่ ราษฎร จะ พึง ทำ ได้ เพราะ ฉนั้น ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป ทรง พระกรุณา โปรด เกล้าฯ ให้ ประกาศ แก้ ไข อัตรา ชั้น ที่ นา ใน บาง ตำบล ดัง แจ้ง ต่อ ไป นี้.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑล นครไชยศรี

หมายเลขที่	เมืองหรือ อำเภอ	ตำบล	เดิม เป็นนายชั้นใด	สมควร เลื่อน ขึ้น และ ลดลง เป็น ชั้นใด	หมาย เหตุ
๑	เมือง นครไชยศรี				
	อำเภอ ตลาดใหม่	ตำบลท่าพูด	โท	เอก	
		ตำบลบางกระทึก	โท	เอก	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลราชบุรี

หมายเลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นมาชื่อใด	สมควรเรียกชื่อนี้หรือแก้ไขอย่างใดเป็นชื่อใด	หมายเหตุ
๑	เมืองราชบุรี อำเภอดำเนินรีดวก	ตำบลคลองจุนพิทักษ์	จัดวา	ตรี	
๒	อำเภอบ้านโป่ง	ตำบลดอนยาง	ตรี	โท	
๓	อำเภอสี่หมื่น	ทุกตำบล เว้นตำบลที่ได้ยกเป็นคู่ใด	ตรี	โท	
๔	อำเภอพระแท่น	ตำบลแสนตอ ตำบลหนองหมอ	ตรี จัดวา	จัดวา ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมายเลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาชั้นใด	สมควรเลื่อนขึ้นแลดดลงเป็นนชั้นใด	หมายเหตุ
	เมืองสมุทสงคราม				
๕	อำเภออำพวา	ตำบลบางนางลี่	จัตวา	โท	
		ตำบลบางกะพ้อม	ตรี	โท	
		ตำบลปากง่าม	ตรี	โท	
	เมืองกาญจนบุรี				
๖	อำเภอเมืองกาญจนบุรี	ตำบลท่ามขาม	จัตวา	ตรี	
		ตำบลแก่งเสี้ยน	จัตวา	ตรี	
		ตำบลเกาะสำโรง	จัตวา	ตรี	

พิพิธภัณฑ์ดิจิทัลในหอสมุดแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

๗๓

บัญชีเทศาภิบาล

หมายเลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นหรือมิได้	ควรเลื่อนขึ้นเป็นชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองอุไทยธานี อำเภอบ้านหมี่	ตำบลวังเมือง	จัตวา	ตรี	
		ตำบลตลาดกรวด	เบญจะ	ตรี	
		ตำบลหนองกระทุ่ม	เบญจะ	ตรี	
		ตำบลสามแถว	เบญจะ	ตรี	
		ตำบลท่าเสี้ยว	เบญจะ	ตรี	
		ตำบลหนองยายดา	เบญจะ	ตรี	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กะชั้น ที่นา ใน ท้องที่ อำเภอ อุไทยน้อย

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งว่า ตามที่ได้โอนตำบลในท้องที่อำเภอพระราชวังบางปอิน และตัดท้องที่ตำบลในอำเภออุไทยใหญ่และอำเภอหนองแคมาจัดตั้งเปนตำบลใหม่รวมขึ้นอยู่ในท้องที่อำเภออุไทยน้อยนั้น ส่วนการเก็บเงินค่านายังคงได้เรียกเก็บตามประกาศกะชั้นที่นาอยู่ตามเดิม ทรงพระราชดำริห์เห็นว่าท้องที่ ๆ ได้ตัดแยกโอนมานั้น ก็ได้จัดตั้งตำบลรวมเปนอำเภอแล้ว สมควรจะตั้งอัตราเก็บเงินอากรค่านาให้จัดเก็บให้เปนที่เรียบร้อยต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กะชั้นที่นาในท้องที่อำเภออุไทยน้อยตามประกาศแก้วิธีและพิกัดกะชั้นเก็บเงินอากรค่านา ศก ๑๒๕ ตามพื้นที่ทำเลที่ดีและที่เลวดังแจ้งต่อไปนี้ ตั้งแต่ศก ๑๒๗ เปนต้นไป.

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลกรุงเก่า

หมายเลขที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	นา ชั้น ใด	หมายเหตุ
๑	เมือง กรุง เก่า อำเภออุไทยน้อย	ตำบลบ่อตาโล่	โท	
		ตำบลลำไชร	,,	
		ตำบล ลำตาเสา	,,	
		ตำบล พยอม	,,	
		ตำบล วัง น้อย	,,	
		ตำบลหันตะเภา	ตรี	
		ตำบล ชะแมบ	,,	
		ตำบล วังกุลา	,,	
		ตำบล สนับทึม	,,	
		ตำบล เข้างาม	,,	

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณวันที่ ๑๔ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

(ลงนาม) พระยาศรีสหเทพ

ราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศเก็บเงินอากรค่านาในตำบลซึ่งราษฎรได้โก่นสร้างทำเป็นนาขึ้นใหม่

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งว่า แต่เดิมมาเนื้อที่ดินในตำบลท้องที่อำเภอตามหัวเมืองมณฑลต่าง ๆ บางแห่งราษฎรยังไม่ได้จัดทำเป็นนามาบัดนี้ราษฎรได้พากันโก่นสร้างในที่นั้น ๆ จัดทำเป็นนาได้ผลบริบูรณ์ดีแล้ว สมควรจะจัดเก็บเงินอากรค่านาตามพระราชบัญญัติอากรค่านาเหมือนที่ได้จัดเก็บอยู่ในท้องที่อื่น ๆ ได้ เพราะฉนั้นตั้งแต่ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศจัดเก็บเงินอากรค่านาในตำบลซึ่งราษฎรได้โก่นสร้างทำเป็นนาขึ้นใหม่ ตามประกาศแก้วิธีแลพิกัดกะชั้นเก็บเงินอากรค่านาศก ๑๒๔ มีอัตราดังแจ้งต่อไปนี้

มณฑลพิศณุโลก

หมายเลขที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองศุโขทัย อำเภอกงไกรลาศ	ตำบลกงไกรลาศ	จัตวา	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลนครสวรรค์

หมายเลขที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	นายอำเภอ	หมายเหตุ
๑	เมืองนครสวรรค์	ตำบลบางมะเขือ	เบญจะ	
	อำเภอโกรกพระ	ตำบลบรเพ็ด	เบญจะ	
	อำเภอเกยไชย	ตำบลคุ้งพิจิม	เบญจะ	
๒		ตำบลเกรียงไกรใต้	เบญจะ	
		ตำบลเกรียงไกรเหนือ	เบญจะ	
		ตำบลบางพะหลวง	เบญจะ	
		ตำบลบางเคียน	เบญจะ	

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑ์ตำรวจแห่งชาติ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลราชบุรี

หมายเลขที่	เมือง หรือ อำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองราชบุรี อำเภอ ดำเนิร สดวก	ตำบล ราง ยาว ตำบลคลองยายแพง ตำบล ตาหลวง	โท โท โท	

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มาณวันที่ ๑๕ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงนาม) พระยาศรีสหเทพ

ราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

นำประกาศมณฑลภูเก็ต

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการใส่ เกล้า ฯ ทรง พระกรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

(๑) ด้วย ตาม ความ ประกาศ ลง วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๓ ความ ว่า เมื่อ ข้าหลวงเทศาภิบาล แล อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล ภูเก็ต พร้อม กัน เห็น ว่า จะ มี กฎหมาย อย่างใด สำหรับใช้ ใน มณฑล ภูเก็ต ทั่วไป แล้ว ให้ร่าง ประกาศ นั้น ส่ง เข้า มา ขอ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต แล้ว จึงให้ ออก เป็น กฎหมายได้

(๒) บัดนี้ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ข้า หลวงเทศาภิบาล พร้อม ด้วย หลวง ชำรง ราษฎร์ ประเพณี อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล ภูเก็ต มี บอกมา กราบ บังคม ทูลพระกรุณา ว่า ในเวลานี้ราษฎร ใน มณฑลภูเก็ต พากันประพฤติใช้ ยามอเพี้ย ผสม กับ ยาพิศม์ อย่างอื่น ฉีด เข้าใน ร่าง กาย แทน สูบ ผิ่น เป็น อัน มาก กระทำให้ร่าง ของ ราษฎร ทุพลภาพ แล แผล เข็ม ที่ แทง นั้น มัก เกิด เป็น พิศม์ถึง ต้อง ตัด ผ่า เพื่อ รักษา ชีวิต ไว้ก็ มีโดย มาก ถ้า จะปล่อย ให้ เป็นเช่นนี้ เป็นเหตุ ทำให้ ราษฎร ติดการ ใช้ มอ เพี้ย ฉีด มาก ขึ้น แลจะ ทำให้ ราษฎร เป็นอันตราย ต่อ ชีวิต หรือ กลาย เป็น คน ที่ไม่ มี กำลัง ทำมา หา เลี้ยง ชีพ ได้ เห็น พร้อม กัน ว่า ควร ออก ข้อบังคับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ห้าม มิ ความ ๕ ข้อ ขอ รับ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ใช้ เป็น กฎหมาย สืบไป

(๓) ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้ ประกาศ ข้อบังคับ ซึ่ง ข้าหลวง เทศาภิบาล แล อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล ภูเก็ต ส่งเข้า มา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ต่อท้าย ประกาศนี้ เป็น กฎหมาย สืบไป

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

ประกาศ

เรื่อง ห้าม มอเพีย แล เครื่อง มือ ฉีด ไม่ ให้ เข้า มา ใน มณฑล ภูเก็ต

ข้า หลวง เทศาภิบาล สำเร็จ ราชการ มณฑล ภูเก็ต และ อธิบดี ผู้ พิพากษา ศาล มณฑล ภูเก็ต ประกาศ ให้ ราษฎร ใน มณฑล นี้ ทราบทั่วกัน

ด้วย ใน เวลานี้ ราษฎร ใน มณฑล ภูเก็ต ได้พา กัน ตั้ง ต้น ผึก หัด ใช้ ยา มอเพีย ฉีด เข้า ไป ใน ร่าง กาย เพื่อ ประสงค์ ให้ ความ มึน เมา ของ ยานั้น ทำ ให้ ใจ สบาย ใน เหตุ ที่ ต้อง การ ความ สุขด้วย ทาง ประพฤติ เช่นนี้ ชน ทั้ง หลาย พากัน ลืม คิด ถึง ความ อัน ตราย ที่ ก่อ เกิด จาก การ ฉีด มอ เพีย นั้น เสีย หมด พา กัน ติด ความ เมา ของ ยา นี้ เสีย โดย มาก จน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ไม่สามารถจะงดเว้นได้ กระทำให้ร่างกายเปนบาดแผลเน่าเปนหนอง ด้วยพิศม์สนิมเข็ม เครื่องมือที่ใช้นั้นถึงตายก็มี พิการก็มี กลายเปนคนทุพลภาพซูบผอมไม่มีกำลังทำมาหาเลี้ยงชีพได้ก็มี การที่ประพฤติเช่นนี้ เปนการให้โทษแก่คนยิ่งกว่าคิดยาผีนตามธรรมดาด้วยอเนกประการ จำเปนที่รัฐบาลจะต้องจัดการบ้องกัน ห้ามปรามการฉีดยามอเพี่ยเสีย เพื่อบำรุงให้ราษฎรในมณฑลนี้บริบูรณ์ด้วยกำลัง เพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพ แลพ้นจากความอันตรายดังได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น

อาไศรยเหตุนี้ จึงได้ปฤกษาพร้อมกันจัดการตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอำนาจข้าหลวงเทศาภิบาลมณฑลภูเก็ต และอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลภูเก็ต ในการออกกฎหมายสำหรับใช้ในท้องที่มณฑล ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ศก ๑๒๓ นั้น ออกกฎหมายฉบับนี้ใช้เปนกฎหมายสำหรับการห้ามฉีดมอเพี่ย และสำหรับลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) นับแต่วันที่ได้ออกประกาศนี้ แลต่อไปในมณฑลภูเก็ตนี้ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดฉีดยามอเพี่ย หรือยาที่ผสมด้วยยาคุมอเพี่ยเข้าไปในร่างกายของคน หรือให้อื่นฉีดให้ หรือฉีดให้ผู้อื่นเปนอันขาด เว้นไว้แต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตตามความในข้อ ๕ ของประกาศนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๒) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการฉีดมอเพีย หรือยามอเพียผงยามอเพียน้ำ หรือบรรดายาที่ผสมด้วยธาตุมอเพียสำหรับฉีดก็ดีสำหรับกินก็ดี ไว้ในบ้านเรือนหรือที่แห่งหนึ่งแห่งใด สำหรับใช้ส่วนตัวหรือสำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนเป็นอันขาด เว้นไว้แต่ที่ได้รับอนุญาตตามความในข้อ ๕ ของประกาศนี้

(๓) ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด พาเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการฉีดมอเพีย แลยามอเพียผงยามอเพียน้ำ หรือบรรดายาผสมด้วยธาตุมอพีนสำหรับฉีดก็ดีสำหรับกินก็ดี เข้ามาใช้ส่วนตัวหรือเข้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนในมณฑลนี้ เว้นไว้แต่ที่ได้รับอนุญาตตามความในข้อ ๕ ของประกาศนี้ จะเอามาสำหรับใช้ในการรักษาโรคเป็นครั้งคราว เมื่อได้รับอนุญาตจากข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นลายลักษณอักษรจึงจะพามาได้

(๔) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใด กระทำผิดต่อข้อประกาศนี้ด้วยข้อหนึ่งข้อใดก็ดี ผู้นั้นต้องมีโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกินกว่า ๖ เดือน แลบรรดาของต้องห้ามตามประกาศนี้จะต้องริบไว้ทั้งสิ้น

(๕) ตามข้อความในประกาศนี้ มิได้กินถึงบุคคลที่เป็นแพทย์มีความรู้ในการใช้ยานี้รักษาพยาบาลโรค ซึ่งได้รักษาพยาบาลเป็นครั้งเป็นคราวนั้นด้วย แต่การที่จะถือว่าผู้ใดเป็นแพทย์มีความรู้ใน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

การใช้ยานี้ จะต้องนับได้แต่แพทย์ผู้ที่ข้าหลวงเทศาภิบาลได้รับรองแล้วว่าเปนผู้มีคุณวุฒิสามารถ แลได้ให้ใบอนุญาตของข้าหลวงเทศาภิบาลไว้เปนสำคัญด้วยลายลักษณอักษร

ประกาศมาณวันที่ ๑ เดือนธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

(ลงนาม) พระยารัษฎานุประดิษฐ์

ข้าหลวงเทศาภิบาล

(ลงนาม) หลวงชำรงราษฎร ประเพณี

อธิบดีผู้พิพากษา ศาลมณฑล

ประกาศใช้พระราชบัญญัติ

ลักษณะปกครองคณะสงฆ์

มณฑลอุดร

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ มาตรา ๑ มีว่า พระราชบัญญัตินี้จะทรงพระกรุณาโปรดให้ใช้ในหัวเมืองมณฑลใดเมื่อใด จะได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาเปนสำคัญนั้น บัดนี้ทรงพระราชดำริห์ว่า มณฑลอุดรก็ควรจัดการเล่าเรียนและการปกครองคณะสงฆ์ให้เจริญขึ้นดังมณฑลอื่นได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราช

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัญญัติลักษณะ ปกครอง คณะสงฆ์ ร. ศ. ๑๒๑ ใน มณฑล อุดร ตั้งแต่บัดนี้ไป เมื่อได้ใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้เป็นอันยกเลิกหน้าที่การศึกษา แล การปกครอง คณะสงฆ์ ซึ่งขัดขวาง ต่อ พระราชบัญญัตินี้ ให้การเป็นไป ตามลักษณะ ปกครอง คณะสงฆ์ จง ทุก ประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๕ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๕๒๓๕ ในรัชกาล ปัตยุบันนี้

ประกาศลดอัตราเก็บเงินค่าราชการ
ใน ตำบลองค์พระ, ห้วยขมิ้น, เขาโจะ
ท้องที่ อำเภอนางบวช เมืองสุพรรณบุรี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรม ราชโองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ประกาศให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตำบล องค์ พระ ตำบล ห้วย ขมิ้น ตำบล เขาโจะ ท้องที่ อำเภอ นาง บวช แขวง เมือง สุพรรณบุรี เป็น ท้องที่ กันดาร การ ทำ มา หากิน ของราษฎร เป็น การ อัตคัด ขัดสน มาก จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่า ราชการ ใน ตำบล องค์ พระ ตำบล ห้วย ขมิ้น ตำบล เขา โจะ ท้องที่ อำเภอ นาง บวช แขวง เมือง สุพรรณ์ บุรี ลง คง เก็บ คน ละ ๔ บาท ตั้งแต่ ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

ประกาศ มาณวันที่ ๑๙ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศกำหนดตู้เครื่องเล่นพนันอีดำอีแดง

ไว้ในการ พนัน หมวดที่ ๒ แห่ง กฎเสนาบดี
สำหรับอากรการพนันให้ใช้ ใน มณฑลชั้นใน

ศก ๑๒๕

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรม หลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตู้เครื่อง เล่น พนัน อี ดำ อี แดง นั้น แต่ ก่อน มา ไม่ ได้ ห้าม ปราม อย่าง ใด ได้ ยอม ให้เล่นได้ ทั่วไป ทั้ง ใน กรุงเทพ ฯ แล หัว เมือง ต่าง ๆ บัดนี้ กระทรวง นคร บาล ได้กำหนด ตู้เครื่อง เล่น พนัน อี ดำ อี แดง ลงไว้ ใน หมวด การพนัน ประเภท ที่ ๒ โดย ถือ ว่า วิธี ที่ เล่น ทำนอง เดียว กัน กับ การ พนันไม้หมุน จึง ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้กำหนด ตู้เครื่อง เล่น พนัน อี ดำ อี แดงไว้ ในการ พนัน หมวด ที่ ๒ แห่ง กฎเสนาบดี สำหรับ อากร การ พนันให้ใช้ ใน มณฑล ชั้นใน ศก ๑๒๕ ให้เทศา ภิบาล มี อำนาจ ที่ จะ อนุญาต ให้เล่น ได้เป็น ครั้ง เป็น คราว ใน เวลา เทศกาล ตั้ง แต่วันที่ ๑ มกราคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น ต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มาณวันที่ ๒๒ ธันวาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงนาม) พระยาศรีสหเทพ

ราชปลัดทูลฉลองกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศรับแลกเหรียญกระสาปน์อย่างเก่า
กับเหรียญกระสาปน์อย่างใหม่

ตาม ความ ใน ประ กาศ ระงับ ข้อ ความ บาง มาตรา ใน พระราช บัญญัติ มาตรา ทองคำ ร. ศ. ๑๒๗ ซึ่ง ประกาศ มา เมื่อ วัน ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ร. ศ. ๑๒๗ มี ความ ใน ข้อ ๒ ว่า เงิน เหรียญ เพื่อง เบี้ย ทองแดง แล เบี้ย สตางค์ อย่าง เก่า จะ แลก เป็น เหรียญ กระสาปน์ อย่าง ใหม่ ได้ ที่ พระ คลัง กรุงเทพฯ แล ที่ ทำ การ รัฐบาล แห่ง อื่น ซึ่ง เสนาบดี กระ ทรวง พระคลัง มหา สมบัติ จะได้ กำหนด นั้น

บัดนี้ กระทรวง พระคลัง มหา สมบัติ จะได้ จำหน่าย เหรียญ สตางค์ อย่างใหม่ แลก เงิน เหรียญ เพื่อง เบี้ย ทอง แดง เบี้ย สตางค์ อย่าง เก่า ที่ พระ คลัง ใน มณฑล เหล่า นี้ คือ

มณฑลพายัพ	มณฑลปาจิณบุรี
มณฑลพิศณุโลก	มณฑลจันทบุรี
มณฑลเพ็ชรบูรณ์	มณฑลราชบุรี
มณฑลนครสวรรค์	มณฑลนครไชยศรี
มณฑลนครราชสีมา	มณฑลชุมพร
มณฑลอิสาณ	มณฑล นคร ศรีธรรมราช
มณฑลอุดร	มณฑลบัตตานี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลกรุงเก่า มณฑลภูเก็ต

มณฑลกรุงเทพ ฯ

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศ

เรื่องให้รวมการเรียกคนรับราชการตำรวจภูธร พลตระเวน พลชาววัง เข้าในพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ใช้พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๔ แล้ว ให้บรรดาชายฉกรรจ์มีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการทหาร ตามกำหนดสำหรับรักษาความเรียบร้อย ในพระราชอาณาจักร์นั้น ราชการทหารตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้ดำเนิรมาแล้ว ย่อมรู้สึกว่าเป็นยุติธรรมในการซึ่งให้มีหน้าที่รับราชการเสมอหน้ากัน ทั้งมีกำหนดเวลารับราชการน้อยลง

ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ราชการกรมตำรวจภูธร กรมกองตระเวน แลพลชาววัง มีหน้าที่รักษาการสำหรับความเรียบร้อยในแพนกหน้าที่นั้น ๆ ส่วนตำรวจภูธรในมณฑลที่ยังไม่ได้ประกาศ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใช้พระราชบัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร ก็ได้ใช้ข้อบังคับโดยอนุโลมตามพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารมาแล้ว ส่วนมณฑลที่ใช้พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารแล้ว ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตำรวจภูธร แลพลตระเวน ได้เข้ารับราชการตามวิธีพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารมาแล้วเหมือนกัน การที่จัดมาแล้วทั้งนี้เป็นทางเรียบร้อยดีกว่าวิธีเดิม

เพราะฉนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รวมการเรียกคนรับราชการตำรวจภูธร พลตระเวน พลชาววัง ในมณฑลที่ใช้พระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร เข้าในพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๕ ตั้งแต่บัดนี้ไป ให้เป็นหน้าที่กระทรวงกระลาโหม แลกระทรวงซึ่งปกครองท้องที่นั้น จัดการตามพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๒๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๖๕๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศการเจาะเผาต้นยางทำน้ำมัน ในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลชุมพร แลมณฑลจันทบุรี

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า การเจาะเผาต้นยางทำน้ำมันในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลชุมพร แลมณฑล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

จันทบุรี เวลานี้ ราษฎรได้พากันทำจำหน่ายซื้อขายได้ประโยชน์ดี แต่ในที่บางแห่งราษฎรได้ยึดถือเป็นกรรมสิทธิ์โดยอ้างว่าได้เคยทำมาแต่ก่อน เมื่อละทิ้งไม่ทำแล้ว ราษฎรผู้อื่นจะไปจัดทำก็หวงห้ามแย่งชิงกันจนเกิดเป็นเหตุวิวาทกันขึ้น ทรงพระราชดำริห์เห็นว่าสมควรจะจัดการบ้องกันการวิวาทของราษฎร ในการเจาะเผาต้นยางจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราประกาศขึ้นไว้ใช้ในมณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลชุมพร แลมณฑลจันทบุรี สืบไปดังนี้

ข้อ ๑ เมื่อผู้ใดมีความประสงค์ที่จะกระทำการเจาะเผาต้นยางต้นใดในท้องที่ใด ให้ไปขอรับใบอนุญาตต่อกรมการอำเภอในท้องที่นั้น ๆ เสียก่อน เสียค่าอนุญาตเป็นรายต้น ๆ ละ ๔ อัฐ แล้วจึงจะกระทำการเจาะเผาต้นยางต้นนั้น ๆ ได้

ข้อ ๒ ถ้าผู้ใดได้รับอนุญาตต่อกรมการอำเภอแล้ว มีความประสงค์จะให้คนอื่นซึ่งอยู่ในครัวเรือนของตนกระทำการเจาะเผาต้นยางนั้นก็ได้ แต่ต้องขอให้กรมการอำเภอลงชื่อผู้นั้น ๆ ลงในใบอนุญาตให้ปรากฏชัดเจน คนอื่นจะเจาะเผาต้นยางนั้น ๆ ไม่ได้ใบอนุญาตเจาะเผาต้นยาง มีอายุใช้ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายนจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคมเป็นหมดเขตร์

ข้อ ๓ ถ้าผู้ใดกระทำการเจาะเผาต้นยางต้นใด ซึ่งคนไม่ได้รับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อนุญาต กระทำ การ เจาะ เผา ต้น ยาง ตาม ประกาศ นี้ ผู้นั้น มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ ปรับ ครั้ง หนึ่งไม่ เกิน ๒๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือ ทั้ง ปรับ และจำ ด้วย ทั้ง สอง สถาน

ประกาศ มาณวันที่ ๓๐ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็น วันที่ ๑๔๐๕๙ ใน รัชกาล ปัตยุบันนี้

ประกาศ

ใช้พระราชบัญญัติศุขาภิบาล ในตำบลโพกลาง มณฑลนครราชสีมา

มี พระ บรมราชโองการ ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ความใน พระราช บัญญัติจัด การ ศุขาภิบาล ตาม หัว เมือง รัตน โกสินทร์ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความ ว่า ถ้า จะโปรด เกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราช บัญญัตินี้ ใน ตำบล ใด หรือ เมือง ใด เมื่อ ใด จะได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล ที่ ใน ท้อง ที่ ๆ จะ ใช้ พระ ราช บัญญัติ นี้ ด้วย เป็น สำคัญ นั้น

บัดนี้ พระยา จ่าแสนยบดี ศรี บริบาล ข้าหลวง เทศาภิบาล สำเร็จ ราชการ มณฑล นคร ราชสีมา มี ใบ บอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ว่า ท้อง ที่ ตำบล โพ กลาง ใน จังหวัด อำเภอ เมือง นครราชสีมา เป็น ที่ ประชุม การ ค้า ขาย มี บ้าน เรือน แล ผู้คน มาก สมควร จะ จัด การ ศุขา ภิบาล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ได้ด้วย ความบริบูรณ์ของท้องที่ตำบลนี้ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ในท้องที่ตำบลโพกลางนี้ เพราะเหตุเป็นที่ประชุมชนมาก แต่ยังมิได้จัดการรักษาความสอาดมาแต่ก่อน จึงเป็นที่ ๆ มักเกิดโรคไภยไข้เจ็บคือกาฬโรคเป็นต้น มักมีในท้องที่ตำบลนี้ ถ้าจัดการศุขาภิบาลขึ้นจะเป็นการบ้องกันอันตรายแก่มหาชนด้วย ด้วยเหตุนี้ พระยาจ่าแสนบดี จึงได้เรียกประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้านแดนฤหบดี ในตำบลโพกลาง ปฤกษาเห็นชอบพร้อมกันว่า ควรจะจัดการศุขาภิบาลตามพระราชบัญญัติขึ้นในท้องที่ตำบลโพกลางก่อนที่อื่น แล้วจึงขยายเขตร์ต่อไปในเมืองนครราชสีมา พระยาจ่าแสนบดีจึงได้มีใบบอกเข้ามากราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต

ได้ทรงทราบความตามใบบอกฉนี้ ทรงพระราชดำริห์เห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัดการศุขาภิบาลที่ตำบลโพกลาง ตั้งแต่รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป โดยกำหนดดังนี้คือ

๑ ศุขาภิบาลที่จะจัดนี้ จัดเป็นอย่างศุขาภิบาลเมืองตามพระราชบัญญัติ

๒ กำหนดเขตร์ศุขาภิบาลในชั้นต้นนี้ คือ ตั้งแต่ประตูชุมพลด้านใต้ เลียบตามริมคูเมืองไปจนถึงถนนมหาดไทย หักเลี้ยวตามถนนมหาดไทยฝั่งเหนือ ไปจนสุดเขตร์สะเดชั้น รถไฟด้านตวันตก หักเลี้ยบไปตามเขตร์วัดโรมันคาทอลิกไปจดตำบล เลียบตามตำบล

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฝั่ง ใต้ มา จน ถึง วัด ละแก ตัด ตรง แต่ วัด ละแก มา จด คู เมือง เลียบ ตาม คู เมือง มา บรรจบ ประตู ชุมพล ด้าน เหนือ ดังนี้ ต่อไป เมื่อ จะ ขยายเขตร์ ศุขาภิบาล ยิ่ง กว่า ตำบล โพกลาง ออก ไป ทาง ใด เพียงใด จะได้ ประกาศ ต่อไป โดย ลำดับ

๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระ ราช ทาน เงิน ภาษีโรง ร้าน ที่ เก็บ ได้ ใน เขตร์ ศุขาภิบาล ให้เป็น ผล ประโยชน์ สำหรับ จ่าย ใช้ ใน การ ศุขาภิบาล ตาม พระราช บัญญัติ

ประกาศ มาณวันที่ ๒ มกราคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น วันที่ ๑๔๖๖๒ ใน รัชกาล ปัศยุ บันนี้

ประกาศจัดซื้อที่ดินตำบลบ้านหัวค่าย

เพื่อใช้ราชการ

มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ด้วย ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ กระทรวง นคร บาล จัด ซื้อ ที่ ตำบล บ้าน หัว ค่าย แขวง เมือง สมุท ปราการ ตั้ง แต่ ปาก คลอง วัด นอก ฝั่ง เหนือ ตรง ไป ตาม ลำ คลอง ข้าม ทาง รถไฟ ไป ถึง คลอง บางโพงพาง เลี้ยว ขึ้น ไป ตาม ลำ คลอง ฝั่ง ตวัน ตก ข้าม คลอง มหาวงก์ ไป ตัด ตรง ลง ไป จด เขตร์ ที่ โรงเรียน กรม ทหารเรือ ตก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ลำน้ำเจ้าพระยา ไว้สำหรับใช้ในราชการ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพนักงานจัดซื้อที่รายนี้ ตามวิธีดังจะกล่าวต่อไป

ข้อ ๑ ให้เจ้าพนักงานกระทรวงนครบาล เป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อที่รายนี้

ข้อ ๒ ให้เจ้าพนักงานสืบสวนแล้วจัดซื้อตามราคาธรรมดาอย่างที่ราษฎรซื้อขายกัน

ข้อ ๓ ถ้าเจ้าของที่รายใด แกล้งโก่งราคาเกินกว่าที่ซื้อขายกันตามธรรมดาแล้ว ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะกำหนดราคาซื้อตามราคาที่ซื้อขายกันสุดแต่พื้นที่ แลผลประโยชน์ในที่ตำบลนั้น

ข้อ ๔ ถ้าเจ้าของที่เห็นว่าราคาที่เจ้าพนักงานกำหนดให้ยังไม่สมควร จะขอให้ตั้งคนกลางกำหนดราคาก็ได้ ให้เจ้าของที่กับเจ้าพนักงานตั้งคนกลางข้างละคน ปฤกษากำหนดราคาที่นั้น คนกลางพร้อมกันตกลงอย่างไร ก็ให้จัดซื้อตามราคาที่ตกลงกันนั้น ถ้าคนกลางทั้ง ๒ ฝ่ายปฤกษาไม่ตกลงกัน ก็ให้เลือกตั้งผู้ชี้ขาดอีกคนหนึ่ง ผู้ชี้ขาดตัดสินอย่างไร ให้ถือเอาราคานั้นเป็นราคาซื้อขายกัน

ข้อ ๕ ถ้าจะมีการอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวไว้ในประกาศนี้ ให้เจ้าพนักงานดำริห์วินิจฉัย แลจัดการไปตามประกาศจัดซื้อที่สร้างทางรถไฟสายเหนือ ซึ่งลงในหนังสือราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๘ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๑ หน้า ๑๕๒ นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๖ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระยา อินทราธิบดีสีหราช รองเมือง เป็น เจ้า พนักงาน ทำ การ ตาม ประกาศ นี้

ประกาศ มาณวันที่ ๓ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๖๖๓ ใน รัชกาล ปัตยุ บันนี้

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่ บริษัท เรือ เมล์จีน สยาม ทุน จำกัด

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระ ปรมินทร มหา จุฬา ลงกรณ์ พระจุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัสเหนือ เกล้า ฯ ว่า หลวง โสภณเพ็ชร์รัตน์ พระ สรรพการ หิรัญกิจ หลวง จิตร จำนง วานิช จีนแต้ ใต้ ฉิน จีนแต้ฮง จีนหงุ่ยติดหยู จีน ตั้งกวางตี่ จีน ตั้งไฉ้ตง จีนเบี๊ยเฮงสุน จีน ตั้ง ฮอง หยู จีน เซี่ยว ฮุดเส่ง จีนย้วน ง่วนเฮ่ง จีน ฮุนฮวด จีน พัวตั๊ก จีนเนี่ย ซิ่วซัว จีนหลี ทง หัว จีน โง่ว ต่ำซ่ำ จีนเอ๊ย เฮียงสิ่ว จีนจุ ส่ง ซัว จีนจุ กวางหลี รวม ๒๐ นาย ด้วย กัน ได้ ทำ ฎีกา ทูล เกล้า ฯ ถวาย ขอรับ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ตั้ง บริษัท มีนามว่า บริษัท เรือ เมล์จีน สยาม ทุนจำกัด

ทรง พระราช ดำริห์เห็นชอบ ด้วย แล้ว จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราช ทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ผู้ที่ กล่าว นาม มา แล้ว แถบรรดา

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ผู้ที่ จะสืบ ต่อ การ ของบริษัท แทน ท่าน เหล่า นั้น หรือ ที่ จะได้ เข้า เป็น สมาชิก ใน บริษัท ร่วม กัน กับ ท่าน เหล่า นั้น ต่อไป ข้าง หน้า ตาม ลักษณ ที่ จะได้ กล่าวไป นี้ นั้น มี อำนาจ ตั้ง กัน ขึ้น เป็น บริษัท มี นาม ว่า บริษัท เรือ เมล์จีน สยาม ทุน จำกัด บริษัท หนึ่ง มี อำนาจ แลกรรมสิทธิ์ อัน ชอบ ด้วย หน้าที่ แล ข้อบังคับ ต่าง ๆ ดัง ต่อไป นี้ คือ

ว่าด้วยการทั่วไป

ข้อ ๑ นาม แล ชาติ แล ที่ ว่า การ ของบริษัท ซึ่งได้ จด ทะเบียน แล้ว แล ความ มุ่ง หมาย ของ บริษัท แล ความ รับ ผิด รับ ชอบ แล จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท นี้ มี แจ้ง เป็น หลักฐาน อยู่ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ซึ่ง ต่อ ท้าย ประกาศ นี้

ข้อ ๒ ภายใน ๖ เดือน นับ จาก วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ผู้ที่ได้ ลง นามใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ต้อง จัด หาให้ มี คน ลง ชื่อ รับถือ หุ้น ของ บริษัท ให้ ครบ ตาม จำนวน ที่ กล่าว ไว้ ใน หนังสือ นั้น แล ต้อง จำหน่าย หุ้น นั้น จน ครบ แล เรี่ยก เงิน ค่า หุ้น มาไว้ เป็น ตัว เงิน ไม่ น้อย กว่า ร้อย ละ ๑๕ แห่ง ราคา ประจำ หุ้น

แล ภายใน เวลา ๖ เดือน ที่ กล่าว มา แล้ว นั้น ผู้ที่ได้ ลง นามใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ต้อง นำ หนังสือ สำคัญ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ดังนี้

๑ ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท ที่ได้ ทำ ขึ้น โดยชอบ ด้วย ลักษณ ประกาศ พระราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ หนังสือคำชี้แจง ลง นามผู้ที่กล่าวมาแล้วเป็นสำคัญว่า ได้มีคนลงชื่อรับถือหุ้นของบริษัท แลได้จำหน่ายหุ้นนั้นเสร็จแล้ว แลได้เรียกเงินค่าหุ้นไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ละ ๑๕ ในราคาประจำหุ้นมาไว้เป็นตัวเงินด้วยแล้ว

ข้อ ๓ เมื่อได้จดทะเบียนดังที่ว่ามาแล้ว ให้ถือว่าบริษัทได้ตั้งขึ้นเป็นบุคคลในกฎหมาย เป็นส่วนหนึ่งต่างหาก จากบุคคลที่เป็นสมาชิกของบริษัท แลให้บริษัทมีอำนาจเป็นเจ้าของถือทรัพย์สมบัติอันเป็นสัมภาระแก่การงานของบริษัท แลทำการเป็นเจ้าหนี้แลถูกหนี้แลเป็นโจทย์หรือเป็นจำเลยในคดีต่าง ๆ ในศาลเจ้ากระทรวงแต่ในการเฉภาะที่ชอบด้วยข้อความในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ แลในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัท

ข้อ ๔ ถ้าพ้นกำหนด ๖ เดือน นับแต่วันที่ลงในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ไปแล้ว ผู้ที่ได้ลงนามในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัท มิได้ทำตามที่บังคับไว้ในข้อ ๒ นี้ ให้ถือว่าประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้เป็นอันยกเลิก แลบริษัทนั้นจะเป็นบริษัทตามกฎหมายไม่ได้

ข้อ ๕ ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ทั้งบริษัท แลบรรดาทรัพย์สมบัติของบริษัททั้งสิ้น ต้องอยู่ในพระราชกำหนดกฎหมายที่มีอยู่แล้วแลที่จะได้ตั้งขึ้นต่อไปทุกประการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๖ บริษัทต้องพิมพ์ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ กับหนังสือกำหนดอำนาจแลข้อบังคับของบริษัท รวมเป็นเล่มแลจัดส่งไว้ที่กระทรวงเกษตราธิการ ให้พอแก่ที่เสนาบดีกระทรวงนั้นจะเห็นสมควร แลถ้าจะมีคนมาขอหนังสือนั้นต่อบริษัท ๆ ต้องจ่ายให้โดยเรียกเอาราคาไม่เกินกว่าเล่มละหนึ่งบาท

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้บริษัทซื้อที่ดินหรือตึกเรือนโรง แลสมบัติที่เคลื่อนจากที่ไม่ได้ในกรุงสยาม นอกจากเฉภาะที่ต้องการสำหรับใช้ในกิจการของบริษัท แลห้ามไม่ให้ซื้อที่ดินหรือเรือนโรงต่าง ๆ เพื่อประโยชน์จะเอาไปเป็นของสำหรับซื้อขายแลกเปลี่ยนหากำไรในภายหน้า

เมื่อบริษัทซื้อสมบัติเป็นที่ดินหรือตึกเรือนโรงหรือสิ่งที่เคลื่อนจากที่ไม่ได้ไว้เวลาใด ต้องมีหนังสือแจ้งความให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการทราบภายใน ๓ เดือน ตั้งแต่เวลาที่ซื้อไว้

ว่าด้วยหุ้นแลผู้ถือหุ้น

ข้อ ๘ บรรดาหุ้นที่บริษัทจะจำหน่ายให้บุคคลรับไปเป็นผู้ถือนั้น ต้องได้รับตัวเงินครบตามราคาประจำหุ้นนั้นเสียก่อน จึงจำหน่ายได้ เว้นไว้แต่จะมีความตกลงไว้อย่างอื่นในข้อบังคับของบริษัท หรือเป็นหุ้นที่ออกใหม่ภายหลังวันที่จดทะเบียนข้อบังคับนั้น บริษัทได้มี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สัญญาเป็นหนังสือไว้อย่างหนึ่งอย่างใด โดยได้รับอนุญาตพิเศษในที่ประชุมของบริษัท

ข้อ ๙ หุ้นของสมาชิกในบริษัททุกคน ต้องถือว่าเป็นสมบัติที่พึงเคลื่อนจากที่ได้ แต่ใช้โอนต่อกันได้ตามข้อบังคับที่กำหนดไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ แต่ต้องมีเลขลำดับประจำทุก ๆ หุ้น

ข้อ ๑๐ ใบสำคัญคู่มือสำหรับการถือหุ้นทุกฉบับ ต้องมีตราของบริษัทประทับเป็นสำคัญ แต่ต้องมีคำชี้แจงชื่อสมาชิกผู้ที่ถือหุ้น แต่เลขลำดับประจำหุ้นที่กล่าวในใบสำคัญนั้น

ข้อ ๑๑ การโอนหุ้นนั้น ถ้ายังไม่ได้จดการโอนอันปรากฏชื่อและตำบลบ้านของผู้รับโอนลงในสมุดบาญชีของบริษัทเป็นสำคัญ จะยกเอาความที่โอนนั้นมาใช้เป็นหลักฐานต่อสู้กับบริษัทหรือกับคนอื่นไม่ได้

ข้อ ๑๒ ถ้าแลผู้ใดโอนหุ้นของตนที่ชำระเงินค่าหุ้นยังไม่ครบนั้นไปให้แก่ผู้อื่น ผู้นั้นต้องอยู่ในเกณฑ์เป็นประกันจำนวนเงินที่ยังชำระไม่ครบนั้นต่อบริษัทต่อไปอีก ๒ ปี นับจากวันที่ได้โอนหุ้นของตนนั้น แต่ห้ามคือ

๑ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น มีส่วนต้องรับใช้ในบรรดาหนี้สินหรือความรับผิดรับชอบของบริษัทที่จะมีขึ้นในภายหลังเวลาที่ผู้นั้นขาดจากสมาชิกไปแล้ว แต

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น ต้องอยู่ในเกณฑ์ช่วยหนุนทุนของบริษัทอีกต่อไป เว้นไว้แต่เมื่อจะมีเหตุจำเป็น เช่นว่าเมื่อศาลเห็นว่าบรรดาสมาชิกซึ่งยังอยู่ในบริษัทนั้น ไม่สามารถที่จะออกเงินช่วยหนุนทุนของบริษัทได้ ตามข้อบังคับในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ หรือตามข้อบังคับของบริษัทนั้น จึงให้เกณฑ์สมาชิกที่ออกไปจากบริษัทแล้วนั้นได้

ข้อ ๑๓ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทอนุญาตว่าให้ทำได้ ก็ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าใบเสร็จสำหรับหุ้น) คือแชร์วอแรนต์นั้น เป็นใบเสร็จสำหรับหุ้นที่ได้ชำระเงินครบแล้ว มีตราของบริษัทประทับไว้เป็นสำคัญ และให้มีคำชี้แจงไว้ว่าผู้ถือใบเสร็จสำหรับหุ้นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในจำนวนหุ้นที่กล่าวไว้ในใบเสร็จนั้น หุ้นอย่างนี้จะโอนกันด้วยเป็นแต่มอบใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) ให้แก่กันก็ได้

ข้อ ๑๔ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดไว้อย่างหนึ่งอย่างใด ต้องถือว่าบรรดาผู้ที่มีใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) นั้น ควรนับว่าเป็นสมาชิกในบริษัทได้ทุกคน แต่จะเป็นสมาชิกฐานมีกรรมสิทธิ์เต็ม หรือเป็นสมาชิกเฉภาะฐานอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น ต้องแล้วแต่ความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งถือใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) เช่นว่านี้มีกรรมสิทธิ์ที่จะรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ หรือเป็นผู้จัดการของ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บริษัท โดยอาไศรยเหตุว่าเป็นผู้มีหุ้นมากตามจำนวนที่มีแจ้งอยู่ในใบเสร็จนั้น ถึงแม้ว่าข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดไว้ว่า ผู้ถือหุ้นมากเช่นนั้น ควรจะรับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ก็ให้เป็นไม่ได้

ข้อ ๑๕ บริษัทต้องจัดให้มีสมุดบาญชีสำหรับจดรายงาน แลชื่อสมาชิกของบริษัทไว้เป็นหลักฐาน ข้อความที่ต้องจดนั้นดังนี้

๑ ชื่อสมาชิก ตำบลบ้าน ทางทำมาหากิน ถือหุ้นอยู่กี่หุ้น เลขลำดับประจำหุ้น หุ้นใดได้ส่งค่าหุ้นไว้แล้วเท่าใด หรือมีสัญญาพิเศษให้นับว่าหุ้นที่ถือนั้น เป็นหุ้นอย่างที่ได้ส่งเงินค่าหุ้นไว้แล้ว แลเป็นเงินเท่าใด

๒ วันที่จดชื่อเป็นสมาชิกในสมุดบาญชีของบริษัท

๓ วันที่ออกจากสมาชิกในบริษัท

ข้อ ๑๖ เมื่อจะออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่ แทนใบเสร็จสำหรับหุ้นเดิมรายหนึ่งรายใด บริษัทต้องถอนชื่อผู้ถือหุ้นเดิมรายนั้นออกเสียจากสมุดบาญชีสมาชิก ดุจหนึ่งผู้นั้นได้ขาดจากสมาชิกของบริษัทตั้งแต่วันนั้น แล้วให้จดรายงานลงไว้ในสมุดนั้นดังนี้

๑ ความว่าได้ออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่ด้วยเหตุใด

๒ เป็นจำนวนกี่หุ้น มีเลขประจำหุ้นที่เท่าใด

๓ วันที่ออกใบเสร็จสำหรับหุ้น

ข้อ ๑๗ บุคคลผู้ใดมีใบเสร็จสำหรับหุ้น ซึ่งมิใช่นามของตน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ถือ อยู่ บุคคล ผู้ นั้น ย่อม มี อำนาจ ที่ จะ ขอ ให้ บริษัท จด ชื่อ ของ ตน เป็น สมาชิก ใน สมุด บาญชี สมาชิก ได้ แต่ ต้อง นำ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น นั้น มา ส่ง คืน ให้ บริษัท ถอน จาก บาญชี เดิม เสีย ก่อน แล ต้อง ปฏิบัติ ให้ ถูก ต้อง ตาม ข้อ บังคับ ของ บริษัท ใน ส่วน นั้น

ถ้า บริษัท ยอม จด ชื่อ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ซึ่ง เป็น ผู้ ถือ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ลง ใน สมุด บาญชี สมาชิก โดย ไม่ ได้ รับ ใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น เดิม มา ถอน จาก บาญชี เสีย ก่อน แล้ว บริษัท ต้อง รับ ผิด ชอบ ใน ความ เสีย หาย ที่ บุคคล ผู้ ใด ๆ จะ พึง ได้ รับ เพราะ ความ ละเลย ของ บริษัท เช่น นั้น ทั้ง สิ้น

ข้อ ๑๘ สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก นั้น ต้อง ให้ สมาชิก ของ บริษัท มี อำนาจ ตรวจ ดู ใน ระหว่าง เวลา ที่ บริษัท ทำการ ตาม ธรรมดา ได้ เสมอ แต่ บริษัท จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ที่ สมควร แก่ การ ใน ส่วน นี้ ก็ ได้ แล เพื่อ เห็น สมควร จะงด การ เปิด บาญชี นี้ ไว้ เป็น ครั้ง เป็น คราว ซึ่ง รวม กัน ทั้ง ปี ไม่ เกิน กว่า ๓๐ วัน ก็ ได้

ข้อ ๑๙ ถ้า ใน การ ทำ บาญชี ใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ที่ บริษัท รักษา อยู่ นั้น มี การ จด ชื่อ หรือ ละเว้น ไม่ จด ชื่อ บุคคล ผู้ ใด ๆ โดย เป็น การ ฉ้อ โกง หรือ โดย เหตุ อัน ไม่ สมควร ก็ ดี หรือ ละเลย ไว้ ให้ เนิ่น ช้า เกิน กว่า สมควร ใน การ จด หรือ ถอน ชื่อ บุคคล ผู้ ที่ ขาด จาก สมาชิก ของ บริษัท แล้ว ก็ ดี เมื่อ มี เหตุ อัน เช่น นี้ ให้ บุคคล หรือ สมาชิก ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เดือด ร้อน หรือ สมาชิก คน หนึ่ง คน ใด ของ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บริษัท หรือ บริษัท เอง มีอำนาจ ร้อง ต่อ ศาล ขอ ให้ ศาล มีคำสั่ง ให้ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง ศาล จะ ยก คำร้อง เสีย แล บังคับ ให้ ผู้ร้อง เสีย ค่า ฤชา หรือ ไม่ ต้อง เสีย ก็ ได้ หรือ ถ้า ศาล เห็น เป็น ที่ พอ ใจ ว่า คำร้อง นั้น ชอบ ด้วย ยุติธรรม ศาล จะ มี คำสั่ง ให้ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง แล ให้ บริษัท เสีย ค่า ฤชา ทั้ง สิ้น ทั้ง ค่า เสีย หาย ที่ พึง มี แก่ ผู้ ที่ ได้ รับ ความ เดือด ร้อน นั้น ด้วย ก็ ได้

ใน ระหว่าง พิจารณา คดี ที่ กล่าว ใน ข้อ นี้ ศาล มีอำนาจ ที่ จะ ตัดสิน ใน บรรดา ข้อ วิวาท ที่ เกี่ยว ด้วย กรรม สิทธิ์ ของ ผู้ ความ คน ใด ๆ ที่ จะ ขอ ให้ บริษัท จด ชื่อ หรือ ละเว้น ไม่ จด ชื่อ ลง ใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก แล มีอำนาจ ตัดสิน ใน บรรดา เรื่อง ที่ จำเป็น หรือ สมควร ต้อง ตัดสิน ใน การ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง ได้

ข้อ ๒๐ สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ของ บริษัท นั้น ให้ ถือ ว่า เป็น พยาน ใน ชั้น แรก แห่ง ข้อ ความ ที่ ได้ จด ไว้ ใน นั้น ตาม ที่ บังคับ อนุญาต ไว้ ใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้

ข้อ ๒๑ ถ้า ข้อ บังคับ ของ บริษัท ที่ ได้ ทำ ไว้ แต่ เดิม หรือ ที่ บริษัท ได้ มี ความ ตกลง พิเศษ เปลี่ยน แก้ ใหม่ อนุญาต ให้ ทำ ได้ บริษัท จะ ตกลง เป็น การ พิเศษ คือ จะ เพิ่ม เงิน ทุน ของ บริษัท โดย วิธี ทวี จำนวน เงิน ประจำ หุ้น หรือ ออก หุ้น ใหม่ ก็ ได้ แต่ การ ที่ จะ เพิ่ม

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เงินทุนเช่นนี้ บริษัทต้องได้รับเงินค่าหุ้นเดิมที่ได้จดทะเบียนแล้วมาไว้ครบแล้วจึงจะทำได้

ข้อ ๒๒ ถ้าบริษัทมีความตกลงพิเศษ ในการที่จะเพิ่มเงินทุนของบริษัทแล้ว บริษัทต้องนำความตกลงนั้นไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการ เป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง

ข้อ ๒๓ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษเปลี่ยนแก้ใหม่นั้น อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะตกลงเป็นการพิเศษคือ จะลดเงินทุนลงมาไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนเดิมก็ได้ เมื่อมีความตกลงพิเศษเช่นนี้ บริษัทต้องนำความไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐาน ภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง และต้องประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๒๔ เมื่อได้ประกาศเรื่องจะลดเงินทุนในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุดังนี้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านในเรื่องนั้นมายังบริษัทภายใน ๒ เดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ถ้าหากมีความคัดค้านเกิดขึ้น ให้บริษัทจัดการแก้ไขให้ตกลงกันโดยใช้หนี้ หรือทำประกันให้แก่ผู้ที่คัดค้านนั้นเสียก่อน จึงให้จัดการลดเงินทุนของบริษัทได้

ว่าด้วยวิธีจัดการบริษัท

ข้อ ๒๕ วิธีจัดการบริษัทนั้น ต้องทำตามระเบียบที่กำหนดไว้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ในข้อบังคับของบริษัท แต่ถ้าในข้อบังคับนั้นมีข้อใด ๆ ที่ขัดกับหน้าที่ หรือความรับผิดรับชอบของบริษัท หรือสมาชิกของบริษัท ตามกำหนดไว้ในประกาศ พระราชทานอำนาจพิเศษนี้ ต้องถือว่าข้อความเหล่านั้นเป็นอันใช้ไม่ได้

ข้อ ๒๖ ถ้าบริษัทจะเปลี่ยนแก้ข้อความในข้อบังคับของบริษัทก็ดี หรือจะตั้งข้อบังคับขึ้นใหม่แทน หรือเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นก็ดี ต้องได้ความตกลงพิเศษในที่ประชุมของบริษัทเสียก่อนจึงทำได้ แลความตกลงพิเศษนั้น ต้องนำไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๕ วัน ตั้งแต่วันที่ตกลง

ข้อ ๒๗ บริษัทจะต้องเก็บเงินกำไรของบริษัทไว้ ๑๐๐ ละ ๕ ทุก ๆ ปีเป็นส่วนเงินสำรอง เพื่อที่จะได้ไว้ใช้ในกิจการของบริษัทในทางเป็นประกัน

บริษัทจะต้องเก็บประสมเงินสำรองนี้ไว้เสมอไปทุกปี ๆ จนถึงร้อยละสิบในเงินทุนของบริษัท แลเงินรายนี้บริษัทต้องคิดทำเป็นทุนลงไว้ในทางที่จะให้ผลอันแน่นอน เช่นซื้อบอนดซ์ของรัฐบาลหรือซื้อบอนดซ์แลสต๊อกของบริษัทใด ๆ ที่ได้แบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้ที่ถือหุ้นอย่างน้อยที่สุดสามครั้งแล้ว ตามเวลาที่กำหนดไว้

ข้อ ๒๘ ในใบเสร็จสำหรับรับประกันทุก ๆ ใบ ต้องมีจำนวน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เงิน ต้น ทุน กับ จำนวน เงิน รับ แล จำนวน เงิน สำรอง ตาม บาญชี งบ รายได้ รายเสีย ครา ว ที่สุด ของ บริษัท ปรากฏอยู่ ด้วย

ข้อ ๒๙ เงิน ผลประโยชน์ ที่ จะ แบ่ง ปัน แจก ตาม ผู้ ที่ ถือ หุ้น นั้น ต้อง เป็น เงิน กำไร ที่ เกิด จาก กิจการ ของ บริษัท อย่าง เดียว

ข้อ ๓๐ ภาย ใน ๖ เดือน ตั้ง แต่ วันที่ ได้ ทำการ จด ทะเบียน ตาม ที่ ได้ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ บริษัท ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ที่ สมาชิก ของ บริษัท มา ประชุม พร้อม กัน ได้ ทุก คน แล ต้อง มี การ ประชุม เช่น นั้น ไม่ น้อย กว่า ปี ละ ครั้ง เสมอ ทุก ปี

ข้อ ๓๑ เมื่อ มี สมาชิก ที่ ถือหุ้น ไม่ น้อย กว่า ๑ ใน ๕ ของ จำนวน หุ้น ทั้ง หมด ที่ บริษัท ออก อยู่ แล้ว พร้อม กัน มี หนังสือ ขอ ให้ มี การ ประชุม พิเศษ บริษัท ต้อง นัด ประชุม ให้ ตาม ประสงค์ ใน หนังสือ ที่ ขอ ให้ มี การ ประชุม นั้น ต้อง บอก เรื่อง ที่ จะ ให้ ที่ ประชุม ปฤกษา ไว้ ให้ ถี่ ถ้วน

ข้อ ๓๒ ใน การ ออก คะแนน ความ เห็น ในที่ ประชุม นั้น ถ้า ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท มี ไว้ ว่า สมาชิก ที่ จะ มี อำนาจ ออก ความ เห็น ได้ จำ ต้อง เป็น ผู้ ถือ หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด ไว้ ใน ข้อ บังคับ เท่า ใด ๆ เช่น นั้น ก็ ให้ สมาชิก ที่ ถือ หุ้น อยู่ น้อย กว่า ที่ กำหนด นั้น มี อำนาจ รวม กัน จน มี จำนวน หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด แล มอบ ฉันทะ ให้ สมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน พวก เดียว กัน คน หนึ่ง เป็น ผู้ นั่ง ประชุม ลงคะแนน ความ เห็น ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท ได้ ทุก ครั้ง

ข้อ ๓๓ ถ้า บริษัท จะ ทำ ความ ตกลง ด้วย เรื่อง ใด ๆ เป็น การ พิเศษ ต้อง มี วิธี ดัง นี้

ต้อง เอา เรื่อง นั้น ปฤกษา ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ใน หมาย นัด ให้ สมาชิก ทั้ง หลาย มา ประชุม นั้น ต้อง ระบุ เรื่อง ที่ จะ ปฤกษา ไว้ โดย ชัด เจน สมาชิก ที่ จะ ออก ความ เห็น ได้ ต้อง เป็น ผู้ ที่ มี อำนาจ ออก คะแนน ความ เห็น ได้ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท สมาชิก ที่ มา เอง ไม่ ได้ จะ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ก็ ได้ แต่ การ มอบ ฉันทะ นี้ ต้อง แล้ว แต่ กฎหมาย แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท อนุญาต จึง จะ ทำ ได้ ความ ตกลง นั้น ต้อง มี คะแนน ของ ฝ่าย ที่ เห็น ชอบ มาก กว่า ฝ่าย ที่ ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า จึง จะ ใช้ ได้ เมื่อ ทำ พิธี ชั้น แรก ดัง นี้ แล้ว ถัด วัน ประชุม นั้น ไป ไม่ เร็ว กว่า ๑๔ วัน แล ไม่ ช้า กว่า เดือน ครึ่ง ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ดัง นี้ สำหรับ สอบ ความ ที่ ตกลง นั้น อีก ชั้น หนึ่ง ใน หมาย นัด ประชุม คราว หลัง นี้ ต้อง ระบุ ความ ที่ ตกลง นั้น โดย เต็ม แล ถ้า ใน ที่ ประชุม คราว หลัง นี้ มี คะแนน ความ เห็น ของ ผู้ ที่ มา ประชุม เอง แล ของ ผู้ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ตัว ยืน เห็น ชอบ ตาม ความ ที่ ตกลง นั้น มาก กว่า คะแนน ของ ผู้ ที่ ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า ก็ ให้ ถือ ว่า ความ ตกลง นั้น เป็น อัน ใช้ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓๔ บริษัทต้องทำบาญชีงบรายได้รายจ่าย ของบริษัทเสมอทุกปี อย่างน้อยที่สุดต้องทำปีละครั้ง ในเวลาที่สิ้นปี

ข้อ ๓๕ เมื่อได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายขึ้นแล้ว บริษัทต้องตั้งพนักงานสำรบาญชีคนหนึ่งหรือหลายคนภายใน ๒ เดือน สำหรับตรวจสอบว่าบาญชีนั้น ได้ทำขึ้นโดยถูกต้องทุกอย่าง แลลงชื่อเบี้นพยานไว้ในนั้นเบี้นสำคัญ

ข้อ ๓๖ ภายใน ๓ เดือน ตั้งแต่วันที่ได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัท บริษัทต้องเอาบาญชีนั้นออกแสดงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยแลรับรองเบี้นที่ใช้ได้

ข้อ ๓๗ ให้สมาชิกแลเจ้าหนี้ แลผู้ถือใบเสร็จสำหรับรับประกันของบริษัท มีอำนาจเรียกเอาสำเนาบาญชีงบรายได้รายจ่ายนั้นได้ทุกคน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๒ อัฐให้แก่บริษัท

ข้อ ๓๘ บัตรหมายในประกาศแจ้งความแลหนังสือสำคัญ แลหนังสือต่าง ๆ ที่จะต้องส่งไปยังบริษัทนั้น ถ้าเอาไปส่งยังที่ทำการของบริษัทณตำบลที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือส่งทางไปรสนีย์อย่างหนังสือฝากที่จดทะเบียนไปรสนีย์เปนสำคัญ สักหลังถึงบริษัทณที่ทำการตำบลนั้นก็เปนใช้ได้

ข้อ ๓๙ บริษัทต้องมีสมุดสำหรับจดรายงานความตกลงแลการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต่าง ๆ ที่ได้ทำในที่ประชุมของบริษัท แล ในที่ประชุมผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการของบริษัทไว้ทุกครั้ง

ข้อ ๔๐ ที่หน้าสถานที่ทำการของบริษัททุกตำบล ต้องเขียนชื่อบริษัทกับคำต่อท้ายว่าทุนจำกัดเปนภาษาไทยอ่านได้ชัดไว้เปนสำคัญ แล ให้มีชื่อเช่นนั้นเปนภาษาไทยประจำดวงตราของบริษัทสำหรับประทับในสรรพหนังสือแจ้งความ หนังสือเอกสาร แล บาญชี แล ตั๋วใบเสร็จ แล หนังสือต่าง ๆ ที่จะมีจากบริษัท

ว่าด้วยใบกู้เงินช่วยทุนบริษัท (ดิเบนเชอร์)

ข้อ ๔๑ ถ้าบริษัทจะออกใบกู้เงินต้องได้รับความตกลงพิเศษในที่ประชุมใหญ่ของบริษัทตามวิธีที่กล่าวไว้ในข้อ ๓๓ แล้วจึ่งจะทำได้

ข้อ ๔๒ จำนวนเงินที่จะกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าจำนวนเงินทุนของบริษัทที่ผู้ถือหุ้นได้ชำระไว้แล้ว ถ้าบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัทคราวสุดท้ายมีปรากฏว่าบริษัทคงมีทรัพย์สมบัติเบี้นราคาน้อยกว่าจำนวนเงินทุนที่ได้ชำระกันไว้แล้วเช่นนั้น จำนวนเงินที่จะกู้ด้วยออกใบกู้นั้น ต้องไม่ให้เกินกว่าราคาทรัพย์สมบัติของบริษัทที่มีแจ้งอยู่ในบาญชีนั้น

ข้อ ๔๓ จำนวนเงินประจำใบกู้ฉบับหนึ่ง ต้องไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาท แล ผู้ที่ถือใบกู้ต้องเข้าใจว่าต้องได้ส่งเงินครบตามจำนวนในใบกู้แล้วจึงจะนับว่ามีอำนาจเปนผู้ถือใบกู้นั้นได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔๔ บรรดา หนังสือ ประกาศ แล หนังสือ พรรณา การ สำหรับ ชักชวน ให้คน ทั้งหลาย ลง ชื่อ รับ ถือ ใบ กู้ เงิน ของ บริษัท นั้น ต้อง มี ข้อ ความ ดังนี้ ทุก ฉบับ คือ

๑ จำนวน เงิน ที่ จะ กู้

๒ จำนวน ใบ กู้ ที่ จะ ออก

๓ จำนวน เงิน ประจำ ใบ กู้

๔ อัตรา ดอก เบี้ย

๕ วิธี แล กำหนด เวลา ที่ จะ ใส่ ใบ กู้

๖ ถ้า บริษัท ได้ ออก ใบ กู้ แล้ว บริษัท ยัง เป็น หนี้ เงิน ตาม ใบ กู้ เหล่า นั้น อยู่ เท่า ไร

๗ บริษัท จะ ออก ใบ กู้ ทอด ตลาด เป็น ราคา ฉบับ ละ เท่า ไร

๘ วิธี แล กำหนด เวลา ที่ ผู้ ถือ ใบ กู้ จะ ต้อง ส่ง เงิน ให้ ครบ ตาม จำนวน ใบ กู้

๙ จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท ที่ ประกาศ ไว้ แล จำนวน เงิน ทุน ที่ ได้ รับ ไว้ แล้ว

๑๐ จำนวน ราคา ทรัพย์ สมบัติ แล ราย ได้ ของ บริษัท ตาม บาญชี งบ ราย ได้ ราย จ่าย ตรวจ สุด ท้าย

๑๑ ชื่อ สังกัด แล ตำบล บ้าน ของ ผู้ อำนวย การ บริษัท แล ของ พนักงาน ฐาร บาญชี สำหรับ ตรวจ สอบ สรรพ บาญชี ของ บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔๕ หนังสือคู่มือที่จะออกให้แก่ผู้ที่รับให้กู้นั้น ต้องประทับตราของบริษัท และมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๔ และต้องมีชื่อผู้ถือ และจำนวนใบกู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔๖ ถ้าจะโอนหนังสือคู่มือไปให้คนอื่น ต้องให้มีข้อความที่โอน และมีชื่อและตำบลบ้านของผู้ที่รับโอนนั้น จดเปนรายงานลงไว้ในสมุดบาญชีสำหรับใบกู้ของบริษัทเปนหลักฐาน ถ้ายังมิได้ทำเช่นนั้น การที่โอนนั้นเปนอันใช้สำหรับบริษัทหรือสำหรับบุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๔๗ ในส่วนใบกู้ที่บริษัทได้รับเงินครบแล้วนั้น ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญคือ ใบกู้ซึ่งมีตราของบริษัทประทับเปนสำคัญ และมีคำชี้แจงในนั้นว่าผู้ถือใบกู้มีกรรมสิทธิ์ตามจำนวนใบกู้นั้น

ใบกู้อย่างนี้ถ้าจะโอนกัน เปนแต่มอบใบกู้ให้แก่กันก็ใช้ได้

ในใบกู้ต้องมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๔ ทุกฉบับ

ว่าด้วยการเลิกบริษัท

และทำการชำระบาญชีบริษัท

ข้อ ๔๘ บริษัทนี้จะต้องเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเหล่านี้คือ

๑ เมื่อบริษัทได้มีความตกลงพิเศษในพวกของบริษัทว่าจะเลิกบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ เมื่อมีเหตุที่จะต้องเลิกตามความในข้อบังคับของบริษัท

๓ เมื่อบริษัทมีหนี้สินเกินกำลังทรัพย์สมบัติต้องพ่องล้ม

๔ เมื่อต้องเรียกคืนหนังสือพระราชทานอำนาจพิเศษนี้จากบริษัท

ข้อ ๔๙ เมื่อเลิกบริษัทลงเวลาใด ผู้อำนวยการของบริษัทต้องมีหนังสือแจ้งความไปยังสมาชิกทุกคนบรรดาที่มีชื่ออยู่ในสมุดบาญชีสมาชิกของบริษัทเวลานั้น แลต้องประกาศความที่เลิกเปนบริษัทในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๕๐ เมื่อเลิกบริษัทลงแล้ว ให้ถือว่าบริษัทยังมีตัวอยู่ต่อไปชั่วคราวสำหรับการรวบรวมชำระบาญชีของบริษัทกว่าจะสำเร็จ

ข้อ ๕๑ ถ้าบริษัทต้องเลิกลงเพราะประการที่ ๑ หรือที่ ๒ ตามข้อ ๔๘ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพวกสมาชิกในบริษัทเลือกตั้งผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีบริษัทให้สิ้นเชิงนั้นขึ้น ถ้าบริษัทต้องเลิกลงเพราะประการที่ ๓ หรือที่ ๔ ต้องให้ศาลเลือกตั้ง

อนึ่งถ้าเห็นว่าการที่ที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจะตั้งผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีนั้นเปนการเนิ่นช้าเกินกว่าที่ควร พวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้ส่งเงินครบแล้วจะร้องขอให้ศาลเลือกตั้งให้ก็ได้

ข้อ ๕๒ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เลือกตั้งนั้น พวกสมาชิกบริษัทจะมีการประชุมใหญ่ตกลงให้ออกเสียจากหน้าที่แล้วหาคนอื่นแทนก็ได้ แต่บรรดาผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลได้เลือกตั้ง หรือไม่ได้เลือกตั้งก็ดีนั้น ถ้ามีพวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้รับเงินครบแล้ว ร้องขอต่อศาลให้ศาลมีอำนาจบังคับให้ออกจากหน้าที่แลเอาคนอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๕๓ เมื่อตั้งผู้จัดการ หรือเปลี่ยนผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท พวกคนกลางเหล่านั้นต้องเอาความนั้นประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามทุกครั้ง

ข้อ ๕๔ หน้าที่ของผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้น คือ ต้องจัดแลกระทำการทุกอย่างที่จำเปนสำหรับชำระหนี้สินแลแบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัท

ถ้าอำนาจในส่วนนี้มีที่ขัดข้องอยู่ประการใดจะยกเอาความที่มีอำนาจไม่พอนั้นขึ้นใช้แก่บุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๕๕ ถ้ามีความขัดข้องเกิดขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใดในการชำระบาญชีเลิกบริษัท ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีหรือเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของบริษัทคนใดจะร้องขอให้ศาลช่วยตัดสินก็ได้

ข้อ ๕๖ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทมีอำนาจที่จะเรียกเงินตามที่ต้องการในการชำระบาญชีนั้นจากบรรดาสมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ของ บริษัท คิด เป็น ส่วน ตาม จำ นวน หุ้น ที่ ต่าง คน ถือ อยู่ แต่ เฉภาะ ตาม จำนวน เงิน ประจำ หุ้น ที่ ยัง ส่ง ไม่ ครบ

ข้อ ๕๗ ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ที่ จะ เอา มา แบ่ง ปัน ตาม พวก สมาชิก นั้น ต้อง เป็น ทรัพย์ สมบัติ ที่ เหลือ จาก การ ชำระ หนี้สิน ของ บริษัทจน สิ้นเชิง แล้ว

ข้อ ๕๘ เมื่อ ได้ ทำการ ชำระ หนี้สิน แล แบ่ง ปัน ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ตลอด แล้ว ผู้ จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท ต้องนัด ให้ พวก บริษัท มา ประชุม พร้อม กัน แล้ว เอา รายงาน ที่ ได้ จัด แล กระทำ ใน การ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท นั้น ออก แสดง ใน ที่ ประชุม ถ้า ที่ ประชุม เห็น ชอบ ด้วย แล้ว ผู้จัดการ เลิก สำหรับ ชำระบาญชี เลิก บริษัท ต้อง นำ รายงาน ของ ที่ ประชุมแล วัน ที่ ได้ ประชุม กัน นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๕๙ นอก จาก บรรดา หนี้สิน ที่ มี กำหนด จะ ต้อง ชำระ กัน ใน เวลา นาน ไม่ ถึง ๕ ปี ให้ ถือ ว่า บรรดา หนี้สิน ใน ๓ ประเภท ข้าง ล่าง นี้ เกี่ยว ค้าง กัน ได้ นับ แต่ วัน ที่ ได้ จด ทะเบียน รายงาน การ เลิก ชำระ บาญชี บริษัท ไป อีก ๕ ปี เป็น หมด เขตร

ประเภท ๑ บรรดา หนี้สิน ที่ ต้อง ทวง จาก บริษัท

ประเภท ๒ บรรดา หนี้สิน ที่ ต้อง ทวง จาก สมาชิก โดย ถาน ที่ เป็น สมาชิก ของ บริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประเภท ๓ บรรดา หนี้สิน ที่ ต้อง ทวง จาก ผู้ จัด การเลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท โดย ถาน ที่ มี หน้า ที่ เช่น นั้น

ว่า ด้วย การ ตรวจ แล กำหนด โทษ

สำหรับความผิด

ข้อ ๒๐ รัฐบาล มี อำนาจ ตั้ง เจ้า พนักงาน ให้ ไป ตรวจ ดู สรรพ หนังสือ แลสมุด บาญชี ต่าง ๆ ของ บริษัท ได้ เสมอ เพื่อ จะ ให้ ทราบ แน่ ว่า บริษัท ได้ ประพฤติ ตาม ข้อ บังคับ ใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ทุก ประการ หรือ ไม่

ข้อ ๒๑ ถ้า บริษัท จะ กระทำ การ อย่างใด ๆ นอก เหนือ อำนาจ ซึ่ง ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจพิเศษ นี้ อนุญาต ไว้ หรือ ซึ่งพระ ราช กำหนด กฎหมาย อนุญาต ให้ ทำ ได้ ก็ ดี หรือ ละเลย ไม่ ปฏิบัติ ตาม หน้า ที่ ที่ บังคับ ไว้ ใน ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ก็ดี รัฐบาลหรือ สมาชิก ใน บริษัท หรือ บุคคล ที่ มี กิจ เกี่ยว ข้อง กับ บริษัท มี อำนาจ ร้อง ต่อ ศาล เจ้า กระทรวง ได้ แล ให้ ศาล เจ้า กระ ทรวง มี อำนาจ บังคับ ให้ บริษัท เสีย ค่า ปรับ ไหม เปน เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐๐ บาท ทุกครั้ง ที่ มี ความ ละ เมิด ต่อ ข้อ บังคับ หรือ เรียก คืน แล ยก เลิก ประกาศ พระ ราช ทาน อำนาจ พิ เศษ นี้ จาก บริษัท ก็ ได้ สุด แล้ว แต่ ที่ สม ควร แก่ การ

ถ้า บริษัท ละเลย ไม่ นำ หนังสือ สำคัญ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ไป จด ทะเบียน ตาม กฎหมาย หรือ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ประกาศ พระ ราช ทาน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อำนาจพิเศษนี้ก็ดี หรือไม่ปฏิบัติตามที่บังคับไว้ในข้อ ๖ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๙ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๕ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ก็ดี ให้มีโทษปรับเป็นเงินอย่างเดียว

ประกาศมา ณ วันที่ ๕ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๖๒๕ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

หนังสือกำหนดอำนาจ

สำหรับบริษัทเรือเมล์จีนสยาม ทุนจำกัด

ข้อ ๑ นามของบริษัทนี้ ให้เรียกว่าบริษัทเรือเมล์จีนสยาม ทุนจำกัด

ข้อ ๒ ที่ทำการของบริษัทนี้ ตั้งอยู่ณกรุงเทพฯ

ข้อ ๓ บริษัทนี้ได้ตั้งขึ้นโดยความประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

(ก) เพื่อจะทำการเดินเรือค้าขายในระหว่างกรุงสยามกับต่างประเทศ มีเมืองสิงคโปร์ เมืองฮ่องกง แลประเทศจีนเป็นต้น

(ข) เพื่อจะสร้างหรือเช่าเรือกำปั่นสำหรับทำการดังว่ามานั้น

(ค) เพื่อจะสร้างหรือให้เช่าหรือเช่าท่าจอดเรือสพานจอดเรือหรือโรงรับส่งถ่านศิลา

(ฆ) เพื่อจะกระทำทุกอย่างหรือแต่บางอย่างในการเหล่านี้คือ เป็นเจ้าของเรือกำปั่น เป็นนายหน้าในการหาเรือกำปั่นให้คนอื่น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เปน นาย หน้าใน การ รับ ประกัน ใช้ค่า สิ่ง ของ ที่ อาจ ต้อง ภยันตราย เปนธุระ จัด การ ทรัพย์ที่ เกี่ยว ด้วย เรือ กำปั่น ทำ การ รับ สัญญา ส่ง สินค้า ทำการ ขน สินค้าโดย ทาง บก แล ทาง ทะเล เปนเจ้า ของ เรือ บรรทุก สินค้า ทำ การ ลำเลียง สินค้า ด้วย เรือ ลำเลียง ทำ การ รับ ธุระ แทนคน อื่นใน การ ส่ง กัน ต่อ ๆ ไป ทำ การ ตั้ง ที่ รักษา สินค้า ด้วย วิธีใช้ความ หนาว เย็น ทำ การ ตั้ง โรง พัก สินค้า ทำการ เปน เจ้า ของ ท่า จอด เรือ กำปั่น แล ทำ การ ต่าง ๆ ในการพานิชกรรม

(ง) เพื่อ จะ กระทำการ ตกลง กับ บริษัท หรือบุคคล อื่น ๆ ใน ทาง ให้เขา รับ ประกัน ใช้ ค่า เสียหาย โดยเหตุ ต่าง ๆ อัน สามารถ อาจ จะ มีใน การ ที่ เกี่ยว ข้อง กับ ประ โยชน์ ของบริษัท นี้

(จ) เพื่อ จะ กระทำการ รับ ประกัน ภยัน ตราย ใน เรื่อง อัคคีไภย แล ทาง ทะเล

(ฉ) เพื่อ ที่จะ รวบ รวม เอา มา ไว้ หรือ รับ เปน ธุระ เอา มา กระ ทำ เอง คือ กิจการ ทรัพย์สมบัติ แล ความ รับ ผิด รับ ชอบ ใน ทาง พานิช กรรม ทั้ง หมด หรือ แต่ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง อัน เปน การ ของ บุคคล หรือ บริษัท อื่น ซึ่ง ทำ การ พานิช กรรม ดุจ กัน กับ บริษัท นี้ มีอำนาจ กระทำได้ นั้น หรือ ว่า เปน บุคคล หรือ บริษัท ที่ มีทรัพย์ สมบัติ อัน มี ประเภท ที่ควร เอามา ใช้สำหรับ กิจ การ ของ บริษัทนี้

(ช) เพื่อ จะ กระทำ อย่าง อื่น ๆ บรรดา ที่ เกี่ยว พัน หรือ ที่ สามารถ อาจ เปน ทาง ให้ สำเร็จ ตาม ความ ประสงค์ ต่าง ๆ เช่น ว่า มา แล้ว นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔ บริษัทนี้จำกัด

ข้อ ๕ ทุนของบริษัทเป็นจำนวนสามล้านบาท จำแนกเป็นสามแสนแชร์ ๆ ละสิบบาท

ข้าพเจ้าผู้ที่ได้ลงชื่อและบอกตำบลบ้านไว้ข้างล่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจที่จะตั้งกันขึ้นเป็นบริษัท โดยหนังสือกำหนดอำนาจบริษัทฉบับนี้ และข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าส่วนในเงินทุนสำหรับบริษัท โดยรับเป็นผู้ถือหุ้น และข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าหุ้นส่วนในเงินทุนของบริษัทโดยรับเป็นผู้ถือหุ้น ตามจำนวนที่เขียนไว้ตรงชื่อข้าพเจ้าข้างล่างนี้ทุกคน

นาม	ตำบล	จำนวนแชร์
หลวงโสภณเพ็ชรรัตน	สามเสน	๑
พระสรรพการหิรัญกิจ	สามเสน	๑
หลวงจิตรจำนงวานิช	คลองสาธร	๑
จีนแต้ ไต้ฉิน	สำเพ็ง	๑
จีนแต้ฮง	หน้าวัดพลับพลาไชย	๑
จีนหงุ่ยติดหยู	สำเพ็ง	๑
จีนตั้งกวางตี๋	ริมวัดทองนพคุณ	๑
จีนตั้งไฉตึ้ง	สำเพ็ง	๑
จีนเบ้เฮงสูน	ตรอกพระยาอิศรา	๑
จีนตั้งฮองหยู	ตลาดน้อย	๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นาม	ตำบล	จำนวนแชร์
จีนเซี่ยวฮุดเส่ง	สพานพิทย์เสถียร	๑
จีนย้วนง่วนเฮ่ง	สพานหัน	๑
จีนฮุ่นฮวด	สพานพิทย์เสถียร	๑
จีนพัวก๊ก	ตลาดน้อย	๑
จีนเนี่ยซิ่วซัว	บางรัก	๑
จีนหลีท่งหัว	บางรัก	๑
จีนโง่วล่ำซ่ำ	ถนนเจริญกรุง	๑
จีนเอี๊ยเฮี่ยงสิ่ว	ริมวัดทองธรรมชาติ	๑
จีนจุ่งซัว	สำเพ็ง	๑
จีนจุกวางหลี	หน้าวัดสัมพันธวงษ์	๑

ประกาศการหาเที่ยนหยย

ในตำบลสแกท้องที่อำเภอเมืองแลตำบลบ่อกรูด

อำเภอกำเนิดนพคุณ แขวงเมืองปราณบุรี

พระ เจ้า น้อง ยาเธอ กรม หลวง ดำรง ราชา นุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราช โอง การใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบ ทั่ว กัน ว่า ใน ตำบล ทับ สะแก ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ๆ ปราณบุรี แลตำบล บ่อ กรูด ท้อง ที่ อำเภอ กำเนิด นพคุณ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แขวง เมือง ปราณบุรี ราษฎรได้พา กัน หา เทียน หอย จำหน่าย ได้ ประโยชน์ดี เทียน หอย นี้ รูปพรรณ คล้าย กับไข่ มุก ผลที่ราษฎรคน หนึ่ง หา จำหน่าย ได้ ใน ศก หนึ่ง อย่าง สูง ราว ๕๐๐ บาท อย่าง ต่ำราว ๑๐๐ บาท จึง ทรง พระ กรุณาโปรด เกล้า ฯ ให้เก็บ เงิน ค่า อนุญาต จาก ผู้ที่หา เทียน หอย เป็น ราย ตัว คน ๆ ละ ๒ บาท ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ เป็น ต้นไป

ศาลาว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มาณวัน ที่ ๖ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงนครบาล

เจ้าพระยายมราช เสนาบดี กระทรวงนครบาล ขอ ประกาศให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

การ จด ทะเบียน หม่อ ซ่อง ตาม ข้อ ความ ใน พระราชบัญญัติ ฉบับ ยี่ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๒ ว่าด้วยให้ มี เจ้าพนักงาน ผู้ จด ทะเบียน แล มี หน้า ที่ ทำการ ตาม พระราชบัญญัติ เพื่อ เป็น ความ สดวก แก่ ผู้เกี่ยว ข้อง ด้วย การ จดทะเบียน หม่อ ซ่อง นั้น

บัด นี้ ได้ ตั้ง ให้ หลวง ธรณีนฤเบศร์ เจ้า กรม กอง ตระเวน แพนก จีน เป็น เจ้า พนักงาน ผู้ จด ทะเบียน หม่อ ซ่อง แล มี หน้า ที่ ทำ การ ตามพระราช

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

บัญญัติอังนี้ ถ้าผู้ใดจะมีการเกี่ยวข้องอย่างใด ให้มาแจ้งความแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งได้กล่าวนามแล้วข้างต้นนี้ ณที่ศาลาว่าการนครบาลในวันที่เบิดทำการ ตั้งแต่เวลาเช้า ๔ โมง จนเวลาบ่าย ๔ โมง ได้ทุกวันไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงนาม) ยมราช

เสนาบดีกระทรวงนครบาล

ประกาศ

ยกเลิกหนังสือสำคัญเดิมสำหรับที่ดิน ตำบลนาอิน ตำบลนายาง ตำบลพยาแมน ตำบลบ้านหม้อ ตำบลคอรุม ตำบลในเมือง ตำบลบ้านคง อำเภอพิไชยเก่า ตำบลวังแดง อำเภอตรอน ตำบลบ้านเกาะ ตำบลท่าเสา ตำบลบ้านด่านตวันออก ตำบลผาจุก ตำบลแสนตอ ตำบลหนองเหี้ย อำเภออุตรดิฐ ตำบลบ้านด่านนาขาม ตำบลบ้านพันแหวน ตำบลต้นม่วง ตำบลไชยจุมพล ตำบลนาโป่ง ตำบลห้วยใต้ ตำบลทุ่งยั้ง ตำบลน้ำท่วม ตำบลแม่พลู ตำบลน้ำริด ตำบลไผ่ล้อม ตำบลยางกะไดตำบลบ้านคุ้ม อำเภอลับแล

แขวงเมืองพิไชย

เจ้าพระยาเทเวศรวงษ์วิวัฒน์ เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศแก่บรรดาผู้ถือที่ดินฤๅผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งมีกิจธุระเกี่ยวข้อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ด้วย เรื่อง ที่ ดิน ตำบล ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า บัด นี้ ข้าหลวง เกษตร์ ออก โฉนด ตรา จอง มณฑล พิศณุโลก ได้ จัด การ ออก โฉนด ตรา จอง สำหรับ ที่ ดิน ใน ตำบล ที่ ได้ กล่าว มา ข้าง ต้น ให้ แก่ ผู้ ถือ ที่ ดิน เพื่อ เป็น กรรมสิทธิ์ ตาม ประกาศ ออก โฉนด ตรา จอง อย่าง ใหม่ แล้ว เพราะ ฉนั้น จึง ประกาศ ให้ ทราบ โดย อำนาจ ประกาศ กระแส พระ บรม ราช โองการ ว่า บรรดา หนังสือ สำคัญ เดิม สำหรับ ที่ ดิน ตำบล ต่าง ๆ ที่ ได้ กล่าว แล้ว ข้าง บน ให้ ยก เลิก เสีย ไม่ให้ ใช้ เป็น กรรมสิทธิ์ สำหรับ ที่ ดิน ต่อ ไป

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๓๐ ขึ้น ๗ ค่ำ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

เสนาบดี ไม่ อยู่

(ลงนาม) พระยา ศรีสุนทร โวหาร

ปลัดทูล ฉลอง เซ็น แทน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระราชบัญญัติตามช้าง
รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาทสมเด็จ พระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ว่า พระราช บัญญัติ สัตว์ พาหะนะ แล กฎ ข้อ บังคับ ต่าง ๆ อันได้ ตั้ง ไว้เพื่อ ระงับ การ ลัก ช้าง นั้น ยัง ไม่ พอ ที่ จะ บ้อง กัน การ ลัก ช้าง ทาง หัว เมือง ชาย พระราช อาณาเขตร์ บาง มณฑล ได้ ทรง พระ ราช ดำริห์ เห็น ว่า ควร จะ เพิ่ม เติม อำนาจ เจ้า พนักงาน ใน ส่วน นี้ ให้ มาก ขึ้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ ไว้ ดัง ต่อไป นี้

หมวด ที่ ๑
นาม พระราชบัญญัติ แล อำนาจ เจ้าพนักงาน

มาตรา ๑ ให้ เรียก พระราช บัญญัติ นี้ ว่า พระราช บัญญัติ ตาม ช้าง รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

มาตรา ๒ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ ใน มณฑล ใด เมือง ใด จะ ได้ โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ให้ ทราบ ทั่ว กัน แล เมื่อ ได้ ประกาศ เช่น นั้น แล้ว ให้ ถือ ว่า บรรดา ข้อ ความ ซึ่ง ขัด กับ พระราช บัญญัติ นี้ ใน กฎหมาย แล กฎ ข้อ บังคับ ต่าง ๆ อัน ยัง ใช้ อยู่ นั้น เปน อัน ยก เลิก มิ ให้ ใช้ ใน มณฑล หรือ เมือง นั้น สืบไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๓ บาง คำ ที่ ใช้ ใน พระราช บัญญัติ นี้ นั้น นอก จาก บรรดา ซึ่ง มี เนื้อ ความ ประกอบ หมาย ไว้ ให้ เปน อย่าง อื่น ให้ ถือ ว่า คำ เหล่า นั้น หมาย ความ ดัง จะ ว่า ต่อ ไป นี้ คือ

คำ ว่า ผู้ว่า ราชการ เมือง นั้น ให้ หมาย ความ ตลอด ถึง เค้า สนาม หลวง แล ข้าหลวง จังหวัด

คำ ว่า เจ้า พนักงาน ปกครอง ท้อง ที่ นั้น ให้ หมาย ความ ตลอด ถึง นาย อำเภอ แล กำนัน

คำ ว่า กฎ เสนาบดี นั้น ให้ หมาย ความ ว่า บรรดา กฎ แล ข้อ บังคับ ใน ทาง บัญชา ให้ การ ดำเนิร โดย บริบูรณ์ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ อัน เปน กฎ แล ข้อ บังคับ ซึ่ง เสนาบดี เจ้า กระทรวง ได้ ตั้ง ขึ้น โดย ได้ รับ พระบรม ราชานุญาต แล ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา เปน สำคัญ

หมวด ที่ ๒

ว่า ด้วย การ จด ทะเบียน ช้าง

มาตรา ๕ เมื่อ ได้ ประกาศ ให้ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ ใน มณฑล ใด ให้ ผู้ ที่ มี ช้าง นำ ช้าง มา จด ทะเบียน หลวง ให้ สิ้น เชิง ภายใน เวลา สาม เดือน นับ แต่ วัน ที่ ประกาศ นั้น ให้ เจ้า ของ ช้าง นำ ช้าง ไป จด ทะเบียน ณ ที่ ว่า การ เมือง อัน ตั้ง อยู่ ใกล้ ถ้า ไม่ ไป เอง จะ มอบ อำนาจ ให้ คน อื่น ไป แทน ก็ ได้

ใน การ นี้ ให้ ถือ ว่า ผู้ว่า ราชการ เมือง มี ตำแหน่ง เปน เจ้า พนักงาน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทะเบียน ตาม พระราช บัญญัติ นี้ อนึ่ง ใน ที่ ว่า การ เมือง นั้น ให้ บีด ประกาศ บอก ชื่อ ตำบล ต่าง ๆ ที่ ใช้ เปน ที่ จด ทะเบียน ช้าง แล บอก อาณาเขตร์ ซึ่ง อยู่ ใน บังคับ ของ เจ้า พนักงาน ทะเบียน แล อาณาเขตร์ อำเภอ ต่าง ๆ ที่ ขึ้น แก่ เจ้า พนักงาน ทะเบียน นั้น ด้วย

มาตรา ๕ เมื่อ จด ทะเบียน ช้าง ใด ให้ เจ้า พนักงาน ออก ต้ว พิมพ์ รูปพรรณ เปน ฉบับ คู่ ให้ แก่ เจ้า ของ ช้าง ต้ว ที่ ออก ให้ ไป นั้น ให้ เจ้า ของ ช้าง รักษา ไว้ ฉบับ หนึ่ง อีก ฉบับ หนึ่ง ซึ่ง เปน คู่ กัน นั้น ให้ มอบ ไว้ กับ คน ที่ รักษา ช้าง ใน ต้ว พิมพ์ รูปพรรณ ทุก ฉบับ ต้อง จด ชื่อ ช้าง แล ชื่อ เจ้า ของ ช้าง แล ตำหนิ รูปพรรณ ตาม ซึ่ง เจ้าพนักงาน ทะเบียน จะ เห็น ควร ให้ จด ไว้ เพื่อ การ สอบ สวน

เมื่อ ได้ จด ทะเบียน ดัง นี้ แล้ว เจ้า พนักงาน ทะเบียน ต้อง รักษา ใบ คู่ เทียบ ต้ว พิมพ์ รูป พรรณ นั้น ไว้ ให้ มั่น คง แล ต้อง รีบ แจ้ง ความ การ ที่ ได้ จด ทะเบียน นั้น ไป ยัง นาย อำเภอ ซึ่ง อยู่ ใต้ บังคับ ให้ ทราบ ทั่ว กัน แล ฝ่าย นาย อำเภอ ก็ ต้อง มี บาญชี สำหรับ จด ชื่อ ช้าง ที่ เจ้าพนักงาน ทะเบียน แจ้ง มา ให้ ทราบ นั้น ด้วย ทุก ราย

มาตรา ๖ ให้ เรียก ค่า ธรรมเนียม จด ทะเบียน ช้าง ตัว ละ ๒๐ บาท ถ้า แล ช้าง ตัว ใด ได้ จด ทะเบียน มา แล้ว ตาม ลักษณ กฎหมาย แล ข้อ บังคับ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ก่อน ที่ ลง มือ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ ก็ ให้ เรียก ค่า ธรรมเนียม แต่ ๕ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๓ เดือน ดังว่ามาในมาตรา ๔ นั้นไปแล้ว ถ้าปรากฏว่าไม่มีตัวพิมพ์รูปพรรณ อย่างที่ให้ใช้ตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับช้างใด ก็ให้ยึดช้างนั้นไว้จนกว่าเจ้าของช้างนั้นได้มาจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘ ถ้าเจ้าของช้างใดมิได้นำช้างมาจดทะเบียนก็ดี หรือว่าผู้ขับช้างนั้นมิได้มีตัวพิมพ์รูปพรรณ อย่างที่ให้ใช้ตามพระราชบัญญัตินี้สำหรับช้างก็ดี ให้ถือว่าผู้เป็นเจ้าของช้างหรือผู้ขับช้างนั้นมีความผิด ต้องระวางโทษ ถ้าเป็นเจ้าของช้างปรับไม่เกินกว่า ๑๐๐ บาท ถ้าเป็นผู้ขับช้างปรับไม่เกินกว่า ๕๐ บาท

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยการเปลี่ยนเจ้าของช้าง

มาตรา ๙ ถ้าผู้ใดจะขายช้างหรือจำนำช้าง ผู้ขายผู้ซื้อหรือผู้จำนำผู้รับจำนำแลพยานต้องไปพร้อมกันณที่ว่าการอำเภอ แลต้องพาช้างที่จะขายหรือจำนำนั้นไปด้วย แล้วให้นายอำเภอจดหมายการซื้อขาย หรือจำนำนั้นลงในตัวพิมพ์รูปพรรณเป็นหลักฐาน ถ้ามิทำกันเช่นนี้ ห้ามมิให้ถือว่าการที่ซื้อขายหรือจำนำช้างนั้นชอบด้วยกฎหมาย

อนึ่ง ถ้าผู้ใดจะยกช้างของตัวให้แก่ผู้อื่นเป็นการให้ปันหรือผู้ใดจะถ่ายช้างซึ่งได้จำนำไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ต้องกระทำ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ตาม วิธี อย่าง เดียว กัน กับ การ ซื้อ ขาย หรือ จำ นำ ช้าง เช่น ว่า มา ใน มาตรา นี้

มาตรา ๑๐ ถ้า ผู้ ใด ได้ ช้าง มา ไว้ เป็น ทรัพย์ มรฎก ผู้ นั้น ต้อง นำ พยาน แล ช้าง นั้น ไป ต่อ หน้า นาย อำเภอ แล นาย อำเภอ ต้อง จดหมาย การ เปลี่ยน เจ้า ของ ช้าง โดย ฐาน มรฎก นั้น ลง ไว้ ใน ตัว พิมพ์ รูปพรรณ ของ ช้าง นั้น เป็น สำคัญ

มาตรา ๑๑ ใน การ เปลี่ยน เจ้า ของ ช้าง โดย เหตุ ต่าง ๆ หรือ ใน การ จำ นำ หรือ ถ่าย ช้าง ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๙ แล มาตรา ๑๐ นั้น ให้ เรียก ค่า ธรรมเนียม ราย ตัว ช้าง ถ้า เป็น การ เปลี่ยน เจ้า ของ ให้ เรียก ตัว ละ ๒๐ บาท ถ้า เป็น การ จำ นำ หรือ ถ่าย ช้าง ให้ เรียก ตัว ละ ๑๐ บาท ถ้า เป็น ช้าง พัง มี ลูก ต่ำ กว่า ๓ ขวบ ติด มา ด้วย ก็ ให้ จด รูปพรรณ แล ทำ จำ นำ ลูก ช้าง นั้น ไว้ ด้วย โดย ไม่ ต้อง เรียก ค่า ธรรมเนียม เพิ่ม เติม

มาตรา ๑๒ เมื่อ จะ จัดการ เปลี่ยน เจ้า ของ ช้าง หรือ จำ นำ ช้าง นั้น ให้ นาย อำเภอ ซัก ถาม ผู้ ซื้อ ผู้ ขาย หรือ ผู้ จำ นำ ผู้ รับ จำ นำ ทั้ง สอง ฝ่าย แล ตรวจ ดู ช้าง นั้น ให้ เป็น ที่ แน่ แก่ ใจ เสีย ก่อน ว่า การ ที่ เปลี่ยน เจ้า ของ หรือ ทำ จำ นำ นั้น ไม่ เป็น การ ผิด ต่อ กฎหมาย จึง ทำ จดหมาย การ ซื้อ ขาย หรือ จำ นำ นั้น ให้ ได้ แล เมื่อ ได้ ทำ แล้ว ให้ นาย อำเภอ จดหมาย ราย งาน การ นั้น ไว้ เป็น หลัก ถาน แล ให้ คัด สำเนา ส่ง ไป ยัง เจ้า พนักงาน ทะเบียน ซึ่ง ตน อยู่ ใต้ บังคับ นั้น ให้ ทราบ ไว้ ด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๓ ถ้ามีการขายช้าง หรือเปลี่ยนเจ้าของช้าง หรือจำนำช้างด้วยประการใด ๆ ซึ่งเปนการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ หรือผู้จำนำผู้รับจำนำต่างกันมีความผิดต้องระวางโทษานุโทษเปนสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้ปรับไม่เกินกว่า ๒๕๐ บาท สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินกว่าปีหนึ่ง สถานหนึ่งให้ลงโทษทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามาแล้วด้วยกัน

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการพาช้างข้ามเขตร์แดน

มาตรา ๑๔ ถ้าผู้ใดจะพาช้างออกไปนอกพระราชอาณาเขตร์ต้องได้รับใบอนุญาต ซึ่งมีจดหมายบอกตำหนิรูปพรรณช้างนั้นโดยชัดเจนจากเจ้าพนักงานทะเบียนเสียก่อนจึงจะพาออกไปได้

มาตรา ๑๕ ถ้าผู้ใดจะพาช้างเข้ามาในพระราชอาณาเขตร์ ก็ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานในหน้าที่ของประเทศที่ตนจะพาช้างมานั้นเสียก่อน จึงจะพาช้างนั้นข้ามเขตร์แดนเข้ามาได้

มาตรา ๑๖ จะออกใบอนุญาตให้ผู้ใดพาช้างออกไปนอกพระราชอาณาเขตรนั้น เจ้าพนักงานทะเบียนต้องตรวจดูช้างและซักถามพยานให้เปนที่แน่แก่ใจเสียก่อนว่าการที่จะพาช้างออกไปนั้นเปนการทำโดยทางสุจริต จึงออกใบอนุญาตให้ไปได้

ค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตเช่นนี้ให้เรียกฉบับละ ๑๐ บาท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๗ ถ้าผู้ใดที่จะพาช้างข้ามเขตรแดน ไม่มีใบอนุญาต เช่นว่าไว้ในมาตรา ๑๕ แล ๑๕ เจ้าพนักงานจะยึดช้างนั้นไว้ก่อว่าจะได้ความปรากฏว่าผู้ใดเปนเจ้าของช้าง หรือมิฉนั้นจะห้ามมิให้พาช้างนั้นข้ามเขตรแดนก็ได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยการติดตามช้างที่พลัดหรือที่ถูกลักไป

มาตรา ๑๘ เมื่อเกิดการลักช้างหรือช้างหายไปในแขวงใด นายอำเภอหรือกำนันจะเรียกให้ชาวบ้านออกช่วยติดตามเอาช้างนั้นคืนชาวบ้านแขวงนั้นต้องช่วยทุกครั้ง

มาตรา ๑๙ เมื่อนายอำเภอหรือกำนันอำเภอใดแขวงใดทราบว่าเกิดการลักช้างหรือมีช้างหายไป ให้นายอำเภอหรือกำนันนั้นรีบไปตรวจวัดรอยช้างนั้นทั้งสี่รอยเท้า แลสืบสวนให้ได้ความโดยละเอียดที่จะสืบได้ว่าช้างนั้นมีตำหนิรูปพรรณอย่างไร แล้วให้เร่งออกติดตามโดยสกดตามรอยเท้าช้างนั้น แลจะเห็นสมควรเรียกให้ชาวบ้านคนใด ๆ ในแขวงนั้นไปช่วยกันติดตามช้างนั้นด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ให้บังคับความช้างหรือคนที่เปนผู้รักษาช้างอยู่ในเวลาที่ว่าช้างถูกลักไปหรือหายไปนั้น ให้ไปด้วยกับกรมการอำเภอหรือกำนันผู้เปนเจ้าพนักงานที่จะออกติดตามช้าง จนกว่าจะได้ช้างนั้นคืน หรือจนกว่ารอยช้างนั้นจะไปหมดหายลงในที่ใด ๆ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๑ เมื่อ นาย อำเภอ หรือ กำนัน ผู้เปน เจ้า พนักงาน ติด ตาม ช้าง นั้น ได้ ตาม รอย ช้าง ล่วง เลย เข้า ไป ใน แขวง อื่น ก็ ให้ มอบ ตำหนิ รูปพรรณ พร้อม ทั้ง ขนาด รอย เท้า ช้าง นั้น ให้ แก่ เจ้า พนักงาน ผู้ ปกครอง แขวง นั้นไว้ แล ให้ เจ้า พนักงาน แขวง นั้น กระทำ การ ติด ตาม ช้าง นั้น ต่อไป เช่น เดียว กัน แล โดย มี อำนาจ อย่าง เดียว กัน กับ ที่ เจ้า พนักงาน แขวง เดิม ได้ กระทำ การ ติด ตาม ช้าง มา แล้ว

มาตรา ๒๒ ถ้า เจ้า พนักงาน คนใด หรือ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ขัด ขืน ไม่ กระทำ การ ตาม มาตรา ๑๘, ๑๙, ๒๐, แล ๒๑ ผู้นั้น มี ความ ผิด ต้อง ระวาง โทษา นุโทษ เปน สาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ ปรับ ไม่ เกิน กว่า ๒๕๐ บาท สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ไม่ เกิน กว่า ๓ เดือน สฐาน หนึ่ง ให้ ลงโทษ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ เช่น ว่า มา แล้ว ด้วย

เงิน ค่า ปรับ นั้น ศาล จะ เห็น สมควร ส่ง เปน พินัย หลวง หรือ จะ ให้ เปน สินไหม ทั้ง หมด หรือ แต่ ส่วน หนึ่ง ส่วน ใด แก่ เจ้า ของ ช้าง ก็ได้ แต่ มิ ให้ ถือ ว่า ความ ใน มาตรา นี้ เปน อัน ลบ ล้าง ความ ชอบ ธรรม ของ เจ้า ของ ช้าง ที่ จะ ร้อง ขอ ค่า สินไหม ตาม ความ ใน มาตรา ๒๓ ด้วย อีก โสต หนึ่ง เปน แต่ ถ้า เจ้า ของ ช้าง จะ ได้ รับ สินไหม ตาม มาตรา ๒๓ นั้น เท่า ใด ต้อง คิด หัก สินไหม ที่ ได้ รับ ตาม มาตรา นี้ แล้ว นั้น ออก เสีย ก่อน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๓ ถ้ารอยช้างใดที่ถูกฉกนั้น ไปหมดลงในแขวงใด แล้วจะติดตามต่อไปมิได้ ให้ถือว่าบรรดาเจ้าพนักงานแลชาวบ้านในแขวงนั้น อยู่ในความรับผิดชอบที่จะต้องส่งตัวผู้ร้ายมาให้พิจารณาลงโทษตามกฎหมาย แลจับช้างที่ถูกฉกไปนั้นส่งคืนมาด้วย ถ้าจับผู้ร้ายแลช้างนั้นส่งมาไม่ได้ก็ให้บังคับให้คนเหล่านั้นเสียค่าสินไหมให้แก่เจ้าของช้างที่ถูกฉกไปนั้น จงเต็มตามราคาช้าง แต่การปรับให้เสียค่าสินไหมที่ว่านี้ ให้ใช้ได้แต่เฉภาะในส่วนช้างซึ่งมีตัวพิมพ์รูปพรรณตามลักษณพระราชบัญญัตินี้ แลเฉภาะตามจำนวนที่ว่าไว้ในตัวนั้น ความมาตรา ๒๓ นี้ โดยปรกติมิให้ใช้ต่อเมื่อใดข้าหลวงซึ่งสำเร็จราชการมณฑล เห็นว่ามีเหตุสมควรใช้ความในมาตรานี้ในเมืองใดหรืออำเภอใด ๆ จึงให้ประกาศใช้ชั่วคราวไม่เกินคราวละ ๖ เดือน

มาตรา ๒๔ เมื่อได้ช้างซึ่งถูกฉกไป หรือที่หายไปนั้นคืนมา โดยที่ได้สกดรอยติดตามก็ดี หรือโดยอย่างใด ๆ ก็ดี ถ้าปรากฏว่า การที่พบช้างนั้นมิได้เปนการสมรู้กันกับผู้ที่ฉกหรือล่อนช้างนั้น ก็ให้ถือว่าผู้ที่พบช้างนั้นควรได้รับรางวัล ๒๐๐ บาทจากเจ้าของช้าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยการบังคับ บัญชาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจตั้งกฎข้อบังคับตามครั้งคราวที่เห็นสมควรแก่การ เพื่อบังคับบัญชาให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้จงทุกประการ แลบรรดากฎข้อบังคับอันจะตั้งขึ้นนั้น เมื่อได้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนแห่งพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ประกาศนั้นไป

มาตรา ๒๖ ให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถืออำนาจบังคับบัญชาตามพระราชบัญญัตินี้ ในอาณาเขตรอันอยู่ในความปกครองของกระทรวงมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ เดือนมกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๗ เป็นวันที่ ๑๔๑๗๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ กะชั้น ที่ นา ใน ท้องที่

อำเภอ บาง ปะกง แขวง เมือง ฉเชิง เทรา

ตาม ประกาศ แก้ วิธี แต พิกัด กะชั้น เก็บ เงิน ค่า นา ศก ๑๒๔

พระเจ้า น้อง ยาเธอ กรมหลวง ดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรม ราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ สั่ง ว่า ตาม ที่ ได้ โอน ตำบล บาง ปะกงล่าง ตำบล บางปะกงบน ตำบล บาง ผึ้ง ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ๆ ชลบุรี ตำบล บาง วัว ตำบล บางสมัค ตำบล บาง เกลือ ท้อง ที่ อำเภอ บาง เหี้ย แขวง เมือง สมุท ปราการ แล ตัด ท้อง ที่ ตำบล ใน อำเภอ บาง เหี้ย แขวง เมือง สมุท ปราการ แล อำเภอ สนาม จันทร์ แขวง เมือง ฉะเชิง เทรา มา จัด ตั้ง เปน ตำบล ใหม่ รวม ขึ้น อยู่ ใน ท้อง ที่ อำเภอ บาง ปะกง นั้น ส่วน อัตรา ค่า นา ยัง เปน การ คลาศ เคลื่อน ผิด กับ ประกาศ เดิม อยู่ สมควร จะ จัด ตั้ง อัตรา เก็บ เงิน อากร ค่า นา ให้ จัด เก็บ ให้ เปน ที่ เรียบ ร้อย ต่อ ไป จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ กะชั้น ที่ นา ใน ท้อง ที่ อำเภอ บาง ปะกง ตาม ประกาศ แก้ วิธี แต พิกัด กะชั้น เก็บ เงิน ค่า นา ศก ๑๒๔ ตาม พื้น ที่ ทำ เล ดี แล ที่ เลว ดัง แจง ต่อ ไป ดัง นี้ ตั้ง แต่ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มณฑลปาจิณบุรี

หมายเลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	นาชั้นใด	หมายเหตุ
๑	เมืองฉะเชิงเทรา อำเภอ บาง ปะกง	บาง ปะกง บน	เบ็ญจะ	
		บาง ปะกง ล่าง	เบ็ญจะ	
		บาง ผึ้ง	ตรี	
		บาง วัว	โท	
		บาง สมัค	โท	
		บาง เกลือ	โท	
		หนอง จอก	เอก	
		ท่า ส้อ้าน	โท	

ศาลา ว่า การ มหาดไทย

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๑๕ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วย การที่จะออกใช้ธนบัตร์อย่างใหม่

ด้วย ตามข้อความในพระราชบัญญัติธนบัตร์สยาม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๑ มาตรา ๑๗ (๔) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขประกาศข้อหนึ่งข้อใด ซึ่งได้ออกประกาศแจ้งความแล้วในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาได้ตามพระราชบัญญัตินั้น

บัดนี้ขอประกาศให้ทราบทั่วกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตั้งแต่วันที่ได้ลงในประกาศนี้แลต่อไป กรมธนบัตร์จะได้จำหน่ายธนบัตร์ชนิดราคา ๒๐ บาท อย่างใหม่ออกใช้แลกเปลี่ยนกับประชาชน

ข้อ ๒ ธนบัตร์ชนิดราคา ๒๐ บาท อย่างใหม่นี้ มีลักษณสัณฐานลวดลายเหมือนกับธนบัตร์เก่าหมวด ก ๒ ที่ได้ออกใช้อยู่แล้วนั้น แปลกกันแต่สีแลลายน้ำ ดังจะได้ชี้แจงให้ทราบดังต่อไปนี้

(ก) สีเดิมพื้นสีชมภูอ่อน ลายกรอบสีเขียวแก่จางนั้น ได้เปลี่ยนใหม่แก้สีพื้นเปนสีเขียวอ่อน สีลายกรอบเปนสีเขียวแก่สด

(ข) ลายน้ำ ซึ่งเดิมเปนลายเส้นคู่ในคำที่ว่า ๒๐ บาท ทั้งภาษาอังกฤษแลภาษาไทยนั้น ธนบัตร์ราคา ๒๐ บาท ตั้งแต่นำเบอร์ ก ๒ ๓๗๐๐๓ ถึง ก ๒ ๕๓๐๐๐ ลายน้ำจะเปนเส้นคู่อย่างเก่า ตั้งแต่นำเบอร์ ก ๒ ๕๓๐๐๑ เปนต้นแลต่อไปลายน้ำจะเปนเส้นเดียว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓ จำนวน ธนบัตร์ ทั้ง หลาย ที่ กรม ธนบัตร์ ได้ จำหน่าย ออก ใช้ ไป แล้ว แล ที่ จะ ได้ จำหน่าย ออก ใช้ ภาย หลัง วัน ที่ ลง ใน ประกาศ ฉบับ นี้ ต่อไป ให้ คง เปน อัน ใช้ ไป ได้ อยู่ เสมอ

หอ รัษฎากรพิพัฒน์

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๑๗ มกราคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗

(ลง พระนาม) กิติยากร

เสนาบดี กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ

ประกาศ ตัด ถนน ใน ที่ เพลิงไหม้

ตำบล ศาล เจ้า อาเนี้ย ท้อง ที่ อำเภอ สำเพ็ง

เจ้า พระยา ยมราช เสนาบดี กระทรวง นครบาล รับ พระ บรม ราช โองการ ใส่ เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

เมื่อ วัน ที่ ๑๒ มกราคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เกิด เพลิงไหม้ ขึ้น ใน ท้อง ที่ อำเภอ สำเพ็ง ณ ตำบล ศาล เจ้า อาเนี้ย เพลิง ติด ลาม ไป ทาง ตรอก อาเนี้ย แล ลาม ไป ทาง ตรอก สพาน โพ จึง ทรง พระ ราช ดำริห์ ว่า ใน ท้อง ที่ สำเพ็ง เปน ทำเล ที่ ค้า ขาย ตำบล อัน สำคัญ ใน พระ นคร แต่ ตึก เย่า เรือน ที่ ปลูก สร้าง อยู่ ใน ตำบล ปลูก ซับ ซ้อน เบียด เสียด กัน จน ทาง เข้า ออก คับ แคบ คด เคี้ยว หา เปน ความ สดวก แก่ มหาชน ที่ จะ ไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาค้าขาย นั้น ไม่ แล เมื่อ บ้าน เรือน เบียด เสียด กัน อยู่ เช่น นั้น ความ บำรุง การ ศุขาภิบาล จะ จัด ก็ ไม่ ถนัด ที่ ทาง แล บ้าน เรือน ใน ตำบล จึง ได้ เปน ที่ โสโครก เหลือ เกิน ย่อม ทำให้ ผู้อยู่ ใน ตำบล มี โรค ไภย ไข้ เจ็บ กว่า ใน ท้อง ที่ ตำบล อื่น อีก ประการ หนึ่ง เมื่อ เกิด เพลิงไหม้ บ้าน เรือน ใน ท้อง ที่ สำเพ็ง ขึ้น ครั้ง ไร เพลิง ก็ ติด ลุก ลาม เนื่อง กันไป เปน เพลิงใหญ่ เกือบ จะ ทุก คราว เพราะ เหตุ ว่า เย่า เรือน ที่ ปลูก อยู่ ติด ชิด แน่น อัด กัน หน ทาง เข้า ออก มี อยู่ แต่ น้อย เจ้า พนักงาน จะ นำ สูบ น้ำ เข้า ดับ เพลิง ก็ ไม่ ได้

จึง มี พระบรมราชประสงค์ จะ จัดการ บำรุง ความ ศุข สำราญ ของ มหาชน แล บ้อง กัน ภยันตราย แห่ง ชีวิต กับ ทั้ง ทรัพย์ สมบัติ อัน มาก มาย ของ ประชุมชน ที่ อยู่ ใน ท้อง ที่ สำเพ็ง นี้ ตาม โอกาศ อันสมควร ที่ จะ จัดได้ เพราะ ใน ที่ เพลิงไหม้ คราว นี้ เนื่อง ใกล้ กัน กับ ถนน ทรง วาด สมควร จะ ตัด ถนน เบิด ทาง ให้ ใหญ่ กว้าง กว่า แต่ ก่อน ให้ มหาชน เดิร ไป มา ค้าขาย ใน ทำเล ที่ ได้ สดวก แล จะได้ มี ทาง จัด การ ศุขาภิบาล ทั้ง ช่อง ทาง ที่ จะ เข้า ระงับ ดับ เพลิงได้ หาก ว่า จะ มี ขึ้น ใน ภาย หลัง สืบไป นั้น

จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ กรม ศุขาภิบาล ตัด ถนน กว้าง ๕ วา ตั้ง แต่ ถนน ทรง วาด เข้า ไป ยัง ที่ เพลิงไหม้ ไป ออก ยัง ตรอก คลอง โรง กะทะ สาย หนึ่ง เพราะ ฉนั้น ห้าม ไม่ ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ปลูก สร้าง เย่า เรือน ใน แนว เขตร์ หลัก ที่ เจ้า พนักงาน บั๊ก หมายไว้ ซึ่งได้ กำหนด ที่ ว่า จะ จัด สร้าง เปน ถนน ตาม แนว หลัก นั้น แล ห้ามไม่ ให้ ปลูก สร้าง เรือน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โรง อัน กำบัง ด้วย ไม้ ขัด แตะ หรือ ด้วย แผง หรือ ด้วย ใบ ไม้ ขึ้น ใน ตำบล ซึ่ง เกิด เพลิง ไหม้ ครั้ง นี้ ต่อ ไป เว้น แต่ จะ ได้ รับ อนุญาต จาก เจ้า พนักงาน กระทรวง นครบาล อนุญาต ให้ ปลูก เป็น ครั้ง เป็น คราว เช่น โรง พัก ทำ งาน หรือ โรง มี การ เล่น ต่าง ๆ ชั่ว สมัย หนึ่ง เท่า นั้น

ประกาศ มา ณ วัน อังคาร ที่ ๑๙ มกราคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ ตรง กับ วัน ที่ ๑๔๖๗๙ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมลักษณเกณฑ์ทหาร

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗

มี พระ บรมราช โองการ ใน พระบาทสมเด็จ พระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอม เกล้า เจ้า อยู่ หัว ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ที่ ได้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ตรา พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๔ แล้ว นั้น

บัด นี้ ทราบ ฝ่า ละอองธุลี พระบาท ว่า มี ผู้ ร้อง ขอ เข้า รับ ราชการ ทหาร นอก จาก วิธี เกณฑ์ ตาม พระราช บัญญัติ ที่ ได้ ตรา ไว้ สมควร จะ เพิ่ม เติม พระราช บัญญัติ ให้ มี ระเบียบ แต่ กำหนด ใน การ รับ คน เข้า รับ ราชการ ทหาร จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ตรา พระราชบัญญัติ เพิ่ม เติม พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ขึ้น ไว้ ดัง ต่อ ไป นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย นามแล การใช้พระราช บัญญัติ

มาตรา ๑ พระราช บัญญัตินี้ ให้เรียกว่า พระราช บัญญัติ เพิ่มเติม ลักษณ เกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราช บัญญัตินี้ในหัวเมือง มณฑล ที่ได้ประกาศใช้พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ทหาร รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๕ ตั้งแต่บัดนี้ไป

มาตรา ๓ เพื่อจะมิให้เปนที่สงไสย ความในคำบางคำ ให้ถือตามความอธิบายดังนี้

๑ คนสมัค คือ ผู้ที่พ้นจาก กอง ประจำการตามพระราชบัญญัติลักษณ เกณฑ์ทหาร ร. ศ. ๑๒๕ แล้ว ขอเข้ารับราชการใน กอง ประจำการต่อไป

๒ คนอาษา คือ ผู้ที่มีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการ แต่ราชการยังไม่ได้บังคับให้เข้ารับราชการ ผู้นั้นขอเข้ารับราชการใน กอง ประจำการดังนี้จำพวกหนึ่ง หรือผู้ที่อยู่ใน กอง ประจำการแล้ว ขอไปราชการในคราวซึ่งราชการไม่ได้บังคับผู้นั้นดังนี้จำพวกหนึ่ง

๓ ถูกจ้าง คือ ผู้ซึ่งไม่มีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการ แต่ได้ตกลงกันมีค่าจ้าง ให้เข้ารับราชการ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๒
ว่าด้วยคนสมัค

มาตรา ๔ คนสมัคที่ขอสมัคเข้ารับราชการในกองประจำการต่อไป ถ้าสมควรแก่ราชการที่จะรับไว้ ก็ให้คนสมัคได้รับราชการในกองประจำการต่อไปอีกได้ แต่ต้องมีกำหนดสมัครคราวหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๒ ปี ถ้ายังไม่ครบ ๒ ปีจะออกจากกองประจำการไม่ได้ เว้นแต่ราชการจะอนุญาต

มาตรา ๕ ในระหว่างที่คนสมัครับราชการอยู่ยังไม่ครบกำหนดสมัค ถ้าในราชการให้ออกจากกองประจำการเมื่อใด ต้องออกจากกองประจำการเป็นกองหนุน ตามพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๕

มาตรา ๖ ถ้าคนสมัครได้รับราชการในกองประจำการต่อเนื่องจากกำหนดที่ต้องประจำการมาแล้ว ตามพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหารรวมกันในคราวเดียวไม่ต่ำกว่า ๔ ปีก็ดี หรือนับในชั้นสมัครในคราวเดียวไม่ต่ำกว่า ๔ ปีก็ดี ซึ่งไม่ได้หลบหนีราชการให้ขาดว่างในระหว่าง ๔ ปีดังนี้ ให้ปลดผู้นั้นยกราชการทหารพ้นจากกองหนุนชั้นที่ ๑ กองหนุนชั้นที่ ๒ เป็นหมดหน้าที่รับราชการทหารในเวลาปรกติ แต่พ้นจากที่จะต้องเสียเงินค่าราชการจนตลอดชีวิต เช่นเดียวกันกับผู้ที่ได้รับราชการทหารเต็มตามพระราชบัญญัติลักษณเกณฑ์ทหาร ร.ศ. ๑๒๕ มาตรา ๙

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๓
ว่าด้วย คน อาษา

มาตรา ๗ คน อาษา ที่ อาษา เข้า รับ ราชการ กอง ประจำการ แล อาษา ไป ราชการ ถ้า สมควร แก่ ราชการ ที่ จะ อนุญาต แล้ว ก็ ให้ คน อาษา ได้ ทำ ราชการ ตาม อาษา นั้น ได้

มาตรา ๘ คน อาษา เข้า กอง ประจำ การ ต้อง มี กำหนด อาษา ไม่ ต่ำ กว่า ๒ ปี ถ้า ยังไม่ ครบ ๒ ปี ออก จาก กอง ประจำการ ไม่ ได้ เช่น เดียว กัน กับ คน ที่ ต้อง เกณฑ์ บังคับ เข้า กอง ประจำ การ

มาตรา ๙ คน อาษา ไป ราชการ นั้น ให้ นับ เป็น บำเหน็จ ความ ชอบ ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก ไม่ เกี่ยว กับ ผ่อน เวลา รับ ราชการ อย่าง ว่า มา แล้ว เว้น แต่ ถ้า เวลา ที่ ไป ทำ การ อาษา เกิน อัตรา เวลา ประจำ การ กว่า ๒ ปี จึง ให้ ได้ ประโยชน์ อย่าง คน สมัคร ด้วย อีก โสด หนึ่ง

หมวดที่ ๔
ว่าด้วย ลูก จ้าง

มาตรา ๑๐ ลูก จ้าง นั้น เมื่อ ได้ ตก ลง กัน ให้ รับ ราชการ แล้ว ถ้า มี สัญญา ประการ ใด ต้อง เป็น ไป ตาม สัญญา ถ้า ไม่ มี สัญญา ว่า ด้วย เมื่อ จะ ออก จาก หน้า ที่ รับ ราชการ แม้ ใน ราชการ จะ ให้ ออก เมื่อ ใด ก็ ให้ ออก ได้ หรือ ลูก จ้าง จะ ไม่ รับ ราชการ เมื่อ ใด ใน ธรรมดา ก็ ถา ออก ได้ แต่ ต้อง ส่ง สิ่ง สรรพการ ใน หน้า ที่ ให้ เรียบ ร้อย แล รับ อนุญาต แล้ว จึง ออก ได้

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๑๙ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๖๗๙ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศใช้ พระราช บัญญัติ
ศุขาภิบาลใน ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี
มณฑล จันทบุรี

มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส เหนือ เกล้า เหนือ กระหม่อม ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ความใน พระราช บัญญัติ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม หัว เมือง รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มี ความ ว่า ถ้า จะโปรด เกล้า ฯ ให้ ใช้ พระราช บัญญัติ ใน ตำบล ใด จะได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราช กิจจานุเบกษา แล ใน ท้อง ที่ ที่ จะ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ ด้วย เปน สำคัญ นั้น

บัด นี้ พระยา ตรังคภูมาภิบาล ข้าหลวง เทศาภิบาล สำเร็จ ราชการ มณฑล จันทบุรี มี บอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ว่า เมือง จันทบุรี เปน ที่ ตั้ง ภูมิ ลำเนา เปน ที่ ประชุม การ ค้า ขาย มี บ้าน เรือน แล ผู้คน มาก สมควร จะ จัดการ ศุขาภิบาล ตาม พระราช บัญญัติ ศุขาภิบาลได้ แต่ เพราะ การ ที่ จะ จัด ศุขาภิบาล นี้ เปน การ แรก จัด ตั้ง ขึ้น ใหม่ สมควร จะ จัด ตั้ง ใน ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี ก่อน เมื่อ ได้ จัด การ เปน ระเบียบ เรียบ ร้อย แล้ว จะได้ จัด การ ศุขาภิบาล ขยาย ให้ กว้าง ออกไป จน ตลอด เขตร์ ที่ ตั้ง เมือง เหตุ นี้ พระยา ตรังคภูมาภิบาล จึง ได้ เรียก ประชุม กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน แล คฤหบดี ใน ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี ปฤกษา เห็น ชอบ พร้อม กัน ว่า ควร จะ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม พระราช บัญญัติ ขึ้น ใน ท้อง ที่ ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี ก่อน ที่ อื่น แล้ว จึง ขยาย เขตร์ ต่อไป ใน เมือง จันทบุรี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระยา ศรังคภูมาภิบาล จึงได้ มี ใบ บอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ขอ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต

ได้ ทรง ทราบ ความ ตาม ใบ บอก ฉนี้ ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วย จึง ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ พระ ราชทาน พระ บรมราชา นุญาต ให้จัด การ ศุขาภิบาล ที่ ตำบล ตลาด เมือง จันทบุรี ตั้ง แต่ รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน ต้น ไป

๑ ศุขาภิบาล ที่ จะ จัด นี้ จัด เปน อย่าง ศุขาภิบาล เมือง ตาม พระราช บัญญัติ

๒ กำหนด เขตร์ ศุขาภิบาล ใน ชั้น ต้น นี้ คือ ถนน ตลาด จันทบุรี ตั้ง แต่ เชิง เนิน วัด โบถ อ้อม มา ทาง ถนน สาย หน้า โรง พัก ตำรวจ ภูธร เลี้ยว มา ตาม ถนน ริม คลอง ถนน หน้า ศาลา ว่า การ มณฑล ไป ตาม ถนน ตลาด ถึง สพาน ท่า เรือ จ้าง ทาง ทิศ ใต้ ถนน ขวาง ทิศ ตวันออก แยก จาก ถนน ตลาด จันทบุรี ไป ถึง เชิง สพาน ยาย จัน ทิศ ตวันตก ดังนี้ ต่อไป เมื่อ จะ ขยาย เขตร์ ศุขาภิบาล ยิ่ง กว่า ตำบล จันทบุรี ออกไป ทาง ใด เพียง ใด จะได้ ประกาศ ต่อไป ตาม ลำดับ

๓ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ พระ ราชทาน เงิน ภาษี โรง ร้าน ที่ เก็บได้ ใน เขตร์ ศุขาภิบาล ให้ เปน ผล ประโยชน์ สำหรับ จ่าย ใช้ ใน การ ศุขาภิบาล ตาม พระราช บัญญัติ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๖ มกราคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๖๘๖ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศยกกรมพระอาลักษณ์

แลกรมรัฐมนตรีสภา

มาสมทบกับกรมราชเลขานุการ

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า กรมพระอาลักษณ์แลกรมรัฐมนตรีสภา มีหน้าที่เนื่องกันกับกรมราชเลขานุการแต่งบประมาณยังแยกกันอยู่ ทรงพระราชดำริห์เห็นว่าควรรวมเป็นแพนกเดียวกันแต่ให้คงมีชื่อกรมทั้งสองนั้นอยู่ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งให้ยกกรมพระอาลักษณ์แลกรมรัฐมนตรีสภา มาสมทบอยู่ในกรมราชเลขานุการตั้งแต่บัดนี้ไป

ประกาศมาณวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

ประกาศเพิ่มเติมวิธีพิจารณา

ความอาญา ศก ๑๒๗

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามความในพระราชบัญญัติเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา ศก ๑๒๐ มาตรา ๓ ซึ่งมีข้อความว่าในมณฑลกรุงเทพฯ ให้ผู้ว่าราชการเมือง อธิบดี รองอธิบดี เจ้ากรม ปลัดกรมกองตระเวร มีอำนาจออกหมายจับส่งศาล แลออกหมายค้นบ้านเรือน ออกหมายเรียกพยานได้เหมือนอย่างผู้พิพากษาศาลโปริสภานั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริห์ว่า นายอำเภอในมณฑลกรุงเทพฯ ก็ย่อมมีหน้าที่ปราบปรามจับกุมโจรผู้ร้ายต่อเนื่องกัน เพื่อที่จะให้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เปน การ สดวก ต่อ หน้า ที่ ราชการ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ นาย อำเภอ ใน มณฑล กรุง เทพ ฯ มี อำนาจ ออก หมาย จับ หมาย ค้น แล หมาย เรียก พยาน ได้ ตาม ข้อ ความ ใน พระ ราช บัญญัติ เพิ่ม เติม วิธี พิจารณา ความ อาญา ศก ๑๒๐ มาตรา ๓ นั้น ทุก ประการ

ประกาศ มา วัน ที่ ๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ เปน วันที่ ๑๔๖๘๖ ใน รัชกาลบัดยุบันนี้

ประกาศลดอัตราเก็บเงินค่าราชการ

ในท้องที่อำเภอแม่กลอง แขวงเมืองอุไทยธานี

พระ เจ้า น้อง ยา เธอ กรมหลวงดำรง ราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการ ใส่เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ สั่ง ว่า ท้อง ที่ อำเภอ แม่กลอง แขวง เมือง อุไทยธานี เปน ท้อง ที่ กัน ดาร การ ทำ มา หา กิน ของ ราษฎร เปน การ อัตคัด ขัด สน ราษฎร ได้ ประกอบ การ หา เลี้ยง ชีพ แต่ พอ บริโภค ไม่ ถึง กับ จำหน่าย ซื้อ ขาย จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ลด อัตรา เก็บ เงิน ค่า ราชการ ซึ่ง แต่ เดิม เก็บ อยู่ คน ละ ๔ บาท ลด ลง คง เก็บ คน ละ ๓ บาท เพื่อ เปน เครื่อง บำรุง การ ทำ มา หา กิน ของ ราษฎร ให้ เจริญ ยิ่ง ขึ้น ตั้ง แต่ ศก ๑๒๘ เปน ต้น ไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มาณวัน ที่ ๒๙ มกราคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศยกเลิกการเก็บภาษี
สินค้าต่าง ๆ ในเมืองนครราชสีมา
คงเก็บแต่ภาษีไหมไปตามเดิม

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้จัดตั้งด่านเก็บภาษีในเมืองนครราชสีมา แก่สินค้าที่เกิดขึ้นในพื้นเมือง และสินค้าที่พวกพ่อค้าได้นำมาจากมณฑลอุดร มณฑลอีสาน แต่สินค้าเหล่านั้นที่เป็นสินค้าใหญ่ก็คือไหม นอกนั้นเป็นแต่สินค้าเล็กน้อย เงินภาษีที่เก็บได้ก็ไม่มากนัก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิกการเก็บภาษีแก่สินค้าทั้งปวง ให้คงเก็บแต่ภาษีไหมไปตามเดิม เพื่อบำรุงสินค้าในมณฑลนครราชสีมา มณฑลอุดร และมณฑลอีสาน ให้เจริญขึ้นตั้งแต่ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศใช้พระราชบัญญัติ

ลักษณเก็บเงินค่าราชการในมณฑลจันทบุรี

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การค้าขายในมณฑลจันทบุรีเวลานี้ เป็นการสดวกเจริญเติรด์กว่าแต่ก่อน ราษฎรได้ประกอบการทำมาหากินมีความบริบูรณ์มั่งคั่งขึ้นแล้ว สมควรจะจัดเก็บเงินค่าราชการแก่ราษฎรเหมือนอย่างหัวเมืองมณฑลอื่นได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณเก็บเงินค่าราชการ ร.ศ. ๑๒๐ ในมณฑลจันทบุรี แต่จัดเก็บเงินจากราษฎรที่ตั้งภูมิลำเนาในท้องที่บริบูรณ์แตกันดาร ดังนี้ คือ เมืองระยองแต่เมืองตราดปีหนึ่งคนละ ๔ บาท เมืองจันทบุรีปีหนึ่งคนละ ๔ บาท เว้นแต่ตำบลโป่งน้ำร้อน ตำบลทรายขาว ตำบลหนองตาคง ตำบลทับไทร ท้องที่อำเภอท่าหลวงแขวงเมืองจันทบุรี ให้จัดเก็บปีหนึ่งคนละ ๒ บาท ตั้งแต่ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ

ให้บริษัทรถรางไทยทุนจำกัดใช้หนังสือ กำหนดอำนาจแถข้อบังคับของบริษัทที่ได้แก้ใหม่

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความในข้อ ๓๐ แห่งประกาศพระบรมราชานุญาตพิเศษ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่บริษัทรถรางไทยทุนจำกัดนั้น มีบัญญัติไว้ว่า ถ้าบริษัทนั้นจะเปลี่ยนแก้ความอย่างหนึ่งอย่างใดในหนังสือกำหนดอำนาจของบริษัทก็ดี หรือในข้อบังคับของบริษัทก็ดี ต้องได้รับอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการก่อน จึงจะกระทำได้

บัดนี้บริษัทที่กล่าวมานี้ มีความเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะเปลี่ยนข้อความบางอย่างในหนังสือกำหนดอำนาจแถในข้อบังคับของบริษัทฯ จึงได้โฆษนาการที่ได้คิดจะเปลี่ยนในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุบางฉบับ อันออกจำหน่ายในกรุงเทพฯ

ต่อมาบริษัทได้ปฏิบัติตามความที่โฆษนานั้นคือ ได้มีการประชุมพวกสมาชิกที่ถือหุ้นมีส่วนในเงินทุนของบริษัทนั้น เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๗ เพื่อปฤกษาการที่จะเปลี่ยนความบางอย่างในหนังสือกำหนดอำนาจแถข้อบังคับของบริษัทที่ว่ามาแล้ว แถในการที่ประชุมนั้น ผู้ที่ประชุมพร้อมใจกันตกลงเป็นการพิเศษว่าควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ตาม ที่ บริษัท เห็น สมควร จะ เปลี่ยน แก้ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ นั้น ทุก อย่าง

ต่อ นั้น มา บริษัท ได้ นัด ประชุม ปฤกษา ความ ข้อ นั้น เป็น ครั้ง ที่ สอง เมื่อ วัน ที่ ๑๖ มกราคม ร. ศ. ๑๒๗ แล บรรดา ผู้ ที่ ถือ หุ้น ที่ ได้ เคย มา ประชุม นั้น ก็ ได้ พร้อม ใจ กัน ตก ลง ยืน ตาม ความ ที่ ได้ ตก ลง มา แต่ ใน การ ประชุม ครั้ง ที่ หนึ่ง

บัด นี้ บริษัท ได้ ปฏิบัติ ตาม บัญญัติ ข้อ ๓๐ แห่ง ประกาศ พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ คือ ได้ นำ ร่าง หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท ซึ่ง มี ความ เปลี่ยน แก้ ดัง ที่ กล่าว มา แล้ว นั้น มา เสนอ ต่อ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ ขอ อนุญาต ให้ บริษัท ใช้ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ดัง ที่ จะ เปลี่ยน แก้ ไข ขึ้น ใหม่ นั้น ได้ สืบ ไป

เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ ได้ ตรวจ ตู เห็น เป็น การ ถูก ต้อง สมควร แล้ว จึง ขอ ประกาศ ว่า ให้ บริษัท รถ ราง ไทย ทุน จำกัด ใช้ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท ที่ ได้ แก้ ใหม่ นี้ ได้ สืบ ไป

แต่ การ ที่ อนุญาต นี้ ให้ ถือ ว่า เป็น การ ปฏิบัติ ตาม บัญญัติ ข้อ ๓๐ แห่ง ประกาศ พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ สำหรับ บริษัท นี้ เท่า นั้น

แล อีก ประการ หนึ่ง ไม่ ให้ ถือ ว่า ข้อ ความ ใด ๆ ใน หนังสือ ประกาศ นี้ ให้ อำนาจ แก่ บริษัท กระทำ การ เปลี่ยน แปลง อย่าง ไร หรือ ผิด ไป จาก บัญญัติ แห่ง ประกาศ พระ บรม ราชา นุญาต พิเศษ หรือ หนังสือ สัญญา อนุญาต ซึ่ง ลง วัน ที่ ๑ เมษายน ร. ศ. ๑๒๓ แล ไม่ ให้ ถือ ว่า หนังสือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศนี้ ให้อำนาจแก่บริษัทโอน หรือให้เช่าผลประโยชน์ หรือกรรมสิทธิ์ใด ๆ ซึ่งบริษัทได้รับตามหนังสือสัญญาอนุญาตนั้น ในทางขายก็ดี หรือให้เป็นกำนันก็ดี หรือในทางรวมกันเข้ากับบริษัทอื่น ๆ หรือในทางใด ๆ เป็นอันขาด

ในที่สุดไม่ให้ถือว่า เสนาบดีหรือรัฐบาลจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบตามกฎหมายในเหตุการอย่างใด ๆ อันจะพึงเกิดขึ้นเพราะบริษัทได้เปลี่ยนความในหนังสือกำหนดอำนาจแลข้อบังคับของบริษัทดังที่กล่าวมาแล้วนั้นเลยเป็นอันขาด

ประกาศมาณวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

เสนาบดีไม่อยู่

(ลงนาม) พระยาศรีสุนทรโวหาร

ปลัดทูลฉลอง กระทรวงเกษตราธิการ เซ็นแทน

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษแก่บริษัทศิลาสยามกิจ หรือสยามสะโตนเวิกซ์ ทุนจำกัด

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ว่า มิสเตอร์ อี. บี๊อก. เอช. เย. แอดดิซัน. เอ. อา. เบลอตตี. นายเจริญ. ซี่ปูน. ยอง. ปู บุก. อา แอดี้มัว.. รวม ๗ นายด้วยกัน ได้ทำฎีกาทูลเกล้า ฯ ถวายขอ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

รับ พระราชทาน พระบรม ราชา นุญาต ตั้ง บริษัท มี นาม ว่า บริษัท ศิลา สยาม กิจ หรือ สยาม สะโตน เวิกซ์ ทุน จำกัด

ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ชอบ ด้วย แล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระ บรม ราชา นุญาต ให้ ผู้ที่ กล่าว นาม มา แล้ว แล บรรดา ผู้ที่ จะ สืบ ต่อ การ ของ บริษัท แทน ท่าน เหล่า นั้น หรือ ที่ จะได้ เข้า เป็น สมาชิก ใน บริษัท ร่วม กัน กับ ท่าน เหล่า นั้น ต่อไป ข้าง หน้า ตาม ลักษณ ที่ จะได้ กล่าว ต่อไป นี้ นั้น มี อำนาจ ตั้ง กัน ขึ้น เป็น บริษัท มี นาม ว่า บริษัท ศิลา สยาม กิจ หรือ สยาม สะโตน เวิกซ์ ทุน จำกัด บริษัท หนึ่ง มี อำนาจ แล กรรมสิทธิ์ อัน ชอบ ด้วย หน้า ที่ แล ข้อ บังคับ ต่าง ๆ ดัง ต่อ ไป นี้ คือ

ว่าด้วยการทั่วไป

ข้อ ๑ นาม แล ชาติ แล ที่ ว่า การ ของ บริษัท ซึ่ง ได้ จด ทะเบียน แล้ว แล ความ มุ่ง หมาย ของบริษัท แล ความ รับ ผิด รับ ชอบ แล จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท นี้ มี แจ้ง เป็น หลัก ฐาน อยู่ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ซึ่ง ต่อ ท้าย ประกาศ นี้

ข้อ ๒ ภายใน ๖ เดือน นับ จาก วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ผู้ที่ ได้ ลง นาม ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ต้อง จัด หา ให้ มี คน ลง ชื่อ รับ ถือ หุ้น ของ บริษัท ให้ ครบ ตาม จำนวน ที่ กล่าว ไว้ ใน หนังสือ นั้น แล ต้อง จำหน่าย หุ้น นั้น จน ครบ แล เรียก เงิน ค่า หุ้น มา ไว้ เป็น ตัว เงิน ไม่ น้อย กว่า ร้อย ละ ๑๕ แห่ง ราคา ประจำ หุ้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล ภายใน เวลา ๖ เดือน ที่ กล่าว มา แล้ว นั้น ผู้ ที่ ได้ ลง นาม ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ต้อง นำ หนังสือ สำคัญ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ดังนี้

๑ ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท ที่ ได้ ทำ ขึ้น โดย ชอบ ด้วย ลักษณ์ ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้

๒ หนังสือ คำชี้แจง ลง นาม ผู้ ที่ กล่าว มา แล้ว เป็น สำคัญ ว่า ได้ มี คน ลง ชื่อ รับ ถือ หุ้น ของ บริษัท แล ได้ จำหน่าย หุ้น นั้น เสร็จ แล้ว แล ได้ เรียก เงิน ค่า หุ้น ไม่ น้อย กว่า ๑๐๐ ละ ๑๕ ใน ราคา ประจำ หุ้น มา ไว้ เป็น ตัว เงิน ด้วย แล้ว

ข้อ ๓ เมื่อ ได้ จด ทะเบียน ดัง ที่ ว่า มา แล้ว ให้ ถือ ว่า บริษัท ได้ ตั้ง ขึ้น เป็น บุคคล ใน กฎหมาย เป็น ส่วน หนึ่ง ต่าง หาก จาก บุคคล ที่ เป็น สมาชิก ของ บริษัท แล ให้ บริษัท มี อำนาจ เป็น เจ้า ของ ถือ ทรัพย์ สมบัติ อัน เป็น สัมภาระ แก่ การ งาน ของ บริษัท แล ทำ การ เป็น เจ้า หนี้ แล ลูก หนี้ แล เป็น โจทย์ หรือ เป็น จำเลย ใน คดี ต่าง ๆ ใน ศาล เจ้า กระทรวง แต่ ใน การ เฉภาะ ที่ ชอบ ด้วย ข้อ ความ ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ แล ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท

ข้อ ๔ ถ้า พ้น กำหนด ๖ เดือน นับ ตั้ง แต่ วัน ที่ ลง ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ไป แล้ว ผู้ ที่ ได้ ลง นาม ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท มิ ได้ ทำ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ นี้ ให้ ถือ ว่า ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ เป็น อัน ยก เลิก แล บริษัท นั้น จะ เป็น บริษัท ตาม กฎหมาย ไม่ ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๕ ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษนี้ ทั้ง บริษัท แล บรรดา ทรัพย์สมบัติ ของ บริษัท ทั้งสิ้น ต้อง อยู่ ใน พระราช กำหนด กฎหมาย ที่ มี อยู่แล้ว แล ที่ จะได้ตั้งขึ้น ต่อไป ทุก ประการ

ข้อ ๖ บริษัท ต้อง พิมพ์ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ กับ หนังสือ กำหนด อำนาจ แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท รวมเป็น เล่ม แล จัด ส่ง ไว้ ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ให้ พอ แก่ ที่ เสนาบดี กระทรวง นั้น จะ เห็น สมควร แล ถ้า จะ มี คน มา ขอ หนังสือ นั้น ต่อ บริษัท ๆ ต้อง จ่าย ให้ โดย เรียก เอา ราคา ไม่ เกิน กว่า เล่ม ละ บาท หนึ่ง

ข้อ ๗ ห้ามไม่ ให้บริษัท ซื้อ ที่ ดิน หรือ ตึก เรือนโรง แล สมบัติ ที่ เคลื่อน จาก ที่ ไม่ ได้ ใน กรุง สยาม นอก จาก เฉภาะ ที่ ต้อง การ สำหรับ ใช้ ใน กิจ การ ของ บริษัท แล ห้ามไม่ ให้ ซื้อ ที่ ดิน หรือ เรือนโรง ต่าง ๆ เพื่อ ประโยชน์ จะ เอาไป เป็น ของ สำหรับ ซื้อ ขาย แลก เปลี่ยน หา กำไร ใน ภาย หน้า

เมื่อ บริษัท ซื้อ สมบัติ เป็น ที่ ดิน หรือ ตึก เรือนโรง หรือ สิ่ง ที่ เคลื่อน จาก ที่ไม่ ได้ ไว้ เวลา ใด ต้อง มี หนังสือ แจ้ง ความ ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ ทราบ ภายใน ๓ เดือน ตั้ง แต่ เวลา ที่ ซื้อ ไว้

ว่าด้วยหุ้นแลผู้ถือหุ้น

ข้อ ๘ บรรดา หุ้น ที่ บริษัท จะ จำหน่าย ให้ บุคคล รับไป เป็น ผู้ ถือ นั้น ต้อง ได้รับ ตัว เงิน ครบ ตาม ราคา ประจำ หุ้น นั้น เสีย ก่อน จึง จำหน่าย ได้ เว้น ไว้ แต่ จะ มี ความ ตก ลง ไว้ อย่าง อื่น ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เป็น หุ้น ที่ ออก ใหม่ ภาย หลัง วัน ที่ จด ทะเบียน ข้อ บังคับ นั้น บริษัท ได้ มี สัญญา เป็น หนังสือ ไว้ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด โดย ได้ รับ อนุญาต พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท

ข้อ ๙ หุ้น ของ สมาชิก ใน บริษัท ทุก คน ต้อง ถือ ว่า เป็น สมบัติ พึง เคลื่อน จาก ที่ ได้ แต่ ใช้ โอน ต่อ กัน ได้ ตาม ข้อ บังคับ ที่ กำหนด ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ แต่ ต้อง มี เลข ลำดับ ประจำ ทุก ๆ หุ้น

ข้อ ๑๐ ใบ สำคัญ คู่ มือ สำหรับ การ ถือ หุ้น ทุก ฉบับ ต้อง มี ตรา ของ บริษัท ประทับ เป็น สำคัญ แต่ ต้อง มี คำ ชี้ แจ้ง ชื่อ สมาชิก ผู้ ที่ ถือ หุ้น แต่ เลข ลำดับ ประจำ หุ้น ที่ กล่าว ใน ใบ สำคัญ นั้น

ข้อ ๑๑ การ โอน หุ้น นั้น ถ้า ยัง ไม่ ได้ จัด การ โอน อัน ปรากฏ ชื่อ แต่ ตำบล บ้าน ของ ผู้ รับ โอน ลง ไว้ ใน สมุด บาญชี ของ บริษัท เป็น สำคัญ จะ ยก เอา ความ ที่ โอน นั้น มา ใช้ เป็น หลัก ฐาน ต่อ สู้ กับ บริษัท หรือ กับ คน อื่น ไม่ ได้

ข้อ ๑๒ ถ้า แต่ ผู้ ใด โอน หุ้น ของ ตน ที่ ชำระ เงิน ค่า หุ้น ยัง ไม่ ครบ นั้น ไป ให้ แก่ ผู้ อื่น ผู้ นั้น ต้อง อยู่ ใน เกณฑ์ เป็น ประกัน จำนวน เงิน ที่ ยัง ชำระ ไม่ ครบ นั้น ต่อ บริษัท ต่อ ไป อีก ๒ ปี นับ จาก วัน ที่ ได้ โอน หุ้น ของ ตน นั้น แต่ ห้าม คือ

๑ มิ ให้ สมาชิก คน ใด ที่ ออก จาก บริษัท ไป แล้ว นั้น มี ส่วน ต้อง รับ ใช้ ใน บรรดา หนี้ สิน หรือ ความ รับ ผิด รับ ชอบ ของ บริษัท ที่ จะ มี ขึ้น ใน ภาย หลัง เวลา ที่ ผู้ นั้น ขาด จาก สมาชิก ไป แล้ว แต่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ มิให้สมาชิกคนใดที่ออกจากบริษัทไปแล้วนั้น ต้องอยู่ในเกณฑ์ช่วยหนุนทุนของบริษัทอีกต่อไป เว้นไว้แต่เมื่อจะมีเหตุจำเป็น เช่นว่าเมื่อศาลเห็นว่า บรรดาสมาชิกซึ่งยังอยู่ในบริษัทนั้นไม่สามารถที่จะออกเงินช่วยหนุนทุนของบริษัทได้ ตามข้อบังคับในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ หรือตามข้อบังคับของบริษัทนั้น จึงให้เกณฑ์สมาชิกที่ออกไปจากบริษัทแล้วนั้นได้

ข้อ ๑๓ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทอนุญาตว่าให้ทำได้ ก็ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญ (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่าใบเสร็จสำหรับหุ้น) คือแชร์วอแรนต์นั้น เป็นใบเสร็จสำหรับหุ้นที่ได้ชำระเงินครบแล้ว มีตราของบริษัทประทับไว้เป็นสำคัญ แต่ให้มีคำชี้แจงไว้ว่าผู้ถือใบเสร็จสำหรับหุ้นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในจำนวนหุ้นที่กล่าวไว้ในใบเสร็จนั้น

หุ้นอย่างนี้จะโอนกันด้วยเป็นแต่มอบใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) ให้แก่กันก็ได้

ข้อ ๑๔ ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมิได้กำหนดไว้อย่างหนึ่งอย่างใด ต้องถือว่าบรรดาผู้ที่มีใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) นั้น ควรนับว่าเป็นสมาชิกในบริษัทได้ทุกคน แต่จะเป็นสมาชิกฐานมีกรรมสิทธิ์เต็ม หรือเป็นสมาชิกเฉภาะฐานอย่างหนึ่งอย่างใดนั้นต้องแล้วแต่ความที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ห้ามมิให้สมาชิกซึ่งถือใบเสร็จสำหรับหุ้น (คือแชร์วอแรนต์) เช่นว่านี้ มีกรรมสิทธิ์ที่จะรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการหรือเป็นผู้จัดการของบริษัท โดย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

อาไศรย เหตุว่า เป็นผู้มีหุ้นมาก ตามจำนวนที่มีแจ้งอยู่ในใบเสร็จนั้น ถึงแม้ว่าข้อบังคับของบริษัทจะกำหนดไว้ว่าผู้ถือหุ้นมากเช่นนั้น ควรจะรับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ ก็ให้เป็นไม่ได้

ข้อ ๑๕ บริษัทต้องจัดให้มีสมุดบาญชีสำหรับจดรายงาน แลชื่อสมาชิกของบริษัทไว้เป็นหลักฐาน ข้อความที่ต้องจดนั้นดังนี้

๑ ชื่อสมาชิก ตำบลบ้าน ทางทำมาหากิน ถือหุ้นอยู่กี่หุ้น เลขลำดับประจำหุ้น หุ้นใดได้ส่งค่าหุ้นไว้แล้วเท่าใด หรือมีสัญญาพิเศษให้นับว่าหุ้นที่ถือนั้นเป็นหุ้นอย่างที่ได้ส่งเงินค่าหุ้นไว้แล้ว แลเป็นเงินเท่าใด

๒ วันที่จดชื่อเป็นสมาชิกในสมุดบาญชีของบริษัท

๓ วันที่ออกจากสมาชิกในบริษัท

ข้อ ๑๖ เมื่อจะออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่แทนใบเสร็จสำหรับหุ้นเดิมรายหนึ่งรายใด บริษัทต้องถอนชื่อผู้ถือหุ้นเดิมรายนั้นออกเสียจากสมุดบาญชีสมาชิก ดุจหนึ่งผู้นั้นได้ขาดจากสมาชิกของบริษัทตั้งแต่วันนั้น แล้วให้จดรายงานลงไว้ในสมุดนั้น ดังนี้

๑ ความว่าได้ออกใบเสร็จสำหรับหุ้นใหม่ด้วยเหตุใด

๒ เป็นจำนวนกี่หุ้นมีเลขประจำหุ้นที่เท่าใด

๓ วันที่ออกใบเสร็จสำหรับหุ้น

ข้อ ๑๗ บุคคลผู้ใดมีใบเสร็จสำหรับหุ้นซึ่งมิใช่นามของคนถืออยู่บุคคลผู้นั้น ย่อมมีอำนาจที่จะขอให้บริษัทจดชื่อของคนเป็นสมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน สมุด บาญชี สมาชิกได้ แต่ ต้อง นำใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น นั้น มา ส่ง คืน ให้บริษัท ถอน จาก บาญชี เดิม เสีย ก่อน แล้ว ต้อง ปฏิบัติให้ ถูก ต้อง ตาม ข้อบังคับ ของ บริษัทใน ส่วน นั้น

ถ้า บริษัท ยอม จด ชื่อ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ซึ่ง เป็น ผู้ ถือใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น ลงใน สมุด บาญชี สมาชิก โดยไม่ได้รับใบ เสร็จ สำหรับ หุ้น เดิม มา ถอน จาก บาญชี เสีย ก่อน แล้ว บริษัท ต้อง รับ ผิด ชอบใน ความ เสีย หาย ที่ บุคคล ผู้ใด ๆ จะ พึงได้รับ เพราะ ความ ละ เลย ของ บริษัท เช่น นั้น ทั้ง สิ้น

ข้อ ๑๘ สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก นั้น ต้อง ให้สมาชิก ของ บริษัท มี อำนาจ ตรวจดูใน ระหว่าง เวลา ที่ บริษัท ทำ การ ตาม ธรรมดาได้ เสมอ แต่ บริษัท จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ที่ สมควร แก่ การ ใน ส่วน นี้ ก็ได้ แต เพื่อ เห็น สมควร จะ งด การ เปิด บาญชี นี้ไว้ เป็น ครั้ง เป็น คราว ซึ่ง รวม กัน ทั้ง ปี ไม่เกิน กว่า ๓๐ วัน ก็ได้

ข้อ ๑๙ ถ้าใน การ ทำ บาญชีใน สมุด บาญชี ชื่อ สมาชิก ที่ บริษัท รักษา อยู่ นั้น มี การ จด ชื่อ หรือ ละ เว้นไม่ จด ชื่อ บุคคล ผู้ใด ๆ โดย เป็น การ ฉ้อโกง หรือโดย เหตุ อันไม่ สมควร ก็ดี หรือ ละ เลยไว้ ให้เนิ่น ช้า เกิน กว่า สมควร ใน การ จด หรือ ถอน ชื่อ บุคคล ผู้ที่ ขาด จาก สมาชิก ของ บริษัท แล้ว ก็ดี เมื่อ มี เหตุ ขึ้น เช่น นี้ให้ บุคคล หรือ สมาชิก ผู้ที่ ได้รับ ความ เดือดร้อน หรือ สมาชิก คน หนึ่ง คนใด ของ บริษัท หรือ บริษัท เอง มี อำนาจ ร้อง ต่อ ศาล ขอให้ ศาล มี คำสั่ง ให้ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความใน สมุด บาญชี นั้น ให้ ถูก ต้อง ศาล จะ ยก คำ ร้อง เสีย แต บังคับ ให้ ผู้ร้อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เสียค่าฤชา หรือไม่ต้องเสียก็ได้ หรือถ้าศาลเห็นเป็นที่พอใจว่าคำร้องนั้นชอบด้วยยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งให้เปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้อง แลให้บริษัทเสียค่าฤชาทั้งสิ้น ทั้งค่าเสียหายที่พึงมีแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนนั้นด้วยก็ได้

ในระหว่างพิจารณาคดีที่กล่าวในข้อนี้ ศาลมีอำนาจที่จะตัดสินในบรรดาข้อวิวาทที่เกี่ยวด้วยกรรมสิทธิ์ของคู่ความคนใด ๆ ที่จะขอให้บริษัทจดชื่อ หรือละเว้นไม่จดชื่อลงในสมุดบาญชีชื่อสมาชิก แลมีอำนาจตัดสินในบรรดาเรื่องที่จำเป็น หรือสมควรต้องตัดสินในการเปลี่ยนแก้ข้อความในสมุดบาญชีนั้นให้ถูกต้องได้

ข้อ ๒๐ สมุดบาญชีชื่อสมาชิกของบริษัทนั้นให้ถือว่าเป็นพยานในชั้นแรกแห่งข้อความที่ได้จดไว้ในนั้น ตามที่บังคับหรืออนุญาตไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้

ข้อ ๒๑ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษเปลี่ยนแก้ใหม่อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะตกลงเป็นการพิเศษคือจะเพิ่มเงินทุนของบริษัทโดยวิธีทวีจำนวนเงินประจำหุ้น หรือออกหุ้นใหม่ก็ได้ แต่การที่จะเพิ่มเงินทุนเช่นนี้ บริษัทต้องได้รับเงินค่าหุ้นเดิมที่ได้จดทะเบียนแล้วมาไว้ครบแล้วจึงจะทำได้

ข้อ ๒๒ ถ้าบริษัทมีความตกลงพิเศษในการที่จะเพิ่มเงินทุนของบริษัทแล้ว บริษัทต้องนำความตกลงนั้นไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๔ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒๓ ถ้าข้อบังคับของบริษัทที่ได้ทำไว้แต่เดิม หรือที่บริษัทได้มีความตกลงพิเศษเปลี่ยนแก้ใหม่นั้น อนุญาตให้ทำได้ บริษัทจะตกลงเป็นการพิเศษคือจะลดเงินทุนลงมาไม่ต่ำกว่าครึ่งจำนวนเดิมก็ได้ เมื่อมีความตกลงพิเศษเช่นนี้ บริษัทต้องนำความไปจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตราธิการเป็นหลักฐานภายใน ๑๔ วัน ตั้งแต่วันที่ได้ตกลง และต้องประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

ข้อ ๒๔ เมื่อได้ประกาศเรื่องจะลดเงินทุนในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุดังนี้แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดส่งคำคัดค้านในเรื่องนั้นมายังบริษัทภายใน ๒ เดือน ก็ให้พึงถือว่าไม่มีผู้ใดคัดค้าน

ถ้าหากมีความคัดค้านเกิดขึ้น ให้บริษัทจัดการแก้ไขให้ตกลงกันโดยใช้หนี้ หรือทำประกันให้แก่ผู้ที่คัดค้านนั้นเสียก่อน จึงให้จัดการลดเงินทุนของบริษัทได้

ว่าด้วยวิธีจัดการบริษัท

ข้อ ๒๕ วิธีจัดการบริษัทนั้น ต้องทำตามระเบียบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของบริษัท แต่ถ้าในข้อบังคับนั้นมีข้อใด ๆ ที่ขัดกับหน้าที่หรือความรับผิดรับชอบของบริษัท หรือสมาชิกของบริษัทตามกำหนดไว้ในประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษนี้ ต้องถือว่าข้อความเหล่านั้นเป็นอันใช้ไม่ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๒๖ ถ้า บริษัท จะ เปลี่ยน แก้ ข้อ ความ ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท ก็ดี หรือ จะ ตั้ง ข้อ บังคับ ขึ้น ใหม่ แทน หรือ เพิ่ม เติม ข้อ บังคับ นั้น ก็ดี ต้อง ได้ ความ ตก ลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท เสีย ก่อน จึง ทำ ได้ แล ความ ตก ลง พิเศษ นั้น ต้อง นำ ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตรา ธิการ เป็น หลัก ถาน ภายใน ๑๔ วัน ตั้ง แต่ วัน ที่ ตก ลง

ข้อ ๒๗ เงิน ผล ประโยชน์ ที่ จะ แบ่ง ปัน แจก ตาม ผู้ ที่ ถือ หุ้น นั้น ต้อง เป็น เงิน กำไร ที่ เกิด จาก กิจ การ ของ บริษัท อย่าง เดียว

ข้อ ๒๘ ภายใน ๖ เดือน ตั้ง แต่ วัน ที่ ได้ ทำ การ จด ทะเบียน ตาม ที่ ได้ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๒ บริษัท ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ที่ สมาชิก ของ บริษัท มา ประชุม พร้อม กัน ได้ ทุก คน แล ต้อง มี การ ประชุม เช่น นั้น ไม่ น้อย กว่า ปี ละ ครั้ง เสมอ ทุก ปี

ข้อ ๒๙ เมื่อ มี สมาชิก ที่ ถือ หุ้น ไม่ น้อย กว่า ๑ ใน ๕ ของ จำนวน หุ้น ทั้ง หมด ที่ บริษัท ออก อยู่ แล้ว พร้อม กัน มี หนังสือ ขอ ให้ มี การ ประชุม พิเศษ บริษัท ต้อง นัด ประชุม ให้ ตาม ประสงค์ ใน หนังสือ ที่ ขอ ให้ มี การ ประชุม นั้น ต้อง บอก เรื่อง ที่ จะ ให้ ที่ ประชุม ปฤกษา ไว้ ให้ ถี่ ถ้วน

ข้อ ๓๐ ใน การ ออก คะแนน ความ เห็น ใน ที่ ประชุม นั้น ถ้า ใน ข้อ บังคับ ของ บริษัท มี ไว้ ว่า สมาชิก ที่ จะ มี อำนาจ ออก ความ เห็น ได้ จำ ต้อง เป็น ผู้ ถือ หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด ไว้ ใน ข้อ บังคับ เท่า ใด ๆ เช่น นั้น ก็ ให้ สมาชิก ที่ ถือ หุ้น อยู่ น้อย กว่า ที่ กำหนด นั้น มี อำนาจ รวม กัน จน มี จำนวน หุ้น มาก ถึง ที่ กำหนด แล มอบ ฉันทะ ให้ สมาชิก ใน พวก เดียว

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กัน คน หนึ่ง เป็น ผู้นั่ง ประชุม ลง คะแนน ความ เห็น ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท ได้ ทุก ครั้ง

ข้อ ๓๑ ถ้า บริษัท จะ ทำ ความ ตก ลง ด้วย เรื่อง ใด ๆ เป็น การ พิเศษ ต้อง มี วิธี ดัง นี้

ต้อง เอา เรื่อง นั้น ปฤกษา ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ใน หมาย นัด ให้ สมาชิก ทั้งหลาย มา ประชุม นั้น ต้อง ระบุ เรื่อง ที่ จะ ปฤกษา ไว้ โดย ชัด เจน สมาชิก ที่ จะ ออก ความ เห็น ได้ ต้อง เป็น ผู้ ที่ มี อำนาจ ออก คะแนน ความ เห็น ได้ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท สมาชิก ที่ มา เอง ไม่ ได้ จะ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ก็ ได้ แต่ การ มอบ ฉันทะ นี้ ต้อง แถว แต่ กฎหมาย แล ข้อ บังคับ ของ บริษัท อนุญาต จึง จะ ทำ ได้ ความ ตก ลง นั้น ต้อง มี คะแนน ของ ฝ่าย ที่ เห็น ชอบ มาก กว่า ฝ่าย ที่ ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า จึง จะ ใช้ ได้ เมื่อ ทำ พิธี ขั้น แรก ดัง นี้ แล้ว ถัด วัน ประชุม นั้น ไป ไม่ เร็ว กว่า ๑๔ วัน แล ไม่ ช้า กว่า เดือน ครึ่ง ต้อง มี การ ประชุม ใหญ่ ดัง นี้ สำหรับ สอบ ความ ที่ ตก ลง นั้น อีก ขั้น หนึ่ง ใน หมาย นัด ประชุม คราว หลัง นี้ ต้อง ระบุ ความ ที่ ตก ลง นั้น โดย เต็ม แล ถ้า ใน ที่ ประชุม คราว หลัง นี้ มี คะแนน ความ เห็น ของ ผู้ ที่ มา ประชุม เอง แล ของ ผู้ ที่ มอบ ฉันทะ ให้ คน อื่น แทน ตัว ยิน เห็น ชอบ ตาม ความ ที่ ตก ลง นั้น มาก กว่า คะแนน ของ ผู้ ที่ ไม่ เห็น ชอบ สอง เท่า ก็ ให้ ถือ ว่า ความ ตก ลง นั้น เป็น อัน ใช้ ได้

ข้อ ๓๒ บริษัท ต้อง ทำ บาญชี งบ ราย ได้ ราย จ่าย ของ บริษัท เสมอ ทุก ปี อย่าง น้อย ที่ สุด ต้อง ทำ ปี ละ ครั้ง ใน เวลา ที่ สิ้น ปี

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๓๓ เมื่อได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายขึ้นแล้ว บริษัทต้องตั้งพนักงานสำรบาญชีคนหนึ่งหรือหลายคนภายใน ๒ เดือน สำหรับตรวจสอบว่าบาญชีนั้นได้ทำขึ้นโดยถูกต้องทุกอย่าง แลลงชื่อเบิ้นพยานไว้ในนั้นเบิ้นสำคัญ

ข้อ ๓๔ ภายใน ๓ เดือนตั้งแต่วันที่ได้ทำบาญชีงบรายได้รายจ่ายของบริษัท บริษัทต้องเอาบาญชีนั้นออกแสดงในที่ประชุมใหญ่ของบริษัท ขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยแลรับรองเบิ้นที่ใช้ได้

ข้อ ๓๕ ให้สมาชิกแลเจ้าหนี้ของบริษัทมีอำนาจเรียกเอาสำเนาบาญชีงบรายได้รายจ่ายนั้นได้ทุกคน แต่ต้องเสียค่าธรรมเนียมฉบับละ ๑๖ อัฐให้แก่บริษัท

ข้อ ๓๖ บัตร์หมายในประกาศแจ้งความแลหนังสือสำคัญ แลหนังสือต่างๆ ที่จะต้องส่งไปยังบริษัทนั้น ถ้าเอาไปส่งยังที่ทำการของบริษัทณตำบลที่ได้จดทะเบียนแล้ว หรือส่งทางไปรสนีย์อย่างหนังสือฝากที่จดทะเบียนไปรสนีย์เบิ้นสำคัญ สักหลังถึงบริษัทณที่ทำการตำบลนั้นก็เบิ้นใช้ได้

ข้อ ๓๗ บริษัทต้องมีสมุดสำหรับจดรายงานความตกลงแลการต่างๆ ที่ได้ทำในที่ประชุมของบริษัท แลในที่ประชุมผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของบริษัทไว้ทุกครั้ง

ข้อ ๓๘ ที่หน้าสฐานที่ทำการของบริษัททุกตำบลต้องเขียน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ชื่อ บริษัท กับ คำ ต่อ ท้าย ว่า ทุน จำกัด เป็น ภาษาไทย อ่าน ได้ ชัด ไว้ เป็น สำคัญ แล ให้ มี ชื่อ เช่น นั้น เป็น ภาษาไทย ประจำ ดวง ตรา ของ บริษัท สำหรับ ประทับ ใน สรรพ หนังสือ แจ้ง ความ หนังสือ เอกสาร แล บาญชี แล ตั๋ว ใบ เสร็จ แล หนังสือ ต่าง ๆ ที่ จะ มี จาก บริษัท

ว่า ด้วย ใบ กู้ เงิน ช่วย ทุน บริษัท (ดิเบนเชอร์)

ข้อ ๓๙ ถ้า บริษัท จะ ออก ใบ กู้ เงิน ต้อง ได้ รับ ความ ตก ลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ใหญ่ ของ บริษัท ตาม วิธี ที่ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๓๑ แล้ว จึง จะ ทำ ได้

ข้อ ๔๐ จำนวน เงิน ที่ จะ กู้ นั้น ต้อง ไม่ ให้ เกิน กว่า จำนวน เงิน ทุน ของ บริษัท ที่ ผู้ ถือ หุ้น ได้ ชำระ ไว้ แล้ว ถ้า บาญชี งบ รายได้ รายจ่าย ของ บริษัท คราว สุด ท้าย มี ปรากฏ ว่า บริษัท คง มี ทรัพย์ สมบัติ เป็น ราคา น้อย กว่า จำนวน เงิน ทุน ที่ ได้ ชำระ กัน ไว้ แล้ว เช่น นั้น จำนวน เงิน ที่ จะ กู้ ด้วย ออก ใบ กู้ นั้น ต้อง ไม่ ให้ เกิน กว่า ราคา ทรัพย์ สมบัติ ของ บริษัท ที่ มี แจ้ง อยู่ ใน บาญชี นั้น

ข้อ ๔๑ จำนวน เงิน ประจำ ใบ กู้ ฉบับ หนึ่ง ต้อง ไม่ ต่ำ กว่า ๕๐ บาท แล ผู้ ที่ ถือ ใบ กู้ ต้อง เข้าใจ ว่า ต้อง ได้ ส่ง เงิน ครบ ตาม จำนวน ใน ใบ กู้ แล้ว จึง จะ นับ ว่า มี อำนาจ เป็น ผู้ ถือ ใบ กู้ นั้น ได้

ข้อ ๔๒ บรรดา หนังสือ ประกาศ แล หนังสือ พรรณาการ สำหรับ ชักชวน ให้ คน ทั้งหลาย ลง ชื่อ รับ ถือ ใบ กู้ เงิน ของ บริษัท นั้น ต้อง มี ข้อ ความ ดังนี้ ทุก ฉบับ คือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๑ จำนวนเงินที่จะกู้

๒ จำนวนใบกู้ที่จะออก

๓ จำนวนเงินประจำใบกู้

๔ อัตราดอกเบี้ย

๕ วิธีและกำหนดเวลาที่จะใส่ใบกู้

๖ ถ้าบริษัทได้ออกใบกู้แล้ว บริษัทยังเป็นหนี้เงินตามใบกู้เหล่านั้นอยู่เท่าไร

๗ บริษัทจะออกใบกู้ทอดตลาดเป็นราคาฉบับละเท่าไร

๘ วิธีและกำหนดเวลาที่ผู้ถือใบกู้จะต้องส่งเงินให้ครบตามจำนวนใบกู้

๙ จำนวนเงินทุนของบริษัทที่ประกาศไว้ และจำนวนเงินทุนที่ได้รับไว้แล้ว

๑๐ จำนวนราคาทรัพย์สมบัติ และรายได้ของบริษัทตามบาญชีงบรายได้รายจ่ายครั้งสุดท้าย

๑๑ ชื่อสังกัดและตำบลบ้านของผู้อำนวยการบริษัทและของพนักงานสำรบาญชีสำหรับตรวจสอบสรรพบาญชีของบริษัท

ข้อ ๔๓ หนังสือคู่มือที่จะออกให้แก่ผู้รับให้กู้นั้น ต้องประทับตราของบริษัทและมีข้อความตามที่หมายตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ และต้องมีชื่อผู้ถือและจำนวนใบกู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๔๔ ถ้าจะโอนหนังสือคู่มือไปให้คนอื่น ต้องให้มีข้อความที่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โอน แต่มีชื่อแต่ตำบลบ้านของผู้ที่รับโอนนั้นจดเป็นรายงานลงไว้ในสมุดบาญชีสำหรับใบกู้ของบริษัทเป็นหลักฐาน ถ้ายังมิได้ทำเช่นนั้น การที่โอนนั้นเป็นอันใช้สำหรับบริษัทหรือสำหรับบุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๔๕ ในส่วนใบกู้ที่บริษัทได้รับเงินครบแล้วนั้น ให้บริษัทมีอำนาจออกใบสำคัญ คือใบกู้ซึ่งมีตราของบริษัทประทับเป็นสำคัญ แต่มีคำชี้แจงในนั้นว่า ผู้ถือใบกู้มีกรรมสิทธิ์ตามจำนวนใบกู้นั้น

ใบกู้อย่างนี้ถ้าจะโอนกันเป็นแต่มอบใบกู้ให้แก่กันก็ใช้ได้ ในใบกู้ต้องมีข้อความตามที่หมาย ตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ ในข้อ ๔๒ ทุกฉบับ

ว่าด้วยการเลิกบริษัทแต่ทำการชำระบาญชีบริษัท

ข้อ ๔๖ บริษัทนี้จะต้องเลิกด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งเหล่านี้ คือ

๑ เมื่อบริษัทได้มีความตกลงพิเศษ ในพวกของบริษัทว่าจะเลิกบริษัท

๒ เมื่อมีเหตุที่จะต้องเลิกตามความในข้อบังคับของบริษัท

๓ เมื่อบริษัทมีหนี้สินเกินกำลังทรัพย์สมบัติต้องพ่องล้ม

๔ เมื่อต้องเรียกคืนหนังสือพระราชทานอำนาจพิเศษนั้นจากบริษัท

ข้อ ๔๗ เมื่อเลิกบริษัทลงเวลาใด ผู้อำนวยการของบริษัทต้องมีหนังสือแจ้งความไปยังสมาชิกทุกคน บรรดาที่มีชื่ออยู่ในสมุดบาญชีสมาชิกของบริษัทเวลานั้น แต่ต้องประกาศความที่เลิกเป็นบริษัทในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๔๘ เมื่อเลิกบริษัทลงแล้ว ให้ถือว่าบริษัทยังมีตัวอยู่ต่อไปชั่วคราว สำหรับการรวบรวมชำระบาญชีของบริษัทกว่าจะสำเร็จ

ข้อ ๔๙ ถ้าบริษัทต้องเลิกลง เพราะประการที่ ๑ หรือที่ ๒ ตามข้อ ๔๖ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพวกสมาชิกในบริษัทเลือกตั้งผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีบริษัทให้สิ้นเชิงนั้นขึ้น ถ้าบริษัทต้องเลิกลงเพราะประการที่ ๓ หรือที่ ๔ ต้องให้ศาลเลือกตั้ง

อนึ่งถ้าเห็นว่าการที่ที่ประชุมใหญ่ของบริษัทจะตั้งผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีนั้นเป็นการเนิ่นช้าเกินกว่าที่ควร พวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้ส่งเงินครบแล้ว จะร้องขอให้ศาลเลือกตั้งให้ก็ได้

ข้อ ๕๐ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลไม่ได้เลือกตั้งนั้น พวกสมาชิกบริษัทจะมีการประชุมใหญ่ตกลงให้ออกเสียจากหน้าที่แลหาคนอื่นแทนก็ได้ แต่บรรดาผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทที่ศาลได้เลือกตั้งหรือไม่ได้เลือกตั้งก็ดีนั้น ถ้ามีพวกสมาชิกที่ถือหุ้นนับรวมด้วยกันเท่า ๑ ใน ๒๐ ในทุนของบริษัทที่ได้รับเงินครบแล้วร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจบังคับให้ออกจากหน้าที่แลเอาคนอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๕๑ เมื่อตั้งผู้จัดการหรือเปลี่ยนผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท พวกคนกลางเหล่านั้นต้องเอาความนั้นประกาศในหนังสือพิมพ์จดหมายเหตุที่ออกแพร่หลายในกรุงสยามทุกครั้ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ข้อ ๕๒ หน้าที่ของผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้น คือต้องจัดแลกระทำการทุกอย่างที่จำเป็นสำหรับชำระหนี้สินแลแบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัท

ถ้าอำนาจในส่วนนี้มีที่ขัดข้นอยู่ประการใด จะยกเอาความที่มีอำนาจไม่พอนั้นขึ้นใช้แก่บุคคลผู้อื่นไม่ได้

ข้อ ๕๓ ถ้ามีความขัดข้องเกิดขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใดในการชำระบาญชีเลิกบริษัท ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชี หรือเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ของบริษัทคนใดจะร้องขอให้ศาลช่วยตัดสินก็ได้

ข้อ ๕๔ ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทมีอำนาจที่จะเรียกเงินตามที่ต้องการในการชำระบาญชีนั้นจากบรรดาสมาชิกของบริษัทคิดเป็นส่วนตามจำนวนหุ้นที่ต่างคนถืออยู่แลเฉภาะตามจำนวนเงินประจำหุ้นที่ยังส่งไม่ครบ

ข้อ ๕๕ ทรัพย์สมบัติของบริษัทที่จะเอามาแบ่งปันตามพวกสมาชิกนั้นต้องเป็นทรัพย์สมบัติที่เหลือจากการชำระหนี้สินของบริษัทจนสิ้นเชิงแล้ว

ข้อ ๕๖ เมื่อได้ทำการชำระหนี้สินแลแบ่งปันทรัพย์สมบัติของบริษัทตลอดแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัทต้องนัดให้พวกบริษัทมาประชุมให้พร้อมกันแล้วเอารายงานที่ได้จัดแลกระทำในการชำระบาญชีเลิกบริษัทนั้นออกแสดงในที่ประชุม ถ้าที่ประชุมเห็นชอบด้วยแล้ว ผู้จัดการเลิกสำหรับชำระบาญชีเลิกบริษัท

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต้อง นำรายงาน ของ ที่ ประชุม แต่ วัน ที่ ได้ ประชุม กัน นั้น ไป จด ทะเบียน ที่ กระทรวงเกษตราธิการ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๕๗ นอก จาก บรรดา หนี้ สิน ที่ มี กำหนด จะ ต้อง ชำระ กัน ใน เวลา นานไม่ถึง ๕ ปี ให้ ถือ ว่า บรรดา หนี้ สิน ที่ใน ๓ ประเภท ข้าง ล่าง นี้ เกี่ยว ค้าง กันได้ นับ แต่ วัน ที่ได้ จด ทะเบียน รายงาน การ เลิก ชำระ บาญชี บริษัทไป อีก ๕ ปี เป็น หมด เขตร์

ประเภท ๑ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก บริษัท

ประเภท ๒ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก สมาชิก โดย ฐาน ที่ เป็น สมาชิก ของ บริษัท

ประเภท ๓ บรรดา หนี้ สิน ที่ ต้อง ทวง จาก ผู้ จัด การ เลิก สำหรับ ชำระ บาญชี เลิก บริษัท โดย ฐาน ที่ มี หน้า ที่ เช่น นั้น

ว่า ด้วย การ ตรวจ แลกำหนด โทษ สำหรับ ความ ผิด

ข้อ ๕๘ รัฐบาล มี อำนาจ ตั้ง เจ้าพนักงาน ให้ ไป ตรวจ ดู สรรพ หนังสือ แล สมุด บาญชี ต่าง ๆ ของ บริษัทได้ เสมอ เพื่อ จะให้ ทราบ แน่ ว่า บริษัท ได้ ประพฤติ ตาม ข้อ บังคับ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ทุก ประการ ฤๅไม่

ข้อ ๕๙ ถ้า บริษัท กระทำ การ อย่าง ใด ๆ นอก เหนือ อำนาจ ซึ่ง ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ อนุญาตไว้ หรือ ซึ่ง พระราช กำหนด กฎหมาย อนุญาตให้ ทำได้ ก็ ดี หรือ ละ เลยไม่ ปฏิบัติ ตาม หน้า ที่ ที่ บังคับ ไว้ ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ก็ ดี รัฐบาล หรือ สมาชิก

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ใน บริษัท หรือ บุคคล ที่ มีกิจ เกี่ยว ข้อง กับ บริษัท มี อำนาจ ร้อง ต่อ ศาล เจ้า กระทรวง ได้ แล ให้ ศาล เจ้า กระทรวง มี อำนาจ บังคับ ให้ บริษัท เสีย ค่า ปรับ ไหม เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ มี ความ เลมิด ต่อ ข้อ บังคับ หรือ เรียก คืน แล ยก เลิก ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ จาก บริษัท ก็ ได้ สุด แต่ว่า แต่ ที่ สมควร แก่ การ

ถ้า บริษัท ละเลย ไม่ นำ หนังสือ สำคัญ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด ไป จด ทะเบียน ตาม กฎหมาย หรือ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ก็ ดี หรือ ไม่ ปฏิบัติ ตาม ที่ บังคับ ไว้ ใน ข้อ ๖ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๑๘ ข้อ ๓๕ ข้อ ๓๗ ข้อ ๓๘ ข้อ ๔๓ ใน ประกาศ พระ ราชทาน อำนาจ พิเศษ นี้ ก็ ดี ให้ มี โทษ ปรับ เป็น เงิน อย่าง เดียว

ประกาศ มาณ วัน ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๗ เป็น วัน ที่ ๑๔๗๑๐ ใน รัชกาล ปัจจุบัน นี้

หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท

ศิลาสยามกิจ หรือ สยามสะโตนเวิกซ์ทุนจำกัด

(๑) บริษัท นี้ มี นาม ว่า บริษัท ศิลาสยามกิจ หรือ สยามสะโตนเวิกซ์ กัมปนี ทุน จำกัด

(๒) บริษัท นี้ อยู่ ใน บังคับ สยาม

(๓) ที่ ทำ การ ของ บริษัท อัน เป็น หลักฐาน นั้น จะ ตั้ง อยู่ ที่ ตำบล หัว ลำโพง ถนน รอง เมือง กรุงเทพ ฯ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๔) ความมุ่งหมายของบริษัทซึ่งตั้งขึ้นนั้น คือ

(ก) จะรับโอนกิจการของมิสเตอร์อี. บีอก อันดำเนินอยู่จนเวลานี้ มาในนามของบริษัทศิลาสยามกิจ หรือสยามสะโตนเวิกซ์ทุนจำกัด เพื่อทำต่อไปอย่างแต่ก่อน กล่าวคือเป็นผู้ทำศิลาขาย รับเหมาในการก่อสร้าง ทำการเอนยิเนีย การช่างก่อ วัดแดรวจที่ดิน แดสั่งเครื่องจักร์แดสินค้าอื่น ๆ เข้ามาขาย หรือเพื่อประโยชน์จะทำการดังที่กล่าวมาแล้วนั้น

(ข) จะรับโอนอนุญาตให้ทำการเจาะศิลาของมิสเตอร์ อี. บีอก ที่ตำบลปากเพรียวหินลับ แดคลองไผ่ตามหนังสือสัญญา แดจะทำการเป็นพ่อค้าศิลาต่อไป แดจะทำการในที่เจาะศิลานั้น ๆ หรือแต่ในส่วนหนึ่งตามกฎข้อบังคับของกรมราชโลหกิจ

(ค) จะรับโอนหนังสือสัญญา หนังสือเช่าแดอื่น ๆ ของมิสเตอร์อี. บีอก ซึ่งได้ทำไว้ต่อรัฐบาลก็ดี หรือต่อบุคคล หรือบริษัทใด ๆ ก็ดี เพื่อบริษัทจะได้ทำการต่อไป เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับสมบัติหรือความรับผิดชอบของบริษัทนี้ หรือเพื่อประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งจะให้ผลโดยทางตรง หรือทางอ้อมก็ดีแก่บริษัทนี้

(ฆ) จะซื้อที่ดินที่ถนนรองเมือง หัวลำโพง เป็นเนื้อที่ ๑๔๐๐ ตารางวา แดจะซื้อหรือเช่าหรือโดยทางแลกเปลี่ยนจ้างหรือด้วยประการใด ๆ เพื่อที่จะให้บริษัทมีที่ดินหรือสมบัติที่เคลื่อนที่ได้หรือ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กรรมสิทธิ์ใด ๆ ซึ่ง บริษัท จะ เห็น ว่า เป็น การ จำเป็น เฉภาะ เพื่อ เป็น ที่ ทำ การ ใน กิจ การ ของ บริษัท

(ง) จะ รับ ซื้อ โรง. เรือน. ที่เก็บ ของ. เครื่องมือ. และเครื่องจักร์. และ เตา ปูน. รางรถ. รถ และ ของ อื่น ๆ ซึ่ง เป็น ของ จำเป็น โดย ทาง ตรง หรือ ทาง อ้อม ก็ดี ใน การ เจาะ ศึกษา และ เผา ปูน จาก มิสเตอร์ อี. บ๊อก ที่ ตำบล หินลับ

(จ) จะ รับ ซื้อ โรง. เรือน. ที่เก็บ ของ. เครื่อง มือ. และเครื่องจักร์. ทาง แยก รถไฟ ซึ่ง มี อยู่ ใน อนุญาต และ ของ อื่น ๆ ซึ่ง เป็น ของ จำเป็น โดย ทาง ตรง หรือ ทาง อ้อม ก็ดี ในการ เจาะ ศึกษา จาก มิสเตอร์ อี. บ๊อก ที่ ตำบล ปาก เพรียว

(ฉ) จะ รับ ซื้อ สรรพสิ่ง ของ ที่ โรง ทำ งาน ใน กรุง เทพ ฯ เรือน ออฟพี่ศ เครื่อง แต่ง บ้าน ซึ่ง มี อยู่ ใน ร้าน และ ของ ต่าง ๆ และ ศึกษา ซึ่ง สกัด แล้ว หรือ ยังไม่ ได้ สกัด ไม้ ขอน สัก ที่ มี อยู่ เรือน ที่ รื้อ ได้ ซึ่ง มี อยู่ กุดัง. เตา ปูน ราง รถไฟ อย่าง เล็ก และ รถ ทาง แยก รถไฟ เครื่อง จักร์ ซึ่ง มี ใช้ อยู่ รวม และ ของ อื่น ๆ เป็น ของ จำเป็น โดย ทาง ตรง หรือ ทาง อ้อม ก็ดี ใน การ ที่ เกี่ยว กับ ที่ ทำ งาน นั้น

(ช) จะ ก่อ สร้าง บำรุง หรือ จัด การ โรง ทำ ของ โรง จักร์ และ ที่ อื่น ๆ ซึ่ง จะ ทำ ให้ ผล ของ บริษัท เจริญ ขึ้น ใน ทาง ฝาก โดย มี ประกัน เป็น หลักฐาน ตาม วิธี ที่ บริษัท จะ ตกลง เห็น ดี เป็น ครั้ง เป็น คราว

(ฌ) จะ ยืม หรือ กู้ เงิน และ รับ ใช้ เงิน นั้น ตาม วิธี ที่ บริษัท จะ เห็น ควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(ญ) จะให้บำเหน็จแก่บุคคลหรือบริษัทใด ๆ ซึ่งทำการให้แก่บริษัทตามแต่บริษัทจะเห็นสมควร

(ฎ) จะทำหรือรับจ่าย สลักหลัง ชักสิบลด และออกใบสัญญาใช้เงิน (ปรอมมิเซอร์โน้ต) ใบสั่งจ่ายให้ใช้เงิน (บิลออฟเอกซ์เชนซ์) ใบรับของ (บิลออฟเลดิง) ใบสั่งจ่าย (วอแรนต์) และใบกู้เงิน (ดิเบนเชอร์) และใบสำคัญต่าง ๆ ซึ่งอาจจะโอนหรือย้ายได้

(ฏ) จะรับเป็นผู้แทนทำการในกิจธุระทั้งปวงซึ่งบุคคลมีอำนาจอันชอบธรรมที่จะทำได้ตามกฎหมาย

(ฐ) จะทำกิจการใด ๆ ซึ่งเนื่องหรือให้ผลสำเร็จต่อความมุ่งหมายของบริษัท

(๕) ความรับผิดชอบของสมาชิกในบริษัทนี้มีเซตร์จำกัดไม่เกินกว่าจำนวนเงินตามใบหุ้นของตน

(๖) ใบหุ้นนั้นจะจดทะเบียนในนามของเจ้าของ และอาจจะโอนหรือย้ายได้

(๗) จะได้เลือกตั้งกรรมการมีจำนวนในระหว่าง ๓ ถึง ๖ คนในที่ประชุมใหญ่ และนอกจากจำนวนนี้บรรดาผู้มีแชร์ตั้งแต่ ๕๐๐ แชร์ขึ้นไป มีอำนาจอันชอบธรรมที่จะตั้งกรรมการได้คนหนึ่ง และผู้มีแชร์ถึง ๑๐๐๐ แชร์ มีอำนาจอันชอบธรรมที่จะตั้งกรรมการได้ ๒ คน เป็นส่วนเพิ่มเติมจำนวนกรรมการที่ได้เลือกในที่ประชุมใหญ่

(๘) ใบแชร์นั้นจะออกตามราคาที่ปรากฏอยู่ในใบแชร์ (ปา) หรือจะออกให้สูงกว่าราคา (ปรีเมียม) นั้นก็ได้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(๘) เงินทุนของบริษัทนั้นรวมเป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท แบ่งออกเป็น ๓,๕๐๐ แชร์ๆละ ๑๐๐ บาทถ้วน เมื่อจำนวนเงินทุนนี้จำต้องทวีขึ้น บริษัทจะออกแชร์ใหม่ซึ่งจะได้รับประโยชน์พิเศษหรือเป็นแชร์ธรรมดาหรือกรรมสิทธิ์อื่นๆ จะเป็นกรรมสิทธิ์พิเศษหรือกรรมสิทธิ์ที่มีข้อจำกัดก็ดี หรือข้อสัญญาใดๆ ซึ่งจะได้มีแจ้งไว้ในใบแชร์นั้น

ข้าพเจ้าผู้ได้ลงชื่อ และบอกคำบ้านไว้ข้างต่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจกันที่จะตั้งกันขึ้นเป็นบริษัท โดยหนังสือกำหนดอำนาจบริษัทฉบับนี้ และข้าพเจ้าสัญญาจะเข้าส่วนในเงินทุนสำหรับบริษัทโดยรับเป็นผู้ถือหุ้นตามจำนวนที่เรียนไว้ตรงกับชื่อของข้าพเจ้าข้างต่างนี้ทุกคน

นามผู้เข้าหุ้น	จำนวนใบหุ้น
อี. บีอก	๑
เอช. เย. แอดดิซัน	๑
เอ. อา. เบลอดตี	๑
นายเจริญ	๑
ซี. บุ่น	๑
ยอง ปุ บุก	๑
อา แอดี มัว	๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พระราชบัญญัติการออกโฉนดที่ดิน

รัตนโกสินทรศก ๑๒๗

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตั้งแต่รัตนโกสินทรศก ๑๑๗ มาได้มีประกาศพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องวิธีชำระความที่ดิน ในเขตร์บริษัทชุดคลองคูนาสยาม แลคลองประเวศบุรีรมย์แลที่ดินอื่นๆ ที่ได้ออก หรือที่จะได้ออกโฉนดตราแดง ตราจอง ที่มีแผนที่โดยได้สำระเวอย่างละแผ่นสำรับ แต่ประกาศเหล่านี้ได้มีข้อความก้าวก่ายกันแลกระจัดกระจาย จึงได้ทรงพระกรุณาโปรด ให้รวบรวมข้อความในประกาศเหล่านั้นขึ้นเปนพระราชบัญญัติฉบับนี้ฉบับเดียว เพื่อที่จะได้เข้าใจข้อความได้โดยง่าย แลทั้งให้แก้ไขใจความบ้าง เพื่อให้การดำเนิรไปโดยสดวกตามกาลสมัย

ภาค ๑

วิธีชำระความวิวาทเรื่องที่ดิน

มาตรา ๑ คดีที่บริษัทชุดคลองคูนาสยามจะได้เปนโจทย์ก็ดี หรือเปนจำเลยก็ดี ซึ่งมีข้อที่จะต้องวินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ของบริษัทในเขตร์ทุ่งหลวงตามพระบรมราชานุญาต ที่บริษัทได้รับพระราชทานไว้นั้น

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจบังคับให้เข้ามาชำระกันในศาลสถิตย์ยุติธรรม กรุงเทพฯ หรือในศาลหัวเมืองได้ แล้วแต่จะเห็นควร

มาตรา ๒ คดีที่เกี่ยวข้องถึงที่นาคลองประเวศบุรีรมย์ ให้ศาลที่มีหน้าที่ตามพระธรรมนูญเป็นผู้ชำระ คือ แล้วแต่ที่นานั้นจะอยู่ในเขตร์ศาลตำบลใด ให้ศาลนั้นเป็นผู้ชำระ เมื่อทุนทรัพย์พอประมาณกับอำนาจของศาลตามพระธรรมนูญทุกประการ

มาตรา ๓ คดีความที่ดินในตำบลใด ๆ ทั่วพระราชอาณาเขตร์ที่วิวาทกันในเวลาที่จะรับโฉนดแผนที่นั้นให้จัดการดังนี้

(๑) ให้กระทรวงเกษตราธิการจัดข้าหลวงไปไต่สวน ว่าผู้ใดควรจะได้รับโฉนดแผนที่ใหม่ วิธีที่จะแจกโฉนดให้แก่ใครนั้นให้กระทำโดยวิธีเช่นนี้ คือ

ก. ที่ดินแห่งใดมีเจ้าของ มีอำนาจตามกฎหมายไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ให้ลงนามออกโฉนดให้แก่ผู้นั้นไป

ข. ที่ดินแห่งใดยังเป็นรกร้างว่างเปล่า แลไม่มีหนังสือตราแดงตราจองแต่เดิมมา ถ้าผู้ใดจะขอโฉนดแผนที่เป็นเจ้าของ ก็ให้ข้าหลวงเกษตร์แจ้งความแก่ผู้ว่าราชการเมืองให้ทราบ ผู้ว่าราชการเมืองจะได้กำหนดเขตร์ว่าจะให้จองได้เพียงกี่ไร่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ฆ. ที่ดิน แห่งใด ที่ สงไสย ว่า เปน ที่ หลวง หวง ห้าม ก็ให้แจ้ง ความ ไป ยัง เจ้าเมือง กรมการ เจ้าหน้าที่ให้ ทราบ เพื่อ ที่ จะได้จัดการ ให้รู้แน่ ว่า เปน ที่ หลวง หวง ห้าม จริง หรือไม่ จะได้จัด การไป ตาม ระเบียบ ที่ ได้ ทำ มา

ค. ที่ดิน แห่งใด มี คน แย่ง กัน อ้าง ว่าเปน เจ้าของ ก็ให้เจ้าพนักงาน เรียกหนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน นั้น มา ดู แล ให้ข้าหลวง เกษตร์ ไกล่ เกลี่ย ให้ ผู้ วิวาท ตก ลง กัน ทาง ใด ทาง หนึ่ง ถ้าไกล่ เกลี่ย ไม่ สำเร็จ ก็ให้ ข้าหลวง เกษตร์ ออก โฉนด แผนที่ ใหม่ ใน นาม เดิม ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ที่ ดิน เก่า ใน เวลา นี้ จะ มี ตัว ก็ ดี หรือไม่ มี ตัว ก็ ดี ก็ให้ ลง ชื่อ เดียว กันไว้ ในโฉนด ใหม่ ไป พลาง แต่ อย่า ให้ข้าหลวงเกษตร์ ส่ง โฉนด ใหม่ นี้ ให้ ไป แก่ ผู้ วิวาท ให้ข้าหลวงเกษตร์ ยึด โฉนด นี้ ไว้ เปน กลาง ก่อน

ค. ที่ดิน ที่ มี ข้อ วิวาท โดย ก้าว ก่าย กัน นั้น ให้ข้าหลวง เกษตร์ พิเคราะห์ ดู ไชย ภูมิ ที่ แล ดู หนังสือ สำคัญ เปน ประมาณ เห็น ควร อย่างไร ก็ ให้ ทำ โฉนด แผนที่ ใหม่ ตาม ความ เห็น นั้น เมื่อ คู่ วิวาท ไม่ ยอม ก็ให้ ข้าหลวงเกษตร์ ยึด โฉนด นั้น ไว้ เปน กลาง ก่อน

ฆ. ที่ดิน แห่งใด ที่ มี ผู้ วิวาท กัน แต่ หา มี หนังสือ สำคัญ อย่างใด ไม่ หรือ มี หนังสือ สำคัญ แต่ ไม่ ลง กับ ที่ ก็ ดี ให้ ข้าหลวงเกษตร์ ออก โฉนด แผนที่ แก่ ผู้ ใด ๆ ได้ แล้ว แต่ จะ เห็น ควร ให้ ระกก แต่ ว่า ผู้ ใด ครอง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ที่ อยู่ควร มี อำนาจ มาก กว่า ผู้ ที่ไม่ได้ครอง เข้า อยู่ ใน ที่ นั้น แล้ว ยึด โฉนด ไว้ เป็น กลาง ก่อน

(๒) โฉนด ที่ ดิน ที่ ยัง มี วิวาท แต่ ที่ ข้าหลวงเกษตร์ ได้ กระทำ ขึ้น ไว้ ลง ชื่อ ฝ่าย ใด ฝ่าย หนึ่ง เป็น เจ้า ของไป พลาง ตาม ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว แต่ ยัง ยึด โฉนด ไว้ นั้น ให้ ข้าหลวงเกษตร์ บอก ไป ยัง หอทะเบียน ตาม ระเบียบ เหมือน หนึ่ง ว่า ผู้ ที่ มี ชื่อ ใน โฉนด นั้น ๆ เป็น เจ้า ของ แต่ ให้ หมาย เหตุ ไว้ ใน แห่ง ใด แห่ง หนึ่ง เช่น ใน ทะเบียน เป็น ต้น ว่า ยัง มี คดี ข้าหลวง เกษตร์ ได้ บังคับ ให้ พ้อง ร้อง กัน แล้ว

(๓) เมื่อ ข้าหลวง เกษตร์ ได้ ออก โฉนด แผน ที่ ใน ชื่อ ผู้ ใด ไป พลาง แต่ ได้ ยึด โฉนด นั้น ไว้ เป็น กลาง ตาม ที่ ได้ กล่าว มา แล้ว ให้ ข้าหลวง เกษตร์ บังคับ ฝ่าย ที่ ไม่ เห็น ว่า ควร จะ เป็น เจ้า ของ ได้ ไป พ้อง ใน ศาล ภาย ใน กำหนด เวลา เท่า ใด แล้ว แต่ จะ เห็น ควร แต่ อย่า ให้ น้อย กว่า ๑ เดือน และ อย่า ให้ มาก กว่า ๓ เดือน และ ให้ หมาย เหตุ ไว้ เป็น สำคัญ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ จะ ได้ ออก ข้อ บังคับ เป็น ครั้ง คราว

มาตรา ๕ ผู้ ใด ที่ มี ข้อ วิวาท เรื่อง ที่ดิน ที่ เจ้า พนักงาน ได้ บังคับ ให้ ไป พ้อง ร้อง ยัง โรง ศาล นั้น ต้อง ไป พ้อง ร้อง ใน ศาล ที่ มี อำนาจ ชำระ ใน เขตร์ นั้น ตาม พระ ธรรมนูญ ภาย ใน กำหนด เวลา ที่ ข้าหลวง เกษตร์ ได้ กำหนด ไว้ แม้ว่า ไม่ ไป พ้อง ใน กำหนด เวลา ให้ ข้าหลวง เกษตร์ มี อำนาจ ส่ง โฉนด แผน ที่ ให้ แก่ ผู้ ที่ เห็น ว่า ควร เป็น เจ้า ของ คือ ผู้ ที่ จะ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ต้อง เปน จำเลยไป ถ้า จะ ต้อง เปลี่ยน ชื่อ ใน โฉนด แล โอน ทะเบียน อย่างไร ก็ ให้ ทำ ไป ตาม การ

มาตรา ๕ เมื่อ ผู้ ที่ ต้อง บังคับ ให้ เปน โจทย์ ไป ฟ้อง ยัง โรง ศาล ได้ ทำ ฟ้อง ยื่น ศาล แล้ว ห้าม ไม่ ให้ เรียก ข้า หลวง เกษตร์ เปน จำเลย ให้ เรียก ผู้ ที่ โต้ แย้ง ผู้ เปน คู่ วิวาท ของ ตน ไป เปน จำเลย เมื่อ ศาล ได้ พิจารณา ตัดสิน ยก ที่ ให้ แบ่ง ที่ ให้ ผู้ ใด ให้ ศาล แจ้ง ความ ไป ยัง หอทะเบียน ให้ ทราบ หอทะเบียน จะได้ เปลี่ยน ชื่อ ใน โฉนด แบ่ง แยก ตาม คำ ตัดสิน นั้น

มาตรา ๖ ได้ กล่าว แล้ว ว่า คดี วิวาท เรื่อง ที่ ดิน ใน เวลา ออก โฉนด แผน ที่ ใหม่ ต้อง ฟ้อง ร้อง ใน โรง ศาล ที่ มี อำนาจ ใน เขตร์ ตำบล นั้น ๆ วิธี ที่ จะ อุทธรณ์ นั้น จะ อุทธรณ์ ไป ยัง ศาล มณฑล แล้ว ศาล อุทธรณ์ สนาม สถิตย์ ยุติธรรม หรือ ศาล อุทธรณ์ ข้า หลวง พิเศษ แล้ว จึง ทูล เกล้า ฯ ถวาย ฎีกา ตาม ระเบียบ วิธี พิจารณา นั้น ก็ ได้ แล้ว แต่ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม จะ เห็น ควร หรือ เมื่อ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม เห็น ควร จะ ให้ ข้าม ศาล อุทธรณ์ เสีย บ้าง ก็ ได้ ให้ ออก กฎ ข้อ บังคับ ไว้ เปน สำคัญ

มาตรา ๗ ใน ชั้น อุทธรณ์ คดี เหล่า นี้ กระทรวง เกษตราธิการ มี อำนาจ ที่ จะ ขอ กระทรวง ยุติธรรม ตรวจ สำนวน แล ปฤกษา กับ ผู้ พิพากษา เจ้า หน้า ที่ ก่อน ตัดสิน ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ แจ้ง ความ มา ยัง กระทรวง ยุติธรรม ให้ ทราบ ไว้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ภาค ๒

วิธีรังวัดที่ดิน

มาตรา ๘ ในบัดนี้มีความประสงค์จะเปลี่ยนหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินเป็นโฉนดแผนที่ทั้งหมด เพราะเหตุฉนั้นจึงให้เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ มีอำนาจแจ้งความในราชกิจจาให้เจ้าของที่มารับโฉนดหรือเปลี่ยนโฉนดได้ในทุกแห่งทุกตำบล ถ้าผู้ใดขัดขืนไม่ช่วยเจ้าพนักงานกระทำการรังวัด หรือการออกโฉนดแผนที่ให้สดวกอย่างใดให้มีโทษปรับครั้งละ ๑๐๐ บาทลงมาเป็นพินัย แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๙ ถ้าผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินในตำบลที่กล่าวนี้ได้ทราบประกาศว่าข้าหลวงเกษตร์จะสำรวจ แลจัดให้ปักเขตร์ที่ดินในที่ของตนเมื่อใดแล้ว ก็ให้เจ้าของมานำหรือให้มีผู้แทนตัวมานำชี้เขตร์ที่ดินของตน ข้าหลวงเกษตร์จะได้รังวัดแลจัดให้เจ้าของที่ดินปักเขตร์ของตน

มาตรา ๑๐ ถ้าเจ้าของใดนำชี้ว่าเขตร์ที่ดินของตนอยู่เพียงใดก็ให้ข้าหลวงเกษตร์รังวัดแลจัดให้ปักหลักเขตร์ไว้ทุกมุมที่ เว้นไว้แต่ที่วิวาทซึ่งจะกล่าวต่อไป

มาตรา ๑๑ วิธีที่จะปักเขตร์ที่ดินตามรังวัดสำหรับโฉนดแผนที่นั้นให้กระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจที่จะสั่งให้ทำอย่างไรได้ แล้วแต่จะเห็นควร

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๑๒ ถ้าที่ดินแปลงใดมีผู้แย่งชิงกันว่าเปนเจ้าของมากกว่ารายหนึ่งขึ้นไปก็ดี หรือมีผู้นำชี้เขตร์คาบเกี่ยวกันอยู่ก็ดี ในที่วิวาทเช่นนี้ ให้ข้าหลวงเกษตร์จัดให้ปักเขตร์ด้านที่รับร้องถูกต้องกันไว้ก่อน แต่ด้านที่วิวาทนั้นให้งดไว้แล กระทำตามข้อบังคับในภาค ๑

ใหม่ยกเลิก มาตรา ๑๓ เมื่อข้าหลวงเกษตร์ได้รังวัดแลจัดให้ปักเขตร์ที่ดินเสร็จแล้ว ข้าหลวงเกษตร์จะได้ประกาศกำหนดวันให้เจ้าของที่มารับโฉนดใหม่ แลเมื่อได้ออกโฉนดใหม่แล้วโฉนดเก่าเปนอันใช้ไม่ได้ ร.ก.ปีมะแม ๒๔๗๗ ๑๒ ม.ค. ๖๑

มาตรา ๑๔ ให้เจ้าของที่ดินซึ่งมีหลักเขตร์ปักไว้ติดต่อกันนั้นพร้อมกันเปนผู้ดูแลรักษาหลักเขตร์ไว้ให้เรียบร้อยเสมอไป ถ้าหลักเขตร์นั้นล้มหรือเปนอันตรายไปประการใด ให้รีบนำความมาแจ้งแก่กรมการอำเภอโดยทันที

มาตรา ๑๕ หลักหมายเขตร์ที่ดินซึ่งข้าหลวงหรือข้าราชการเจ้าหน้าที่ได้จัดให้ปักไว้แล้ว ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดนอกจากเจ้าพนักงานถอนเลื่อนย้ายไปจากที่หรือทำอันตรายอย่างใด ถ้าผู้ใดบังอาจถอนเลื่อนย้ายหรือทำอันตรายหลักเขตร์ที่ดินซึ่งได้ปักไว้ ให้มีโทษดังที่ได้บ่งไว้ในกฎหมายลักษณอาญา มาตรา ๓๒๗

มาตรา ๑๖ เมื่อข้าหลวงเกษตร์ได้จัดให้เจ้าพนักงานออกทำการไต่สวนแลกันเขตร์ที่ดินในตำบลใด เปนหน้าที่ของกำนันตำบลนั้นจะต้องมาแลแต่งผู้แทนมาประจำอยู่ในเวลาที่เจ้าพนักงานเกษตร์

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทำการไต่สวน และรังวัดกันเขตร์ที่ดินในท้องที่ของตน ๆ เพื่อเปนพยานด้วยทุก ๆ สาย

มาตรา ๑๗ กำนันแลผู้แทนกำนันที่มาอยู่ในกองพนักงานเกษตร์ตามความในมาตรา ๑๖ นั้น จะได้รับประโยชน์เปนค่าป่วยการตามรายวันที่มาวันละ ๑ บาท จากกระทรวงเกษตราธิการ กว่าการในตำบลนั้นจะเสร็จ

มาตรา ๑๘ ในเวลาที่ข้าหลวงเกษตร์แจกโฉนดนั้น เจ้าของที่ดินต้องทำเรื่องราวมายื่นขอรับโฉนดด้วยตนเอง พร้อมด้วยใบนำแลหนังสือสำคัญต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่สำหรับที่ดินรายนั้นด้วย ถ้าผู้ยื่นเรื่องราวจะขอซื้อแบบเรื่องราวต่อกองข้าหลวงเกษตร์ ก็ให้ขายให้เปนราคาฉบับละ ๖ สตางค์

มาตรา ๑๙ ถ้าเจ้าของที่ดินจะมารับโฉนดด้วยตนเองไม่ได้ด้วยความจำเปนประการใด ๆ ก็ดี ก็ให้มอบฉันทะให้ผู้ใดผู้หนึ่งมารับแทน แต่ผู้มารับแทนต้องได้นำใบมอบฉันทะตามแบบหลวง พร้อมทั้งใบนำแลหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินรายนั้นมายื่น แลต้องเสียค่าธรรมเนียมในการมอบฉันทะรายละ ๒๕ สตางค์

มาตรา ๒๐ ให้กระทรวงเกษตราธิการมีอำนาจที่จะเรียกตราแดงใบจองใบเหยียบย่ำของเดิมสำหรับที่ดินในเขตร์ที่ได้ออกโฉนดอย่างใหม่นี้ มาเก็บไว้กับสารบบที่ดินในหอทะเบียนสำหรับที่นั้น ๆ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๑ ในกรุงเทพฯ ก็ดี หรือในเมือง หรือในตำบลอื่นก็ดี ที่กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย และมีราคาสูง ให้กระทรวงเกษตราธิการ มีอำนาจออกกฎข้อบังคับให้กรมแผนที่รังวัดอย่างพิเศษในที่ดินได้ และให้มีอำนาจกำหนดอัตราค่ารังวัดที่ดินอย่างพิเศษ ซึ่งจะเรียกจากผู้ขอโฉนดในที่เหล่านั้น

.....

ภาค ๓

วิธีโอนที่ดินในระหว่างรังวัดที่ดินทำแผนที่ กับออกโฉนดแผนที่ใหม่

มาตรา ๒๒ ถ้าผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินผู้หนึ่งผู้ใด เมื่อได้นำข้าหลวงเกษตรไต่สวน และรังวัดกันเขตร์ที่ดินของตน และได้รับใบไต่สวน หรือใบนำไว้แล้ว และเมื่อยังไม่ถึงเวลาออกโฉนดที่ดินในแปลงนั้น แต่ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงนั้นมีความประสงค์จะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงนั้นด้วยการอย่างใดอย่างหนึ่งไซ้ ให้ผู้นำใบไต่สวน หรือใบนำพร้อมทั้งหนังสือสำคัญและหลักฐานต่างๆ สำหรับที่ดินแปลงนั้นมายื่น และแสดงความประสงค์ต่อข้าหลวงเกษตรว่าตนจะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงนั้นให้แก่ผู้ใดด้วยอาการอย่างใด แล้วขอให้ข้าหลวงโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ผู้นั้น เมื่อถึงเวลาออกโฉนดขอให้ข้าหลวงออกโฉนดให้แก่ผู้รับโอนต่อไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๒๓ เมื่อ ข้าหลวง เกษตร์ ได้ตรวจ ตรา เห็น ว่า ผู้ร้อง ขอ เปน "ผู้มี อำนาจ ที่ จะ กระทำ การ โอน กรรมสิทธิ์ ที่ ดิน แปลง นั้น ได้ ตาม กฎหมาย แต่ไม่ เปน ที่ วิวาท แล้ว ก็ ให้ ข้าหลวง เกษตร์รับ หนังสือ สำคัญ แล หลัก ฐาน ต่าง ๆ ของ ที่ ดิน แปลง นั้นไว้ แล้ว สลัก หลัง โอน ใบ ไต่ สวน หรือ ใบ นำให้ ตาม คำ ร้อง ขอ คืน ใบ ไต่ สวน หรือ ใบ นำ นั้น ให้ แก่ เจ้า ของ ที่ ไป แล้ว ให้ รีบ แก้ หัว ขั้ว ใบ ไต่ สวน หรือ ใบ นำ นั้น เสีย ใน ทัน ที เพื่อ ว่า เมื่อ เวลา เขียน โฉนด จะ ได้ ลง ชื่อ ผู้รับ โอน ได้ ถูก ต้อง

มาตรา ๒๔ ใน การ โอน กรรมสิทธิ์ นี้ จะ โอน ที่ ดิน เต็ม ตาม ใบ ไต่ สวน หรือ ใบ นำ ก็ ดี หรือ แบ่ง โอน ก็ ดี ให้ ข้าหลวง เกษตร์ จัด การ ตาม วิธี ใน กฎเสนาบดี ซึ่ง ว่า ด้วย การ โอน กรรมสิทธิ์ ที่ ดิน ใน หอ ทะเบียน ทุก ประการ

มาตรา ๒๕ ส่วน ที่ ผู้ โอน กับ ผู้รับ โอน จะ ต้อง ทำ หนังสือ สัญญา ต่อ กัน นั้น ให้ ไป ทำ ต่อ หน้า นาย อำเภอ ตาม ท้องที่ ตาม ธรรมเนียม

มาตรา ๒๖ เมื่อ ถึง เวลา ออก โฉนด ที่ ดิน แปลง นั้น เมื่อใด ให้ ผู้รับ โอน นำ หนังสือ สัญญา กับ ใบ ไต่ สวน หรือ ใบ นำ นั้น มา ขอ รับ โฉนด ตาม ธรรมเนียม เมื่อ ข้าหลวง ตรวจ ตรา เห็น เปน การ ถูก ต้อง แล้ว ก็ ให้ ออก โฉนด ให้ ไป

มาตรา ๒๗ ถ้า หาก ว่า ต่อ ไป การ ที่ จะ โอน กรรมสิทธิ์ ที่ ราย นั้น ไม่ ตก ลง กัน ใน ระหว่าง ผู้ โอน กับ ผู้รับ โอน ด้วย ประการ ใด ๆ ก็ ดี แต่ เจ้า ของ ที่ ดิน ผู้ มา ขอ โอน กรรมสิทธิ์ แล้ว นั้น มา ขอ โอน กรรมสิทธิ์ คืน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กลับ มา เปน ของ คน ต่อไป ก็ให้ ข้าหลวง เกษตร์ โอน ให้ ตาม วิธี ใน มาตรา ๒๓ นั้น

ให้ยกเลิก มาตรา ๒๔ ใน การ โอน กรรมสิทธิ์ นี้ ให้ ข้าหลวง เกษตร์ เรียก ค่า ธรรมเนียม ตาม อัตรา ชั้น แก้ ทะเบียน ตาม กฎ เสนาบดี ซึ่ง สำหรับ หอ ทะเบียน ทุก ตราว

ภาค ๔

กฎหมาย ที่ ดิน ซึ่ง มี โฉนด แผนที่

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย โฉนด ที่ ดิน

มาตรา ๒๕ หนังสือ โฉนด ที่ ดิน ที่ จะได้ ออก ให้ แก่ เจ้า ของ ที่ ดิน ตาม พระราช บัญญัติ นี้ เปน หนังสือ พิมพ์ แบบ หลวง บอก ชื่อ แล ตำแหน่ง เจ้า พนัก งาน ออก โฉนด ชื่อ วงษ์ ตระกูล ที่ อยู่ ของ ผู้ รับ โฉนด ตำแหน่ง แห่ง ที่ ดิน แล ขนาด ที่ ดิน ที่ ซึ่ง จด เขตร์ ทั้ง สี่ ทิศ แล จำ ลอง รูป แผน ที่ ดิน แปลง นั้น ลง ไว้ ใน โฉนด ด้วย เปน สำคัญ ใน ท้าย โฉนด มี ที่ ตาราง สำหรับ จดหมาย เหตุ แล สำคัญ ใน การ แก้ ทะเบียน ที่ ดิน แปลง นั้น ต่อไป ภาย หน้า ด้วย

ให้ยกเลิก มาตรา ๓๐ โฉนด ที่ ดิน ซึ่ง ออก ให้ แก่ เจ้า ของ ที่ ดิน ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ที่ ดิน อยู่ ใน เขตร์ เมือง ใด ต้อง ประทับตรา ตำแหน่ง ผู้ บัญชาการ เมือง นั้น ๑ นาย อำเภอ ผู้ ปกครอง ท้อง ที่ ซึ่ง ที่ ดิน แปลง นั้น อยู่ ใน นั้น ๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและห้องจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล เจ้าพนักงาน เกษตราธิการ ได้เซ็น ชื่อ ประทับตรา จึง เป็น โฉนด อัน ได้ทำ โดย ชอบ ด้วย กฎหมาย

มาตรา ๓๑ โฉนด ที่ ดิน ตาม พระราชบัญญัติ นี้ ให้ทำ เป็น ๒ ฉบับ อย่าง เดียว กัน มอบให้เจ้า ของ ที่ดินไป รักษาไว้ ฉบับ ๑ เป็น ของ หลวง เก็บไว้ ใน หอทะเบียน ที่ดิน ฉบับ ๑

มาตรา ๓๒ โฉนด ที่ ดิน ของ ผู้ ใด เป็น อันตราย หาย เสีย ด้วย ประการ ใด เมื่อ เจ้า ของได้ ทำ คำ ตรา สิน ตาม กฎหมาย แล้ว ก็ รับ ใบ แทน โฉนด ได้ แล ใบ แทน โฉนด นั้น ต้อง เซ็น ชื่อ ประทับตรา ตำแหน่ง เจ้า พนักงาน ตาม ความที่ ว่า มา ใน มาตรา ๓๐ นั้น จึง ใช้ ได้ ตั้ง แต่ ได้ ออก ใบ แทน โฉนดไป แล้ว โฉนด เดิม เป็นใช้ ไม่ ได้ต่อไป

มาตรา ๓๓ เมื่อ ได้ ลง มือ จัด การ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ใน เมือง ใด ให้ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ จัด ตั้ง หอทะเบียน ขึ้น ไว้ สำหรับ เก็บ รักษา ทะเบียน ที่ ดิน ใน เมือง นั้น ๆ ให้ ตั้ง กรม การ ตำแหน่ง นา ไว้ ประจำ ทำ การ เกษตร์ แล ให้ ตั้ง เจ้า พนักงาน ทะเบียน ไว้ ประจำ ทำ การ ทะเบียน ทุก เมือง แล ให้ มี พนักงาน รังวัด แผนที่ แล พนักงาน กอง ทะเบียน ตาม สมควร แก่ ราชการ

มาตรา ๓๔ ใน การ ออก โฉนด ที่ ดิน ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ถ้า ที่ดิน ที่ มี ตราแดง หรือ ใบ จอง หรือ หน้าโฉนด ของ เดิม อยู่ แล้ว ให้ เรียก แต่ ค่า กระดาษ ทำโฉนด ค่า เขียน แล ค่า ตรา ตาม กำหนดไม่ ต้อง เรียก ค่า จอง เว้น แต่ ถ้า รังวัด ที่ดินได้ เกิน ตราแดง หรือ ใบ จอง หรือ หน้า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

โฉนด ของ เดิม ออกไป เท่าใด จึงให้เรียก ค่าจอง เท่า เนื้อ ที่ดิน ที่ เกิน นั้น ที่ดิน ซึ่ง ยังไม่มี หนังสือ สำคัญ ดัง ว่า มา แล้ว จึงให้เรียก ค่า จอง ตาม อัตรา คือ ไร่ ละ ๒๕ สตางค์ เศษ งาน ละ ๖ สตางค์ เศษ ต่ำ งาน เรียก เสมอ งาน หนึ่ง

หมวด ที่ ๒

ว่า ด้วย กรรมสิทธิ์ ที่ ดิน

มาตรา ๓๕ ที่ดิน ซึ่ง ได้ ออก โฉนด ตาม พระราชบัญญัติ นี้ ให้เจ้า ของ มี กรรมสิทธิ์ ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย

มาตรา ๓๖ ไม่ให้ ถือ ว่า กรรมสิทธิ์ ที่ ได้ ว่า มา ใน มาตรา ๓๕ เป็น เหตุ ที่ ผู้ถือ กรรมสิทธิ์ นั้น จะ พ้น จาก ความ รับผิด ชอบ แล ความ จำเป็น จะ ต้อง ประพฤติ ตาม พระราช กำหนด กฎหมาย ซึ่ง บังคับ ใน การ ที่ ดิน คือ ใน การ เก็บ ภาษี อากร แล การ ที่ รัฐบาล จะ ต้อง การ ที่ เพื่อ ราชการ หรือ เพื่อ สาธารณ ประโยชน์ เป็น ต้น

มาตรา ๓๗ คน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ เมื่อ ได้รับ พระราชทาน ใบ พระ บรม ราชานุญาต พิเศษ ให้ถือ โฉนด ฉบับ ใด ก็ มี อำนาจ แล หน้าที่ เหมือน กับ คน ใน บังคับ ไทย ที่ ถือ โฉนด นั้น ทุก ประการ

มาตรา ๓๘ ต่อไป บรรดา คดี ที่ เกิด ขึ้น เกี่ยว ข้อง ด้วย กรรมสิทธิ์ ที่ดิน ที่ ได้ ออก โฉนด ตาม พระราช บัญญัติ นี้ เมื่อ ศาล ได้ พิพากษา ประการ ใด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้ศาล มี จดหมาย แจ้ง ต่อ เจ้าพนักงาน ทะเบียน สำหรับ ที่ ดิน นั้นให้ทราบ ว่า ที่ ดิน ตาม โฉนด นั้น ๆ ได้ พิพากษา ให้ เป็น ของใคร หรือให้แบ่ง กัน อย่างไร ถ้า หาก ว่าศาล มิได้ มี จดหมาย ตาม ความ ที่ได้ว่า มาใน มาตรา นี้ ก็ให้ผู้ ที่ เกี่ยว ข้อง รับ ประโยชน์ อย่าง ใด ใน คำ พิพากษา นั้น มี อำนาจ ที่ จะ ทำ คำ ขอ ต่อ ศาล ให้แจ้ง ความ แก่ เจ้าพนักงาน ทะเบียน ตาม พระราช บัญญัติ นี้

หมวด ที่ ๓

ว่า ด้วย แก้ ทะเบียน โฉนด

มาตรา ๓๙ ผู้ ใดได้ รับ ประโยชน์ เกี่ยว ข้อง ด้วย เรื่อง ที่ ดิน ซึ่งได้ รับ โฉนด ตาม พระราช บัญญัติ นี้ คือ โดย การ ซื้อ ขาย ให้ บัน แลก เปลี่ยน รับมรดก เช่า ถือ จำนำ หรือไถ่ ถอน เป็น ต้น ต้อง นำโฉนด มาให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน สอบ แก้ ทะเบียน ตาม ข้อ บังคับ แล้ว จึง เป็น อันได้ กระทำ การ นั้นโดย ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย มิ ฉนั้น อย่าให้ ถือ ว่า ได้ ให้ อำนาจ อย่างไร แก่ กัน เป็น อัน ขาด เว้นไว้ แต่ ใน การ เช่า ถือ อัน มี กำหนด ไม่ เกิน ๓ ปี จึงไม่ จำ เป็น ต้อง แก้ ทะเบียน

มาตรา ๔๐ ใน การ แก้ ทะเบียน ด้วย ประเภท การ ต่าง ๆ ดัง ว่า มา ใน มาตรา ๓๙ นั้น อย่าง ใด ที่ จะ ต้อง ทำ หนังสือ บริคณห์สัญญา ตาม กฎหมาย ให้ เป็น หน้า ที่ ของ เจ้า พนักงาน ทะเบียน สำหรับ ที่ ดิน นั้น ทำ หนังสือ บริคณห์สัญญา อย่าง นั้น ๆ ห้าม มิให้ อำเภอ ทำ ต่อไป

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวด ที่ ๔

ว่าด้วย โอน ที่ ดิน เต็ม โฉนด

มาตรา ๔๑ ผู้ใด จะ ขาย ที่ ดิน ที่ ได้ รับ โฉนด อย่าง ใหม่ ให้ ผู้ ขาย กับ ผู้ ซื้อ นำ โฉนด ที่ ดิน นั้น ไป ให้ เจ้าพนักงาน ทะเบียน ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ณ หอทะเบียน สำหรับ ที่ ดิน แห่ง นั้น

(ก) ถ้า ผู้ ขาย หรือ ผู้ ซื้อ ฝ่าย ใด จะ ไป เอง ไม่ ได้ ต้อง ทำ หนังสือ มอบ อำนาจ ให้ ผู้ ใด ไป ทำ แทน ตัว หนังสือ มอบ อำนาจ เช่น นี้ ต้อง ทำ ให้ มี สลัก สำคัญ ควร เชื่อ ถือ ได้ ตาม กฎหมาย ผู้ รับ อำนาจ โดย ถูก ต้อง ก็ มี อำนาจ ที่ จะ ทำ แทน ผู้ มอบ อำนาจ ได้

(ข) ก่อน ที่ จะ ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน สอบ สวน ก่อน ให้ เห็น ว่า ผู้ ซื้อ ผู้ ขาย มี อำนาจ จะ ซื้อ จะ ขาย ได้ ตาม กฎหมาย แล ให้ ตรวจ โฉนด ที่ ดิน สอบ สารบาน แล สอบ แผน ที่ เห็น ถูก ต้อง กัน แล้ว จึง ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ให้

มาตรา ๔๒ การ ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ที่ ดิน ที่ ได้ ออก โฉนด อย่าง ใหม่ นี้ ถ้า สอบ สารบาน แล แผน ที่ ถูก ต้อง แล้ว ไม่ ต้อง ให้ เจ้า พนักงาน ออก ไป รังวัด ที่ ตาม ธรรมเนียม เดิม เพราะ มี แผน ที่ แน่ นอน อยู่ แล้ว แล ไม่ ต้อง โฆษนา เพราะ ชื่อ เจ้า ของ ถูก ต้อง โฉนด แล สารบบ แล้ว ถ้า เห็น ไม่ ถูก ต้อง ก็ ไม่ ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ให้ ที เดียว

มาตรา ๔๓ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขาย ต้อง ทำ เป็น ๒ ฉบับ อย่าง เดียว กัน สำหรับ ผู้ ซื้อ เก็บ ไว้ ฉบับ หนึ่ง หอ ทะเบียน เก็บ ไว้ ฉบับ หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๔๔ เมื่อเจ้าพนักงานทะเบียนได้ทำหนังสือสัญญาซื้อขายแล้ว ก็ให้สลักหลังโฉนดหลวงแลโฉนดเจ้าของแลหมายสำคัญตามแบบให้ตรงกันทั้ง ๒ ฉบับ แล้วแก้ทะเบียนให้ถูกต้อง ต้นหนังสือสัญญาซื้อขายให้เก็บไว้ในสารบบสำหรับที่ดินแปลงนั้น ถ้าผู้ซื้อผู้ขายแต่งผู้ต่างตัวมา ก็ให้ยึดหนังสือมอบอำนาจเก็บไว้ในสารบบสำหรับที่ดินแปลงนั้นด้วย เมื่อได้ทำดังนี้แล้วเป็นเสร็จการโอนทะเบียน ก็ให้มอบโฉนดฉบับสำหรับเจ้าของแลหนังสือสัญญาซื้อขายอีกฉบับ ๑ ให้ผู้ซื้อไป

มาตรา ๔๕ การโอนที่ดินเต็มโฉนดมอบกรรมสิทธิ์เป็นเด็ดขาดแก่กันด้วยประเภทการอย่างอื่น คือ ให้ที่ดินหรือแลกเปลี่ยนที่ดินเป็นต้น การที่จะทำก็เป็นทำนองเดียวกับวิธีซื้อขายที่ดินดังว่ามาแล้ว

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยแบ่งโอนที่ดินไม่เต็มโฉนด

มาตรา ๔๖ ถ้าเจ้าของที่ดินจะแบ่งที่ดินขายแต่ส่วนหนึ่งไม่ขายเนื้อที่ดินเต็มโฉนด ผู้ซื้อหรือผู้ขายต้องให้ช่างแผนที่หลวงหรือช่างแผนที่ซึ่งได้รับหนังสืออนุญาตของรัฐบาล จำลองแผนที่ดินแปลงนั้นลงในกระดาษหรือในผ้าแผ่นหนึ่งต่างหาก ให้ขีดเส้นในแผนที่นั้นให้ปรากฏว่าจะตัดขายเพียงใด แลให้คิดตารางวาทั้งที่จะขายแลที่จะคงไว้บอกไว้ในแผนที่ด้วย ให้ยื่นแผนที่นี้เป็นสำคัญแก่เจ้าพนักงาน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทะเบียน แล้ว จึง จะ ทำ หนังสือ สัญญา ซื้อ ขายได้ แผนที่ นี้ให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน เอา เก็บ ไว้ ใน ศารบบ สำหรับ ที่ ดิน แปลง นั้น

มาตรา ๔๗ ใน การ โอน ที่ ดินไม่ เต็ม โฉนด เช่น นี้ ให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน ตี เส้น ลง ใน แผน ที่ ซึ่ง มี อยู่ หลัง โฉนด เดิม ทั้ง ฉบับ หลวง แล ฉบับ สำหรับ เจ้า ของ ที่ ดิน ให้ ปรากฏ รูป ที่ ขายไป เท่า ใด แล คง ไว้ เท่า ใด แล ให้ หมาย ลง ใน แผนที่ หลัง โฉนด เฉภาะ ตอน ที่ ตัด ขายไป แล้ว แล ให้ ลง ที่ เลข สำหรับ ที่ ดิน แปลง นั้น ซึ่ง จะ ได้ หมาย ไว้ ใน โฉนด ใหม่ ให้ ปรากฏ เปน สำคัญ ใน แผน ที่ โฉนด เดิม แล ให้ แจ้ง ต่อ กรม ทะเบียน ที่ ดิน ให้ ทำ โฉนด ใหม่ ให้ แก่ ผู้ ซื้อ เฉภาะ ที่ ซึ่ง ได้ ตัด ซื้อ มา นั้น อีก โฉนด หนึ่ง ทำ ขึ้น ไว้ สำหรับ หอ ทะเบียน ด้วย อีก โฉนด หนึ่ง ต้อง กัน คือ ยก ที่ ๆ ตัด ซื้อ ใหม่ ออก เปน ที่ ดิน อีก แปลง หนึ่ง ต่าง หาก โฉนด เก่า คืน ให้ เจ้า ของ เดิม โฉนด ใหม่ มอบ ให้ ผู้ ซื้อ ไป

มาตรา ๔๘ การ โอน ที่ ดินไม่ เต็ม โฉนด ด้วย ประเภท อย่าง อื่น คือ แลก เปลี่ยน หรือ แบ่ง ที่ กัน เปน ต้น ให้ ทำ โดย นัย ที่ ว่า มา นี้

.....

หมวด ที่ ๖

ว่า ด้วย แก้ ทะเบียน ใน การ ขาย ฝาก จำนำ แล เช่า ถือ ที่ ดิน

มาตรา ๔๙ ใน การ ขาย ฝาก ที่ ดิน ก็ ดี จำนำ ที่ ดิน ก็ ดี เมื่อ เจ้า พนักงาน ทะเบียน จะ ทำ หนังสือ สัญญา ให้ ถาม ทั้ง สอง ฝ่าย ให้ ตก ลง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กัน ว่า ฝ่ายใด จะ เปน ผู้ถือ โฉนด ตก ลง ประการ ใด ให้ จด ลง ไว้ ใน หนังสือ สัญญา ให้ ชัด เจน

อนึ่ง หนังสือ สัญญา นั้น ให้ ทำ เปน ๓ ฉบับ สำหรับ รักษา ไว้ กับ สารบบ ที่ ดิน แปลง นั้น ฉบับ หนึ่ง อีก ๒ ฉบับ สำหรับ ให้ ๒ ฝ่าย รักษา ไว้ ฝ่าย ละ ฉบับ แล ให้ เขียน ลง ไว้ ใน หนังสือ สัญญา ให้ ปรากฏ ว่า เปน ฉบับ หลวง ฉบับ ของ เจ้า ของ ที่ดิน แล ฉบับ ของ ผู้รับ จำนำ หรือ รับ ซื้อ ฝาก เมื่อ แก้ ทะเบียน แล้ว ให้ มอบ โฉนด แก่ ฝ่ายใด ตาม ที่ เขา สัญญา กัน

มาตรา ๕๐ ใน การ ให้ เช่า ถือ ที่ดิน มี กำหนด เกิน กว่า ๓ ปี ให้ ทำ สัญญา ๓ ฉบับ คือ สำหรับ เก็บ ไว้ กับ สารบบ ที่ดิน แปลง นั้น ฉบับ หนึ่ง สำหรับ เจ้า ของ ที่ ดิน ฉบับ หนึ่ง สำหรับ ผู้เช่า ฉบับ หนึ่ง แล ให้ จด ลง ไว้ ให้ ปรากฏ ว่า เปน ฉบับ หลวง ฉบับ สำหรับ เจ้า ของที่ ดิน แล ฉบับ ของ ผู้ เช่า เมื่อ แก้ ทะเบียน แล้ว โฉนด เดิม ให้ คืน ให้ เจ้า ของ ที่ดิน ไป

มาตรา ๕๑ ข้อ ความ ที่ มิได้ ว่า มา ใน หมวด ที่ ๕ ที่ ๖ นี้ ให้ กระทำ ตาม ทำ นอง วิธี โอน ที่ ดิน ทั้ง โฉนด ทุก ประการ

.....

หมวด ที่ ๗

ว่า ด้วย รับ มรฎก ที่ ดิน

มาตรา ๕๒ ผู้ ใด ได้ รับ มรฎก ที่ ดิน แปลง ใด ให้ ทำ เรื่อง ราว ขอ โอน โฉนด ยื่น ต่อ เจ้า พนักงาน ทะเบียน สำหรับ ที่ดิน นั้น ให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน บัด ประกาศ โฆษนา การ คำ ขอ นั้น ไว้ ใน ที่ เปิด เผย ใน บริเวณ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หอทะเบียน แลในที่ดินรายนั้นให้มหาชนทราบ ถ้าได้บีดประกาศโฆษนาการได้ ๓๐ วันไม่มีใครโต้แย้ง ก็ให้บอกผู้ยื่นเรื่องราวให้นำโฉนดมา แลจัดการโอนให้ผู้นั้นตามคำขอ ถ้าหากว่าในระหว่างประกาศโฆษนาการมีผู้มายื่นคำร้องโต้แย้ง ก็ให้เจ้าพนักงานทะเบียนบอกให้ไปพ้องร้องว่ากล่าวกันตามกระบิดเมืองภายใน ๓๐ วัน แลรอการโอนโฉนดไว้จนสิ้นกำหนด ๓๐ วันนั้น แม้ว่าไม่ได้พ้องร้องกันจึงให้โอนโฉนดไปตามที่ขอ แต่ถ้าได้พ้องร้องกันแล้ว ก็ให้รอการโอนโฉนดไว้จนกว่าคดีเรื่องนั้นจะได้พิพากษาเด็ดขาดแล้วจึงโอนโฉนดไปตามคำพิพากษา

มาตรา ๕๓ ถ้าผู้รับมรฎกหลายคนจะเข้าชื่อกันเปนเจ้าของที่แปลงเดียว เมื่อได้กระทำถูกต้องตามว่ามาในมาตรา ๕๒ แล้วก็ให้โอนโฉนดที่ดินให้เปนชื่อหลายคนในที่ดินแปลงเดียวได้

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยไถ่ถอนที่ดิน

มาตรา ๕๔ ถ้าที่ดินรายใดเจ้าของจะไถ่จากจำนำก็ดี จะไถ่จากขายฝากก็ดี ให้สังเกตหลังหนังสือสัญญาฉบับของผู้รับจำนำหรือผู้รับซื้อฝากซึ่งได้กระทำไว้ต่อกัน แลถ้าสำคัญว่าทั้ง ๒ ฝ่ายได้บอกเลิกการนั้นแล้ว ให้เจ้าของที่ดินนำหนังสือสัญญาซึ่งมีสำคัญเช่นว่ามานี้ กับโฉนดมายื่นต่อเจ้าพนักงานทะเบียน เมื่อเจ้าพนักงาน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ทะเบียน ได้ตรวจ เห็น เปน การ ถูก ต้อง แล้ว ก็ให้ แก้ ทะเบียน แล ส่งกลับ หลัง โฉนด บอก การ ไถ่ ถอน นั้น แล ให้ เก็บ ต้น หนังสือ สัญญา ซึ่ง บอก เลิก การ นั้น ไว้ กับ สารบบ ที่ดิน แปลง นั้น ใน หอทะเบียน

มาตรา ๕๕ ใน การ ที่ จะ ถอน ที่ ดิน จาก การ ให้ เช่า ถือ นั้น

(ก) ถ้า ถอน เมื่อ สิ้น อายุ สัญญา ไม่ ต้อง นำ โฉนด มา แก้ ทะเบียน เพราะ เหตุ ว่า เมื่อ สิ้น อายุ แล้ว สัญญา นั้น ก็ เปน อัน เลิก อยู่ เอง

(ข) ถ้า ถอน ใน เวลา ยัง ไม่ สิ้น สัญญา เจ้า ของ ที่ ดิน ต้อง นำ สัญญา ฉบับ ของ ผู้ เช่า ถือ มี สำคัญ ยอม ตก ลง เลิก สัญญา กัน ทั้ง ๒ ฝ่าย พร้อม ด้วย โฉนด ที่ ดิน มา ให้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน แก้ ทะเบียน ก่อน จึง จะ ให้ ผู้ อื่น เช่า ถือ ที่ ดิน ราย นั้น ภาย ใน กำหนด สัญญา เดิม ได้ ตาม ความ ที่ ว่า มา ใน หมวด นี้ ถ้า หนังสือ สัญญา เดิม เปน อันตราย หาย สูญ ประการ ใด ถ้า มี หนังสือ สำคัญ อัน ควร เชื่อ ถือ ได้ ตาม กฎหมาย ว่า ได้ เลิก สัญญา กัน แล้ว ก็ใช้ ได้ เหมือน กับ ได้ นำ ต้น หนังสือ สัญญา เดิม มา

.....

หมวด ที่ ๙

ว่า ด้วย รับ ใบ แทน โฉนด

มาตรา ๕๖ ถ้า โฉนด ที่ ดิน ของ ใคร เปน อัน ตราย หาย สูญ เจ้า ของ จะ ขอ รับ ใบ แทน โฉนด ใหม่ ให้ ทำ คำ ตราส้น ตาม กฎหมาย แล้ว นำ คำ ตราส้น แล ทำ เรื่อง ราว ยื่น ต่อ เจ้า พนักงาน ทะเบียน เพื่อ เจ้าพนักงาน ทะเบียน ได้ ตรวจ สอบ สารบบ แล โฉนด ฉบับ หลวง เห็น เปน การ ถูก ต้อง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แล้วก็ให้ออกใบแทนโฉนดให้ ใบแทนโฉนดเหมือนกับโฉนดทุกอย่าง ผิดกันแต่ให้เขียนคำว่า "ใบแทน" ด้วยเส้นแดงไว้ข้างหน้าคำว่า "โฉนด" แลให้เขียนบอกเหตุไว้ว่า เพราะเหตุใดจึงได้ทำใบแทนให้ แลวันให้ลงวันที่ออกใบแทนโฉนด ส่วนข้างหลังใบแทนโฉนด ถ้าโฉนดเดิมมีแผนที่แลจดหมายเหตุประการใด ก็ให้จำลองลงไว้ในใบแทนโฉนดด้วยทุกอย่าง แต่จดหมายเหตุซึ่งจำลองจากโฉนดเดิมให้เขียนด้วยเส้นแดงเป็นสำคัญ ต่อจดหมายเหตุที่จะเขียนต่อไปตั้งแต่ได้ออกใบแทนโฉนดแล้วจึงให้เขียนด้วยเส้นดำ

อนึ่ง เมื่อได้ออกใบแทนโฉนดแล้ว เรื่องราวแลหนังสือตราส่งให้เก็บไว้กับสารบบโฉนดที่ดินแปลงนั้น แลให้ลดักหลังโฉนดฉบับหลวงลงไว้ด้วยว่าได้ออกใบแทนโฉนดเพราะเหตุนั้นเมื่อวันนั้น

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วยเวนคืนที่ดิน

มาตรา ๕๗ ผู้ใดจะเวนคืนที่ดิน ให้ทำเรื่องราวยื่นต่อเจ้าพนักงานทะเบียนแล้วให้นำโฉนดเดิมมาคืน เมื่อเจ้าพนักงานทะเบียนตรวจสอบสารบบเห็นเป็นการถูกต้องแล้วก็ให้รับโฉนดไว้ แลทำใบรับให้ผู้คืนไปเป็นสำคัญ

มาตรา ๕๘ ให้เจ้าพนักงานทะเบียนลดักหลังโฉนดทั้ง ๒ ฉบับ แลแก้ทะเบียนให้ปรากฏว่าได้เวนคืนเมื่อวันนั้น ส่วนโฉนดฉบับ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

สำหรับเจ้าของที่ดิน แต่โฉนดฉบับหลวงกับเรื่องราวที่ขอเวนคืน แต่หนังสือต่าง ๆ บรรดาเกี่ยวข้องด้วยที่ดินแปลงนั้น ที่ได้มีมาให้คงเก็บรักษาไว้ในหอทะเบียน เมื่อต่อไปภายหน้ารัฐบาลได้ออกโฉนดใหม่สำหรับที่ดินแปลงนั้นแก่ผู้ใด ก็ให้เจ้าพนักงานทะเบียนเก็บรวมหนังสือเรื่องที่ดินแปลงนั้นบวกเข้าในสารบบเดิม ซึ่งได้เคยมีสำหรับที่ดินแปลงนั้นมาแต่ก่อน

หมวดที่ ๑๑
ว่าด้วยการจองที่ดิน

มาตรา ๕๙ ถ้าผู้จะขอจองที่ดินซึ่งเป็นที่ว่างมีอยู่ในเขตรท้องที่ที่ได้ออกโฉนดแผนที่แล้ว ให้ผู้นั้นปักไม้แก่นหมายเขตร์ที่ซึ่งจะขอจองไว้ทุกมุม แล้วเชิญกำนันผู้ปกครองตำบลท้องที่ซึ่งจะขอจองนั้น พร้อมด้วยผู้ซึ่งปกครองที่ดินอยู่ใกล้ที่ซึ่งจะขอจองไม่ต่ำกว่าอีก ๒ คน เป็นพยานไปชันสูตร์ที่นั้น แล้วให้ทำเรื่องราวขอจองที่นั้นยื่นต่อกรมการอำเภอผู้ปกครองท้องที่ เรื่องราวนี้ต้องลงชื่อกำนันแลพยานรับรองว่าเป็นความจริง

มาตรา ๖๐ เมื่อกรมการอำเภอได้รับเรื่องราวเช่นนี้ แลเห็นเป็นการถูกต้องแล้ว

(ก) ให้ออกใบเหยียบย่ำให้แก่ผู้ขอไปเป็นสำคัญ แลใบเหยียบย่ำนั้นต้องเซ็นชื่อแลประทับตราตำแหน่งนายอำเภอเป็นสำคัญ แลลงชื่อกำนันนายตำบลที่นั้นเป็นพยานด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

(ข) ให้บอกรายงานขึ้นไปยังเจ้าพนักงานตำแหน่งนาสำหรับเมืองนั้น

(ค) ให้บีดประกาศโฆษนาการที่มีผู้ขอจองที่รายนั้นไว้ที่ ๆ ว่าการอำเภอ แลที่ว่าการกำนันนายตำบลแลบนที่ดินนั้นด้วย

มาตรา ๖๑ ที่ซึ่งกรมการอำเภอได้ออกใบเหยียบย่าให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดไป แม้ความปรากฏภายหลังว่าเปนที่ซึ่งรัฐบาลยังไม่มีความประสงค์จะให้ผู้ใดมีกรรมสิทธิ์ เช่นเปนที่ ๆ รัฐบาลหวงห้ามจะเอาไว้เปนที่สำหรับประโยชน์ราชการ หรือสำหรับราษฎรเลี้ยงสัตว์พาหะนะ ตัดไม้ ตัดฟืน ตักน้ำ ขุดแร่ ทางเดิร ทางน้ำ หรือสำหรับสาธารณประโยชน์ประการใดประการหนึ่ง จะไม่ยอมให้ผู้นั้นจองก็ดี หรืออีกประการหนึ่ง ถ้าความปรากฏว่าผู้นั้นขอจองที่มากเกินกำลังที่ตนสามารถจะทำให้เกิดผลแก่ที่นั้นได้ จะยอมให้ผู้นั้นจองที่แต่พอกำลังที่จะทำได้ก็ดี ผู้ถือใบเหยียบย่าไม่มีอำนาจที่จะอ้างว่าตนควรจะได้จองที่รายนั้นตามประสงค์ เพราะเหตุที่มีใบเหยียบย่าเปนสำคัญ

มาตรา ๖๒ ใบเหยียบย่าให้มีอายุสองปีเปนกำหนด แต่ถ้ายังไม่ได้รับโฉนด ผู้ถือใบเหยียบย่าต้องมาขอใบเหยียบย่าใหม่ แลเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ อนึ่งผู้รับใบเหยียบย่าไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่นั้นอย่างใด เพราะเหตุที่ได้รับใบเหยียบย่านอกจากเปนพยานว่าผู้นั้นได้มาขอจองที่รายนั้นแต่เมื่อวันนั้น แม้มีผู้มาขอจองทีหลัง ถ้าใบเหยียบย่านั้นยังใช้อยู่ได้ตราบใด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

แต่ ถ้าไม่มีความขัดข้องดังว่ามาในมาตรา ๖๑ แล้ว ผู้ขอก่อนต้องได้จองก่อน

อนึ่ง ผู้ถือใบเหยียบย่ำจะเอาใบเหยียบย่ำไปโอนให้ผู้อื่นต่อไปไม่ได้ด้วยประการใด ๆ

มาตรา ๖๓ เมื่อเจ้าพนักงานตำแหน่งนาประจำเมืองได้รับรายงานแล้ว ให้แต่งเจ้าพนักงานออกไปรังวัดทำแผนที่ดินที่ขอจองนั้น แต่จัดการไต่สวนว่าจะมีขัดข้องอันใดแก่การออกโฉนดหรือไม่ ถ้าไม่มีขัดข้องดังว่ามาในมาตรา ๖๑ ก็ให้ออกประกาศบีดไว้ในที่ดินแปลงนั้นแห่งหนึ่ง ที่ว่าการกำนันนายตำบลนั้นแห่งหนึ่ง ที่ ๆ ว่าการอำเภอแห่งหนึ่ง เมื่อได้บีดประกาศไว้แล้วตลอดเวลา ๓๐ วัน ไม่มีผู้ใดมาโต้แย้ง ก็ให้ทำโฉนดออกให้แก่ผู้ขอ ถ้ามีผู้โต้แย้งก็ให้รอการนั้นไว้ให้ไปว่ากล่าวกันตามกระบิดเมือง แต่ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้พ้องร้องภายในกำหนด ๓๐ วันแล้ว ให้ออกโฉนดได้

มาตรา ๖๔ การทำโฉนดที่ดินที่ออกโฉนดใหม่ด้วยประการใด ๆ ก็ดี หรือใบแทนโฉนดก็ดี เปนหน้าที่เจ้าพนักงานตำแหน่งนาที่จะทำ แต่จัดการจนลงชื่อประทับตราเจ้าพนักงานตามความในมาตรา ๓๐ เสร็จแล้ว ทั้งฉบับหลวงและฉบับสำหรับเจ้าของที่ เมื่อทำโฉนดเสร็จแล้ว ให้นำไปส่งเจ้าพนักงานทะเบียนจัดการจดลงทะเบียนตามข้อบังคับแล้ว จึงมอบโฉนดฉบับสำหรับเจ้าของที่ไปแก่เจ้าของที่

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

หมวดที่ ๑๒

ว่าด้วยเด็กแดกคนเสียจริตแดกคนอพยบสูญไป

มาตรา ๖๕ ถ้าผู้จะทำสัญญาโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินด้วยประการใด ๆ แต่ผู้จะทำสัญญานั้นเป็นเด็กหรือคนเสียจริต ซึ่งจะทำสัญญาด้วยตนเองไม่ได้ ให้ผู้นั้นหรือผู้ที่รู้เห็นกันขอให้ศาลที่มีอำนาจอยู่ในท้องที่นั้นตั้งผู้ปกปักรักษาให้ เมื่อศาลได้ตั้งผู้ปกปักรักษาให้แล้ว ก็ให้นายทะเบียนยอมรับให้ผู้ปกปักรักษานั้นทำสัญญาแทนเด็กหรือคนเสียจริตนั้นได้

มาตรา ๖๖ เว้นแต่เด็กหรือคนเสียจริตผู้ที่จะทำสัญญามีบิดาหรือมารดาอยู่แล้ว แต่บิดาหรือมารดาของเด็กหรือของคนเสียจริตมาขอทำสัญญาแทน ก็ให้นายทะเบียนรับทำให้ โดยไม่ต้องศาลตั้งให้ เพราะเหตุว่าบิดาหรือมารดาย่อมเป็นผู้ปกปักรักษาบุตรอยู่ตามประเพณีแล้ว

มาตรา ๖๗ สัญญาอันได้ทำขึ้นตามมาตรา ๖๕ แต่มาตรา ๖๖ นี้ ให้เป็นสัญญาที่ชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๖๘ บรรดาโฉนดสำหรับที่ดินแปลงใด ซึ่งมีชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์อยู่ในโฉนดสำหรับที่ดินแปลงนั้นตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ถ้าหากว่าผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนั้นฝ่ายหนึ่งจะขอให้ถอนชื่ออีกฝ่ายหนึ่งออกเสียจากโฉนดด้วยเหตุประการใด ๆ ก็ดี หรือจะขอ

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เพิ่มเติมชื่อผู้หนึ่งผู้ใดลงก็ดี ก็ให้ทำคำขอยื่นต่อศาล เพื่อให้ศาลวินิจฉัย และมีคำสั่งตามสมควร

มาตรา ๖๙ ถ้าหากว่าผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงนั้นอพยบหลบหนีไปบ้างก็ดี หรือไปนอกพระราชอาณาเขตร์ไม่มีเวลากลับเลยบ้างก็ดี หรือสาบสูญไปด้วยอาการอย่างหนึ่งอย่างใดบ้างก็ดี ผู้อยู่มีประสงค์จะซื้อขายแลกเปลี่ยน หรือให้บันที่ดินแปลงนั้นแก่ผู้หนึ่งผู้ใดไซ้ ให้ผู้นั้นทำคำยื่นต่อศาล เพื่อขอรับกรรมสิทธิ์เฉภาะตน และขอให้ศาลมีคำสั่งตามสมควร

มาตรา ๗๐ ถ้าศาลมีคำสั่งมายังนายทะเบียนว่าอย่างใด ให้นายทะเบียนที่ดินทำตามคำสั่งของศาลทุกประการ

เมื่อผู้ที่มีชื่อในโฉนดเปนเจ้าของที่ดินคนหนึ่งคนใด ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้วินิจฉัยกรรมสิทธิ์ส่วนตน ตามพระราชบัญญัติที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้แล้ว ให้ศาลรับคำร้อง และให้ผู้ร้องทำสำเนาคำร้องนั้นเพื่อส่งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเปนเจ้าของที่ดินนั้นด้วย ถ้าไม่พบตัวผู้ที่เกี่ยวข้องเปนเจ้าของที่ดินรายนั้น หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเปนเจ้าของที่ดินนั้นละถิ่นฐานไปประการใดก็ให้ส่งสำเนาคำร้องไปให้อำเภอท้องที่บีดประกาศในที่หนึ่งที่ใด ซึ่งอาจเห็นได้ง่ายในบริเวณที่ดินแปลงนั้นไว้มีกำหนด ๓ เดือน และให้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์อีกด้วยฉบับหนึ่งหรือสองฉบับ ตามเรื่องที่มีผู้ร้องขอให้วินิจฉัยส่วนกรรมสิทธิ์ที่ดิน และประกาศว่าถ้าไม่มีใครคัดค้านภายใน

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

กำหนด ๓ เดือน แล้ว ศาล จะ วินิจฉัย คำ ร้อง นั้น ต่อไป ส่วน ค่า ประกาศ ใน หนังสือ พิมพ์ นั้น ให้ ผู้ ร้อง เสีย

เมื่อ ครบ กำหนด ๓ เดือน นับ ตั้ง แต่ ประกาศ ใน หนังสือ พิมพ์ แล้ว ก็ ให้ ศาล นัด ไต่ สวน คำ ร้อง นั้น ต่อไป ครั้น เมื่อ ถึง วัน กำหนด นัด ไต่ สวน แล้ว ไม่ มี ใคร มา ยื่น คำ ร้อง เกี่ยว ข้อง ใน เรื่อง ที่ ดิน ราย นั้น ก็ ให้ ศาล ไต่ สวน คำ ร้อง นั้น ฝ่าย เดียว เมื่อ ศาล มี คำ สั่ง ประการ ใด แล้ว ให้ แจ้ง ไป ยัง นาย ทะเบียน ที่ ดิน ด้วย

หมวด ที่ ๑๓

ว่า ด้วย รายงาน แล การ เบ็ด เตล็ด

มาตรา ๗๑ เมื่อ มี ผู้ มา ขอ โอน โฉนด ก็ ดี หรือ ขอ ให้ แก้ ทะเบียน ที่ ดิน ก็ ดี แม้ เจ้า พนักงาน ทะเบียน เห็น ว่า เป็น การ ผิด ด้วย กฎหมาย ก็ ให้ บอก แก่ ผู้ ขอ ว่า จะ โอน หรือ จะ แก้ ให้ ไม่ ได้ เพราะ เหตุ อย่าง นั้น ๆ ถ้า หาก ว่า เขา จะ ขอ คำ ชัด ข้อง เป็น จดหมาย ก็ ให้ เขียน ให้ เขา

มาตรา ๗๒ ถ้า เจ้า พนักงาน หอทะเบียน มี เหตุ เชื่อ ว่า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ได้ กระทำ ผิด ควร มี โทษ ทาง อาญา ใน เรื่อง ที่ เกี่ยว ด้วย โฉนด ที่ ดิน แล้ว ให้ เจ้า พนักงาน หอ ทะเบียน แจ้ง ความ ไป ยัง เจ้าพนักงาน ผู้ มี หน้าที่ ฟ้อง คดี ความ อาญา เช่น กรม อัยการ แล ผู้ ว่า ราชการ เมือง เป็น ต้น เพื่อ จะ ได้ ดำเนิน การ ฟ้อง ร้อง ตาม กระบวน แล ให้ เจ้า พนักงาน หอทะเบียน แจ้ง ความ มา ยัง กรม ทะเบียน ให้ ทราบ ด้วย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๓ คำว่าโฉนดแผนที่ ๆ ได้ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าใจว่า โฉนดที่กระทรวงเกษตราธิการได้ออกโดยกรมแผนที่ได้รังวัดอย่างคแดสตรัลดี

.....

หมวดที่ ๑๔

ว่าด้วย อัตราค่าธรรมเนียม

มาตรา ๗๔ อัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกดังนี้

ชั้นออกใบเหยียบย่ำ

๑ ค่ารับเรื่องราว ๓ บาท ได้แก่กำนัน บาท ๑ ได้แก่พยาน บาท ๑ เปนหลวง บาท ๑

๒ ค่าใบเหยียบย่ำแลโฆษนาการ บาท ๑

๓ ค่าเหยียบย่ำไร่ละ ๖ สตางค์ ตามเนื้อที่ ๆ ขอ แต่ถ้ามาขอต่ออายุใบเหยียบย่ำ ไม่ให้เรียกค่าเหยียบย่ำในส่วนพื้นที่ดินที่ได้ลงมือเพาะปลูกแล้ว ส่วนพื้นที่ ๆ ยังไม่ได้ลงมือเพาะปลูกให้เรียกค่าเหยียบย่ำอีกไร่ละ ๖ สตางค์

ที่ดินที่เรียกว่าลงมือเพาะปลูกนั้น คือที่ ๆ ได้ลงมือทำการเพาะปลูกแล้ว จะได้ผลก็ดี หรือไม่ได้ก็ดี ที่เช่นนี้เก็บอากรตามพระราชบัญญัติ ส่วนค่าเหยียบย่ำที่ได้กล่าวมานี้เปนแต่ส่วนที่ ๆ ไม่ได้ลงมือทำเลย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ชั้น รังวัด

๔ ค่ารังวัดทำแผนที่น้อยกว่า ๕๐ ไร่ แปลง ละ ๓ บาท ขึ้น ๑ บาท ใน ๕๐ ไร่ ไปจนถึงแปลง ละ ๒๐ บาท เปนอย่างสูง

๕ ค่าโฆษนาการ บาท ๑

ชั้น ออกโฉนด

๖ ค่ากระดาษ ๒ บาท ค่าเขียน บาท ๑ ค่าตรา บาท ๑ รวม ๔ บาท ค่าจดทะเบียนเมื่อออกโฉนดไม่เรียก

๗ ค่าจองไร่ ละ ๑๘ สตางค์ ถ้าเสียค่าเหยียบย่ำยังไม่ครบให้เรียกขึ้นจนครบทั้ง ๒ คราว เปนไร่ ละ ๒๕ สตางค์

๘ ใบแทนโฉนดเรียกอย่างโฉนด

ชั้น แก้ทะเบียน

๙ ค่าทำหนังสือสัญญา ค่ากระดาษแผ่น ละ ๑๒ สตางค์ ค่าเขียนแผ่น ละ ๒๕ สตางค์ ค่าตราคิดตามจำนวนเงินที่สัญญากัน จำนวนเงินต่ำกว่า ๔๐๐ บาท เรียกร้อย ละ ๑ ตั้งแต่ ๔๐๐ บาทแลยิ่งขึ้นไป เรียก ๔ บาท ถ้าสัญญาเปนค่าเช่ารายเดือนให้คิดปีหนึ่งเปนอัตราราคา ค่าพยานคน ละ ๒๕ สตางค์ ได้แก่พยาน

๑๐ ค่าแก้ทะเบียนครั้ง ละ ๔ บาท

๑๑ ค่าโฆษนาครั้ง ละ บาท ๑

๑๒ ค่าจำลองแผนที่ แลคิดตารางวาแปลง ละ บาท ๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

มาตรา ๗๕ ให้เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ มีอำนาจ ที่จะ ตั้ง กฎ เสนาบดี เปน ข้อ บังคับ ใน วิธี ที่จะ ขอ ถือ ที่ดิน แต วิธี ที่จะ พึง กระทำ ใน การ แก้ทะเบียน โฉนด ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต ให้ มี อำนาจ ที่ จะ กำหนด ค่า ธรรมเนียม สำหรับ การ นั้น ๆ ได้ เมื่อได้ ประกาศ กฎ เสนาบดี ใน หนังสือ ราช กิจจานุเบกษา แล้ว ก็ให้ กฎ นั้น เหมือน เปน ส่วน หนึ่ง ใน พระราช บัญญัติ

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๒ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เปน วันที่ ๑๔๗๒๑ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

.....

บาญชี ประกาศ

ที่ พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ ยกเลิก

๑ ประกาศ ตั้ง ข้าหลวง พิเศษ จัด การ ที่ นา ใน ตำบล ทุ่ง หลวง แต คลอง ประเวศบุรีรมย์ ลง วันที่ ๒๒ ตุลาคม ร. ศ. ๑๑๘

๒ ประกาศ เปลี่ยน ข้าหลวง พิเศษ จัด การ ที่ นา ใน ตำบล ทุ่ง หลวง แต คลอง ประเวศบุรีรมย์ รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๘ ลง วันที่ ๑ พฤษภาคม ร. ศ. ๑๒๐

๓ ประกาศ ออก โฉนด ที่ดิน มณฑล กรุง เก่า ลง วัน ที่ ๓ พฤษภาคม ร. ศ. ๑๒๐

๔ ประกาศ ออก โฉนด ที่ดิน มณฑล กรุงเทพ ฯ ลง วัน ที่ ๗ มกราคม ร. ศ. ๑๒๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๕ ประกาศ เพิ่ม เติม ประกาศ ออกโฉนด ที่ ดิน ลง วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ร. ศ. ๑๒๑

๖ ประกาศ เพิ่ม เติม ประกาศ ออกโฉนด ที่ ดิน ว่า ด้วย ตำแหน่ง ผู้ช่วย ข้าหลวง เกษตร์ จัด การ ที่ ดิน ใน หน้า ที่ ตุลาการ ลง วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ร. ศ. ๑๒๑

๗ ประกาศ ตั้ง กอง ข้าหลวง ตรวจ การ ออกโฉนด ที่ ดิน ลง วัน ที่ ๑๑ มกราคม ร. ศ. ๑๒๔

๘ ประกาศ ตั้ง รอง ข้าหลวง ตรวจ การ ที่ ดิน ลง วัน ที่ ๑๔ มิถุนายน ร. ศ. ๑๒๕

๙ กฎ เสนาบดี กระทรวง เกษตราธิการ สำหรับ การ ออกโฉนด ที่ ดิน ลง วันที่ ๓๑ มีนาคม ร. ศ. ๑๒๔

๑๐ ประกาศ แก้ ไข ประกาศ ออกโฉนด ที่ ดิน ลง วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ร. ศ. ๑๒๓

๑๑ ประกาศ แก้ ไข ประกาศ ออกโฉนด ที่ ดิน ซึ่ง ลง วันที่ ๑๕ กันยายน ร. ศ. ๑๒๐ ลง วันที่ ๒๗ มกราคม ร. ศ. ๑๒๑

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ

อธิบาย ความ นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตามความใน พระราชบัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร ร. ศ. ๑๒๕

มี พระบรม ราช โองการ ดำรัส เหนือ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๕ หมวด ยก เว้น ราชการ ทหาร มาตรา ๑๓ ข้อ ๒ มี ว่า "นักเรียน วิชา ซึ่ง รัฐบาล ได้ กำหนด ว่า เป็น วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ยก เว้น ตลอด เวลา เรียน ภาย ใน อายุ ๓๐ ปี" นั้น สมควร จะ อธิบาย ความ นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา นี้ ไว้ ให้ เป็น การ ชัด เจน ให้ การ ได้ ดำเนิร ไป ถูก ต้อง ตาม พระราช บัญญัติ จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ ประกาศ อธิบาย ความ นี้ ไว้ ดัง นี้

๑ นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร ร. ศ. ๑๒๕ นั้น คือ

นัก เรียน ที่ เรียน วิชา การ ซึ่ง เป็น วิชา ชั้น สูง กว่า ชั้น มัธยม ศึกษา ใน กระทรวง ธรรมการ เป็น นัก เรียน อยู่ ใน โรง เรียน หรือ ใน ราชการ ได้ ตั้ง ขึ้น เป็น ผู้ ที่ สอบ ความ รู้ หนังสือ วิชา ชั้น ต้น ซึ่ง เทียบ วิชา ไม่ ต่ำ กว่า ชั้น มัธยม บริบูรณ์ นั้น ได้ แล้ว และ ได้ ประกาศ พระ บรม ราช โองการ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา ให้ กำหนด ขึ้น แล้ว ว่า นักเรียน วิชา การ อย่าง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

นั้น ที่ นั้น เปน นัก เรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา จึง ให้ เปน นัก เรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตาม ความ ใน พระราช บัญญัติ ลักษณเกณฑ์ทหาร ร. ศ. ๑๒๔

๒ เมื่อได้ ประกาศ ให้ นักเรียน วิชา การ อย่าง ใด ที่ ใด เปน นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา แล้ว ใน ระเบียบ การ ซึ่ง จะ ให้ เจ้าหน้าที่ เกณฑ์ทหาร ทราบ ได้ ว่า นักเรียน วิชา การ คน ใด เปน นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา หรือ คน ใดได้ ออก แล้ว ให้ กระทรวง ซึ่ง บังคับ ปกครอง นักเรียน นั้น ส่ง ราย ชื่อ ต่อ เจ้า หน้าที่ กระทรวง กระลาโหม ใน หน้าที่ พระ ราชบัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ตาม แบบ ของ กรม สัสดี

๓ นักเรียน ภาษาไทย ที่ สอบได้ ประโยค ๒ ขึ้น ไป นักเรียน ภาษา อังกฤษ ที่ สอบ ได้ ชั้น ๔ ขึ้น ไป ซึ่ง มี ใน พระราช บัญญัติ การ สอบ วิชา ลง วัน ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ร. ศ. ๑๐๙ ใน ข้อ ๑๐ ให้ พ้น จาก หมู่ ไพร่ หลวง และ พ้น ลัก นั้น ตาม พระราชบัญญัติ การ สอบ วิชา ร. ศ. ๑๐๙ ข้อ ๑๐ นี้ ได้ ยก เลิก โดย พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ร. ศ. ๑๒๔ นั้น แล้ว เพราะ เปน ข้อ ความ ที่ ขัด ขวาง ต่อ พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ร. ศ. ๑๒๔ และ นัก เรียน ที่ กล่าว นี้ จะ ถือ ว่า เปน นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา หรือ ถือ ว่า อยู่ ใน ประเภท ยก เว้น ตาม พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ร. ศ. ๑๒๔ นั้น ไม่ ได้

ประกาศ มา ณ วัน ที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เปน วันที่ ๑๔๗๒๓ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ

กำหนด นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา
ตาม ความ ใน พระ ราชบัญญัติ
ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ร. ศ. ๑๒๔

มี พระ บรมราช โองการ ดำรัส เหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ความใน พระราช บัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๔ หมวด ยก เว้น ราชการ ทหาร มาตรา ๑๓ ข้อ ๒ มี ว่า "นักเรียน วิชา ซึ่ง รัฐบาล ได้ กำหนด ว่า เปน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ยก เว้น ตลอด เวลา เรียน ภาย ใน อายุ ๓๐ ปี" นั้น บัด นี้ ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้

นักเรียน ผึก หัด อาจารย์, นักเรียน ราชแพทยาลัย, ใน กระทรวงธรรมการ

นักเรียน ราชการ ฝ่าย พลเรือน ใน โรง เรียน มหาดเล็ก

นักเรียน แผน ที่, นักเรียน การทดลอง, นักเรียน การเพาะปลูก, ใน โรงเรียน กระทรวง เกษตราธิการ

นักเรียนอำเภอ, นักเรียนอัยการ, นักเรียนสรรพากร, นักเรียน ป่าไม้, ใน กระทรวง มหาดไทย

เฉภาะ นักเรียน ซึ่ง มี ความ รู้ชั้น ต้น แล้ว ไม่ ต่ำ กว่า ชั้น มัธยม บริบูรณ์ ซึ่งได้ ส่ง ราย ชื่อ ตาม ประกาศ อธิบาย ความ นักเรียน วิชา ชั้นอุดม ศึกษา ข้อ ๒ นั้น เปน นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตามความในพระราชบัญญัติ ลักษณ เกณฑ์ ทหาร ร. ศ. ๑๒๔

ประกาศ มา ณวัน ที่ ๔ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เปน วัน ที่ ๑๔๗๒๓ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ประกาศ

เลิกวิธีการผูกบี้ที่ข้อมือจีน

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า การเก็บเงินค่าแรงผูกบี้จีนจะถึงกำหนดเก็บในปีรัตนโกสินทรศก ๑๒๗ นี้แล้ว ตามธรรมเนียมที่เคยมีมาแต่ก่อน ในเวลาเมื่อเก็บเงินรายนี้ เจ้าพนักงานใช้เชือกผูกข้อมือจีนแล้วตีตราครั่งประจำทุก ๆ คน เว้นไว้เสียแต่จีนที่ได้ออกเงินสูง จึงเบ็นแต่ออกใบเสร็จให้ถือไว้

บัดนี้ ทรงพระราชดำริห์เห็นว่า ประเพณีการผูกบี้เก็บเงินค่าแรงจีนอย่างที่ได้จัดมาจนบัจจุบันนี้ ยังเบ็นการเสียเปรียบอยู่ด้วยกันทั้งฝ่ายข้างรัฐบาล แลฝ่ายจีนที่ต้องผูกบี้เสียค่าแรง เหตุว่าบรรดาจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ประกอบการหาเลี้ยงชีพในพระราชอาณาจักร์สยามนี้ รัฐบาลได้ยอมให้มีอิศรภาพไปมาค้าขายตั้งภูมิลำเนาณที่ใด ๆ ได้ตามชอบใจ เหมือนกับคนไทยที่เบ็นพลเมืองไม่ผิดกัน ตลอดจนโอกาศที่จะได้รับอำนาจแลตำแหน่งหน้าที่ในราชการบ้านเมืองก็เบ็นได้ เหมือนกับไทยทุกประการ ว่าโดยย่อบรรดาจีนที่เข้ามาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในกรุงสยามนี้ รัฐบาลยอมถือว่าเบ็นไทยด้วยกัน ยิ่งกว่าเบ็นชาวต่างประเทศ แต่การที่เก็บเงินค่า

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ราชการ จาก จีน เก็บ แต่ ๓ ปี ครั้ง หนึ่ง ยังไม่ได้เก็บ ทุก ปี เหมือน กับไทย ๆ จึง เสีย เปรียบ จีน อยู่ ด้วย เหตุ นี้

ส่วน ที่ จีน เสีย เปรียบ นั้น คือ ในเวลา ถึง คราว ที่ จีน จะ ต้อง เสีย ค่า แรง ต้อง ผูก ปี้ ข้อ มือ แต่เมื่อ ปี้ แตก ทำ ลายไป ต้องไป ผูก ใหม่ ให้ มี ปี้ ติด ข้อ มือ อยู่ หลาย เดือน ซึ่ง เป็น เครื่อง ลำบาก รำคาญ แต่ เป็น ที่ รู้ สึก อับประยศ อดสู ไม่ เหมือน กับไทย ซึ่ง เสีย เงิน ค่า ราชการ เมื่อได้รับ ใบ เสร็จ แล้ว ก็ เป็น แล้ว กัน จึง ยัง เสีย เปรียบไทย ด้วย ประการ ฉะนี้ ทรง พระราช ดำริห์ เห็น ว่า สมควร จะ แก้ ไข ประเพณี เก็บ เงิน ค่า แรง จีน ให้ เป็น อย่าง เดียว กัน กับไทย แต่ เลิก วิธี ผูก ปี้ ที่ ข้อ มือ จีน ซึ่ง เป็น การ ควร รังเกียจ นั้น เสีย

เพราะ ฉะนั้น จึง ทรง พระ กรุณา โปรด เกล้า ฯ ให้ยก เลิก การ ผูก ปี้ ข้อ มือ ซึ่ง เป็น เครื่อง รังเกียจ ของ พวก จีน ทั้งหลาย นั้น เสีย ให้คง เก็บ แต่ เงิน ค่า แรง ช่วย ราชการ แผ่นดิน ปี หนึ่ง คน ละ ๖ บาท แล้ว รับ ใบ เสร็จ จาก เจ้าพนักงาน ถือ ไว้ เป็น สำคัญ เหมือน พลเมือง ไทย ทุก ประการ ส่วน ลักษณ ที่ ลด หย่อน อัตรา ค่า ราชการ แต่ การ ยก เว้น ไม่ เก็บ เงิน ค่า ราชการ จาก จีน บาง จำพวก ให้ ลด หย่อน ยก เว้น ดังนี้ คือ

๑. ใน ท้อง ที่ แห่ง ใด อัตรา ค่า ราชการ ที่ เก็บ แก่ ไทย ต่ำ กว่า ๖ บาท เท่า ใด ให้ ลด หย่อน อัตรา ค่า ราชการ ที่ เก็บ แก่ จีน ใน ท้อง ที่ นั้น ลง คง เก็บ เท่า กับไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

๒ จีน ซึ่งได้รับ พระราชทาน สัญญาบัตร์ หรือ รับ ประทวน ตรา เสนาบดี กระทรวงใด เป็น ผู้ มีบรรดาศักดิ์ ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๓ จีน ซึ่ง รับ ราชการ เป็น กรมการ เป็น เจ้า ภาษี นาย อากร หรือ เป็น กำนัน ผู้ ใหญ่ บ้าน ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๔ จีน ซึ่งได้ รับ อายา บริจาค ทรัพย์ ช่วย ราชการ แผ่นดิน ใน ระหว่าง ปี นั้น เกิน กว่า จำนวน ที่ จะ ต้อง เสีย ค่า ราชการ แล้ว ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๕ จีน ซึ่ง เป็น หัว หน้า ผู้ สำรวจ บาญชี จีน ใน การ เก็บ ค่า ราชการ นี้ ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๖ จีน ใน บังคับ ต่าง ประเทศ ที่ รัฐบาล สยามไม่ ยอม อนุญาต ให้ ไป ตั้ง ภูมิ ลำเนา ใน พระราช อาณา จักร์ ได้ ทั่วไป ตาม ชอบใจ นั้น ไม่ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๗ จีน ซึ่ง เป็น คน ใช้ อยู่ ใน สถาน ราชทูต แลกงสุล ต่าง ประเทศ ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๘ จีน ซึ่ง อายุ ต่ำ กว่า ๑๘ ปี หรือ สูง กว่า ๖๐ ปี ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ

๙ จีน ซึ่ง เป็น คน ทุพลภาพ ไม่ สามารถ จะ หา เลี้ยง ชีพ โดย ลำพัง ตน ได้ ไม่ ต้อง เสีย ค่า ราชการ แล

๑๐ ตั้ง แต่ รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๘ ให้ ยก เว้น จีน ใหม่ ซึ่ง พึ่ง เข้า มา แต่ เมือง จีน ยัง ไม่ ถึง ปี หนึ่ง นั้น ด้วย อีก จำพวก หนึ่ง

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

ให้เสนาบดี ผู้บัญชาการ กรมสรรพากร นอก แล กรมสรรพากรใน มีอำนาจ ออก กฎ เสนาบดี กำหนด เวลา การ เก็บ เงิน ค่า ราช การ แผ่น ดิน นี้ ตาม สมควร แก่ ท้อง ที่ ให้เรียบร้อย ตลอดไป

ประกาศ มา ณวันที่ ๒๖ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็น วันที่ ๑๔๗๔๕ ใน รัชกาล ปัตยุบัน นี้

ประกาศแก้อัตราภาษีโรงร้าน

ตำบลโพกลาง เมืองนครราชสีมา

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวง มหาดไทย รับ พระ บรมราชโองการ ใส่เกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทั่ว กัน ว่า ตาม ที่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติ จัดการ ศุขาภิบาล ตาม หัวเมือง รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เฉภาะ ตำบล โพกลาง เมือง นครราชสีมา เป็น ศุขาภิบาล แล้ว นั้น

บัด นี้ พระยาจ่า แสนบดี ศรีบริบาล ข้าหลวง เทศาภิบาล มณฑล นครราชสีมา มีใบ บอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ว่า ได้ ประชุม เลือก ตั้ง กรรมการ สำหรับ จัด การ ศุขาภิบาล รวม ๙ นาย ครบ คณะ สำหรับ ศุขาภิบาล เมือง ตาม พระราชบัญญัติ แล้ว แต่ได้ ประชุม กรรมการ ปฤกษา หารือ เห็น พร้อม กัน ว่า อัตรา เก็บ เงิน ภาษีโรง ร้าน ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน สำหรับ บำรุง รักษา การ ศุขาภิบาล ที่ จัด

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

เก็บอยู่เวลานี้ สมควรจะแก้ไขจัดเก็บใหม่เพื่อจะได้เสมอหน้ากัน แลควรจัดเก็บเป็น ๔ อย่าง คือ

๑ เรือนเป็นที่อยู่อย่างเดียว เก็บเป็นส่วนกว้างยาวของเรือนตารางวา ๆ ละ ๑๒ อัฐต่อปี

๒ เรือนจำหน่ายสินค้ากำหนดเป็นราคาเช่าเก็บ ๑๐๐ ละ ๑๐ ต่อปี

๓ เรือนเป็นที่เก็บสินค้ากำหนดเป็นราคาเช่าเก็บ ๑๐๐ ละ ๑๐ ต่อปี

๔ เรือนให้คนเช่าอยู่อย่างเดียวเก็บตามค่าเช่า ๑๐๐ ละ ๑๐ ต่อปี

เมื่อได้ทรงทราบความตามใบบอกฉบับนี้ ทรงพระราชดำริห์เห็นชอบด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศอัตราเก็บเงินภาษีโรงร้านบำรุงศุขาภิบาลแก่ผู้ที่อยู่ในเขตร์ ซึ่งใช้พระราชบัญญัติจัดการศุขาภิบาลตามหัวเมืองเป็น ๔ อย่าง ตามที่ข้าหลวงเทศาภิบาลแลกรรมการประชุมปฤกษาตกลงกันนั้น ตั้งแต่รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๗ มีนาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/

พิพิธภัณฑ์ศาลไทยและหอจดหมายเหตุ
https://museum.coj.go.th/